

URBANA ELITA ZAGREBAČKOG GRADECA OD SREDINE 14. DO POČETKA 16. STOLJEĆA

Škreblin, Bruno

Doctoral thesis / Disertacija

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Department of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:067500>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-02**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

Sveučilište u Zagrebu
HRVATSKI STUDIJI

Bruno Škreblin

**URBANA ELITA ZAGREBAČKOG
GRADECA OD SREDINE 14. DO POČETKA
16. STOLJEĆA**

DOKTORSKI RAD

Zagreb, 2015.

University of Zagreb
CENTRE FOR CROATIAN STUDIES

Bruno Škreblin

**URBAN ELITE OF GRADEC (ZAGREB)
FROM THE MIDDLE OF THE 14TH TO THE
BEGINNING OF THE 16TH CENTURY**

DOCTORAL THESIS

Zagreb, 2015

Sveučilište u Zagrebu
HRVATSKI STUDIJI

Bruno Škreblin

**URBANA ELITA ZAGREBAČKOG
GRADECA OD SREDINE 14. DO POČETKA
16. STOLJEĆA**

DOKTORSKI RAD

Mentor: dr. sc. Irena Benyovsky Latin

Zagreb, 2015.

University of Zagreb
CENTRE FOR CROATIAN STUDIES

Bruno Škreblin

**URBAN ELITE OF GRADEC (ZAGREB)
FROM THE MIDDLE OF THE 14TH TO THE
BEGINNING OF THE 16TH CENTURY**

DOCTORAL THESIS

Supervisor: Irena Benyovsky Latin, PhD

Zagreb, 2015

Podaci o mentoru

Irena Benyovsky Latin rođena je 1970. u Zagrebu gdje je završila klasičnu gimnaziju. Rođena je 14. studenog 1970. u Zagrebu, gdje je završila klasičnu gimnaziju. Od 1989. studirala je na Odsjecima za povijest i etnologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, gdje je i diplomirala 1996. na odsjeku za povijest. Magistarski rad ("Public Space of Trogir in the 13th and 14th Centuries", mentor dr. Janos Bák) obranila je 1995. na Srednjoeuropskom sveučilištu u Budimpešti (Medieval Studies, CEU), a nostrificirala ga je na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu 1997. Kao Fulbrightov stipendist, zimski i ljetni semestar 1999. provela je na Odsjeku za Srednjovjekovne studije sveučilišta Stanford (SAD) kao *visiting fellow*. Godine 1999–2001 zajedno s Tatjanom Buklijaš vodila međunarodni znanstveni projekt "Medieval Hospitals and Medical Knowledge in Southeastern Europe" (Group Research Support Scheme of the Open Society Institute Support Foundation). U studenom 2002. obranila doktorsku disertaciju na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu (pod naslovom "Društvena uvjetovanost razvoja gradskih prostora: Trogir 1250.-1450., mentor dr. Neven Budak). Na Hrvatskom institutu za povijest radi od 1997., a od 11. siječnja 2011. na znanstvenom radnom mjestu više znanstvene suradnice. Objavila je više znanstvenih radova u domaćim i stranim znanstvenim časopisima (monografije: "Trogir u katastru Franje I." (2005.), "Srednjovjekovni Trogir. Prostor i društvo" (2009.) i "Knjige općinskih nekretnina i najmova Dubrovnika (13.-18. st.)" I. I II, u suautorstvu s Dankom Zelićem (2007.). Područje istraživanja je srednjovjekovna urbana povijest na području istočne obale Jadrana (osobito Trogir, Dubrovnik), socijalna topografija gradova, razvoj institucija i druge urbane teme. Od 2007. voditeljica je projekta "Grad hrvatskog srednjovjekovlja: Društvene strukture, topografija, urbani život" te suradnica na projektu "Hrvatski istočnojadranski prostor i Mletačka Republika u ranom novom vijeku" (voditeljica dr. Lovorka Čoralić). Od 2009. glavna je urednica časopisa *Povijesni prilozi*.

Sažetak

Gradec je od 1242. imao status slobodnog kraljevskog grada što znači da je uživao visok stupanj autonomije u unutarnjem pravnom i političkom uređenju. Na čelu gradske općine nalazio se sudac, a uz njega izvršnu i sudsku vlast obnašali su prisežnici i vijećnici. U središtu zanimanja ove disertacije nalazit će se upravo građani koji su obnašali spomenute više upravne funkcije budući da su one bile povjeravane najbogatijim i najuglednijim građanima. Na temelju arhivske građe analizirat će se brojni aspekti iz njihovog političkog, gospodarskog i društvenog života. Problematika gradečke urbane elite istraživat će se od sredine 14. st., budući da su od tada sačuvani sudski spisi (1355.), a kasnije se javljaju i zemljišne knjige. Gradečka urbana elita u ovoj disertaciji istraživat će se do početka 16. st. kada dolazi do novih političkih i društvenih okolnosti koje su u znatnoj mjeri utjecale na sudbinu gradova srednjovjekovne Slavonije i njihovu društvenu strukturu.

Ključne riječi: Gradec, srednjovjekovni grad, urbana elita, prosopografija

Abstract

From its foundation in 1242, Gradec had the *status* of a *free royal city* with the right to enjoy autonomy in matters of its domestic legal and political system. The head of the municipal was the judge, while the executive and judicial powers were performed by the assessors and town councilors. This research will focus only on citizens who had a judicial function or were frequently elected to assessor's seats. Many aspects of their political, economic and social life will be analyzed based on archival materials. The period covered by this research is determined by the preserved archival records. First significant piece of information about the structure of the society of Gradec is found in its Archive of court files (1355), while records of property deeds began to appear in 1384. The research will end with the beginning of the 16th century which was marked by new political and social circumstances significantly influencing the fate of the medieval towns of Slavonia and its social structure.

Key words: Gradec, medieval town, urban elite, prosopography

S A D R Ź A J

UVODNA POGLAVLJA	1
Uvod u tematiku	1
Izvorna građa	2
Literatura i historiografski pregled	4
Strana literatura	7
Metodologija	9
II. SAŽETI PREGLED POVIJESTI GRADECA	11
Osnivanje Gradeca	11
14. stoljeće – Anžuvinci	14
Žigmund Luksemburški	16
Matijaš Korvin	18
16. stoljeće	19
III. GRADSKE FUNKCIJE	21
Gradski magistrat	21
Sudac (<i>iudex</i>)	27
Prisežnici (<i>iurati</i>)	28
Vijećnici (<i>consiliari</i>)	29
Osvrt na ostale gradske funkcije	29
Utvrđivanje činjeničnog stanja i problemi identifikacije	32
Gradski suci	38
Put prema sudačkoj funkciji	41
Neke značajke kod prisežnika i vijećnika	46
Zaključak	47
IV. RODBINSKI ODNOSI	51
Neki problemi u identifikaciji	51
Obitelj de Spinal-Bonioli-Cion	52
Obitelj <i>de Medzo</i>	53
Obitelj Pere, sina Angela iz Firenze	54
Obitelj Sebastijana, sina Mladena	55
Obitelj Šaronić	56
Obitelj Šafar	57

Obitelj Bole	57
Obitelj Blaža, sina Pavla	58
Obitelj Oprašnić	59
Obitelj Pastor	59
Ostale važnije rodbinske veze	59
Prethodnici u magistratu – kontinuitet obitelji	60
Rodbinski odnosi u pojedinačnom sazivu magistrata	62
Značenje obitelji u srednjovjekovnom gradu	66
Došljaci	71
Nasljeđivanje imovine	74
Struktura obitelji	79
Dob	82
Obiteljske dinastije i „nevidljive“ generacije	84
Zaključak	87
V. STRUKTURA MAGISTRATA PO ZANIMANJU	89
Trgovci i trgovina	89
Latinski trgovci	90
Firentinci	91
Njemački trgovci	95
Ostali trgovci u magistratu	97
Neke značajke trgovine na kraju 15. i početkom 16. st.	99
Obrt i obrtnici	100
Bratovštine i cehovi	102
Zaključak	104
VI. ZEMLJIŠNI POSJEDI	106
Općenite karakteristike organizacije gradskog prostora	106
Popis iz 1368.	108
Razmještaj privatnih posjeda unutar zidina tokom 15. st. Deveta insula	110
Prva insula	113
Vlasnici kuća uz gradski zid	116
Posjedi u drugim dijelovima grada	121
Vlasnici trgovina	123
Vlasnici gradskih kula	125
Zemljišni posjedi	127

Seljaci, sluge, uposlenici	130
Neke karakteristike vlasništva nad kućama u gradu	132
Zaključak	134
VII. OSTALI ČIMBENICI U STVARANJU UGLEDA GRADSKE ELITE	135
Financijska snaga	135
Funkcija <i>comes proventum</i> i <i>tricemassitor</i>	137
Moralne karakteristike	140
Pobožnost i karitativnost	144
Obrazovanje	147
Plemićki status	151
Zaključak	156
VIII. GRADSKA ELITA IZVAN MAGISTRATA	158
Plemićko-vojna elita	158
Vojnici i plemići u službi grofova Celjskih	160
Crkvena elita	165
Žene	169
Zaključak	170
IX. ZAKLJUČAK	171
X. PRILOZI	177
XI. Popis literature	256
XII. Životopis	273

I. UVODNA POGLAVLJA

Uvod u tematiku

Zagrebački je Gradec od kraljevskog privilegija Bele IV. 1242. imao status slobodnog kraljevskog grada čime je stekao visok stupanj autonomije u unutarnjem pravnom i političkom uređenju. Na čelu gradske općine nalazio se gradski sudac, a uz njega izvršnu i sudsku vlast obnašali su i prisežnici dok su vijećnici sudjelovali u donošenju važnih gradskih odluka. U središtu zanimanja ove disertacije nalazit će se upravo građani koji su obnašali spomenute više upravne funkcije budući da su one bile povjeravane najbogatijim i najuglednijim građanima koji čine gradsku elitu.

Premda se dosad u historiografiji i drugoj stručnoj literaturi o povijesti srednjovjekovnog Gradeca (Zagreba) dosta pisalo o formiranju grada i njegovog teritorija, razvoju gradske samouprave i prava, pomalo u pozadini bili su zapravo njegovi punopravni građani koji su kao nosioci suvereniteta grada imali glavnu sudsku i izvršnu vlast, donosili raznorazne propise, odlučivali u ime cijele gradske općine te kreirali gradsku politiku. Iako se za tu skupinu ljudi u literaturi koriste različiti nazivi poput gradska oligarhija, aristokracija pa čak i patricijat što je ipak termin za plemiće u dalmatinskim komunama, u posljednje je vrijeme uobičajen termin urbana elita premda je taj pojam vrlo općenit i ne mora *per se* isključivo biti vezan uz obnašanje vlasti. S obzirom da je Gradec grad srednjoeuropskog ili njemačkog tipa u kojem ne postoji zatvorena skupina koja kontinuirano vlada svim javnim i upravnim funkcijama kao u komunalnim gradovima na Jadranu, termin urbana elita ipak je najpogodniji naziv za skupinu ljudi koji vladaju na srednjovjekovnom Gradecu. Dakle, u ovoj disertaciji kao osnovni kriterij pripadnosti gradskoj eliti uzima se članstvo u gradskom magistratu bez obzira što sasvim sigurno nisu svi ugledni ili bogatiji građani bili ujedno i članovi gradskog magistrata. Svakako da u gradu osim gradske političke elite postoji i društvena elita koja može imati neizravni i neformalni utjecaj na gradski magistrat (poput svećenika, notara, utjecajnog plemića), ali glavno istraživanje ipak je usmjereno prema članovima magistrata - sucima, prisežnicima i vijećnicima, jer se time sigurno obuhvaća najveći dio cjelokupne gradske elite, a članstvo u magistratu ujedno je i jasan kriterij i pokazatelj za identifikaciju nekoga građanina kao člana gradske elite.

Pojednostavljeno gledajući, ova disertacija najviše će se baviti pitanjem - tko je vladao srednjovjekovnim Gradecom? Što je sve bilo potrebno da bi pojedini građanin ušao u

magistrat, odnosno što je bilo odlučujuće da se pojedini građanin koji je već član magistrata izdvoji među najuglednije i postane gradski sudac? Je li gradska elita srednjovjekovnog Gradeca bila homogena, ili se mogu identificirati dvije ili više skupina koje djeluju u istom periodu? Mogu li se identificirati interesne skupine i konflikti? U kojoj mjeri gradska elita proizvod domicilne sredine i potpuno autonoman od drugih čimbenika, a u kojoj mjeri su prisutni vanjski čimbenici u formiranju elite? To su samo neka od pitanja na koja će se pokušati odgovoriti. Cilj ove disertacije je dobiti što potpuniju sliku o formiranju i razvoju gradečke gradske elite, te o njezinom političkom, gospodarskom i društvenom djelovanju od sredine 14. pa sve do početka 16. st.

Izvorna građa

Glavni izvori za ovu disertaciju bili su sačuvani sudski i posjedovni spisi slobodnog kraljevskog grada Gradeca koje je objavio Ivan Krstitelj Tkalčić u *Povjestni spomenici slob. kralj. grad. Zagreba. Monumenta historica liberae regiae civitatis Zagrabiae* u jedanaest svezaka. Osim sudskih i posjedovnih spisa Tkalčić je sakupio i objavio i diplomatsku građu koja se odnosi na srednjovjekovni Zagreb.¹ Njegov rad nastavio je Emilij Laszowski u *Povjestni spomenici slob. kralj. grad. Zagreba. Monumenta historica liberae regiae civitatis Zagrabiae* (svesci 12-16), no ta je građa korištena vrlo ograničeno što naravno ima veze s vremenskim periodom koji se ovdje obrađuje budući da Laszowski najvećim donosi dokumente od 16. st.

Premda se na prvi pogled zadani vremenski okvir istraživanja može činiti prevelik, valja imati na umu kako gradski izvori nisu podjednako sačuvani za taj čitav obuhvaćeni period. Tako se u 14. stoljeću prvi sudski spisi pojavljuju 1355. i pokrivaju tek deset godina, a zatim od 1375. do 1390. godine. Od 1390. do 1412. sudski su spisi sačuvani tek fragmentarno. U 15. st. sudske knjige započinju s 1413. pa sve do 1423., a sadržaj pojedinačnih upisa sada je ipak bogatiji nego u 14. st. i sporovi su mnogo češće sadržajni. Od kraja 1430. pa sve do kraja 15. st. uglavnom su sačuvana sva godišta, no primjetno je da u posljednjih 20 godina 15. st. dolazi do naglog pada u broju sačuvanih dokumenata, njihov broj je sada daleko manji nego desetljećima ranije, a isto vrijedi i za početak 16. st. Može se

¹ Ivan Krstitelj Tkalčić, *Povjestni spomenici slob. kralj. grad. Zagreba. Monumenta historica liberae regiae civitatis Zagrabiae* sv. 1.-11., Zagreb, 1889.-1905. (dalje: MCZ). Korišteni su podaci iz svih svezaka: u prva dva sveska nalaze se pojedinačno sačuvane isprave, među njima i gradski privilegiji (*Izprave 1093-1399* i *1400.-1499.*). Svesci od 4-8 naslovljeni su *Knjige sudbenih poziva i presuda*, a svesci 9 i 10 i 11 *Knjige o posjedih*. U 11. svesku još se nalaze računi, inventari i popis kućevlasnika iz 1368.

zaključiti kako su sudski spisi najdragocjenija serija dokumenata za ovu disertaciju jer se u njima nalaze i sastavi gradskog magistrata.

Zemljišne knjige pojavljuju se 1384., no one su za 14. st. kao i sudski spisi, vrlo šture i sadrže samo najosnovnije podatke. Za period od 1403. do 1426. nisu sačuvane, odnosno postoje tek fragmenti. Od 1427. pa sve do kraja 15. st. zemljišne knjige su sačuvane, ali kao i kod sudskih spisa, prema kraju 15. i na početku 16. st. broj upisanih transakcija konstantno se smanjuje. Knjige o posjedima vrlo su značajan izvor za rekonstrukciju materijalnog stanja pojedinog građanina. Osim toga, u njima često nailazimo i na podatke o rodbinskim vezama gradečkih stanovnika, a može se steći i uvid u principe nasljeđivanja nekretnina.

Od velike važnosti bila je i diplomatska građa te dokumenti zagrebačkog Kaptola.² Osim Tkalčića, dio srednjovjekovne građe zagrebačkog Kaptola objavljivao je i Andrija Lukinović,³ a ostala diplomatska građa koja se odnosi na srednjovjekovni Gradec, a koja se u nekim slučajevima ne nalazi kod Tkalčića, uvrštena je u seriju *Codex Diplomaticus*.⁴ Zbog blizine Zagreba i Turopolja valjalo je pregledati i dokumente iz serije *Povjesni spomenici plem. općine Turopolja nekoć "Zagrebačko polje" zvane. Monumenta historica nob. communitas Turopolje olim „campus Zagrabiensis dictae* koje je također objavio Emilij Laszowski.⁵ Ostala izvorna građa koja je korištena za ovu disertaciju iako u manjem opsegu potpada pod ove serije objavljenih izvora: *Monumenta Spectantia historiam slavorum meridionalium*,⁶ *Codex diplomaticum comitum de Blagay*⁷, *Poviestni spomenici slobodnoga i kraljevskog grada Varaždina*,⁸ *A szlavoniai és horvátországi középkori pálos kolostorok oklevelei az Országos Levéltárban*⁹ i *Monumenta diplomatica civitatis Budapest*.¹⁰ Naravno, riječ je o izvorima sekundarnog značaja u kojima je pronađen barem jedan koristan podatak. Najčešće se radi o dokumentu u kojem se spominju pojedini gradečki građani, čije aktivnosti ne moraju biti isključivo unutar gradskih zidina.

² Ti se dokumenti nalaze u prvom, drugom i trećem svesku MCZ.

³ Andrija Lukinović, *Povjesni spomenici zagrebačke biskupije*, sv. 5-7, Zagreb, 1992., dalje MHEZ.

⁴ Tadija Smičiklas (et al.), *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*: Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije, sv. I – XVIII.

⁵ Emilij Laszowski, *Povjesni spomenici plem. općine Turopolja nekoć "Zagrebačko polje" zvane. Monumenta historica nob. communitas Turopolje olim „campus Zagrabiensis dictae*, sv. 1-4, Zagreb 1904.-1908.

⁶ Šime Ljubić, *Monumenta Spectantia historiam slavorum meridionalium*, Vol 4., Zagreb, JAZU, 1874, 90.

⁷ Lajos Thalloczy, *Codex diplomaticum comitum de Blagay*, (Monumenta Hungariae historica – Diplomataria, XXVIII), Budapest 1897.

⁸ Zlatko Tanodi, Adolf Wissert, *Poviestni spomenici slobodnoga i kraljevskog grada Varaždina*, svezak II., Gradski zapisnici iz g. 1454.-1464. i 1467.-1469., Varaždin 1944.

⁹ Elemer Malysz, *A szlavoniai és horvátországi középkori pálos kolostorok oklevelei az Országos Levéltárban (Remetei kolostor)*, Budapest, 1927.

¹⁰ Bernardus Kumorovitz, *Monumenta diplomatica civitatis Budapest*, vol 3., Budapest 1987.

Neobjavljena izvorna građa dokumenti su iz serije *Neoregistrata acta* (NRA) koji se čuvaju u Hrvatskom državnom arhivu.¹¹ Iako se radi o seriji dokumenata prvenstveno značajnih za povijest plemstva, u njima se mogu naći pojedini građani ukoliko su ujedno bili i plemići. Pregledavana je i diplomatska građa koja se čuva u Arhivu HAZU, a čije su regeste sastavili Stipišić i Šamšalović.¹² Od građe koja se također čuva u Arhivu HAZU za ovu priliku vrlo je značajan i spis *Mater Amabilis*.¹³ Također su u radnji korišteni određeni podaci iz Firentinskog arhiva (*Archivio di Stato di Firenze*), te neki neobjavljeni dokumenti zagrebačkog Kaptola, odnosno današnjeg Nadbiskupijskog arhiva u Zagrebu.¹⁴

Literatura i historiografski pregled

Historiografija o srednjovjekovnom Gradecu i Zagrebu relativno je bogata zahvaljujući publiciranju arhivske građe koju je sakupio i počeo objavljivati Ivan Krstitelj Tkalčić još krajem 19. st. Osim objavljivanja dokumenata, Tkalčić je na početku svake zbirke isprava, na temelju izvorne građe koju je prepisivao, uvodno prikazao Gradec, njegovo stanovništvo, posjede i kuće, obrt i trgovinu, škole i druge javne ustanove, gradski sud, primjere kazni i presuda te još mnogo pojedinosti iz srednjovjekovnog života i svakodnevnice. Objavljivanje izvora rezultiralo je i prvim monografijama o Zagrebu,¹⁵ ali je također potaknulo stručno istraživanje pojedinih tema iz gradečkog srednjovjekovlja, među kojima za ovu priliku valja istaći opsežan članak Bogoljuba Krnica posvećen vrlo uglednoj i bogatoj obitelji Pastor iz Firence.¹⁶

¹¹ HR-HDA-25.

¹² Jakov Stipišić, Miljen Šamšalović, „Isprave u arhivu Jugoslavenske akademije (inventar)“, *Zbornik Historijskog instituta Jugoslavenske akademije*, 2, 1959., str. 289-379.

¹³ Taj se spis pripisuje Jakovu Jurjeviću. *Mater Amabilis Maria Miraculosa Virgo Remetensis...*, (rukopis), Arhiv HAZU, Zbirka kodeksa, II.d.104.

¹⁴ Dokumente iz ASF ustupila mi je Katalin Prajda koja je istraživala mrežu firentinskih trgovaca u Ugarskoj za vrijeme Žigmunda Luksemburškog. Nadbiskupski arhiv pretraživan je neposredno putem on-line pretraživača Mađarskog državnog arhiva (MOL, fond DL). Valja napomenuti da priroda ovog istraživanja nije dopuštala temeljitiji pregled neobjavljene građe koja nije dovoljno sređena, osobito ako je rezultat tog posla neizvjestan. S obzirom da su u središtu istraživanja zapravo građani, nije moguće precizno utvrditi određeni arhivski fond van onog koji se odnosi na gradečke gradske zapisnike jer se pojedini građani mogu pojavljivati u različitim fondovima, pa i u onim u kojima ih ne bismo očekivali. Možda je najbolja ilustracija to što se dvoje gradečkih građana tako pojavljuju u dokumentima Mletačkog arhiva (fond *Misti*) koje je objavio Šime Ljubić u gore navedenoj seriji *Monumenta Spectantia historiam slavorum meridionalium*. Sasvim sigurno, takvih podataka ima još, odnosno Firentinski, Mletački, te arhivi na području današnje Slovenije sasvim sigurno kriju još neke aktivnosti utjecajnih građana Gradeca.

¹⁵ Vjekoslav Klaić, *Slobodni i kr. glavni grad Zagreb*, Zagreb 1913., Emilij Laszowski 1925. *Stari i novi Zagreb*, Gjuro Szabo *Stari Zagreb*, Zagreb 1940.; Rudolf Horvat *Prošlost grada Zagreba*, Zagreb, 1942.; Juraj Čuk *Povijest grada Zagreba do godine 1350.*, Zagreb, 2010. (pretisak iz 1931.).

¹⁶ Bogoljub Krnic, „Ivan Pastor Zagrepčanin, politički agent kralja Ferdinanda I.“, *Rad JAZU*, 201, 1914, str. 67-174.

Nakon Drugog svjetskog rata istraživanje zagrebačke prošlosti ušlo je u drugu fazu, odnosno može se reći da je poslijeratno istraživanje podignuto na veću znanstvenu razinu s prijašnjeg pretežno lokalno-publicističkog. Glavni istraživači u to vrijeme bili su Nada Klaić, Ivan Kampuš, Lelja Dobronić i Franjo Buntak. Ivan Kampuš obrađivao je različite teme gradečkog srednjovjekovlja, posvećujući pozornost društvenim i gospodarskim temama, a rezultati njegovih istraživanja zaokruženi su doktorskom disertacijom *Privredni i društveni razvitak zagrebačkog Gradeca od 13. do konca 16 st.*¹⁷, a mnoge su njegove teze ušle u vjerojatno najpopularniju monografiju o Zagrebu *Tisućuljetni Zagreb*.¹⁸ Istraživanja Lelje Dobronić¹⁹ i Franje Buntaka²⁰ više su bila usmjerena k ranomodernom i modernom periodu, a oboje su također obrađivali i raznorazna pitanja iz povijesti umjetnosti.

Ipak, što se tiče teme ove disertacije prvi povjesničar koji je temeljitije sa znanstvene strane obrađivao gradsko društvo pa tako i elitu bila je Nada Klaić. Pored mnogobrojnih radova koja su obrađivala različita pitanja postanka Gradeca, njegovu prostornu organizaciju, te neke općenite značajke urbanizacije srednjovjekovne Slavonije,²¹ Klaić se značajnije posvetila gradečkim građanima prvo u radovima *Johannes lapicida parlierius ecclesie sancti Marci*²² i „*O firentinskoj “koloniji” na zagrebačkom Gradecu potkraj 14. stoljeća*“²³, a potom u monografiji *Zagreb u srednjem vijeku* (1982.).²⁴ To je do sada ujedno i najopsežnije znanstveno djelo o srednjovjekovnom Zagrebu u kojem su obrađeni brojni aspekti društvenog, gospodarskog i političkog života.

Potom dolazi do niza radova specijaliziranih za pojedine probleme gradečke srednjovjekovne povijesti. Stjepan Krivošić istražuje urbanističko uređenje, društvenu strukturu i demografska kretanja u *Zagreb i njegovo stanovništvo od najstarijih vremena do sredine XIX. stoljeća*,²⁵ a Vladimir Bedenko u *Zagrebački Gradec: Kuća i grad u srednjem*

¹⁷Ivan Kampuš, *Privredni i društveni razvitak zagrebačkog Gradeca od 13. do konca 16 st.*, doktorska disertacija, Zadar, 1979.

¹⁸ Ivan Kampuš-Igor Karaman, *Tisućuljetni Zagreb: od davnih naselja do suvremenog velegrada*, Zagreb, 1994.

¹⁹ Lelja Dobronić, *Slobodni i kraljevski grad Zagreb*, Zagreb 1992.

²⁰ Franjo Buntak, *Povijest Zagreba*, Zagreb 1996. „Da li su praški Parleri klesali južni portal Crkve Sv. Marka“, *Iz starog i novog Zagreba*, 3(1963.), str. 65-76.

²¹ To su radovi: Nada Klaić, „Iz topografije zagrebačkog Gradeca“, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, I, 1951., str. 135-154. „Prilog pitanju postanka slavonskih varoši“, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, III., 1955., str. 41-59.; „Neki problemi najstarije povijesti biskupsko-kaptolskog Zagreba i zagrebačkog Gradeca i Kaptola“, *Iz starog i novog Zagreba*, IV., 1968., str. 7-23; „O strukturi gradske jezgre zagrebačkog Gradeca u drugoj polovini 14. st.“, *Iz starog i novog Zagreba*, VI., 1984., str. 33-72.

²² Nada Klaić, „Johannes lapicida parlierius ecclesie sancti Marci“, *Peristil* (22), 1979., str. 45-54.

²³ Nada Klaić, „O firentinskoj “koloniji” na zagrebačkom Gradecu potkraj 14. stoljeća“, *Balkanika. Radovi Instituta za balkanološke studije*, Beograd SANU, sv. 13-14 (1982-1983), str. 57.-72.

²⁴ Nada Klaić, *Zagreb u srednjem vijeku*, Zagreb, 1982.

²⁵ Stjepan Krivošić, *Zagreb i njegovo stanovništvo od najstarijih vremena do sredine XIX. stoljeća*, Zagreb 1981.; „Urbanističko uređenje zagrebačkog Gradeca u XIV. stoljeću“, *Čovjek i prostor*, br. 10., 1979.

vijeku analizira prostornu organizaciju srednjovjekovnog Gradeca ali i socijalnu strukturu stanovništva.²⁶ Bedenko je autor još nekoliko radova od kojih treba istaknuti *Društvo i prostor srednjovjekovnog Gradeca* u kojem autor u kontekstu vlasništva na nekretninama više govori o nekim uglednijim građanima kraja 14. i početkom 15. st.²⁷ Spomenuti članak objavljen je u zborniku *Zagrebački Gradec: 1242. – 1850.*²⁸ koji sadrži još radova iz gradečkog srednjovjekovlja među kojima valja istaknuti članak Lovorke Čoralić,²⁹ te Nevena Budaka *Gradec u kasnom srednjem vijeku*, a Budak je također autor još nekoliko studija koje su relevantne za ovu disertaciju.³⁰ U spomenutom zborniku nalaze se i radovi pravnih povjesničara Luje Margetića čije su značajniji radovi skupno publicirani u *Zagreb i Slavonija: izbor studija*³¹ i Magdalene Apostolove Maršavelski, autorice knjige *Iz pravne prošlosti Zagreba: (13. - 16. stoljeće)*.³² U novije vrijeme poznavanju gradečkog srednjovjekovnog društva doprinijela je i Marija Karbić magistrarskim radom *Obitelj u gradskim naseljima srednjovjekovne Slavonije: 13.-16. stoljeće* i *Obitelj Bole: istaknuti predstavnici de lingua Theutonicorum na zagrebačkom Gradecu u 14. i 15. stoljeću*.³³

Zaključno, kako je uvodno navedeno, u hrvatskoj historiografiji gradečka elita nije bila predmet zasebnog istraživanja, iako su se mnogi autori obrađujući društvenu strukturu, pravne norme i sudstvo, gradski obrt i trgovinu, obiteljsku strukturu, posjedovne odnose često dotakli i tog pitanja. Spomenuti su radovi ipak pružili dobar temelj za daljnje istraživanje. Prije ove disertacije prethodno sam izvršio istraživanja vezana za podjelu gradečkog

²⁶ Vladimir Bedenko, *Zagrebački Gradec: Kuća i grad u srednjem vijeku*, Zagreb, 1989.

²⁷ Vladimir Bedenko, „Društvo i prostor zagrebačkog Gradeca“, *Zagrebački Gradec*, str. 37-49.; „Prilog poznavanju zagrebačkog podgrađa u 15. stoljeću“, *Radovi instituta za povijest umjetnosti*, 12/12, 1989., str. 179-185.; „Mons Gradyz iuxta Zagabriam“, *Historijski zbornik*, god. XLIV, 1991., str. 6-17.

²⁸ I. Kampuš-L.Margetić-F.Šanjek (ur.), *Zagrebački Gradec 1242.-1850*, Zagreb, 1994.

²⁹ Lovorka Čoralić, „Zemljišni posjed i poslovanje građana Gradeca prema zemljišnim knjigama 14-15. stoljeća, *Zagrebački Gradec.*, str. 109.-127.

³⁰ Neven Budak, „Gradec u kasnom srednjem vijeku“, *Zagrebački Gradec*, str. 85-90. Ostali radovi autora su: „Budući da smo htjeli u Zagrebu na brdu Gradecu sagraditi slobodni grad...“, u Z. Stublić (ur), *Zlatna Bula 1242 – 1992*, (katalog izložbe), 1992.; „I fiorentini nella Slavonia e nella Croazia nei secoli XIV e XV“, *Archivio storico italiano* 153, br. 566./IV., 1995., str. 681.-695. Također treba spomenuti rad napisan u koautorstvu s Karolinom Kanižaj i Svjetlana Vorel: „Kolonije stranaca na Gradecu u 14. st.“, *Izdanja HAD*, 17, (1996.), str. 79.-83.

³¹ Lujo Margetić, *Zagreb i Slavonija: izbor studija*, Zagreb-Rijeka, 2000. Osim što je bio jedan od urednika zbornika „*Zagrebački Gradec*“, Margetić je u njemu zastupljen sa dva rada „Neka pitanja u svezi sa Zlatnom bulom Bele IV (1242)“, str. 61-73., koji je također uvršten i u monografiju *Zagreb i Slavonija* i „O posjedovnim katernama zagrebačkog Gradeca“, str. 103-107.

³² Magdalena Apostolova-Maršavelski *Iz pravne prošlosti Zagreba (13-16. stoljeće)*, Zagreb 1998. U spomenutom zborniku Apostolova Maršavelski zastupljena je s radovima „O oporučnoj slobodi u zagrebačkom Gradecu-po Zlatnoj buli i kasnijoj praksi“, (str. 91- 101.), „Kazneno i procesno pravo Zlatne bule“, (str. 75-84.). Od iste autorice još valja ukazati na radove *Zagrebački Gradec: iura possessionaria*, Zagreb, 1986., i na članak „Tko su bili maiores civitatis“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, 56 (2005), 2-3; str. 273-292.

³³ Marija Karbić, *Obitelj u gradskim naseljima srednjovjekovne Slavonije: 13.-16. stoljeće*, magistrarski rad, Zagreb, 2001.; „Obitelj Bole: istaknuti predstavnici de lingua Theutonicorum na zagrebačkom Gradecu u 14. i 15. stoljeću“, *Godišnjak njemačke narodnosne zajednice - DG Jahrbuch*, Osijek, 2007., str. 11-19.

magistrata na jezike u *Etničke i političke skupine u srednjovjekovnom gradu: primjer gradečkih lingua* i *Ethnic groups in Zagreb's Gradec in late middle ages* u kojem je također bilo riječi i o nekim pripadnicima gradske elite i gradskim funkcijama.³⁴ Rad *Urbana elita zagrebačkog Gradeca u 15. i početkom 16. st. Primjeri nekolicine uglednih gradečkih građana*³⁵ može se smatrati uvodom u problematiku gradske elite Gradeca s obzirom na ograničeni opseg studije. Također, u radu je stavljen naglasak na rodbinske veze i na općenita pitanja vezana uz obiteljske odnose i strukturu. U izradi disertacije svakako su još pomogla ranija istraživanja vezana uz pojedine građanine njemačkog porijekla,³⁶ te o ulozi sitnog plemstva u formiranju gradske elite na primjeru Klokoča.³⁷

Strana literatura

U ovom radu uglavnom najviše je korištena strana literatura koja se izravno tiče urbanih elita, ili je neposredno vezana za tu problematiku.³⁸ Istraživanje urbanih elita dobiva novi zamah razvojem specijaliziranih urbanističkih studija u drugoj polovici 20. st. koji obrađuju raznorazna pitanja i fenomene urbane povijesti.³⁹ Naravno, zanimanje za urbane elite ili gradsku aristokraciju mnogo je starije, no čini se da je prvotno najviše bilo usmjereno prema elitama velikih gradova, posebice talijanskih komuna poput Firence ili pak Venecije zbog njihove velike društvene, gospodarske, političke i kulturne uloge u srednjovjekovnoj urbanizaciji. U svakom slučaju, istraživanje povijesti gradskih elita prošlo je mnogo faza i

³⁴ Bruno Škreblin, "Etničke i političke skupine u srednjovjekovnom gradu: Primjer gradečkih lingui", *Povijesni prilozi: Historical contributions*, 35., 2008, str. 91.-148.; „Ethnic groups in Zagreb's Gradec in late middle ages”, *Review of Croatian History* 9, (2013), str. 25-59.

³⁵ Bruno Škreblin, "Urbana elita zagrebačkog Gradeca u 15. i početkom 16. st. Primjeri nekolicine uglednih gradečkih građana", u: J. Mlinar, B. Balkovec (ur.), *Mestne elite v srednjem in zgodnjem novem veku med Alpami, Jadranom in Panonsko nižino - Urban Elites in Middle and Early Modern Age between the Alps, the Adriatic and the Pannonian Plain*, Zbirka *Zgodovinskega časopisa*, 42, Ljubljana, 2011., str. 308-332.

³⁶ Bruno Škreblin, „Obitelj Šafar – iz života jedne njemačke obitelji“, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*, Vol. 16., Osijek, 2009., str. 83.-100.; „Nijemci na Gradecu sredinom i u drugoj polovici 15. stoljeća“, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*, Vol. 17., Osijek 2010., str. 33-54.

³⁷ Bruno Škreblin, „Pripadnici plemićke zajednice iz Klokoča na zagrebačkom Gradecu u 15. stoljeću: Primjer uloge sitnog plemstva u formiranju urbanih elita“, u: M. Karbić-H. Kekez-A. Novak-Z. Horvat (ur.), *Ascendere historiam: Zbornik u čast dr. Milana Kruheka*, Zagreb 2014., str. 67-80.

³⁸ Historiografija o srednjovjekovnim gradovima prebogata je i preopsežna da bi joj se ovdje pružio pravi osvrt. Zbog toga, općenitu literaturu o srednjovjekovnom gradu ograničili smo na ove radove: Derek Keen, „Towns and the growth of trade“, u: D. Luscombe-J. Riley-Smith (ur.), *The New Cambridge Medieval History*, sv. 4/1: c. 1024-c. 1198, Cambridge 2004., 47-85.; Henry Pirenne, *Medieval cities: their origins and revival of trade*, New Jersey, 1946.; David Nicholas, *The Later Medieval City*, London-New York, 1997.; Lewis Mumford *Grad u historiji: njegov postanak, njegovo mijenjanje, njegovi izgledi*, Zagreb, 1988.; L. Gerevich (ur.), *Towns in medieval Hungary*, Budapest, 1990.; Vito Fumagalli, *Landscape of fear: Perceptions of Nature and the City in the Middle Ages*, Cambridge, 1994.

³⁹ O razvoju urbane historiografije vidi: Irena Benyovsky Latin „Interdisciplinarnost u urbanoj povijesti: povijest i perspektive“, G. Ravančić (ur.), *Zbornik radova s okruglog stola „Historiografija/povijest u suvremenom društvu“*, Zagreb, 2014., str. 23-34.

različitih znanstvenih pristupa.⁴⁰ Iz svih tih razloga, u ovoj disertaciji pretežito je korištena strana literatura što je moguće novijeg datuma, a od velike su koristi bili radovi u tematskim zbornicima, te radovi koji obrađuju identičnu ili sličnu tematiku u drugim urbanim sredinama (tzv. *case study*) ili pak koriste sličnu metodologiju.

Također, u odabiru strane literature prednost je dana istraživačima koji obrađuju gradske elite ili slične urbane teme u srednjovjekovnim gradovima Ugarskog kraljevstva poput Budima, Pešte, Pečuha, Šoprona, Kluža, Sibinja i Požuna. To su prije svega Katalin Szende⁴¹, Martin Rady⁴², Judit Mayorosy⁴³, Károly Goda⁴⁴, Ágnes Flóra⁴⁵, István Petrovics⁴⁶, András Kubinyi⁴⁷ i Vera Backai.⁴⁸ S obzirom na značaj firentinske kolonije na Gradecu, ovdje treba i pridodati mađarske povjesničarke koje su istraživale pojavu i poslovanje firentinskih

⁴⁰ O tome vidi više u doktorskoj disertaciji Charlotte Carpenter, *The Formation of Urban Élités: Civic Officials in Late Medieval York (1476-1525)*, doktorska disertacija, University of York, 2000.

⁴¹ Iako Katalin Szende ne bismo svrstali u istraživače urbanih elita, ona je autor više radova koji obrađuju raznorazna pitanja iz povijesti Ugarskih gradova. Ovdje ćemo izdvojiti više radova koji su bili važniji za ovo istraživanje: „Towns along the way. Changing patterns of long-distance trade and the urban network of medieval Hungary“ u: H.Houben-K.Tomaspoeg (ur.), *Towns and communication: Communication between towns and between towns and their hinterland. Introductory reflections*, vol. 2, Galatina 2011. str. 161-225.; „Integration through Language: The Multilingual Character of Late Medieval Hungarian Towns“, u: D. Keene, B. Nagy, K. Szende (ur.), *Segregation - Integration - Assimilation: Religious and Ethnic Groups in the Medieval Towns of Central and Eastern Europe*, Ashgate Publishing Limited, 2009., str. 205-233.; „Between Hatred and Affection: Towns and Sigismund in Hungary and in the Empire, M.Pauly-F.Reinert (ur.) *Sigismund von Luxemburg-Ein Kaiser in Europa: 20 Tagungsband des internationalen historischen und kunsthistorischen Kongress in Luxemburg*, Mainz 2006., str. 199-210.; „Some Aspects of Urban Landownership in Western Hungary“ u: F. E. Eliassen, G. A. Ersland, *Power, Profit and Urban Land: Landownership in Medieval and Early Modern Northern European Towns*, Aldershot, 1996., str. 141.-166.; „Was there a Bourgeoisie Family in Medieval Hungary?“, u: B. Nagy, M. Sebök (ur.), *...The Man of Many Devices Who Wandered Full Many Ways: Festschrift in Honor of Iános M. Bak*, Budapest, 1999., str. 445.-459.

⁴² Martin Rady, *Medieval Buda: A study of Municipal Government and Jurisdiction in the Kingdom of Hungary*, New York, Columbia University Press, 1985.

⁴³ Judit Mayorosy, „From the Judge's house to the Town's house: Town halls in Medieval Hungary“, u S. C. Pils, M. Scheutz, C. Sonnlechner, S. Spevak (ur.), *Rathäuser als Multifunktionale Räume der Repräsentation, der Parteiongen und des Geheimnisses*, Innsbruck-Wien-Bozen, 2012, str. 155.-210.

⁴⁴ Károly Goda, „Generations of Power: Urban Political Elite in Sixteenth-Century Sopron“. u: F. E. Eliassen, K. Szende (ur.), *Generations in towns: Succession and success in pre-industrial urban societies*, Cambridge scholars publishing, 2009., str. 232 – 256.; „Landscape of Power: Spatial and Territorial Dimensions of Urban Leadership in Fifteenth and Sixteenth Century Sopron“, *Annual of Medieval studies at CEU*, vol 13, 2007., str. 133-150.

⁴⁵ Ágnes Flóra, „From decent stock. Generations in Urban Politics in Sixteenth-Century Transylvania“, *Generations in towns*, str. 210–231.

⁴⁶ István Petrovics, „The Cities and Towns of Medieval Hungary as Economic and Cultural Centres and Places of Coexistence. The Case of Pécs“, *Colloquia*, vol. XVIII, 2011., str. 5-26. Ovdje još spomenimo radove istog autora koji općenito govore o urbanizaciji Ugarskog kraljevstva: „Foreign Ethnic Groups in the Towns of Southern Hungary in the Middle Ages“ u: *Segregation – Integration – Assimilation*; I. Petrovics, „The role of town in the defence system of medieval Hungary“, u: P. Contamine, O. Guyotjeannin (ur.) *La Guerre, la violence et les gens au Moyen Âge*, Vol 1, *Guerre et violence*, Paris, 1996., str. 263-271.

⁴⁷ Kubinyi je također autor mnogih studija i radova o urbanizaciji srednjovjekovne Ugarske. Poznat je i po svojoj metodi rangiranja srednjovjekovnih gradova Ugarske po njihovoj važnosti. Mnogi radovi Andrása Kubinyija publicirani su u zborniku njegovih radova: *König und Volk im spätmittelalterlichen Ungarn : Städteentwicklung, Alltagsleben und Regierung im mittelalterlichen Königreich Ungarn*, 1998.

⁴⁸ Vera Backsai, „Small Towns in Eastern Central Europe“, u: P. Clark (ur.), *Small Towns in Early Modern Europe*, Cambridge, 1995, str. 77- 89.

trgovaca u Ugarskoj poput Zsuzse Teke⁴⁹, Krisztine Arany⁵⁰ i Katalin Prajde.⁵¹ Mnogi od tih spomenutih istraživača objavili su neke od svojih radova u tematskim zbornicima poput spomenutih *Generations in towns, Segregation - Integration – Assimilation*, i *Power, Profit and Urban Land* koji su i zbog drugih radova u njima bili vrlo važni za istraživanje. Također, treba spomenuti dva zbornika direktno posvećenih elitama: *Les élites urbaines au moyen âge*⁵² i već spomenuti zbornik *Mestne elite v srednjem in zgodnjem novem veku med Alpami, Jadranom in Panonsko nižino - Urban Elites in Middle and Early Modern Age between the Alps, the Adriatic and the Pannonian Plain*.

Naravno, osim literature koja se direktno odnosi na urbane elite i srednjovjekovne gradove, u disertaciji su korišteni i radovi koji obrađuju problematiku gospodarskih i društvenih odnosa u gradu. O toj literaturi više u sljedećim poglavljima.

Metodologija

U ovom radu kao glavni metodološki pristup odabrana je prosopografija, odnosno grupna ili kolektivna biografija u ovom slučaju gradečkih građana koji se nalaze u magistratu. Prosopografija je kvantitativna metoda koja se u zadnjih nekoliko desetljeća etablirala kao jedna od boljih znanstvenih metoda za istraživanje kompleksnijih sustava kao što su u srednjem vijeku bili gradovi ili pak crkvene institucije. U hrvatskoj historiografiji začetak prosopografije možemo vidjeti još u radu Nade Klaić „O firentinskoj koloniji“, a Marko Jerković u svojoj je doktorskoj disertaciji također koristio metodu prosopografije za kanonike zagrebačkog Kaptola.⁵³

Upotrebom prosopografske metode u istraživanju urbanih elita analiziraju se prikupljeni podaci iz izvora, te se tako dobivaju zajedničke pozadinske karakteristike nekih

⁴⁹ Zsuzsa Teke, „Operatori economici fiorentini in Ungheria nel tardo Trecento e primo Quattrocento“, *Archivio Storico Italiano*, 153(1995), str. 697-707.

⁵⁰ Krisztina Arany, *Florentine Families in Hungary in the First Half of the Fifteenth century*, doktorska disertacija, Central European University, Budapest, 2014.; „Generations Abroad: Florentine Merchant Families in Hungary in the First Half of the Fifteenth Century“, *Generations in town*, str. 129.-152.; „Success and failure, Two Florentine Merchant Families in Buda during the Reign of King Sigismund (1387. – 1437.)“, *Annual of Medieval studies at CEU*, vol. 12, 2006., str. 101.-123.

⁵¹ Katalin Prajda, *Rapporti tra la Repubblica Fiorentina e il Regno d'Ungheria a livello di diplomazia, migrazione umana, reti mercantili emediazione culturale nell'età del regime oligarchico (1382-1434), che corrisponde al regno di Sigismondo di Lussemburgo (1387-1437)*, doktorska disertacija, European University Institute, Florence, 2011.; „The Florentine Scolari family at the Court of Sigismund of Luxemburg in Buda“, *Journal of Early Modern History*, 14 (2010) str. 513-533.

⁵² Claude Gauvard (ur.), *Les élites urbaines au moyen âge: Actes du XXVIIe Congrès de la Société des Historiens Médiévistes de l'Enseignement Supérieur Public*, Paris, 1997.

⁵³ Marko Jerković, *Djelovanje zagrebačkog Kaptola i njegovih kanonika u 14. stoljeću*, doktorska disertacija, Hrvatski Studiji Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2011.

povijesnih aktera.⁵⁴ Glavni podaci koji ulaze u prospografsku analizu su: političke funkcije pojedinog građanina, društveni odnosi – prije svega ženidbene veze ali i ostale rodbinske, prijateljske i poslovne veze te pokazatelji ekonomske moći pojedinog građanina prije svega u vidu vlasništva nad različitim vrstama posjeda. Tu mogu još ući određeni podaci kao što su obrazovanje, sudjelovanje u javnom životu grada, karitativna djelatnost i slično. Tako se metodom prosopografije na jednostavan način može rekonstruirati društveni uspjeh nekog građanina.

Charlotte Carpenter ističe kako rezultati prospografske metode dovode u pitanje neke teorije o srednjovjekovnom gradu, primjerice promatranje grada kroz prizmu sukoba i konflikta vladajućih i onih nad kojima se vlada, a koja je gotovo pa dominantna u istraživanju društvenih odnosa i elita u srednjovjekovnom gradu.⁵⁵

Međutim, prosopografija kao i svaka druga metoda ima određene manjkavosti. Tako Brand i Schipper ističu kako je sinteza svih prikupljenih podataka najslabija točka prosopografije jer unatoč utvrđenim sličnostima ili pak utvrđenim iznimkama, i nakon sinteze i dalje mnogi procesi ostaju skriveni, a isto tako i načini i metode djelovanja gradske elite.⁵⁶ To je još izraženije ukoliko se radi o srednjovjekovnim izvorima koji su često vrlo šturi, bez pružanja informacija o pozadini nekog događaja ili urbanog fenomena koji se u nekom vremenu pojavljuje. To možda najbolje ilustrira slučaj pojave Firentinaca na Gradecu, koje je prva obrađivala Nada Klaić koristeći isključivo gradske izvore koji pak otkrivaju vrlo malo o njihovim poslovnim aktivnostima, a ništa o njihovim vezama s Firencom ili drugim Firentincima u kraljevstvu. Zbog toga je u ovom radu prosopografija korištena kao glavna i primarna metoda u cilju utvrđivanja činjenica, da bi se potom te činjenice komparativno analizirale uz pomoć suvremene literature.

⁵⁴ Lawrence Stone, „Prosopography“, *Daedalus- Journal of the American Academy of Arts and Science*, vol. 100 (1971.), str. 46.

⁵⁵ Charlotte Carpenter, *The Formation of Urban Élite*, str. 4-5.

⁵⁶ Hanno Brand-Désirée Schipper, „Facing Urban Elites in late medieval Leiden“, u: K. Goudriaan, K. Mandemakers, J. Reitsma, P. Stabel (ur.), *Prosopography and Comptuer*, Leuven, 1995., str. 124.

II. SAŽETI PREGLED POVIJESTI GRADECA

Osnivanje Gradeca

Prije prelaska na glavnu temu istraživanja potreban je osvrt na kronologiju povijesti Gradeca od osnutka pa sve do početka 16. st. Pregled povijesti ovdje će biti prikazan u sažetijem obliku kao i u kontekstu glavne teme disertacije, gradske elite i stanovništva zbog čega neće svi aspekti gradečke urbane povijesti biti obrađivani.

Iako je naselje na brdu Grič, sasvim izvjesno, starije od Beline darovnice, postanak pravog i utvrđenog grada rezultat je nove kraljeve politike stvaranja utvrđenih gradova koja je dobila pojačanu dimenziju nakon mongolske provale pošto se pokazalo da samo dobro utvrđeni mogu odoljeti većim napadima. Tako su nakon 1242. zaredale Beline privilegije gradovima i drugim naseljima.⁵⁷ Opstanak i urbani razvoj (novo)osnovanih gradova ovisio je o mnogim drugim faktorima odnosno političkim, društvenim i gospodarskim okolnostima u kasnijim vremenima.

Belinim privilegijem odnosno Zlatnom Bulom 1242. položeni su temelji gradečke autonomije. Novim naseljenicima propisana su prava i određene dužnosti i obaveze spram kralja i bana. Najvažnija prava svode se na pravo seljenja, slobodnog raspolaganja imovinom, izbora gradskog suca koji je nadležan za sve gradske sporove uključujući i one kaznenog tipa.⁵⁸

S obzirom da je kontinentalni dio Ugarskog kraljevstva bio demografski pust, prvotne naseljenike tih gradova tražilo se prvenstveno u naseljenijim područjima srednje i zapadne Europe.⁵⁹ Naseljenici iz Italije, sjeverne Francuske i Ugarske zabilježeni su još krajem 12. st. u biskupskom naselju (*Vicus Latinorum*) u privilegiju hercega Andrije u kojemu se pored Slavena spominju još i Mađari i Latini.⁶⁰

Od 13. st. termin *hospes* počinje obuhvaćati ne samo strane jezične skupine, nego sve naseljenike gradova bez obzira na etničko ili statusno porijeklo koji su tako u načelu uživali

⁵⁷ Petrovics, „The role of town in the defence system of medieval Hungary“, str. 265. Vidi i tamo navedenu literaturu o urbanizaciji Ugarskog kraljevstva u 13. st.

⁵⁸ Objavljeni dokument Zlatne Bule vidi MCZ 1, str. 15-18. Suvremene znanstvene analize pravnog karaktera Zlatne Bule vidi: Magdalena Apostolova-Maršavelski *Iz pravne prošlosti Zagreba (13-16. stoljeće)*., Lujko Margetić *Zagreb i Slavonija: izbor studija*, Za diplomatsku analizu Zlatne Bule vidi: Josip Barbarić „Diplomatičko značenje Zlatne Bule“ u: . Z. Stublić (ur.), *Zlatna Bula 1242 – 1992*, Zagreb 1992. str. 11-19.

⁵⁹ Budak, „Budući da smo“, str. 25.

⁶⁰ MCZ 1, str. 2-3.

jednaka prava.⁶¹ U historiografiji to se pravo često naziva i njemačko pravo zbog toga što su ga sa sobom donijeli njemački naseljenici.⁶² U srednjovjekovnoj Slavoniji kao i u ugarskim gradovima osnovanim u prvoj polovici 13 st. najčešće se radi o južnonjemačkom pravu jer su doseljenici uglavnom bili iz južnih njemačkih zemalja, Bavarske i Austrije.⁶³ N.Klaić upozorava kako njemačko pravo nije bilo ograničeno na pripadnike njemačke etničke skupine nego je primijenjeno na sve doseljenike.⁶⁴ N. Klaić kao i neki mađarski povjesničari ističu kako u 13 st. to već nije bilo čisto njemačko pravo nego je već uključivalo utjecaje i drugih pravnih običaja.⁶⁵

U usporedbi s ugarskim gradovima u kojima su dominirali Nijemci (odnosno Saksonci u transilvanijskim gradovima), na Gradecu po pitanju etničkog sastava stanovništva bila je jaka latinska kolonija. Prema analizi zagrebačkih izvora, termin *Latinus* od sredine 13. st. najčešće se odnosi na stanovnike Italije. Nijemci se pojavljuju na Gradecu u 13 st., s obzirom da ih privilegij Andrije II. 1198. ne spominje. Uz njih, odnosno doseljenike iz udaljenijih krajeva, na Gradec se naseljavaju i stanovnici iz bliže okolice koji su uglavnom slavenskog jezika. Zsigurno je među njima bilo mnogo pripadnika sitnog plemstva, odnosno nekadašnjih kraljevskih servienata ili *jobagiona castr*i koji su se odlučili naseliti u grad.

U godinama nakon Belinog privilegija, građani su još izborili patronatsko pravo nad crkvom sv. Marka, pravo na jedan velesajam (1256.), te još neke trgovačke povlastice (1266.).⁶⁶ U to su vrijeme građani završili izgradnju zidina čime je Gradec ispunio jednu od ciljeva urbane politike Bele IV – da gradovi budu i snažne obrambene točke. S obzirom da urbano naselje ne bi moglo funkcionirati bez pripadajuće zemlje, kralj je u nekoliko navrata podijelio gradu neke okolne zemlje, šume i sela.

Bez obzira na pravnu podlogu autonomije, poštivanje danih prava valjalo je provesti i u praksi. Tako je kralj 1266. želio postaviti građanima namjesnika (*potestatus*) *Archinusa*, porijeklom iz Venecije čemu su se građani uspješno suprotstavili.⁶⁷ Doduše, pozadina te kraljeve odluke nije poznata ali i Martin Rady je također smatrao kako su građani Gradeca uspjeli se oduprijeti kraljevom uplitanju i kontroli što nije pošlo za rukom stanovnicima Budima kojima je Bela, pored suca kojeg su sami stanovnici izabirali, postavio rektora

⁶¹ Petrovics, „Foreign Ethnic Groups in the Towns of Southern Hungary in the Middle Ages“ str. 68.

⁶² O utjecaju njemačkih doseljenika na razvoj pravnog sustava ugarskih gradova vidi, P. Engel, *The Realm of St. Stephen: a history of medieval Hungary, 895-1526*, London – New York, 2001., str. 252.

⁶³ Magocsi, *Historical Atlas of Central Europe*, 2002., Seattle, str. 40.

⁶⁴ Klaić, „Prilog pitanju postanka slavonskih varoši“, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, III., 1955., str. 51.

⁶⁵ Petrovics, „Foreign Ethnic Groups“, str. 68.; Klaić, „Prilog pitanju postanka“, str. 51.

⁶⁶ MCZ 1, str. LXXVII

⁶⁷ MCZ 1, str. 39-40.

(*rector*) iz redova odanih plemića.⁶⁸ Osim toga, mnogi su rektori ujedno bili i upravitelji kovnice novca (*comes camerae*), koje je kralj svakako želio također imati pod svojom kontrolom, što naravno nije bilo po volji crkvenim i plemićkim krugovima koji su također željeli upravljati kovnicom novca. S obzirom da je na Gradecu također postojala kovnica, postavlja se pitanje može li se povući analogija između Gradeca i Budima?⁶⁹ Na Gradecu je pak prvi poznati građanin bio Perkin (*Perynus, Perenchlo*) iz Venecije. Perkin je bio trgovac i plemić, a u izvorima se pojavljuje s titulama *capitaneus* (1254.), *potestas* (1266.), i *comes camere* (1272).⁷⁰ On je također bio osoba vrlo poznata na kraljevom dvoru, ali i spomenutom Arkinu jer su obojica bili iz Venecije, pa se uzevši u obzir Perkinove titule postavlja pitanje je li se kralj nakon neuspješne epizode s Arkinom doista odrekao utjecaja u Gradecu odnosno nije li preko Perkina ipak nastavio s politikom kontrole nad Gradecom?⁷¹

Isto tako, prijetnja za punu nezavisnost mladoga grada dolazila je i od zagrebačkog biskupa i kanonika Kaptola. Tako je Kralj još 1247. dao mali dio teritorija zagrebačkim kanonicima, na kojem su oni sagradili kulu, koja će u kasnijim vremenima izazivati mnogo prijepora i sporova između građana i kanonika.⁷² Uz to, kanonici su ishodili i ubiranje dijela tržišnih prihoda grada jer se do osnutka Gradeca trgovalo samo na kaptolskom teritoriju.⁷³ Tu su još i Babonići, najmoćniji velikaši u srednjovjekovnoj Slavoniji na prijelazu 13. u 14. st. čiji je utjecaj među građanima također mogao biti velik.⁷⁴

U takvim okolnostima postavlja se pitanje u kojoj je mjeri mladi grad uspio ostvariti punu autonomiju. Uspješno odbacivanje Arkina kao i oružani sukob građana s medvedgradskim kaštelanima 1295. ipak pokazuje njihovu svijest o vlastitim pravima te odlučnost i spremnost da se odupru kršenju tih prava. Rijetki sačuvani dokumenti ukazuju da je dio prve urbane elite jako često bio povezan sa pripadnicima plemstva. Postojanje banske palače, kao i veze između Perkina i bana Rolanda, te Gilliona i bana Nikole, pokazuje povezanost dijela gradske elite sa pripadnicima plemstva.⁷⁵ U svakom slučaju, prvotnu gradsku elitu svakako ne bismo mogli nazvati pravom urbanom elitom, jer bez obzira na

⁶⁸ Rady, *Medieval Buda*, str. 24-25.

⁶⁹ Točnu lokaciju zagrebačke kovnice novca zasad nije moguće utvrditi, više je pretpostavka da je ona bila na Gradecu, a ne na Kaptolu.

⁷⁰ Za Perčinove titule vidi CD 5, str. 12-13.; str. 378., CD 6, str. 6.

⁷¹ Nada Klaić smatrala je da je Perkin na funkciju kapetana i načelnika bio postavljen uz privolu građana jer bi se u suprotnom građani pobunili kao i u slučaju Arkina (Klaić, *Zagreb*, str. 97). Juraj Čuk smatrao je da građani nisu htjeli Perkina birati za suca smatrajući ga stranim čovjekom (Juraj Čuk, *Povijest grada Zagreba do godine 1350*, Zagreb, 2010 (preisak), str. 45.

⁷² MCZ 1, str. 20-22.

⁷³ Klaić, *Zagreb*, str. 104-106.

⁷⁴ Klaić, *Zagreb*, str. 103.

⁷⁵ O Gillionu vidi: Hrvoje Kekez „Palača građanina Giliona: imovinsko-pravna zavrzlama na zagrebačkom Gradecu na prijelazu iz 14. u 15 st.“, *Historijski zbornik*, 2, 2008., str. 247- 268.

Perkinove trgovačke aktivnosti, izvor njihovih prihoda i moći još uvijek ne proizlaze iz pravih građanskih zanimanja poput trgovine ili obrta nego prvenstveno iz zemljišnih posjeda. Vrlo vjerojatno pored Perkina i Gilliona još su mnogi drugi gradski prvaci zapravo pripadnici sitnog plemstva.

14. stoljeće – Anžuvinci

U 14. st. dolazi do jačanja trgovačkih aktivnosti, ponajviše zahvaljujući izvozu zlata, srebra i bakra iz rudnika u današnjoj Slovačkoj i Rumunjskoj, a u razmjeni dobara gradovi naravno igraju veliku ulogu i kovine su poticale razvoj obrtništva i trgovine te cjelokupne robno-novčane privrede.⁷⁶ Gradec je zbog svoje veze sa Senjom i Italijom postao važan u međunarodnoj trgovačkoj razmjeni, jer se nalazio na glavnom putu koji je spajao sjever i jug Kraljevstva.⁷⁷ Osim trgovačkih veza, u gradu se i dalje kuje srebrni *denar* pa je tako Gradec bio i jedan od financijskih centara u državi, a osim toga u Gradecu je bio glavno sjedište tridesetnice za srednjovjekovnu Slavoniju koja razvojem međunarodne trgovine u 14. st. dobiva na još većem značaju.⁷⁸

Također, nova dinastija Anžuvinaca svojim reformama pomaže jačanju trgovine i čvrsto stoji iza slobodnih kraljevskih gradova. Kralj Karlo Robert daje 1333. sagraditi kraljevsku palaču na Gradecu, čime je zasigurno veza Gradeca i kraljevskog dvora još više ojačala. Od 1350. pa sve do svoje smrti (1354.) u kraljevskoj palači na Gradecu boravio je Ludovikov brat Stjepan, u to vrijeme hrvatski herceg (*dux*). Gradec će svoje „zlatno doba“ proživjeti baš u drugoj polovici 14. st. zahvaljujući prije svega povoljnim ekonomskim okolnostima u Kraljevstvu, ali i „mediteranskoj orijentaciji“ Anžuvinske dinastije kojima je zbog toga Gradec bio važna točka na putu prema Dalmaciji i Napuljskom kraljevstvu.

Prema sredini 14. st. kao gradski prvaci počinju se pojavljivati novčari i zlatari odnosno građani čiji su ugled i moć proizašli iz pravih urbanih zanimanja.⁷⁹ Osim novčara i zlatara na Gradecu se počinju pojavljivati i drugi poslovni ljudi iz Sjeverne Italije, vješti u

⁷⁶ Petrovics, „Foreign Ethnic Groups“, str. 72.

⁷⁷ Zlatko Herkov *Povijest zagrebačke trgovine*, Zagreb 1985., str. 10-11.

⁷⁸ Moguće da je kovnica izgubila na važnosti nakon 1326. i uvođenja zlatnog novca (flore), ali ona je i dalje bila u funkciji unatoč Ludovikovoj reformi iz 1350.- tih koja je imala za cilj zatvoriti lokalne kovnice odnosno unificirati monetu (Engel, *The Realm*, str. 265.). Osim Petra Ligerija 1357. *comes camere* je neki Gregorius (MCZ 4, str. 102.), a negdje u isto vrijeme još i Jakov i Marketus (MCZ 4, str. 190., 362.). Godine 1384. kraljica Marija šalje u grad Šimuna, *de Talentis* i Azcona *Gallicusa* kako bi preuzeli kovnicu (MCZ 1, str. 301.). Ipak, čini se da je kovnica ipak do kraja 14. st. prestala s radom jer o njoj više nema nikakvih vijesti sve do njezine kratkotrajne obnove 1525.

⁷⁹ MCZ 1, str. 178.

novčarskim i trgovačkim poslovima. Jedan od prvih bio je Petar Ligerije de Medio, koji također obavlja dužnost upravitelja kovnice koja je tada bila pod nadzorom vojvode Stjepana, brata Ludovika Anžuvnica.⁸⁰ Osim Petra Ligerija, tu su još članovi obitelji *De Medzo*, *de Spinal*, *Jacomellus Quirin* i još neki drugi. Uskoro će među latinskom kolonijom doći do prevlasti firentinskih trgovaca koji se također često aktiviraju u radu gradskog magistrata. Osim trgovinom suknom i luksuznijim predmetima, Firentinci se rado uključuju i u administraciju kraljevstva kao zakupnici solana, rudnika, a kako je još uvodno istaknuto neki gradečki Firentinci bili su poslovno povezani sa drugim Firentincima u kraljevstvu. U svakom slučaju, primjeri Ligerija, Quirina i Carbonisa govore o bliskim vezama više pripadnika gradske elite s Dvorom pa i to može biti pokazatelj važnosti Gradeca u vrijeme dinastije Anžuvnaca.

Zaključno, druga polovina 14. st. vrijeme je najznačajnijeg urbanog razvoja Gradeca. Osnivanje još jednog velikog sajma sv. Margarete (1372.) najbolje govori o porastu trgovačkih aktivnosti i da samo jedan sajam više nije bio dovoljan. Kao još jedan prilog u tezi o vrhuncu srednjovjekovnog urbanog razvoja može se uzeti i izgradnja južnog portala na crkvi sv. Marka koju povjesničari umjetnosti također smještaju u drugu polovinu 14. st.⁸¹ U tom kontekstu, vjerojatno nije slučajno što upravo iz sredine 14. st. potječu i prve sačuvane sudske knjige koje omogućuju bolje sagledavanje društvene i etničke strukture gradskog stanovništva. Tako su 1377. prvi puta sačuvani cjeloviti sastavi magistrata u kojima se jasno vidi ustroj gradske vlasti. Na čelu je gradski sudac, a uz njega vlast obnaša 8 prisežnika i 20 vijećnika. Također, od 1377. pa sve do 1436. četiri gradečke „nacije“ Slaveni, Latini, Mađari i Nijemci na principu pariteta upravljaju gradom: svaka skupina daje jednak broj vijećnika i prisežnika, a sudac je svake godine iz druge jezične skupine.⁸² Slična organizacija vlasti uvedena je i u Slovačkoj Žilini (1381.), Budimu (1439.) te Klužu.⁸³ U kontekstu gradske uprave važno je napomenuti da je Gradec bio i tavernikalni grad. Tavernikalni gradovi se u historiografiji smatraju najznačajnijim gradovima Ugarskog kraljevstva po važnosti i razvijenosti.⁸⁴ Prvo je bilo osam takvih gradova pa se često govori o pravu osam tavernikalnih

⁸⁰ CD 12, str. 194-195.

⁸¹ Više o tome: Franjo Buntak, „Da li su praški Parleri klesali južni portal Crkve Sv. Marka“, *Iz starog i novog Zagreba*, 3 (1963.), str. 65-76.; Nada Klaić, „Johannes lapicida parlerius ecclesie Sancti Marci“, *Peristil*, 22 (1979.), str. 45-54.

⁸² Više o tome: B. Škrebilin, „Etničke i političke skupine u srednjovjekovnom gradu: Primjer gradečkih lingui“, str. 91-148.

⁸³ Katalin Szende „Integration through Language: The Multilingual Character of Late Medieval Hungarian Towns“, str. 205-233.

⁸⁴ Teodora Shek-Brnardić „Tavernik, tavernikalni sud i tavernikalno pravo“, *Arhivski vjesnik*, 40, 1997., str. 185.

gradova (Budim, Pešta, Košice, Požun, Trnava, Šopron, Bardejov i Prešov), no poslije su to pravo dobili i neki drugi gradovi među kojima i Gradec.⁸⁵

Žigmund Luksemburški

Nakon smrti Ludovika Anžuvinca i kratkotrajnog perioda vlasti njegove kćerke Marije i Karla Dračkog, na prijestolje Ugarske monarhije došao je Žigmund Luksemburški. Početak njegove vladavine obilježen je protudvorskim pokretom i građanskim ratom između pristaša Dvora i Ladislava Napuljskog. Jedan od glavnih protagonista pobune bio je i zagrebački biskup Pavao Horvat, dok je Gradec podržavao Žigmunda Luksemburškog. Moguće da je takva situacija dodatno pogoršala odnose između građana i kaptolskih kanonika koji su već od prije bili u sukobu. Jedno od obilježja posljednjih dvaju desetljeća 14. st. u zagrebačkoj povijesti jesu sporovi i borbe građana i kanonika sa zagrebačkog Kaptola u kojima je znalo biti i poginulih.⁸⁶ Kao vrhunac u 14. st. može se označiti veliki napad građana na Kaptol 1396., nakon čega je zagrebački biskup bacio interdikt na cijelu gradsku općinu.⁸⁷

Kralj Žigmund zbog vjernosti građana u njegovoj borbi protiv pretendenta na prijestolje nagradio je Gradec sa tri posjeda Hrašće, Petrovinu i Šiljakovinu. Međutim, nakon nekog vremena kralj je iste posjede poklonio plemićima, čime je građane upleo u dugotrajne sudske sporove za povratak tih posjeda.⁸⁸ Kralj Žigmund poznat je također po svojoj urbanoj politici poput osnivanja skupštine gradova 1405. i uvođenja budimskog statuta kao uzusa za druge statute gradova.⁸⁹ Unatoč skupštini gradova i činjenici da je i kralj Žigmund dijelio povlastice urbanim naseljima, najpoznatiji vid njegove urbane politike ostat će zalaganje gradova za novac. Kralj je založio desetak gradova svjetovnim i crkvenim plemićima među kojima je bio i Gradec.⁹⁰ Negdje na početku 15. st. Žigmund je Gradec založio zagrebačkom biskupu Eberhardu iz plemićke obitelji Albena, ali to nije značilo gubitak gradečke

⁸⁵ Judit Mayorossy, „From the Judge's house“, str. 158-159.

⁸⁶ O Gradeca i Kaptola sukobima najdetaljniji je prikaz dao Ivan Tkalčić u uvodu *Povijesnih spomenika*. Vidi MCZ 1, str. CLXIII-CLXXX; MCZ 2, str. CLXXV-CXCVI

⁸⁷ MCZ 1, str. 378-384. O spomenutom popisu vidi i kod Dobronić, *Slobodni i kraljevski*, str. 41-44.

⁸⁸ MCZ 1, str. XXXVIII-XLIX; MCZ 2, str. XXIX-XXXIX.

⁸⁹ Gradečki gradski statut nije sačuvan pa tako ne možemo utvrditi utjecaj Budimskog statuta (1405.) koji je važio za glavni pravni izvor po kojem se slobodni kraljevski gradovi trebaju ravnati. Tako se može utvrditi veliki utjecaj Budimskog statuta na Iločki statut, odnosno Kralj Ladislav 1453. daje gradu Iloku ista prava i uredbe koje uživa Budim i ostalih 7 tavernikalnih gradova (vidi: D. Vitek „Povijesne okolnosti nastanka iločkog statuta“ u: J. Martinčić, D. Hackenberger (ur.) *Iločki statut i iločko srednjovjekovlje*, Zagreb-Osijek, 2002., str. 25-37.

⁹⁰ O Žigmundovoj urbanoj politici vidi: K. Szende „Between Hatred and Affection“: Towns and Sigismund in Hungary and in the Empire, M.Pauly-F.Reinert (ur.) *Sigismund von Luxemburg-Ein Kaiser in Europa*:20 Tagungsband des internationalen historischen und kunsthistorischen Kongress in Luxemburg, 8.-10. Juni 2005, Mainz 2006, str. 199.-210.

autonomije. Biskup Eberhard je time jedino stekao prava na ubiranje godišnjeg poreza, dok se u poslove gradske autonomije ipak nije mogao miješati.⁹¹

Kralj Žigmund je doživio vojne i političke poraze u namjeri da proširi svoj utjecaj na Jadranu i Balkanu. Osim vojnog poraza u Nikopolju 1396, Žigmund je izgubio Dalmaciju i Bosnu. Nakon što je Ladislav Napuljski prodao svoja prava na Dalmaciju, Venecija je od 1409. počela zauzimati jadranske gradove. Porazom kod Dobora 1418. Žigmund je izgubio bilo kakav utjecaj u Bosni. Kralj se od 1419. upleo u sukobe u Češkom kraljevstvu i općenito je postao mnogo više zainteresiran za zbivanja u srednjoj Europi. Gubitak Bosne i Dalmacije, kraljeva usmjernost za srednju Europu, ali i prvi upadi Osmanlijskih četa također su se negativno odrazili na urbani razvoj Gradeca.⁹² I u 15. st. ne jenjavaju periodični sukobi s Katpolom i njegovim kanonicima, a u tridesetim godinama 15. st. primjetan je nestanak latinske kolonije, te jači utjecaj njemačkih građana te pripadnika sitnog plemstva. Osim njih u gradu se sve više pojavljuju doseljenici iz srednjovjekovne Hrvatske.⁹³ Promjena u strukturi stanovništva vjerojatno je bila jedan od razloga i ukidanja jezične podjele gradskog magistrata 1436. godine.

Još jedna karakteristika Žigmundove vladavine jest i raspad sustava kraljevskih utvrda koje su mahom prešle u ruke jakih plemića čime je i oslabila kraljevska vlast.⁹⁴ To je naročito došlo do izražaja nakon Žigmundove smrti. U srednjovjekovnoj Slavoniji tako s najmoćniji plemići postali grofovi Celjski koji se s područja Svetog Rimskog Carstva u 15. st. šire u srednjovjekovnu Slavoniju. Kralj Žigmund je 1406. oženio Barbaru Celjsku, kćer bana Hermana II. Celjskog čime su Celjski stekli još više povećali svoj politički utjecaj.

Nakon smrti Žigmunda i dolaska Alberta Habsburškog na prijestolje Celjski su odlučili iskoristiti slabu kraljevsku vlast i staviti Gradec pod svoju vlast pošto su ionako već kontrolirali gotovo cijelu širu zagrebačku okolinu. Iako prvi vojni napad 1437. nije uspio,

⁹¹ Klaić navodi da je Žigmund već u prvim godinama 15. založio Gradec sa svim pravima što je i priznao u uvodnom dijelu pisma Eberhardu u kojem ga pak obavještava da je ipak primio grad ponovno pod vlast krune te je zabranio Eberhardu da vrši ikakvu sudsku vlast u gradu. Ipak, Ivan Alben, Eberhardov nećak koji ga je i naslijedio na zagrebačkoj biskupskoj stolici u svojoj oporuci 1433. vraća kralju grad koji je dobio kao zalog za posuđeni novac (Klaić, *Zagreb*, str. 132.; MCZ 2, str. 11-12.; Oporuku Ivana Albena vidi: MCZ 2, str. 72.). Dakle, iz toga bi proizašlo da je Žigmund doista predao grad Eberhardu sa svim pravima, ali je naknadno odustao od toga te je Albenima za novac samo prepustio ubiranje kraljevskih poreza. Uostalom u sudskim spisima, koji nažalost baš za početak 15. st. nedostaju, nitko od Albena se ne titulira kao *dominus noster* što primjerice nije slučaj sa grofovima Celjskim nakon 1441. Katalin Szende navodi da je Žigmund predao najmanje 16 gradova koji su prije bili u kraljevskom vlasništvu (Szende „Between Hatred and affection“, str. 202.)

⁹² Više o osmanlijskim upadima: Neven Budak, „Hrvatska povijest u ranom novom vijeku: Hrvatska i Slavonija u ranom novom vijeku, Zagreb, 2007.;

⁹³ Vladimir Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 38.

⁹⁴ Tomislav Raukar, „Grofovi Celjski i hrvatsko kasno srednjovjekovlje“, *Historijsku zbornik*, 36, 1983., str. 113-140.

nakon četiri godine vojnici i familijari Celjskih provalili su i zauzeli grad. Čini se da su se grofovi Celjski u prvo vrijeme zadovoljili samo pravima koje je dotad uživao kralj poput ubiranja godišnjeg poreza, vrhovne sudske instance, dok se u rad gradske uprave nisu uplitali. No, 1448. Celjski skidaju s funkcije izabranog gradskog suca Martina Tomića kojeg potom i zatvaraju u Krškou. Primjetno je da su suci nakon 1448. najčešće njemački građani poput Konrada Rawsara ili Jakova Eberspecka sve do kraja njihove vrhovne vlasti nad Gradecom.⁹⁵ Osim toga, vojnici i familijari Celjskih predvođeni Seboldom Mayerom koji je izabran za gradskog kapetana počinili su mnoge nezakonitosti prisiljavajući građane da im ispod cijene prodaju svoje posjede.⁹⁶ Smrt posljednjeg muškog nasljednika Celjskih u Beogradu 1456. prekinula je i samovolju njegovih zagrebačkih familijara, te se grad vratio pod vrhovnu vlast kralja.⁹⁷

Matijaš Korvin

Nakon kraćeg „interregnuma“ nakon pada Celjskih u kojem je što se tiče Gradeca i srednjovjekovne Slavonije, najvažnija osoba bio ban Jan Vitovec, na prijestolje je došao Matijaš Korvin iz obitelji Hunjadi.⁹⁸ Matijaš je započeo mnoge reforme kako bi ojačao Kraljevstvo i ponovno uspostavio snažnu kraljevsku vlast.⁹⁹ Iako je kralj vratio Gradec pod kraljevsku vlast te je pomogao građanima da vrate neke svoje posjede koje su u vrijeme njegovih prethodnika otuđili pojedini plemići, druga polovica 15. st. u znaku je ekonomskog i demografskog slabljenja Gradeca. Gradec ne samo da nije uspio u 15. st. proširiti svoje posjede, nego je teško sačuvao i svoje stare posjede, a neke je trajno izgubio. Grad je 1468. pogodila i epidemija kuge zbog čega Matijaš Gradecu oprašta plaćanje izvanrednog poreza.¹⁰⁰ U drugoj polovici 15. st. građani sve češće imaju problema sa plemićima iz bliže ili daljnje okoline koji od njih zahtijevaju plaćanje maltarine kod prijevoza robe. Ta je pojava poprimila takve razmjere da se o tome zasebno razmatralo na plemićkom saboru 1481. gdje je također

⁹⁵ Vidi o tome više, Bruno Škreblić, „Nijemci na Gradecu sredinom i u drugoj polovici 15. stoljeća“, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*, Vol. 17., Osijek 2010., str. 33.-54.

⁹⁶ MCZ 7, str. 131.-138.

⁹⁷ Klaić, *Zagreb*, str. 155-156.

⁹⁸ Ovdje nije posvećena pozornost Vladislavu Jageloviću i njegovom sinu Ladislavu V. Postumu jer su u vrijeme njihove slabe kraljevske vlasti na Gradecu kao i u cijeloj srednjovjekovnoj Slavoniji najvažniji bili grofovi Celjski.

⁹⁹ Više o Korvinovim reformama te općoj političkoj i društvenoj situaciji u srednjovjekovnoj Slavoniji i Hrvatskoj vidi u: Borislav Grgin, *Počeci rasapa: Kralj Matijaš Korvin i srednjovjekovna Hrvatska*, Zagreb, 2002.

¹⁰⁰ MCZ 2, str. 319-320.

utvrđen jasan cjenik za plaćanje maltarine.¹⁰¹ Međutim, i nakon sabora ponavljaju se slučajevi ilegalnih maltarina, a tu praksu nije uspio suzbiti niti Matijaš Korvin niti njegov nasljednik Vladislav Jagelović.

Za vrijeme Matijaša Korvina dolazi do razvoja cehovskih udruga koje u 15. st. dobivaju vlastite statute. U posljednja dva desetljeća 15. st. primjećuju se ponovno dolasci stranih veletrgovaca iz Firence što govori o ponovnom pozicioniranju Gradeca u međunarodnoj trgovačkoj razmjeni. Tako su na Gradecu Firentinci ponovno uspostavili skladište za firentinsko sukno, a potkraj 15. st. izvoz slovačkog bakra prolazio kroz Zagreb, a dolazi do povećanog izvoza ugarske stoke za potrebe mletačkog tržišta.¹⁰² S obzirom na kontinuiranu Osmanlijsku opasnost vjerojatno se razvila i trgovina oružjem.¹⁰³ U tom je vremenu najmoćnija osoba u srednjovjekovnoj Slavoniji bio herceg Ivaniš Korvin koji je znao boraviti na Gradecu u nekadašnjoj kraljevskoj palači.¹⁰⁴

16. stoljeće

Međutim, ukupno gledajući međunarodna trgovina na prijelazu iz 15. u 16. stoljeće nije u znatnoj mjeri utjecala na daljnji razvoj Gradeca koji je i dalje bio u lošoj demografskoj situaciji te se u izvorima često spominju napuštena zemljišta u gradu. Premda je i osmanlijska prijetnja sigurno utjecala na smanjen i ograničeni opseg trgovačke razmjene zbog nesigurnosti trgovačkih ruta, a tome je pripomoglo i premještanje glavnog pravca svjetske trgovine prema novootkrivenim zemljama, uzroci krize gradova bili su mnogo kompleksniji. Od druge polovice 15. st. plemstvo se sve češće uključuje u trgovinu u kojoj su prije ipak građani vodili glavnu riječ. Osim ometanja gradečkih trgovaca maltarinima, građani su dobili konkurenciju i na Kaptolu koji je prema kraju 15. st. počeo razvijati svoj trg. Gradski veletrgovci sada moraju imati vrlo razvijene veze s plemstvom ukoliko žele voditi uspješnu međunarodnu trgovinu. Tako je najpoznatiji gradečki trgovac s prijelaza 15. na 16. st. Ivan Pastor nabavljao robu i za kraljev Dvor, bio je zakupnik kaptolskog trga, te prijatelj sa beogradskim banom Emerikom Therekom, a vjerojatno i sa drugim plemićima.¹⁰⁵

¹⁰¹ MCZ 2, str. 414-418.

¹⁰² Szabolcs Varga, "Uloga grada Zagreba u gradskom sustavu Ugarske u kasnom srednjem vijeku – The city of Zagreb in the urban network of Hungary in the late middle ages", *Podravina*, vol VIII, 16, 2009., str. 67-68.

¹⁰³ Nataša Štefanec „Grad na prvoj crti obrane“ u: Ivo Goldstein, Slavko Goldstein (ur) *Povijest Grada Zagreba: Od prehistorije do 1918.*, Zagreb 2012., str. 111-153.; Vidi i: MCZ 7, str. 399.

¹⁰⁴ Klaić, *Zagreb*, str. 174-176.

¹⁰⁵ B. Krnić "Ivan Pastor Zagrepčanin, politički agent kralja Ferdinanda I.", *Rad JAZU*, 201, 1914, str. 67-174.

Moglo bi se zaključiti kako društvena i gospodarska kriza u Ugarsko-hrvatskom kraljevstvu koja je prethodila glavnom osmanlijskom udaru u 16. st. također izbacila na površinu slabosti ugarskog sustava gradova. Gradovi su bili mali i nedovoljno razvijeni u usporedbi s gradovima zapadne Europe, te su se teško nosili s plemićkim staležom osobito ako su im interesi bili suprotni. U takvim okolnostima nije se uspio formirati pravi građanski stalež i utjecaj građanstva bio je vrlo ograničen.¹⁰⁶ U prilog tome govori i činjenica da su i mnogi članovi gradske elite bili zapravo pripadnici plemstva koji su živjeli gradskim životom, ali i dalje su čuvali svoj plemićki status, a mnogi od njih imali su i posjede van grada.

Društvena i demografska kriza na početku 16. st. može se uočiti i prateći sastave magistrata. Već od početka 16. st. primjetno je da manji broj građana obnaša sudačku dužnost, a prema sredini stoljeća dolazi i do vršenja sudačke dužnosti i više puta za redom što se u 15. st. nije nikada dogodilo. Sve je to pomalo vodilo pravoj oligarhiji građana koja će na kraju biti i formalno regulirana početkom 17. st. kada će se uvesti doživotna služba senatora koji će između sebe postavljati suca.

¹⁰⁶ Usp. László Kontler, *Povijest Mađarske: Tisuću godina u srednjoj Europi*, Zagreb, 2007., str. 136.

III. GRADSKE FUNKCIJE

Gradski magistrat

Kao što je uvedeno spomenuto, glavni kriterij za određivanje pripadnosti gradskoj eliti ovdje je vršenje neke od triju glavnih gradskih funkcija – sudac- prisežnik-vijećnik. Naravno, u glavnom fokusu istraživanja ponajviše su gradski suci jer su oni, barem u načelu prije sudačke funkcije obnašali prisežničku i vijećničku dužnost, odnosno suci su i potekli iz redova prisežnika i vijećnika, a o sucima je, u principu sačuvano i više podataka. Nažalost, niti svim sucima ne može biti posvećena podjednaka pozornost što je isključivo rezultat sačuvanosti i dostupnosti izvornih podataka o njima. Suci, prisežnici i vijećnici sačinjavaju gradski magistrat koji je glavno upravno, sudsko i zakonodavno tijelo u srednjovjekovnom gradu.

Članovi magistrata mogu postati isključivo punopravni građani (*cives*), a ujedno i oni mogu birati zastupnike u magistrat. Glavni uvjet za stjecanje civiteta bilo je posjedovanje nekretnine veličine najmanje četvrtinu kurije.¹⁰⁷ Dodatni uvjeti bili su neporočnost, boravak u gradu određeno duže vrijeme ukoliko se radi o novopridošlom stanovniku, vjerojatno minimalno jednu godinu, te kršćanska vjera čime primjerice Židovi nisu mogli postati punopravni građani. Neki od dodatnih uvjeta sigurno su bili i obavljanje poslova za gradsku zajednicu, primjerice odlazak iz grada u izaslanstvo banu ili kralju. Naravno, kao i u drugim srednjovjekovnim gradovima, došljak koji je želio postati punopravnim građaninom trebao je položiti zakletvu (*conuratio*) te platiti određenu pristojbu.

Zametak gradske elite leži u posjedovanju civiteta koji je glavni preduvjet za ulazak u magistrat. Time se zapravo dogodila prva diferencijacija i prvi korak u stvaranju gradske elite. Jedan od glavnih ciljeva ove disertacije jest i utvrditi kako dolazi do druge diferencijacije između građana koji ulaze u magistrat i onih koji to ne čine, te kako dolazi do diferencijacije između građanina u magistratu i onog koji postaje sudac? Dakle, metodološki možemo označiti tri vrste diferencijacije u stvaranju gradske elite.

1. Građani (*cives*) i stanovnici (*habitatores*)
2. Politički aktivni građani (članovi magistrata)-ostali građani

¹⁰⁷ MCZ 6, str. 199.

3. Članovi magistrata –

- a) vijećnici
- b) prisežnici
- c) sudac

1. U svakom srednjovjekovnom gradu postoji podjela na punopravne građane i ostale stanovnike, a u osnovi te razlike jest posjedovanje nekretnine unutar gradske općine. Takva je situacija čak i u dalmatinskim gradovima, gdje su također punopravni građani oni koji posjeduju nekretninu, jedina je razlika što u njihovom slučaju građanstvo ne znači i mogućnost obnašanje vlasti jer je ona od 14. st. isključivo rezervirana za članove patricijata. Ostali stanovnici nazivali su se *inhabitatores*, *inquilines*, *hospes*. Iako je uglavnom bilo riječ o najsiromašnijem sloju gradskog stanovništva, treba uzeti u obzir i da poneki bogatiji stanovnik koji je došao u grad na određeno vrijeme nije bio zainteresiran da postane građanin pa se i takav navodi kao *inhabitor*. Oni siromašniji uglavnom su bili najamnici, težaci, poljoprivredni radnici u službi drugih građana. U popisu iz 1368. upravo su ti najamnici najbrojnija skupina: Krivošić je izbrojao 101 lignonista, a niti jedan od tih lignonista nije naveden kao kućevlasnik.¹⁰⁸ Szende na primjeru Šoprona pokazuje da su ti najamnici bili i najmobilniji dio stanovništva.¹⁰⁹ Može se pretpostaviti da su najamnici dolazili u grad u potrazi za poslom, a nakon nekog vremena odlazili bi dalje. Naravno, vjerojatno je dio tih radnika uspio ući u službu bogatijih građana pa su u gradu ostali duže vrijeme, a jedan dio se trajno nastanio.

Osim što su dakle punopravni građani u načelu bogatiji dio općine, oni uživaju i još neke druge privilegije. Pored političkih, da samo građani mogu birati i biti birani na upravnim funkcijama, izgleda da se trgovačke povlastice dane Gradecu poput oprosta plaćanja maltarina odnose samo na građane, što je također bio razlog da su neki strani trgovci naselili se u gradu i tražili civitet premda su neki od njih vjerojatno došli u grad privremeno. Stanovnici ipak nisu bili isključeni od općih građanskih povlastica, slobode kretanja, i slobode raspolaganja svojim nekretninama ukoliko su ih posjedovali, niti su bili na neki drugi način diskriminirani na području gradske općine. Drugim riječima, i građani i stanovnici uživali su blagodati privilegirane zajednice sa vlastitim pravnim sustavom. Zajedništvo je u načelu temelj društvenih i političkih odnosa svakog srednjovjekovnog grada, i ono se uvijek često naglašava

¹⁰⁸ Krivošić, *Zagreb i njegovo stanovništvo*, str. 57.

¹⁰⁹ Szende, „Urban Landownership in Western Hungary“, str. 150.

u službenim dokumentima frazama kao što su (*Tota communitas, Universitas civium, Dives et pauper* i slično).

2. U drugoj fazi dolazi do podjele na politički aktivne i politički pasivne građane. Pitanje koje se tu odmah nameće jest koji su bili uvjeti da bi neki punopravni građanin ušao u gradski magistrat? Takve pojedinosti ne nalazimo u Zlatnoj Buli, niti nam nije sačuvana neka odredba magistrata o tome. Iznimka je odredba iz 1383. koja propisuje da niti jedan građanin ne može ući u magistrat, odnosno postati vijećnik ukoliko nije najmanje tri godine u gradu.¹¹⁰ Tu odluku možemo uzeti kao neku polaznu točku, iako ta odredba vjerojatno nije važila tokom cijelog srednjovjekovlja. Svakako da je za ulazak u magistrat bio potreban određeni ugled u gradskoj zajednici, relativno dobro materijalno stanje ali i sama želja za političkom aktivnošću što ne mora biti slučaj kod svih dobrostojećih građana. Zanimljivo da budimski gradski zakonik nije blagonaklono gledao na takve predviđajući sankcije za one građane koji tri puta odbiju neku javnu dužnost.¹¹¹ Također, drugu diferencijaciju teže je analizirati zbog nedostatka adekvatnih izvora: popisa punopravnih građana. Tako ne znamo koliko je maksimalno moglo biti pretendena na neko od 29 ili više mjesta u gradskom magistratu.¹¹² Ukupan se broj gradečkog stanovništva u razmatranom periodu procjenjuje na od najmanje 2000 do najviše 3000.¹¹³ S obzirom da je Gradec najznačajniji urbani razvoj imao od druge polovice 14 st. pretpostavljamo da je i broj stanovnika tada bio na vrhuncu, dakle oko 3000 ili maksimalno 3500. Već u 15 st. dolazi do lagane stagnacije, a prema kraju stoljeća i do osiromašenja, što se isto tako moralo odraziti i na ukupan broj stanovništva. Uz analizu demografskih kretanja na Gradecu Krivošić je, temeljeći se na popisu iz 1368., izračunao kako je na Gradecu te godine bilo 545 građana.¹¹⁴ Taj bi broj trebao biti čak nešto veći jer manji dio popisa nedostaje. Međutim, premda je Krivošić pazio da ne ubraja dva puta građane koji imaju više posjeda, posve je poistovjetio punopravne građane s kućevlasnicima. Osim što je Krivošić previdio da svi kućevlasnici ne moraju biti i građani, ubrojio je mnoge plemiće koji su imali kuće na Gradecu, a koje vjerojatno civitet ne zanima, poput Akuša i Stjepana Prodavića, Ivana od Brezovice, Čupora, i Zrinskih. Naravno, ne može se posve isključiti mogućnost da su spomenuti plemići bili zatražili i dobili civitet kao što su to učinili Bradači u 15. st. Tako se nalazimo pred problemom kako u tom slučaju valorizirati pojedince koji imaju

¹¹⁰ *Item per eundem dominum Myklinum iudicem et juratos ac consillarios suos est statutum et decretum, ut nullus civis novus, prius antequam per tres annos maneret in suo civili seu nostra civitate, possit esse consillarius* (MCZ 5, str. 187.).

¹¹¹ Rady, *Medival Buda*, str. 88.

¹¹² Broj se odnosi na ukupan broj prisežnika (8) i vijećnika (20) čemu je pridodana funkcija suca. Od 15. st. broj vijećnika varira, često ih je više od dvadeset.

¹¹³ Krivošić, *Zagreb i njegovo stanovništvo*, str. 55.

¹¹⁴ Krivošić, *Zagreb i njegovo stanovništvo*, str. 54-55.

civitet, ali ih gradski život previše ne zanima nego svoje posjede na Gradecu koriste samo povremeno? To su naravno uglavnom plemići, ali mogu biti i drugi građani koji žive na dvije relacije. Tako je sudac Marin Klarić cijelo vrijeme i gradečki i senjski građanin, a neki Valentin osim što je imao gradečki civitet bio je na funkciju čazmanskog suca.¹¹⁵ Osim spomenutih plemića, na Gradecu su 1368. živjela i najmanje dva kanonika arhidakon Petar i Ivan Crisp i za njih možemo sumnjati da su imali civitet, premda to nije nemoguće. Desetak godina prije jedan drugi arhidakon, Ivan zvan Vučja peta, tvrdio je pred čitavom općinom da nije gradečki građanin.¹¹⁶

Osim što se Krivošićeva brojka čini ipak prevelika, po njegovom izračunu bilo je više građana nego stanovnika, dok je Klaić držala vrlo vjerojatnim da je broj stanovnika ipak veći od broja građana.¹¹⁷ Drugi dokument koji bi mogao također poslužiti u izračunu okvirnog broja građana jest biskupov popis izopćenika 1397. Premda je starija historiografija obično uzimala da se na popisu izopćenika nalaze oni građani i stanovnici Gradeca koji su stvarno sudjelovali u napadu na Gradec, Lelja Dobronić prva je posumnjala da se prije radi o popisu punopravnih građana Gradeca na koje je biskup bacio interdikt.¹¹⁸ Na popisu se nalaze 144 građana, a podsjetimo, to se zbilo 1397. kada je Gradec bio u boljem demografskom položaju nego stoljeće kasnije. Premda možemo sumnjati da je biskupska kancelarija baš imala najpreciznije podatke o svim građanima, i taj bi popis, uz onaj iz 1368. mogao poslužiti kao neki temeljni okvir za daljnje istraživanje.¹¹⁹ U neku ruku biskupove popise iz 1397. možemo označiti kao minimalni broj građana, a Krivošićeve rezultate kao maksimalne. Tako možemo za ovu prigodu ponuditi neko srednje rješenje - da se broj punopravnih građana kretao oko nekoliko stotina, ovisno o općoj demografskoj situaciji. S obzirom da se broj stanovništva procjenjuje od najmanje 2000 do najviše 3500, broj bi se punopravnih građana tako vjerojatno kretao oko 10% od ukupnog stanovništva.

3. Gradski magistrat birao se na Blaževo (3. veljače) svake godine. O samom postupku izbora nema izričitih podataka u gradskim dokumentima. Tkalčić smatra da se izbor vršio, ili u vijećnici ili na trgu ispred crkve sv. Marka, a glasanje se vršilo usmenim putem.¹²⁰ Ne znamo jesu li magistrat birali svi punopravni građani ili je izborni postupak bio povjeren nekom ograničenom izbornom vijeću kao u Budimu, Sibirju, Klužu ili Iloku gdje je 100 građana

¹¹⁵ MCZ 6, str. 198.

¹¹⁶ MCZ 4, str. 64.

¹¹⁷ Klaić, *Zagreb*, str. 218.

¹¹⁸ Dobronić, *Slobodni i kraljevski*, str. 42.

¹¹⁹ Tako u popisu nema Firentinca Pere, sina Angelija, kao niti Petra Šafara. Nema niti Luke Boniolia, no on je vjerojatno 1397. bio već pokojni.

¹²⁰ MCZ 1, str. LIV.

postavljalo suce i prisežnike (*centum viri, centum personae*).¹²¹ O samom postupku izbora Iločki statut kaže sljedeće: *Tako dakle, prvo i prvo, neka se izaberu stotinu prikladnih osoba prije nego se bira sudac i prisežnici. Ovih sto osoba skupit će se na blagdan blaženog Jurja mučenika u sudnicu (a bit će pozvani pojedinačno ceduljama). Kada se sakupe, neka se među njima izaberu dvije osobe, a jedna će od njih uzeti ploču i kredu, a na toj ploči neka se napišu tri ili četiri imena, ili više, i tako neka se ide od jedne osobe do druge pitajući svakog od njih: koga želi imati za suca, i spomenu se imena što su ih prisežnici naveli. Pojedinac odmah držeći ploču na ploči kraj napisana imena načini kredom potez. Koja osoba tako dobije najviše poteza kredom, taj se proglašuje sucem: glasom, riječima i činom, te se jednakim načinom i jednodušnom voljom u slavlju i časti izabrani sudac uz pratnju naroda odvede do njegove kuće. Sam sudac, tako u općini izabrani, ima vlast izabrati dva prisežnika po svojoj volji, koji su mu dragi. A ostale građane prisežnike do broja dvanaest, treba da izabere zbor od stotinu prikladnih osoba.*¹²² Dakle, u Iloku se također glasalo usmenim putem, ali Zdravčević ističe da je glasovanje ipak imalo tajni karakter, jer su odabrane osobe ili prisežnici u tajnosti primili glas od pojedinog građanina, i nisu smjeli odati za koga je isti glasao.¹²³

Također, možemo pretpostaviti da je nakon izbora i na Gradecu uslijedila svečanost, a moguće i procesija s obzirom da je to bio značajan događaj u gradu. U 17. st., nakon izbora, sudac je u crkvi sv. Marka polagao prisegu na hrvatskom jeziku.¹²⁴ Međutim, u to vrijeme više nije bilo toliko stranih doseljenika kao u srednjovjekovnom periodu. Prema budimskom statutu sudac, vijećnici i gradski pisar u 15. st. prilikom napuštanja dužnosti moraju održati govor prvo na njemačkom, a zatim na mađarskom jeziku, pa su vjerojatno i na srednjovjekovnom Gradecu sigurno postojali elementi višejezičnosti u tim ceremonijama.¹²⁵

¹²¹ Za Budim vidi: Rady, *Medieval Buda*, str. 109. Za Kluž i Sibinj vidi: Flòra, „Generations in Urban Politics“, str. 215.

¹²² *Eligantur itaque primo et principaliter centum persone idonee ante electionem Judicis et Juratorum, que quidem centum persone in die festi beati Georgi martiris, insimul (ipsis nominatis cedulis missis) ad pretorium vnum congregentur, quibus congregatis, inter easdem due persone eligantur, quarum vna tabulam recipiat et aut plurium, et sic de vna persona ad aliam eatur, quamlibet personam interrogando, quem habere velit in iudicem, et quotcunque nomina Jurati, in tabula scriptum nominauerint, statim ille tabulam tenens, ex oppositione nominis in tabula scripti, facia vnum tractum cum creta, et sic super quam personam maior fors, vel tractus crete ceciderit, talis in iudicem eleuetur, voce, verbo, et facto parique forma, ac vnanimi voluntate, ipsum electum iudicem, cum solennitate et honorifice ad domum suam per populum, vel cum populo societur et conducatur. Item quod Idem Iudex sic per communitatem electus, libertatem habeat duos Juratos eligere ad sui libitum, et voluntatem sibi placitos. Reliquos vero Juratos cives, vsque ad numerum duodecim, prescripte centum Idonee persone tenetur eligere.* (Rudolf Schmidt, *Statut Grada Iloka iz godine 1525.*, Knjiga I., Glava 50.)

¹²³ Andrija Zdravčević, „Izbor suca i prisežnika po Iločkom statutu 1525. godine“, *Zbornik PFZ*, 46 (4), 1996., str. 426.

¹²⁴ Dobronić, *Slobodni i kraljevski*, str. 89.

¹²⁵ Szende, „Intergration...“, str. 216.

Tko je zapravo je od građana mogao ući u magistrat, osobito na funkcije jurata i suca nije sasvim jasno jer ne postoje na Gradecu neke statutarne odredbe o specifičnim karakteristikama sudaca ili prisežnika. U vrijeme podjele magistrata na jezike, jedino je bilo izvjesno da će sudac biti iz određenog jezika prema utvrđenom rasporedu, iako je i tu znalo doći do nepravilnosti. Prema Zlatnoj Buli građani su mogli birati suca „odakle hoće“, a dužni su jedino dobiti od kralja potvrdu o izboru. Margetić smatra kako su građani prvotnu kraljevu namjeru da on potvrđuje (*confirmare*) gradskog suca uspjeli promijeniti te da su samo obavještavali, odnosno predstavljali (*presentare*) Dvoru novoizabranog suca.¹²⁶ Kako to stoji u Belinom privilegiju iz 1266. gradske funkcije nisu mogli obnašati oni građani koji su bili osuđeni zbog lažnog svjedočanstva ili klevete: „*Sane, si quis in calumnia vel falso testimonio manifeste convictus fuerit vel etiam deprehensus, ne cin iudicem vel eius assessorem seu consiliarium deinceps admittatur*“.¹²⁷ Iločki statut koji se dobrim dijelom temelji na preuzetom budimskom statutu iz 1405. uglavnom spominje moralne kvalitete koje se traže od suca i drugih gradskih dužnosnika: „*Isto tako neka se za suca i prisežnika izaberu ljudi pobožni, dobra glasa, vladanjem i djelima ispravni, da imadu Boga pred očima, da sude u poštovanju prema Bogu, da u časti i velikom poštovanju raspravljaju o stvarima, ne u ismijavanju, da mogu svakomu prema njegovim potrebama pravo i dostojno odmjeriti pravdu. Neka ne budu ljudi okrnjena glasa ni izdajice svoje braće ili izdajice stvari od nedužnih radi laskanja svojih nevaljalih prišapitvača. Neka ne budu klevetnici i rugalice jednog i drugog spola, ni krivokletnici. Neka ne budu bundžije u Crkvi ni oduzimački časti kod duhovnih i svjetovnih osoba, ni nepošteni koji neprekidno riječima i djelima diraju ono što je zlo i nepoštene. Što više, takve ili slične ne treba ni uvoditi u vijeće*“.¹²⁸ Drugim riječima, moralne karakteristike tražene su od svih glavnih gradskih službenika-i sudaca, prisežnika pa i vijećnika.

Gradske službe sudaca, prisežnika i vijećnika nisu bile plaćene što je također onemogućivalo neke obrtnike ili trgovce da se posvete tim funkcijama, osobito sudačkoj i prisežničkoj jer su one zahtijevale puno veći angažman od funkcije vijećnika. Sudac je u

¹²⁶ Margetić, „Neka pitanja u svezi sa Zlatnom Bulom“, *Zagrebački Gradec 1242-1992.*, str. 68.

¹²⁷ MCZ 1, str. 42.

¹²⁸ „*Item quod Judex et Jurati Cives, eligantur deifici, et bone fame, in omnibus moribus et factis compositi, deum pre oculis suis habentes, Judicium faciant cum honore dei, causas discutientes cum magno honore, magnaue reurencia, non cum derisione, vt vniciuque secundum exigenciam causarum suarum, meram et condignam iusticiam impendere valeant. Non sint amissi honoris, non proditores suorun fratrum, aut proditores rerum innocentum pro blandimento suaarum susurracionum nequicosarum. Non detractores et derisores vtriusque sexus, non periuri. Non Ecclesiam turbantes. Non detrahentes honoribus spiritualum et secularium non reprobis, palpantes indesinenter verbis et factis iniqua et inhonesta. Immo tale set consimiles nec in consilium introundi debent* (Schmidt, *Statut Grada Iloka iz godine 1525.*, Knjiga I., Glava 2.)

pojedinin slučajevima mogao računati na dio prihoda od kazni, koje su uostalom i punile gradsku blagajnu. Uz to, gradska se blagajna punila od poreza na kuće koji se plaćao po kurijama, odnosno veličini posjeda.¹²⁹ Ostali gradski prihodi proizlazili su od nameta i taksu kod obrta i trgovine čije je skupljanje u 14. st. davano u zakup jednom ili više građana.¹³⁰

Valja se podsjetiti na neke osnovne dužnosti triju glavnih gradskih funkcija. Pretpostavka je da je politička karijera počela službom vijećnika, pa se ukoliko je pojedinac bio sposoban i ugledan nastavila preko funkcije prisežnika do funkcije suca. Upravo je jedna od namjera doktorata utvrditi neke zakonitosti kod izbora prije svega gradskog suca, a koliko se to može i jurata. Također, važno je napomenuti da ova disertacija nema za cilj analizirati sve pravne aspekte gradskih funkcija, nego je namjera u prvom redu rekonstruirati na koji način pojedini građanin dolazi do viših funkcija prateći njegovu karijeru u gradskom magistratu, te izvan njega.

Sudac (*iudex*)

Na Gradecu je kao i u drugim srednjoeuropskim gradovima sudačka funkcija najviša i najznačajnija. Kako sama funkcija određuje, njegova je primarna zadaća bila rješavati sporove i kaznene procese, no s obzirom na preveliki broj predmeta, i drugih obveza koje su suci imali mnoge su sporove vodili i presuđivali prisežnici. Također, teže su predmete rješavali i suci i prisežnici zajedno.¹³¹ Sudac nije nužno trebao biti građanin koji najbolje poznaje pravne norme i običaje; tako Rady iznosi primjer srednjovjekovnog Požuna gdje se sudac slobodno mogao konzultirati s drugim građanima oko pravnih pitanja.¹³² Sudac je brinuo za cjelokupno funkcioniranje gradske uprave, upravljao je općinskim приходima, bio je glavni predstavnik gradske općine, što je znalo rezultirati njegovim čestim izbjivanjem iz grada.¹³³ Klaić je smatrala da se od 15. st. gradski sudac mnogo više brine za gradske financije nego što se bavi samim sudskim postupcima s čime bismo se mogli složiti.¹³⁴ Prema kraljevskom dekretu 1405. sudac je vodio izbore, dao objavljivati naredbe kralja i drugih dužnosnika, te se brinuo za izvršenje odluka magistrata.¹³⁵ Moguće da je tom kraljevom odlukom sudačka funkcija

¹²⁹ Kampuš, „Prilog pitanju poreznom sistemu na Gradecu“, str. 13-15.

¹³⁰ Više će o tome biti riječi u drugim poglavljima.

¹³¹ Maršavelski-Apostolova, „Kazneno i procesno pravo“, str. 81.

¹³² Rady, *Medieval Buda*, str. 49

¹³³ To se može vidjeti sredinom 14. st. kada se određuje da će rješenje nekog spora čekati povratak suca u grad. Vidi MCZ 4, str. 140., 191., 200.

¹³⁴ Klaić, *Zagreb*, str. 243.

¹³⁵ Ivan Beuc, *Povijest institucija državne vlasti Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije*, Zagreb 1985., str. 132.

dodatno osnažena. Iako je sudački mandat ograničen na jednu godinu, funkcija suca ima doživotan karakter jer su stariji suci (*senior iudices, antiques iudices*) služili kao drugostupanjsko sudsko vijeće. Od 1377. pa do 1437. stariji suci često se nalaze u magistratu kao vijećnici, no od 1437. ta je praksa prekinuta. Tokom cijelog gradečkog srednjovjekovlja suci nisu mogli odmah nakon isteka mandata biti ponovno izabrani na tu funkciju, odnosno između jednog i drugog sudačkog mandata istog građana trebalo je proći određeno vrijeme. U periodu podjele magistrata na jezike, to je vrijeme trajalo najmanje četiri godine, kada ponovno dođe red na suca istog jezika. Nakon reforme 1437. sudac je mogao ponovno biti izabran već nakon jedne godine pauze, no zabilježena su samo dva takva slučaja u 15. st.

Prisežnici (*iurati*)

Prisežnici su posebno zaprisegnuti građani koji pomažu sucu u obavljanju svih tekućih poslova u gradu. Na Gradecu je sve do reforme magistrata 1609. bilo uvijek osam prisežnika dok u većini gradova Ugarskog kraljevstva njihov broj obično iznosi dvanaest. Prisežnici su često vodili sudske postupke, bilo zajedno sa sucem, bilo čak samostalno, te su mogli donositi presude. U literaturi se navodi da je jedno od povlastica građana bila da im može suditi samo sudac, međutim primjetno je da od 15. st. uglavnom prisežnici vode i sude u postupcima. Osim sudske dužnosti, prisežnicima su povjeravane različite zadaće. Tako su pazili na poštivanje gradskih mjera kod trgovanja, održavanja javnog prostora, i mnoge druge stvari iz svakodnevnog života. Kako je već spomenuto, po dva su prisežnika pazila na red i mir tokom gradskog velesajma (*custos treugarum*). U nekim gradovima srednje Europe prisežnici su bili zastupnici pojedinih gradskih četvrti, no za Gradec nema dokaza za takvu tvrdnju.¹³⁶ Primjetno je više slučajeva da se prisežnici pojavljuju za redom, što znači da ta funkcija nije bila ograničena na jednu godinu poput sudačke. Od 1472. pojavljuje se funkcija „dekan prisežnika“, što bi podrazumijevalo da su prisežnici dobili neku vrstu voditelja. Iako je to teško sa apsolutnom sigurnošću utvrditi, velika je mogućnost da je dio prisežnika određivao novoizabrani gradski sudac, kako je to već bilo navedeno u Iločkom statutu. U srednjovjekovnom Varaždinu sudac je sebi izabrao 12 prisežnika, a gradska općina preostalih 12.¹³⁷ Također je donesena odredba da se svaki prisežnik koga sudac pozove mora odazvati

¹³⁶ Lujo Margetić, „Neka pitanja“, str. 71.

¹³⁷ Tanodi, „Uprava grada Varaždina u srednjem vijeku“, *Obnovljeni život*, vol 21, 1940. str. 253. Po tome ispada da su gradski magistrat u srednjovjekovnom Varaždinu uz gradskog suca činili još samo prisežnici, odnosno da nema vijećnika kao na Gradecu. Prisežnici su zapravo ujedno bili i vijećnici (*ratherrn*). Nakon isteka

njegovom pozivu inače će platiti globu.¹³⁸ Po tome je vrlo vjerojatno da je i na Gradecu sudac određivao najmanje dva prisežnika, a to je značilo da je gradski sudac također imao ulogu u političkom uzdizanju nekog građanina.

Vijećnici (*consiliari*)

Jednako tako, niti funkcija vijećnika nije bila ograničena na jednu godinu. Kako je već navedeno, tom je funkcijom najvjerojatnije i započela politička karijera. U periodu od 1377. do 1437. među vijećnicima se često nalaze i stariji suci. Ukidanje podjele na jezika ukinulo je i taj običaj.¹³⁹ Prema samom nazivu funkcija vijećnika je savjetodavna, no moguće je da su pojedinim vijećnicima povjeravani neki tekući poslovi kao i prisežnicima. U 17. st. donesena je odredba da se vijećnici okupljaju na sastanak četiri puta godišnje na poziv suca.¹⁴⁰ Naravno, ne možemo biti sigurni je li ta praksa već bila ustanovljena u srednjem vijeku, ali kako je već navedeno funkcija vijećnika sasvim je sigurno bila najmanje zahtjevna od preostale dvije. Obično se u literaturi navodi da je broj vijećnika bio dvadeset, a od reforme 1437. ima ih 24. Međutim, broj vijećnika u 15. st. često varira. Primjerice, godine 1416. i 1417. g. vijećnika je 22, 1419. g. I 1421. broj vijećnika iznosi 23.¹⁴¹ I nakon spomenute reforme broj vijećnika je i dalje neujednačen, 1441. ima ih 26, a 1448. broj vijećnika iznosi 29.¹⁴² Godine 1464. vijećnika je 19, a već sljedeće godine čak 33.¹⁴³

Osvrt na ostale gradske funkcije

U gradskim se izvorima u dva slučaja pojavljuje funkcija zamjenika suca (*vicejudex*).¹⁴⁴ Ona se nikada ne ističe u sastavima magistrata, a zamijećujemo je u zasebna dva slučaja u većem vremenskom razmaku. U jednom sudskom postupku početkom 1361. Donat i Stjepan svjedoče pred Ivanom (*Johannes*), zamjenikom suca.¹⁴⁵ Međutim, u drugom slučaju u siječnju

jednogodišnjeg mandata, sudac je biran kao prvi prisežnik, dok na Gradecu isluženi suci isključivo su bili vijećnici.

¹³⁸ Tanodi, „Uprava grada Varaždina“, str. 253.

¹³⁹ U magistratu je 1457. među vijećnicima i neki *Johannes judex*. To može biti jedino Ivan Bolšak ili Ivan Perović. Vidi: MCZ 7, str. 121.

¹⁴⁰ Dobronić, *Slobodni i kraljevski*, str. 96.

¹⁴¹ MCZ 6, str. 29-30.; 43-44.

¹⁴² MCZ 6, str. 342-343.; 453-454.

¹⁴³ MCZ 7, str. 248-249.; 265-266.

¹⁴⁴ Ta se funkcija spominje i u srednjovjekovnom Budimu, ali prvoj polovini 14. st. odnosno u periodu rektora koje je izravno postavljao kralj (Rady, *Medieval Buda*, str. 170.)

¹⁴⁵ MCZ 4, str. 200.

1458. kao *vicejudex* spominje se aktualni sudac Antun, sin Tome.¹⁴⁶ Doduše, tekst dokumenta nije precizan: *Item quia Anthonius arcupar aliter Janko vocatus coram Martino iudice, viceiudice Anthoni moderni iudicis...* Dakle, ovdje bi *vicejudex* bio sudac Martin Tomić, upravo onaj sudac kojega su Celjski smijenili 1448. S obzirom da su Celjski izumrli krajem 1456., čime se i snaga njihovih zagrebačkih vojnika i familijara počela topiti, logično se pitamo je li Tomić postavljen na to mjesto kako bi se u neku ruku vratio legalitet, odnosno početno stanje iz 1448.?

Drugu teoriju možemo temeljiti na vremenu u kojem se ti zamjenici suca pojavljuju. Oba zamjenika suca javljaju se krajem siječnja, (Ivan -29., a Martin 24.), što njihovu funkciju u neku ruku dovodi u kontekst promjene vlasti i reizbora. Moguće da je baš zamjenik suca (ili ih je bilo više) funkcionirao kao glavna osoba zadužena za proces reizbora, koja se spominje i u Iločkom statutu.

Treću teoriju o funkciji zamjenika suca možemo ponuditi uspoređujući Gradec s nekim drugim gradovima Ugarskog kraljevstva. Naime, primjetno je da se u nekim većim i značajnijim Ugarskim gradovima uz sudačku funkciju pojavljuje još i funkcija *mayor*, *burgmeister*, i *magister civium*. U Šopronu je pored suca postojao još i *mayor* koji se u nekim slučajevima naziva *Bürgermeister* ili *magister civium*.¹⁴⁷ U dva najveća transilvanijska grada Klužu i Sibinju također je postojao svojevrstni dualitet vrhovne funkcije. U Klužu se *mayor* još nazivao i *iudex primarius* dok je u Sibinju on *Bürgermeister* koji je ujedno bio i prvi čovjek zajednice Saksonaca (*Universitas Saxonum*).¹⁴⁸ U Budimu je pored gradskog suca postojao i njegov zamjenik koji se birao iz redova prisežnika, a čini se da je najviše bio zadužen za gospodarska pitanja.¹⁴⁹ Za gospodarska pitanja, bio je zadužen i blagajnik ili mali sudac (*minor iudex*) u srednjovjekovnom Iloku.¹⁵⁰ Na Gradecu takve vrste funkcije izravno ne vidimo u sastavima magistrata, pa možemo jedino ovako nagađati za što je konkretno bio zadužen *vicejudex*.¹⁵¹ Na Gradecu se jedino od sredine 15. st. u sastavima magistrata pojavljuje funkcija dekana prisežnika. To je uvijek jedan od osmorice prisežnika, a obično je

¹⁴⁶ MCZ 7, str. 142.

¹⁴⁷ Goda, „Urban Political Elites“, str. 235.

¹⁴⁸ Flóra, „Generations in Urban Politics“, str. 214.

¹⁴⁹ Rady, *Medieval Buda*, str. 49.

¹⁵⁰ Iločki statut, Knjiga 5, glava 1,2,5,6.

¹⁵¹ U pregledu ostalih gradskih funkcija nije spomenuta funkcija načelnika *-maior ville* jer se ona više ne pojavljuje u razmatranom vremenskom periodu. Ona se pojavljuje već krajem 13. st. Kada Katalin 1291. vrši dužnost *Maior ville*, kao njegovi pomoćnici navedeni su *iudices*. Isti je slučaj 1322. kada je prvo naveden *Cursa* kao *mayor civitatis*, a tek potom su suci i vijećnici (MCZ 1, str. 100., 109.). Po tome ispada da su *mayor ville* i *iudex* dvije različite funkcije ali nije dovoljno jasna distinkcija između njih - čini se da prva podrazumijeva širu upravnu vlast nad cijelim gradskim teritorijem, a druga ima doslovno sudački karakter.

naveden prvi u popisu. Zanimljivo da se ta funkcija tek sredinom 16. st. poistovjećuje sa gore spomenutom *magister civium (decanus seu magister civium)*.¹⁵²

U pojedinim slučajevima gradski se sudac naziva *villicus*, ali je iz konteksta vidljivo da je riječ o sinonimu za suca, jednako kao što se i grad (*civitas*) ponekad u gradskim izvorima naziva i *castrum*. Svakako da je to bila isključiva krivnja gradskog notara koji vjerojatno prema vlastitom shvaćanju tih pojmova nije mislio na njihovu na pravnu razliku, nego je primjerice u slučaju *castruma* više naglašavao utvrđenost grada. Ukoliko bismo termine *castrum* i *villicus* prihvatili u strogo pravnom smislu, tada bi morali zaključiti da je Gradec degradiran sa slobodnog kraljevskog grada na niže naselje (*oppidum, castrum*), što svakako nije bio slučaj.

Pojam *assesor* (prisjednik) spominje se u 13. i 14. st. u sudskim spisima. Prisjednike nalazimo u izvorima još potkraj 14 st., ali ta funkcija nije posebno istaknuta u prvim sačuvanim sastavima magistrata. Prisjednici su bili suradnici suca odnosno članovi sudskog vijeća. Kao prisjednici u nekom konkretnom slučaju uglavnom se mogu prepoznati građani koji su ujedno vršili i priseženičku dužnost zbog čega se opravdano može posumnjati da je barem od sredine 14 st. *assesor* sinonim za prisežnike.¹⁵³

Ostale niže funkcije koje su podređene gradskom magistratu bile su: gradski kapetan (*capetaneus*) koji je nadzirao gradske zidine, oružje, čuvare te je bio glavni vojni zapovjednik u slučaju opsade. Njegov je glavni suradnik bio gradski kaštelan (*castellanus* ili *porkolab*) koji je bio zadužen za straže, tamnice, te red otvaranja i zatvaranja gradskih vrata. Glasnik (*preco*) javno je objavljivao gradske odluke, a vjerojatno je služio i kao kurir, noćni čuvar (*vigilator*) je pazio na red i mir tokom noći bdijući najvjerojatnije u tornju crkve sv. Marka.¹⁵⁴ Brigu o prikupljanju gradskih nameta vodio je poreznik (*tributarius*), a njemu je bio nadređen blagajnik (*conductor et comes proventum*). Ta se funkcija poistovjećuje s onom ubirača knežije odnosno pristojbi od obrta, trgovine, mostarine i nekretnina na području gradske općine.¹⁵⁵ Kako je već navedeno, tu je funkciju gradski magistrat često davao u zakup građanima.¹⁵⁶ Također, jedna od uglednijih funkcija bila je ona gradskog bilježnika (*notarius*). Notari su bili školovaniji dio gradske elite, te su često zastupali gradsku općinu u njezinim sporovima ili bi išli u izaslanstvo banu ili kralju ili na skupštinu zagrebačke

¹⁵² MCZ 14, str. 135, 159.

¹⁵³ Maršavelski-Apostolova, „Tko su bili maiores civitatis“, Zbornik PFZ, 56 (2-3), (2006), str. 279.

¹⁵⁴ MCZ 7, str. 379-380.

¹⁵⁵ Termin *comes* može se različito prevesti, ovisno od slučaja do slučaja. Može značiti knez, župan, upravitelj kovnice (ako je navedeno *camerae*), a u 14. i 15. stoljeću na gradskom se području *comes* se rabi za ubiratelje gradskih poreza („*comitatum nostrum vulgo knesya dictum*“).

¹⁵⁶ Sačuvani ugovor o zakupu knežije u kojemu se dobro vide ovlasti zakupnika vidi: MCZ 1, str. 494. O toj funkciji još će biti riječi u tekstu.

županije. Spomenute „niže“ gradske funkcije mogle su biti put i prema ulasku u magistrat za građane koji možda po svom statusu ne bi na drugčiji način mogli ući u gradsku elitu.¹⁵⁷ Tako je poreznik Valentin u najmanje dva navrata obnašao funkciju vijećnika. No, za neke od dužnosti nije postojala zasebna funkcija nego su ih građani jednostavno imali obvezu izvršavati. Tako je grad 1429. donio propis o čuvanju gradskih ključeva, koje su čuvali određeni građani, a isto je tako funkcija noćnog stražara (*vigilator*) bila raspodijeljena među više građana. Osim toga, kako to stoji u ugovoru s dominikancima koji se u drugoj polovini sele na Gradec, građani su, neovisno o tome jesu li na nekoj funkciji ili ne, vjerojatno ovisno o vlastitim mogućnostima morali ići na put zbog nekih interesa općine.¹⁵⁸ Primjerice, Tomi Čedenu isplaćeni su troškovi puta jer je vodio nekog viteza kod Martina Frankopana. Premda je Toma bivši jurat, takva je dužnost mogla zadesiti nekog običnog građanina. Obavljanje takvih, sitnih ali važnih poslova također je moglo pomoći nekom građaninu da u najmanju ruku uđe u magistrat kao vijećnik kako se već može vidjeti u slučaju poreznika Valentina, ali nije ipak zabilježeno da bi neki glasnik, poreznik, kaštelan postao i gradski sudac.

Utvrđivanje činjeničnog stanja i problemi identifikacije

Za potrebe disertacije napravljena je baza podataka u kojoj su upisani svi članovi sačuvanih sastava magistrata. Ukupno postoji 3552 različitih upisa osoba koje su u razdoblju od 1377. do 1525. g. obnašale različite dužnosti u poznatima sastavima gradskih magistrata.¹⁵⁹ Naravno, stvarni broj osoba je najmanje daleko je manji jer je većina građana zapravo više puta obnašala neku dužnost i tek se za manji mali broj građana može tvrditi da se samo jednom pojavljuju, što isto tako može biti posljedica djelomično sačuvanih sastava magistrata u 14 i početkom 15 st.¹⁶⁰

Uglavnom, precizne je podatke o stvarnom broju osoba nemoguće utvrditi i zbog čestih slučajeva da se građanin u magistratu zapisivao samo po imenu, koje je još k tome bilo često poput *Johannes*, *Georgius*, *Nicolaus*, *Petrus*, *Thomas*, *Stephanus*, *Jacobus* i sl. To je učestalije nakon 1448. kada ima nekoliko sastava magistrata u kojem su prisežnici navedeni isključivo po imenu, zbog čega je u mnogim slučajevima teško utvrditi identične građane na funkcijama. Nakon 1480. pa sve do kraja 15. st. svi su prisežnici ponovno uglavnom navedeni

¹⁵⁷ Carpenter, *The Formation*, str. 51.

¹⁵⁸ Gradska je općina tražila od članova dominikanskog reda ako ustreba, jednoga od redovnika pošalju na papinski ili kraljevski dvor o trošku općine. Vidi: MCZ 2, str. 359.

¹⁵⁹ Popis svih članova magistrata od 1377. do 1525. nalazi se u prilogu. U popisu se nalaze isključivo kompletni sastavi magistrata pa nisu uvršteni podaci u kojima primjerice saznajemo samo za suca i osam prisežnika.

¹⁶⁰ Primjerice *Brumen aurifaber*, *Cristan*, *Vido aurifaber*, *Lachko aurifaber*.

samo po imenu i identifikacija je praktički nemoguća. Slikovito to pokazuje sastav magistrata iz 1484. u kojem se na mjestu prisežnika nalazi neki Pavao, a među vijećnicima su *Paulus, alter Paulus, eciam alter Paulus*.¹⁶¹ Te je godine sudac Pavao, sin Stjepana, dakle sve skupa ima četiri građanina Pavla u istom sastavu magistrata. Godine 1479. dva se građanina nalaze s istim imenom i zanimanjem (*Gwrko sutor*), i još dva s istim imenom i prezimenom (*Gurko Gliuarych*).¹⁶²

Česti su slučajevi da je gradski notar iste osobe upisivao na različiti način. Tako se Hanslinus Taslar pojavljuje kao Janslinus, Johannes Bozulich zapravo je bivši sudac Ivan zvan Božo (*Johannes dictus Bozo*), a također se mnoga prezimena, nadimci, pa i poneka zanimanja upisuju na različiti način što je naravno karakteristično za srednjovjekovni period. U generalnom smislu, notar upisuje osobu kombinacijom više mogućih odrednica:

- 1) osobno ime
- 2) ime i prezime (ili nadimak)
- 3) ime oca ili nekog drugoga srodnika (*filius, frater, gener...*),
- 4) zanimanje (*faber, sartor, frenipar* i sl.)
- 5) funkciju u gradskom magistratu ili neku drugu (*iudex, iuratus, tributarius, triceamasitor*).
- 6.) oznaka mjesta (*de Zawersya, de vico sutorum, in platea exteriori*)

Najčešći je ipak oblik upisivanja osobnog imena uz ime oca (npr. *Thomas filius Blasi*) što je tipično za srednjovjekovni period. U većim se dokumentima mogu javiti i kombinacije gore spomenutih načina (npr. *Thomas faber filius Blasi dicuts Wrag*). Pretpostavlja se da notar upisuje ime neke osobe na način na koji je ista prepoznata i zvana u gradskoj zajednici, no s vremenom primjerice neki Toma kovač oženi udovicu bivšeg poznatog građanina Ivana, pa se u izvorima počinje pojavljivati kao *Thomas successor Johanni*. Različiti upisi istih osoba također može biti i posljedica što je bilo više notara, pa je svaki imao svoj način bilježenja.

Identifikacija je mnogo lakša u vrijeme podjele gradskog magistrata na jezike zato što određeni jezik nekog građanina sužava moguće varijacije. Luka Bonioli i Antun Renis jedini su građani s tim imenima pa ih je lako identificirati i u slučajevima kad su sastavu magistrata upisani samo po imenu. Latin Mihael Caprini koji se u magistratu nalazi u dvadesetim godinama 15. st. nije identičan s Mihaelom, vijećnikom 1433. jer je potonji naveden u njemačkoj skupini. U isto vrijeme u magistratu je i neki Mihael faber, ali on je u mađarskoj

¹⁶¹ MCZ 8, str. 27.

¹⁶² MCZ 7, str. 485-486.

skupini. Tako isključivo zbog različitih jezika možemo vidjeti da je u spomenutoj situaciji riječ o tri različita građana s istim imenom.

Nakon 1437. situacija je znatno zamršenija dijelom zbog ukidanja podjele na jezika, ali i zbog toga što je sve češći slučaj da se građani-prisežnici u magistratu navode samo isključivo po imenu bez ikakve druge odrednice. Već 1438. u magistratu se nalaze tri Nikole, navedeni samo po imenu, a od toga su dva na prisežničkom mjestu, a jedan je vijećnik. Premda po tome znamo da postoje troje različitih građana s tim imenom u isto vrijeme, ne može se sa sigurnošću pratiti njihova daljnja politička karijera. U otprilike isto vrijeme u magistratu se pojavljuju još i poljoprivrednik Nikola (*agricultor*), Nikola Bogdanić, Nikola Čeko te prisežnici Nikola Županić i Nikola, sin Petra, ali je nemoguće rekonstruirati koji od njih obnaša funkciju spomenute 1438. tim više što nikada ne smijemo isključiti mogućnost da je barem jedan od trojice Nikole iz 1438. neka nova osoba. U takvoj situaciji najbolje je bilo ostaviti zatečeno stanje bez pokušaja identifikacije, osim ako imamo podatak iz drugih dokumenata da je neki od spomenutih *juratus modernus*.

Kako je već navedeno, prije 1437. jezik mnogo pomaže u sigurnosti u identifikaciji premda se često javljaju građani istog imena, a koji pripadaju istom jeziku. Tako je teško utvrditi o kojem je Mihaelu riječ u slavenskoj skupini vijećnika 1390. i 1391. g., jer znamo za čak tri osobe tog imena koje su tad aktivne u političkom životu (jedan je bio sin Damjana, drugi Šimuna, a treći Sebastijana). Čini se da se radi o Mihaelu, sinu Sebastijanovu, jer se najbolje vremenski uklapa u postojeće podatke. Također, u prvoj polovici 15. st. zna se za čak tri Valentina koji se nalaze magistratu: Valentina Šaronića, Valentina Merchandtha iz Vrbovca i Valentina, sina Ivkovog (*filius Iwk*), koji su svi bili jurati i spadali pod slavenski jezik.

U nekim slučajevima ipak se može razabrati identitet neke osobe, čak ako u isto vrijeme postoje dva građana istog imena. Tako se u magistratu od 1420. pa do 1437. istovremeno nalaze dva Latina imena Antun. Da su to dvije različite osobe uočava se 1431. kada se obojica pojavljuju u magistratu, jedan *Anthonius nosnycharize* kao prisežnik i jedan *Anthonius* koji je vijećnik. U tom razdoblju (od 1420. do 1430.) među Latinima koji obnašaju gradske funkcije spominju se Antun, koji je sin nekoga Jurja (*Anthonius fillius Georgi*) i Antun, sin Apparda (*Anthonius filius Appardi*).¹⁶³ Radi lakšeg praćenja potrebno je predstaviti način na koji smo točno identificirali o kojem je Antunu u pojedinom slučaju bila riječ. Kako je Antun sin Apparda, postao sudac već 1426. g., to znači da je sigurno nekoliko godina ranije bio već u magistratu. Dakle, *Anthonius* koji se nalazi u magistratu u latinskoj skupini 1419.,

¹⁶³ Za Antuna, sina Apparda, vidi u MCZ, 9., str. 204.; da je Anton nožničar identičan Antunu, sina Jurja, vidi u MCZ, 9, str. 249.

1420., 1421., 1422. i 1423. g. jest Antun, sin Apparda. Budući da građani koji su postali suci, više se nisu pojavljivali na funkciji prisežnika nego isključivo na funkciji vijećnika, jurat *Anthonius* poslije 1426. sigurno nije Antun, sin Apparda. Isto tako gradski notar Antuna sina Apparda često zapisuje i kao *Anthonius judex* što se i vidi u sastavu magistrata iz 1434. godine. Za razliku od Antuna, sina Apparda, Antun Jurjev nikad nije postao sudac i stoga ga notar često upisuje kao *Anthonius pridem juratus* (što znači da je nedugo prije bio prisežnik) ili samo *Anthonius juratus*, jer je to najveća dužnost koju je on obnašao.¹⁶⁴

Sličan je slučaj u slavenskoj skupini početkom 15. st., gdje se u isto vrijeme spominju u magistratu čak trojica građanina imenom Pavao. Godine 1416. jedan obnaša prisežničku funkciju, naveden samo po imenu, a druga dva nalaze se na vijećničkim funkcijama, jedan upisan kao *Paulus Sydow*, a drugi kao *Paulus filius Myk*. Međutim, četiri godine kasnije na prisežničkom mjestu slavenske skupine nalazi se neki Pavao pa se postavlja pitanje je li to jedan od trojice navedenih građana koji su već bili u magistratu. U ovom slučaju identifikacija je moguća isključivo upotrebom ostalih dokumenata. U jednom spisu iz 1422. spominje se *Paulus Sydow (Sydowcich) pridem iuratus* te zaključujemo da je on prisežnik Pavao iz 1420. g., a na isti način doznajemo da je prisežnik iz 1416. g. Pavao Totar.¹⁶⁵ Kao što je već opisano, neke osobe jedino je moguće identificirati samo uz upotrebu ostalih spisa iz Povijesnih spomenika, jer se građani iz magistrata često pojavljuju i u drugim sudskim dokumentima. Tako se u jednom dokumentu iz 1423. pojavljuje *Jacobus Horwath modernus juratus*,¹⁶⁶ u popisu dužnosnika gradskog magistrata označen samo kao *Jacobus*. Na isti način možemo identificirati i Fabijana sina Ivanova i Iliju, sina Tome koji su *moderni jurati* 1435. g.¹⁶⁷ Da je prisežnik Benedikt iz 1446. zapravo Benedikt, sin Gywana, jasno vidimo iz dokumenta u kojem on prima za adoptivnog oca zagrebačkog biskupa Benedikta de Zolia jer je Benedikt *tunc juratus*.¹⁶⁸ Naravno, ne treba očekivati da za sve prisežnike možemo naći takvu potvrdu u drugim dokumentima.

Međutim, načelo koje sam koristio u *radu Etničke i političke skupine* - da u gradu ne može biti više građana istog imena i statusa u isto vrijeme, u nekoliko se slučajeva pokazalo pogrešno. Tako sam primjerice Blaža, sina Pavla Čarantovića, poistovjetio sa sucem 1441.

¹⁶⁴ Taj sam primjer upotrijebio još u radu: Škreblin „Etničke i političke skupine“, str.106.

¹⁶⁵ U jednom dokumentu iz 1416. g. (MCZ, 6., str. 35.) spominje se *Paulus Totar modernus juratus*. Izraz *modernus* rabi se za označavanje osobe koja u određenom trenutku (u vrijeme kada je pisan dokument) obnaša neku dužnost, suprotno pojmovima *pridem*, *olim* i *condam*. Za Pavla Sydowa vidi MCZ, 6., str. 101.

¹⁶⁶ MCZ 6, str. 122.

¹⁶⁷ MCZ 6, str. 234.

¹⁶⁸ MCZ 10 str. 76-77.

Blažem, sinom Pavla.¹⁶⁹ Oba Blaža žive u isto vrijeme, s tim da se Blaž Čarantović čak češće spominje sredinom 15. st. i bilo je sasvim logično da je on sudac 1441. Tek njihovi različiti nasljednici uspjeli su napraviti vidljivu razliku. Pogrešci je u ovom slučaju također pridonio običaj da se gradski sudac u sastavima magistrata uobičajeno upisuje s imenom oca uz svoje osobno ime, a dok ranije u magistratu ili gradskim dokumentima može imati drugačiju identifikacijsku odrednicu. Tako je sudac 1447. u sazivu magistrata Andrija, sin Mihaela, znan još i kao Andrija Latinus ili Andrija Vlah. Sudac iz 1419. u sazivu je magistrata naveden kao Ivan (Johannes), sin Nikole, a u drugim dokumentima češće se upisuje kao Johannes Zigeštak. Može se zaključiti da notar nažalost u slučaju dvojice Blaža nije smatrao potrebnim jače istaknuti razliku između njih kao što je neki njegov prethodnik to činio u slučajevima dva Marka koji su bili sinovi Mikeča krajem 14. st. Oni su se često upisivali i uz ime djeda. Tako je jedan bio Marko, sin Mikeča, sina Franciska, a drugi Marko, sin Mikčea, sina Leonardovog.

Sličan je slučaj sa dvije obitelji *Angeli*. Prvi su zastupnici u mađarskoj skupini i riječ je o troje braće (*filios Angeli*). Spominju se još 1363. kada u sporu sa zastupnikom zagrebačkog biskupa tvrde za sebe da su plemići zaladskog distrikta (*nobiles nationes hungarice..., districtus de Zala*).¹⁷⁰ Jedan od Angelijevih sinova zvao se Petar, sin Grgura, što je navelo Klaić da zaključi da je jedan od sinova Angela bio i gradski sudac, odnosno da je spomenuti Petar identičan sa sucem 1393. Petrom Velikim (*magnus*), sinom Grgura.¹⁷¹ Ipak nije riječ o članu obitelji Angelija jer se Petar *magnus* (ili *longus*) može pratiti u magistratu u slavenskoj skupini, a 1393. upravo je na Slavene bio red za sudačku funkciju. Također, biskupov popis izopćenih građana iz 1397. navodi Petra Velikog kao bivšeg suca. Međutim, tu zavrzlama ne prestaje jer od devedesetih godina 14. st. na Gradec dolazi i Pero (Petar), sin Angela iz Firence. U radu *Etničke i političke skupine* slično kao i Nada Klaić poistovjetio sam te dvije obitelji - mađarske i firentinske Angelijeve ponovno metodom vjerojatnosti, odnosno da u isto vrijeme u jednom manjem gradu vjerojatno ne postoje dva građanina, pripadnika gradske elite s istim osobnim imenom i imenom oca, jednako kao i slučaju dvojice Blaža, sina Pavla.¹⁷² Međutim, sasvim sigurno Angelijevi iz Zaladskog distrikta ne mogu biti identični sa Angelijevima iz Firence.

¹⁶⁹ Škreblin, „Urbana elita“, str. 320.

¹⁷⁰ MCZ 4, str. 279.

¹⁷¹ Klaić, *Zagreb*, str. 257.

¹⁷² Škreblin, „Etničke i političke...“, str. 113.

Pogreška u točnoj identifikaciji učinjena je i u slučaju suca iz 1443. Benedikta, sina Mihaelovog, za kojeg sam smatrao da je riječ o Benediktu, sinu suca Mihaela Sebastijana.¹⁷³ Međutim, Sebastijanov sin nigdje se kasnije ne spominje kao *judex* ili *condam judex* nego isključivo kao *juratus*, a to znači, kako se moglo vidjeti na primjeru dvojice Antuna u latinskoj skupini, da Benedikt, sin suca Mihaela Sebastijana, nije obnašao sudačku funkciju. Zbog toga je zasigurno točan stav Bedenka da je riječ o krojaču Benediktu Škrinjariću.¹⁷⁴ Može se još spomenuti da je u isto vrijeme često na prisežničkoj funkciji bio i Benedikt, sin Gyuana, tako da otprilike u isto vrijeme postoje tri politički aktivna građanina s istim imenom, od čega dvoje ima i isto ime oca.

Govoreći o identifikaciji sudaca možemo se još osvrnuti na suca iz 1475. Blaža, sina Petrovog. Prije njega sudac je Blaž Stojmilić (1473.), a poslije njega sudac je Blaž Lazarin (1479.). O Stojmiliću i Lazarinu postoje brojni podaci u izvorima, dok o Blažu, sinu Petra, pored toga da je bio sudac ne saznajemo više ništa. Takva situacija navela bi nas da Blaža Petrovog poistovjetimo sa Stojmilićem ili Lazarinom, i da pomislimo da je ime njegovog oca možda i pogreška gradskog notara. Odnosno, ponovno se pojavljuje situacija kada se logično pitamo koliko je vjerojatno da se u tako kratkom vremenskom rasponu pojavljuju tri različita građanina s istim imenom na sudačkoj funkciji? Ipak, u ovom slučaju jedan dokument posve rješava sve sumnje i pokazuje da je doista postoje tri Blaža na sudačkoj funkciji u to vrijeme. Godine 1475. župan Petar Bočkaj provodi istragu o jednom od mnogih sukoba građana i kaptolskih stanovnika. U dokumentu se spominje Blaž sudac, ali i Blaž Stojmilić i Blaž Teutunik (*Thewthina*) što je bio česti naziv za Blaža Lazarina iz Iloka.¹⁷⁵

Sve to govori o složenosti u postupku identifikacije. Zaključno, ne postoji neki jasan model ili formula po kojem bi se utvrdili isti građani u magistratu, nego se svaki slučaj mora zasebno razmatrati, a identična imena treba ipak uzeti s oprezom. S obzirom da bi takav pristup prema svakom članu magistrata zauzeo cijeli prostor ove disertacije, ovdje je najveća pozornost pridana sucima, koji su uostalom isto tako prethodno bili vijećnici i jurati, te nekim prisežnicima i vijećnicima koji nisu postali suci, ali ih je lako identificirati zbog njihovog specifičnog ili lako prepoznatljivog imena.

¹⁷³ Škreblić, „Etničke i političke...“, str. 145. (popis sudaca)

¹⁷⁴ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 57.

¹⁷⁵ MCZ 2, str. 368.

Gradski suci

U ovoj disertaciji vrlo je važno faktički utvrditi sve gradske suce u zadanom vremenskom periodu. Kod sudaca je drugi glavni problem, nakon identifikacije, neočuvanost pojedinih sastava magistrata zbog čega nemamo podatke o nekim sucima u rasponu od 1350. do 1377, te za početak 15. st. Tako ne možemo dobiti potpuno točnu kronologiju. Ipak, s obzirom da se u izvorima pojavljuju građani uz čije se ime navodi *judex* ili *condam judex*, može se za dobar dio sudaca pretpostaviti približno vrijeme obnašanja funkcije.

Prvi sudac počevši od ovdje zadanog vremenskog perioda je Jakov koji je svoj mandat obnašao 1351.¹⁷⁶ Potom slijedi Marko, sin Ligerija 1352.¹⁷⁷ Izravni podaci postoje za suce iz 1356., 1357., 1359., 1360., 1362., 1363., 1365. i 1368. Poslije 1368. nema vijesti o sucima sve do 1374.¹⁷⁸ U posljednjoj četvrtini 14. st. nedostaju podaci za 1376. i 1381. Od 1377. javljaju se cjeloviti sastavi magistrata, a uspostava zemljišnih knjiga 1384. također je u mnogo slučajeva pomogla da se otkrije sudac za pojedinu godinu.¹⁷⁹ Posljednja praznina u kronologiji sudaca je na početku 15. st. jer nema niti sačuvanih cjelovitih magistrata, ni sudskih ni zemljišnih knjiga za to razdoblje. Od 1413. pa do 1525. moguće je rekonstruirati svakog pojedinačnog suca čak ako i ne postoje sačuvani sastavi magistrata zahvaljujući zemljišnim knjigama ili nekim drugim dokumentima.

Nakon Marka Ligerija prvi sudac je Antun (1355.), a sljedeće je godine sudac Petar (1356.). Petar, sin Ligerija, sudac je 1359. Neki Petar je sudac i 1365., a tri godine poslije sudac je Petar, sin Donata (ili *Donatus*). U isto vrijeme spominje se i Petar Rubini koji je također negdje u tom periodu, ili nešto kasnije obnašao sudačku funkciju. Dakle, ponovno je troje građana istog imena na sudačkoj funkciji u približno isto vrijeme. S obzirom da je iz jednog dokumenta vidljivo da je Petar Ligerije već obnašao sudačku funkciju prije nego što je se punim imenom spominje na toj funkciji 1359., zaključujemo da je Ligerijev sin bio sudac i 1356.¹⁸⁰ Isto tako, prednost u identifikaciji suca Petra iz 1365. također dajemo Petru Ligeriju

¹⁷⁶ MCZ 1, str. 200-201.

¹⁷⁷ MCZ 1, str. 203.

¹⁷⁸ Iznimka je 1371. kada postoji dokument iz serije CD u kojoj je spomenut aktualni gradski sudac (CD 14, str. 305.).

¹⁷⁹ Kod zemljišnih knjiga mora se uzeti u obzir da su podaci u njima većinom upisivani u siječnju, tako da je aktualni sudac koji se u njima navodi zapravo na kraju svog mandata, jer je u veljači vršen reizbor. To vrijedi i za dokumente kraljevske ili kaptolske kancelarije-ako se u njima spominje sudac, a dokument je nastao u siječnju. Primjerice, upravo u prethodno navedenom dokumentu u kojem Mikec, sin Martina, sklapa nagodbu sa sinovima Angelija kao sudac je naveden Nikola, sin Benedikta. Međutim, s obzirom da je dokument iz siječnja, Nikola je sudac iz 1370.

¹⁸⁰ MCZ 4, str. 11.

koji je u to vrijeme vjerojatno bio najbogatiji i najutjecajniji građanin. To naravno ne mijenja činjenicu da su i Petar Rubini i Petar Donat bili suci, ali je vjerojatnije da je Ligerije bio češće na toj funkciji od ostalih. Tako smo odredili da je Petar Ligerije obnašao sudačku funkciju u 3 mandata. Također, 1355. spominje se *Mikceh, condam judex* što se zasigurno odnosi ili na suca iz 1357. Mikeča, sina Franciska ili na Mikeča, sina Hencha, suca iz 1363.¹⁸¹ Prednost je dana Mikeču, sinu Franciska, jer se to ipak bolje vremenski poklapa, tako da zaključujemo da je i Mikeč, sin Franciska, imao dva sudačka mandata.¹⁸²

U prvoj se polovini 14. st. u sudskim spisima u više se navrata spominje kao sudac neki Pavao. On je vjerojatno tu funkciju obnašao prije 1362. jer se tada prvi put spominje s tom funkcijom.¹⁸³ U drugoj polovini 14. st. sudac je bio još i *Marenius*.¹⁸⁴ Suci Nikola, sin Benedikta, i Ivan, sin Grgura, jasno su navedeni kao suci u točno određenim godinama, a Nikola je bio još jednom sudac 1370.

U popisu iz 1368. pored aktualnog suca Petra Donata, još je četvero građana zabilježeno uz dodatak *judex est: Sebastijan, Johannes Laurenci, Johannes Anthoni i Stephanus frater Lorandi*.¹⁸⁵ Margetić je smatrao da su spomenuti sudačku funkciju obnašali nakon 1368.¹⁸⁶ Neki od njih se i označavaju kao suci u drugim dokumentima pa stoga se možemo složiti da su spomenuti doista vršili sudačku funkciju.¹⁸⁷

Godine 1375. u izvorima se navode čak dva suca, Jakomel i Mikuš. S obzirom da se Mikuš navodi zajedno sa prisežnicima u ispravi koju je izdao gradski magistrat,¹⁸⁸ smatramo tu dataciju vjerojatniju od isprave kraljevske kancelarije iz travnja iste godine u kojoj pisar kao suca označava Jakomela.¹⁸⁹ Jakomel je 1375. došao do kralja zbog rješavanja jednog slučaja koji se dogodio 1374. pa je lako moguće da je Jakomel i bio sudac spomenute godine.¹⁹⁰ Dakle, realnije je da je Jakomel sudac 1374., a Mikuš 1375. Godine 1381. ne znamo tko je bio sudac, ali po prethodnom rasporedu tada je bio red na suca iz slavenskog jezika. S obzirom da se u sačuvanim magistratima iz osamdesetih godina 14. st. ne pojavljuje neki novi građanin kao *condam judex*, sudac 1381. vjerojatno je bio ponovno ili Franjo, sin

¹⁸¹ MCZ 4, str. 13.

¹⁸² Reference vidi u sastavima magistrata.

¹⁸³ MCZ 4, str. 202.

¹⁸⁴ MCZ 5, str. 126, 176.

¹⁸⁵ MCZ 11, str. 230-231.

¹⁸⁶ Margetić drži kako je spomenuti popis iz 1368. bio još u upotrebi, odnosno da služio i u sljedećim godinama pa su suci označavani zbog toga jer oni nisu plaćali porez. (Margetić, *Zagreb i Slavonija*, str. 166.). Nažalost, Nikola i Franjo nisu na tom popisu pa ne možemo znati stoji li i uz njihovo ime oznaka „*judex est*“.

¹⁸⁷ Vidi MCZ 4, str. 378.; MCZ 5, str. 378. (index)

¹⁸⁸ MCZ 1, str. 248-249.

¹⁸⁹ MCZ 1, str. 245.

¹⁹⁰ Vidi: MCZ 1, XXIV.

Marka ili Mikuš, sin Ivana.¹⁹¹ Nakon uspostave zemljišnih knjiga 1384., mnogi su građani tražili da im magistrat izda ispravu o vlasništvu čak ukoliko je transakcija učinjena prije više godina. Zbog toga je notar davajući isprave često zabilježio kada se kupoprodaja realizirala, ali je datacija određivana godinom funkcije nekog suca (primjerice *tempore Jacobi Bole judicis, tempore predicti Johannis judicis*).¹⁹² U tim frazama uglavnom su se spominjali dosad poznati suci, no među njima je i neki *Nicolaus fili Lucassi Venis*.¹⁹³ S obzirom da se spominje u dva navrata vjerojatnije je da nije riječ o pogrešci i da nije riječ o sucu Nikoli, sinu Benediktovom ili Nikoli Odolasu. Je li riječ o sucu iz 1381. ili je Nikola, sin Luke, ipak bio sudac još ranije teško je odgovoriti. Njegovo ime uostalom na prvi pogled sugerira da je riječ o građanu s talijanskog područja. U svakom slučaju i Nikola je ubrojen u gradske suce od 1350. premda su spomenuta dva slučaja i jedine informacije o njemu.

Početak 15. st. nema niti sudskih spisa niti sačuvanih zemljišnih knjiga. Kraljevska isprava iz siječnja 1406. jedino je pomogla identificirati suca iz 1405., Petra Šafara.¹⁹⁴ Tako ne znamo za suce od 1402. do 1412. No, kao i gore spomenutom slučaju u kasnijim sudskim spisima nalazimo samo jednog novog građanina koji se spominje uz atribut *judex*. To je Antun koji se nalazi u njemačkoj skupini.¹⁹⁵ S obzirom da je sudac njemačke skupine bio Petar Šafar 1405. i 1413, prema ranijem jezičnom rasporedu Antun je vjerojatno bio sudac 1409. Ostali suci iz tog perioda vjerojatno su već poznati odnosno raniji suci poput Ivana, sina Pavla, Mihaela Sebastijana, Ivana Božovog, Ciona i Gyuana jer je spomenuti Antun jedini novi građanin kod kojega stoji *judex*.

Do kraja ovdje razmatranog perioda mogu se identificirati svi sudački mandati. Još treba skrenuti pozornost na jednu pojavu u izvorima. U 16. st. neki se građani navode kao bivši suci, ali ne u samom sazivu magistrata (gdje su navedeni suci, prisežnici i vijećnici) nego, u ovom slučaju, zemljišnim knjigama. Tako je *Agatha, uxor Thomas Hansperger olim judici*,¹⁹⁶ a kao bivši sudac navodi se i Mihael, sin Valentina Šaronića.¹⁹⁷ U 15. st. sva su godišta poznata pa nije jasno kada su spomenuta dvojica uopće mogla obavljati tu dužnost. Jedina je mogućnost da su oni postali suci zamijenivši redovne suce koji su umrli tokom svog mandata kao što je Konrad Rawsar zamijenio Antuna Rotha koji je izabran za suca 1467., ali

¹⁹¹ Iako se u izvorima iz druge polovine 14. st. još spominju neki bivši suci poput Ladislava ili Wlčete, lako je moguće da su oni tu funkciju vršili prije 1350. pa ih nismo uvrstili u popis. Oni se uostalom spominju vrlo rijetko.

¹⁹² MCZ 9, str. 30.

¹⁹³ MCZ 9, str. 9-10.

¹⁹⁴ MCZ 2, str. 9., 12.

¹⁹⁵ Vidi sastave magistrata u prilogu.

¹⁹⁶ MCZ 11, str. 5.

¹⁹⁷ MCZ 11, str. 107.

je iste godine preminuo.¹⁹⁸ Međutim, u slučaju Mihaela i Tome više se čini da je riječ o pogrešci u izvorima, jer se spomenuti građani samo jednom navode kao bivši suci, a s obzirom da su sva godišta popunjena u njihovom slučaju potrebno je više od jednog dokaza. Vjerojatnije je da je notar umjesto *condam juratus* pogreškom upisao *condam judex*. Građani koje smo identificirali kao suce iz sredine i druge polovice 14. st. uglavnom se više puta pojavljuju s *judex i condam judex*, odnosno dokazi da su isti bili suci su ipak čvršći.

Uz upotrebu cjelovitih sastava magistrata i drugih dokumenata iz izvora na kraju zaključujemo da je 94 građana obnašalo sudačku dužnost u rasponu od 1350. do 1525. Naravno da to ne može biti najprecizniji broj, ali se zbog prirode izvora ne može dobiti apsolutno točan podatak. U svakom slučaju, u razmatranom vremenskom periodu od 175 godina (1350.-1525.), sudačku funkciju nije vršilo više od 100 različitih građana, što bi značilo da je svaki sudac tu funkciju obavljao u gotovo dva mandata (matematički - jedan cijeli mandat i više od tri četvrtine drugog).¹⁹⁹

U realnosti mnogo je sudaca samo jednom vršilo tu dužnost, ali je bilo mnogo onih koji su bili izabrani više puta za redom. Kako je još uvodno navedeno, može se uočiti često ponavljanje istih osoba na sudačkoj funkciji u 16 st. Mihael Oprašnić sudac je bio 7 puta, a Emerik Mikulić 6 puta.²⁰⁰ U 15. st. pet puta je sudac bio Valentin Šaronić, Martin Tomić i Kondrad Rawsar.²⁰¹ U pet mandata sudac je bio Ivan, sin Pavla, a Cion, sin Ivana, četiri mandata. Premda je vrlo vjerojatno da su potonji imali barem još jedan mandat to ne možemo sa sigurnošću dokazati jer za taj period nema podataka, zbog čega spomenuti broj njihovih mandata na kraju ostavljamo kao konačan.

Put prema sudačkoj funkciji

Kako je navedno, pretpostavlja se da je prije obnašanja najviše funkcije, budući sudac već bio u magistratu na nižim funkcijama vijećnika i prisežnika. Za prvu grupu sudaca između 1350. i 1377. to je nemoguće utvrditi jer nisu sačuvani sastavi magistrata za taj period pa je rekonstrukcija napravljena u onoj mjeri u kojoj su to dozvolili sačuvani izvori. U nekim slučajevima prije pojavljivanja cjelovitih magistrata znamo jedino za imena osmorice prisežnika što nam vrlo malo pomaže jer uglavnom je riječ o čestim imenima. Tako zbog

¹⁹⁸ MCZ 10, str. 265.

¹⁹⁹ Vidi tabelu 1. i tabelu 2.

²⁰⁰ Taj trend nastavio se i dalje u 16. st. Očito da je iz nekog razloga sudačka funkcija postala sve više ograničena na uži krug pripadnika gradske elite.

²⁰¹ Kod Rawsara je ubrojen i mandat kada je zamijenio preminulog Rotha, a kod Tomića njegov mandat iz 1448. premda su ga grofovi Celjski smijenili nakon samo nekoliko mjeseci sučevanja.

specifičnih imena ipak možemo rekonstruirati uspjeh Petra Donata i Ciona. Neki Donat prisežnik je 1362., a Cion se kao prisežnik spominje 1375.²⁰²

U ovom nas slučaju isključivo dakle zanimaju gradski suci i njihovo ranije pojavljivanje na nižim gradskim funkcijama. Iako su za ovu analizu neophodni kompletni sastavi magistrata kojih i nema mnogo za 14 st., u nekim je slučajevima moguće utvrditi prisežnike pomoću drugih gradskih dokumenata. Ukoliko je neki građanin bio prisežnik, velika je vjerojatnost da će se takav označiti i u drugim spisima kao *juratus* ili *condam, olim*, odnosno *modernus* ili *tunc* ako je aktualni prisežnik. Međutim, to ne vrijedi i za vijećnike i rijetki su primjeri da se neki građanin zapisivao kao vijećnik van sastava magistrata.

Prvi sačuvani cjeloviti magistrat potječe iz 1377. kada je na čelu grada Franjo, sin Marka. Naravno, Franjo je svoju društvenu i političku karijeru počeo graditi još mnogo ranije kao i njegov nasljednik Ivan Vašaš (*Vasas*). Na mjestu prisežnika 1377. vidimo Jakova Bola, koji već nakon dvije godine postaje sudac, te Lovru, sina Tome, suca iz 1384. Luka Bonioli sucem postaje 1380, ali za njega temeljem drugih dokumenata možemo utvrditi da je bio ranije prisežnik.²⁰³ U magistratu iz 1382. prisežnici su između ostalih i Miklin, sin Ivana i Nikola Odolas. Miklin već sljedeće godine postaje sudac, a Nikola nakon tri godine kada dolazi red na suca slavenskog jezika. U sačuvanom magistratu iz 1384. među vijećnicima se nalazi Gyuan, sin Benedikta, ali s napomenom *condam juratus*. Dakle, Gyuan je bio prisežnik u nekim ranijim sastavima magistrata koji nisu sačuvani. Osim Gyuana i druge suce sa početka devedestih godina 14. st. može se vidjeti u ranijim sastavima magistrata. To su Ivan, sin Jakova Bola i Petar, sin Grgura. Jedino nije bilo moguće identificirati Johannesa, sina Pavla, na prisežničkoj funkciji. Potom nema sačuvanih magistrata sve do 1413., ali zahvaljujući drugim podacima iz sudskih i zemljišnih knjiga može se zaključiti da su suci s kraja 14. i početka 15 st. Marko, sin Mikeča Leonardovog, Ivan Božov, Miheal, sin Sebastijana i Petar Šafar bili također prisežnici prije nego što su postali suci.²⁰⁴ Ipak, zbog nesačuvanih cjelovitih sastava magistrata nije moguće pratiti političku karijeru Mihaela

²⁰² Naravno, ovdje se radi o pretpostavci da je *Donatus* identičan s Petrom Donatom (MCZ 4, str. 202.).

²⁰³ Luka se kao *juratus* spominje 1375. (MCZ 5, str. 24). Luka je vjerojatno bio prisežnik još 1370. (Vidi CD 14, str. 305.)

²⁰⁴ Da je Marko, sin Mikeča, jurat vidi MCZ 9, str. 73; Da je Miheal, sin Sebastijana, jurat vidi MCZ 9, str. 79. Podaci se odnose na 1394., no kako su u pitanju zemljišne knjige to znači da su Marko i Miheal bili prisežnici 1393. ili još ranije. Ipak, u priloženoj tablici je kurzivom napisana godina kada nije moguće utvrditi točnu godinu obnašanja mandata. Isto tako, kurziv je upotrebljen ako temeljem sačuvanih magistrata vidimo nekog građanina na funkciji jurata, ali iz drugih podataka saznajemo da je isti još ranije vršio prisežničku dužnost. U tom slučaju prednost je dana prvom pojavljivanju na toj funkciji. Također je kurziv upotrebljen ako nije moguće biti apsolutno siguran u identitet određenog građanina. Godine 1398. spominje se Petar, sin Petra, *condam juratus*, a Petar Šafar bio je sin Petra (MCZ 9, str. 103.). Da je Ivan Božov bio prisežnik vidi spomenuti popis izopćenih građana iz 1397.

Šimunovog, Andrije *de Zwinaria* i Antuna iz njemačke skupine. Premda nemamo podatak da su na prisežničkom mjestu bili Nijemci Ivan Pehem i Ivan Prauz, u njemačkoj skupini u svim sačuvanim magistratima 1413, 1414, 1416. i 1420. uvijek je među njemačkim prisežnicima neki *Johannes*, pa barem možemo pretpostaviti da su oni bili prisežnici premda konkretna godina nije poznata. Građanin Andrija koji se pojavljuje u nekoliko navrata na prisežničkom i vijećničkom mjestu sigurno je identičan s Andrijom Šafarom, sucem 1425., a sudac Ivan Zigeštak kao prisežnik se spominje 1416.²⁰⁵ Već smo dali presjek političke karijere Antuna Appardija koji je također bio prisežnik prije sudačke funkcije prisežnik, a Brikcije, sudac iz 1431. prisežničku je funkciju vršio još prije 1414., dok Jurja, sina Valentina, kao prisežnika vidimo 1426.²⁰⁶ Jedino nije moguće jasno identificirati Nikolu, sina Fabijanovog i više je pretpostavka da je on prisežnik Nikola iz 1421. Ostale suce iz tridesetih godina 14. st. moguće je vidjeti kao prisežnike i uz pomoć sastava magistrata kao i iz drugih podataka-sudskih spisa ili zemljišnih knjiga. Petar, sin Pavla, bio je *juratus modernus* 1426., a iste se godine Martin *sartor* spominje kao *pridem juratus*.²⁰⁷ Ipak, sljedeći sastave magistrata obojica su se u gradskim vijećima pojavljivala još ranije, pa tako držimo Petra Mađara (*Hungarus*), prisežnika iz 1419. identičnim sa sucem Petrom, sinom Pavla, a iste je godine Martin, sin Tome, na mjestu vijećnika. Ivan, sin Pere iz Firence, vjerojatno je identičan sa vijećnikom i prisežnikom Johannesom koji se pojavljuje u latinskoj skupini dvadesetih godine 15 st., a dodatnu potvrdu za tu pretpostavku nalazimo i u dokumentu iz 1427. u kojem se *Johannes* spominje kao *pridem juratus*.²⁰⁸ Suci iz njemačkog jezika u posljednjim godinama podjele magistrata na jezike Jakov Bole i Stjepan, sin Mihaela, isto se tako mogu identificirati kao raniji prisežnici: Neki Stjepan, upisan samo po imenu, prisežnik je u sastavu magistrata 1432., a da je riječ o sinu Mihaela vidi se iz jednog kupoprodajnog ugovora iste godine.²⁰⁹ Marin Klarić i zlatar Nikola, sin Petra u tridesetim su godinama 15. st. bili prisežnici prije nego što pred kraj spomenutog desetljeća postaju suci.²¹⁰ Novi suci koji se pojavljuju u 40-tim godinama 15. st. do 1448. su Blaž, sin Pavla, Benedikt, sin Mihaela, Valentin Šaronić, sin

²⁰⁵ MCZ 6, str. 35, 45. S obzirom da u sačuvanim sastavima magistrata (1413., 1414., 1416.) nema Ivana Zigeštaka pretpostavljamo da je on prisežničku funkciju vršio 1415. iako je naravno to moglo biti i ranije.

²⁰⁶ Da je Brikcije bio prisežnik vidi MCZ 6, str. 19., da je Juraj bio prisežnik vidi MCZ 9, str. 140.

²⁰⁷ MCZ 9, str. 131., 133.

²⁰⁸ MCZ 9, str. 129.

²⁰⁹ MCZ 9, str. 253. U sastavima magistrata u njemačkoj se skupini nešto ranije nalazi neki Mihael, pa njega poistovjećujemo s Mihaelom, sina Stjepana. Da je Jakov Bole prisežnik vidi MCZ 9, str. 225.

²¹⁰ Marin je rijetko ime u magistratu pa stoga možemo biti sigurni da je Marin, član latinske skupine vijećnika i prisežnika identičan sa sucem Marinom. Da je Nikola, sin Petra, bio prisežnik vidi MCZ 9, str. 334., 337.

suca Mihaela Šimunovog i Andrija, sin Mihaela. Svi su oni bili i jurati još u prethodnom desetljeću, osim Andrije koji je prisežnik 1441.²¹¹

Nakon 1448. i smjene izabranog suca Marina Tomića od strane vojnika i familijara grofova Celjskih primjetno je da su suci uglavnom njemačke narodnosti. To su Konrad Rawsar, Jakov Eberspeck i Ivan Bolsak. Osim njih kao novi sudac pojavljuje se Nikola, sin Demetra iz Zlata koji vjerojatno nije bio njemačkog porijekla. Kao što je već spomenuto Celjski su od 1441. vrhovni gospodari Gradeca, no gledajući sastave magistrata i popise sudaca ne bi mogli zaključiti da se dogodila neka krupna promjena. Nakon 1441. suci su i dalje građani koji su to bili i prije 1448. ili su barem bili primjetni u magistratu. Međutim, nakon 1448. suci su uglavnom, s iznimkom Valentina Šaronića, građani koje prije nismo primjećivali u sastavima magistrata. Zbog toga moglo bi se opravdano posumnjati da je izbor tih građana na sudačku funkciju bio u uskoj vezi s grofovima Celjskim. I Eberspeck i Rawsar prisežnici su u prvom sastavu magistrata 1448., a Nikola, sin Demetrija, mogao bi biti identičan sa prisežnikom Nikolom Rihtarom. Nakon ponovljenog izbora Rawsar odlazi na mjesto suca, a Jakov i Nikola ostaju prisežnici.²¹² Suca Ivana Bolsaka nije moguće identificirati, možemo tek pretpostaviti da je neki od prisežnika s tim imenom identičan s Bolsakom, no ukoliko je i on bio građanin vrlo blizak Celjskima, moguće da je i njegov uzlet bio relativno brz, jednako kao i kod Rawsara i Eberspecka. Antun, sin Tome, prisežnik je 1454. i 1455., ali Blaža Stojimilića izravno ne vidimo na nekoj prisežničkoj dužnosti.²¹³ U 60-tim godinama 15 st. novi ljudi na sudačkoj funkciji su Toma, sin Andrije, Antun Roth, Andrija Šimunić, i Benedikt, sin Jurja i svi su ranije bili prisežnici.²¹⁴ U sljedećoj dekadi pojavljuje se šest novih građana koji obnašaju sudačku dužnost. Sa većom sigurnošću možemo potvrditi da su Ivan, sin Sebastijana, Blaž, sin Petra, Blaž Lazarin, Pavao, sin Stjepana i Matija, sin Marka bili na prisežničkoj dužnosti.²¹⁵ Suca Ivana, sina Mihaela, već

²¹¹ Vidi sastave magistrata.

²¹² Vidi sastave magistrata.

²¹³ Neki Blaž prisežnik je 1445., 1447. i putem drugih dokumenata zaključujemo da se radi o postolaru Blažu Kurmaniću. Drugi Blaž, krojač, prisežnik je 1452., 1453. i 1457. Iako se Blaž Stojimilić zapisuje i kao *sartor*, neki krojač Blaž prisežnik je i nakon isteka mandata Blaža Stojimilića što nas tjera na oprez, odnosno da tek pretpostavimo da je Blaž prisežnik u spomenutim godinama, a da je Blaž sartor iz 1461. neki drugi građanin.

²¹⁴ Toma Hrvat, sin Andrije (*Croacus*), po zanimanju je bio krznar (*frenipar*), a neki Toma *frenipar* prisežnik je još 1451., a Andrija Šimunić 1452. (Vidi sastave magistrata). Antun Roth prozvan je Soldinar jer je oženio udovicu Sebastijana Soldinara. Benedikt, sin Jurja, identičan je sa Benediktom postolarom i Bencem iz Ivanića.

²¹⁵ Neki Blaž institor prisežnik je još 1466. i pretpostavljamo da se radi o spomenutom sinu Petra (MCZ 7, str. 289.). Blaž Lazarin identičan je s Blažem trgovcem, prisežnikom iz 1470., nasljednikom Mateja (*succesor Matheo*) jer je Lazarin oženio udovicu prisežnika Matije, sina Lodovika (MCZ 7, str. 365.). Sudac Matija bio je zet suca Andrije Šimunića i prisežnik je 1469. (MCZ 7, str. 348.), iako je moguće da je Matija, sin Marka, identičan sa nekim od dvoje Matije, prisežnika iz 1458. koji su navedeni samo po imenu. Za Ivana Soldinara vidi sastave magistrata (prisežnik je 1472.). Za Pavla, sina Stjepana, pretpostavljamo da je bio prisežnik 1474., iako je on tu funkciju mogao vršiti i ranije jer je duže vrijeme prisutan u gradu.

smo označili kao svojevrsnu enigmu jer o njemu praktički ništa ne saznajemo, a prvi prisežnik po imenu *Johannes* u ranijim godinama prije 1474. bio je na funkciji 1462. Moguće je da se u drugim dokumentima spomenuti Ivan drugačije bilježio bilo s prezimenom ili sa zanimanjem, a praksa je kod sastava magistrata da se suci uvijek nazivaju uz ime oca. Tako je sudac iz 1480. u magistratu zapisan kao Lovro trgovac (*institor*), sin Valentina, ali se u drugim spisima često naziva Lovro *sporar*. Pored njega u osamdesetima suci su još Dominik Perović, Juraj Vitković, Valentin Nadulen i Emerik, sin Marka i svi su prethodno bili na prisežničkoj dužnosti.²¹⁶ U posljednjoj dekadi 15. st. možemo jedino pretpostaviti da su suci većinom obnašali funkciju jurata. Ponovno je problem što se građani na prisežničkoj funkciji uglavnom upisuju isključivo s osobnim imenima, a građani koji nas ovdje zanimaju imaju česta imena kao Jakov, Matija, Pavao i Mihael. Sudski spisi za kraj 15. st. nisu previše od pomoći jer su vrlo šturi i siromašni. Tako je pretpostavka da su suci Jakov, sin Ulrika, Matija, sin Ladislava, Pavao, sin Valentina, Mihael Oprašnić i Emerik Mikulić identični s nekim od ranijih istoimenih građana na prisežničkoj funkciji.²¹⁷ Fabijan, sin Martina, identičan je sa Fabijanom mesarom Czarenom i njega je lakše identificirati jer to ime nije bilo toliko učestalo.²¹⁸ Ipak, na prisežničkoj funkciji ne vidimo Gašpara Kuševića jer niti jedan Gašpar nije naveden kao prisežnik u drugoj polovici 15. st. Vjerojatno je ipak Kušević identičan s vijećnikom Gašparom iz 1490. i 1491. ali prisežničku dužnost nije obnašao.

Suce iz prve četvrtine 16. st. tek djelomično možemo rekonstruirati kao ranije prisežnike što je ponovno posljedica šturih podataka u magistratu, kao i učestalih imena kod sudaca. Može se jedino pretpostaviti da je Mihael, sin Matije, prisežnik 1505., i da su Ivan, sin Antuna i Grgur, sin Andrije, identični sa nekim od Johannesusa i Gregoriususa na prisežničkim funkcijama.

²¹⁶ Dominik Perović i Lovro šporar mogu se vrlo lako identificirati putem sastava magistrata. Lovro je prisežnik još 1455., a Dominik 1472. Za Jurja Vitkovića i Valentina Nadulena više pretpostavljamo da su identični s istoimenim građanima koji se na prisežničkim mjestima pojavljuju 1474., odnosno 1475. Emerik, sin Marka, pojavljuje se u magistratu 1477., pa pretpostavljamo da je on prisežnik već sljedeće godine.

²¹⁷ Tako pretpostavljamo da su Jakov i Pavao prisežnici 1485., Martin 1488., a Matija 1494. jer je vremenski razmak između sudačke i prisežničke funkcije najmanji. Ime Mihael se često pojavljuje kod prisežničke funkcije, ali na oprez poziva činjenica da je među prisežnicima i neki Mihael *pellifex*. Zbog toga je najsigurnije poistovjetiti Mihaela Oprašnića sa prisežnikom iz 1492., jer se tada pojavljuju dva prisežnika Mihaela, iako je vjerojatnije da je Oprašnić prisežnik još od ranije. Kod suca Emerika Mikulića problem je što niti jedan Emerik nije prisežnik nakon 1488. i prije 1499. kada je Mikulić prvi put sudac. Godine 1488. sudac je Emerik, sin Marka, pa bismo sve prisežničke funkcije Emerika pripisali njemu. Možemo pretpostaviti da je 1485. prisežnik bio ipak Emerik Mikulić, ali nije ni nemoguće da on uopće nije obnašao prisežničku dužnost.

²¹⁸ Fabijan vjerojatno u magistrat ulazi 1473, a 1486. prvi je put prisežnik.

Ne može se utvrditi da su Ivan Pastor i braća Požegaj na prisežničkoj funkciji, dok sa većom sigurnošću možemo zaključiti da sudac Feliks Petančić prethodno nije bio prisežnik.²¹⁹ Zapravo, stječe se dojam da sva spomenuta četvorica kao i Gašpar Kušević nisu bili prisežnici.

U tablici su navedene i vijećničke funkcije budućih sudaca, ali s obzirom da se funkcija vijećnika osim u sastavima magistrata u principu ne spominje u izvorima, ovdje se nije moglo upustiti u identifikaciju putem ostalih dokumenata iz izvora, pa smo osuđeni isključivo na sastave magistrata. Zbog toga su rezultati siromašniji nego kod prisežničkih funkcija, osobito nakon 1437. kada je identifikacija otežana. Namjera je prije svega steći neki uvid u razvoj političke karijere kao i vidjeti da li je baš politička aktivnost nekog građanina počela s vijećničkom funkcijom, kako bi se dalo zaključiti iz odluke magistrata iz 1383. Također, ovdje nas ne zanimaju slučajevi obnašanja funkcije vijećnika u svojstvu bivšeg suca pa to nije zabilježeno. Uglavnom, velika većina budućih sudaca uglavnom jest započinjala karijeru funkcijom vijećnika, koliko to izvori dopuštaju zaključiti, no sa velikom sigurnošću se može tvrditi da su najmanje dvoje sudaca, Antun, sin Tome i Dominik Perović izravno došli na funkciju prisežnika i moguće da je takvih slučajeva bilo još.

Neke značajke kod prisežnika i vijećnika

I prije zaključka još osvrt na funkcije prisežnika i vijećnika nakon popisivanja svih poznatih sastava magistrata. Kao prvo, može se potvrditi da je broj prisežnika uvijek iznosio osam i niti u jednom trenutku nije došlo do odstupanja od tog broja od 1377. do 1525. Kao primjeri bit će odabrani isključivo oni građani s rijetkim i lako prepoznatljivim imenima, kako ne bi došlo do pogreške.

Primjerice, Akacije ulazi u magistrat 1457. na vijećničko mjesto i još će četiri puta biti prisežnik, 1459., 1468., 1471. i 1489. Zlatar Benedikt vijećnik je 1451. i 1452., a prisežnik 1454., 1461 i 1464. Da se ipak ne bi shvatilo da se funkciju vijećnika nije moglo obnašati dva puta zaredom, može se ukazati na primjer Wolfganga krznara s kraja 15. i na početku 16. st. koji je bio prisežnik 1491. i 1492., a ukupno je sedam puta vršio prisežničku funkciju, ili Demetrija podstrigača sukna koji je prisežnik 1456. i 1457. Za prisežnika Fritza bi se reklo da je neprestano na funkciji prisežnika jer se nalazi u svakom sačuvanom sazivu magistrata u prvoj polovici 15 st. Međutim, obnašanje prisežničke funkcije više puta za redom nije bilo

²¹⁹ Neki Ivan prisežnik je 1508. Petančić i Marko Požegaj imaju rijetka imena koja se ne pojavljuju u gradskim vijećima sa prijelaza 15. na 16. st.

previše uobičajeno, prije se čini da je između dvije prisežničke funkcije nekog istog građanina uvijek bila pauza od barem jedne ili više godina. Iako smo za ovu analizu izbjegavali građane s čestim imenima poput Juraj ili Ivan čini se da osim Fritza, ne postoji niti jedan drugi slučaj da je netko kontinuirano prisežnik više od dva puta za redom.

Također, osim što se suci nisu vraćali na vijećničku funkciju nakon 1437., po svemu sudeći to nisu činili niti prisežnici. Prije reforme 1437. dobar dio prisežnika nakon isteka mandata obnašao je ponovno vijećničku funkciju poput Jakomela Italika ili Lodovika u latinskoj skupini u 15. st. Međutim, poslije reforme magistrata, nakon što bi bivši vijećnik postao prisežnik, više ne bi obnašao funkciju vijećnika. Spomenuti Wolfgang vijećnik je 1486., 1488., 1489. i 1490., pa postaje prisežnik 1491., i nakon toga (1492., 1494., 1496., 1499., 1506. i 1507.) je isključivo prisežnik. Antun Termšić vijećnik je 1460. 1461., 1463., 1465., i nakon što postane prisežnik 1466. još je četiri puta isključivo na prisežničkoj funkciji. Ladislav Čarantović vijećnik je pet puta (1441., 1448., 1450., 1452., 1454.), a 1455. postaje prisežnik, no otada ga više jasno niti ne vidimo na nekoj od funkcija. Lovro šporar vijećnik je još 1453. i 1454., te 1455. postaje prisežnik i tu će funkciju vršiti još 1457., 1461. i 1462. No, Lovro je kasnije postao i sudac dok je za mnoge prisežnike ta funkcija ipak ostala vrh karijere poput Stjepana platnara koji nakon vijećničke funkcije (1451. i 1457.) pet puta obnaša dužnost prisežnika, ali sudac na kraju ipak nije postao.

Kao što je mnogim građanima funkcija prisežnika bila ipak granica u njihovoj karijeri, isto se može reći za građane koji su jedino uspjeli postati vijećnici. Može se tvrditi da je kod funkcije vijećnika izraženije pojavljivanje na funkciji više puta za redom. Baltazar je vijećnik u njemačkoj skupini tridesetih godina 15. stoljeća 1432., 1433., 1435. i 1436., krojač Antun također vijećnik je tri puta u nizu (1497-1499.), Juraj krznar vijećnik je po svemu sudeći pet puta za redom (1475.-79.), a lončar Antun vijećnik je 1454., 1455., 1456., 1458., 1459., 1466., 1468., da bi 1470. postao prisežnikom i otada ga više ne vidimo u magistratu. Međutim, niti za funkciju vijećnika ne bi se moglo tvrditi da je baš imala „doživotan“ karakter odnosno ne primjećuje se u većoj mjeri kontinuirano ponavljanje istih ljudi na funkciji.

Zaključak

Unatoč određenoj manjkavosti izvornih podataka može se zaključiti da je velika većina sudaca ranije obnašala prisežničku funkciju, a karijera je najčešće započela funkcijom vijećnika. Tako se može potvrditi da se sudac birao od građana koji su ranije već bili prisežnici, kako je to i naznačeno u Iločkom statutu. To ne znači da su suci isključivo morali

biti birani iz redova prisežnika od prethodne godine, ali oni su tu funkciju u principu morali obnašati prije izbora na sudačko mjesto. Također je zanimljivo da suci nakon isteka funkcije nikada se više ne vraćaju na prisežničku dužnost, nego isključivo na vijećničku, iako se i ta praksa prekida nakon 1437. To je svakako u vezi s doživotnim karakterom sudačke funkcije koji nakon isteka mandata postaju članovi prizivnog sudišta, pa bi u tom slučaju došlo do kolizije funkcija, odnosno sudac iz prvostupanjskog postupka ponovno bi sudio i na drugostupanjskom. Kako je već navedeno, ta činjenica pomaže i u identifikaciji građana u magistratu jer čim neki građanin postane sudac, njega više ne tražimo na prisežničkoj funkciji. Isto tako, niti bivši prisežnici nakon 1437. više se ne vraćaju na dužnost vijećnika. Drugim riječima, reforma iz 1437., osim ukidanja podjele na jezike, i povećanju broja vijećnika, doprinjela je i izraženijem odvajanju gradskih funkcija. Ipak, postoje i iznimke koje su utvrđene krajem 15. i početkom 16. st. Tako Gašpar Kušević i Feliks Petančić nisu obnašali prisežničku dužnost prije nego što su postali suci, a moguće da njima možemo pribrojiti i Ivana Pastora i braću Požegaj. Antun, sin Tome i Dominik Perović počeli su svoju karijeru izravno prisežničkom funkcijom.

Teško je dati jedinstveni odgovor na pitanje koliko je trebalo vremena da bi neki građanin od funkcije vijećnika postao sucem. Stječe se dojam da je u drugoj polovici 14. st. put prema vrhu vlasti išao relativno brzo, no to je vjerojatno posljedica nedostatka sačuvanih sastava magistrata, pa se ne može najbolje vidjeti sami početak političke karijere budućeg suca. Univerzalni odgovor na to pitanje nije moguće pružiti i zbog toga što je put prema samom vrhu vlasti odraz prije svega osobnih zasluga i raznoraznih okolnosti koje nisu kod svakog građanina iste. Primjerice, Cion je prisežnik 1375., a politički se opet aktivira tek 1390. On je već pred kraj stoljeća dovoljno spreman i ugledan za sudačku funkciju, ali mora čekati uobičajeni raspored po jezicima. Uz Ciona, najduže su na sudačku funkciju čekali, računajući od vremena prvog pojavljivanja u magistratu, Martin Tomić, Toma, sin Andrije, Andrija, sin Šimuna, Benedikt Škrinjarić i Lovro šporar, sin Valentina.²²⁰ Ako isključimo rezultate iz druge polovice 14. i početka 15. st. zbog nedostatka sačuvanih magistrata, najkraće su na sudačku funkciju čekali Antun, sin Tome, Konrad Rawsar, Jacob Eberspeck, Gašpar Kušević i Feliks Petančić. Osim za suca Antuna, za sve ostale gore spomenute građane vidimo određenu poveznicu sa nekom višom vlasti bilo da je riječ o Celjskima, Ivanišu Korvinu ili Kralju što nedvosmisleno ukazuje da je vanjski utjecaj bio moguć i da je ubrzavao politički uspjeh nekog građanina.

²²⁰ Vidi tabelu 3.

Naravno, nije svaki prisežnik mogao postati sudac, niti je svaki vijećnik postao prisežnik. Većina vijećnika vjerojatno se nije značajno materijalno uzdizala od ostalih punopravnih građana, i mnogi od njih nisu mogli razmišljati niti o prisežničkoj funkciji. Tanja je razlika između sudaca i nekih prisežnika, odnosno teže je odrediti tko je iz redova prisežnika bio predodređen i izabran za gradskog suca. Zaključno, pojava i stupanj funkcije građana u sastavima magistrata rezultat je njihovog statusa u društvu koji je pak posljedica materijalne snage, rodbinskih i društvenih veza u gradu, osobnih ambicija i vještina, iskazane brige za zajednicu i još nekih drugih čimbenika o kojima će više biti riječi u sljedećim poglavljima.

I na kraju, nekoliko riječi o općenitim karakteristikama gradečke gradske uprave sagledavajući situaciju u drugim ugarskim gradovima. Općenito se između Gradeca i drugih kontinentalnih ugarskih gradova mogu zamijetiti neke sličnosti u procesu nastanka i razvoja. Grad je svoj početak dugovao Belinoj odlučnosti da sagradi utvrđena naselja kojima je, kako bi privukao stanovništvo dao široku autonomiju, a povoljan položaj grada na sjecištima trgovačkih putova položio je ekonomske temelje za daljnji razvoj. Stanovništvo je pretežno bilo doseljeno van granica tadašnjeg kraljevstva, a u većini ugarskih gradova stanovništvo je pretežno iz njemačkih zemalja. No, Gradec je sve po početka 15. st. imao snažnu latinsku koloniju, a također se na Gradecu prvi put pojavljuje podjela magistrata na jezike. Gradečka je podjela na jezike bila kompleksnija od ostalih gradova ugarske poput Žiline, Budima i Kluža gdje su se uvijek izmjenjivale dvije jezične skupine u gradskoj upravi, dok se na Gradecu izmjenjuju četiri.²²¹ Podjela na jezike jedna je od glavnih obilježja gradečke organizacije gradske vlasti u 14. i 15. stoljeću, a njezino ukidanje, kako se moglo vidjeti donijelo je i još neke promjene.

Što se tiče same organizacije gradske uprave, vidljivo je kako na Gradecu ima samo osam prisežnika dok je njihov uobičajeni broj u ostalim ugarskim gradovima iznosio dvanaest. Neki od srednjovjekovnih gradova Ugarske imaju posebnu funkciju osim sudačke koja figurira kao zamjenik suca dok na Gradecu to nije slučaj, barem ne u službenim sastavima magistrata, kao što se na Gradecu ne spominju niti *centum viri* kao glavno izborno tijelo. Uvođenje budimskog statuta 1405. kao glavnog uzusa za druge tavernikalne gradove nije na oblik gradečke gradske uprave ostavilo baš nikakav trag – nikakvu promjenu u

²²¹ Katalin Szende tako je uvela klasifikaciju gradova s obzirom na etnički sastav i organizaciju uprave razlikujući tri vrste gradova. U prvom su oni gradovi koji ignoriraju etničku strukturu i gdje su gradska vijeća sastavljena od najuglednijih građana bez obzira na etničku pripadnost (Segedin, Sopronj). U drugom su gradovi koji pak privilegiraju određenu skupinu. Takvi su gradovi mahom u Transilvaniji gdje Nijemci (Saksonci) imaju većinu poput Brašova, Sibinja, Segešvara i Bistrite. U trećem su gradovi koji su se odlučili na paritet u upravljanju (Szende, „Intergration“, str. 214.)

organizaciji gradske uprave ne možemo zapaziti iz sačuvanih magistrata iz 14. st. i onih u 15. st. Jesu li te gradečke zasebnosti bile samo lokalna interpretacija glavnog i općenitog pravila, kakvih vjerojatno ima i u drugim gradskim sredinama, ili je Gradec zadržao i neke druge pravne norme i običaje barem u organizaciji gradske uprave tek bi trebalo utvrditi.

IV. RODBINSKI ODNOSI

Neki problemi u identifikaciji

U ovom poglavlju namjera je utvrditi i analizirati rodbinske odnose između članova gradskog magistrata. Pretpostavka je da su obiteljske i rodbinske veze također morale imati utjecaj na društveni status zbog čega ćemo prvo krenuti u faktično utvrđivanje rodbinskih veza, a tek potom u znanstvenu analizu rodbinskih veza kao jednog od preduvjeta uspjeha u srednjovjekovnom gradu i ulaska u gradsku elitu. O obiteljskim vezama članova gradečkog magistrata pisala je još Nada Klaić zaključivši da je u gradskom magistratu praktički zavladao nepotizam. Nepotizam u današnjem smislu ima isključivo negativnu konotaciju, pa to nije najbolji termin za rodbinske odnose u srednjovjekovnom magistratu čega je bila svjesna i Klaić.²²² Također je mnoge rodbinske veze identificirao i Vladimir Bedenko analizirajući promjene vlasništva nad nekretninama ili nasljeđivanje istih.²²³

Identifikacija rodbinskih odnosa moguća je samo ako imamo valjanih podataka u izvorima. Srednjovjekovni izvori i nisu baš zahvalna građa po tom pitanju jer još ne postoje matične knjige, a sačuvanih oporuka iz kojih se često najbolje vide sve rodbinske veze na Gradecu vrlo je malo. Tako smo osuđeni na gradske izvore koji rodbinsku odrednicu za nekog građanina daju praktički tek usput fokusirajući se uglavnom na one najbliže, obiteljske veze. Već smo uvodno istakli neke probleme s kojima se susrećemo u identifikaciji građana koji se često navode na različit način, kao i na problem identifikacije građana koji se navode samo pod imenom, osobito ako je to ime učestalo. Ovdje je još potrebno dodatno naglasiti isti problem kod identifikacije žena koje su udane za članove gradske elite. Nažalost, notar nije svaki put zabilježio tko je otac žene koja je udana za pojedinog građanina, nego tu osobu sad identificira putem muže npr. *Agatha uxor Jacobi*. Tako ne znamo uvijek iz koje obitelji dolazi žena člana gradske elite. Osim toga, identifikaciju dodatno otežava činjenica da velika većina žena ima identična imena poput Margareta, Katarina i Jelena. Ipak, podaci s kojima raspolažemo dovoljni su kako bi stekli određeni uvid u rodbinsku povezanost gradečke gradske elite. Radi lakšeg praćenja, metodološki smo izdvojili deset obitelji kod kojih se mogu identificirati različite vrste rodbinskih veza u dužem periodu.

²²² Klaić, *Zagreb*, str. 222.

²²³ Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 37-49.

Obitelj de Spinal-Bonioli-Cion

U prvom redu spomenuti ćemo tri obitelji čiji su pripadnici bili ženidbeno povezani. Zanimljivo je da su sve bile talijanskog porijekla. Prvi pripadnik obitelji Gerin, koja se u prvo vrijeme često javlja s prefiksom *ser* zbog čega se njihovo prezime i javlja u obliku *Sirgerini* (*Syrgirini*), bio je Nikola spomenut još 1317. Te godine Nikola prima u zalog neku zemlju su mu založili turopoljski plemići iz Mlake.²²⁴ Sljedeći poznati član te obitelji bila su braća Andrija i Nikola koji su kupili Gilionovu palaču u gradu oko čega su se sporili s banom Mikcem.²²⁵ Nasljednici Andrije i Nikole kasnije se često u izvorima javljaju samo kao sinovi Gerina (*filios Gerini*) zbog čega je otežana rekonstrukcija njihove obiteljske strukture, odnosno nije posve sigurno koliko je zapravo bilo potomaka te braće. Najčešće se spominju braća Andrija i Gerin koji su, sudeći po jednom dokumentu, bili sinovi Nikole Gerina.²²⁶ Gerin se najčešće spominjao kao vlasnik gradskog kupališta (*balneator*) čiji je prvi vlasnik bio Mafeo Biondo iz Venecije, a kupalište je Gerin dobio rodbinskim vezama vjerojatno kao dar svoje žene Beniche, kćerke Mafea Bionda iz Venecije.²²⁷ Osim te veze Gerini su bili povezani i s Antunom, sinom Vide, odnosno Gerin je bio i očuh Antuna Vide, što znači da je nakon smrti Beniche oženio majku Antuna Vide.²²⁸ Tek se u drugoj polovici 14. st. počinje javljati i njihovo prezime *de Spinal*.²²⁹

Druga braća talijanskog porijekla bili su Marko i Petar Bonioli. I dok o Petru ne saznajemo mnogo, Marko se više puta spominje u izvorima, a njegova je najviša funkcija bila ona prisežnička. Njegov zet bio je Luka, sin Jakova iz Apulye, kojeg će po Markovom prezimenu prozvati Bonioli.²³⁰ Druga žena Luke bila je Regina, kći Gerina i Beniche, čime je Luka bio rodbinski povezan sa dvije značajne obitelji.²³¹ Luka je imao sina Ivana kojeg vidimo na funkciji prisežnika do njegove smrti 1413., kćerku Lucku udanu za nekog Petra kaštelana, dakle pripadnika sitnog plemstva, te još jednu kćer, Benichu koja je bila udana za

²²⁴ MCZ 1, str. 117.

²²⁵ MCZ 1, str. 137.-139.

²²⁶ MCZ 4, str. 32.

²²⁷ Vidi MCZ 1, str. 455- 457.; MCZ 9, str. 63.

²²⁸ MCZ 4, str. 286.

²²⁹ MCZ 4, str. 149. Treba ipak napomenuti da zbog nedostatka adekvatnih izvora za prvu polovicu 14. st. i zbog šturih podataka iz druge polovice 14. st. ne možemo biti apsolutno sigurno da su Andrija i Gerin doista potomci Nikole Gerina sa početka 14. st.

²³⁰ MCZ 4, str. 197.

²³¹ MCZ 9, str. 11.

firentinskog trgovca Ciona, sina Ivanovog.²³² Nakon smrti Beniche, Cion se ponovno oženio Katarinom, sestrom Marina Klarića iz Senja.²³³ Iz prvog braka Cion je imao kćerku Doroteju, koja se udala za Jurja Oxlyna iz Brežica, prilično uglednog plemića sa područja Carstva, a iz drugog braka sina Tomu.²³⁴ Tomina djeca Juraj, Lodovik i Doroteja posljednji su članovi te obitelji koji se mogu identificirati.²³⁵

Obitelj *de Medzo*

Druga veća obitelj talijanskog podrijetla bila je obitelj sinova Donata *de Medzo*. Vjerojatno je također riječ o doseljenicima s prostora sjeverne Italije, iako bi prezime čak ukazivalo na francuski Metz.²³⁶ Najugledniji član te obitelji bio je zlatar Petar Donat (*filius Donati*) jer je 1368. bio sudac, iako je moguće da je Petar tu funkciju već ranije obnašao. Također je vrlo izvjesno da je Petar identičan s *Donatusom*, koji se često spominje u sudskim spisima sredinom 14. st. Obitelj *de Medzo* bila je u rodbinskim odnosima s obitelji *Pintikachy* dakle vjerojatno jednom drugom talijanskom obitelji, odnosno *Donatus* se navodi kao *proximus Pintikachy*.²³⁷ Sudeći po Bedenkovoj rekonstrukciji posjeda Franciska, kćerka Gyuana Donatija je naslijedila posjed svog strica, suca Petra Donata.²³⁸ Franciska je bila udana za trgovca Filipa, sina Marka, s kojim je imala sina Žigmunda, jurata u latinskoj skupini, a nakon Filipove smrti preudala se za Ivana Gračina.²³⁹ Ivan Gračin imao je još kćerku Elizabetu (moguće iz prvog braka) koja je bila udana za Petra, sina Grgura Angelijevog, prisežnika iz mađarske skupine.²⁴⁰ Kćerka Ivana i Franciske Lucija bila je pak udana za Ivana Zigeštaka, suca 1419., a nakon njegove smrti preudaje se za Mihaela, sina Andrije, koji je bio sudac u Božjakovini.²⁴¹ Postoje još podaci i o sestri Ivana Zigeštaka, Ceciliji koja je imala dva sina iz dva braka – s Gallom je imala sina Petra zvanog Pentera, jurata, a s juratom Mihaelom

²³² MCZ 9, str. 101.

²³³ MCZ 9, str. 329.

²³⁴ MCZ 9, str. 220. Na Gradecu Dorotejin muž se naziva *Georgius Oxlyn de Reyn*, no u slovenskoj je historiografiji njegovo ime zabilježeno kao Jörg Öcssel (Vidi: Tone Ravnikar, „Mestne elite v srednjeveških Brežicah in Sevnici“, u: J. Mlinar – B. Balkovec, *Mestne elite v srednjem in zgodnjem novem veku med Alpami, Jadranom in Panonsko nižino - Urban Elites in Middle and Early Modern Age between the Alps, the Adriatic and the Pannonian Plain*, *Zbirka Zgodovinskega časopisa*, 42, 2011., str. 250-263.)

²³⁵ MCZ 9, str. 340-341.

²³⁶ Budak-Kanižaj-Vorel, „Kolonije stranaca“, str. 82.

²³⁷ MCZ 4, str. 35.

²³⁸ Bedenko, „Društvo i prostor, 44-45.

²³⁹ MCZ 9, str. 91, 115.

²⁴⁰ MCZ 6, str. 157-158.

²⁴¹ MCZ 9, str. 226.

Ortphom, Stjepana suca iz 1433.²⁴² Uglavnom, to su posljednji članovi koji se mogu dovesti u vezu s obitelji *de Medzo* iako već Cecilijini nasljednici nisu više u direktnoj obiteljskoj vezi s obitelji *de Medzo*. Petar Pentera imao je četiri sina Valentina, Pavla, Gala i Miheala, no oni se ne mogu više identificirati u gradskom magistratu.²⁴³

Obitelj Pere, sina Angela iz Firenze

Peroviće možemo označiti kao treću veliku obitelj koja se može pratiti u više generacija. Prvi poznati član bio je Pero, sin Angela iz Firenze, koji je na Gradec stigao početkom devedesetih godina 14. st., a do početka 15. st. obnašao je i dužnost prisežnika. Kako je već naznačeno, obitelj Pere iz Firenze ne treba miješati sa Petrom, sina Angelija, iz mađarske skupine. Pero je bio oženjen Margaretom, no za nju znamo tek da je bila kćerka neke *domine Petrane*.²⁴⁴ Nakon Perine smrti Margareta se preudala za Brikcija, sina Benediktovog, koji je sudac 1427., dok je Brikcijev brat Juraj bio prisežnik.²⁴⁵ Sin Pere i Margarete zvao se Ivan, sudac 1434., od kojeg će se obitelj nazivati Perović.

Ivan Perović je imao najmanje tri sina i četiri ili više kćeri. Jedna njegova kćer Magdalena udana je za Andriju krojača, sina Ivana iz Galberga,²⁴⁶ Ana za Ivana *de Laad*,²⁴⁷ Margareta za Nikolu krojača, sina Damjana iz Hruševice, klokočkog plemića, ali ona je umrla negdje 1456., odnosno Nikola se potom navodi kao zet jednog drugog građanina.²⁴⁸ Međutim, 1480. u izvorima se opet pojavljuje Margareta, kći Perovića, kao redovnica samostana u Pečujske biskupije.²⁴⁹ Nije bilo moguće utvrditi je li ovdje riječ o pogrešci, odnosno zamjeni imena Margareta za Magdalenu, što ne bi bio prvi slučaj, ili je Ivan dobio još jednu kćer nakon smrti Margarete koju je ponovno nazvao Margareta. Slične nedoumice postoje i oko Perovićeve kćerke Katarine. Katarina se prvo navodi kao žena trgovca Blaža Ugrinovića iz Svetačja,²⁵⁰ koji umire prije 1462., a potom Stjepana literata, ali se nakon toga navodi kao pokojna u dva dokumenta (1479.).²⁵¹ Međutim, potkraj stoljeća Katarina se zajedno sa sestrom Anom i djecom Tomom i Franjom *de Bachan* spominje u sporu s Dominikom

²⁴² MCZ 9, str. 237., 253.

²⁴³ MCZ 7, str. 36.

²⁴⁴ MCZ 9, str. 116.

²⁴⁵ MCZ 10, str. 9-10.

²⁴⁶ MCZ 7, str. 415.

²⁴⁷ MCZ 8, str. 80.

²⁴⁸ MCZ 10, str. 125.

²⁴⁹ MCZ 8, str. 80.

²⁵⁰ MCZ 10, str. 165, 215.

²⁵¹ MCZ 7, 488., 489.

Perovićem oko palače *de Medzo* koju je njihov otac Ivan stekao još 1437. U dokumentima je upisano da su Toma i Franjo *fili sororis Domkonis Perowych* pa doslovno ispada da je Ivan imao i dvije kćerke po imenu Katarina.²⁵² Spomenuti zetovi Ivana Perovića, Nikola iz Hruševice (Klokoča), krojač Andrija iz Galberga, Blaž Ugrinović iz Svetačja (*Zinche*) bili su gradski jurati.

Ivanovi sinovi zvali su se Juraj, Stjepan i Dominik koji je postao najugledniji budući da je u dva mandata gradski sudac, a bio je oženjen Klarom, udovicom Ivana Bolšaka mlađeg, odnosno sina suca Ivana iz Nürnberga.²⁵³ Dominik je imao sinove Gabrijela, Gašpara i kćer Anu, no osim samog spomena, ništa detaljnije ne saznajemo o njima, odnosno oni se ne mogu identificirati i kao pripadnici gradske elite.²⁵⁴

Obitelj Sebastijana, sina Mladena

Obitelj Sebastijana, sina Mladena, također predstavlja veliku građansku obitelj slavenskog porijekla koja se može pratiti u četiri generacije. Prvi njezin pripadnik na Gradecu, zlatar Sebastijan, bio je gradski sudac vjerojatno iz 70-tih godina 14. st. Sebastijan je bio oženjen Margaretom, sestrom Marka Francuza (*Gallicus*), što ukazuje da je Sebastijanova žena i majka Mihaela dolazila iz redova latinskog jezika.²⁵⁵ Nakon Sebastijanove smrti Margareta se preudala za Ivana Pavlovog, višestrukog gradskog suca u mađarskoj skupini. Iz Margaretinog prvog braka potječu sinovi Mihael i Leonard. Mihael se oženio Klarom, kćerkom Antuna, sina Vide, nakon što joj je umro prvi muž prisežnik Zaharija *Gallicus*.²⁵⁶ Leonard ženi se kćerkom Mihaela Thara, sitnog plemića iz Paljane, no umire krajem 14. st. i ostavlja sina Blaža o kojem više ništa ne saznajemo.²⁵⁷ Mihael je imao tri sina i četiri kćerke. Sinovi Benedikt, Marko i Juraj bili su nekoliko puta članovi gradskog magistrata, ali niti jedan od njih nije postao sudac. Međutim, s druge strane Mihaelovi zetovi uglavnom su

²⁵² MCZ 2, str. 507.-508., MCZ 8, 113.- 115; 119. Benedikt Bachan bio je sakupljač poreza u zagrebačkoj županiji 1468. (MCZ 2, str. 320), a Baltazar medvedgradski kaštelan osamdesetih godina 15 stoljeća (MCZ 2, str. 421.), kasnije i viceban Slavonije. Upravo je Baltazar otac Franje Bathányi koji je prema Gézi Pálffy rođen 1479., međutim nije jasno jeli možda riječ o tiskarskoj pogrešci jer se svugdje kao godina rođenja Franje Bathányi spominje 1497. (Géza Pálffy „Die Rolle der Familie Bathányi in der Grenzverteidigung gegen die Osmanen im 16. und 17. Jahrhundert“, *Podravina: Časopis za multidisciplinarna istraživanja*, vol VIII., br 16, Koprivnica 2009. str. 73- 88.). Međutim, niti Pálffy ne navodi detaljnije rodbinske veze kasnosrednjovjekovnih Bathányi. U svakom slučaju, vezu između Perovića i obitelji Bathányi trebalo bi još dodatno potkrijepiti arhivskim materijalom.

²⁵³ MCZ 11, str. 16.

²⁵⁴ MCZ 11, str. 110-111.

²⁵⁵ MCZ 5, str. 73.

²⁵⁶ MCZ 10, str. 163.

²⁵⁷ MCZ 6, str. 42.

dosegli sudačku čast. Jedino to nije pošlo za rukom prisežniku Leonardu, sinu Henrika iz Bavarske, oženjenom za Mihaelovu kćer Katarinu.²⁵⁸ Druga kćer Magdalena (ili Jelena) bila je prva žena suca Valentina Šaronića,²⁵⁹ a preostale Barbara i Uršula bile su udane gradske zlatare: Uršula za Pavla zlatara iz *Kyus Jenowa*, gradskog suca 1478. i 1484.,²⁶⁰ a Barbara za prisežnika i zlatara Benedikta iz Baranje, ali se kasnije preudala za bivšeg gradskog suca Tomu Horvatina.²⁶¹ Ipak, Mihaelov unuk Emerik, sin Marka, postat će sudac 1479.²⁶² On je ujedno i posljednji član te obitelji koji se može identificirati.

Obitelj Šaronić

Druga velika obitelj slavenskog porijekla bili su Šaronići. Prvi član te obitelji na Gradecu bio je Mihael, sin Šimuna, plemića iz Gore.²⁶³ Ime njegove žene ne saznajemo, tako da ne znamo tko je bila majka Mihaelovog sina Valentina. Mihael je imao i brata Benedikta,²⁶⁴ dok se ne može utvrditi konkretna rodbinska povezanost Mihaela i nekog Ivana Šaronića, koji je vijećnik 1419.²⁶⁵ S druge strane, zanimljivo je da se Mihael nikada ne upisuje sa prezimenom Šaronić; ono se pojavljuje tek s njegovim sinom Valentinom. Valentin će pet puta obnašati sudačku funkciju i kako je već spomenuto, prvo je bio oženjen Magdalenom ili Jelenom (*Elena Jelka vocata*), kćerkom Mihaela Sebastijana s kojom je imao sina Mihaela, a potom s Klarom, zvanom Gašparina s kojom je imao sinove Dominika literata, Jurja, Marka, Valentina, te još dvije kćerke, Katarinu i Doroteju.²⁶⁶ Ipak, samo Mihalea Šaronića jasno možemo identificirati kao člana gradskog magistrata, ujedno kao i posljednjeg člana te obitelji kojeg možemo identificirati kao politički aktivnog u gradskom magistratu premda se Šaronići još spominju u izvorima. Izvori spominju i Mihaelovog sina Jurja koji je bio otišao iz Gradeca u Ilok.²⁶⁷ Ivan Šaronić, sina Dominika, dakle četvrta generacija Šaronića, spori se s Emerikom Therekom početkom 16 st. oko kuće i zemlje

²⁵⁸ MCZ 10, str. 4.

²⁵⁹ MCZ 9, str. 319.; MCZ 10, str. 34., 121.

²⁶⁰ MCZ 10, str. 100.

²⁶¹ MCZ 10, str. 136; MCZ11, str. 15., 43.

²⁶² MCZ 8, str. 50.

²⁶³ *Mater Amabilis Maria Miraculosa Virgo Remetensis...*, (rukopis), Arhiv HAZU, Zbirka kodeksa, II.d.104

²⁶⁴ MCZ 6, str. 105.

²⁶⁵ MCZ 6, str. 62.

²⁶⁶ MCZ 10, str. 270-271.

²⁶⁷ MCZ 11, str. 107. U tom dokumentu iz 1519. Mihael je proglašen nekadašnjim sucem (*olim senioris judicis*), međutim u sastavima magistrata koji su u to vrijeme dobro očuvani, barem što se sudaca tiče, takvog podatka nema.

njegovog djeda Valentina.²⁶⁸ Čini se da je upravo spomenuti Ivan identičan s plemićem Ivanom Šaronićem iz Kosnice koji je u 16. st. bio na dužnosti podžupana i plemićkog suca.²⁶⁹

Obitelj Šafar

Još jedna veća obitelj, Šafari također su posjedovali plemićki status, ali su živjeli gradskim životom. Petar, sin Petra Šafara, jurat je 1398., a sudac 1405. i 1413. Poznato je da je Petar imao i brata Stjepana koji se nalazi u magistratu 1413. kao vijećnik. Čini se da je Petar bio zet firentinskog trgovca Gyuana, sina Benediktovog, jer je Benedikt, sin Gyuana, spomenut kao Petrov nećak,²⁷⁰ a u jednom ranijem dokumentu neki se Petar spomenuo kao Gyuanov zet.²⁷¹ U svakom slučaju, obitelj Šafara i Firentinca Gyuana rodbinski su povezane. No, ne znamo točno tko je bila majka Petrovih sinova, Andrije, Petra zvanog Muž (*Moxa*) i Jakova jer se ime Petrove prve žene ne spominje. Petrova druga žena bila je Katarina, udovica Žigmunda, sina Marka, koju smo već spomenuli kod obitelji *de Medzo*. Andrija je bio oženjen Agnezom, kćerkom Clemensa Pravdića i jedini je od Šafarovih sinova uspio postati sudac, no umire 1428. bez djece.²⁷² Jakov je prvo bio oženjen Magdalenom, kćerkom spomenute Katarine i Žigmunda,²⁷³ a nakon njezine smrti s nekom Uršulom, no Jakovljeva djeca, Pavao i Elizabeta nisu dugo poživjeli.²⁷⁴ Žena Petra mlađeg zvala se Skolastika s kojom je imao troje sinova, Jurja, Ivana i Andriju te kćerku Katarinu, ali njih se više ne može identificirati kao pripadnike gradske elite.²⁷⁵

Obitelj Bole

U veće i značajnije gradečke obitelji svakako moramo svrstati i Bole budući da su članovi te obitelji u tri generacije davale gradske suce.²⁷⁶ Prvi poznati član bio je Jakov, sin Pangracija, sudac 1379., a njegov sin Ivan također je barem jednom bio na sudačkoj funkciji.

²⁶⁸ MCZ 8, str. 169-172.

²⁶⁹ MCZ 12, str. 119., 135. Vjerojatno je riječ o današnjoj Maloj Kosnici a u popisu sela i stanovnika šćitarijevske župe u Kosnici se spominje i „knez Ivaniš Šaronić“. Vidi: Zoran Ladić-Goran Budeč „Glagoljska bilježnica Šćitarijevskog župnika od 1524. do 1526. godine. Prilog proučavanju crkvenog i seoskog života u zagrebačkoj okolicu u ranom novom vijeku“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti u umjetnosti*, 29, Zagreb 2011, str. 170.

²⁷⁰ MCZ 6, str. 38-39.

²⁷¹ MCZ 9, str. 76.

²⁷² MCZ 6, str. 181-182.

²⁷³ MCZ 6, str. 217.

²⁷⁴ MCZ 7, str. 141.

²⁷⁵ MCZ 10, str. 64. Detaljnije o toj obitelji vidi: Škreblin, „Obitelj Šafar“, str. 83-100.

²⁷⁶ Detaljnije o obitelji Bole vidi: Karbić, „Obitelj Bole“, str. 11-19.

Ivan je imao trojicu sinova Ivana zvanog Janko, Jakova, Nikolu te kćerke o kojima ništa ne saznajemo.²⁷⁷ Jakov je sudac 1437., Janko je bio član magistrata, a Nikola je bio svećenik i rektor crkve sv. Marka. Nažalost, ženidbene veze u obitelji Bole uglavnom su nepoznate, Jakov Bole stariji bio je oženjen Skolastikom, no bez informacija o njezinoj obitelji, a njegov istoimeni unuk Jakov oženio je Agatu Pravdić, udovicu Andrije Šafara.²⁷⁸ Vjerojatno je to Jakovu bila druga žena. Jakov je imao sinove Demetrija i Emerika a Janko Petra i Luku te kćerku Margaretu, no oni se kasnije više ne mogu identificirati u dokumentima.²⁷⁹

Obitelj Blaža, sina Pavla

Obitelj štacunara Blaža, sina Pavla, suca iz 1441. također možemo označiti kao veću gradsku obitelj.²⁸⁰ Njegov društveni uspjeh nažalost nije moguće rekonstruirati jer nisu poznati Blaževi roditelji kao niti obitelj njegove žene Margarete. Ipak, njegova obitelj pripada u veće i utjecajnije gradske obitelji sredine i druge polovine 15. stoljeća jer se osim Blaža i njegovi nasljednici mogu uočiti kao pripadnici gradske elite. Njegove kćeri Katarina i Agata bile su udane za gradske jurate: Agata za Tomu Ivanovog, a Katarina za štacunara Matiju, sina Lodovika.²⁸¹ Osim njih, Blaž je još imao kćerku Doroteu, te sinove Jurja, Matka i Mihaela, ali žene njegovih sinova nisu poznate. Od njih najčešće se spominje Mihael koji je bio učitelj slobodnih vještina (*baccalaureus arte liberales*) što znači da je studirao na nekom od srednjovjekovnih sveučilišta, a kao njegov zet još se navodi i bivši Perovićev zet, Nikola iz Klokoča samo što nije poznato za koju je od Blaževih kćeri Nikola bio oženjen.²⁸² Djeca Agate i Tome bili su Stjepan i Doroteja (Tolmanić) koja je bila udana za Jurja Vitkovića iz Modruša dok se Katarina nakon smrti prvog muža kasnije preudala za Blaža Lazarina.²⁸³ Blaž Lazarin i Juraj Vitković pripadnici su gradske elite druge polovine 15. st. a suci su u dva navrata: Blaž je gradski sudac 1479. i 1485., a Juraj 1482. i 1490.

²⁷⁷ MCZ 9, str. 106.

²⁷⁸ MCZ 6, str. 399.

²⁷⁹ MCZ 6, str. 410.

²⁸⁰ MCZ 10, str. 445. Valja napomenuti da se otprilike u isto vrijeme na Gradecu često spominje i Blaž Čarantović koji je isto tako sin Pavla i tek su različita imena njihove djece omogućila da uopće razlikujemo te građane.

²⁸¹ MCZ 10, str. 170.

²⁸² MCZ 10, str. 172.; MCZ 7, str. 115.

²⁸³ MCZ 8, str. 80.- 81. MCZ 11, str. 2, 24., 66.

Obitelj Oprašnić

Članove obitelji Oprašnić također možemo pratiti u tri generacije, ali za razliku od obitelji Bole, tek se u trećoj generaciji pojavljuje i gradski sudac iz te obitelji. Zapravo, može se reći da je literat Mihael Oprašnić, višestruki gradski sudac, bio jedan od najvažnijih i najmoćnijih gradečkih građana s početka 16 st. Njegov otac Antun mesar bio je članom magistrata, jednako kao i njegov djed, također mesar Juraj, pa je tako obitelj Oprašnić dobar primjer postepenog uzdizanja jedne gradečke obitelji na političko-društvenoj ljestvici. Mihaelov oćuh bio je jurat postolar Gal, sin Andrije iz Dubice.²⁸⁴

Obitelj Pastor

Na kraju, spomenimo još i obitelj Pastor premda veći dio njezinih ćlanova zbog zadanog vremenskog perioda izlazi iz okvira disertacije. Ipak, trgovac Ivan Pastor bio je jedan od najznaćajnijih građana Gradeca s početka 16. st. Ivan zvani Gyuan (*Sowan*) postaje sudac 1512. a istu će funkciju obnašati još 1517. Umire 1523. te ostavlja sinove Ivana i Gašpara te Anu udanu za Jurja Dobrovoljića i Kavku udanu također za nekog Jurja koji je oženivši Pastorovu kćerku prozvan Sovinović po nadimku Ivana Pastora.²⁸⁵ Njegovi nasljednici također su bili pripadnici gradske elite. Nasljednike Ivana Gyauna Pastora možemo pratiti sve do druge polovice 16 st. Naime, turopoljski plemić i gradski sudac Matija Slatinski oženio je Barbaru, kćerku Jurja Dobrovoljića i Ane Pastor, a Matijin sin Juraj bio je bio je egerski biskup. Unatoć dva sina i ćetiri kćeri loza Slatinskih izumrla je već sa Matijinom djecom.²⁸⁶

Ostale važnije rodbinske veze

Naravno, pored gore istaknutih obitelji još je podosta primjera obiteljskih veza između pripadnika gradske elite. Prisežnik Perenchlo sin je suca Jakomela Quirina,²⁸⁷ a prisežnici i vijećnici bili su i sinovi suca Gyuana, Benedikt i Pavao ali nisu postali suci,²⁸⁸ jednako kao i

²⁸⁴ MCZ 10, str. 267.

²⁸⁵ MCZ 3, str. 223.; MCZ 11, str. 110.

²⁸⁶ MCZ 13, str. 309.; Nataša Štefanec „Grad na prvoj crti obrane“ u: Ivo Goldstein, Slavko Goldstein (ur.) *Povijest Grada Zagreba: Od prehistorije do 1918.*, Zagreb 2012, str. 151.

²⁸⁷ MCZ 5, str. 335.

²⁸⁸ MCZ 6, str. 43., 272.

Gašpar koji je sin suca Miklina.²⁸⁹ Gradečke obitelji Čarantović i Židovčić nisu davali gradske suce ali su u najmanje dvije generacije davale zastupnike u gradski magistrat.²⁹⁰

Isto tako, još je mnogo slučajeva da se ugled stječe ili povećava afinatskim putem odnosno ženidbenim povezivanjem s drugom obitelji ili s udovicama pokojnih građana.. Tako je Ivan Vašaš zet suca Mikeča, sina Hencia,²⁹¹ sudac Matija krojač zet je suca Andrije Šimunića,²⁹² Benedikt Škrinjarić zet je jurata Brikcija ribara,²⁹³ Antun, sin Tome, zet je Vrbana jurata,²⁹⁴ Miklin je bio zet Andrije Puljanina (*Pulyan*), koji je pak bio sin prisežnika Petra Puljana.²⁹⁵ Blaž Stojimilić iz Štencišnjaka bio je oženjen za udovicu jurata Augustina Kusne,²⁹⁶ Andrija Latin, sin Mihaela, oženjen je za Skolastiku, udovicu jurata Jurja, sina Benediktovog, brata suca Brikcija kojeg smo spomenuli kod Perovićeve obitelji.²⁹⁷ Jakov Eberspeck se oženio Margaretom, udovicom spomenutog Brikcija ribara, a nakon njegove smrti Margareta se treći puta udala za Akacija, koji potom ulazi u magistrat.²⁹⁸ Antun Roth oženio je Katarinu, udovicu prisežnika Sebastijana Soldinara pa se i on u magistratu upisuje kao *Anthonius succesor Soldinar* premda je Sebastijan Soldinar imao sina Ivana.²⁹⁹

Prethodnici u magistratu – kontinuitet obitelji

U ovoj analizi rodbinskih veza u prvom redu najvažnije je bilo utvrditi koji su prethodnici nekog građanina u magistratu. Tom analizom izvora za otprilike trećinu građana utvrđene su patrilinarnne ili afinatske veze s ranijim članovima magistrata. Naravno, teško je utvrditi prethodnike u magistratu sudačkih obitelji u razdoblju od 1350 – do kraja 14. st. jer nema dovoljno sačuvane građe ili je ona vrlo sasvim štura.

Od 94 poznata suca u periodu od 1352. do 1525., za njih 34 može se utvrditi obiteljske ili ženidbene veze sa prijašnjim članovima magistrata. Od toga broja tek 12 je patrilinarnih veza, dok su ostale ženidbene ili afinatske. Kod nekih građanina postojala su oba tipa veza sa prethodnim članovima magistrata, no u tom slučaju dana je prednost patrilinarnim.

²⁸⁹ MCZ 6, str. 5.

²⁹⁰ Za Čarantoviće vidi: MCZ 6, str. 267, 343., za Židovčiće vidi MCZ 6, str. 101., MCZ 7, str. 19.

²⁹¹ MCZ 9, str. 23.

²⁹² MCZ 7 str. 457.

²⁹³ MCZ 9, str. 235.

²⁹⁴ MCZ 7, str. 80.

²⁹⁵ MCZ 1, str. 374-375.

²⁹⁶ MCZ 10, str. 221.

²⁹⁷ MCZ 10, str. 9.

²⁹⁸ MCZ 10, str. 163.; MCZ 7, str. 220.

²⁹⁹ MCZ 10, str. 167.

Kako bi lakše prikazali koji su suci bili obiteljski, rodbinski ili ženidbeno povezani u dužem vremenskom periodu u tablici se nalazi i kratica ili oznaka obitelji prema prvom ili najpoznatijem članu dotične obitelji. Za ovu svrhu, u obzir su uzimane samo one obitelji koje imaju najmanje dva člana na sudačkoj funkciji, odnosno davale su suce u više generacija. Primjerice, sudac Sebastijan, sin Mladena, prvi je poznati član te sudačke obitelji pa smo prema njemu nazvali sve njegove nasljednike uključujući i Ivana, sina Pavla koji je nakon Sebastijanove smrti oženio njegovu udovicu. Uz spomenutog Ivana pod Sebastijanove nasljednike ubrojili smo njegovog sina Mihealea i unuka Emerika, te zeta Pavla, sina Stjepanovog, premda Mihael više nije živ kada je Pavao oženio njegovu kćerku. Ovdje nije ubrojen Toma Hrvat jer je on oženio drugu Mihaelovu kćer nakon što je već vršio sudačku dužnost, kao niti njegov zet Valentin Šaronić jer tu obitelj ipak vodimo prema Valentinovom ocu Mihaelu. O povezanosti obitelji Sebastijana i Šaronića još će biti riječi. Obitelj Perović vodimo prema prvom poznatom članu prisežniku Peri, sinu Angelija, bez obzira što je prvi član na sudačkoj funkciji bio Brikcije koji je oženio Perinu udovicu. Obitelj Šafar vodimo prema obitelji Gyuana, sina Benediktovog *de Boncarnissa*, a Ciona, Luku Boniolijevog, Marina Klarića prema Gerinima iako za njih ne postoji podatak da su bili na sudačkoj funkciji.

Naravno, može se postaviti pitanje trebamo li zetove u drugoj ili trećoj generaciji brojiti pod obitelj njihovih tastova ili bi oni trebali biti smatrani začetnicima novih obitelji? Isto pitanje vrijedi u slučajevima kada dolazi do ponovne ženidbe udovica. S obzirom da je ovdje namjera prvenstveno utvrditi kontinuitet određene obitelji kroz duži vremenski period, ne zanimaju nas uvijek pravi biološki nasljednici nego i oni pravni jer su i takvi u najmanju ruku poboljšali svoj materijalni položaj naslijedivši imovinu ili dio imovine ženidbenim povezivanjem s drugom uglednom obitelji. Bez obzira što je Mihael Sebastijanić bio pokojan kada se njegova kćer udala za zlatara Pavla, njegov je zet tom ženidbom svejedno dobio dio Mihaelove imovine. Osim same materijalne koristi, zetovi ili muževi udovica ženidbenim povezivanjem sa starijom uglednom obitelji podižu svoj status i ugled. Muževi udovica te zetovi pokojnih građana često se u izvorima spominju samo kao nasljednici (*successor*). Tako je Antun Roth koji je oženio udovicu Sebastijana Soldinara upisan kao *succesor Soldinar* jer mu je Katarina poklonila sve svoje posjede unatoč tome što je imala sina Ivana. Akacije (*Achacius*) je postao *succesor Eberspeck* jer je oženio njegovu udovicu Margaretu

Ribaricu, a neki je Berlek *successor Martini judics*.³⁰⁰ Nikola Chutko navodi se kao *succesor Prauza*, a sudac Fabijan Czaren navodi se pak kao *heredes* suca Konrada Rawsara.³⁰¹

Ukupno se može identificirati 15 različitih obitelji čiji su svi bliži ili daljnji članovi u kraćem ili dužem vremenskom periodu postali suci.³⁰² To su **Ligeriji** (braća Marko i Petar), **de Medzo** (Petar Donat, Ivan Zigeštak, Stjepan, sin Mihaela Ortoflića), **Hench** (Mikeč, sin Hencia, Ivan Vašaš), **Bole** (Jakov, Ivan, Jakov mlađi), **Sebastijani** (Sebastijan, Ivan, sin Pavla, Marko, sin Mikeča Leonardovog, Mihael, sin Sebastijana, Emerik, sin Marka, Pavao, sin Stjepana), **Bonioli** (Luka Bonioli, Cion, Marin Klarić), **Gyuan** (Gyuan, Petar i Andrija Šafar), **Perović** (Brikcije, sin Benedikta, Ivan i Dominik Perović), **Šaronići** (Mihael i Valentin Šaronić), **Šimunić** (Andrija, sin Šimuna, Matija, sin Marka), **Brikcije** (Benedikt, sin Mihaela, Jakov Eberspeck), **Prauz** (Ivan Prauz, Nikola Cvetko, sin Demetrija), **Blaž štacunar** (Blaž štacunar, Blaž Lazarin, Juraj Vitković), **Rawsar** (Konrad Rawsar, Fabijan Czaren), **Soldinar** (Antun Roth, Ivan, sin Sebastijana Soldinara).

Ovih 15 obitelji dalo je ukupno 40 sudaca koji su sudačku funkciju odrađivali u više od 70 mandata.³⁰³ Najviše ih je dala obitelj Sebastijana - najmanje 13 sudačkih mandata, a iza njih slijede Šaronići (7 mandata), a isti broj mandata imaju i članovi obitelji Bonioli, te Rawsar. Obitelj Sebastijana i Šaronića vodimo zasebno unatoč njihovoj rodbinskoj povezanosti jer poveznica između obitelji dolazi tek s Valentinom, dok ne znamo tko je bila žena njegovog oca Mihaela, sina Šimunovog.

Naravno, ovi su rezultati odraz sačuvanosti gradskih izvora. Vjerojatno je bilo još više građana na sudačkoj funkciji koji su imali obiteljske prethodnike u magistratu, ili su na neki način bili rodbinski povezani sa nekim od prijašnjih sudaca, ali to nije moguće sa većom sigurnošću dokazati.

Rodbinski odnosi u pojedinačnom sazivu magistrata

Svakako je zanimljivo vidjeti koliko je rodbinski povezanih građana bilo u pojedinačnom sastavu magistrata. Godine 1413, sudac je bio Petar Šafar, a među vijećnicima nalazimo i njegovog brata Stjepana. Kao zastupnici njemačkog jezika među vijećnicima se nalazi bivši sudac Miklin i njegov sin Gašpar, a među latinskim vijećnicima nalazi se bivši sudac Gyaun i njegov sin Pavao. Među Latinima je i bivši sudac Cion, a latinski prisežnik je

³⁰⁰ MCZ 7, str. 383.

³⁰¹ MCZ 6, str. 437.

³⁰² Ovdje se broje isključivo one sudačke obitelji koje su davale više od jednog suca.

³⁰³ Točan broj iznosi 72 sudačka mandata, ali zbog mogućnosti pogreške, upotrebljava se općeniti broj.

Ivan za kojeg s velikom vjerojatnošću možemo posumnjati da je identičan Ivanu, sinu Luke Boniolia, kome je Cion bio šogor. Dakle, u četiri slučaja vidimo po dva zastupnika iz jedne obitelji. Međutim, s obzirom da su obitelji Gyuana i Šafar rodbinski povezane, to znači da su najmanje četiri građanina u bližoj ili daljnjoj rodbinskoj vezi. Spomenuti građani u magistratu su i sljedeće godine (1414.) osim Ivana Boniolija i Stjepana Šafara.³⁰⁴ Sada su funkcije malo izmijenjene: Cion je sudac, a Gašpar je prisežnik dok su ostali na funkciji vijećnika. U sljedećem sačuvanom sastavu magistrata (1416.) u odnosu na potonji samo nema Gašpara Miklinovog, ali se pojavljuje Andrija, sin Petra Šafara, što znači da obitelj Gyuan-Šafar ima tri predstavnika u magistratu.³⁰⁵ Sljedeće godine (1417.) Gašpar je ponovno prisežnik, njegov otac je vijećnik, a obitelj Gyuana sada ima tri člana u magistratu: pored Gyuana Benediktovog u magistratu su oba njegova sina, Pavao i Benedikt, ali nema Petra Šafara. Godine 1419. u magistratu je Petar Šafar i sva tri predstavnika obitelji Gyuana, što znači da ponovno imamo četvoricu rodbinski povezanih građana. Sljedeće godine u magistratu su oba sina Gyuana, a ponovno se pojavljuje Andrija Šafar, a ista je situacija i 1422. Tada su njihovi očevi Gyuan i Petar Šafar pokojni. Sljedeći sastavi magistrata počinju tek s 1431. ali su, uz manje iznimke sačuvani su do kraja srednjovjekovnog perioda. U tridesetim godinama 14. st. u nekoliko navrata u magistratu se nalaze Jakša i Pero Šafar i Benedikt, sin Gyuana, koji su, kako smo vidjeli rodbinski povezani. Također su često u magistratu Toma, sin Ciona i njegov ujak Marin Klarić; 1438. Marin je sudac, a njegov nećak je prisežnik.

Uvodno je već ukazano da nakon 1437. u mnogim je slučajevima teže identificirati građane u magistratu jer se oni mnogo češće sada upisuju samo po imenu, a ne navodi se više jezik pojedinog građanina. Naravno i dalje se pojavljuju slučajevi rodbinskih povezanih građana u magistratu: Godine 1445. sudac je Valentin Šaronić, a u magistratu je Marko Sebastijanov, brat Valentinove žene. Dvije godine kasnije prisežnik je neki Juraj, a među vijećnicima se nalazi *Marcus filius predicti Georgi jurati*. Iste su godine u magistratu i Marko i Benedikt, sinovi Mihaela Sebastijana.³⁰⁶

Dakle, u magistratu je moglo biti građana koji su međusobno rodbinski povezani, a najviše je utvrđeno četvoro rodbinskih povezanih građana u istom sazivu magistrata. Zanimljivo da prema njemačkom pravu, čiji utjecaj je na Gradecu bio velik, u gradskoj se upravi istovremeno najviše moglo nalaziti četiri građana koji su bili u rodu, a to je uključivalo

³⁰⁴ Među Latinima više nema niti jednog Ivana, dok je među njemačkim građanima neki Stjepan klesar za koga sumnjamo da je identičan sa Stjepanom Šafarom.

³⁰⁵ U njemačkoj se skupini nalazi građanin upisan samo kao *Enderko*, pa sa većom sigurnošću pretpostavljamo da je riječ o najstarijem sinu Petra Šafara.

³⁰⁶ MCZ 6, str. 446.

čak i daljnje rođake³⁰⁷ Ipak, bez obzira na tu znakovitu podudarnost, zaključak da na Gradecu također nije moglo biti više od četiri međusobno povezanih građana bio bi ipak ishitren. Naime, iz gore navedenih primjera vidljivo je da rekonstrukcija rodbinskih odnosa najčešće uspijeva kad je riječ o obiteljskim ili bližim rodbinskim odnosima. Svakako da je još moralo biti daljnjih rođaka, i po ženskoj i po muškoj liniji o čemu izvori uglavnom šute. Tako primjerice saznajemo da su rođaci (*cognatus*) bili Dominik krznar i Stephanus Kneht, oboje članovi magistrata, i to samo zato jer su se obojica spominjala u nekom sporu.³⁰⁸ Pravila o restrikciji članova iste obitelji također u načelu nisu dozvoljavala da se u gradskoj upravi istovremeno nalaze i braća, osim u slučaju da nema drugog časnog građanina koji bi ga zamijenio.³⁰⁹ Na Gradecu ipak postoje slučajevi da se i dvoje braće ili otac i sin nalaze istovremeno u magistratu. Zbog toga, može se prihvatiti zaključak od Gustafsson da se spomenuti restriktivni propisi ipak nisu mogli provoditi u praksi.

Da je u magistratu bilo zasigurno još članova istih obitelji ili daljnjih ili bližih rođaka može se pretpostaviti i zbog još jedne važne činjenice. Gradec je u europskih okvirima ipak bio mali grad. Kako je ranije ukazano, broj građana vjerojatno se kretao oko nekoliko stotina, možda i manje u drugoj polovini 15. st. kada dolazi do tzv. „krize“ gradova. S obzirom da su se brakovi u srednjoeuropskim gradovima uglavnom sklapali u istom statusnom krugu, o čemu će biti više riječi u sljedećim poglavljima, pretpostavka je da je među građanima bilo mnogo međusobnih obiteljskih i rodbinskih veza. To je također jedan od razloga zbog čega je restrikcija članova iste obitelji u magistratu mogla biti neprovediva u praksi.

Mogućnost postojanja „nevidljivih“ rođaka možemo sagledati primjerom iz obitelji Miheala, sina Sebastijana. Miheal je svoju političku karijeru započeo devedesetih godina 14. st. kada se spominje kao prisežnik. Njegov otac sudac Sebastijan nije mu u tome mogao pomoći jer je već bio pokojan, ali Mihealu je zasigurno pomogao njegov očuh, sudac iz mađarske skupine Ivan, sin Pavla. Međutim, ostaju nam nepoznati Mihaelovi rođaci po očevoj ali i majčinoj strani. Kako je već navedeno, Mihaelova majka Margareta imala je brata Marka Galicusa što ukazuje da je Margareta porijeklom bila iz obitelji latinskih odnosno talijanskih doseljenika. Bedenko smatra kako je Marko *Gallicus* zapravo identičan sa Markom, sinom Mikeča Leonardovog, koji je gradski sudac 1396.³¹⁰ Mihaelova žena Klara bila je kći Antuna, sina Vide, kome je pak očuh bio Gerin de Spinal. Uz to, Mihael, sin Sebastijana, bio je i rođak (*consanguineo*) Petra Pentere koji je pak u rodbinskoj vezi s članovima obitelji de Medzo i

³⁰⁷ Sofia Gustafsson, „Succession in Medieval Swedish Town Councils“, *Generations in Towns*, str. 198.

³⁰⁸ MCZ 6, str. 101.

³⁰⁹ Gustafsson, „Succession“, str. 198.

³¹⁰ Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 38.

sucem Ivanom Zigeštakom.³¹¹ Dakle, po tome vidimo da je Mihael mogao još imati utjecajnih rođaka u gradskom magistratu.

Još je bolji primjer iz obitelji Šaronić u drugoj polovini 15. st. Mihael Šaronić je prisežnik 1472. kada je sudac njegov otac Valentin. Još je iste godine u magistratu neki Marko Šaronić, samo za njega ne znamo konkretnu rodbinsku povezanost s Mihaelom i Valentinom. Valentinovi ujaci Benedikt i Marko, sinovi Miheala Sebastijana tada su već pokojni, ali tu je Markov sin, Emerik literat, te muževi Šaronićevih tetki, zlatari Pavao, Benedikt i Toma Hrvat. Još se valja podsjetiti da je Mihael imao troje polubraće i dvije polusestre dok je njegov brat Ladislav vjerojatno do sedamdesetih godina 15. st. bio pokojan. O aktivnostima njegove polubraće nema izravnih podataka, ali oni su sigurno bili građani čime su mogli poduprijeti Miheala Šaronića u njegovoj karijeri. Kada k tome još pridodamo članove obitelji muževa Mihealovih tetki, obitelji žena Mihealove polubraće i druge žene njegovog oca, te muževe od njegovih polusestri dobivamo već dvoznamenkasti broj Mihaelovih daljnjih rođaka odnosno građana koji su mogli stajati iza političke karijere Miheala Šaronića. S druge strane Mihael je, kao uostalom i njegov otac Valentin također mogao biti od pomoći u njihovim aktivnostima, odnosno suci Emerik, sin Marka Sebastijana, kao i zlatar Pavao lako su mogli računati na podršku Mihaela Šaronića i njegove obitelji.

Naravno, ovdje je poradi ilustracije pružena idealna slika neke obitelji u kojoj vladaju idilični obiteljski i rodbinski odnosi. U srednjovjekovnoj svakodnevnicu moglo je doći do zavade između članova iste obitelji ili rođaka, najčešće oko vlasništva odnosno nasljedstva posjeda. Tako se Dominik, sin Ivana Perovića, prvo sporio sa svojim ocem jer mu nije htio vratiti veću svotu novaca (250 florena).³¹² Kasnije se je Dominik gotovo redovito sporio oko nasljedstva ili povrata imovine sa svojim sestrama, njihovim muževima, te ženama od svoje braće.

Zaključno, vrlo je teško utvrditi točan broj članova pojedine obitelji u nekom konkretnom sazivu magistrata. Potrebno je naglasiti da u uvjetima male sredine formalno vršenje neke funkcije članova iste obitelji u nekom pojedinačnom sazivu magistrata ne treba biti jedini kriterij po kojem bismo trebali izvoditi zaključke. Dovoljno je utvrditi rodbinski povezane građane koji obnašaju neku funkciju u otprilike isto vrijeme, primjerice u istoj dekadi. Uostalom, funkcija gradskog suca ima u neku ruku doživotan karakter jer bivši suci čine drugostupanjsko pravno tijelo. Bivši suci ne moraju ponovno formalno obnašati tu funkciju niti se nalaziti u magistratu da bi njihov ugled i utjecaj bio velik u jednoj manjoj

³¹¹ MCZ 9, str. 262.

³¹² MCZ 7, str. 463-463.

sredini u kojoj se građani i članovi magistrata sigurno bolje poznaju i češće susreću nego što je to slučaj u velikim europskim gradovima.

Značenje obitelji u srednjovjekovnom gradu

Iz gore navedenih podataka vidi se kako su obiteljske i rodbinske veze također imale utjecaja na uspjeh u magistratu i da su bile značajan faktor u stvaranju gradske elite. Međutim, njihove rodbinske veze nije moguće analizirati izolirano bez cjelovitijeg ili barem šireg pristupa rodbinskim i obiteljskim odnosima. Naravno da je obitelj kao temeljna društvena grupa bila od velike važnosti u srednjovjekovnom gradu kod svih društvenih struktura, pa tako i gradske elite. Moglo bi se zapravo tvrditi da je obitelj čak bila i važnija kod pripadnika gradske elite u prvom redu zato jer je pripadnost nekoj uglednoj obitelji bio jedan od najvažnijih društvenih preduvjeta za obnašanje visokih gradskih funkcija. Također se podrazumijevalo da pripadnici gradske elite budu oženjeni, odnosno da imaju vlastitu obitelj. Možda je i moguće da je neki mlađi vijećnik, sin uglednog oca, bio neko vrijeme neoženjen, ali daljnje napredovanje prema funkcijama prisežnika i gradskog suca teško je bilo moguće ukoliko isti nije dotad stupio u brak.³¹³ To je naročito vrijedilo za novopridošle građane čija je ženidba s građankom zapravo jamčila njegovu integraciju u društvo. Potvrdu o tome nalazimo u gradskim zapisnicima iz 1699: „*Građani, ceh-meštri, obrtnici, i zastupnici općine koji dosad možda nisu oženjeni, zbog časti i staleža i čuvanja dobrog glasa imaju se oženiti u roku od pola godine pod prijetnjom gubitka službe, sramote i globe od 25 ugarskih forinta.*“³¹⁴ Nešto ranije, 1635. grad donosi propis da: *Bogatiji mladići, koji žive s nezakonitim ženama, imaju iste oženiti do sljedeće Pepelnice pod prijetnjom globe od 100 zlatnika. Siromašniji pak morat će podnijeti kaznu koju odredi gradski magistrat. Onima koji se ne bi pokorili ovoj odredbi, bit će zatvorene radionice i trgovine i bit će im zabranjeno da se u našoj sredini bave trgovačkim poslovima sve dok se sasvim ne pokore ovom nalogu.*³¹⁵ Premda ove gradske odluke potječu iz ranomodernog doba slična su očekivanja i propisi vladali i na srednjovjekovnom Gradecu. U odredbi ceha krznara navedenog u *Iločkom statutu* prema kojoj

³¹³ Naravno, to pravilo nije trebalo vrijediti ukoliko je građanin u magistratu poznat i ugledan, a ostao je udovac. Primjerice, moguće je da je Cion na sudačkoj funkciji 1422 bio udovac i gradski sudac jer je bio dugogodišnji i poznati građanin.

³¹⁴ Dobronić, *Slobodni i kraljevski*, str. 110.

³¹⁵ Dobronić, *Slobodni i kraljevski*, str. 97.

je novi član morao zajedno s poštenim ljudima dati jamstvo da će se unutar jedne godine zakonito oženiti i postati otac obitelji.³¹⁶

Važnost obitelji vidi se i kod znamenitih slučajeva pomilovanja osuđenika u kojima je razlog bilo sklapanje braka. Tako je 1462. zvonar Pavao, koji je bio osuđen zbog sudjelovanja u krađi, pomilovan nakon što je jedna djevojka izjavila da će poći za njega kao zakonita žena.³¹⁷ Godine 1499. djevojka osuđena zbog dvostrukog čedomorstva na utapljanje u Savi pomilovana je na molbu krvnika, koji ju je uzeo za ženu.³¹⁸ S druge strane, gradski stražar Mihael, kriv za bijeg zatvorenika, prognan je iz grada zajedno sa ženom jer ih se *propter matrimonium separari nullo modo potuit*.³¹⁹

Druga važnost obitelji kod pripadnika gradske elite leži u činjenici da su se rodbinske veze najčešće sklapale unutar istog statusnog kruga, što se moglo vidjeti iz gore spomenutih primjera ženidbenih povezivanja gradske elite. Primjerice, s obzirom da je Petar Šafar bio sitni plemić, nije isključeno niti da je njegova druga žena Katarina, udovica Žigmunda jurata bila također plemićkog porijekla: njezina sestra Elizabeta bila je udana za Jurja Maretića, plemića iz Klokoča, a Katarina se nakon Petrove smrti isto tako preudaje za drugog klokočkog plemića Matiju Farkaša. Agnes, sestra Matije notara, sina mesara Luke, udana je za prisežnika Lovru Mađara.³²⁰ Zetovi Blaža štacunara koji su ranije spomenuti isto su tako štacunari ili kramari, ali i gradski prisežnici. Sklapanje braka unutar statusnog kruga vidljivo je i kod slučajeva preudavanja nakon smrti bračnog partnera, kada udovice obrtnika ili trgovaca preudavaju se za građane istog statusa ili istih profesija.³²¹ Udovica prisežnika Gašpara literata ponovno se udala za Matiju krojača, ali također gradskog prisežnika.³²² Agica, udovica jurata Gašpara, sina suca Miklina, preudala se za jurata Matiju, sina Stjepanovog.³²³ Trgovac Pavao, sin Benedikta iz Vaške, oženio se Dorotejom, udovicom prisežnika Nikole, a potom se i Pavao pojavljuje u magistratu.³²⁴ Jelena, kći štacunara Ivana, prvi put bila je udana za kramara Demetrija, a drugi put za kramara i suca Ivana Bolšaka. Lucija, kći krojača Pavla, bila je prvo žena krojača Blaža, a potom krojača Emerika, Jelena, udovica Ivana trgovca (*institor*) žena je Ilije trgovca.³²⁵ Barbara Vrečarić bila je udovica

³¹⁶ Karbić, *Obitelj*, str. 35.

³¹⁷ MCZ 7, str. 224-225.

³¹⁸ MCZ 8, str. 127-128.

³¹⁹ MCZ 7, str. 45-46.

³²⁰ MCZ 6, str. 209.

³²¹ Carpenter, *The Formation*, 144-145.

³²² MCZ 6, str. 196.

³²³ MCZ 6, str. 220.

³²⁴ MCZ 7, str. 104, 110.

³²⁵ Rekonstruirano prema Bedenko, *Zagrebački Gradec*, 39-66. MCZ 6, str. 191.

postolara Ivana iz Gorice, a potom žena nekog Nikole postolara.³²⁶ Margareta, udovica Egidija mačara (*purgator gladiatorum*) udala se ponovno za Petra mačara.³²⁷ Derek Keen je tako slikovito zaključio da su se u srednjovjekovnim gradovima udovice krojača najradije ponovno se udale za krojače.³²⁸ Može se pretpostaviti da je obostrani interes pogodovao sklapanju takvog braka: udovice su često bile prisiljene nastaviti posao svog prvog muža, ali je svakako to bilo lakše s novim mužem koji se također razumije u posao. S druge strane, njezin novi suprug dobivao je i mušterije njezinog prvog muža ili poslovne kontakte. Svakako da su veliku ulogu u takvom povezivanju imale strukovne bratovštine odnosno cehovi. Tako 18. članak usvojenog križevačkog statuta za gradečki ceh ostrugara, bravara, kovača i cestara glasi: *Umre li oženjen majstor, ostali će majstori udovici poslati vještog kalfu koji će joj, dokle bude udovica upravljati zanatom, ali se za to vrijeme oboje moraju čudoredno vladati. Ukoliko se udovica preuda za majstora drugog zanata neka se taj kalfa odstrani.*³²⁹ U drugom članku stoji „Oženi li kalfa udovicu majstora ili majstorov sin kao izučeni kalfa uzme za ženu majstorovu kćer,.... oni plaćaju floren i pol u cehovsku blagajnu.”³³⁰ To je bila upola manja taksa jer je inače novi majstor plaćao tri florena. Dakle, i cehovi su stimulirali ženidbeno povezivanje unutar profesija. Međutim, prema M.Karbić, u takvim situacijama ne treba u potpunosti isključiti sklapanje braka iz osjećaja jer su se pripadnici iste profesionalne ili društvene grupe češće družili.³³¹ Etnička pripadnost nije pri sklapanju braka igrala ulogu, iako se na primjeru gradečkih Talijana vidi da su se oni jako često ženili između sebe, ipak moguće je da se i u tom slučaju radi o ženidbenim vezama unutar profesija pošto su se gradečki Talijani najčešće bavili trgovinom.³³² Naravno, nije uvijek bilo moguće ostvariti brak u istom profesionalnom krugu. Tako je neka Klara bila udovica Jurja postolara, a ponovno se udala za Ivana lukara (*arcupar*),³³³ a Jelena, udovica Tome postolara udala se ponovno za Jurja kupalištara (*balneator*).³³⁴ Elizabeta udovica Valentina štacunara, udala se drugi puta za Johannesu klesara (*lapidida*).³³⁵

U svakodnevnom životu vjerojatno nije uvijek bilo moguće sklopiti brak koji bi u potpunosti bio odraz statusa supružnika. Tako je Magdalena, kćerka Gašpara jurata, unuka

³²⁶ MCZ 7, str. 79

³²⁷ MCZ 7, str. 94.

³²⁸ Derek Keen, „Tanners widows 1300-1350“ u: C.M. Barron-A.F. Sutton (ur.), *Medieval London Widows 1300-1500*, London, 1994., str. 1-27.

³²⁹ MCZ 3, str. XXXIII.

³³⁰ MCZ 3, str. XXXI.

³³¹ Karbić, *Obitelj*, str. 36.

³³² Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 38.

³³³ MCZ 6, str. 226.

³³⁴ MCZ 6, str. 177.

³³⁵ MCZ 9, str. 324.

suca Miklina, prvo bila udovica Ivana mesara zvanog Jansek, da bi se nakon njegove smrti preudala za Klementa tesara.³³⁶ Kako je ukazao Bedenko, tesari su bili rijetkost u gradskom magistratu zbog toga jer je ta obrtnička struka bila među najmanje lukrativnima.³³⁷ Osim toga, spomenuti je Klement bio i *jobagion* (zavisni seljak) plemića Ladislava Pezera, pa možemo zaključiti da se Magdalena nije udala unutar svog statusnog kruga. Ne može se isključiti mogućnost da je Magdalena zbog osiromašenja već ranije izgubila status „poželjne“ udovice pa je njezin brak s Klementom zapravo u tom trenutku bio odraz Magdaleninog realnog statusa.

Ponovne udaje ili žendibe zbog smrti jednog od bračnog partnera na Gradecu bile su česte.³³⁸ Od sudaca najmanje dva puta ženili su se Luka Bonioli, Cion, Petar Šafar, Antun, sin Tome, Mihael Oprašnić, Mihael, sin Sebastijana, a Valentin Šaronić tri puta. S druge strane, Elena, kći Pavla Vugrina, udavala se najmanje četiri puta, Katarina, udovica Žigmunda, Katarina Soldinar i Margareta Ribarica najmanje tri puta. Neke od primjera ponovnih ženidbi već smo ranije spomenuti, ali moglo bi ih se navesti još mnogo. Moglo bi se prije zaključiti da su ponovne ženidbe gotovo bile pravilo, i da je rijetkost bilo da mlađi bračni par zajedno dočeka starost.³³⁹ Ponovna ženidba nakon smrti bračnog partnera u obiteljima trgovaca ili obrtnika bila je poslovna i životna nužnost jer su udovci sa smrću svog supružnika pretrpjeli fizički, ekonomski i društveni gubitak.³⁴⁰ Supružnici u srednjovjekovnom gradu nisu samo živjeli zajedno i podizali djecu, nego su najčešće i radili zajedno. Zbog toga su se udovci ponovno ženili relativno brzo nakon smrti prve žene. Ingendahl smatra da je udovicama brza ponovna ženidba vjerojatno teže polazila za rukom i neke od njih ipak su morali posao nastaviti same ili uz pomoć djece i rođaka.³⁴¹ Moguće da je razlog tome što su žene ipak češće nadživjele svoje muževe nego obratno pa je mnogo više bilo udovica. Na Gradecu je u jednom trenutku (prilikom sastavljanja popisa kućevlasnika i stanara 1368.) među 300-njak vlasnika kuća bilo 33 žene od kojih suviše od pola (23) udovice.³⁴² Međutim, bogate udovice uglednih građana svakako nisu imali problema ponovno stupiti u brak poput Franciske

³³⁶ MCZ 7, str. 43-44.

³³⁷ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 69.

³³⁸ Civilne su vlasti često određivali vremenski period koji je morao proći između smrti supružnika i sklapanja novog braka, a u nekad su sprečavale ponovnu ženidbu ljudi koji nisu riješili imovinsko-pravne odnose vezane uz prethodni brak. Niti Crkva nije gledala s odobravanjem na ponovnu ženidbu/udaju preživjelog supružnika bez obzira što je službeno to dozvoljavala. Međutim, iz gradskih naselja srednjovjekovne Slavonije nisu nam poznata nikakva ograničenja za sklapanje ponovnog braka udovaca i udovica, niti je novi brak dovodio do gubitka strateljstva nad djecom iz prethodnog braka Vidi Karbić, *Obitelj*, str. 37.

³³⁹ Nicholas, *The Late Medieval City*, str. 263.

³⁴⁰ Gesa Ingendahl, „Widows as Successors in Workshop Office and House: A study of Early Modern Ravensburg“, *Generations in Towns*, str. 80.

³⁴¹ Ingendahl, „Widows“, str. 80-81.

³⁴² Karbić, *Obitelj*; MCZ 11, 227-236.

Donati, njezine snahe Katarine, te Katarine, udovice Soldinara. Prvi muž Katarine, spomenute snahe Franciske, bio je prisežnik Žigmund, sin Marka, koji umire sredinom 1416., a kao žena Petra Šafara Katarina se spominje 1419., ali iste godine ponovno ostaje udovica.³⁴³ Katarinin drugi brak bio je moguć u prvom redu zato što je i Petar Šafar u istom vremenu bio udovac. Svakako da su i drugoj ženidbi pripadnici gradske elite težili ponovno oženiti unutar istog statusnog kruga što se iz dosad spomenutih primjera moglo vidjeti. Prema Carpenter u engleskim srednjovjekovnim gradovima postojao je društveni pritisak na njih, odnosno pazilo se da se ugledne udovice ponovno udaju za građane istog statusa.³⁴⁴ Treći muž Katarine bio je Matija Farkaš iz Klokoča, pripadnik klokočkog sitnog plemstva, kasnije i gradski prisežnik, a njihov je brak prvi put zabilježen 1423.³⁴⁵ Na Gradecu je pak česti slučaj da su se bogatim udovicama ženili gradski došljaci koji su vrlo brzo stekli i društveni ugled. Tako je, ponovimo, Blaž Stojimilić oženjen bio za udovicu prisežnika Augustina Kusne, Andrija Latin oženjen je za Skolastiku, udovicu prisežnika Jurja, sina Benediktovog, brata suca Brikcija, očuha od Ivana Perovića.³⁴⁶ Jakov Eberspeck oženio se Margaretom, udovicom Brikcija ribara, a Antun Roth se na Gradecu oženio Katarinom Soldinar, udovicom prisežnika Sebastijana Soldinara iz Rovišća, a Blaž, sin Lazarina iz Iloka, Katarinom udovicom Matije, odnosno kćerkom suca Blaža štacunara.

U ovim slučajevima postavlja se pitanje jesi li ti njihovi novi muževi bili već dovoljno ugledni i prije ženidbe ili su tek nakon ženidbe ugledne građanke stekli ugled? Isto pitanje vrijedi i kad su u pitanju zetovi uglednih građana. Primjer Jakova Eberspecka vjerojatno potvrđuje već postavljenu tezu da se brak sklapao unutar statusnog kruga. Jakov Eberspeck, porijeklom iz Konstance, prvo se spominje u gradu kao *magister conquine* grofova Celjskih.³⁴⁷ S obzirom na njegovu raniju funkciju i na plemićki status Jakovljeve sestre može zaključiti da je Eberspeck bio plemić, premda to u gradskim dokumentima nije izričito naglašeno. U svakom slučaju dolazak Jakova Eberspecka u uskoj je vezi s grofovima Celjskim i njihovom vrhovnom vlašću na Gradecom. Dakle, taj slučaj potvrđuje sklapanje braka unutar približno istog statusnog kruga pa možemo zaključiti da su i spomenuti došljaci

³⁴³ MCZ 6, str. 35., 68., 77.

³⁴⁴ Carpenter, *The Formation*, str. 145.

³⁴⁵ MCZ 6, str. 118.

³⁴⁶ Za Blaža Stojimilića vidi MCZ 10, str. 221.; Za Andriju Latina vidi MCZ 10, str. 9.

³⁴⁷ MCZ 10, str. 38. U tom dokumentu Eberspeck je upisan kao Jakov, sin Ulrika, ali se spominje njegova sestra Katarina te njezin muž Johannes *occulista*. U ranijem se dokumentu (1437.) spominje Katarina i njezin muž Johannes *occulista* Panczerer iz Constance, dakle istog grada iz kojeg je bio i Jakov (MCZ 9., str. 299-300.). Svaku sumnju otklanja treći dokument (1445.) u kojem se spominje Katarina, kći Ulrika Eberspecka, udovica magistra Johannes a iz Constance (MHEZ, 7, str. 46-47.). U njemu je naznačeno da je Katarina plemićkog statusa.

bili istog ili makar sličnog statusa kao i te udovice, ali je za njih ženidba s nekom udovicom (ili s kćerkom uglednog građanina) predstavljala dobru priliku i za integraciju i punu afirmaciju unutar gradske elite.

Pri sklapanju prvog braka, ukoliko su roditelji bili živi, njihov utjecaj na odabir bračnog druga mogao je biti presudan. Očevi su često dugotrajno prijateljstvo s drugim građaninom ili poslovno partnerstvo nastojali zaokružiti brakom između svoje djece ako se ukazala takva prilika.³⁴⁸ Tako bismo mogli posumnjati da su Mihael, sin Šimuna (Šaronić) i Mihael, sin Sebastijana dogovorili ili vrlo blagonaklono gledali na brak između svoje djece Valentina i Jelene. U svakom slučaju, taj brak odaje blisku povezanost tih dvaju gradskih sudaca iz slavenskog jezika. Isto tako, i Petar Šafar i njegova druga žena Katarina sigurno su utjecali da njihova djeca Jakov, sin Petra i Margareta, kći Katarine i njenog prvog muža sklope brak, iako bi naravno ovdje mogli primijeniti mišljenje kako se moglo raditi o braku iz osjećaja jer su zahvaljujući braku njihovih roditelja Jakov i Margareta bili često u doticaju. Žendiba Cionove kćerke s plemićem iz Brežica također je mogući rezultat njihovog ranijeg poznanstva nastalog Cionovim trgovačkim aktivnostima pošto su građani često trgovali na prostoru Kranjske, a Brežice su bila prva postaja na tom trgovačkom putu.

Došljaci

Kako se moglo dosad opaziti, gradski suci često su bili novopridošli građani koji su relativno nedugo nakon dolaska postali i suci nakon što su oženili udovice ili su postali zetovi uglednih građana. U prvom redu postavlja se pitanje kako uopće utvrditi koji je građanin došljak s obzirom da ne postoji neki registar građana koji su se doselili ili zatražili civitet. Najbolji dokaz da je neki građanin novo lice u gradu jest njegovo spominjanje u gradskim dokumentima uz frazu *novus concives noster*. Doduše, dolazak nekog stanovnika u grad ne mora biti u vezi s njegovim pojavljivanjem u izvorima, pa će ta fraza izostati ako je građanin zapravo već duže vremena u gradu prije nego što su ga izvori zabilježili. Zbog toga se moramo osloniti na toponime ili na genitivne priloge koji spominju mjesto porijekla neke osobe. U obzir se mogu uzeti i etnonimi, međutim oni ne moraju biti pouzdani za problem koji nas ovdje zanima. Primjerice, Petar, sin Pavla zvani *Hungarus* mogao je biti rođen na Gradecu, a svoj nadimak dobiti zbog svog etničkog porijekla, jednako kao i sudac Miklin *Teutonicus*. Isto tako, sinovi Firentinca Gyuana, Benedikt *Gallicus* i Pavao *Italicus* mogli su

³⁴⁸ Carpenter, *The Formation*, str. 139-140.

biti rođeni na Gradecu. S druge strane, za Ciona *Latinusa* sigurni smo da je bio došljak jer se isti zapisuje i kao *Cion de Florentia*, jednako kao i Antun Appardi koji je također zapisan i kao *Anthoninus de Florentia* ali i *Anthonius Italicus*. *Johannes Pehem* ili *Bohemus* također se pojavljuje i kao *Johannes de Prag*. Zapisivanje mjesta uz genitivne priloge *od* ili *iz* (na latinskom *de*) između osobnog imena i nekog toponima ipak je najbolji dokaz da je neki građanin došljak.

Drugo pitanje koje se nameće jest s kim su došljaci došli u grad, osobito ukoliko su stigli iz udaljenih krajeva. Jesu li došli sami ili zajedno sa svojim obiteljima, roditeljima, braćom ili rođacima? Dobar izvor za ovu problematiku jesu i čuvena pisma roditelja od Nikole, sina Bernarda Alighieria, koji se žale svome sinu da ih je napustio u starosti te da su oni od drugih čuli da se Nikola u Zagrebu oženio.³⁴⁹ Dakle, Nikola nije u Zagreb došao sa svojim roditeljima, ali zasigurno nije došao posve sam u potpuno strani grad, nego s nekim rođacima, prijateljima ili poslovnim partnerima. Ti njegovi „sputnici“ zasigurno su i prenijeli informaciju njegovim roditeljima o Nikolinoj ženidbi, odnosno očito je postojala neka komunikacija kroz treće osobe između Gradeca i mjesta Nikolinih roditelja. Frano Čale sumnja da je Niccolo na neki način rodbinski bio povezan sa braćom Petrom i Markom Ligerijem, naravno zbog sličnosti njihovog prezimena.³⁵⁰ Unatoč škrtim izvorima za drugu polovinu 14. st. koji tako nisu niti zabilježili apotekara Nikolu, sina Berndarda, s druge strane baš često spominju braću talijanskih doseljenika: Osim Marka i Petra Ligerija, tu su još spomenuti Petar, Ivan i Marko Donati, Marko i Petar Bonioli, Tadija, Puhocije i Petar de *Carbonis*. Arany je zaključila kako su firentinski trgovci često dolazili u Ugarsku zajedno sa svojom braćom, rođacima, ili članovima roda te su zapravo formirali obiteljska trgovačka udruženja.³⁵¹ Čini se da su Pero i Rugerije Latin zajedno došli na Gradec iz Firence u posljednjem desetljeću 14. st, pa nije isključeno da su i oni bili rođaci. U svakom slučaju, obojica su trgovala zajedno, a također su bili gradski prisežnici.³⁵² Sasvim sigurno, gradečki Firentinci pomagali su jedni drugima, i vjerojatno su mnogi i stigli u grad zahvaljujući nagovoru, odnosno uz pomoć onih koji su već bili na Gradecu, a vezu s Firencem sigurno ne gube jer osim što su tamo i dalje članovi njihovih obitelji, u Firenci se nalaze i njihovi poslovni partneri ili poslodavci.³⁵³ Iako je Gyan, sin Benedikta, prisutan na Gradecu još od

³⁴⁹ Frano Čale, „Gli Alighieri a Zagabria nei Trecento“ in *Radovi Međunarodnog simpozija Dante i slavenski svijet*, Frano Čale (ed.), sv. 1, Simpoziji – JAZU, knj. 3., Zagreb 1984., p. 71-80.

³⁵⁰ Čale, „Gli Alighieri“, str. 80.

³⁵¹ Arany, „Generations Abroad“, str. 147.

³⁵² MCZ 9, str. 89., 94.,

³⁵³ Uglavnom su operacije firentinskih trgovaca u Ugarskoj bile financirane iz Firence. Vidi navedene radove Krisztine Arany i Katalin Prajde.

kraja sedamdesetih godina 14. st., tek 1398. na Gradec dolazi i njegov brat Franjo.³⁵⁴ Kod trgovaca je lako pretpostaviti da su došli na Gradec motivirani poslom ili su ranije ostvarili poslovne kontakte s domaćim gradskim trgovcima. Povezanost se može uočiti i kod klokočkih plemića. Klokočki plemići često posluju između sebe, prodavajući jedni drugima zemlju, a veliku im pomoć pruža i ovdje više puta spomenuta Katarina, čiji je treći muž bio Matije Farkaš iz Klokoča.³⁵⁵ Jakov Eberspeck spominje se na Gradecu 1444., a još 1437. u gradu je živjela njegova sestra Katarina s mužem Johannesom Panczererom.³⁵⁶ Antun Roth iz Nürnberga imao je neke rođake na Gradecu što saznajemo tek kad on sklapa svojevrsni bračni sporazum sa svojom ženom. Isto tako, možemo posumnjati da je Roth bio u rodbinskoj ili poslovnoj vezi s Ivanom Bolsakom jer su obojica iz Nürnberga i obojica se pojavljuju na Gradecu u približno isto vrijeme.

Dakle, vjerojatnije je da je došljak stigao u grad sa svojom ženom, braćom, rođacima ili poslovnim partnerima, ili da je u najmanju ruku imao u gradu već neke poslovne ili privatne veze. Valja jedino podsjetiti da je u ovoj disertaciji fokus na pripadnicima gradske elite, pa nas ne zanimaju marginalne skupine, siromašni građani koji dolaze u grad zbog vlastita preživljavanja. Ne možemo isključiti da je neki budući pripadnik gradske elite u grad došao posve sam i bez ikakvih veza i poznanstva u gradu iako je malo vjerojatno da bi takav stigao iz udaljenijih krajeva. Sigurno možemo pretpostaviti da se od nepoznatog došljaka, ukoliko se odlučio nastaniti očekivala neka društvena funkcija i integracija ako ne kroz obitelj, onda svakako kroz zanimanje, bratovštine ili cehove. Ukoliko je neki novi stanovnik došao u grad samo sa svojom ženom, morao se zakleti sa dvanaest svjedoka da mu je ona zakonita.³⁵⁷ Doduše, nije poznato da li je to bilo uobičajena pravna odredba, ili je riječ o nekom izoliranom slučaju u smislu da su građani zbog nekog razloga izražavali sumnju u zakonitost njegovog braka jer čudi visoki broj svjedoka koje je odredio magistrat za novog građanina. Iako je osobno bogatstvo bila karakteristika pripadnika gradske elite, ako je nepoznati došljak stigao u grad vrlo bogat, to ne mora značiti da je automatski postao ugledan i priznat. I u srednjem vijeku građani su mogli vrlo sumnjičavo gledati u bogatstvo svog sugrađanina, osobito ako ga nisu poznavali i nisu bili sigurni u porijeklo tog bogatstva.³⁵⁸ Uglavnom, od 94 poznata gradska suca od 1352. do 1525. za njih 32 može se tvrditi da su bili došljaci. Ako se još pridodaju građani koji se pojavljuju s etnonimima (6) može se zaključiti

³⁵⁴ MCZ 9, str. 104.

³⁵⁵ O tome vidi više: Škreblin, „Pripadnici plemićke zajednice iz Klokoča“, str. 67-80.

³⁵⁶ MCZ 9, str. 299-300.

³⁵⁷ MCZ IV, str. XXV-XXVI.

³⁵⁸ Carpenter, *The Formation*, str. 81.

kako su došljaci činili više od trećine gradskih sudaca. Za jedanaest građana može se utvrditi da su rođeni na Gradecu.³⁵⁹ Za neke od ostalih mogli bismo tek nagađati da su rođeni na Gradecu s obzirom da se često spominju, ali nikada sa etnonimom ili genitivnim prilogom. Tako samo možemo pretpostavljati da su Martin, sin Tome (Tomić), Nikola, sin Fabijana, ali i Mađar Ivan Vašaš rođeni na Gradecu. S druge strane Nijemci Petar Šafar, Ivan Prauz, kao i Latin Mikeč, sin Franciska vjerojatno su došljaci, no s obzirom da jasnih dokaza u izvorima nema, nisu brojani kao takvi. Općenito identifikacija došljaka na sudačkim funkcijama lakša je za 15. st., nego u 14. zbog bolje sačuvane građe. Zbog toga, ne bi bilo čudno da je prosjek došljaka u ukupnom omjeru još i veći, možda i prema polovici od ukupnog broja sudaca. U svakom slučaju, ugledni došljaci nisu ni po čemu bili diskriminirani kako za izbor gradskog suca, pa analogno tome, tako i pri izboru u gradski magistrat.

Nasljeđivanje imovine

Razlozi čestog pojavljivanja sinova bivših sudaca ili prisežnika na funkcijama gradskog magistrata ne leže samo u nasljeđivanju ugleda i statusa svojih očeva nego i u nasljeđivanju njihovih materijalnih dobara. Zbog toga je potrebno obratiti pozornost i na neke osnovne principe nasljeđivanja imovine. Jedna od glavnih karakteristika srednjovjekovnog Gradeca, kao i drugih kontinentalnih gradova u Europi jest izjednačenost ženskih i muških nasljednika. Prema tavernikalnom pravu koje je vrijedilo i na Gradecu oba spola bila su izjednačena u nasljednom pravu, a žena je bila nasljednik prvog reda zajedno s djecom, ako je došlo do smrti supruga-ostavitelja, a prilikom raspodjele imovine roditelja imala je pravo na jednak pravni tretman kao i muški nasljednici.³⁶⁰ U takvim se okolnostima nije moglo razviti načelo primogeniture i najstariji sin nije mogao računati na bilo kakvu prednost u raspodjeli nasljedstva, niti su općenito sinovi mogli računati na prednost pred svojim sestrama.

Osim jednakog udjela u raspodjeli obiteljske imovine, prilikom sklapanja braka žena je dobivala darove od oca majke ili treće osobe (*res paraphernales*) s kojima je uvijek imala pravo slobodno raspolagati čak i u slučaju smrti bračnog partnera i preudaje. Također, muž je svojoj ženi prilikom sklapanja braka obično davao novčanu svotu ili zemljišni posjed, a taj se običaj pravno nazivao *dos*.³⁶¹ Naravno, u praksi često vidimo da je *dos* bio isplaćivan i sa

³⁵⁹ Radi se o građanima čiji su očevi bili gradski suci ili barem članovi magistrata pa je pretpostavka da su njihovi potomci rođeni na Gradecu. Iako metodologija nije sasvim pouzdana, može se ipak tvrditi da su ti građani ili rođeni na Gradecu ili žive u njemu od rane mladosti.

³⁶⁰ Karbić, *Obitelj*, str. 55.; Apostolova-Maršavelski, *Iz pravne prošlosti*, str. 53.

³⁶¹ Karbić, *Obitelj*, str. 47.

ženine strane: tako je sudac Ivan Bolsak dao u ime naknade za *dos* i *res paraphernales* Klari, kćeri Luke iz Steničnjaka, udovici svoga sina Ivana i ženi Dominika, sina suca Ivana Perovića, kupalište sa zemljištem.³⁶² Institut miraza na srednjovjekovnom Gradecu nije zabilježen, ali je postojala praksa da žena mužu daruje svoje nekretnine. Takvih je primjera mnogo zbog čega ističemo samo one koji spominju pripadnike gradske elite: Katarina, udovica Petra Šafara poklanja dio svoje palače trećem mužu Matiji Farkašu; Doroteja, kćerka krojača Blaža, poklonila je svoju drvenu kuću i dućan kramaru i prisežniku Tomi Chedenu, sinu Jakova; Lucija, udovica suca Ivana Zigeštaka dio palače *de Medzo* poklanja svom drugom mužu Mihaelu iz Božjakovine; Doroteja, kćerka Tome, zeta Blaža štacunara svoj dio palače poklanja mužu Jurju Vitkoviću iz Modruša, a Katarina udovica Soldinara poklanja sve posjede koje je naslijedila od drugog muža svom trećem mužu Antunu Rothu premda je iz prethodnog braka imala sina Ivana.³⁶³ Iako nemamo za to direktnih podataka u izvorima, vrlo vjerojatno na isti način do vlasništva nad svojim velikim kućama ili palačama došli i Mihael Sebastijani i Cion, sin Ivana.³⁶⁴ Naravno, kao i u slučaju *res paraphernales* čest je slučaj da bračne partnere daruju ženini roditelji: Margareta, žena suca Nikole Petrovog poklanja kuću s zidanim dućanima svom zetu Ivanu Krstitelju i kćeri Barbari, a Margareta, majka Ivana Perovića poklanja svojoj istoimenoj unuci i njezinom mužu Nikoli, sinu Damjana jedan dućan na Gradecu.³⁶⁵

Prema M.Karbić, ustanova darovanja nekretnina za muža bila je povoljnija nego miraz na koji bi u principu muž imao tek pravo uživanja, iako postoje i slučajevi gdje je žena darovala nekretnine uz uvjet da joj budu vraćene u slučaju smrti supruga.³⁶⁶ Primjer jednog osiguranja u slučaju smrti pokazuje slučaj dogovor Katarine Soldinar i Antuna Rotha koji 1456. sklapaju ovakav dogovor: Antun daje u polog 100 florena, a Katarina 200 te ako Antun umre prvi, Katarina dobiva njegov novac, a ukoliko ona umre prva tada Antun dobiva Katarininih 200 florena uz izričitu napomenu da na taj novac ne mogu polagati pravo njegova braća i rođaci kao niti Katarinina djeca.³⁶⁷

U slučaju smrti bračnog partnera znalo je dolaziti do sudskih sporova oko povrata dara, ili *res paraphernales*. Tako je Agneza Pravdić nakon smrti muža Andrije Šafara sudskim putem uspjela vratiti *res paraphernales* od Andrijne braće Petra i Jakova, međutim nije uspjela dobiti dio muževih nekretnina jer u njezinom braku s Andrijom nije bilo

³⁶² MCZ 11, str. 16.

³⁶³ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 51.

³⁶⁴ Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 40-41.

³⁶⁵ MCZ 10, str. 125; Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 52.

³⁶⁶ Karbić, *Obitelj*, str. 51.

³⁶⁷ MCZ 10, str. 167.

potomaka.³⁶⁸ Dominik Perović također je uspio dobiti povrat nekretnina od udovice svog brata.³⁶⁹ Leonard, brat Mihaela Sebastijana imao je kuću u današnjoj Habelićvoj ulici, a nakon njegove smrti taj je posjed prešao u vlasništvo njegova brata Mihaela iako je Leonard imao sina Blaža. Nakon Leonardove smrti njegov tast Mihael Tar i brat Mihael, sin Sebastijana, sklopili su sporazum po kojem su Blažu prepušteni posjedi njegovog oca.³⁷⁰ Vjerojatno je ipak Blaž umro bez nasljednika jer je kasnije tamo živjela Katarina, kćer Mihaela Sebastijana i njezin muž Leonard.

Apostolova Maršavelski smatrala je da se u sporovima oko povrata dara (koji je podsjetimo, najčešće bila nekretnina) u slučajevima bez potomaka u braku, gradski sud nije vodio samo pravnim običajima, nego je uzimao u obzir i imovinsko stanje žene kako ona ne bi zapravo povratom dara bila financijski ugrožena.³⁷¹ Zbog običaja darivanja svog bračnog partnera, ženi bi se u tom slučaju otežala i ponovna udaja. Osim toga, testamentarna raspolaganja uglavnom su bila u korist udovica čak ako u braku nije bilo djece.³⁷²

Ono što je također vidljivo u praksi srednjovjekovnog Gradeca jest i briga obitelji za materijalni položaj svojih ženskih članova, osobito ako su ostale udovice ili su još neudane. Tako nasljednici pokojnog Donata dijele između sebe imovinu na način da Ivan, sin Mihaela zvani Vitez, ostavlja Franciski, kćerki Gyuana i unuci spomenutog Donata zasigurno najvrjedniju obiteljsku imovinu: palaču sa dućanima i kapelom koja se prostire na pet kurija.³⁷³ Franciska taj cijeli posjed naravno poklanja svom drugom suprugu Ivanu Gračinu. Do spomenutog posjeda nalazila se još jedna gradska palača koju 1444. kupuje sudac Ivan Perović, da bi je poklonio svojoj kćeri Magdalen, očito prilikom udaje za prisežnika Andriju 1451.³⁷⁴ Preko puta bila je smještena još jedna palača suca Blaža štacunara koju nakon njegove smrti nasljeđuju kćerke Agneza i Katarina, premda je Blaž imao još djece: sinove Jurja, Matka, Mihaela te kćer Doroteju.³⁷⁵ Kao dobar primjer raspodjele nasljedstva može poslužiti sudbina posjeda Mihaela Sebastijana nakon njegove smrti. Mihaelova najstarija kćer Jelena još je prilikom udaje za Valentina Šaronića dobila zemljišne posjede – 5 selišta ovisnih seljaka u Podbrežju, a nakon njezine smrti zemlja je oporučno ostavljena njezinim sinovima.³⁷⁶ Druga Mihealeova kćer Katarina dobiva spomenutu kuću u današnjoj Kamenitoj

³⁶⁸ MCZ 9, str 181-182.

³⁶⁹ MCZ 8, 73-75.

³⁷⁰ MCZ 6, str. 42.

³⁷¹ Apostolova-Maršavelski, *Iz pravne prošlosti*, str. 143.

³⁷² Apostolova-Maršavelski, *Iz pravne prošlosti*, str. 145.

³⁷³ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 44-45.

³⁷⁴ MCZ 10, str. 123.

³⁷⁵ MCZ 10, str. 170.

³⁷⁶ MCZ 9, str. 319.

ulici, vrt u podgrađu, te dva selišta sa seljacima u Podbrežju.³⁷⁷ Katarina je umrla bez nasljednika te je spomenute posjede oporučno ostavila svom mužu Leonardu.³⁷⁸ Nakon smrti Mihaela Sebastijana 1444. dolazi i do izvršavanja oporuke i podjele njegovih posjeda. U toj podjeli preostalim kćerkama pripali su zemljišni posjedi izvan grada, a najvrjedniji posjed, palača s dućanom nedaleko od Kamenitih vrata pripala je mlađem sinu Marku. Treća kćer Uršula dobiva tri selišta u Pobrežju i vrt kod Manduševca,³⁷⁹ a Barabari je pripalo tri selišta te kupalište blizu samostana Sv. Marije, nedaleko od Krvavog mosta, što je ona 1451. poklonila svom mužu Benediktu.³⁸⁰ Međutim, već 1446. Marko poklanja bratu Benediktu polovicu palače, a potom braća zajedeno poklanjaju zemljište kod iste palače Pavlu, mužu njihove sestre. Nakon Benediktove smrti, njegov dio nasljeđuje spomenuti Pavao te Benedikt iz Baranje, muž Uršule.³⁸¹

Iako se na spomenutim primjerima ne može generalno tvrditi da su žene prolazile bolje u podjeli nasljedstva jer u ovoj disertaciji analiziramo mahom bogate građane koji sigurno imaju još različitih zemljišnih posjeda, kuća, a vjerojatno i gotova novca koji se nikada izravno ne spominje, zanimljivo je da postoje slučajevi u kojima ženski nasljednici čak bolje prolaze, odnosno čini se da dobivaju najvrjednije nekretnine koje one potom najčešće daruju svojim muževima. Sasvim sigurno, takva je praksa usko i vezana uz njihovo stupanje u brak. To je suprotno od običaja u dalmatinskim komunama gdje su patriciji mnogo radije davali miraz u novcu ili pokretninama kako bi obiteljski posjedi ostali u patrilinearnom sustavu nasljeđivanja i kako ne bi došlo do njihovog otuđivanja.³⁸²

Tako možemo vidjeti kako su zetovi i muževi udovica u principu materijalno prosperirali ženidbenim povezivanjem. Naravno, odmah se postavlja pitanje – a što je bilo sa sinovima uglednih građana koji su uostalom isto tako morali biti i zetovi uglednih građana? Nažalost, može se rekonstruirati tek nekoliko ženidbenih veza između sinova gradečke elite. To ne znači da nisu poznata imena supruga nekih članova gradske elite, ali najčešće nije moguće ništa reći o obiteljskom porijeklu njihovih žena.

Mihael, sin suca Sebastijana, bio je oženjen Klarom, kćerkom Antuna Vide i udovicom Zaharije jurata, Andrija Šafar bio je oženjen Agatom, kćerkom Clemensa Pravdića koja će se poslije preudati za suca Jakova Bola. Nažalost, o Clemensu Pravdiću ne možemo puno reći premda je sigurno riječ o boljestojećoj obitelji. Pavao, sin Gyuana, bio je oženjen

³⁷⁷ MCZ 9, str. 331.

³⁷⁸ MCZ 10, str. 4.

³⁷⁹ MCZ 10, str. 47., 139.

³⁸⁰ MCZ 10, str. 127-128.

³⁸¹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 39.

³⁸² Zrinka Nikolić, *Rođaci i bližnji: Dalmatinsko gradsko plemstvo u ranom srednjem vijeku*, 2003, str. 65.

Jelenom, kćerkom, Pavla Vugrina ali isto tako pripadnike njezine obitelji ne možemo identificirati u sastavima magistrata.

Možemo samo pretpostaviti da su i njihove žene ipak bile makar približno istog statusa. Ono što međutim upada u oči jest činjenica da sinovi sudaca unatoč svom ugledu i bogatstvu uglavnom ne uspijevaju postati suci nego ostaju na dužnosti prisežnika. Sinovi sudaca koji su dosegli „samo“ čast prisežnika bili su: Toma, sin Ciona, Benedikt i Marko, sinovi Mihaela Sebastijana, Benedikt i Pavao, sinovi suca Gyšana, Jakšin i Pero, sinovi Šafara, Janko, sin Ivana Bola, Perenchlo, sin suca Jakomela Quirina, Gašpar, sin Miklina, Ivan, sin Luke Boniolia, Mihael, sin Valentina Šaronića, Barnaba, sin Andrije de Zwinaria. Žigmund iz latinske skupine bio je prisežnik jednako kao i njegov otac Filip, sin Marka.

Dakle, vidljivo je kako je bilo mnogo sinova sudaca koji su ostali samo na funkciji jurata premda su pojedini bili sinovi najbogatijih građana poput Ciona, Mihaela Sebastijana, Petra Šafara (izuzev Andrije). Istražujući rodbinske poveznice između sudaca i nekih prijašnjih članova magistrata mnogo češće pojavljuju se građani koji su zetovi bivših sudaca ili pak muževi uglednih udovica. Jedini suci koji su ujedno bili i sinovi sudaca su Mihael, sin suca Sebastijana, Valentin, sin Mihaela Šaronića, Andrija, sin Petra Šafara, Jakov, sin Ivana, i Ivan, sin Jakova Bola, te Dominik, sin Ivana Perovića. Zanimljivo da niti jedan od očeva spomenutih sudaca nije bio više živ kada su njihovi sinovi obnašali sudačku dužnost. Također, možemo spomenuti slučajeve u kojima su suci bili sinovi nekadašnjih jurata, dakle sinovi su bili uspješniji od svojih očeva. To su Stjepan Ortoflić, sin Mihaela, Emerik, sin Marka Sebastijanovog, Ivan, sin Pere iz Firence (Perović), Ivan, sin Sebastijana Soldinara i Mihael Oprašnić, sin Antuna.

S obzirom na veći broj utvrđenih afinatskih veza kod sudačkih obitelji, možemo zaključiti kako su one za tu funkciju bile važnije od patrilinearnih. Čak u pojedinim slučajevima gdje je utvrđena patrilinearna poveznica osoba u magistratu poput u obitelji Mihaela Sebastijana, Šaronića, Šafara, Perovića i Oprašnića, kod istih postoje i jake afinatske veze s drugim obiteljima iz gradske elite. Ipak, ne bismo mogli zaključiti kako patrilinearne veze u generalnom smislu nisu značajne u društvenom uspjehu jer ne treba obezvrijediti funkciju prisežnika pošto oni također imaju i ugled i znatne prerogative moći. Ipak, biološki razlozi mogli su utjecati na krhkost patrilinieranih veza kao i na dugotrajnost pojedinih obitelji u političkom smislu što također zahtjeva zaseban osvrt.

Struktura obitelji

Za razliku od dalmatinskih gradskih komuna, u gradovima srednje Europe dominira jednostavan tip obitelji što znači da je ona sastavljena od supružnika i njihove djece, a djeca se nakon punoljetnosti odvajaju od svojih roditelja te zasnivaju vlastite obitelji. Ta punoljetnost prema Budimskom statutu nastupa sa navršenih 14 godina za muškarce a 12 za žene, a po svemu sudeći slično je bilo i na Gradecu.³⁸³ Također, gradske obitelji imale su malo djece, što je prije svega rezultat visoke stope smrtnosti djece bilo kao novorođenčadi ili do adolescentske dobi. Rezultati istraživanja mađarskih povjesničara za gradove Šopron i Budim daju približno iste rezultate: Szende je analizom požunskih i šopronskih oporuka zaključila da najveći broj oporučitelja ima jedno ili dvoje djece,³⁸⁴ a Kubinyi je zaključio da je prosjek djece u srednjovjekovnom Budimu iznosio 1,4.³⁸⁵ U slučaju spominjanja djece u oporukama za pretpostaviti je da su oporučitelji ranije imali još djece koja u trenutku sastavljanja oporuke više nisu bila živa. Na Gradecu je primjerice Ivan Perović nadživio najmanje dvije kćeri, a Katarina, udovica Petra Šafara, osim što je nadživjela sve svoje muževe, nadživjela je i svoju jedinicu Margaretu, ali i svoju unuku koja je vjerojatno umrla do zrele dobi. Također, prosjek broja djece naravno dobiven je od ukupnog broja što znači da su postojale obitelji i s više djece, ali i one u kojima djece nije bilo. Szende je zaključila da u više od pola slučajeva oporučitelji u trenu sastavljanja oporuke nisu imali djece, premda je sama autorica bila skeptična da je taj broj realan jer su ljudi bez djece više motivirani za sastavljanje oporuke.³⁸⁶ Ipak, i primjer kasnosrednjovjekovnog Londona pokazuje sličnu sumornu sliku glede bioloških nasljednika: polovica srednjovjekovnih londonskih trgovaca nije uopće imala djece, a nešto manje od polovice trgovca koji su imali djece nisu pak imali muškog nasljednika.³⁸⁷ Gradečke obitelji Mihaela Sebastijana, Ivana Perovića, Valentina Šaronića, Blaža štacunara i Šafara primjeri su obitelji sa puno djece u smislu da je većina te djece uglavnom dosegla barem zrele dob. S druge strane od sudačkih obitelji, bez bioloških nasljednika vjerojatno su umrli Jakov Eberspeck, Antun Roth, Brikcije, sin Benedikta,

³⁸³ Karbić, *Obitelj*, str. 91.

³⁸⁴ Szende, "The Other Half of the Town: Woman in Private, Professional and Public life in Two Towns of Late Medieval Hungary", u M. Sággy (ur), *Women and Power in East Central Europe - Medieval and Modern*, 1993-1996.

³⁸⁵ Usp. A. Kubinyi, "A budai és pesti polgárok családai összekötetése a Jagelló-korban", *Levéltári Közlemények* 37 (1966), str. 227-291.

³⁸⁶ Szende, "The Other Half", str. 177.

³⁸⁷ Vanessa Hardnig, "Sons, Apprentices, and Successors: The Transmission of Skills and Work Opportunities in Late Medieval and Early Modern London", *Generations in Towns*, str. 154.

Andrija Šafar, Juraj, sin Valentina, Nikola, sin Fabijana, ali vjerojatno je da je taj broj veći jer za mnogo drugih sudaca nema podatka o njihovim biološkim nasljednicima.

Naravno, moguće je da su neki suci imali su ženske nasljednike, pa se rodbinska poveznica nažalost često gubi u izvorima. Gašpar, sin zlatar Kozme, imao je samo dvije kćeri.³⁸⁸ Od sudaca Andrije Latina i Franje, sina Marka, jedino znamo za kćerke. Franjo, sin Marka, imao je kćer Margaretu udanu za plemićkog suca Nikolu Denešića, a jedna kćerka Andrije Latina, Elizabeta bila je udana za prisežnika Sebastijana Ljubaka, a druga kćerka Magdalena za krojača Demetrija, sina Pavla.³⁸⁹ Od prisežnika Antuna Renisa također se spominje samo kćerka Margareta, ali nju je nemoguće identificirati kao ženu od nekog građanina.

Jednostavna obitelj uz visoku smrtnost djece uzima se kao jedan od razloga što se u srednjoeuropskim gradovima nisu mogle uspostaviti obiteljske dinastije koje vladaju u nekoliko generacija. Rijetkost je da se neka obitelj može pratiti u više od tri generacija.³⁹⁰ Neki suci ako su i imali djece, često njihovi prvi nasljednici nisu uspjeli osigurati potomstvo. Po svemu sudeći oba sina Gyuana, Benedikt i Pavao, umrli su bez djece, a djeca Jakova Šafara iz oba njegova braka također nisu dugo poživjela.³⁹¹ Od mnogobrojne djece Mihaela Sebastijana poznat je samo jedan njegov unuk. Gradečke obitelji koje su davale suce ili prisežnike u više generacija, poput Sebastijana, Šaronića i Perovića i bile brojnije obitelji s više djece. Dakle, iako se ne čini da je ostvarivanje potomstva bilo problematično kada se uzme u obzir koliko sudaca ipak ima nasljednika, na duži rok biološki razlozi ipak su utjecali na nemogućnost ostvarivanja obiteljskih dinastija.

Zbog toga nije neobično što su građani tražili druge načine za osiguranje potomstva, i pomoći u starosti. Pojedini građani tako su pribjegli sistemu adopcije. Možemo s velikom sigurnošću pretpostaviti da su gradečki obrtnici ukoliko sami nisu imali nasljednika najčešće posinili ili ostavili cijelo ili dobar dio nasljedstva svojim nekadašnjim šegrtima, kako je to bilo i u drugim kontinentalnim gradovima.³⁹² Tako su Friche i njegova žena Katarina u podmakloj dobi adoptirali trgovca Marka te mu prepisali sve svoje posjede.³⁹³ Jelena, udovica suca Nikole Fabijanovog adoptirala je rođaka Nikolu, sina Blaža, tražeći osim doživotne skrbi

³⁸⁸ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 56.

³⁸⁹ Za kćerku suca Franje vidi: Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 57.; Za kćerke Andrije Latina vidi: MCZ 10, str. 4, 123., 236.

³⁹⁰ Carpenter, *The Formation*, str. 119.

³⁹¹ Vidi više: Bruno Škreblin, „Obitelj Šafar – iz života jedne njemačke obitelji“, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*, Vol. 16., Osijek, 2009., str. 83-100.

³⁹² Barbara Hanawalt, *Growing Up in Medieval London: the Experience of Childhood in History*, Oxford, 1993, str. 171;

³⁹³ MCZ 9, str. 130-131.

da riješi njezine dugove. Nikola je tom adopcijom dobio polovicu njezinog imetka, a na drugu polovicu imao je pravo tek nakon Jelenine smrti.³⁹⁴ Zlatar Nikola adoptirao je, u ovom slučaju pobratimio, Antonija zemljoradnika iz Zeline te mu poklonio neke posjede.³⁹⁵ Najznamenitiji slučaj adopcije zbiva se 1446. kada Benedikt, sin Gyuana, sklapa takav sporazum sa zagrebačkim biskupom Benediktom de Zolio: Benedikt je postao adoptivni sin zagrebačkom biskupu te mu je prepisao sve svoje posjede, a za uzvrat osigurao doživotno uzdržavanje i skrb.³⁹⁶

Međutim, premda je mnogo djece jamčilo biološki opstanak neke obitelji, s druge strane to je također je značilo da će se roditeljski imetak razdjeljivati na više dijelova. Kao što je navedeno, nepostojanje primogeniture i izjednačenost muških i ženskih nasljednika značilo je jednaku raspodjelu očevog bogatstva među sinove i kćeri. Toma, sin bogatog Ciona, dijelio je nasljedstvo samo sa polusestrom Dorotejom, što mu je omogućavalo i više nego pristojan život, ali nakon njegove smrti Tomin se imetak ponovno dijelio između njegovo troje djece. Isto se može reći i za Petra Šafara (ml.) koji je imao četvoro djece, i za djecu Blaža štacunara kojih je bilo šestoro. Ovo su još nasljednici najbogatijih građana koji ipak uspijevaju održati svoj status barem u dvije generacije. Međutim, podjela imovine na više nasljednika nekog običnog građanina, sitnog trgovca ili obrtnika, dotada uglednog vijećnika ili prisežnika mogla je doista prouzročiti da njegovi sinovi, ukoliko se još nisu dobro oženili, znatno izgube i na svom društvenu statusu. Takva sudbina mogla je zadesiti sinove prisežnika Petra Pentere koji se također više ne mogu sa sigurnošću identificirati u magistratu.³⁹⁷

Iako Gradec vjerojatno nije previše odudarao od drugih srednjovjekovnih gradova po pitanju smrtnosti djece ne može se zaključiti kako se dominacija patrilinearnih veza na Gradecu nije ostvarila zbog isključivo bioloških razloga. Primjeri postojećih patrilinearnih veza u magistratu koji su iznijeti dovoljni su za takav zaključak. Biološki razlozi svakako su ograničavali obiteljske dinastije, ali nisu bile jedini krivac za nemogućnost održavanja političke moći kroz više generacija. Drugo je pitanje zbog čega mnogi sinovi sudaca iako ugledni i bogati nisu naslijedili očeve na istoj funkciji? Ne samo da sinovi sudaca nisu bili privilegirani za „nasljeđivanje“ sudačke funkcije nego bi se prije moglo tvrditi obratno - da se kod sudačke funkcije javlja svojevrsna „diskriminacija“ sinova od bivših sudaca odnosno da je gradska elita na mjestu suca ipak radije vidjela nekog novog građanina. Možemo samo nagađati leži li razlog u želji da se izbjegne drugostupanjski sudski postupak u kojem bi među

³⁹⁴ MCZ 10, str. 116-117.

³⁹⁵ MCZ 9, str. 251.

³⁹⁶ MCZ 10, str. 77-78.

³⁹⁷ MCZ 7, str. 36.

starijim sucima bili i otac i sin, zbog čega su sinovi sudaca na istu funkciju došli tek nakon smrti njihovih očeva. Ili je pak riječ o biološkim razlozima—sudačka funkcija podrazumijevala je stariju dob pa očevi sudaca uglavnom nisu doživjeli društveni uspjeh svojih sinova. Zbog toga na sljedećim stranicama kraći osvrt na dob građana u magistratu.

Dob

Naravno, najviše nas zanima s koliko je godina netko mogao postati vijećnik, prisežnik ili sudac. S obzirom da nepostojanje valjanih izvora poput knjige rođenih odnosno umrlih, o tome jedino možemo samo nagađati ili barem ponuditi neki približan okvir na temelju nekih podataka iz izvora. Iznimka je tek Feliks Petančić, gradečki sudac 1511. za kojeg literatura navodi da je rođen oko 1455. dakle sudac je postao u dobi od 57 godina. Međutim, Petančić nije pravi primjer građanina jer je u gradu boravio vrlo kratko vrijeme, a imao je i bliske veze s Dvorom.³⁹⁸ Zbog toga obratit ćemo pozornost na nekoliko drugih građana. Tek slučajno saznajemo da je Cion umro 7. veljače 1424. i da je pokopan na Remetama.³⁹⁹ On se prvi put spominje kao prisežnik 1375., a početkom devedesetih godina se oženio te je iz prvog braka dobio kćer. Vjerojatno početkom 15. st. Cion se ponovno oženio te je u tom vremenu dobio sina iz drugog braka. Po tome bismo mogli pretpostaviti da je Cion rođen negdje na sredini 14. st. te je u vrijeme svoje prisežničke dužnosti imao dvadesetak godina, a u vrijeme svog prvog sudačkog mandata (1400.) imao je sigurno već preko 40 godina. Prema gradskim dokumentima Cion nakon 1375. uopće nije bio prisutan u gradu sve do 1390.⁴⁰⁰ Vjerojatno se u to vrijeme Cion intenzivnije bavio trgovinom i nije se mogao aktivirati u radu gradske uprave. Također, Pero, sin Petra Šafara, prije nego što se pojavljuje u magistratu tridesetih godina 15. st., vodio je neke trgovačke poslove u Italiji.⁴⁰¹ Sasvim sigurno, sinovima uglednih građana nakon punoljetnosti najvažnije je bilo nastaviti očeve poslove ili započeti vlastite, potom stvoriti obitelj, a tek su poslije razmišljali o gradskoj upravi. Oni su eventualno u tom vremenu mogli obnašati dužnosti vijećnika, čija je funkcija bila najmanje zahtjevna, no teško da su zbog privatnih obveza imali vremena baviti se i

³⁹⁸ Alojz Jembrih, „Feliks Petančić i njegovo djelo“, *Gazophylacium: časopis za znanost, umjetnost, gospodarstvo i politiku*, 1-2, 1995., str. 115.

³⁹⁹ Cion je u spisu remetskih pavlina (*Mater Amabilis*) zapisan kao sudac Kristofor, sin Ivana iz Firence, a Cion je bio također sudac, sin Ivana iz Firence. Gradski izvori ne spominju suca Kristofora iz Firence što bi ipak morao biti slučaj da je isti postojao. S obzirom da je Cion specifično i malo poznato ime vjerojatno je došlo do pogreške u prepisu imena s nadgrobne ploče u vrijeme kada je nastao spis.

⁴⁰⁰ Zbog toga postoji određena mogućnost da prisežnik Cion iz 1375. nije identičan sa sucem Cionom, sinom Ivana. Ipak, rijetkost tog imena u srednjem vijeku daje određenu sigurnost da je riječ ipak o jednoj osobi.

⁴⁰¹ MCZ 6, str. 167.

sudačkim poslom. Osim toga, kako je već navedeno, za tu se funkciju ipak tražilo i više iskustva i društvenog ugleda za čije je stjecanje ipak bilo potrebno i određeno vrijeme. S obzirom na punoljetnost oko petnaeste godine to ne znači da se ugled nije mogao ostvariti i do ranih 30-tih godina. Braća Mihael i Leonard, sinovi suca Sebastijana, 1386. zajedno sa svojom majkom dijele između sebe nasljedstvo što znači da su Sebastijanovi sinovi tada navršili 15 godina.⁴⁰² Moguće da je Mihael bio stariji od svog brata Leonarda jer se ranije spominje kao član magistrata, pa se čekalo da i Leonard postane punoljetan da se izvrši podjela. Mihael je već od ranih devedesetih godina 14. st. prisežnik, a u tom se vremenu i oženio.⁴⁰³ Sudac postaje 1401., i tada je vjerojatno imao oko 35 godina, odnosno sasvim je izvjesno da je mlađi od 40. U približno istoj dobi sucem je vjerojatno postao i Ivan Perović. I Perović ulazi u magistrat početkom dvadesetih godina 15. stoljeća, a sucem postaje tek 1434. Ivan Perović umire krajem sedamdesetih godina 15. st., vjerojatno u dobi od najmanje 70 godina. Treba imati da umu da u vrijeme podjele magistrata na jezike, građanin koji je „predodređen“ da postane sudac ipak još treba čekati da dođe red njegove jezične skupine. No, da se nije se moglo brzo prijeći iz redova vijećnika i jurata na sudačku funkciju svjedoči i slučaj Perovićevog sina Dominika. On je glavni prisežnik 1472. (*decanus juratorum*), ali sudac postaje tek 1481. Već spomenuta činjenica da očevi sudaca nisu bili živi u vrijeme kada njihovi sinovi postaju suci također govori o određenom vremenu koje je moralo proći prije obnašanja sudačke funkcije. Tako bismo mogli postaviti tezu da se sucem nije moglo postati prije 30-te godine, a najranije se to moglo oko 35 godine. Moguće da to nije bilo i statutarno regulirano, nego se jednostavno očekivalo od suca ugled, posjedovanje obitelji, uspjeh u poslu, a to je teško i rijetko bilo ostvarivo prije 30-te godine. Također, ukoliko su Mihael Sebastijani ili Ivan Perović i bili mlađi od 35 godina, to naravno ne znači da su i ostali građani postali suci u mladoj dobi. Carpenter ističe da u srednjovjekovnom Yorku prije navršene 35-te godine nije moglo niti započeti političku karijeru.⁴⁰⁴ Međutim, s druge strane u švedskim gradovima koji imaju neke slične karakteristike kao ugarski (i u Švedskoj su gradovi pretežno mali u usporedbi s onima na zapadu) gradski službenici jedino nisu mogli biti mlađi od 20 godina, ali je također trebalo neko vrijeme da bi isti stekli ugled za daljnje napredovanje.⁴⁰⁵ Naravno, i liberalnija dobna restrikcija na Gradecu također je dobrim dijelom posljedica manje gradske populacije nego u zapadnoj Europi.

⁴⁰² MCZ 9, str. 32.

⁴⁰³ MCZ 9, str. 59.

⁴⁰⁴ Carpenter, *The Formation*, str. 147.

⁴⁰⁵ Gustafsson, „Succession“, str. 203.

Obiteljske dinastije i „nevidljive“ generacije

Brojni primjeri „nasljeđivanja“ funkcija pokazuju da su građani nastojali zadržati politički i društveni utjecaj u više generacija. U političkom smislu najdugotrajnija je bila obitelj Sebastijana, u čak četiri generacije, a obitelji Šaronić, Oprašnić, Perović, Bole, politički je utjecaj zadržala u tri generacije. Još je više primjera obitelji koji su zadržali politički utjecaj u dvije generacije. Ranije smo utvrdili da je gotovo pola sudačkih mandata proizašlo iz 15 različitih obitelji. Međutim, govoriti da su Gradecom vladale obiteljske dinastije moglo bi navesti na pogrešni put jer je vladavina mnogih tih obitelji zapravo bila produljena afinatskim putem, odnosno primanjem novog člana. Tako se ponovno može postaviti pitanje je li riječ o staroj obitelji ili se može govoriti novoj obitelji koja se gradi na ugledu i moći one starije? Uspostavu pravih obiteljskih dinastija na dulji rok sprječavali su biološki razlozi što pokazuju rijetki primjeri političkog trajanja u više od dvije generacije. Ukoliko je i bilo nasljednika nije bilo uvijek moguće održati isti status u drugoj generaciji jer je to ovisilo o mnogim drugim faktorima i mnogi su ugledni nasljednici bili potisnuti od drugih građana.

Ipak, postoje i slučajevi da se u izvorima spominju sinovi bivših sudaca ili prisežnika, međutim više ih se ne može identificirati kao članove magistrata te zapravo dolazi do prekida kontinuiteta. Primjeri nasljednika Tome Cionovog, Petra Šafara mlađeg, Jakova Bola mlađeg zanimljivi su i zbog tzv. „nevidljivosti“ pojedinih generacija, odnosno slučajeva kada znamo iz najmanje jednog izvornog podatka da postoje nasljednici nekog građana-pripadnika elite, ali oni se više ne mogu sa sigurnošću identificirati u magistratu, a mnogi od njih ne spominju se više u gradskim izvorima. Može se pretpostaviti da su pripadnici „nevidljive“ generacije zbog gubitka materijalne snage, izgubili i na društvenom statusu. To ne mora značiti da su potpuno osiromašili nego više da su ih potisnule druge, uspješnije obitelji. Djeca suca Andrije de Zwinaria, Barnabas, Skolastika, Magdalena i Jelena tako su zbog nekih dugova svog oca bili prisiljeni prodati njegovu kuću.⁴⁰⁶ Osiromašenje je također moglo potaknuti i napuštanje grada bilo stalno ili privremeno.

Odlazak iz grada ne mora uvijek biti prouzrokovan siromaštvom nego su neki građani vjerovali da će im druga sredina biti povoljnija za život. Jedna od većih sloboda koje je građanin uživao, sloboda kretanja omogućavala je osobnu pokretljivost ili jednostavno rečeno, pravo da pojedinac proda sve što ima i ode u drugu sredinu.⁴⁰⁷ Tako je gradsko

⁴⁰⁶ MCZ 6, str. 215.

⁴⁰⁷ Mumford, *Grad u historiji*, str. 263.

stanovništvo vrlo mobilno i čest je slučaj da druga ili treća generacija jedne obitelji odlazi u druga urbana središta, samo su o tome rijetki podaci u gradskim izvorima. Takve sada spominju izvori u njihovim novim sredinama. Tako primjerice u knjigama srednjovjekovnog riječkog notara iz sredine 15. st. vidimo dvojicu građana Stefana Clibanaria *de Zagrabia* te Antonija, sina Nikole Krajačića iz zagrebačkog Gradeca.⁴⁰⁸ Već je bilo ukazano da je jedan pripadnik obitelji Šaronić, Juraj, sin Mihaela, otišao u Ilok, a zlatar Nikola Petrov otišao je u Varadin, Leonard Athawantis vratio se u Firencu, a Marin Klarić u Senj. Za razliku od Athawantisa preostali gore spomenuti građani ne gube vezu s Gradecom. Marin Klarić, sudac iz 1438. sredinom 15. st. vratio se iz rodnog Senja gdje je također obnašao funkciju gradskog suca te je na Gradecu vodio brigu o Tominoj djeci i kao njihov staratelj prodaje neke njihove posjede i kuće.⁴⁰⁹ Nikola Petrov napušta grad za vrijeme vladavine Celjskih, ali se vraća nakon njihovog pada, dakle njegov odlazak bio je političke naravi.

Iako je gotovo pravilo da sinovi sudaca budu politički aktivni, čini se da to ipak nije bio slučaj kod svih. Kao što u gradu mogu postojati i bogatiji građani koji ne ulaze u magistrat, ili se zadovoljavaju najnižom funkcijom vijećnika bez daljnjih ambicija, tako zasigurno postoje sinovi sudaca ili prisežnika koji nisu vidjeli svoju budućnost u političkom angažmanu. Gradečki zlatar i sudac Ivan Božov imao je sina Rafaela koji je bio vitez (*miles*). Rafael se nekoliko puta spominje u izvorima po čemu vidimo da je u gradu, ali prema dostupnim podacima nikad nije član magistrata.

Ne treba isključiti mogućnost da su neki nasljednici gradečkih sudačkih obitelji postali svećenici ili su stupili u samostan. Nikola Bole, sin suca Ivana, bio je svećenik i župnik gradečke crkve sv. Marka, a jedna kćer Ivana Perovića spominje se kao redovnica u Pečuhu. Jakov Bole, brat spomenutog Nikole Bola, kao klerik dobiva 1401. od pape Bonifacija posjede župe Ivanić.⁴¹⁰ Neki Mihael, sin Blaža iz Gradeca 1401. imenovan je od pape za zagrebačkog kanonika,⁴¹¹ a istu službu dobiva 1436. Urban, sin Matije iz Gradeca.⁴¹² Matija, sin Mihaela krojača, bio je župnik u Rakovcu.⁴¹³ Odlazak u svećenike mogla je potaknuti i blizina i utjecaj Kaptola te su neki građani odabrali svećenički poziv ili se na drugi način stavili u službu Kaptola nadajući se prosperitetnoj crkvenoj službi, zahvaljujući nekim svojim rodbinskim ili prijateljskim vezama s kaptolskim kanonicima i drugim službenicima

⁴⁰⁸ Mirko Zjačić, "Knjiga riječkog notara i kancelara Antuna de Renno de Mutina", *Vjesnik historijskog arhiva u Rijeci*", vol. 3, 1957., str. 123.; vol. 5, 1959. str. 274.

⁴⁰⁹ MCZ 10, str. 133.

⁴¹⁰ MHEZ, 5, str. 135.

⁴¹¹ MHEZ 5, str. 127- 128.

⁴¹² MHEZ, 6, str. 446.-447.

⁴¹³ MCZ 6, str. 212.

zagrebačke biskupije. Andrija, sin jurata Petra Puljana, a čija je kćerka bila udana za suca Miklina, bio je oženjen sestrom Johanna Crispa, kalničkog arhidakona i kanonika.⁴¹⁴ Ivan Pavlov, osim što je bio očuh Mihaelu Sebastijanu bio je i nećak kustosa zagrebačkog Kaptola.⁴¹⁵ Šafari su, braneći topusku opatiju 1402. vjerojatno od četa Hrvoja Vukčića Hrvatinića (*Turcos et Bosenses*), bili nagrađeni sa četiri predija u Pokuplju od opata Ivana (Albena), a adoptivni sporazum Benedikta, sina Gyuana i zagrebačkog biskupa također ukazuje da su se oni prethodno dobro poznavali.

Isto tako, pojedini građani koji su ujedno i pripadnici sitnog plemstva, mogli su se više posvetiti svojoj matičnoj zemlji koju posjeduju neovisno o svom gradskom životu. Tako većina klokočkih plemića na Gradecu i dalje posjeduju zemlju na području klokočkog distrikta, Marko od Čave ima posjede kod Bužima, Gašpar Kušević u Lominici, braća Požegaj u Egidovcu, a Ivan Šaronić, unuk Valentina Šaronića u Kosnici.

I na kraju, nevidljivost posljednje generacije neke gradske obitelji može biti i posljedica promjene dotadašnjeg uobičajenog identifikacijskog imena. Umjesto rodbinske odrednice i pozivanja na ugledne pretke, pojedini građanin može se identificirati i prema zanimanju. Tako se prisežnik Antun, sin Jurja, pojavljuje se i kao Antun nožničar. Samo zahvaljujući jednom podatku u izvorima koji na istom mjestu spominju oba identifikacijska imena, odnosno pojavljuje se Antun, sin Jurja nožničara možemo biti sigurni da je riječ o istoj osobi.⁴¹⁶ Ukoliko je došlo do slabljenja društvenog i ekonomskog statusa bilo zbog mnogo nasljednika ili drugog razloga, nekadašnji sinovi uglednih sudaca prisiljeni su se baviti obrtom ili trgovinom. Tako spomenuti Barnabas, sin suca Andrije *de Zwinaria*, vjerojatno je identičan sa Barnabasom trgovcem (*institor*).⁴¹⁷ Međutim, njegovo zanimanje sada potiskuje memoriju na njegovog oca, i samo zahvaljujući istoj jezičnoj skupini u kojoj su i Andrija i Barnabas možemo s određenom sigurnošću tvrditi da se radilo o istoj obitelji, odnosno ocu i sinu. Isto tako, čest je slučaj da očevi i sinovi ne nose ista prezimena, odnosno nadimke: tako je jedan prisežnik Petar zvan Klak sin Stjepana zvanog Wydek, a Sebastijan Lyubak sin je Stjepana Maryasa, dakle postoje slučajevi da prezime ili nadimak oca ne prelazi i na njegovog sina što može otežati identifikaciju.⁴¹⁸

⁴¹⁴ MCZ 1, str. 374-375.

⁴¹⁵ U popisu izopćenika 1397. među prvima je naveden bivši sudac Ivan, nećak kustosa (*nepos custodis*). Ivan, sin Pavla, jedini je sudac s tim imenom u to vrijeme, tako da s apsolutnom sigurnošću možemo zaključiti o kojem se građaninu radi.

⁴¹⁶ MCZ 9, str. 151.

⁴¹⁷ MCZ 6, str. 153., 271.

⁴¹⁸ MCZ 10, str. 95., 109.

Zaključak

Može se zaključiti da su obiteljske i rodbinske veze imale veliki utjecaj na sastav magistrata. Kod sudačkih funkcija vidljivo je da su afinatske veze bile u prednosti pred patrilinearnim, kao i da sinovi sudaca rijetko uspijevaju ponoviti uspjeh svojih očeva i najčešće su ostali na funkciji prisežnika. Razlozi mogu ležati u nepostojanju primogeniture odnosno najstariji sinovi nisu bili u prednosti pred svojom braćom ili sestrama te su dobili jednaki dio nasljedstva. Kod patrilinearnog nasljeđivanja sudačkih funkcija, suci-očevi nisu bili živi u vrijeme kad su njihovi sinovi postali suci, što znači da im svojim vezama i utjecajem nisu mogli pomoći. Moguće da je razlog tome nesklonost gradečke elite da se među starijim sucima nađu i otac i sin, ili razlog leži u činjenici da suci u principu nisu bili u mlađim godinama pa njihovi očevi nisu doživjeli uspjeh svojih sinova. Isti je slučaj kod afinatskih veza: tastovi najčešće nisu više živi kada su njihovi zetovi postali suci. S druge strane, nisu niti svi zetovi automatski postali suci nego su mnogi od njih ostali na dužnosti prisežnika. Svakako, pripadnost nekoj uglednoj obitelji davao je neophodan legitimitet za početak političke karijere, međutim sudačka je funkcija na kraju ipak bila i odraz mogućnosti i sposobnosti pojedinca.

Dugotrajne gradečke obitelji više su iznimka nego pravilo, a razlozi su jednim dijelom biološki jer su obitelji teško ostvarivali nasljednike gledano kroz više generacija, drugim dijelom su ekonomske prirode jer je nasljednicima bilo teško ponoviti uspjeh svojih očeva, osobito ako se imetak prethodno razdijelio na više nasljednika. S obzirom da prihodi gradske elite u načelu proizlaze iz bavljenja obrtom ili trgovinom, odnosno vlastita rada, nasljednici sudaca i prisežnika morali su opet postići poslovni uspjeh da bi zadobili i onaj društveni.

Zbog toga je gradska elita otvorena prema novim potencionalnim članovima koji su se afirmirali svojim bogatstvom ili sposobnošću, a uz to su se ženidbeno povezali sa starijom uglednom obitelji. Tako možemo primijetiti kako se nova ugledna obitelj najčešće formira uz pomoć one starije i taj se proces kontinuirano događa tokom gradečkog kasnosrednjovjekovlja. Možda upravo zbog svijesti postojeće elite o svojoj biološkoj slabosti s jedne strane, a s druge nedostatka vještih i bogatih ljudi u gradu, naročito od sredine 15. stoljeća, gradska je elita otvorena prema novim članovima. Ženidbenim povezivanjem sa nekom starijom obitelji novi je član elite dao jamstvo da će ostati u gradu i ponašati se u skladu s očekivanjima. Otvorenost i želja postojeće elite za novim članovima također može biti razlog prednosti afinatskih veza naspram patrilinearnih. Osim toga, novi član elite zasigurno mora više paziti na svoj ugled jer je pod većim društvenim povećalom od nekog

sina uglednog građanina, a također ne trebamo isključiti da biranjem relativno novog člana elite za gradskog suca, postojeća elita također iskazuje počast i želju za zadržavanjem tog novog člana u svojoj zajednici. Oni s time ništa ne gube, služba prisežnika također je vrlo značajna, a od novog člana dobivaju njegove vještine, kapital i nove društvene veze. U tome također može biti razlog prednosti novopridošlih građana pred sinovima uglednih građana kod sudačke funkcije. O pojedinačnom uspjehu govorit će se na sljedećim stranicama.

V. STRUKTURA MAGISTRATA PO ZANIMANJU

Trgovci i trgovina

Kako je već uvodno napomenuto, porast trgovačkih aktivnosti u srednjovjekovnom Ugarsko-hrvatskom kraljevstvu događa se oko sredine 14. st., uslijed razvoja međunarodne trgovine odnosno izvoza zlata, srebra i bakra iz rudnika u današnjoj Slovačkoj i Rumunjskoj, a u razmjeni dobara gradovi naravno igraju određenu ulogu i kovine su svakako potakle razvoj obrtništva i trgovine te cjelokupne novčane privrede.⁴¹⁹

Vrlo važna karakteristika Ugarskih gradova jest ta što su sva veća i značajnija urbana središta ležala na nekom važnom trgovačkom i komunikacijskom pravcu ili su formirani nedaleko od rudarskih područja.⁴²⁰ Gradec je pak bio na raskrižju putova što su spajala sjever kraljevstva sa jugom, a posredno i talijanskim zemljama, a drugi pravac spajao je njemačke zemlje sa Slavonijom, Bosnom i Dalmacijom, no pored njih u Zagreb su se još slijevali mnogi drugi komunikacijski pravci od lokalne važnosti.⁴²¹

Za razvoj međunarodne trgovine na Gradecu bila su značajna i dva gradečka velesajma, kome treba pridodati i onaj na prostoru zagrebačkog Kaptola. Uzlet trgovine i iskorištavanje ruda privukao je u Kraljevstvo mnoge strane poslovne ljude i stručnjake, koji zauzimaju mjesta poput upravitelja rudnika ili kovnice novca. Ti su stručnjaci prvotno bili iz njemačkih zemalja, da bi od sredine 14. st. na čelo rudnika i kovnica novca sve češće dolazili Talijani, najčešće s prostora sjeverne Italije.⁴²²

Razvoj trgovine od sredine 14. st. uzrokuje i promjenu u strukturi građanstva i mnogo novih obitelji koji se bave trgovačkim aktivnostima ulaze u gradska vijeća.⁴²³ Takva se pojava u određenoj mjeri, odnosno onoliko koliko to dopuštaju izvori, može zapaziti i na Gradecu. Najugledniji građani točno oko sredine stoljeća bili su zlatar Nikolet, zlatar Jakša monetar Jakov, i Petar Ligerije, upravitelj kovnice bana Stjepana. Iako njihova zanimanja nisu trgovačkog tipa, te se građane može istaknuti može najavu formiranja nove gradske elite što je posljedica ekonomskih promjena u cijelom Kraljevstvu.

⁴¹⁹ Engel, *The Realm*, str. 155.

⁴²⁰ Više o utjecaju komunikacijskih pravaca na raspored i razvoj srednjovjekovnih gradova Ugarske vidi: Katalin Szende „Towns along the way. Changing patterns of long-distance trade and the urban network of medieval Hungary“ *Towns and communication: Communication between towns and between towns and their hinterland. Introductory reflections*, str. 161-225.

⁴²¹ Budak, „Budući da smo htjeli,“ str. 23.

⁴²² Engel, *The Realm*, str. 186.

⁴²³ Rady, *Medieval Buda*, str. 94.

Od sredine 14. st. sve se češće spominju gradski veletrgovci (*mercatores*) koji sudjeluju u međunarodnoj razmjeni. Nažalost, nezahvalno je i nemoguće istraživati međunarodnu trgovinu gledajući isključivo zagrebačko područje jer objavljena građa sudskih spisa i zemljišnih knjiga, na koju se u ovom radu uglavnom naslanjamo i nije najbolji materijal za istraživanje srednjovjekovne trgovine na veliko, odnosno međunarodne trgovine. Podaci u zagrebačkim izvorima najčešće su vrlo šturi, a pojavljuju se tek ako dođe do nekog spora između samih trgovaca međusobno ili između trgovaca i poreznika. Roba koja se prenosi rijetko se spominje i uglavnom, teško se može steći neki širi uvid u razmjere trgovine u zagrebačkom srednjovjekovlju.⁴²⁴ Vrlo su siromašne vijesti o tranzitnoj trgovini, skladištima za distribuciju, koja bi morala postojati s obzirom da Zagreb nije bio samo potrošačko središte i krajnji cilj trgovaca nego i tranzitni grad kroz koji su prolazili strani trgovci bilo sa sjevera prema jugu bilo s istoka prema zapadu te obratno, vjerojatno prepuštajući samo dio robe za lokalno tržište.⁴²⁵

Latinski trgovci

Ipak, važno je istaknuti nekoliko činjenica koje ukazuju da je Gradec bio vrlo značajan za međunarodnu razmjenu u cijelom kraljevstvu. Na Gradecu je bila prisutna snažna latinska kolonija, odnosno građana s prostora Sjeverne Italije koji za razliku od njihovih sunarodnjaka u drugim Ugarskim gradovima, vrlo često ulaze u gradski magistrat. Stjecanje građanstva omogućilo im je nesmetano trgovanje u gradu, ali i cijelom kraljevstvu jer su građani, u načelu bili oslobođeni od plaćanja maltarina. Kako je još uvodno istaknuto, glavni trgovci ili novčari u gradu bili su pripadnici latinsko-talijanske kolonije, no za većinu Latina iz druge polovice 14. st. nije moguće utvrditi iz kojeg su grada dolazili. To su primjerice Jakomel Quirin, Filip, sin Marka, i članovi obitelji *Pintikachy*. Čak ni za građane poput Petra Ligerija koji se navodi sa *de Medio*, Petra Donata koji je *de Medzo*, ili Gerina koji je *de Spinal* nije jasno je li riječ o prezimenu ili mjestu porijekla. Navjerojatnije se radi o prostoru sjeverne Italije, a moguće je da su neki od gore spomenutih bili zapravo iz Firence ili Venecije. Engel navodi da su Mlečani na Gradecu imali jaku trgovačku koloniju i da u svojim aktivnostima u

⁴²⁴ Iznimka je sačuvani cjenik za plaćanje mitnice donesen na saboru u Križevcima 1481. kojim je propisano koliko se točno mora platiti maltarinu za pojedinu robu. U njemu se tako spominje svila, talijanska tkanina i druge rukotvorine iz Italije, ulje, sol, limuni i naranče, ribe, vino, pivo, mačevi, lončarski proizvodi, vosak i loj, mačevi, obućarski proizvodi, stoka i divljač, žito, poljoprivredni alati i dr. Tako se barem može steći uvid kakva je sve roba kolala srednjovjekovnom Slavonijom. Popis vidi u MCZ 2, 414-418.

⁴²⁵ Varga, "Uloga grada Zagreba", str. 67.

kraljevstvu uglavnom nisu niti išli dalje od Zagreba.⁴²⁶ Petar Ligerije, Jakomel Quirin i braća de Carbonis navode se i kao kraljevi familijari, a Ligerije i Quirin su za potrebe dvora boravili u diplomatskoj misiji u Veneciji.⁴²⁷ S obzirom na visok status tih Latina na kraljevskom dvoru, umiješanost Petra Ligerija u novčarske poslove, smatram da je vrlo moguće da je u drugoj polovici 14. st. dio izvoza metala iz ugarskih rudnika išao preko Zagreba u Italiju iako o tome jasnih podataka u izvorima nema. U drugom smjeru uvozila se tkanina i sukno te luksuzni proizvodi. U gradskim je izvorima ostao podatak da je Filip, sin Marka, 1382. prevezao 180 vagona robe preko Kupe, no nije zabilježeno kakvu je konkretno robu Filip prevezio.⁴²⁸ Naravno, zagrebački su Latini trgovali i u drugim mjestima srednjovjekovne Slavonije, ali i na prostoru Carstva, naročito u Ptuju i Ljubljani. Tako je zabilježeno da je Marko, sin suca Mikeča Franciska trgovao u Koprivnici i Ljubljani. Upravo ti spomenuti slučajevi otkrivaju kako je Marko zapao u poslovne neprilike – morao je vratiti dugove svog oca, a zajedno sa sestrom Margaretom bio je dužan isplatiti Firentinca Antona Renisa s kojim je vjerojatno bio udružen u trgovačkim poslovima.⁴²⁹ Čini se da su braća *de Carbonis* iz Firence 1369. nabavljala neku dragocjenu robu za kraljevski dvor jer ih je kraljica željela zaštititi od gradskog suca.⁴³⁰ Tu obitelj možemo uzeti i kao najavu dolaska firentinske kolonije, koja će od kraja 14. st. dominirati među latinskom kolonijom.

Firentinci

Zbog velikog značaja firentinske kolonije u trgovini na zagrebačkom području Firentinci zaslužuju poseban osvrt. Firentinski građani dolaze u Ugarsku za vrijeme Ludovika Anžuvina odnosno od druge polovine 14. st., a osim trgovačkih aktivnosti, oni postepeno zauzimaju i važnije upravne i monetarne funkcije u kraljevstvu.⁴³¹ Firentinci su bili poznati diljem cijele Europe kao mobilni i dinamični poslovni ljudi, a njihova prisutnost u najvažnijim trgovačkim gradovima Europe u drugoj polovini 14. st. u neku je ruku i posljedica velike političko-gospodarske krize u Firenci nastale nakon propasti najvećih firentinskih banaka četrdesetih godina 14. st., a stanje je dodatno pogoršala velika epidemija kuge 1348.⁴³²

⁴²⁶ Engel, *The Realm*, str. 258.

⁴²⁷ *Monumenta Spectantia historiam slavorum meridionalium*, Vol 4, str. 88- 90.

⁴²⁸ MCZ 5, str. 162.

⁴²⁹ MCZ 5, str. 198, 273.

⁴³⁰ MCZ 1, str. 234-236.

⁴³¹ Engel, *The Realm*, str. 186.

⁴³² Iris Origo, *Merchant of Prato: Francesco di Marco Dattini 1335-1410*, New York, 1957., str. 78-79.

Na području današnje Hrvatske, Firentinci su još bili prisutni i u Zadru i Dubrovniku u 14. st., a zahvaljujući sačuvanim notarskim izvorima možemo ih identificirati i u Rijeci u 15. st.⁴³³ Jedan od prvih Firentinaca na Gradecu bio je Martin Renis koji se spominje oko 1355. Bio je vlasnik jednog kupališta pa se često označava kao *Martin balneator*. Zapravo, za njega nije direktno naznačeno da je iz Firence, ali to zaključujemo po njegovom sinu, trgovcu Antunu, koji je sin Martina Renisa iz Firence. Uz Martina kao Firentinci naznačeni su i spomenuta braća Karbonari (*de Carbonis*), Tadej, Petar i Puhocije, ali je moguće da je još mnogo Latina bilo iz Firence, samo ih nije moguće jasno identificirati. Negdje na kraju sedamdesetih godina 14. st. na Gradec je stigao i Gyuan, sin Benedikta, iz obitelji *de Boncarnissa*. Početkom devedesetih godina dolazi do novog vala naseljavanja Firentinaca na Gradec, a veća se pojava Firentinaca tada primjećuje i u drugim dijelovima Kraljevstva.⁴³⁴ U to je vrijeme na čelu kraljevske kovnice, a kasnije i upravitelj tridesetnica bio Francesco Bernardi iz obitelji Carmignano koji od kralja Žigmunda 1389. dobiva posjed Jastrebarsko.⁴³⁵ Otprilike u isto vrijeme na Gradec dolaze Pero, sin Angelija, Rogerije, te Cion, sin Ivana, koji je u gradu bio još 1375., ali ga ponovno vidimo tek devedestih godina 14. st. U 15. st. dolazi Antun Appardi iz obitelji *de Ricci*, a nešto iza njega i Leonard Athawantis. Potom više ne primjećujemo Firentince sve do devedesetih godina 15. st. kada u grad dolazi trgovac Ivan (*Sowan*) Pastor.

O trgovačkima aktivnostima Firentinaca nije ostalo mnogo „bogatih“ vijesti u gradskim izvorima, no i iz njih vidimo da djelovanje tih firentinskih trgovaca i poslovnih ljudi ne odudara od njihove prakse i u drugim područjima. Naime, Firentinci u Ugarskoj često participiraju u kraljevskoj fiskalnoj administraciji kao upravitelji kraljevskih ili crkvenih blagajni i drže u zakupu različite vrste poreza.⁴³⁶ I gradečki su se Firentinci uključili u ubiranje lokalnih poreza. Cion, Pero, i Antun Appardi ubiru gradsku knežiju, a Gyuan, Athawantis, Pastor bili su na funkciji tridesetničara.

Svi spomenuti Firentinci spadali su u gradsku elitu po svom bogatstvu i svi su bili gradski suci osim Athawantisa koji je oko 1437. napustio grad, i Pere, sina Angelija koji je

⁴³³ Općenito o Firentincima u Dalmaciji vidi: Tomislav Raukar, „I fiorentini in Dalmazia nel secolo XIV“, *Archivio storico italiano*, 153 (1995.), str. 657-680.; Sabine Florence Habijanec „Pojava profesije mercator i podrijetlo trgovaca u Zadru u XIV i početkom XV stoljeća“ *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, vol. 19, Zagreb 2001., str. 83-125.; Mirko Zjačić, „Knjiga riječkog notara i kancelara Antuna de Renno de Mutina“, *Vjesnik historijskog arhiva u Rijeci*“, vol. 3, 1957.

⁴³⁴ Krisztina Arany, *Florentine Families in Hungary in the First Half of the Fifteenth Century*, PhD dissertation, Central European University, 2014., str. 12.

⁴³⁵ *Budapest történetének okleveles emlékei: Monumenta diplomatica civitatis Budapest*, vol 3., str. 29., 32., 88. Da je Francesco Bernardi iz obitelji Carmignano vidi: Arany, *Florentine Families in Hungary*, str. 44.

⁴³⁶ Arany, „Success and failure“, str. 103.

bio prisežnik, ali je zato sudac bio njegov sin Ivan (Perović) i unuk Dominik. Od trgovačkih aktivnosti, zabilježeno je da je Gyuan zajedno s Antunom Renisem trgovao s nekom robom *ad lucrandum* u Budimu.⁴³⁷ Gyuan je inače jednom u dokumentima nazvan ciglarom (*tegulator*), međutim poslovi s ciglama samo su jedni od mnogih u koje se on upuštao.⁴³⁸ Može se s određenom sigurnošću pretpostaviti da su gradečki Firentinci sudjelovali su u izvozu metala kako to pokazuje jedan kratak i šturi dokument iz kojeg se može zaključiti da su firentinski trgovci na Gradecu preuzeli neko željezo.⁴³⁹

Među Firentincima na Gradecu najugledniji je bio Cion, sin Ivana. On se spominje u gradu još 1375. kao prisežnik, a potom je tek od 1390. ponovno u magistratu. S obzirom na specifično i relativno rijetko ime pretpostavljamo da ipak nije riječ o dva građana s istim imenom. Zapravo, ne možemo ne spomenuti da se upravo u vremenu kada se Cion ne spominje na Gradecu, to se ime pojavljuje u Dalmaciju u dva slučaja. U prvom 1383. neki je Chon *comites camerarum, salium et trigessime* u Trogiru,⁴⁴⁰ a četiri godine poslije vranski prior Ivan od Paližne preporučuje svog familijara *Chiuna Mazzinija* za poslove vezane u solane.⁴⁴¹ Njegovo je ime zapravo bilo Cion Macigni, no nažalost zbog nedovoljno podataka nije moguće zaključiti da su gradečki i dalmatinski Cion identični premda ima dosta podudarnosti. Gradečki je Cion u 15. st., kao i Antun Appardi, agent, odnosno zaposlenik firentinske kompanije *Carnesecchi-Fronte*.⁴⁴² Za istu su kompaniju radili i još dva zagrebačka Firentinca koja nisu ostavili trag u gradskim dokumentima: *Maruccio di Pagolo Marucci*⁴⁴³ i *Biagio de Sagabria*.⁴⁴⁴ Kompaniju *Carnesecchi-Fronte* utemeljili su još pred kraj 14. st. Firentinci braća Fronte u Budimu te Pagolo del Berto Carnesecchi u Firenci,⁴⁴⁵ a za nju je radio i Leonard Atthawantis. Leonard Atthawantis je u Ugarsku došao zajedno s bratom Cristofanom, a prema firentinskom katastru potjecao je iz siromašne obitelji.⁴⁴⁶ Leonard je na Gradec došao ili po direktnim uputama od svojih poslodavaca, ili ga je na to možda navelo prijateljstvo s bivšim gradečkim građaninom Ivanom, sinom Nikole Lipovčaka kojeg je po

⁴³⁷ MCZ 5, str. 150.

⁴³⁸ MCZ 5, str. 152.

⁴³⁹ MCZ 5, str. 286.

⁴⁴⁰ CD 16, str. 412.

⁴⁴¹ CD 17, str. 52.

⁴⁴² ASF Catasto 381. 91v.

⁴⁴³ ASF, Arte Della Lana 542.28v.

⁴⁴⁴ ASF Catasto 381. 90v. Vidi i: Katalin Prajda, *Rapporti tra la Repubblica Fiorentina e il Regno d'Ungheriaa livello di diplomazia, migrazione umana, reti mercantili emediazione culturale nell'età del regime oligarchico (1382-1434), che corrisponde al regno di Sigismondo di Lussemburgo (1387-1437)*, Florence 2011., str. 65. Dokumente mi je ustupila Katalin Prajda koja je istraživala mrežu firentinski trgovaca za vrijeme Žigmunda Luksemburškog što je i tema njezine disertacije:

⁴⁴⁵ Arany, „Success and failure“, str. 106.

⁴⁴⁶ Arany, „Generations Abroad“, str. 137.

svemu sudeći upoznao u Pešti. Spomenuti Ivan, svom prijatelju Leonardu poklanja kuću na Gradecu, a njihovo prijateljstvo možemo vidjeti i u slučajevima kada Leonard zastupa Ivana u sporu oko duga Valentina Šaronića.⁴⁴⁷ Cion je sasvim sigurno poznao pak Michaela Nadlera, višestrukog budimskog gradskog suca s početka 15. st., koji je također radio za firentinsku kompaniju.⁴⁴⁸ U jesen 1423. Nadler je na funkciji vrhovnog upravitelja tridesetnice te je očito poslovno došao u Zagreb gdje su ga zaskočili i opljačkali familijari zagrebačkog biskupa Ivana Albeni. Nadler im je jedva pobjegao sklonivši se u kuću Ciona, ali je ostao bez 600 florena.⁴⁴⁹

Firentinci su dakle na Gradec došli kao agenti kompanija, a čini se da je njihov glavni zadatak bio osiguravati logističku potporu i skladištenje robe u Zagrebu po koju bi onda dolazili njihovi poslovni partneri iz Budima, a tek bi dio robe prepuštali lokalnom tržištu. Jedan od glavnih proizvoda s kojim su Firentinci trgovali bilo je vrlo cijenjeno, ali i skupo firentinsko sukno. Sukno i tkanina općenito je bila jedna od glavnih roba koja se uvozila u Ugarsko kraljevstvo jer u zemljama srednjovjekovne Ugarske nije bilo vlastite razvijene proizvodnje. Antun Appardi se na Gradecu pojavljuje u jednom sporu u kojem se spominje i sukno,⁴⁵⁰ a isto je tako zabilježeno da su Ivan Perović i Jakov Bole podmirivali njegove dugove i obaveze koje je Antun imao u Budimu.⁴⁵¹ No, od tridesetih godina 15. st. primjetno je da firentinska kolonija počinje izumirati, odnosno da više nema novih poslovnih ljudi iz Firence. Leonard Atthawantis vratio se 1437. u Firencu što je Budak simbolično označio kao kraj zlatnog doba trgovine na Gradecu.⁴⁵² Njegovom odlasku prethodila je veća pobuna protiv tridesetničara i njegovih ljudi, nakon što su oni 1436. na najveći zagrebački sajam (Sv. Stjepan) građanima i drugim trgovcima zaplijenili sukno i drugu robu zbog neplaćanja tridesetnice. Nakon toga su građani provalili u tridesetničarsku kuću i preoteli tu robu, zbog čega je pak vrhovni upravitelj tridesetnice Leonard Nofvy *de Baymocz* traži od građana odštetu od 400 florena.⁴⁵³ Spomenuti vrhovni upravitelj tridesetnice bio je zapravo Firentinac Leonard Noffri čiji je brat Giovanni i zaposlio Leonarda Atthawantisa.⁴⁵⁴ Ipak, na Gradecu je ostao Ivan Perović, sin Pere Angelijevo iz Firence, koji je sredinom 15. st. vlasnik nekoliko dućana. Trgovinom se bavio i njegov sin Dominik, a krajem 15. st. trgovala je, između ostalog

⁴⁴⁷ MCZ 6, str. 218.; 272-273.

⁴⁴⁸ Arany, "Success and failure", str. 116.

⁴⁴⁹ Magyar Országos Levéltár, DLDF 43576 (1423, listopad, Budim).

⁴⁵⁰ MCZ 6, str. 185.

⁴⁵¹ MCZ 6, str. 301.

⁴⁵² Budak, „Gradec u kasnom srednjem vijeku“, str. 87.

⁴⁵³ MCZ 2, str. 125-126.

⁴⁵⁴ Arany, „Generations Abroad“, str. 139.

i oružjem.⁴⁵⁵ Ipak, krajem 15. st. veze Firence i Gradeca ponovno jačaju i Firentinski trgovci ponovno traže tržište u Ugarskoj za svoje sukno.⁴⁵⁶

Negdje u posljednjem desetljeću 15. st. na Gradec dolazi Firentinac Ivan Pastor. On je ranije bio bio na dužnosti senjskog kapetana, zatim obnaša dužnost pobirača ratnog poreza 1495. te slavonskog tridesetničara, a također je za kralja Vladislava nabavljao neku luksuznu robu.⁴⁵⁷ Održava dobre veze i s plemićima, o čemu svjedoči pismo bivšeg beogradskog bana i gradečkog građanina Emerika Thereka koje pokazuje da je Pastor dovezio neku robu i u Budim.⁴⁵⁸ O trgovačkoj djelatnosti Ivana Pastora još će biti riječi u tekstu.

Njemački trgovci

Osim Latina i Firentinaca vrlo su značajni trgovci njemačke etničke skupine. Trgovac je bio Mihael Ort (ili *Ortoflych*), gradski prisežnik i otac suca Stjepana iz 1433. On je 1378. imao neki trgovački obračun budimskim trgovcima s kojima je vjerojatno poslovao udružen sa Latinom Renarijem štacunarom.⁴⁵⁹ Govoreći o njemački trgovcima, treba ukazati na vrlo razvijene trgovačke veze koje je Gradec imao na području Kranjske i Štajerske, a osobito između Gradeca te Ptuja i Ljubljane gdje su gradečki trgovci vjerojatno razmjenjivali robu s trgovcima iz Austrije i Bavarske. Gradski magistrat 1387. odredio je da ptujski trgovci po dolasku na Gradec, moraju isplatiti određenu svotu novaca sucu Miklinu i Vorihu.⁴⁶⁰ Nije jasno je li riječ o dogovorenom prebijanju dugovanja između zagrebačkih i ptujskih trgovaca, ili je Miklinu i Vorihu učinjena neka šteta u Ptuj. Kad su u Krškom 1378. tamošnje vlasti zaplijenili gradečkom trgovcu Lacku sedam florena zato jer je njima bio dužan neki neki drugi gradečki građanin, gradski je magistrat odredio da se Lacko ima namiriti od trgovaca iz Krškog čim oni stignu na Gradec.⁴⁶¹ Ptujski trgovac Johannes Lamperth tužio je gradečkog Mihaela krznara da mu je oduzeo neku robu u Brinju.⁴⁶²

U 15. st. počinju se pojavljivati i Nijemci kao upravitelji tridesetnice srednjovjekovne Slavonije, što je bilo zanimanje na kojima smo najčešće ranije vidali Talijane, odnosno

⁴⁵⁵ MCZ 7, str. 501.

⁴⁵⁶ Varga, „Uloga grada Zagreba“, str. 67.

⁴⁵⁷ Jedinu studiju o obitelji Pastor napisao je Bogoljub Krnic još 1914., Vidi: B. Krnić “Ivan Pastor Zagrepčanin, politički agent kralja Ferdinanda I.”, *Rad JAZU*, 201, 1914, str. 70.

⁴⁵⁸ MCZ 3, str. 93. Doduše, Emerik Therek je bio ljut na Pastora i građane jer su mu zaplijenili kuću jer vjerojatno nije plaćao poreze. Zbog toga je prijetio da će prvom zgodom zaplijeniti Pastorovu robu u Budimu.

⁴⁵⁹ MCZ 5, str. 113.,115.

⁴⁶⁰ MCZ 5, str. 280.

⁴⁶¹ Tkalčić, *O staroj zagrebačkoj trgovini*, str. 37.

⁴⁶² MCZ 7, str. 147. Brinje se nalazilo na srednjovjekovnom putu prema Senju, a gradečki su trgovci znali ići i na sajam u Brinju – *Forum sancti Viti* (MCZ 6, str. 424.).

Firentince. Godine 1416. tridesetničar je bio Bernard Sachs (*Sax*), njegov zamjenik (*vicetricesimator*) je Herman Theutonicus, a prema sredini stoljeća tridesetnicu drži Pavao Valpot.⁴⁶³ On se kasnije navodi i kao Pavao *de Vinica*, dok je Bernard bio 1443. na funkciji viničkog kaštelana što je vjerojatno vezano uz njegov posao budući da je u Vinici bila jedna od manjih tridesetničarskih postaja.⁴⁶⁴ Oba spomenuta tridesetničara bila su u službi grofova Celjskih koji su vlasnici Vinice još od 1399. što sve ukazuje da su grofovi Celjski počeli kontrolirati međunarodnu trgovinu na području srednjovjekovne Slavonije.

I u obitelji Šafar možemo zamijetiti određene trgovačke aktivnosti. Petar Šafar 1413. traži od plemkinje Elizabete, udovice Nikole Moslovačkog da mu plati za šezdeset i tri grede (*glebas*), a tri godine poslije (1416.) Petar je u sporu sa Benediktom, sinom firentinskog trgovca Gyuana, oko srebra i tkanine odnosno Kelnskog sukna (*pannus de Calonia*).⁴⁶⁵ Petrov najstariji sin Andrija Šafar pred gradečkom sudu zastupa ptujskog građanina Ulrika Drukera, što bi također sugeriralo neku, već raniju ostvarenu vezu s pripadnikom ptujske gradske elite.⁴⁶⁶ Sinovi Petra Šafara, Jakov i Pero, ravnomjerno 1432. dijele novac koji je Pero zaradio u Italiji, no nažalost nema i više detalja o tome kako je i s kojom robom Pero stekao dobit.⁴⁶⁷

Do polovice 15. stoljeća još su značajniji trgovci njemačkog jezika bili Fritz (*Fridericus, Fryche*) i Leonard Teutonic, sin Herrika iz Bavarske. Obojca su bili prisežnici i navode se kao sitni trgovci (*institores*). Kako je već navedeno kod primjera adoptiranja, godine 1427. Fritz i njegova žena Katarina *in senili etate* adoptirali su (posinili) trgovca Marka Alemana, sina Mihovila.⁴⁶⁸ Marko, koji je pravi veletrgovac (*mercator*) zasigurno je s Fritzom od ranije bio u poslovnim odnosima i vjerojatno za njega nabavljao robu. Prema sredini 15. st. na Gradecu se pojavljuju dva nürnberška trgovca: Ivan Bolsak i Antuna Roth. Još je ranije u gradu Konrad Rawsar iz Landeshuta koji je u gradu od 1439., a čini se da je prvotno bio stanovnik Kaptola. I Bolsak i Rawsar bili su manji trgovci (*institores*), a trgovačkim se poslovima bavio i literat Antun Roth. U sudskim spisima neki je Klemens dao Antunu dva florena za neku robu u Njemačkoj (*partibus Teutonie*).⁴⁶⁹ Kako je već naznačeno,

⁴⁶³ MCZ 6, str. 40., 422.

⁴⁶⁴ Tkalčić, *O staroj zagrebačkoj trgovini*, str 64. Za B. Sachsa vidi: Suzana Miljan „Grofovi Celjski, njihovi službenici njemačkog porijekla i Zagorsko kneštvo (comitatus Zagoriensis) krajem srednjeg vijeka (1397.-1456.)“ *DG Jahrbuch*, vol. 19 (2012), str. 111.

⁴⁶⁵ MCZ 6, str. 7, str. 38-39.

⁴⁶⁶ O Ulriku Drukeru vidi: Boris Hajdinjak, „Mesto Ptuj i njegove elite od 12 do 15 stoletja“, u: J. Mlinar – B. Balkovec, *Mestne elite v srednjem in zgodnjem novem veku med Alpami, Jadranom in Panonsko nižino - Urban Elites in Middle and Early Modern Age between the Alps, the Adriatic and the Pannonian Plain*, Zbirka *Zgodovinskega časopisa*, 42, 2011., str. 264-307.

⁴⁶⁷ MCZ 6, str. 167.

⁴⁶⁸ MCZ 9, str. 130-131.

⁴⁶⁹ MCZ 7, str. 208.

ne može se isključiti mogućnost da je dolazak spomenute trojice bavaraca na Gradec u određenoj vezi s aktivnostima grofova Celjskih.

Osim njih, u drugoj polovici i prema kraju 15. stoljeća, najistaknutiji trgovci njemačkog jezika bili su Toma Hansperger i Blaž (*Alemanus*), sin Lazarina iz Iloka. Toma, sin Ivana Hanspergera, bio je oženjen za Agatu, kćerku Blaža štacunara, suca 1441., a kako je već navedno, s tom se obitelji povezoao i spomenuti Blaž Teutonik, sin Lazara iz Iloka.⁴⁷⁰

Od njemačkih gradova koji se spominju na Gradecu svakako treba ukazati i na Köln, člana hanzetske lige, o čijim trgovcima na Gradecu doduše nema izravnih vijesti ali zato je iz tog grada na Gradec dolazilo sukno - *pannus de Chalonis*.⁴⁷¹ Kölnsko sukno imalo je i jaku konkurenciju jer se još spominje i *pannus de bohemis* i *pannus de corintia*, a i Firentinci su također nudili i svoje sukno koje je bilo osobito cijenjeno, ali i skuplje od ostalih.⁴⁷² Čini se da Nijemci u Ugarskom Kraljevstvu ipak češće trguju sa suknom i vunom manje vrijednosti, odnosno odjećom široke potrošnje što ih nije dovelo u sukob s talijanskim trgovcima koji su nudili svilu ili skupocjene tkanine i drugu luksuznu robu.⁴⁷³ Osim toga, stječe se dojam da njemački trgovci nisu imali takvu ekonomsku moć kao firentinski, odnosno da su Cion, Ivan Perović i Antun Appardi bili mnogo bogatiji od Rawsara, Rotha i Bolsaka.

Ostali trgovci u magistratu

I još nekoliko riječi o nekim gradečkim trgovcima koji su izabrani na sudačku funkciju. Za mnoge od njih, izravno se zanimanje ne navodi, pa je više riječ o pretpostavci temeljenoj na određenim, ponekad vrlo šturim, podacima iz izvora, da su se ti građani bavili trgovinom ili bi se u nju povremeno uključivali. Latin Luka Bonioli iz Pulja (Apulya) vjerojatno se bavio trgovinom kao i njegov sunarodnjak sudac Lovro, sin Tome.⁴⁷⁴ Trgovac je i Slaven Nikola, sin Odolasa. On se spominje kako trguje *ad lucrandum*, kao i u kontekstu trgovačkog udruživanja s drugim građaninom.⁴⁷⁵

⁴⁷⁰ MCZ 11, str. 1, 24-25.

⁴⁷¹ MCZ 4, str. 210. Na Gradecu su živjeli doseljenici iz Kölna poput Kuzmina, sina Arnolda *de magna Colonia*, no ne možemo ih izravno dovesti u vezu s trgovinom (MCZ 9, str. 296.).

⁴⁷² MCZ 6, str. 476, MCZ 7, str. 97. Za firentinsko sukno vidi: Varga, „Uloga grada Zagreba“, str. 67.

⁴⁷³ Arany, „*Gewölberren and Kammerherren*“ - *Florentine and South German Merchant in Fifteenth -century Buda* u: *Mediterranean ports and Central European cities: 14th – 19th centuries, Cities&Societies in Comparative Perspective*, European Association for Urban History, Prag, 2012. (elektronički zbornik radova, citat je s dozvolom autora). Vidi i: A. Kubinyi, „Budai kereskedők udvari szállításai a Jagelló-korban“, u: András Kubinyi, *Tanulmányok Budapest középkeri történetéről I-II., I. Kenyeres, P. Kis et Cs. Sasfi eds., Budapest, Budapest Főváros Levéltára*, 2009., vol. 1, str. 337-360.

⁴⁷⁴ MCZ 5, str. 133.

⁴⁷⁵ MCZ 5, str. 197., 201.

Mađar Ivan Vašaš vjerojatno se isto bavio trgovačkim aktivnostima. N.Klaić je držala da je njegovo ubojstvo 1386. bilo političke naravi, jer se dogodilo u vremenu borbe za prijestolje između Žigmunda i njegovih protivnika od kojih je jedan bio zagrebački biskup.⁴⁷⁶ Ubojice Ivana Vašaš bila su dva Latina, a Klaić je smatrala da su zagrebački Latini podržavali Anžuvinsku (napuljsku) stranku. Ubojstvo je počinjeno usred dana, i njegovi su ubojice vrlo brzo uhvaćene i pogubljene, a još se jedan Latin morao zakleti da je nevin i to su sve informacije koje nam pružaju zagrebački izvori.⁴⁷⁷ Međutim, nakon godinu i pol pojavljuje se također vrlo štura vijest kako su rođaci Ivana Vašaša preuzeli neko željezo, a u njemu se spominju i firentinski trgovci.⁴⁷⁸ Iz svih tih vrlo šturih vijesti, prije bi mogli zaključiti da je Vašaš, kako to i njegov mađarski nadimak odnosno prezime ukazuje, bio trgovac željezom, i da je ubijen zbog nekih poslovnih razmirica.

Za dvije najuglednije njemačke obitelji koje dominiraju u njemačkoj skupini krajem 14. st., Bole i obitelj Miklina, sina Ivanovog, nema jasnih podataka čime su se bavili. S obzirom da se Miklin spominje kao vlasnik dućana,⁴⁷⁹ a Jakov i Ivan Bole u nekim sporovima koji asociraju na trgovačke,⁴⁸⁰ zaključujemo da su i oni dio trgovačke elite, tim više jer se Miklin i članovi obitelji Bole nikad ne pojavljuju sa nekim obrtničkim zanimanjima. Enigma je i zanimanje Mihaela, sina Sebastijana i njegovog očuha Ivana, sina Pavla. Mihael je bio sin zlatara, i u izvorima ga vidimo kao vlasnika više vrsta različitih zemljišnih posjeda. Kao i za članove obitelj Bole, i za Mihaela bi mogli pretpostaviti da je svoje bogatstvo crpio prvenstveno iz većeg broja posjeda, a trgovinom se bavio od slučaja do slučaja kada bi se ukazala neka prilika davajući, vjerojatno novac drugim profesionalnim trgovcima *ad lucrandum*. S obzirom da su i pravi trgovci stečeno bogatstvo često ulagali u kupnju različitih vrsta nekretnina u gradu i gradskom teritoriju, može se govoriti o trgovačko-posjedničkoj aristokraciji koja vlada na Gradecu gotovo do sredine 15. st.⁴⁸¹ Prema sredini stoljeća obrtnici pomalo potiskuju trgovce i jedini trgovci koji se spominju u magistratu ili na sudačkim pozicijama dolaze iz redova sitnijih trgovaca (*stacchunarius, institor, kramar*).

⁴⁷⁶ Klaić, „O firentinskoj koloniji“, str. 62-63.

⁴⁷⁷ Filip *Gallicus* i Augustin Irtulantis 1386. ubili su suca Vašaša usred dana, za što su kažnjeni smrtnom kaznom, a još se neki Andrija *Gallicus* morao zakleti da je nevin (MCZ 5, str. 252; 272.).

⁴⁷⁸ MCZ 5, str. 286.

⁴⁷⁹ MCZ 9, 112.

⁴⁸⁰ Karbić, „Obitelj Bole“, str. 15.

⁴⁸¹ Izraz trgovačko-posjednička aristokracija prva je upotrijebila Nada Klaić (Klaić, *Zagreb*, str. 254.).

Neke značajke trgovine na kraju 15. i početkom 16. st.

Krajem 15. st. došlo je do ponovnog uzleta međunarodne trgovine koja je prolazila kroz Zagreb. Mogu se izdvojiti dvije značajne međunarodne trgovine koje su prolazile sa sjevera kraljevstva kroz Zagreb prema Senju. U prvom se radilo o izvozu stoke za mletačko tržište. Izvoz stoke povećao se u drugoj polovici 15. st., a išao je s područja međurječja Dunava i Tise u dva smjera: Jedan prema zemljama Carstva a drugi prema Sjevernoj Italiji.⁴⁸² Budak smatra kako se Ivan Pastor prvi okušao u transportu stoke morskim putem preko luke u Bakru te da je upravo početak 16. st. zlatno doba izvoza ugarske stoke preko Zagreba zbog nemogućnosti drugih putova (preko Ptuja i Ljubljane) tokom rata Venecije i Maksimilijana (1508.-1516.).⁴⁸³ U poslovima oko transportiranja stoke prema Veneciji zasigurno su sudjelovali i neki drugi gradečki trgovci. U 16. st. Emerik je Mikulić bio uključen u trgovinu ugarskom stokom što se jasno vidi 1517. kada je spomenut zajedno s građaninom Mihaelom krznom s kojim je bio udružen u trgovačko društvo.⁴⁸⁴

Krajem 15. st. kroz Zagreb se transportira i bakar iz slovačkog rudnika kod Banske Bystrice, a opet je krajnje odredište Venecija. Pravi vlasnici tog rudnika bila su braća Žigmund i Ivan Ernest „Hampo“ od Čakovca, no oni su ga dali u zakup Ivanu Thurzu i njegovom poslovnom partneru Jakovu Fuggeru.⁴⁸⁵ O toj je trgovini sačuvan i podatak u zagrebačkim izvorima. Kralj Vladislav II. Je tražio od gradečkih građana da osiguraju trgovinu bakrom i spriječi moguće opstrukcije od strane ljudi Ivaniša Korvina.⁴⁸⁶ Ipak, prema Herkovu, od ukupne proizvodnje bakra u Kraljevstvu, preko Zagreba i Senja išao je tek manji dio.⁴⁸⁷

Od druge polovice 15. st. dolazi do nekih pojava koje će se negativno odraziti na razvoj gradečke trgovine. Prva je učestalo kršenje sloboda gradskih trgovaca o neplaćanju maltarina. To je poprimilo takve razmjere da je naplaćivanje maltarina bila jedna od tema sabora održanom u Gradecu 1481. gdje su nabrojani svi prekršitelji, odnosno plemići koji su nezakonito naplaćivali maltarinu.⁴⁸⁸ Prema tom dokumentu ispada da se maltarina naplaćivala na svim ili barem na većini trgovačkih pravaca. I nakon održanog sabora, pojedini plemići i

⁴⁸² Engel, *The Realm*, str. 249., 324.

⁴⁸³ Budak, „Zagreb u kasnom srednjem vijeku“ str. 87.

⁴⁸⁴ MCZ 14, str. 19.

⁴⁸⁵ Herkov, *Povijest zagrebačke trgovine*, str. 10-11.

⁴⁸⁶ MCZ 2, str. 510-511.

⁴⁸⁷ Herkov, *Povijest zagrebačke trgovine*, str. 11.

⁴⁸⁸ MCZ 2, str. 414-418.

dalje traže od gradskih trgovaca plaćanje maltarina o čemu svjedoče kraljevski dekreti Matijaša Korvina i Vladislava Jagelovića koji to zabranjuju.⁴⁸⁹

Početakom 16. st. Kaptol je sve više razvijao vlastiti trg što je dovelo do sukoba s građanima koji su smatrali da se samo na Gradecu ima pravo održavati tjedni sajam. Sve jača trgovačka konkurencija Kaptola počela je smanjivati prihode gradečkim trgovcima. Zanimljivo kako je Ivan Pastor 1503. zakupio kaptolsku tržnu pristojbu, a s obzirom da je iste godine Pastor prodao svoje kuće na Gradecu, moguće je da se on na neko vrijeme i preselio na Kaptol.⁴⁹⁰ Građani su 1509. globama pokušali odvratiti svoje trgovce da izlažu robu na kaptolskom trgu, a uskoro su počeli i silom tjerati trgovce da idu isključivo na prostor gradske općine. Taj se slučaj raspravljao i na križevačkom saboru 1511., a na kraju je Gradec parnicu ipak izgubio.⁴⁹¹

Obrt i obrtnici

Uz trgovinu, obrtnička je proizvodnja temelj ekonomije srednjovjekovnog grada. Po broju različitih vrsta obrta u gradu, pojedini medijevisti određuju i sam značaj i razvijenost određenog grada.⁴⁹² Sasvim sigurno, Gradec je imao najrazvijeniji obrt na području srednjovjekovne Slavonije. Tkalčić je nabrojao više od 60 obrtničkih zanimanja, bolje rečeno, termina za obrtnička zanimanja jer su neki različiti nazivi zapravo sinonimi za ista ili slična zanimanja.⁴⁹³

Ipak, u ovom radu zanimaju nas isključivo obrtnici u gradskom magistratu, osobito oni koji su na sudačkim pozicijama. Kako je još primijetila Klaić, obrtnici u magistratu više dolaze do izražaja prema sredini 15. st. kada polako potiskuju trgovce. Klaić čak smatra da se upravo 1437. dogodila „*beskrvna reforma*“ magistrata kojeg preuzimaju obrtnici.⁴⁹⁴ Ipak, i u ranijem razdoblju pojedini su obrtnici bili prisežnici pa i gradski suci.

⁴⁸⁹ MCZ 2, str. 423-426., 514-516.

⁴⁹⁰ MCZ 3, str. 22-23. Prilikom prodaje svojih nekretnina u gradskim zemljišnim knjigama Pastor se još 1503. spominje kao građanin (*cives*) Gradeca, međutim u ugovoru o zakupu iste godine, Pastor je sam sebe označio kao stanovnik Gradeca (*inhabitor*). Pastora kao građanina Gradeca vidimo ponovno tek u siječnju 1511., barem ga tako označava Emerik Terek u svom pismu.

⁴⁹¹ MCZ 3, str. 101-108. Na njemu su u korist Kaptola posvjedočili mnogobrojni plemići od kojih su neki i živjeli na Gradecu poput Bradača ili Gašpara Kuševića. Zanimljivo je da se Pastor u toj istrazi uopće ne spominje. Tkalčić smatra da je Kaptol poduzimao korake po savjetu Ivana Pastora koji je želio kompletnu zagrebačku trgovinu koncentrirati na Kaptolu (Tkalčić, *O staroj zagrebačkoj trgovini i obrtima*, Zagreb 1999, str. 98.).

⁴⁹² Varga, „Uloga grada Zagreba“, str. 66.

⁴⁹³ Tkalčić, *O staroj zagrebačkoj trgovini*, str. 12-14.

⁴⁹⁴ Klaić, *Zagreb*, str. 227.

Kao i drugim srednjovjekovnom gradovima i na Gradecu su najbogatiji i najugledniji obrtnici bili zlatari. Kako je već navedeno, zlatari su prvi građani koje vidimo kao pripadnike nove gradske elite sredinom 14. st. Uz novčare, Jakova, sina Ulfrada i Petra Ligerija, zlatar *Nicolet* spadao je među najuglednije građana prije i oko sredine 14. st. U kasnijem vremenu, do kraja 14. st. suci zlatari bili su Latin Petar, sin Donata, te Slaveni Sebastijan, Franjo, sin Marka i Ivan zvan Božo. U 15. st. najugledniji zlatari uglavnom su pripadnici mađarske jezične skupine: suci su Ivan Zigeštak, Nikola, sin Petra, a pred kraj stoljeća sudac je i Pavao, sin Stjepana (*de Kys Jenow*), a još je istaknuti prisežnik zlatar Benedikt iz Baranje.

Osim zlatara, u razdoblju tzv. trgovačke dominacije nekoliko je sudaca dolazilo od krojačke struke (*sartores*). Petar veliki, sin Grgura, navodi se kao krojač, jednako kao i Mihael, sin Šimuna, Juraj, sin Valentina, Martin Tomić, i Benedikt Škrinjarić.⁴⁹⁵ U drugoj polovici 15. st. suci-krojači bili su Blaž iz Štencišnjaka i Matija, sin Marka.⁴⁹⁶ Ipak, ono što budi sumnju da su ti suci-krojači pravi obrtnici jest relativno velik broj krojača i u gradskim dokumentima, kao i sastavima magistrata. Krojačka je struka odmah iza postolara i mesara najzastupljenije zanimanje u gradu.⁴⁹⁷ S obzirom na takvu konkurenciju, logično bi bilo zaključiti da suci-krojači nisu do ugleda došli, slikovito rečeno, iglom i koncem, nego da su mnogi od njih prije trgovali tkaninom i suknom. Tako je sudac Matija, sin Marka, bio i krojač ali i sitni trgovac (*institor*).⁴⁹⁸ I prisežnik Mihael krznar navodi se kao *pellifex alias institor*, dakle bilo je obrtnika koji su se sami brinuli za plasman svojih proizvoda.⁴⁹⁹ No, treba istaći da krojače ili druge obrtnike vezane uz proizvodnju ili distribuciju tekstila i tekstilnih proizvoda također nalazimo kao pripadnike elite i u drugim gradovima. Carpenter tako tekstilna zanimanja stavlja u vrh profitabilnijih zanimanja u srednjovjekovnom Yorku,⁵⁰⁰ a u ranomodernom Klužu i Sibirju, odnosno u gradskoj eliti tih gradova, dominiraju trgovci, zlatari te krojači, dijelom obrtnici, a dijelom trgovci tekstilnih proizvoda.⁵⁰¹

U drugoj polovici 15. st., kada već obrtnici i sitni trgovci dominiraju u sastavima magistrata, na sudačke funkcije dolaze i dva remenara (*frenipar*), Toma, sin Andrije i Valentin, sin Emerika Nadulena, dva postolara, Benedikt, sin Jurja, i Andrija, sin Šimuna, te po jedan šporar Lovro (koji se još naziva i *institor*) i mesar Fabijan Czaren.

⁴⁹⁵ Juraj, sin Valentina, Martin Tomić i Benedikt Škrinjarić jasno se mogu identificirati kao krojači. Da je Petar, sin Grgura, krojač vidi MCZ 5, str. 173; da je Mihael, sin Šimuna, krojač vidi MCZ 9, str. 212.

⁴⁹⁶ Da je Blaž Stojimilić krojač vidi MCZ 7, str. 440.

⁴⁹⁷ Klaić, *Zagreb*, str. 287.

⁴⁹⁸ MCZ 7, str. 373.

⁴⁹⁹ MCZ 7, str. 314.

⁵⁰⁰ Carpenter, *The formation*, str. 58.

⁵⁰¹ Flóra, „Generations in Urban Politics“, str. 216.

Što se tiče sastava magistrata, od 1377. do 1525. najzastupljeniji su bili postolari. Ukupno ih se u magistratu u tom razdoblju nalazilo 382, a slijede krojači (157), te remenari (94), kovači (87) i mesari (85). To nije konačan broj jer su ubrojani samo oni građani uz koje se navodi zanimanje u magistratu, a ne oni čije smo zanimanje saznali iz drugih dokumenata, ali sasvim sigurno može poslužiti kao relevantan uzorak.

Bratovštine i cehovi

Cehovi ili strukovna obrtnička udruženja također su jedna od glavnih karakteristika srednjovjekovnog grada. Cehovi se na Gradecu počinju formirati u 15. st., a na kraju 15. i početkom 16. st. sve su glavne obrtničke struke formirale cehove i usvojile zasebne statute. Još ranije od 14. st. obrtnici su osnivali bratovštine (*confrateritas, kalendinum*), a pored obrtničkih bratovština, na Gradecu su postojale i etničke bratovštine Slavena, Latina i Nijemaca, dok se mađarska bratovština u izvorima ne spominje. No, dok su bratovštine uglavnom bile dobrovoljna udruženja građana s nekom zajedničkom poveznicom (profesija, etničko porijeklo), a čije je djelovanje imalo više pobožni i karitativni karakter, cehovi od sredine 15. st. postaju prava strukovna udruženja i članstvo u njima postaje praktički obvezno za sve obrtnike.

Do pojave strukovnih cehova, gradski je magistrat regulirao i pazio na kvalitetu i cijene obrtničkih proizvoda. Tako je magistrat 1362. limitirao cijene tekstilnih proizvoda,⁵⁰² a 1377. isto je učinio sa cijenama potplata i potkivanja konja.⁵⁰³ Godine 1383. magistrat regulira izradu zlatarskih proizvoda,⁵⁰⁴ a 1388. ponovno određuje maksimalne cijene postolarima, kovačima i suknarima.⁵⁰⁵ Godine 1425. magistrat izdaje dotad najveći niz odredbi o trgovini i obrtu na Gradecu.⁵⁰⁶ Gradska općina na čelu s Andrijom Šafarom, statutom određuje maksimalne cijene ulju, pekarskim, lončarskim, postolarskim proizvodima i uslugama, te propisuje način mjerenja robe, zabranjuje preprodaju, a iskazuje i brigu za zdravstvenu ispravnost prehrambenih namirnica. No, to je ujedno i posljednji takav propis koji je izravno zadirao u obrtničke struke. Od sredine 15. st. na Gradecu se počinju organizirati cehovske udruge, prvo se organiziraju najbrojniji postolari (1453.), a potom

⁵⁰² MCZ 4, str. 210.

⁵⁰³ MCZ 5, str. 77.

⁵⁰⁴ MCZ 5, str. 187.

⁵⁰⁵ MCZ 5, str. 287.

⁵⁰⁶ MCZ 2., str. 47-50.

obrtnici kožarskih struka (1466.).⁵⁰⁷ Cehovskim udruživanjem obrtnici su postigli određeni stupanj autonomije u svom poslu, tako da sudac i prisežnici nisu smjeli pozivati na red određenog člana ceha prije savjetovanja sa dekanom tog ceha. Iako su se obrtnički cehovi izborili se za slobodu i stavili strukovnu kontrolu u svoje ruke, vrlo su brzo oni sami počeli u potpunosti kontrolirati obrt na gradskom području, a gradska se uprava, sigurno u 16. st. nije smjela samovoljno miješati u pitanja koja se tiču pojedinog ceha.⁵⁰⁸ Klaić je djelovanje cehova ocijenila izrazito negativno smatrajući da su preuzeli elemente staleške organizacije te su sprečavali slobodno razvijanje obrtničke proizvodnje.⁵⁰⁹

Ipak, ovdje nas najviše zanima veza između cehova i pripadnika gradske elite. Već od kraja 14. st. obrtničke su organizacije (gilde) u većoj ili manjoj mjeri preuzeli vlast u mnogim europskim gradovima.⁵¹⁰ U Budimu, u prvoj polovini 15. st. voditelji gradskih cehova morali su biti konzultirani oko svih važnijih gradskih pitanja.⁵¹¹

Što se tiče Gradeca, može se pretpostaviti da su obrtnički članovi magistrata u drugoj polovini 15. st. ujedno i članovi svojih cehovskih udruga. Međutim, u ovom periodu, od sredine 14. do početka 16. st. ne vidimo blisku vezu između funkcije dekana pojedine bratovštine i neke funkcije u magistratu, naročito one sudačke. To može biti i posljedica nedostatka izvora, odnosno vrlo siromašnih sudskih spisa i zemljišnih knjiga za posljednja dva desetljeća 15. st., te za početak 16. st., a to je upravo vrijeme kada se smatra da cehovi jačaju. U sastavima magistrata do 1450. tek za 14 građana stoji oznaka da su dekani neke bratovštine. Jedino znamo da je Antun bio dekan bratovštine mesara, no uspio je biti samo jednom vijećnik 1437. Najviša funkcija dekana u magistratu bila je prisežnička; dekan mesara, Clemens prisežnik je 1448., a svi ostali dekani bili su vijećnici.⁵¹² Dekan slavenske bratovštine bio je *Duch Sydow* čiji je sin Pavao bio prisežnik.⁵¹³ Kao dekan latinske bratovštine 1384. spominje se zlatar *Brumen* koji je 1377. prisežnik u slavenskoj skupini.⁵¹⁴ Mesar Luka, vijećnik u slavenskoj skupini, također je zabilježen kao dekan.⁵¹⁵

Jedini suci za kojim možemo utvrditi da su bili i dekani bratovština bili su Martin Tomić i Petar Mađar (Hungarus), sin Pavla. Obojica su bila dekani slavenske bratovštine;

⁵⁰⁷ Klaić, *Zagreb*, str. 281.

⁵⁰⁸ Tkalčić, *O staroj zagrebačkoj trgovini*, str. 29.

⁵⁰⁹ Klaić, *Zagreb*, str. 283.

⁵¹⁰ Nicholas, *The Later Medieval City*, str. 113-114.

⁵¹¹ Rady, *Medieval Buda*, str. 120.

⁵¹² Treba voditi računa da se ne broje dekani prisežnika, što je funkcija koja se pojavljuje šesdesetih godina 15. st.

⁵¹³ MCZ 9, str. 89.

⁵¹⁴ MCZ 9, str. 2.; MCZ 5, str. 75.

⁵¹⁵ MCZ 6, str. 230.

Petar je bio dekan 1439.,⁵¹⁶ a Martin 1455. godine.⁵¹⁷ No, Petar je postao dekanom bratovštine nakon što je već dva puta obnašao sudačku dužnost, a isto tako, Martin Tomić bio je do 1455. tri puta gradski sudac, pa ne možemo tvrditi kako im je funkcija dekana dodatno pomogla u političkoj karijeri, nego je prije bilo obratno, a osim toga etničke bratovštine ipak ne možemo smatrati pravim cehovima.

Zaključak

Od sredine 14. st. na Gradec ima značajke vrlo razvijenog trgovačkog grada, pa je i gradska elita uglavnom sastavljena od trgovaca. Osim trgovine u gradu i okolici, povoljan položaj Gradeca učinio ga je važnim i za tranzitnu trgovinu od juga prema sjeveru Kraljevstva i obratno. Najznamenitiji trgovci te novčari bili su iz Firence i drugih krajeva sjeverne Italije. Firentinci na Gradec dolaze kao agenti svojih kompanija, i posluju u suradnji sa drugim Firenticima u Kraljevstvu. Vjerojatno zbog građanskih povlastica, oni se uglavnom odlučuju na posjedovanje civiteta, a neki od njih zbog društvenog uspjeha i položaja koji postižu ostaju na Gradecu do kraja života. Nestanak firentinske i općenito latinske kolonije na Gradecu znak je i opadanja trgovine prema sredini 15. st. Trgovina nije nestala, ali se njen obujam i mogućnost velike zarade smanjio, odnosno moglo bi se reći da je velika trgovina zamijenjena manjom, i svoj će ponovni uzlet imati tek na prijelazu iz 15. u 16. st.⁵¹⁸ S nestankom velikih trgovaca, više do izražaja dolaze gradski obrtnici koji se od sredine 15. st. organiziraju u cehove, a cehovske organizacije pak do prvih desetljeća 16. st. u potpunosti kontroliraju obrtništvo u gradu i uspostavljaju nezavisnost od kontrole gradske općine. Iako se za pad trgovine u kojoj od sredine 15. st. dominiraju sitni trgovci i kramari obično traže uzroci u uključivanju plemića u trgovinu, osmanlijskim provalama, ometanju gradskih trgovaca maltarinama, valja ipak upozoriti da je u većini važnijih srednjovjekovnih gradova prvotna gradska elita proizašla iz redova trgovaca da bi poslije, od kasnog srednjeg vijeka pa sve do početka ranomodernog razdoblja, trgovačka elita u brojnim europskim gradovima postepeno ustupala čelna mjesta obrtnicima. To nije uvijek bilo zbog pada trgovačkih aktivnosti, nego i zbog razvoja obrtništva i njihovih udruženja, koja u kasnom srednjem vijeku nisu više samo strukovna, nego su u mnogim gradovima poprimili oblik i političkih organizacija. Na kasnosrednjovjekovnom Gradecu nemamo primjere da cehovi pokušavaju zavladatai gradom,

⁵¹⁶ MCZ 9, str. 335. S obzirom da Mađari nisu imali svoju etničku bratovštinu, ovaj podatak otvara mogućnost da su oni bili uključeni u slavensku.

⁵¹⁷ MCZ 7, str. 83.

⁵¹⁸ Usp. Rady, *Medieval Buda*, str. 105.

ili veće trgovačko-obrtničke konflikte koji bi prerasli u otvorene sukobe, ali niti na Gradecu cehovi nisu samo strukovne organizacije nego imaju i elemente društvenih, vjerskih, edukativnih i karitativnih organizacija. Drugim riječima, pad trgovačke dominacije i uspon obrtnika i cehova očito je bio neumitan proces u povijesti većine europskih gradova do kraja srednjovjekovnog perioda i početka ranomodernog doba.

VI. ZEMLJIŠNI POSJEDI

Općenite karakteristike organizacije gradskog prostora

Osim rodbinskih veza između članova magistrata, druga glavna karakteristika gradske elite jest njihov dobar ili iznadprosječan materijalni položaj. Suci, prisežnici i vijećnici ujedno su u načelu predstavljali bogatiji dio gradske zajednice. Kao i drugim srednjoeuropskim gradovima i na Gradecu urbana elita bila je sastavljena od bogatijih trgovaca, obrtnika i pripadnika sitnog plemstva kojima je svima zajedničko to što ih možemo identificirati kao vlasnike većeg broja posjeda, kuća u gradu ili različitih čestica zemlje na gradskom teritoriju. S obzirom da je nečije osobno bogatstvo za srednjovjekovni period teško egzaktno utvrditi, istraživanje posjedovnih odnosa u srednjovjekovnom gradu najčešće je i jedini način rekonstrukcije materijalnog stanja pojedinog građanina ili obitelji.

Najviše podataka o posjedima građana što se tiče izvora dolazi naravno iz posjedovnih spisa (*Knjige o posjedih*), odnosno devetog, desetog i jedanaestog sveska. U historiografiji najtemeljitiše je istraživanje izvršio Vladimir Bedenko koji je rekonstruirao smještaj mnogih privatnih kuća uz identifikaciju njihovih vlasnika.

Prema popisu iz 1368. na Gradecu je bilo više od 400 kuća, te oko 3000 stanovnika, ubrojivši kuće i stanovnike u gradskom podgrađu.⁵¹⁹ Kuće unutar zidina bile su organizirane u devet blokova (insula), a građene su još uz zidine te na području *Vicus carnificum*. Kuće uz zidine i Mesarskoj ulici ili naselju nisu spadale pod insule. Bedenko smatra da su insule očuvane do danas, odnosno da današnji razmještaj gornjogradskih ulica prati crte upravo srednjovjekovnih insula.⁵²⁰ Insule se nažalost vrlo rijetko spominju u izvorima –više o njima saznajemo tek zahvaljujući popisu iz 1368. te odluci magistrata o rasporedu čuvanja ključeva iz 1429.⁵²¹ Ne spominju se tamo gdje bismo ih najradije očekivali i priželjkivali – prilikom opisa smještaja nekretnine u kupoprodajnoj transakciji što bi znatno olakšalo rekonstrukciju posjeda. Dosadašnja historiografija o Gradecu ipak je uspjela odgonetnuti smještaj gradečkih insula, odnosno redoslijed njihove numeracije.⁵²² Bedenko je potom još rekonstruirao smještaj

⁵¹⁹ Krivošić navodi oko 400 kuća, dok je kod Bedenka taj broj neznatno veći: 320 kuća unutar zidina i od 100 do 150 kuća u podgrađu (Krivošić, *Zagreb i njegovo stanovništvo*, str. 55.; Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 118.)

⁵²⁰ Bedenko, *Zagrebački Gradec* str. 29-31.

⁵²¹ Raspored čuvanja ključeva MCZ 2, str. 67- 68.

⁵²² Prvu numeraciju insula izvršio je još Ivan Tkalčić, no općeprihvaćena je ona koju je predložio Stjepan Krivošić još 1979. Vidi: Krivošić, „Urbanističko uređenje zagrebačkog Gradeca u XIV. stoljeću“, *Čovjek i prostor*, br. 10., 1979. Prema njemu prva insula nalazila se desno od crkve Sv. Marka na mjestu gdje je danas

privatnih nekretnina u prvoj i devetoj insuli prema sačuvanim kupoprodajnim spisima. U obje insule živjeli su bogatiji građani, kuće su najčešće zidane, a dio tih kuća imale su ugrađene dućane u prizemlju, ili su se dućani nalazili tik uz kuću.⁵²³ Moguće da baš zbog toga što su na tom prostoru živjeli bogatiji građani, mnogi od njih suci ili prisežnici, taj je prostor i bolje dokumentiran od ostalih insula.

Organizacija gradskog prostora općenito je rezultat onodobnih trendova i načina gradnje u gradovima srednje Europe, a neki obrasci poput stvaranja glavnog trga gdje se nalazi župna crkva ili katedrala te sjedište gradske uprave vidljivi su, uz neke regionalne karakteristike, u svim srednjovjekovnim europskim gradovima. Bedenko smatra kako pravilan tlocrt gradečkih insula ukazuje da je izgradnja grada bila planirana, a neke nepravilnosti rezultat su tek prilagođavanju konfiguraciji terena.⁵²⁴ Gradec je već nedugo nakon osnutka bio opasan zidom, a smatra se da je zid uglavnom pratio današnji oblik Gornjeg grada, jedino su prijepori u historiografiji oko njegove zapadne strane, odnosno je li zid bio u Matoševoj ulici ili u Visokoj.⁵²⁵ Novija istraživanja ipak daju prednost Bedenkovom stavu da je Gradec od osnutka bio i na području današnje Visoke ulice.⁵²⁶

U drugoj polovini 14. st., odnosno od vremena od kada možemo pratiti dokumente, primjetno je da se glavni komunikacijski pravac kreće od trga u smjeru današnje Kamenite ulice prema Kamenitim vrata koja su tada glavni ulaz u grad. Trgovine koje su smještene na glavnom gradskog trgu šire se prema Kamenitoj ulici, a ne prema Ćirilometodskoj ili nekoj

zgrada Hrvatskog sabora. Sjevernije od nje, između današnje Opatičke i Basaričekove ulice, nalazila se druga insula, između današnje Basaričekove i Mletačke ulice bila je smještena treća insula, a do nje se nalazila četvrta insula (između današnje Mletačke i Demetrove ulice). Peta insula smještena je lijevo od crkve Sv. Marka gdje su danas Banski dvori, južnije od nje je šesta insula (između Matoševe, Ćirilometodske i Kuševićeve ulice), a južnije od tog prostora sve do južnog zida nalazila se sedma insula. Osmo insula nalazila se na mjestu između današnjeg Jezuitskog trga i Ćirilometodske ulice, a sjevernije od nje bila je deveta insula između Kamenite, Ćirilometodske i Habeličeve ulice. Takav je raspored prihvatio i Bedenko (vidi Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 30).

⁵²³ Smještaj dućana vidi: Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 107.

⁵²⁴ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 111.

⁵²⁵ Nada Klaić i Ivan Kampuš držali su da je zapadni potez zida išao je već stranom današnje Matoševe ulice i grad prelazi na područje današnje Visoke ulice tek nakon 1557. zbog novog utvrđivanja pred izravnom osmanlijskom opasnosti. Takvog se stavu priklonila i Lelja Dobronić (Dobronić, *Slobodni i kraljevski*, str. 24). Zbog toga se Mesnička vrata spuštaju se sa vrha današnjih Kapucinskih stuba na prostor današnje Mesničke i Streljačke ulice. Takvom se gledištu suprotstavio Bedenko smatrajući da je područje Mesničke, Demetrove, te dijelom i Visoke ulice bilo unutar zidina od 13 st., a Mesnička vrata nisu mijenjale poziciju. Vidi Klaić, *Zagreb*, str. 184.; Kampuš, „O utvrđivanju zagrebačkog Gradeca 1557.“, str. 309.; Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 14-16.

⁵²⁶ Arheološka iskapanja na području Matoševe 7 nisu utvrdili postojanje zidina na tom području. Vidi: B. Mašić, Matoševa 7, *Hrvatski arheološki godišnjak*, 2(2005) str. 165-166. Boris Mašić također me upozorio na ostatke srednjovjekovnog zida na području Demetrove ulice, koji zasad još nije pismeno dokumentiran. Ipak, s obzirom na pojačani intenzitet arheoloških radova i pronalazaka, za pretpostaviti je da će se u skorije vrijeme ta problematika napokon razjasniti. U tom smislu možemo spomenuti i posljednju vijest o pronalasku tragova srednjovjekovnog zida u Mesničkoj ulici (Petra Balija, „Bedemi iz 13. stoljeća otkriveni u Mesničkoj ulici nova su turistička atrakcija“, *Večernji list*, 24. 6., 2014.)

drugoju ulici, ako izuzmemo mesnice koje su na zapadnom dijelu. Kamenita vrata nazivaju se *magna porta* dok južna vrata nazivaju *porta campestris* ili *portella parva*.⁵²⁷ Takvu organizaciju Vučetić dovodi u vezu s izgradnjom kraljevske palače 1335. koja je promijenila glavni dotadašnji komunikacijski pravac sjever-jug kroz današnju Ćirilometodsku ulicu, budući da se južna vrata dijelom zatvaraju i postaju mala vrata.⁵²⁸ Nedaleko od Kraljevske palače gradi se i banska palača, a blizu njih smještena je i kapela Blažene Djevice Marije i njezin vrt. Prisutnost plemstva također je zabilježena vrlo rano što svjedoči izgradnja palače bana Stjepana Guthkeleda uz južni potez gradskog zida što je zapravo naznaka trenda kod plemića jačih i poznatijih plemićkih rodova koji će svoje gradske rezidencije u drugoj polovici 14. i u 15. st. radije pozicionirati uz istočni i južni bedem.

Uglavnom, glavni ulaz i komunikacijski pravac od sredine 14. st. odvijao se kroz Kamenita vrata i ulicu što su od vrata vodila na glavni trg. Ta ulica prolazi pored dvije gradske insule (1. i 9.) gdje se najčešće nalaze reprezentativne nekretnine od kojih se neke nazivaju i palačama. Tamo su živjeli bogatiji građani koji su uostalom često bili i trgovci ili vlasnici trgovina. U elitniji dio grada svakako možemo pribrojiti i trg, odnosno kuće koje su gledale na trg. Na trgu je bila smještena gradska vijećnica, na istom mjestu gdje je i danas, dok se na jugozapadnoj strani trga nalazio hospital, a nedaleko od trga, odnosno vijećnice nalazila se i gradska škola. Sjeverni dio današnje Ćirilometodske također je bio ugledniji, kao i prostor oko crkve sv. Katarine.

Popis iz 1368.

Više puta spominjani popis kuća iz 1368. vrlo je i zgodan presjek iz kojeg se može vidjeti tko je od pripadnika elite gdje živio u određenom dijelu grada. Popis nažalost nije potpun, nedostaju kućevlasnici iz prve insule, dijela druge i kuća uz gradski zid, iako se isti do neke mjere mogu rekonstruirati prema popisu stanara, jer je zabilježeno u čijoj kući neki

⁵²⁷ Ćirilometodska ulica ipak zadržava reprezentativnu namjenu o čemu svjedoči odredba gradskog magistrata iz 1363. da jedan građanin zatvori ulaz s ulice u podrum, radi slavlja u skorije vrijeme. Vidi: MCZ 4, str. 255.

⁵²⁸ Gradnja kraljevske palače počinje 1335. kada Kralj zapovijeda banu Mikcu da uz palaču gradi mala vrata (MCZ 1, 148-149.). Ipak, nije posve sigurno da Kralj i ban raspravljaju o budućim poljskim vratašcima jer su mogla postojati još jedna vrata direktno vezana uz palaču budući da se u dokumentu navodi da su ta vrata uz palaču. Nada Klaić, koja je kraljevsku palaču pozicionirala na mjesto palače Zrinski na današnjem Markovićevoj trgu smatrala je da se radi o budućim Mesničkim vratima (Klaić, str. 190.). Bedenko kraljevsku palaču smješta na područje današnjeg parka Grič, međutim kasnije provedena arheološka istraživanja parka Grič (2003.) utvrdila su da taj prostor nije nikada bio izgrađivan osim jedne male građevine koja je možda bila dio kompleksa palače, a na parku Grič nalazilo se groblje s najstarijim ukopima iz početka 16.st. (Boris Mašić, Buga Pantlik „O nalazu novca iz groba 74 u parku Grič na zagrebačkom Gornjem gradu“, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 41, 2008., str. 332.) S obzirom na te rezultate kraljevska bi palača morala biti smještena još istočnije od parka Grič.

stanar boravi. Osim što saznajemo gdje je tko živio, popis donosi i veličinu nekog posjeda što je vrlo važno u kontekstu istraživanja urbane elite. Veličina posjeda određivala se u kurijama koja na Gradecu ima prvenstveno značenje mjerne jedinice za veličinu posjeda, iako u nekim slučajevima može biti i sinonim za kuću ili stan.⁵²⁹ Kurija je u današnjim mjerilima iznosila nešto manje od 400 kvadratnih metara, to znači da je za stjecanje civiteta bilo potrebno imati posjed veličine parcele od oko 100 metara kvadratnih.⁵³⁰ Prosječna je veličina parcele iznosila oko pola kurije, a veličina 90% parcela kretao se od jedne četvrtine do pola kurije. Parcele koje su veće od jedne kurije bilo je manje od 10%, odnosno 5% ako računamo samo kuću unutar gradskih zidova. Prosječna parcela u gradu bila je dva puta veća od prosječne parcele u gradskom podgrađu.⁵³¹ U principu, svaka je insula imala tek nekoliko posjeda veličine jedne ili više kurije.

U popisu iz 1368. vidimo nekoliko bivših, ali i budućih sudaca. U petoj insuli živio je bivši sudac Pavao, na posjedu veličine dvije kurije.⁵³² Isti posjed Kralj 1375. poklanja svom dvorskom notararu (*curie nostra notaris*) Andriji literatu, sinu Matije i njegovom bratu Iliji koji su već bili gradečki građani, zbog toga što je Pavao umro bez nasljednika.⁵³³ Da je riječ o istom posjedu, svjedoči činjenica što se i u popisu i u dokumentu kraljevske kancelarije spominju isti susjedi suca Pavla.

U šestoj insuli živio je sudac Mikeč, sin Hencia, također na posjedu veličine dvije kurije.⁵³⁴ U sedmoj insuli nalazimo suca Sebastijana koji ima posjed od jedne kurije, a u osmoj jednog bivšeg, i dva buduća suca. Najveći posjed od njih ima Ivan, sin Lovre (*Johannes Laurenci*), oko jedne kurije, dok bivši sudac Mikuš ima pola kurije, a Jakov Bole 1368. imao je posjed od tri četvrtine kurije. Posljednja, deveta insula također je bogata sucima: najveći posjed tamo je imao vjerojatno najbogatiji gradečki građanin Petar Ligerije, a do njega je živio budući sudac Luka Bonioli. Ligerije je imao posjed na tri kurije i jednu četvrtinu, a Bedenko je taj posjed rekonstruirao na mjestu današnje gimnazije „Tituš Brezovački“ na uglu Habelićeve i Kamenite ulice.⁵³⁵ Još je u devetoj insuli bio i sudac Ivan, sin Antonija, tako da je i ta insula dala tri suca u drugoj polovini 14. st.

Neki su suci živjeli i u kućama uz gradski zid. Zanimljivo je da su te kuće uglavnom na istočnom i južnom potezu gradskih zidina. Sudac iz godine kada je popis napravljen, Petar,

⁵²⁹ Klaić, „O strukturi gradske jezgre“, str. 42-43.

⁵³⁰ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 91-92.

⁵³¹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 93.

⁵³² MCZ 11, str. 229.

⁵³³ MCZ 1, str. 245.

⁵³⁴ MCZ 11, str. 230.

⁵³⁵ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 56.

sin Donata živio je na zapadnom dijelu zida, sa sjeverne strane Kamenitih vrata.⁵³⁶ To je po svemu sudeći bio i najveći posjed na Gradecu veličine pet kurija što doduše saznajemo iz opisa krajem 14. st. Južno od Kamenitih vrata živio je neki Gungek sudac, no ne znamo na kojeg bi se to suca odnosilo jer to ime više zvuči kao neki nadimak od nekog drugog imena.

537

Naravno, suci su često imali i više posjeda u gradu. U popisu iz 1368. vidi se da su bogatiji građani najviše voljeli imati još jedan posjed u podgrađu. Tako su i suci Petar Donat i Petar Ligerije, Stjepan, brat Loranda, Mikeč, Mikuš, Jakov Bole imali posjede i u gradskom podgrađu zvano *Vicus Teutonicorum*, a sudac Sebastijan imao je manji posjed u Novom selu (*Nova villa*).⁵³⁸

Razmještaj privatnih posjeda unutar zidina tokom 15. st. Deveta insula

Popis iz 1368. tako dobro pokazuje smještaj nekih gradskih sudaca u određenom vremenu, ali naravno gledajući na duži rok, nekretnine su relativno često mijenjale vlasnike. Kako se moglo vidjeti, niti deset godina nakon sastavljanja popisa kuća suca Pavla dobila je nove vlasnike. Posjedovni odnosi u srednjovjekovnom gradu vrlo su dinamični, a kupnja veće kuće ili više kuća svjedoči o dobrom materijalnom statusu kupca, a isto tako prodaja najčešće ukazuje na pad u materijalnoj moći nekog građanina. Zbog toga je zanimljivo pratiti vlasnike pojedinih nekretnina čiji se vlasnici često spominju kao suci ili prisežnici. Nažalost, kontinuitet se ne može pratiti na području cijelog grada, nego uglavnom na njegovom jugoistočnom dijelu (9. i 1. insula), te kuće uz jugoistočni i južni bedem. Međutim, s obzirom da se to područje ionako smatra kao boljim i reprezentativnijim dijelovima grada, korišteni uzorak je dovoljan pošto je ovaj rad ionako posvećen elitama. Također valja podsjetiti da su srednjovjekovne kuće najčešće bile prizemnice s tri ili četiri prostorije te su zabatom okrenute prema ulici, a ulaz je iz dvorišta.⁵³⁹ Dakle, srednjovjekovni Gradec bio je ispunjen kućama

⁵³⁶ Bedenko je utvrdio kako popis započinje s južnom stranom Kamenitih vrata i ide u smjeru kazaljke na satu te završava na sjevernoj strani istih vrata. Koristeći druge kupoprodajne dokumente, Bedenko je zaključio kako je prvi navedeni građanin Antun, sin Vide, doista i živio kod Kamentih vrata, a južno od njega posjed su imali Čupori dok su na samom jugoistočnom uglu bili plemići Brezovački. Sa sjeverne strane Kamenitih vrata potkraj 14. st. živjela je Franciska, kćerka Ivana i unuka Donata kojoj je Petar Donat bio stric. (Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 44-45.)

⁵³⁷ MCZ 11, str. 237.

⁵³⁸ MCZ 11, 231-236.

⁵³⁹ Vučetić, *Prostorni razvoj*, str. 159. Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 88. Prostoriju su bile *stuba* (zajednička grijana prostorija, dnevna soba), *conquina* (kuhinja) te *camera* ili spavaonica.

koje su zabatom okrenute prema ulicama dok se sama njezina širina protezala u unutrašnjost insule.⁵⁴⁰

Prikaz započinjemo s devetom insulom jer se vlasnici iz popisa 1368. u određenoj mjeri mogu vidjeti i u 15. st. Najveći posjed kojeg smo već spomenuli bio je 1368. u vlasništvu Petra Ligerija, veličine 3 kurije i jedne četvrtine. Njegov je susjed bio Luka, sin Jakova, zet prisežnika Marka Boniolija. Međutim, temeljem kupoprodajnih ugovora iz 15. st. vidimo da je Luka, tada već pokojan, postao još za života vlasnikom tog posjeda, a zadržao je i svoj stari od jedne kurije, spomenut u popisu 1368. Nažalost, ne znamo što se dogodilo s vjerojatno najutjecajnijim i najbogatijim građaninom Gradeca iz druge polovine 14. st., Petrom Ligerijem de Medio. Njegovi nasljednici se ne spominju, niti postoji neki podatak koji bi otkrio njegovu sudbinu, a nema niti podatka o prodaji njegove kuće. Nakon smrti Luke Boniolovog kuću naslijeđuju njegova djeca i zet Cion.⁵⁴¹ S obzirom da su druga Lukina djeca ranije umrla, Cion je na kraju ostao jedini nasljednik cijelog kompleksa.⁵⁴² Kako je već navedeno, prema Bedenkovoj rekonstrukciji taj se je posjed nalazio na uglu današnje Kamenite i Habeličeve. Vjerojatno se u tu Cionovu kuću 1423. sklonio budimski trgovac i vrhovni tridesetničar Mihael Nadler bježeći od vojnika i familijara Ivana Albena. Nakon Cionovi smrti posjed je naslijedio njegov sin Toma, koji je rano umro tako da je skrbnik Tomine djece sudac Marin Klarić prodao 1454. taj posjed Ani, udovici Pavla Valpota, bivšeg tridesetničara, a ona to 1459. prodaje Blažu Stojimiliću koji nedugo potom postaje sudac.⁵⁴³

Cion je bio vlasnik i velikog posjeda od dvije kurije koji je bio smješten zapadnije uz prethodno spomenuti prema sredini insule. Vjerojatno je i taj posjed naslijedio od zeta Luke, jer je u 15. st. Cion, čini se, ostao jedini njegov nasljednik, tako da je on, posjedovao gotovo polovicu čitave devete insule. Tu drugu kuću naslijedila je Cionova kći Doroteja koja to prodaje 1447. Blažu, sinu Tome Ugrinovića iz Svetačja (*de Zinche*). Blaž je bio sitni trgovac (*institor*), gradski prisežnik i zet suca Ivana Perovića. Nakon njegove smrti 1462. vlasnik postaje njegov brat Stjepan, koji je ujedno i posljednji vlasnik koji se može identificirati.

Zapadnije od Cionovih kuća bili su dućani o kojima ćemo više reći u sljedećem poglavlju, kao i o dućanima koji su se nalazili u sklopu ostalih posjeda o kojima ovdje govorimo. Uz njih nalazila se kuća Nikole Denešića, plemićkog suca koji je bio oženjen

⁵⁴⁰ Primjeri takvih kuća još se mogu naći na Gornjem gradu. Radi se o dvije kuće u Matoševoj ulici br. 5. i 7.. Vidi: Lelja Dobronić *Zagrebački Kaptol i Gornji grad nekad i danas*, treće dopunjeno izdanje, Zagreb 1988. Tek su renesansne kuće promijenile smjer gradnje postavljajući pročelja paralelno s ulicom. Lelja Dobronić, *Renesansa u Zagrebu*, Zagreb 1994., str. 142.

⁵⁴¹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 56.

⁵⁴² Za veće posjede možemo rabiti termin kompleks jer se osim stambenog objekta često na posjedu spominjao i poljoprivredni objekt (staja) ili dućani.

⁵⁴³ MCZ 10, str. 189.

Margaretom, kćerkom suca Franje, sina Markovog, pa možemo pretpostavljati da je to prethodno i bio njegov posjed, koji je potom Margareta poklonila svom mužu. Pola parcele Nikola Denešić 1430. poklanja svom zetu prisežniku Petru, sinu Tome, a drugu je polovicu 1435. njegova udovica Margareta prodala krojaču Benediktu Škrinjariću.⁵⁴⁴ Benedikt je u to vrijeme bio gradski prisežnik, a sudac postaje 1443. i tada je već vlasnik cijele parcele. Bedenko još spominje dvoje vlasnika tog posjeda nakon Škrinjarića: prisežnika Stjepana Zajka, sina Marena i pojasara Ivana.⁵⁴⁵

Zapadnije od te kuće nalazio se posjed literata Gašpara veličine jedne kurije. On je to naslijedio od svog oca zlatara Cosme koji je kao vlasnik naveden još u popisu iz 1368., a Gašpara nasljeđuju njegove dvije kćeri, odnosno zetovi, ali čini se da njegova djeca odnosno zetovi nisu se uspjeli održati u tom elitnom dijelu grada. Luka Hrvat (*Croacus*), muž Gašparove kćeri Katarine, založio je jedan dućan 1437. prisežniku Brikciju Ribaru, sinu Ivana, a bivši sudac Martin Tomić otkupljuje dio od druge Gašparove kćerke Barbare. Jedan dio je u vlasništvu Martina Tomića, a drugi od 1445. postaje vlasništvo Jakova Eberspecka, koji je oženio udovicu spomenutog Brikcija Ribara.⁵⁴⁶ Ulrik Celjski 1448. oduzeo je Martinu Tomiću njegov dio te ga poklonio maršalu svog dvora Bernhardu Gribingeru, koji je uostalom i smijenio Tomića sa funkcije gradskog suca. Bernahard otkupljuje dio od Jakova Eberspecka, ali već 1450. prodaje većinu nekadašnjeg posjeda literata Gašpara, Andriji Radlinu. Nakon pada Celjskih, dolazi do dugotrajne sudske parnice u kojoj Martin Tomić traži povrat svojih posjeda u čemu tek djelomično uspijeva jer je Andrija Radlin ipak zakonito kupio kuću od Gribingera. Čini se da je najzad došlo do nekog sporazuma jer se se kao vlasnici tog posjeda spominju i Radlinovi i Martinovi nasljednici 1470. što znači da su obojica bila tada pokojna. Margareta, udovica Andrije Radlera, poslije se još dva puta preudala, za Stjepana, sina Ivana koji je otkupio dio posjeda od Marinovih nasljednika, a kasnije za Matiju krojača da bi posljedni vlasnik koji se može identificirati bio neki krojač Martin, adoptirani sin Margarete Radlin.⁵⁴⁷

Na samom zapadnom uglu insule nalazio se posjed suca Valentina Šaronića. Iako je bio veličine pola kurije on se u jednom slučaju naziva palačom. Valentin je kao vlasnik tog posjeda naveden još 1437., a čini se da nakon njegove smrti ostaje u vlasništvu njegova sina

⁵⁴⁴ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 57.

⁵⁴⁵ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 57.

⁵⁴⁶ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 58.

⁵⁴⁷ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 58.

Mihaela.⁵⁴⁸ Negdje pred kraj 15 st. kao vlasnik se spominje Ivan Pastor, a on taj posjed prodaje doktoru Ivanu, sinu Jakova de Angelis, koji je bio liječnik hercega Ivaniša Korvina.⁵⁴⁹

Iza tog posjeda nalazila se palača na parceli od dvije i pol kurije u vlasništvu Katarine, udovice Žigmunda Marka i Petra Šafara. Taj posjed Bedenko smješta na rub današnje Ćirilometodske i Vitezovićeve ulice.⁵⁵⁰ Palaču je Katarina poklonila trećem mužu Matiji Farkaša, sinu Egidija. Kako je Katarina nadživjela i svog trećeg muža palaču poklanja (1451.) drugom klokočkom plemiću Jurju Maretiću iz Klokoča koji je bio oženjen za njezinu sestru Elizabetu.⁵⁵¹ Sinovi Jurja i Elizabete bili su Valentin i Martin, zvani Vojko po čijem nadimku Maretići dobivaju novo poznatije ime – Vojkovići. Tako bismo mogli zaključiti kako se prva palača Vojkovića na Gradecu nalazila na sjevernom uglu današnje Ćirilometodske i Vitezovićeve, no u njihovom vlasništvu taj se posjed i posljednji put može jasno identificirati.

Prva insula

Prva insula zauzima cijeli današnji prostor Hrvatskog sabora. Također, ta se insula može smatrati boljim dijelom grada u srednjem vijeku što ne čudi s obzirom na njen položaj. Vlasnici kuća iz 1368. nisu sačuvani, tek se navode neki od njih kod popisa stanara, ali njihova imena ne možemo izravno povezati sa poznatim sucima iz tog vremena.

Pregled vlasnika kuća u prvoj insuli započet će se s posjedom na jugozapadno uglu insule u smjeru kazaljke na satu. Na uglu Kamenite i trga sv. Marka nalazila se kuća na jednoj cijeloj kuriji i četvrtine druge. Ona se može prvi put rekonstruirati tek 1439. kada je u vlasništvu djece susedgradskog vlastelina Nikole Totha.⁵⁵² Kuća također ima ugrađeni dućan, pa u nedostatku drugih izvora možemo posumnjati da je Nikola Toth vlasnik te kuće još od 1361. kada se spominje da kupuje dućan.⁵⁵³ Obitelj je taj posjed ostavila franjevcima koji to pak prodaju 1445. budućem sucu Ivanu Bolšaku za 190 florena.⁵⁵⁴ Potkraj stoljeća kao vlasnici se spominju literati Albert i Antun kada je prodaju Ivanu Pastoru zbog dugova. Pastor i tu kuću prodaje 1503. Johannesu Jakobu de Angelis koji je osim te i već spomenute kuće na drugom uglu Kamenite i trga sv. Marka imao i još jedan posjed odmah uz bivšu kuću Nikole

⁵⁴⁸ MCZ 10, str. 270.

⁵⁴⁹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 58.

⁵⁵⁰ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 56.

⁵⁵¹ MCZ 10, str. 129.

⁵⁵² Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 56.

⁵⁵³ MCZ 4, str. 198.

⁵⁵⁴ MCZ 10, str. 59.

Tota u prvoj insuli tako da je liječnik Ivaniša Korvina od 1504. imao čak tri vrijedna posjeda u središtu grada.⁵⁵⁵

Točno na sredini zapadne strane današnjeg Hrvatskog sabora spominje se palača Marka, sina suca Mikeča, sina Franciska.⁵⁵⁶ Trgovac Marko je sin Mikeča, gradskog suca iz 1357. Kako Marko nije imao nasljednike, palaču koja se nalazila nasuprot crkve sv. Marka, otprilike točno na sredini zapadne strane današnjeg Hrvatskog sabora, prepustio je svojoj sestri Margareti, udanoj za prisežnika latinske skupine Ivana Donata, a ona je nedugo potom poklanja svom mužu.⁵⁵⁷ Već godinu dana kasnije (1398.) Ivan Donat prodaje palaču za 130 florena Grguru, sinu Benedikta *de Hudstich (Hudestech)*, s time da je Grgur Ivanu dao još jednu drugu kuću.⁵⁵⁸ Grgur je brat suca Brikcija, očuha Ivana Perovića, spomenut još 1397. u popisu izopćenika, a kasnije se često nalazi u gradskom magistratu na vijećničkim i prisežničkim funkcijama. Nakon njegove smrti kuća je postala prvo vlasništvo njegovog brata Brikcija koji ju je prepušta svojoj ženi Margareti, odnosno majci Ivana Perovića, a ona je pak 1442. prodaje zlataru Nikoli Petrovom, bivšem gradskom sucu za 150 florena.⁵⁵⁹ Nikola za vrijeme Celjskih napušta grad pa Nikolina žena i zet daju taj posjed u zamjenu Jakovu Eberspecku.⁵⁶⁰ Nikola je nakon smrti Jakova kasnije ponovno postao vlasnik, no zbog duga od 150 florena posjed je otišao u ruke Marka iz Venecije, odnosno njegovih zetova Urbana Špiljka i Jakova.⁵⁶¹ Dakle, u nekoliko transakcija tokom dužeg vremenskog perioda možemo vidjeti kako kuća ne gubi na vrijednosti. U 16. st. vlasnik je prisežnik Juraj, zet Ivana Pastora, a od 1523. sudac Emerik Mikulić iz Križevaca.⁵⁶²

Sjevernije od te palače nalazila se drvena kuća u vlasništvu jurata Mihaela Caprinija iz Dubrovnika. On je vlasnik te kuću do 1427. kada ju prodaje Blažu štacunaru, sinu Pavla, za 38 florena. Prema Bedenku, ta se kuća sve do kraja 15. st. nalazila u rukama Blaževih potomaka, odnosno njegovog sina Jurja Klarića i unuka Stjepana Tolmanića.⁵⁶³ Odmah do te kuće, odnosno na samom sjeverozapadnom uglu insule nalazio se posjed veličine jedne te pola kurije. Jedan dio bio je u vlasništvu obitelji Šafara, a manji od pola kurije spominje se u

⁵⁵⁵ Taj treći posjed u prvoj insuli često je mijenjao vlasnike. Najpoznatiji je bio bivši jurat Toma Cheden. Vidi Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 50.

⁵⁵⁶ MCZ 9, str. 38.

⁵⁵⁷ Nema nikakvih podataka da je Ivan u rodbinskoj vezi s ranije spomenutom obitelji *De Medzo*. Istu kuću i zagrebački biskup naziva palačom u poznatom popisu izopćenika iz 1397. u kojem je Ivan Donat naveden kao *Johannes juratus de palatio retro st Marci*. Popis izopćenika vidi: MCZ 1, str. 378-384.

⁵⁵⁸ MCZ 9, str. 101.

⁵⁵⁹ MCZ 10, str. 17.

⁵⁶⁰ MCZ 10, str. 38.

⁵⁶¹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 48.

⁵⁶² Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 48.

⁵⁶³ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 52.

vlasništvu Cionovih nasljednika. Od 1445. Pero, sin Petra Šafara, vlasnik je oba posjeda, ali nakon njegove smrti udovica Skolastika prodaje veći dio Blažu štacunaru pa je spomenuti posjed sve do 1488. u rukama Blaževih nasljednika. Ostali vlasnici tog posjeda koji se mogu rekonstruirati bili su plemić Sebastijan Nandor, bivši kapetan Beograda, a od 1492. vlasnik je postao Mihael Oprašnić.⁵⁶⁴ Pomalo začuđujuće, najveći se posjedi u insuli nalaze na njenoj stražnjoj strani, odnosno dijelu koji gleda na današnju Opatičku ulicu. Tamo su bila smještena dva veća kompleksa, a svaki je bio veličine otprilike dvije kurije.

Sa sjeverozapadne strane insule nalazio posjed koji se prvi put jasno može identificirati u vlasništvu obitelji Šfar, odnosno Jakova Šafara. Jakov je 1443. počinio ubojstvo te je pobjegao iz grada pa je kuća prvotno prvo pripada njegovom bratu Petru i drugoj Jakovljevoj ženi Uršuli, a kasnije prelazi u vlasništvo suca Blaža, sina Pavla.⁵⁶⁵ Tek se od Blaževa vlasništva kuća počela nazivati palačom: 1456. kada je u vlasništvu Blaževih nasljednica - kćeri Katarine i Agate, odnosno njihovih zetova Tome Ivanovog i Matije, sina Lodovika.⁵⁶⁶ Kako je već ranije navedeno u prikazu rodbinskih odnosa, djeca Agate i Tome bili su Stjepan i Doroteja (Tolmanić) koja je bila udana za Jurja Vitkovića iz Modruša te mu je 1475. prepustila svoj dio, dok se Katarina nakon smrti prvog muža kasnije preudala za Blaža Lazarina, a 1485. prodaje svoj dio palače Jurju Vitkoviću iz Modruša, tako da je Juraj tada postao vlasnik cijelog ili najvećeg dijela tog sklopa.⁵⁶⁷ Drugim riječima, nasljednici Blaža štacunara imali su tu palaču sve do kraja 15. st.

Drugi posjed, na uglu današnje Opatičke i Kamenite u 15. je stoljeću bio u vlasništvu nasljednika zlatara Nikole, suca Ivana Zigeštaka te njegove sestre Cecilije, odnosno njezinih sinova Petra Pentere i Stjepana, sina Mihaela Ortoflića. Godine 1429. cijeli posjed drži Brikcije, sin Benedikta, a nakon njegove smrti posjed nasljeđuje njegova udovica Margareta, majka Ivana Perovića. Margareta jedan dio, drvenu kuću i zidanu dućan poklanja svojoj kćeri odnosno njezinom mužu prisežniku Nikoli, sinu Damjana iz Klokoča. Pošto Nikola umire bez nasljednika, taj dio oporučno dobiva Blaž Lazarin (Teutonic). Drugi dio, veću zidanu kuću nasljeđuje Ivan Perović, a kasnije njegov sin Dominik. Dominik je kuću bio založio, pa je nakon njegove smrti taj posjed grad prodao Mihaelu Oprašniću koji je i posljednji poznati vlasnik.⁵⁶⁸

⁵⁶⁴ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 52.

⁵⁶⁵ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 52-53.

⁵⁶⁶ MCZ 10, str. 170.

⁵⁶⁷ MCZ 8, str. 80-81. MCZ 11, str. 2., 24., 66.

⁵⁶⁸ Vidi Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 51.

Između te kuće i nekadašnjeg posjeda Nikole Tota s kojim je započet ovaj pregled nalazila se kuća na pola kurije koja je prvotno, od kraja 14. st., pripadala Leonardu, bratu Mihaela Sebastijana. Kako je već navedeno kod analize rodbinskih odnosa, nakon Leonardove smrti posjed se vratio u ruke Mihaela Sebastijana koji ga prepušta svojoj kćeri Katarini, a ona ga poklanja svom mužu prisežniku Leonardu iz Bavarske. Leonard zbog nekog duga prodaje kuću Seboldu Mayeru 1445., a on već godinu dana poslije prodaje cijeli posjed za 200 florena Sebastijanu Soldinaru. Nakon njegove smrti kuću posjeduje sudac Antun Roth koji je oženio Soldinarovu udovicu, ali prema Bedenku, posjed nasljeđuje Ivan, sin Sebastijana Soldinara.⁵⁶⁹

Vlasnici kuća uz gradski zid

Osvrt na poznate vlasnike kuća uz gradski zid započet će se metodom koja je upotrebljena i u popisu iz 1368., od Kamenitih vrata pa u smjeru kazaljke na satu do početne točke, odnosno posjeda sa sjeverne strane Kamenitih vrata. Taj dio popisa iz 1368. započeo je s Antunom, sinom Vide. Čini se da je njegova jedina nasljednica bila kćerka Klara koja je bila udana za Mihaela Sebastijana pa taj cijeli posjed prelazi u njegove ruke. Budući da se odmah uz Kamenita vrata spominju posjedi drugih građana, kompleks Mihaela Sebastijanovog tek je svojim sjeveroistočnim dijelom završavao u Kamenitoj ulici gdje je bio smješten dućan, a sama je palača zabatom okrenuta prema Kamenitoj ulici, dok je drugi dio posjeda bio južno i istočno prema zidu tako da je cijeli kompleks bio u obliku slova L.⁵⁷⁰ Palaču su naslijedili Mihaelovi sinovi Benedikt i Marko, a 1448. braća poklanjaju prazno zemljište na prostoru tog sklopa svojoj sestri Uršuli, odnosno njezinom mužu zlataru Pavlu, sinu Stjepana.⁵⁷¹ Nakon Benediktove smrti, četiri godine kasnije, Marko im prodaje pola kamene kuće i dućan za 98 florena.⁵⁷² Godine 1455. kao nasljednici spominju se samo Mihaelovi zetovi Pavao i Benedikt iz Baranje koji sada palaču i drugu zidanu kuću dijele između sebe.⁵⁷³

Južnije od tog kompleksa prema popisu nalazio se posjed plemića Čupora na kojem se nalazila i kula. U izvorima iz 15. st. tamo se najčešće spominje posjed neke djece Aleksandra, koje Bedenko također drži pripadnicima obitelji Čupor.⁵⁷⁴ Potom slijedi parcela od jedne

⁵⁶⁹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 50-51.

⁵⁷⁰ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 40.; 71-72.

⁵⁷¹ MCZ 10, str. 100. Zapravo, palaču je naslijedio Marko ali je polovicu 1446. prepustio Benediktu *ob amorem sincere caritatis* (MCZ 10, str. 61.).

⁵⁷² MCZ 10, str. 136.

⁵⁷³ MCZ 10, str. 163-164.

⁵⁷⁴ Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 45.

kurije gdje je krajem 14. st. vjerojatno bio prisežnik Grgur Hustić (*de Hudestech*), sin Benedikta i brat suca Brikcija. On taj posjed potkraj 14. st. mijenja sa Ivanom Donatom za njegovu palaču u prvoj insuli. Posjed je do sredine 15. st. u rukama Margarete, udovice Ivana Donata, odnosno njihovih nasljednika, a od 1460. vlasnik tog posjeda je sudac Konrad Rawsar.⁵⁷⁵

Potom slijedi parcela veličine jedne i pol kurije u vlasništvu prisežnika Jakomela i njegovog sina Ivana.⁵⁷⁶ Potonji je 1443. prodaje gradečkim zlatarima Dioniziju i Pavlu, no oni 1448. napuštaju grad za vrijeme Celjskih, pa vrhovni gospodari Gradeca njihov posjed poklanjaju drugom zlataru, Lovri iz Sedmogradske. Lovro se međutim ne zadržava u gradu nego prodaje taj posjed zlataru Filipu. Nakon pada Celjskih zlatari Dionizije i Pavao uspjeli su vratiti taj posjed.⁵⁷⁷

Na samom jugoistočnom uglu grada nalazio se veći posjed koji je u 15. st. zauzimao prostor od dvije i pol kurije. Prema popisu iz 1368. vlasnik tog posjeda bio je zagrebački župan Ivan od Brezovice, a njegov prvi susjed Stjepan, sin bana Mikca. Sinovi Ivana od Brezovice 1400. prodaju svoje nasljedstvo Tomi Obreškom, tada vikaru zagrebačke nadbiskupije.⁵⁷⁸ Nakon Tomine smrti njegova udovica Doroteja, kći Ladislava *de Elyewlgh* (*Elyench*), prodaje 1445. palaču za 350 florena što je i najveća cijena koja je postignuta za neki gradski posjed u 15 st.⁵⁷⁹ Novi vlasnik je također plemić, Marko, sin Ivana od Čave, plemićke općine kod Bužima. Ulrik Celjski iz nekog je razloga oduzeo Marku tu palaču te ju je poklonio svojoj ženi Katarini.⁵⁸⁰ Marko je ipak uspio vratiti palaču nakon pada Celjskih, a pred kraj života je poklanja dominikancima koji otprilike u to vrijeme premještaju svoj samostan na Gradec.⁵⁸¹ Međutim, i dominikanci su 1469. prodali palaču 80 florena plemiću Jurju Bradaču, sinu Nikole iz Ladomerca, koji je u to vrijeme bio kapetan Beograda. Obitelj Bradač držala je taj posjed i u 16. st. Znakovito je da su vlasnici palače na jugoistočnom uglu

⁵⁷⁵ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 40.

⁵⁷⁶ Između Rawsarove i Jakomelove kuće prema Bedenkovoj rekonstrukciji nalazila su se još tri posjeda: dva od pola kurije najčešće u vlasništvu obrtničkih obitelji, dok u drugom, osim obrtnika kao vlasnike vidimo i svećenička lica. Treći posjed bio je u vlasništvu Jakova, sina Jurja iz Klokoča, koji je bio medvedgradski kaštelan. Nakon njegove smrti 1430. njegovi sinovi literat Matej i kanonik Teodorik dijele taj posjed između sebe. Vlasnici tih posjeda iz druge polovine 15. st. također su obrtnici (vidi Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 40.)

⁵⁷⁷ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 41-42.

⁵⁷⁸ Za razliku od Tome Obreškog koji je bio desna ruka biskupa Eberharda, Stjepan Vrag Prodavić zbog priklanjanja protužigmundovskoj strani ostao je i bez posjeda na Gradecu među kojima su bili kuća i kupalište koje kralj 1398. poklanja Eberhardu. (MCZ 1, str. 394-395.). Ukoliko su Prodavići i dalje imali posjede na južnom dijelu kako se vidi iz popisa iz 1368. nije nemoguće da je njezin novi vlasnik biskup Eberhard prepustio tu kuću Tomi te da kupnjom palače Ivana od Brezovice, Toma počinje zaokruživati svoj posjed.

⁵⁷⁹ MCZ 10, str. 54.

⁵⁸⁰ MCZ 2, str 101. Palača je bila oduzeta Marku prije 1451. kada se na tom mjestu u izvorima spominje *hortum domine Comitisse* (MCZ 10, str. 126.).

⁵⁸¹ MCZ 10, 277.

grada neprestano bili pripadnici plemstva koji osim prisežnika Marka od Čave nisu bili uključeni u politički život gradske općine. Marko je sasvim sigurno i živio u palači, dok je drugima ona vjerojatno bila samo jedna od rezidencija u kojoj su boravili tek povremeno. Zbog toga nije isključeno da se tamo nalazila i nekadašnja Gillionova palača iz 13 st.

Između palače na jugoistočnom uglu grada i Malih (Poljskih) vrata nalazilo se tek nekoliko posjeda, od čega su tek dva bila duže vrijeme u vlasništvu građana, a preostali su bili u vlasništvu svećenika ili redovnika. Na sredini se nalazila kuća kapele Sv. Katarine, a između nje i palače na jugoistočnom uglu posjede su držali dominikanci.⁵⁸² Do Malih vrata bio je veliki posjed na čak četiri kurije, a prvi se put spominje 1432. kada ga Katarina, udovica Pavla Zrinskog, prodaje klesaru Ivanu. Od 1438. vlasnik je sudac Marin Klarić, a potom sitni trgovac Mihael Mothonhauser, a od 1472. sudac Blaž Stojimilić.⁵⁸³ Desno od tog posjeda nalazila se kuća na parceli od dvije kurije koja se prvi put može rekonstruirati početkom 15. st. kada je u vlasništvu sitnog plemića Mihaela Thara iz Poljane, čija je kćerka bila udana za Leonarda, sina Sebastijana. On tu kuću prodaje 1413. klesaru Stjepanu, a njegov sin 1436. daje u zamjenu tu kuću krojaču Matiji Pučiću. Matijina udovica 1461. daje također u zamjenu taj posjed prisežniku Dioniziju Šipčiću, da bi je on 1471. prodao dominikancima koji tamo počinju graditi samostan.⁵⁸⁴

Čini se da od Malih vrata pa do područja parka Grič nije bilo veliko stambeno područje. To je sigurno posljedica toga što je tamo smještena kraljevska palača koja je morala zauzimati glavni dio tog prostora. Osim kraljevske palače, tamo je bila banska palača i kapela Blažene Djevice Marije, a uz nju veći vrt. Vrt se nalazio na mjestu današnjeg parka Grič, a kapelica na mjestu današnjeg Državnog hidrometeorološkog zavoda.⁵⁸⁵ Ipak, spominju se nekoliko privatnih kuća od kojih je najveća ona Benedikta, sina Gyuana, veličine dvije kurije, a Benedikt je taj posjed zasigurno naslijedio od oca Gyuana. Zapravo, vrlo je moguće da je taj posjed prethodno bila banska palača. Banska je palača bila smještena uz kraljevsku, međutim spominje se tek jednom, u zamjeni posjeda između bana Nikole i sinova nekadašnjeg bana Mikca.⁵⁸⁶ Prilikom kasnijih spomena kraljevske palače nikada se u opisu smještaja ne navodi banska palača i ne bi bilo neobično da je nju neki ban prodao ili poklonio određenom građaninu kao što je to napravio ranije Stjepan Guthkeled poklonivši svoju palaču građaninu Gillionu. Jedina značajnija nekretnina koja se spominje uz kraljevsku palaču bila je kuća na

⁵⁸² Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 43.

⁵⁸³ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 43.

⁵⁸⁴ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 44.

⁵⁸⁵ Klaić, „Iz topografije“, str. 136-137.

⁵⁸⁶ MCZ 1, str. 169.-171.

dvije kurije tridesetničara i trgovca Gyuana Benediktova zbog čega držim da je sasvim vjerojatno da se radi o nekadašnjoj banskoj palači. Benedikt, sin Gyuana, 1446. adoptivnim sporazumom poklanja tu kuću zagrebačkom biskupu Benediktu de Zolio, a ovaj je prepušta svom šogoru Stjepanu Mađaru (*Hungarus*) *de Felselyndwa* (Gornja Lendava). Posljednji vlasnik koji se može identificirati bio je sudac Antun, sin Tome iz Klokoča, koji 1462. tu kuću kupuje upravo od Stjepana Mađara za 60 florena.⁵⁸⁷

I kraj Mesničkih vrata ili u Mesarskom naselju postojali su posjedi čiji su vlasnici u nekom vremenu bili suci i prisežnici. Sredinom 14. st. (1368.) kraj Mesničkih vrata kuću je imao sudac Franjo, sin Marka, a u Mesarskom je naselju iste godine živio Nikola Odolas.⁵⁸⁸ U 15. st. prisežnik Martin Zitarić imao je tamo jednu kuću, a njezin kasniji vlasnik Petar Klak također je bio prisežnik. Do njega je bio posjed Jurja, sina prisežnika Ivana Donata, čiji je kasnije vlasnik prisežnik Petar, sin Maleca. Potom slijedi posjed Rafaela, sina suca Ivana Božovog. Kuće u Mesarskom naselju imali su Cion i Martin Tomić, ali oni sigurno nisu tamo i živjeli nego su njihove rezidencije bile u boljim dijelovima grada, a u njihovom slučaju to je bila deveta insula.⁵⁸⁹

Sjevernije, odnosno na potezu zapadnog zida uglavnom se nalaze manji posjedi. Dominiraju parcele veličine tek četvrt kurije, pa se nameće logični zaključak kako je riječ o siromašnijem dijelu grada. Bedenko je identificirao neke od vlasnika kuća na zapadnom potezu zidina, i od 60-tak vlasnika spominje se tek nekoliko prisežnika. Jedan od njih bio je i Marin Klarić, ali kao i u slučaju Ciona i Tomića, Klarićeva gradska rezidencija vjerojatno je bila u nekom boljem dijelu grada. Zanimanja koja se navode kod vlasnika kuća uz zapadni potez zidina također ukazuju na siromašniji karakter tog dijela grada: najviše je zemljoradnika i postolara, a spominju se još tesari i lončari.⁵⁹⁰

Sjeverni i sjeveroistočni potez zidina također nije spadao u uglednije dijelove grada. I od Surovog Dverca, malih vrata na istočnoj strani rekonstruirani su manji posjedi veličine pola kurije. I tamo pretežno žive obrtnici ili sitni trgovci. U tom dijelu grada kratko je živio i budući sudac Ivan Bolšak vjerojatno prije nego što je postao pripadnik elite. Ipak, što se ide bliže Kamenitim vratima posjedi su veći te njihovi vlasnici ugledniji, odnosno pojavljuju se prisežnici i suci. Tako je u četvrtom posjedu sjeverno od Kamenitih vrata živio prisežnik Blaž Kurmanić, a južnije od njega sudac Andrija de Zwinaria. Kao vlasnik Andrijine kuće od 1435.

⁵⁸⁷ MCZ 10, 224-228.

⁵⁸⁸ MCZ 11, str. 238.

⁵⁸⁹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 17-18.

⁵⁹⁰ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 63.

navodi se i sudac Brikcije, sin Benedikta.⁵⁹¹ Potom slijede dvije palače. Prva je veličine jedne kurije, i prvi vlasnik bio joj je gradski notar Toma Isan. On je 1431. poklanja svom zetu (ili rođaku) Antunu Kerzovcu (*Kerzowaych*). Iako Antun nije postao sudac, a vjerojatno niti prisežnik ipak bismo ga mogli svrstati među uglednije građane jer se spominje kao dekan bratovštine mesara.⁵⁹² Antun 1444. prodaje palaču Ivanu Peroviću, koji je poklanja svojoj kćeri udanoj za krojača Andriju.⁵⁹³ Posljednji posjed s kojim završava pregled poznatih vlasnika kuća uz gradski zid ujedno je i najveći privatni posjed na Gradecu. Prostirao se na čak pet kurija, a nalazio se sa sjeverne strane Kamenitih vrata. Prema popisu iz 1368. tamo se nalazio sudac Petar Donat, a krajem stoljeća tamo je bila Franciska, kći Gyana *de Medzo* (ili *Mezo*).⁵⁹⁴ Nakon smrti prvog muža Franciska se preudala za Ivana Gračina s kojim ima kćer Luciju, a Franciska Ivanu poklanja taj posjed, koji se upravo tada prvi put označava kao palača (1396.). Ujedno i tada saznajemo da je osim palače kompleks uključivao i dućane, kulu i kapelu sv. Uršule.⁵⁹⁵ Zbog manjka posjedovnih spisa za početak 15. st. nisu posve jasne promjene vlasništva nad palačom *de Medzo*, ali došlo je do podjele tog kompleksa na više vlasnika: jedan dio i dalje je u rukama nasljednika obitelji Donati odnosno Lucije, kćerke Ivana i Franciske, a drugi je od 1422. u vlasništvu firentinskog trgovca Antuna, sina Apparda.⁵⁹⁶ Lucija je bila udana za Ivana Zigeštaka suca 1419. i zastupnika mađarske skupine, a još se kao vlasnici objekta 1432. spominju Lucijin drugi muž, Mihael iz Božjakovine, koje je također vrlo vjerojatno pripadnik sitnog plemstva, te nasljednici Cecilije, sestre Ivana Zigeštaka, sinovi Stjepan, sin Mihaela i Petar Pentera, sin Gala.⁵⁹⁷ Antun Appardi 1434. za 120 florena otkupljuje posjed od Mihaela iz Božjakovine i Petra Pentere (veličine 2 i pol kurije) te tada postaje vlasnik cijelog kompleksa.⁵⁹⁸ Međutim, Antun nije dugo vlasnik te palače: nakon tri godine (1437.) cijeli kompleks prodaje Ivanu Peroviću, a već se sljedeće godine Antun se navodi kao pokojni.⁵⁹⁹ Posjed će od tada pa sve do kraja 15. st. biti u vlasništvu obitelji Perović, prvo Ivana, a potom njegovog sina Dominika. Nije poznato što se s tim prostorom dogodila početkom 16. st. Još krajem 15. st. sinovi Katarine Perović, Toma i

⁵⁹¹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 45.

⁵⁹² MCZ 9, str. 325. Za razliku od Antuna, njegovu braću mesara Matiju i Demetrija literata možemo vidjeti kao istaknute članove gradskog magistrata. Da su Anton, Matija i Demetrije braća vidi: MCZ 9, str. 144., MCZ 10, str. 147., 152.

⁵⁹³ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 45-46.

⁵⁹⁴ MCZ 9, str. 2., 15., 26. Prema Bedenku, Franciska tu nekretninu nasljeđuje kao jedini potomak obitelji *de Medzo* i vrlo je moguće da je Petar Donat bio njezin stric. (Bedenko, „Društvo i prostor, 44-45). Da je Franciska kćerka Gyana, a unuka Donata vidi MCZ 6, str. 87.

⁵⁹⁵ MCZ 9, str. 91.

⁵⁹⁶ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 46.

⁵⁹⁷ MCZ 9, str. 237., 253.

⁵⁹⁸ MCZ 9, str. 264.

⁵⁹⁹ MCZ 9, str. 325.

Franjo *de Bachan* spore se s Dominikom oko vlasništva nad palačom, no već nekoliko godina poslije 1503. gradska općina prodaje napuštene dućane (*locum desertum*) sucu Emeriku Mikuliću. Dominik Perović u 16. je stoljeću zapao u neke dugove i više nije mogao održavati objekt, a čini se da više nije bio niti vlasnik te palače. O prebendarima kao vlasnicima nekadašnjeg kompleksa saznajemo tek 1517. kada je oni prodaju Nikoli Svetačkom (*de Zinche*) za 100 florena.⁶⁰⁰ Zbog dugova Katarine Svetački prema Mihaelu Oprašniću njezin familijar Ivan Šubić prodaje za sto florena plemićima Mihaelu Budušiću i Tomi Budoviću, no oni je iste godine za identičan iznos prodaju gradskom sucu Mihaelu literatu, sinu Matije.⁶⁰¹ Tada se navodi kako je cijeli kompleks napušten i ruševan od 1503., što znači da neki vlasnici poslije Perovićevih možda nisu niti živjeli u nekadašnjoj palači *de Medzo*.

Posjedi u drugim dijelovima grada

Osim devete i prve insule mogu se tek fragmentarno rekonstruirati vlasnici kuća u drugim insulama. U trećoj insuli, iza crkve sv. Marka, uglednije su kuće one koje gledaju na trg, dok su posjedi u dubini insule između današnje Basaričekove i Mletačke skromniji i na manjim parcelama. Najugledniji posjed nalazio se na istočnom uglu insule i bio je veličine jedne i jedne osmine kurije. Posjed je pripadao sudačkoj obitelji Bole, a posljednji vlasnik iz te obitelji bio je Janko Bole. On je tu kuću izgubio založivši je Iliji Židovu koji je 1451. prodaje medvedgradskom kaštelanu i familijaru Celjskih Erhardu Hohenwarteru. Kuća više desetljeća ostaje u vlasništvu te obitelji te se čak navodi kao palača, doduše tek 1494. kada je Andrija Hohenwarter, tada kapetan i kaštelan Celja, poklanja zagrebačkom županu i podbanu Petru Bočkaju. Petar međutim palaču odmah prodaje Ivanu Pastoru, a Ivan je pak poklanja Jurju, arhiđakonu Bekšina.⁶⁰² Teško je vjerovati da je palača u jednoj godini doista promijenila četiri vlasnika, prije je riječ o službenom registriranju više transakcija koje su već bile ranije obavljene ili pak o prebijanju dugova između spomenutih osoba. Bedenko je utvrdio kako taj posjed dolazi potom u ruke suca Emerika Mikulića koji 1519. za 200 florena prodaje dio kuće rosonskom biskupu Andriji, a potom njih obojica poklanjaju cijeli taj posjed župnom dvoru Crkve sv. Marka koji se i danas tamo nalazi.⁶⁰³ Sljedeća kuća prema sredini te insule veličine je jedne kurije, a do 1442. bila je u vlasništvu klokočkog župnika Petra

⁶⁰⁰ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 45; MCZ 3, str. 182. Moguće je da su prebendari do vlasništva stigli zbog nekih dugova Dominika Perovića koji se spominju u oporuci kanonika Pavla iz Siska (vidi MCZ 3, str. 52.).

⁶⁰¹ MCZ 11, str. 113-114.

⁶⁰² MCZ 11, str. 70-71.

⁶⁰³ Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 46. Vidi i MCZ 11, str. 105-107.

Novaka. Moguće da je Petar Novak identičan sa Petrom, sinom ili nećakom Ivana de Glagolye koji još 1396. kupuje neki posjed od obitelji Bole.⁶⁰⁴ Ivan de Glagolya 1401. prodaje svoju palaču za 200 florena svom sinu Petru, pa se može makar pretpostaviti da je riječ o istom posjedu kojeg je kupio od obitelji Bole.⁶⁰⁵ Po tome ne bi bilo nemoguće da je spomenuta palača Ivana de Glagolye zapravo identična s tim posjedom u trećoj insuli. Petar Novak ostavlja tu kuću kćeri Klari i zetu Vidu Ladihoviću, sitnom plemiću, a oni to prodaju 1442. sucu zlataru Nikoli, sinu Petra.⁶⁰⁶ Poslije njega tu je kuću posjedovao Johannes de Apulya, tkalac baršuna.⁶⁰⁷ Zapadnije od te kuće bio je posjed jurata Valentina Merkanththa koji kupuje i susjedovu kuću u vlasništvu Kusse, udovice prisežnika Stjepana. Kasniji vlasnici također su bili prisežnici: postolar Luka, Grgur Vrečarić i kramar Dionizije.⁶⁰⁸ Na jugozapadnom uglu insule nalazio se također posjed od jedne kurije s jednom zidanom i jednom drvenom kućom sredinom 15. st. u vlasništvu plemića Ladislava iz Preseke. Nakon njih kao vlasnici se spominju uvijek postolari: Emerik, Ilija, Nikola i Jakov Beketić. Postolari Emerik i Ilija bili su gradski prisežnici u drugoj polovini 15. st.⁶⁰⁹

U četvrtoj insuli bili su manji posjedi, ali se i tamo mogu primijetiti pripadnici gradske elite. Među ostalim, kao vlasnici kuća u toj insuli spominju se Petar Mađar, sin Pavla i Valentin Šaronić te jurati Urban Krapec i Friche.⁶¹⁰

I u petoj insuli kuće su imali gradski suci i prisežnici. Podsjetimo, 1368. tu je živio sudac Pavao, te prisežnik i trgovac Antun, sin Martina Renisa iz Firence, a kuću je imao i Akuš, sin bana Mikca.⁶¹¹ Na samom jugozapadnom uglu insule bio je smješten gradski hospital. Sjevernije od njega živjeli su Lovro Mađar te gradski literat Matej. Prema sredini insule, sa strane Markova trga, kuću je imao sudac Benedikt, sin Jurja, a još sjevernije od njega bili su nasljednici jurata Pavla Židovčića.⁶¹² Na sjeveroistočnom uglu insule bila je veća zidana kuća u vlasništvu prisežnika Blaža, sina Tome Ugrinovića, zeta Ivana Perovića. Sljedeći vlasnik te kuće bio je njegov brat Stjepan, a njegova kći, Katarina, žena turopoljskog plemića Gašpara Alapa, 1492. prodaje tu kuću notar Pavlu iz Čazme. Na početku 16. st. vlasnik te kuće je Martin, sin Vrbana, bivši gradski sudac.⁶¹³ Posljednji vlasnik tog posjeda na

⁶⁰⁴ MCZ 9, str. 87.

⁶⁰⁵ MCZ 9, str. 121.

⁶⁰⁶ MCZ 10, str. 17.

⁶⁰⁷ Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 46.

⁶⁰⁸ Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 47.

⁶⁰⁹ Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 47.

⁶¹⁰ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 94.

⁶¹¹ MCZ 11, str. 229.

⁶¹² Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 47.

⁶¹³ MCZ 11, str. 74-75.; Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 47.

uglu bio je također gradski sudac Ivan Požegaj. Valja još spomenuti kako su iza pete insule bile smještene gradske mesnice, a tamo je kuću imao i prisežnik Brikcija Ribar.⁶¹⁴

U šestoj insuli može se utvrditi svega nekoliko većih posjeda. Iza gradske vijećnice koja je bila smještena na istom mjestu gdje i danas nalazila su se dva veća posjeda: jedan je bio u vlasništvu suca Ivana Pehema, a nakon njegove smrti dolazi do podjele: njegova udovica Angeza veći dio (od jedne kurije) prodaje prisežniku i bivšem tridesetničaru Leonardu Athawantisu iz Firence.⁶¹⁵ Južno od tog posjeda kuću na parceli od kurije i pol imao je Ivan Perović do 1438. kada to prodaje susedgradskim Totima.⁶¹⁶

Osmo insula spadala je među uglednije dijelove grada, no nažalost nije moguće utvrditi mnogo vlasnika. Tek se za nekoliko posjeda može pretpostaviti da su bili u toj insuli jer se spominje crkva ili kapela sv. Katarine. Kao vlasnici posjeda uz tu crkvu navode se suci Juraj, sin Valentina, Andrija Vlah (1460.) i Martin Tomić (1445.).⁶¹⁷

Vlasnici trgovina

Srednjovjekovni dućani bili su smješteni s obje strane današnje Kamenite ulice, te jednim dijelom u prvoj insuli, uz one kuće koje su gledale na trg.⁶¹⁸ Neki dućani bili su ugrađeni u kuće, a neki su bili i samostojeći objekti, a mogli su biti zidani ili drveni. Vlasnici tih dućana često su bili i vlasnici obližnjih kuća, iako to nije pravilo. U prvoj insuli dućani su bili u većini kuća u Kamenitoj, dok su na trgu dućani bili smješteni otprilike do sredine zapadnog dijela insule odnosno do palače čiji je prvi vlasnik bio Mikeč, sina Franciska. Vlasnici dućana u toj insuli bili su Nikola, sin Petra, Jakov Eberspeck, Marko iz Venecije, Toma Čeden, Ivan Bolšak, Leonard, sin Henrika iz Bavarske i Sebastijan Soldinar i Benedikt, sin Mihaela Sebastijana. Ipak, u pojedinim slučajevima vlasnici prodaju ili poklanjaju dućane dok kuće ostaju u njihovim rukama, ili obratno kako je učinio Benedikt, sin Mihaela Sebastijana. Tako je na posjedu na uglu Kamenite i Opatičke, gdje su početkom 15. st. bili nasljednici zlatara Nikole, vlasnik jednog dućana bio jurat Jakomel. Taj dućan kupuje Margareta Perović, udovica suca Brikcija te ga poklanja svojoj kćeri, odnosno zetu prisežniku Nikoli iz Hruševice (Klokoča).⁶¹⁹

⁶¹⁴ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 108.

⁶¹⁵ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 94.

⁶¹⁶ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 94.

⁶¹⁷ MCZ 10, str. 49., 201.

⁶¹⁸ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 107.

⁶¹⁹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 94.

U devetoj insuli dućani su također bili smješteni na strani Kamenite ulice. Čini se da je Cion imao čak najmanje četiri dućana, jer njegovi nasljednici sin Toma i kći Doroteja na svojim parcelama imaju po dva dućana.⁶²⁰ Kasniji vlasnici spomenutih dućana bili su sudac Blaž Stojimilić i prisežnik Blaž Ugrinović iz Svetačja. Zapadno od Cionovih posjeda nalazila su se dva dućana: jedan u zajedničkom vlasništvu Ciona i Pere iz Firence, a drugi Gyuana iz Firence, odnosno njegovih sinova. Dakle, vidimo kako su Firentinci početkom 15. st. držali dobar dio trgovine u Kamenitoj ulici. Jedan dućan Cion je kupio od suca Miklina, ali Miklinu kanonik Ivan Crisp, brat od Miklinove svekrve, daruje drugi dućan pa niti Miklin nije ostao bez vlastita dućana.⁶²¹

Dućan u zajedničkom vlasništvu Ciona i Pere na kraju je pripao Ivanu Peroviću, a isti 1427. kupuje i drugi dućan od sinova suca Gyuana.⁶²² Kuću s dućanom imao je i plemić Nikola Denešić što je kasnije pripalo sucu Benediktu, sinu Mihaela Škrinjarića.⁶²³ Na posjedu Gašpara literata nalazila su se tri dućana: jedna zidani i dva drvena. Zidani dućan bio je kratko u vlasništvu Gašparovog zeta Luke, a potom ribara Brikcija, sina Ivana. Drugi dućan imao je Martin Tomić.⁶²⁴ I na posjedu suca Valentina Šaronića izvori također spominju dućane, a kako smo vidjeli taj posjed nakon Valentina i njegovih nasljednika prelazi u ruke Ivana Pastora, a potom Johanessa de Angelisa.

Dućani su se nalazili i kod Kametnih vrata. Veliki posjed obitelji Donati *de Medzo* imao je tri dućana, a vlasnici su podsjetimo bili Petar Donat, Franciska, kći Gyana de Medzo, prisežnik Ivan Gračin u 14. st. i sudac Ivan Zigešatak u 15. st. Nakon Zigeštaka dolazi do podjele na više vlasnika pa nije jasno kome su pripali dućani. Moguće da je dio dućana tada već pripadao firentinskom trgovcu Antun Appardiju kojeg biskup Ivan Alben u popisu izopćenika 1422. identificira kao *Anthonius ante portam*, a dućani su se nalazili vrlo blizu samih vrata.⁶²⁵ Antun Appardi od 1432. vlasnik je cijelog kompleksa, no već od 1437. vlasnik tog posjeda, kao i dućana, postaje Ivan Perović, a do kraja 15. st. njegov sin Dominik. Kako je već navedno, u 16. st. objekt je ruševan i čini se da dućani nisu u funkciji, pa nema smisla navoditi vlasnike iz tog perioda. Sa suprotne strane, palača obitelji Mihaela Sebastijana imala je jedan zidani dućan, koji se 1475. navodi i kao *apotheka*.⁶²⁶

⁶²⁰ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 56.

⁶²¹ MCZ 9, str. 112.

⁶²² Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 57.

⁶²³ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 58.

⁶²⁴ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 58.

⁶²⁵ MCZ 2, str. 39.

⁶²⁶ MCZ 11, str. 34-35.

Iako se ne može izravno utvrditi vlasnike dućana za 14. st. može se također pretpostaviti da su vlasnici kuća i posjeda uglavnom bili i vlasnici dućana uz njih. U devetoj su insuli tako dućane imali Luka Bonioli i Petar Ligerije. U vlasnike dućana možemo pribrojiti i Filipa, sina Marka, muža od Franciske Donati koji je bio veletrgovac. Firentincu Antunu Renisu gradska je općina 1387. poklonila zidani dućan kod Kamentih vrata.⁶²⁷ Iako nema podataka gdje se on nalazio, sa velikom sigurnošću možemo pretpostaviti da je bio u Kamenitoj ulici, s obzirom da je vidljivo da su talijanski trgovci svoje aktivnosti koncentrirali u taj dio grada. Zbog toga, nije čudno da se Kamenita vrata u jednom slučaju nazivaju *Porta Latina*.⁶²⁸ Kako se može vidjeti, zahvaljujući izvorima, u 15. st. može se rekonstruirati i smještaj tih dućana, a u nekim slučajevima vidi se o kojem je broju dućana riječ. Tako se može utvrditi da je Cion imao u vlasništvu četiri, te polovicu drugog dućana. Ivan Perović od 1437. imao je tri dućana kod Kamentih vrata, još dva dućana u 9. insuli, a dva dućana u istoj insuli od 1454. imao je njegov zet Blaž Ugrinović, dok je drugi zet, krojač Nikola, sin Damjana iz Hruševice, imao jedan dućan u prvoj insuli. Drugim riječima, sredinom 15. st. članovi obitelji Perović imali su u vlasništvu najmanje osam dućana. Vjerojatno iz tog razloga Perovićev zet Blaž Ugrinović 1454. i prodaje svoja dva dućana tadašnjem juratu krznaru Jurju *de Peker*.⁶²⁹

Vlasnici gradskih kula

Većina gradskih kula bila je u privatnom vlasništvu. Kupnjom kule građani su imali obvezu njezinog održavanja, a morali su je ustupiti za potrebe obrane ako bi se to pokazalo nužnim. U izvorima se nigdje ne može vidjeti za što su točno vlasnici kula koristili te objekte. Moguće da su im bile potrebne zbog nekih poslovnih aktivnosti, primjerice trgovine i skladištenja robe, no osim toga posjedovanje kule u srednjem vijeku često je bila i stvar prestiža među bogatijim slojem građanstva. Jedino se čini da je kula kod Malih vrata, odnosno Lotrščak kontinuirano bila u vlasništvu grada.⁶³⁰

Neke kule bile su dio većih stambenih posjeda. Tako je kula kod Kamentih vrata uvijek bila dio privatnog kompleksa, a prvi se put spominje krajem 14. st. u vlasništvu obitelji *de Medzo*. Nakon njih dolazi do podjele na više vlasnika da bi Firentinac Antun Appardi 1432. postao vlasnik cijelog kompleksa zajedno s kulom, a poslije njega vlasnik cijelog tog

⁶²⁷ MCZ 9, str. 32.

⁶²⁸ MCZ 4, str. 295.

⁶²⁹ MCZ 10, str. 156.

⁶³⁰ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 86.

posjeda s kulom je Ivan Perović. Bedenko smatra da je donji dio te kule bio stambeni prostor, a tek je gornji dio bio povezan u gradski fortifikacijski sustav.⁶³¹

Treći Firentinac koji je također imao kulu u svom posjedu bio je Cion, sin Ivana. On još 1400. kupuje kulu iznad Mesničkih vrata. Ta se kula poistovjećuje sa današnjom palačom u Visokoj 22, a zagrebački su je povjesničari često nazivali „Stivalićeva kula“ ili „Pongračev dvor“ prema vlasnicima iz 19., odnosno početka 20. stoljeća.⁶³² Na gradskom jugozapadnom uglu bile su smještene dvije kule jedna sjevernije, kod današnjih Kapucinskih stuba, dok je druga prema Bedenku bila uz zidine kod današnjeg parka Grič.⁶³³ Kula na vrhu današnjih Kapucinskih stuba prvo se može identificirati u vlasništvu Jurja, sina Bartolomea iz Reggia, koji je 1462. prodaje literatu Martinu, sinu Gregora od Dobrina, a on je pak 1473. prodaje remetskim pavlinima po kojima će se kula i zvati Pavlinska kula.⁶³⁴ Južnije od nje, vlasnik druge kule bio je liječnik Walfram, ujedno i gradski vijećnik, a on je prodaje 1434. sucu Brikciju, sinu Benedikta.⁶³⁵

Gradske su kule posjedovali i pripadnici plemstva: Na istočnom zidu, južnije od Kamentih vrata nalazila se kula na zemljištu u vlasništvu Čupora u drugoj polovini 14. st. Kasnije se spominje kao kula sinova ili nasljednika nekog Aleksandra, što bi se također moglo odnositi na Čupore. Ta je kula kasnije inkorporirana u isusovački samostan.

Palaču s kulom posjedovao je i medvedgradski kaštelan Jakov, sin Jurja iz Klokoča, koju nasljeđuju njegovi sinovi Teodorik i Matej, a oni je prodaju klokočkom plemiću Matiji Farkašu (1430.).⁶³⁶ Matija Farkaš već nakon dvije godine prodaje taj posjed Veroniki, udovici susjedgradskog vlastelina Nikole Tota, a ona pak također nakon dvije godine, ostavlja palaču s kulom svojoj pomoćnici Doroteji, kćerki Pavla Steha i ženi Andrije, sina Mihaela Praka *de Omelya*, plemiću iz Moravča.⁶³⁷ Čini se da ni Moravčanski plemići nisu dugo vlasnici, ali tada gubimo u izvorima jasan kontinuitet vlasništva. Kao novi vlasnik spominje se jurat Marko koji te godine kuću s kulom veličine pola kurije prodaje bivšem sucu Jurju, sinu Valentina, za 70 florena⁶³⁸ Kasniji vlasnici te kule vjerojatno su bili Elena, udovica jurata Jurja Volkova, župnik Nikola, sin Tome, Ana, udovica tridesetničara Pavla Valpota, te sudac Jakov, sin

⁶³¹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 73.

⁶³² Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 82.

⁶³³ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 85.

⁶³⁴ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 84-85.

⁶³⁵ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 85.

⁶³⁶ MCZ 9, str. 198-199., 210-211.

⁶³⁷ MCZ 9, str. 229., 285.

⁶³⁸ Godine 1437. spominje se kuća s kulom (*domus cum turri*) koja ima istog susjeda kao i ona Moravčanskih plemića. Kula je u vlasništvu suca Jurja, sina Valentina, a on ju je kupio od nekog Marka mesara za 70 florena (MCZ 9, str. 304.).

Urlika.⁶³⁹ Premda bi ta palača s kulom trebala biti smještena negdje uz gradske zidine nigdje se ne spominje gradski zid što je još Bedenka navelo na mogućnost da možda nije ni riječ o pravoj obrambenoj kuli, nego o stambenom objektu čija je visina prelazila visinu ostalih objekata u gradu (dvokatnica), ili je pak riječ o tipu kule unutar grada kakve su se gradile i u ugarskim gradovima na stražnjem dijelu parcele.⁶⁴⁰

Vlasnik kule bio je i familijar Celjskih Martin Cisper, no on je 1451. prodaje gradu.⁶⁴¹ S obzirom da je Cisper dobio neke posjede koji su bili konfiscirani Martinu Tomiću, moguće je da je jednu od gradskih kula posjedovao i Martin Tomić. No, i bez Tomića, najmanje je šest sudaca imalo u vlasništvu kulu: Cion, Antun Appardi, Ivan Perović, Brikcije, sin Benedikta, Juraj, sin Valentina i Jakov, sin Ulrika iz Flicha.

Zemljišni posjedi

Osim kuća i parcela unutar gradskih zidina karakteristika pripadnika gradske elite jest i vlasništvo nad većim brojem različitih čestica zemlje na gradskom teritoriju. Gradečki građani težili su imati vlastitu obradivu zemlju, vrtove ili vinograde, dok su oni bogatiji imali više različitih vrsta zemlje, odnosno težili su imati osim vrtova i vinograde, oranice, pašnjake, šume i sjenokoše.

U kupoprodajnim ugovorima kod zemljišnih čestica najčešće se spominju vinogradi, a potom oranice i vrtovi.⁶⁴² Zemljišne čestice smještene su bile na prirodno pogodnom području unutar malenog gradskog teritorija. Vrtovi su bili smješteni izvan gradskih vrata pa se u izvorima njihov smještaj najčešće objašnjava *extra portam novam*, *extra portam carnificum*, a nalazili su se još oko crkva sv. Martina i sv. Margarete u gradskom podgrađu, te oko vrela Manduševec. Vinogradi su se najčešće nalazili na bregovitoj sjevernoj i sjeverozapadnoj strani gradskog teritorija, a manji dio njih i neposredno uz gradske zidine (Tuškanac, izvan Novih vrata). Oranične površine, livade i sjenokoše pretežno su smještene u ravnici na južnom dijelu gradskog teritorija koje se u izvorima najčešće označava *campus civitatis*. Uz rijeku Savu, bilo je smješteno selo Podbrežje gdje su pripadnici gradske elite često imali zemlju sa ovisnim seljacima (*jobagiones*), a ovisnih je seljaka bilo i u selima podno Medvednice (Gračani, Dedići, Črnomerec).

⁶³⁹ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 83.-84. Međutim, Bedenko smatra da kula prvotno u vlasništvu medvedgradskog kaštelana nije identična sa kulom Elene Volkov koja se prvi put spominje 1457. unatoč istim susjedima, odnosno da može biti riječ o dvije kule – jednoj sjevernije i druga koja je južno.

⁶⁴⁰ Vučetić, *Prostorni razvoj*, str. 183; Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 83.-84.

⁶⁴¹ MCZ 2, str. 216.

⁶⁴² Čoralić, „Zemljišni posjed i poslovanje“, str. 113-114.

Istražujući strukturu vlasnika zemljišnih posjeda na Gradecu, L. Čoralić je zaključila kako od 620 osoba koje se spominju u različitim transakcijama, 114 se pojavljuje uz funkciju (*judex, iuratus, assesor*).⁶⁴³ Potonja brojka ne odražava realno stanje jer se mnogi građani koji su obnašali gore spomenute funkcije ipak mogu pojaviti uz neku drugu odrednicu, zbog čega pretpostavljamo da je stvarni broj osoba koji su obnašali funkciju veći, ne ubrajajući vijećnike čija se funkcija u principu navodi samo u sastavu magistrata. Zanimanja koja se najčešće spominju u zemljišnim transakcijama su: zemljoradnici (76), obučari (73), krojači (55) i mesari. Međutim, kada se gledaju vlasnici nad više od dvije zemljišne čestice broj zemljoradnika uvelike opada u korist krojača, mesara i postolara.⁶⁴⁴ To je i logično jer zemljoradnike ne bismo uvrstili u uglednija i lukrativnija zanimanja premda su neki zemljoradnici zastupljeni u gradskom magistratu. Čoralić je istakla kako je u tim analizama broj trgovaca kao vlasnika određenih čestica uvijek bio manji,⁶⁴⁵ što je djelomično posljedica toga što su se veletrgovci rijetko bilježili s tim zanimanjem (*mercator*), pa se tako veletrgovac Cion kao i drugi Firentinci u kupoprodajnim ugovorima nikada ne navode kao trgovci. Od pripadnika gradske elite u kupoprodajnim se transakcijama najčešće spominje sudac Ivan Bole, sin Jakova, koji trguje sa ukupno 40 čestica, Valentin Šaronić sa 32 čestice, a Miklin sa 21 česticom.⁶⁴⁶

S obzirom na veći broj različitih čestica zemlje koje su posjedovali pripadnici gradske elite, prikazat ćemo nekoliko primjera vlasništva nad zemljišnih posjede nekih pripadnika gradske elite jer bi kompletan prikaz vlasničkih odnosa svake čestice bio preopširan, osim toga kontinuitet vlasništva nije uvijek jasno vidljiv u izvorima. Možda su najbolji pokazatelji bogatstva nekog građanina inventarne oporuke u kojima su navedeni svi posjedi koji potom prelaze u ruke nasljednika. Tako nasljednici Mihaela Sebastijana zajedno s izvršiocem oporuke (*commissarii et executores testamentorum*) dijele: kuće i dućane u gradu (neodređen broj), kupalište s okolnom zemljom, osam vrtova u gradskom podgrađu kod Manduševca, 15 selišta ovisnih seljaka u Podbrežju, tri vinograda te jednu šumu.⁶⁴⁷ Naravno, tokom života Mihaela Sebastijanov imao je još posjeda koje je do smrti bio prodao: tako 1436. prodaje jednu oranicu svom zetu Valentinu Šaroniću, a još 1425. Mihael je prodao franjevcima jedan mlin.⁶⁴⁸ Kod Mihaela Sebastijana može se djelomično vidjeti i porijeklo vlasništva odnosno stjecanja nekih posjeda putem obiteljskih veza. Zemlju u Podbrežju Mihael je naslijedio još

⁶⁴³ Čoralić, „Zemljišni posjed i poslovanje“, str. 116.

⁶⁴⁴ Čoralić, „Zemljišni posjed i poslovanje“, str. 117.

⁶⁴⁵ Čoralić, „Zemljišni posjed i poslovanje“, str. 117.

⁶⁴⁶ Čoralić, „Zemljišni posjed i poslovanje“, str. 118.

⁶⁴⁷ MCZ 10, str. 34-35.

⁶⁴⁸ MCZ 9, str. 300; Za mlin vidi MCZ 9, str. 134.

od oca Sebastijana, dok je kupalište, vrtove kod Manduševca te palaču s dućanom kod Kamenitih vrata stekao od svoje žene Klare.⁶⁴⁹

Više kmetskih selišta u Pobrežju imao je i sudac Miklin. On i njegova žena Margareta, kćerka Andrije Puljana, dijele šest kmetskih selišta u Pobrežju na samom kraju 14. st. Ana, udovica Andrije Puljana i njegov sin kanonik Petar dijele pak 12 kmetskih selišta što nas navodi na zaključak da je Miklin do zemlje u Pobrežju došao ženidbenim vezama s obitelji Puljan.⁶⁵⁰ Par godina prije gradska je općina ponovno dala vlasničke listove nad njegovim posjedima jer su mu prijašnji izgorjeli u požaru. Tako saznajemo da Miklin 1397. posjeduje dvije zidane kuće od jedne kurije, te još jednu kuću ili parcelu na pola kurije, jedan vrt, vinograd i šumu, osam rali zemlje na gradskom polju zvanom Tratina, osam rali zemlje u Podbrežju, te još pet rali neke zemlje kod zemlje svećenika (*terra sacerdotis*).⁶⁵¹ Ne znamo jesu li u taj popis uključena kmetska selišta u Podbrežju koje Miklin i njegova žena dijele 1400., ili bismo i njih trebali pridodati pod Miklinove posjede. Ilustrativan je i popis posjeda prisežnika Pere, sina od suca Petra Šafara. Nakon bijega njegovog brata Jakova zbog počinjenog ubojstva, Pero i Jakovljeva udovica sastavljaju ispravu kojom dijele i utvrđuju imovinu. Čini se da su u tom dokumentu samo spomenuti posjedi koji pripadaju Peri. Tako je zabilježeno da je Pero posjedovao dvije zidane kuće na Gradecu uz još jednu kuriju (kuću ili parcelu) u blizini, jedno prazno zemljište, oranica na predjelu zvanom Krog te još jednu zemlju između zemlje obitelji Bole i zemlje franjevačkog samostana. Potom se spominje jedan vinograd na predjelu Plahtenščak, drugi vinograd, šuma, oranice i voćke na predjelu Martinščak blizu granice sa selom Petrovec i potoka Kuniščak, vrt sa stajom u podgrađu i dva kmetska selišta u Gračanima.⁶⁵² Pero je dio posjeda sigurno naslijedio od svoga oca, suca Petra, drugi dio je dobio od brata Andrije koji je umro bez nasljednika, a očito mu je pripao i jedan dio Jakovljevih posjeda, tako da mu je na kraju pripao najveći dio cijelog nasljedstva od oca. Jakov je još naime imao posjede u gradskom selu Pobrežju kod rijeke Save: četiri kmetskih selišta u Pobrežju, zemlju u gradskom podgrađu te blizu crkve Blažene Djevice Marije koje mu je gradska općina ranije bila zaplijenila zbog njegovog zločina.⁶⁵³

Zemlju u Podbrežju imali su i brojni drugi pripadnici gradske elite poput nasljednika obitelji de *Medzo* ili Katarine, udovice Žigmunda Marka i Petra Šafara. Zajedno s trećim mužem Matijom Farkašem, Katarina 1445. prodaje deset selišta ovisnih seljaka za 102

⁶⁴⁹ MCZ 9, str. 64., 80.

⁶⁵⁰ MCZ 9, str. 112.

⁶⁵¹ MCZ 9, str. 90-91.

⁶⁵² MCZ 10, str. 51.

⁶⁵³ Vidi više o tome: Škreblin, „Obitelj Šafar“, str. 94-95.

florena, a kupcu Valentinu Merkandanthu još poklanjaju još neko selište smješteno blizu prijelaza preko Save.⁶⁵⁴ Marko, sin Mikeča, sina Franciskovog, posjedovao je cijelo selo Černomerec da bi ga 1386. prodao Jakovu Bolu.⁶⁵⁵

Može se dati i kratki osvrt na vlasništvo nad mlinovima koji su također mogli donositi nemalu dobit njihovim vlasnicima, a za razliku od vinograda, vrtova i oranica njih ipak nije bilo mnogo. Već je spomenut Mihael, sin Sebastijana, kao vlasnik jednog od mlina dok ga nije 1425. prodao franjevcima.⁶⁵⁶ Osim njega, od pripadnika gradske elite mlin je posjedovao i Marko, sin Mikečka Franciska, koji ga prodaje Salvigi, a iste godine (1392.) i Gyuan, upravo za vrijeme obnašanja sudačkog mandata također kupuje mlin.⁶⁵⁷ Sudac Ivan Čeh iz Praga također je posjedovao mlin, a taj mlin je bio smješten pored mlina plemića Ladislava Svetačkog, te mlina (ili mjesta za mlin) obitelji Bole.⁶⁵⁸

Seljaci, sluge, uposlenici

Prije prelaska na drugu temu poglavlja potrebno je dati kraći osvrt i na posjedovanje slugu, najamnih radnika i drugih uposlenika kod pripadnika gradske elite. Vlasništvo nad većim zemljišnim česticama tražilo je uposlenje određenog broja slugu, seljaka i kmetova. S obzirom da većina građana pa i običnih stanovnika obično posjeduju neku zemlju, teško bi bilo gledajući isključivo vlasništvo nad zemljišnim česticama odrediti tko je dobrostojeći građanin, a tko je prosječan ili na rubu siromaštva, osobito u slučajevima kada nemamo jasan podatak o kakvoj se veličini zemljišnih čestica radilo. Zbog toga bi posjedovanje kmetova ili seljaka mogao biti jedan od korisnih pokazatelja koji u određenoj mjeri razdvaja gradsku elitu od običnih stanovnika. Pripadnici gradske elite sasvim sigurno nisu sami radili na zemlji, iz prvog razloga zato jer to nisu morali zbog dobrog materijalnog stanja, ali to svakako nisu niti mogli jer su imali previše zemlje da bi je sami obrađivali. Zbog toga su bogati građani imali i vlastite kmetove i sluge. Tako je kmetove ili ovisne seljake (*jobagio*) imao još Petar Ligerije 1356.,⁶⁵⁹ u 15. st. neki je Blaž spomenut kao *jobagio* Tome, sina Ciona,⁶⁶⁰ Martin zvan Stanko kmet je Jakova Šafara, a Clement je kmet Mihaela Sebastijana, kao i neki Egidije.⁶⁶¹

⁶⁵⁴ MCZ 9, 53-54.

⁶⁵⁵ MCZ 9, str. 33.

⁶⁵⁶ MCZ 9, str. 134.

⁶⁵⁷ MCZ 9, str. 71.

⁶⁵⁸ MCZ 9, str. 163.

⁶⁵⁹ MCZ 4, str. 55.

⁶⁶⁰ MCZ 6, str. 172.

⁶⁶¹ MCZ 6, str. 231., 487.

Šimun je kmet Barbare, kćerke Mihaela Sebastijana,⁶⁶² Ivan od Benedikta zlatara,⁶⁶³ Pavao Stanko od suca Benedikta,⁶⁶⁴ Martin, sin Demetrija iz Stubice od Ivana Perovića,⁶⁶⁵ a kmetove je imao i sudac Nikola, sin Fabijana.⁶⁶⁶ Osim kmetova i seljaka, bogatiji su građani imali i sluge, posilne ili uposlenike i službenike. Najčešći njihov termin u gradskim izvorima jest *servitor*, *famulus*, *mercenarius*, ali se može pojaviti i *familijar*. Georgius je *servitor seu mercenarius* prisežnika Augustina Kusne,⁶⁶⁷ Jurse je *servitor* suca Andrije Vlaha,⁶⁶⁸ Brikcije iz Virovitice *servitor* je suca Brikcija,⁶⁶⁹ a krojač Valentin *servitor* je suca, također krojača Jurja, sina Valentina.⁶⁷⁰ Najamnike ili uposlenike imali su i prisežnici Miheal Caprini i postolar Emerik Segar,⁶⁷¹ te sudac Martin Tomić.⁶⁷² Uposlenik suca Blaža Stojimilića, Mihael, naveden je kao *famulus*,⁶⁷³ dok je sudac Antun, sin Tome, pored najamnika (*mercenari*) imao i familijare.⁶⁷⁴ Sudac Cion i prisežnik Luka postolar također su imali familijare.⁶⁷⁵ Spomenute uposlenike bez obzira na termin pod kojim se javljaju ne treba poistovjećivati sa običnim, kućnim slugama. Prave službačke poslove u kući obično su vršile žene, odnosno siromašnije djevojke. Kod pripadnika gradske elite u izvorima se spominje Neša, sluškinja (*ancila*) prisežnika Jakova Horvatha, te sluškinja Nikole Chutka.⁶⁷⁶ Zapošljavanje sluškinja, a vjerojatno i nekih uposlenika nije samo rezultat dobrog materijalnog stanja onih kod kojih rade, nego i društvena politika gradske zajednice da niti jedan njezin član ne bude bez posla ili dužnosti. Ilustracije radi, može se dati primjer takve društvene politike iz sredine 17. st., ali slična su očekivanja imali građani i u srednjem vijeku. Godine 1660. gradski magistrat donio je odredbu da: „*Neke slobodne žene koje zaziru od služenja, kao i mnoge neudate žive od posla nekorisnog za grad – tkajući naime vunene pojase-a ne uživaju manje građanske slobodne od ostalih građana. Određuje se da se one odreknu takve neuobičajene slobode u svrhu poboljšavanja njihova položaja i čuvanja časti i da potraže sebi građanske gospođe kod kojih bi služile.*“⁶⁷⁷ Pojedini uposlenici također su mogli biti stavljeni u službu kod bogatijih

⁶⁶² MCZ 6, str. 463.

⁶⁶³ MCZ 7, str. 196.

⁶⁶⁴ MCZ 6, str. 427.

⁶⁶⁵ MCZ 7, str. 107.

⁶⁶⁶ MCZ 6, str. 237.

⁶⁶⁷ MCZ 6, str. 435.

⁶⁶⁸ MCZ 6, str. 388.

⁶⁶⁹ MCZ 6, str. 403.

⁶⁷⁰ MCZ 6, str. 129.

⁶⁷¹ MCZ 6, str. 110., 408.

⁶⁷² MCZ 6, str. 440.

⁶⁷³ MCZ 7, str. 334.

⁶⁷⁴ MCZ 7, str. 227, 366.

⁶⁷⁵ Za familijara od Ciona vidi MCZ 6, str. 56. Za postolara Luku vidi MCZ 7, str. 307.

⁶⁷⁶ MCZ 7, str. 253. Za sluškinju Jakova Horvata vidi MCZ 6, str. 124.

⁶⁷⁷ Dobronić, *Slobodni i kraljevski*, str. 101.

građana zalaganjem gradske zajednice, ili je riječ o stanovnicima koji su možda bili stanari ili šegrti bogatijih trgovaca i obrtnika, pa su na taj način ušli u njihovu službu. Bogati građani svakako su imali potrebu za ljudima koji bi za njih obavljali raznorazne privatne poslove, osobito dok oni obnašaju gradske funkcije. Zapravo, najamnici, službenici od povjerenja, sasvim su sigurno pomagali svojim gospodarima i u njihovim poslovima za gradsku zajednicu, primjerice u prikupljanju poreza, odlascima u izaslanstvo kod bana ili kralja, te su za svoju vjernu službu mogli biti i nagrađeni. Tako je sudac Brikcije, svom drugom sluzi Petru ostavio jedan posjed na Gradecu.⁶⁷⁸ Familijare drugih građana možemo pronaći i u sastavu magistrata: vijećnik Antonije iz 1468. familijar je Lovre šporara, a Nikola, također vijećnik iz 1475. bio je familijar Tome Čedena.⁶⁷⁹

Neke karakteristike vlasništva nad kućama u gradu

Govoreći o pripadnicima gradske elite u kontekstu vlasništva nad posjedima vrlo je zanimljivo vrijeme stjecanja nekog posjeda jer to govori o materijalnom stanju pojedinog građanina u točno određenom vremenskom periodu. Kupnja neke skuplje kuće, ili više posjeda u kratkom vremenu ukazuje na materijalno uzdizanje pojedinog građanina, jednako kao što i učestalije prodaje istog građanina vjerojatno znače i njegov materijalni pad, posebno kada nema istovremeno podataka o nekoj drugoj kupnji. Iz tog razloga bilo je zanimljivo vidjeti situaciju u jednom točno određenom vremenskom periodu (1368.) te tokom dužeg vremenskog perioda kako je i učinjeno na prethodnim stranicama, no to se još na kraju može proširiti s još nekim primjerima.

Pero i Rugerije dolaze u grad početkom posljednje dekade 14. st. te kupuju manji posjed smješten kod malih vrata na istočnoj strani zidina.⁶⁸⁰ Za razliku od Pere koji na Gradecu postaje prisežnik, Rugerije se vjerojatno nakon nekog vremena odselio iz grada. U 15. st. Ivana Perovića vidimo kao vlasnika više posjeda, a najveći njegov posjed koji mu je vjerojatno bio rezidencija nalazio se u 6. insuli nedaleko od gradske vijećnice, odnosno u današnjoj Ćirilometodskoj ulici, veličine kurije i pol. Ivan Perović taj posjed prodaje 1438. jer se seli u još veći, prethodne je godine kupio palaču *de Medzo* od Antuna Apparda. Još je bolji primjer Konrada Rawsara. On se pojavljuje se u gradu 1439. i kupuje neku zemlju u podgrađu

⁶⁷⁸ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 45.

⁶⁷⁹ Vidi sastave magistrata.

⁶⁸⁰ MCZ 9, str. 94.

od gradske općine.⁶⁸¹ Potom ga vidimo tek 1441. kada zajedno sa svojom ženom Elizabetom prodaje, odnosno zamjenjuje svoju kuću na Opatovini sa Seboldom Mayerom.⁶⁸² Osim toga, Rawsar je posjedovao polovicu kuće koju je kupio od Petra, kalničkog arhiđakona, te mu je on 1451. prodao i drugu polovicu.⁶⁸³ Potom još zajedno s ženom Elizabetom 1460. kupuje kuću za 40 florena, a nalazila se uz gradski zid južno od Kamenitih vrata i čini se da mu je to najveći posjed.⁶⁸⁴ Dakle vidljivo je postepeno bogaćenje koje ujedno i prati političko uzdizanje. Rawsar je prvo kupio posjed u podgrađu, što je vjerojatno karakterističan potez za došljake ili nove trgovce u gradu— prvo kupuju jeftiniji posjed u podgrađu ili jeftinije kuće u gradu jer ionako ne znaju kakve će sreće biti u novoj sredini. Nakon društvenog i političkog uspjeha uvijek slijedi premještanje u bolji dio grada u kuće na glavnom trgu ili nedaleko od njega.⁶⁸⁵ Blaž Stojimilić postaje vlasnik nekadašnjeg velikog posjeda Ligerija, Boniolija i Ciona negdje oko 1459., a već je 1460. gradski sudac. S druge strane, nakon smrti Ciona, njegovi nasljednici Toma i Dorotea prodaju neke zemljišne posjede svog oca, da bi nakon Tomine smrti, njegovi nasljednici prodali i kuće u gradu, a jedna od posljedica je da Tomine sinove ne vidimo u sastavima magistrata.⁶⁸⁶ Zanimljivo da pojedine, luksuznije nekretnine duže su vremena u vlasništvu istih obitelji koje ne gube na svom ugledu. Palača Mihaela Sebastijana gotovo je cijelo stoljeće bila u rukama iste obitelji čiji su članovi suci i prisežnici u 15. st. Palača *de Medzo* uglavnom je u vlasništvu talijanskih trgovaca, ujedno sudaca i prisežnika, a najdulje je bila u rukama obitelji Perović iz Firence. Neke nekretnine također su „rezervirane“ za suce: veliki posjed u devetoj insuli na uglu Kamenite i Habeličeve, s jednom iznimkom, redovito je u rukama gradskih sudaca Ligerija, Boniolija, Ciona i Blaža Stojimilića. Početkom 16. st. kao vlasnici najvećih kuća upravo su tadašnji suci Mihael Oprašnić, Emerik Mikulić i Mihael, sin Matije. Palača na samom jugoistočnom uglu grada uvijek je pak zanimljiva pripadnicima plemstva poput Prodavića, Ivana od Brezovice, Tome Obreškog, Marka od Čave i Grgura Bradača. Iz popisa iz 1368. vidljivo je da su bogatiji građani imali uglavnom više od jednog posjeda u gradu. U kasnijem je razdoblju teško procijeniti koliko su neki bogatiji građani imali posjeda u gradu u točno određenom trenutku. Primjerice, Martin Tomić u svom je životu promijenio, odnosno navodi se kao vlasnik čak osam različitih posjeda u različitim vremenskim periodima, a Ivan Perović nad devet. Vjerojatnije je da su bogati građani težili imati barem još jednu do dvije kuće koje bi

⁶⁸¹ MCZ 9, str. 330.

⁶⁸² MCZ 2., str. 186-187.

⁶⁸³ MCZ 10, str. 132.

⁶⁸⁴ MCZ 10, str. 195.; Bedenko, Zagrebački Gradec, str. 40.

⁶⁸⁵ Usp. Szende, „Urban Landownership“, str. 151.

⁶⁸⁶ Klaić, *Zagreb*, str. 250.

iznajmljivali što im je naravno donosilo dodatni prihod, a takve bi kuće prvo prodali ukoliko bi se našli u financijskim problemima ili poslovnim neprilikama.

Zaključak

Iz kupoprodajnih transakcije kod pripadnika gradske elite vidljivo je da građani koji se bogate teže se ujedno i preseliti u reprezentativnije (veće i zidane) i kuće, a njihov bolji materijalni status odražava se na društveni pa ih i često vidimo kao pripadnike gradskog magistrata. S druge strane, prodaja reprezentativne nekretnine i preseljavanje u manje uglavnom je znak opadanja financijske snage što se isto odražava na politički status. Veće i luksuznije kuće u gradu uglavnom su smještene oko glavnog gradskog trga te na jugoistočnom dijelu grada, u prvoj i devetoj insuli, te na jugoistočnom potezu zidina, odnosno od Kamenitih vrata prema jugu do crkve sv. Katarine. Slične pojave, grupiranje bogatijih obrtnika i trgovaca na gradskom trgu ili vrlo blizu njega primjećuju se i u drugim ugarskim gradovima.⁶⁸⁷ Siromašniji dio grada, osim podgrađa, bio je njegov sjeverni i sjeverozapadni dio. Socijalna segregacija ipak nije bila jako izražena, jer je i u elitnijim djelovima grada znalo biti manjih i drvenih kuća, čiji su vlasnici bili u najmanju ruku sitni obrtnici. To je uostalom i odlika manjih urbanih sredina u kojima isto tako postoje bolji dijelovi grada, najčešće oko gradskog trga, ali kuće bogatijih građana nisu jedna do druge, nego su okružene kućama u kojima žive siromašniji obrtnici ili zemljoradnici.⁶⁸⁸

Kako se moglo vidjeti, gradečki suci i prisežnici, bez obzira na profesiju, težili su imati i više posjeda u gradu kao i što je moguće više različitih čestica zemlje koju su uvijek obrađivali njihovi slugе ili ovisni seljaci. Slične se tendencije mogu zapaziti i u nekim drugim ugarskim gradovima.⁶⁸⁹ Vlasništvo nad nekom zemljom na gradskom teritoriju u uskoj je vezi s posjedovanjem moći u gradu, jednako kao što je vlasništvo nad zemljom bio element moći i izvan gradskih sredina srednjovjekovne Ugarske, jer je stanovništvo pretežno agrarno usmjereno.⁶⁹⁰ Zbog toga su i veći i trgovački ugarski gradovi dijelom ipak imali mnoga obilježja i karakteristike manjih agrarnih gradova.⁶⁹¹

⁶⁸⁷ Szende, „Urban Landownership“, str. 151.

⁶⁸⁸ Finn Einar Eliassen, „Norwegian small towns 1500-1800“, *Small towns*, str. 43.

⁶⁸⁹ Szende, „Urban Landownership“, str. 153.

⁶⁹⁰ Szende, „Urban Landownership“, str. 153.;

⁶⁹¹ Usp., Bácskai, „Small towns in eastern central Europe“, str. 78-79.

VII. OSTALI ČIMBENICI U STVARANJU UGLEDA PRIPADNIKA GRADSKE ELITE

Financijska snaga

U ovom poglavlju analizirat će se određeni aspekti stvaranja ugleda u gradskoj zajednici. U prvom redu možemo se osvrnuti na stvaranje ugleda na temelju bogatstva. Ponovno se može započeti s popisom iz 1368. Kraj nekoliko građana upisana je formulacija *defalcavi pro debito suo* ili *relaxavi pro debito suo* odnosno gradska je općina djelomično ili u potpunosti otpisala porezna davanja nekim građanima zato jer je i sama njima bila dužna, dakle radilo se o prebijanju dugova. Tako kod bivšeg suca Petra Ligerija i vlasnika jednog od najvećih posjeda u gradu stoji napomena ubirača poreza: *Otpisao sam zbog duga sve njegove kurije kao i drugih kod njega, prijatelja Gianina, i sina Maura, i 4 pense zlataru Jankecu i 4 pense udovici Jankeca tesara pola kurije kod Demetrija.*⁶⁹² Susjedima Petra Ligerija, Luki Bonioliju i Puhociju (*de Carbonis*), općina je također oprostila plaćanje poreza, kao i trgovcu Antoniju Renisu i još dvadesetak drugih građana.⁶⁹³ Drugim riječima, gradska je općina 1368. dužna mnogim građanima, samo što nije poznato na koji su način oni konkretno zadužili grad.

Također, u nekim slučajevima vidimo da gradska zajednica određenim građanima poklanja neke posjede, ili ih izuzima od poreza. Antunu Renisu 1387. gradska općina poklanja jedan dućan,⁶⁹⁴ notar Toma Isip dobiva kuću,⁶⁹⁵ Grgur Angeli dobiva dućan i oprost od poreza na vinograd,⁶⁹⁶ Sebold Mayer oprost od svih davanja na sve svoje posjede zbog njegovih noćnih službi,⁶⁹⁷ a sudac Nikola, sin Demetra, oslobođen je od plaćanje knežije na vinograd.⁶⁹⁸ Mihael, sin Sebastijana, 1402. dobio je trećinu plebanata crkve sv Marka.⁶⁹⁹ Ovdje nisu navedeni svi primjeri, ali treba istaknuti da su takvi oprosti ipak više rijetki nego česti. Gradska općina takve je oproste sasvim sigurno dijelila pojedincima koji su imali određene zasluge za grad ili im je bila dužna u novcu. Međutim, u uobičajenim okolnostima

⁶⁹² „*Defalcavi pro debito suo omnes curias suas et aliorum circa ipsum Ganini amico et filio Mauri et iij pensas Janhec aurifabri et iij pensas relicte Janhec carpentari mediam curiam prope Demetrium, Demetrij media cura*“ (MCZ 11, str. 231.).

⁶⁹³ Vidi popis MCZ 11, str. 227-249.

⁶⁹⁴ MCZ 9, str. 32.

⁶⁹⁵ MCZ 9, str. 98.

⁶⁹⁶ MCZ 9, str. 8., 42.

⁶⁹⁷ MCZ 10, str. 143-144.

⁶⁹⁸ MCZ 7, str. 67.

⁶⁹⁹ MCZ 9, str. 126.

od plaćanja poreza nisu bili u principu izuzeti ni članovi gradske elite (osim ako te godine ne obnašaju dužnost). Tako je općina 1434. zaplijenila vrt Benedikta, sina Gyuana,⁷⁰⁰ a zbog neplaćanja poreza još su ranije bez svoje kuće na Gradecu ostali su i nasljednici bana Mikca Prodavića.⁷⁰¹

Kakve su konkretno usluge pojedini građani mogli činiti za zajednicu može se vidjeti u popisu računa iz 1462.⁷⁰² Toma tesar dobio je 10 denara za popravak Mesarskih vrata, kovač Matija 16 denara za popravak gradskog zvona, klesar Juraj 13 penza denara za radove na gradskom izvoru Manduševac, sucu Antunu Rothu za iskopavanje jednog većeg kanala u gradu isplaćeno je 10 denara. Još je bilo mnogo radova i posla zabilježenih u računima oko gradskih vrata, kula i kanala. No, to su još sve bili manji izdaci koje je grad trebao pokriti. Grad su mnogo više koštali razni izdaci i darovi za bana, kraljevskog poreznika i druge kraljevske službenike. Gotovo 10 florena koštale su raznorazne namirnice kupljene za bana na blagdan sv. Jurja: ribe, kruh, voće, bačva vina i kola sijena; na blagdan sv. Jelene za bana je kupljen vol, vino i druge namirnice, i sve je koštalo više od 3 florena, koliko su koštali i darovi za bana na blagdan sv. Margarete.⁷⁰³ Gradski je sudac još morao platiti dvojici mesara 100 denara koji su prevozili banu robu koju je on u gradu kupio, a unajmio je i jednog čovjeka koji je banove volove tjerao u Varaždin. Iz gradske su blagajne plaćani i drugi građani koji su išli u izaslanstvo banu, ili su morali na put nekim drugim poslom. Tako je Tomi Chedenu plaćeno 23 denara jer je vodio nekog viteza Martinu Frankopanu.⁷⁰⁴ Gradsku je blagajnu najviše koštao kraljevski poreznik Juraj od Kare (*Georgius de Kara*) kojem osim 230 florena poreza, građani nose i skupocjene darove (poput tkanine damaskino) u iznosu od gotovo 16 florena. Porez i darove spomenutom Jurju nosili su važniji građani odnosno bivši suci Konrad Rawsar i Ivan Perović, pa su i njima isplaćeni troškovi puta.⁷⁰⁵ Još je Mihaelu notaru isplaćeno dvanaest florena, a gradskom župniku tri. Bez uračunavanja kraljevskog poreza, gradska je blagajna izdala više od 122 florena. Međutim, za prikupljanje kraljevskog poreza sudac je posudio gotovo polovicu svote (127 florena) od građana, što im je kasnije vraćeno, ali je notaru ostao dužan 9 florena.⁷⁰⁶ Prava je šteta što nemamo sačuvane račune iz nekih

⁷⁰⁰ MCZ 9, str. 260.

⁷⁰¹ MCZ 9, str. 92.

⁷⁰² MCZ 11, str. 221-226.

⁷⁰³ MCZ 11, str. 221-223.

⁷⁰⁴ MCZ 11, str. 223.

⁷⁰⁵ MCZ 11, str. 225.

⁷⁰⁶ MCZ 11, str. 226. Vidi i Klaić, *Zagreb*, str. 244.

drugih godina kako bi se mogle napraviti određene komparacije. Osobito bi bilo korisno vidjeti koliko je koštalo kada u posjetu stigne kralj.⁷⁰⁷

Kada se vide troškovi gradske općine, nije teško zaključiti zbog čega je grad opraštao ili prebijao dugove određenim građanima ili im je poklanjao neku zemlju, i to najčešće upravo onim građanima za koje bi prije rekli da su bogatiji dio gradske zajednice. Sasvim sigurno bogatiji su građani često novčano intervenirali za stalne potrebe gradske općine za novcem. Osobito je to bilo važno za kraljevski godišnji porez, jer se on isključivo plaćao u gotovu novcu, a nabavka gotovog novca odnosno većih količina zlatnih florena nije uvijek bila jednostavna. Kako je vidljivo iz popisa 1368. i računa 1462. gradska je uprava uvijek vraćala posuđeni novac, no ukoliko to nije mogla učiniti, odlučila se na oprost nekih davanja ili je poklanjala određene posjede, vjerojatno u dogovoru sa onima kojima su bili dužni. Bogatiji su građani više i češće sudjelovali u takvim novčanim intervencijama, što im je sigurno pomoglo u političkoj karijeri. Ako su takvi bogatiji građani već i bili suci, opet im je bilo u interesu pomoći gradu, jer su bili dio vlasti i jedni od glavnih nosioca suvereniteta grada. Uostalom, njihova je novčana pomoć uvijek vraćena ili refundirana na neki drugi način. U svakom slučaju, i u tome se vidi tanka granica između privatnog i javnog u upravi srednjovjekovnog grada. Isto tako, 800 florena koje je grad posudio Ivanišu Korvinu sasvim sigurno nije iz gradske blagajne, nego je to novac od pripadnika gradske elite. Herceg Ivaniš je za kamate oprostio gradu godišnji porez.⁷⁰⁸

Funkcija *comes proventum* i *tricemassitor*

Kako je već navedeno participiranje u skupljanju poreza i gradskih nameta također je često trasiralo put prema najvišim gradskim funkcijama.⁷⁰⁹ Na gradečkom primjeru vidimo to u dvije funkcije, prva je ona sakupljača knežije (u izvorima najčešće *comes*), a druga je funkcija tridesetničara. Čest je slučaj da su budući ili bivši suci obnašali dužnost „kneza“, odnosno imali u zakupu gradsku knežiju, odnosno poreze koji se prikupljaju od obrta, trgovine, i poljoprivrednih aktivnosti. Tako je *Marenius* koji se navodi i kao gradski sudac bio sakupljač knežije 1376.,⁷¹⁰ a 1389. knežiju su skupljali bivši sudac Luka Bonioli i prisežnici

⁷⁰⁷ Prema Zlatnoj buli građani su za ugošćivanje kralja trebali osigurati 12 volova, a ovdje su građani za jednog vola platili 2 florena. Uračunajući i ostale namirnice, skupocjene darove, kraljev je posjet, ovisno o duljini njegovog boravka, mogao grad koštati između otprilike 50 i 100 florena, što je bila cijena boljih i uglednijih kuća na Gradecu.

⁷⁰⁸ MCZ 2, str. 505.

⁷⁰⁹ Rady, *Medieval Buda*, str. 91.

⁷¹⁰ MCZ 5, str. 47.

Antun Juršić i Dragoslav.⁷¹¹ Kako vidimo knežiju je u zakupu moglo imati više građana za jednu godinu koji su je naravno zajednički prikupljali jedino nije jasno tko je onda obnašao funkciju *comes proventum*. Godine 1392. knežiju su prikupljali Firentinci Cion i Pero te Mihael, sin Sebastijana.⁷¹² Sva trojica su tada bili članovi magistrata, a Cion i Mihael će kasnije postati suci. U 15. st. knežiju je prikupljao bivši sudac Antun Appardi i Martin Tomić, budući sudac.⁷¹³ Godine 1464. knežiju su prikupljali Benedikt i Andrija, a sljedeće godine *comes* je bio Lovro Šporar.⁷¹⁴ Benedikt je zasigurno identičan sa sucem Benediktom, sinom Jurja, a Andrija sa sucem Andrijom Šimunićem, odnosno svi troje su vršili sudačku dužnost. Spomenimo još i Marka Kranjeca zakupnika knežije iz 1494. koji je već 1495. postao prisežnik. Marko je sklopio ugovor s gradom vrijedan 78 florena koji je ostao sačuvan. Tako saznajemo da je Marko ubirao tržne pristojbe, pazio je na poštivanje gradskih mjera, imao je ovlasti i zaplijeniti robu u slučaju prekršaja, a odgovoran je za gradske mesnice, općinske vinograde i oranice.⁷¹⁵ Iz ugovora je vidljivo da je „knez“ očito morao imati trgovačkog znanja i iskustva kako bi mogao valjano obavljati taj posao, i na korist grada kao i na vlastitu.

Uglavnom, funkciju kneza valjalo bi izdvojiti od ostalih nižih funkcija i ne treba je miješati sa funkcijom poreznika (*tributarius*) koji prikuplja stanarinu ili kraljevski porez. S obzirom da se knežija davala u zakup, sakupljači knežije morali su već biti dobro materijalno osigurani, odnosno imati početni kapital, a po svemu sudeći i novčarsko-trgovačke vještine. U prikupljanju poreza građanin je mogao pokazati svoje vještine i korist za gradsku zajednicu. Funkciju *comes* odnosno „kneza“ mogli bi usporediti sa dužnošću komornika ili upravitelja blagajne koju su imali i drugi kontinentalni gradovi Europe.⁷¹⁶ Komornik je zabilježen i u Šopronu (*Kammermeister*).⁷¹⁷ Kako je već ranije navedeno, u Iloku je pak sličnu funkciju imao „*minor iudex*“.

Kako je u Zagrebu bilo glavno sjedište tridesetnice za srednjovjekovnu Slavoniju, nije neobično što se neki gradečki građani pojavljuju i na toj funkciji. Tridesetnica se plaćala od robe što se uvozila u Kraljevstvo, i to uvijek u novcu. Prvi tridesteničar koji se spominje na Gradecu bio je neki Saracen, koji je 1366. došao u sukob s građanima jer je od njih tražio

⁷¹¹ MCZ 5, str. 295-296.

⁷¹² MCZ 9, str. 60.

⁷¹³ MCZ 6, str. 176.

⁷¹⁴ MCZ 7, str. 252., 302-303.

⁷¹⁵ MCZ 2, str. 494-497.

⁷¹⁶ Gustaffson, „Succession“, str. 200.

⁷¹⁷ Goda, „Urban Political Elites“, str. 235

plaćanje tridesetnice i od vina, soli i žita na što se tridesetnica nije prije plaćala.⁷¹⁸ Godine 1369. tridesetničar Franjo je ubijen u nekoj svađi s firentinskim trgovcima, Tadijom, Petrom i Puhocijem de Carbonis.⁷¹⁹ Tridesetničar Leon Batista je pak sa svojim ljudima noću uznemiravao građane.⁷²⁰ Moguće je da su zbog takvih problema s tridesetničarima građani utjecali da se na tu funkciju postavljaju njihovi sugrađani. Funkcija tridesetničara bila je vrlo zanimljiva talijansko-firentinskim trgovcima. U 14. st. tridesetničar je bio Gyuan, sin Benedikta, negdje početkom osamdesetih godina 14. st., a potom i neki Mafeo, koji će jednom, (1384.) postati i vijećnik u gradskom magistratu.⁷²¹ Negdje početkom 15. st. Firentince i druge Latine na tridesetničarskoj funkciji mijenjaju njemački službenici i familijari Hermana Celjskog, koji je očito svoju bansku funkciju iskoristio da bi na mjesto tridesetničara stavio svoje ljude. Ipak, krajem dvadesetih godina 15. st. tridesetničar je ponovno Firentinac Leonard Atthawantis koji kasnije postaje gradski prisežnik.⁷²² Spomenuli smo mogućnost da je njegov odlazak posljedica pobune građana protiv tridesetničara. Potom tek 1467. na funkciji tridesetničara ponovno nalazimo građanina Gradeca i to bivšeg suca Blaža Stojimilića iz Štencišnjaka.⁷²³ Stojimilićev prethodnik na funkciji tridesetničara bio je Ivan Marati, familijar Ivana Thuza, koji je silom utjerivao tridesetnicu, te je čak i samovoljno plijenio robu.⁷²⁴ Na početku 16. st. među tridesetničarima su bili i dva buduća gradska suca: Ivan Požegaj, koji je još 1481. bio zastupnik gradske općine na zagrebačkom plemićkom saboru⁷²⁵ te Firentinac Ivan Pastor.⁷²⁶ Dakle, sve skupa četiri gradska suca, jedan prisežnik i jedan vijećnik bili su na čelu slavonske tridesetnice.

Sudjelovanje u prikupljanju poreza (knežija i tridesetnica) osim osobne koristi, moglo je dakle, doprinijeti i većem društvenom ugledu, i stvaranju slike o sebi kao osobi koja je korisna za zajednicu. Čini se da je to bilo i najpresudnije za sudačku funkciju s obzirom da je sudačka dužnost u ovdje razmatranom vremenskom periodu, bila mnogo više usmjerena na cjelokupno funkcioniranje gradske općine u čemu su gradske financije bile najvažnija stavka, nego na sudske postupke.

⁷¹⁸ MCZ 1, str. 233-234. Moguće da je Saracen bio identičan sa Jakovom ili Ivanom Saracenom, braćom iz Padove koji su sredinom 14. st. došli u Ugarsku i postali vrlo utjecajni u financijskim poslovima (Engel, *The Realm*, str. 186.)

⁷¹⁹ U svađi je Franju smrtno radio kmet Lovro, no gradska je općina dio odgovornosti prebacivala i na spomenute firentinske trgovce. MCZ 1, str. 234-236.

⁷²⁰ MCZ 5, str. 25., 39.

⁷²¹ MCZ 5, str. 171.

⁷²² MCZ 6, str. 129.

⁷²³ MCZ 7, str. 312.

⁷²⁴ MCZ 2, str. 305.

⁷²⁵ MCZ 3, str. 145.

⁷²⁶ MCZ 3, str. 147.

Moralne karakteristike

Moralne kvalitete bile su vrlo važne da bi neki građanin mogao obnašati gradske funkcije. Kako je već navedeno, o tome je vrlo jasan Iločki statut koji propisuje između ostalog da građani na upravnim funkcijama trebaju biti dobra glasa, i nipošto ne smiju biti izdajice, klevetnici, rugalice, krivokletnici, buntovnici, oduzimači časti. Drugim riječima, bogatstvo, te obiteljske i društvene veze nekog građanina načelno neće biti od pomoći za njegov uspjeh u magistratu ukoliko nije ujedno i dobra glasa. Carpenter je istakla da su moralne karakteristike članova gradske elite ne samo bile tražene i očekivane, nego su u neku ruku dio ideologije vladajuće elite koja je i na taj način željela osigurati svoj autoritet.⁷²⁷ Po tome bismo mogli pretpostaviti da članovi elite svoju vlast nisu doživljavali kao vladavinu bogatih, nego su radije isticali moralne kvalitete kao što su čast, poštenje, pobožnost, i sl. Naravno, postavlja se pitanje kako se može u izvorima odrediti i procijeniti tko je bio častan i moralan, a tko nije uživao takav ugled? Jedine karakteristike moralnosti mogu se zapaziti od početka 15. st. kada gradski notar kod sudskih i posjedovnih spisa počinje upisivati i neke moralne atribute aktera u dokumentima. Prije 15. st. takvi su slučajevi rijetki i jedinu čast koju je notar dao nekom građaninu bilo je ako ga je zapisao kao *dominus*. U 15. st. prvo zapazujemo atribut *providus* odnosno „*providus vir*“ koji možemo prevesti kao promišljen, razborit čovjek, iako bi u ovom kontekstu možda se najbolje prevodio kao ugledan. Uz tu frazu zapisivali su se krajem dvadesetih godina 15. st. Mihael, sin Šimuna,⁷²⁸ Mihael Sebastijani,⁷²⁹ Ivan Perović,⁷³⁰ Ivan Zigeštak,⁷³¹ Andrija Šafar,⁷³² Brikcije, sin Benedikta,⁷³³ jurat Demetrije, zvan Res,⁷³⁴ Mihael Caprini⁷³⁵ ali i neki drugi građani koje ne vidimo izravno u magistratu kao što su krojač Andrija, sin Petra,⁷³⁶ Pavao Zugchevich⁷³⁷ i Fabijan, sin Jurja.⁷³⁸ Petar Hungarus, sin Pavla je *providus et circumspectus*⁷³⁹ (mudar, razborit), kao i

⁷²⁷ Carpenter, *The Formation*, str. 84.

⁷²⁸ MCZ 9, str. 128.

⁷²⁹ MCZ 9, str. 151.

⁷³⁰ MCZ 9, str. 181.

⁷³¹ MCZ 9, str. 159.

⁷³² MCZ 9, str. 156.

⁷³³ MCZ 9, str. 146.

⁷³⁴ MCZ 9, str. 151., 155.

⁷³⁵ MCZ 9, str. 146.

⁷³⁶ MCZ 9, str. 137.

⁷³⁷ MCZ 9, str. 137.

⁷³⁸ MCZ 9, str. 178.

⁷³⁹ MCZ 6, str. 179.; MCZ 9, str. 131.

literat Vrban, sin Matije⁷⁴⁰ i Ivan Perović.⁷⁴¹ *Providus et honestus vir* je Cion,⁷⁴² Nikola, sin Fabijana,⁷⁴³ Pero, sin Petra Šafara,⁷⁴⁴ prisežnik Leonard Teutonik,⁷⁴⁵ Ivan Perović,⁷⁴⁶ Valentin Šaronić,⁷⁴⁷ a Johannes Gregori i Nikola, sin Ivana iz Moravča su *providi et honesti viri*.⁷⁴⁸ S druge strane, i kraj nekih građanki stoji termin *provida*,⁷⁴⁹ ali još češće *honesta* ili *proba et honesta* što su istoznačni termini. *Proba et honesta* je Jelena, udovica Stjepana tesara⁷⁵⁰, Ivana, udovica Ivana, sina Miklina,⁷⁵¹ Jelena, udovica Petra,⁷⁵² Jelena, udovica Emerika krojača,⁷⁵³ i Elizabeta, udovica Valentina štacunara.⁷⁵⁴ S obzirom kako vidimo da se izraz *proba et honesta* najčešće koristio za žene koje su ostale udovice, ti su atributi zapravo značili da spomenute udovice nisu došle na loš glas po pitanju čednosti, odnosno spolnog morala, što je zaključila i Carpenter.⁷⁵⁵ To se isto moglo odnositi i na neudate djevojke (*honestu puella*).⁷⁵⁶ *Honestus* prema Carpenter u srednjem je vijeku manje je značilo častan koliko ugledan, pristojan i poštovan.⁷⁵⁷ Svećenici i redovnici pojavljuju se s atributima *religiousus*, *discretus*, *honorabilis vir*.⁷⁵⁸ Naravno, fraze koje smo spomenuli ne moraju se uvijek nalaziti uz ime časnog građana. Tako je Miheal Sebastijani kao što je već spomenuto u jednom slučaju *providus vir*, no već u nekom drugom kraj njegovog imena nema nikakvog atributa.⁷⁵⁹ Zbog takvih notarskih nedosljednosti pretjerano bi bilo zaključiti da su sve osobe kraj kojih nema takvih atributa manje ugledne.

Govoreći o časti, poštenju i moralu može se obratiti pozornost i na njihovo kršenje, odnosno vidjeti koliko su i u kojim slučajevima i sami članovi gradske elite zatečeni u prijestupu i kako se to odrazilo na njihovu političku karijeru. Lovro i Friche bili su gradski prisežnici zaduženi za održavanje „Božjeg mira“ (*treuga dei*) tokom Margaretskog sajma 1417., no baš su oni počinili određene prijestupe i nasilje zbog čega su lišeni prisežničke

⁷⁴⁰ MCZ 6, str. 179.

⁷⁴¹ MCZ 10, str. 251.

⁷⁴² MCZ 6, str. 69.

⁷⁴³ MCZ 6, str. 311.

⁷⁴⁴ MCZ 9, str. 181.

⁷⁴⁵ MCZ 6, str. 331.

⁷⁴⁶ MCZ 6, str. 403.

⁷⁴⁷ MCZ 6, str. 447.

⁷⁴⁸ MCZ 9, str. 145.

⁷⁴⁹ Vidi MCZ 9, str. 130., 136., 139., 143.

⁷⁵⁰ MCZ 9, str. 128.

⁷⁵¹ MCZ 9, str. 144.

⁷⁵² MCZ 9, str. 146.

⁷⁵³ MCZ 9, str. 169.

⁷⁵⁴ MCZ 9, str. 174.

⁷⁵⁵ Carpenter, *The Formation*, str. 100.

⁷⁵⁶ MCZ 6, str. 301.

⁷⁵⁷ Carpenter, *The Formation*, str. 96.

⁷⁵⁸ MCZ 6, str. 286., MCZ 9, str. 145., 199.

⁷⁵⁹ MCZ 9, str. 134.

službe, te im je ujedno izrečena doživotna zabrana obnašanja prisežničke dužnosti.⁷⁶⁰ Na njihovo mjesto u magistratu izabrani su drugi ljudi.⁷⁶¹ Ipak, na kraju su pomilovani, a Friche je 1419. ipak ponovno bio prisežnik.

Godine 1440. Pero i Jakov Šafar zajedno su s juratom Benediktom, sinom Mihaela Sebastijana, upali u kuću Jakova Bola gdje su teško ozlijedili Antonija krojača, sina Adrijana.⁷⁶² Napadači su isprva bili osuđeni na globu od deset maraka, ali su Benedikt i braća Šafar potom uložili priziv, pa je slučaj došao pred islužene suce. *Seniores iudices* osudili su Benedikta, i braću Šafar na globu od dvadeset maraka.⁷⁶³ Napadači su još dodatno morali isplatiti ukupno sedam florena Antoniju: Jakov Šafar i Benedikt po tri, a Pero dva florena.⁷⁶⁴ Benedikta, sina Mihaela Sebastijana, ipak jasno vidimo kao gradskog prisežnika 1448., dakle taj nasilni čin ipak nije na duži spriječio rok njegovu političku karijeru.

Jakov Šafar je potom (1441.) napao i ozlijedio mačem Valentina Hervatića iz Grmoščice (*Herwathych de Gorymlya*), seljaka od kustosa (*custos*), pa je opet kažnjen globom (*birsagium*).⁷⁶⁵ Krajem 1442. Jakova je optužio građanin Matija Štakorić za krađu svinja, i u tom je sporu Jakov proglašen krivim. No, već nakon nekoliko dana Jakov je počinio neko ubojstvo i pobjegao je iz grada jer mu je prijetila smrtna kazna.⁷⁶⁶

Sličnu je sudbina zadesila i drugog potomka jedne ugledne obitelji. Janko Bole, sin suca Ivana, odnosno brat suca Jakova Bola prvo je 1450. ukrao svijećnjake bratovština za što je gotovo bio osuđen na smrtnu kaznu jer se takav čin nije samo smatrao krađom nego i svetogrđem.⁷⁶⁷ Zalaganjem časnih sugrađana, Janko je pomilovan ali nedugo je potom ponovno počinio neko nedjelo pa je pobjegao ili je protjeran iz grada.⁷⁶⁸

Marko, sin Mikeča Leonardovog, sigurno je ugledom i materijalnim statusom pripadao u gradsku elitu. No, početkom devedesetih godina 14. st. morao je napustiti grad ili je bio protjeran jer je ubio nekog građanina Sebastijana. Marko je prvo krenuo na hodočašće u Rim vjerojatno kako bi od pape dobio odrješenje grijeha.⁷⁶⁹ Potom je još uspio od kralja Žigmunda 1392. pribaviti pomilovanje pa su mu gradski dužnosnici najzad dopustili

⁷⁶⁰ ...*ipsos autem Laurencium et Friche officio privavimus, de ceterque nullus eorum juratus nec assesor noster fieri possent nec ad consilium in medio nostri venire debeant...* (MCZ 6, str. 49.)

⁷⁶¹ *Item quia predicti Laurencius et Friche officio quo supraprivati sunt, pro eo ad linguam Theutunicorum Stephanum filium Petri et Hungarorum Ladislaum filium Marci loco eorum constituimus juratos* (MCZ 6, str. 50.)

⁷⁶² MCZ 6, str. 327.

⁷⁶³ MCZ 6, str. 328.

⁷⁶⁴ MCZ 6, str. 337., 341.

⁷⁶⁵ MCZ 6, str. 340., 341.

⁷⁶⁶ MCZ 6, str., 373., 374., 375., 385.

⁷⁶⁷ MCZ 6, str. 401., 404.

⁷⁶⁸ MCZ 7, str. 13.

⁷⁶⁹ MCZ 9, str. 49.; MCZ 6, str. 475.

povratak.⁷⁷⁰ Već sljedeće godine Marko je gradski prisežnik, a tri godine poslije izabran je za gradskog suca.⁷⁷¹

Hodočašću (*peregrinatio*) u Rim i dobivanju oprosta od pape za počinjeno ubojstvo pribjegavali su bogatiji članovi gradske zajednice. Tako je Grgur, sin Petra, ubio Grgura iz Kraljevca, te su braća ubijenog sami tražili da ubojica iz Rima donese svećeničko odijelo te da ga preda crkvi u kojoj će žrtva biti pokopana.⁷⁷² Turopoljski župan Urban, sin Matije, zbog nehotičnog ubojstva građanina Šimuna morao je poći u Rim te od pape dobiti i donijeti odrješenje za taj počinjeni grijeh (*literam absolucionalem*).⁷⁷³ I gradski je notar Toma Isip nehotično ubio drugog građanina te je za to otišao na hodočašće u Rim.⁷⁷⁴

Toma Čeden već je bio obnašao prisežničku dužnost kad je osuđen zbog vrijeđanja i nasilja na pet penza denara.⁷⁷⁵ Međutim, 1451. Toma je počinio neko zlodjelo (*pro manifesta culpa et crimine suo*) i čini se da mu je prijetila smrtna kazna ili sramotni izgon, ali su za njega založili članovi pavlinskog, dominikanskog i franjevačkog reda, a kasnije i gradski kapetan Sebold Mayer pa je Toma na kraju pomilovan.⁷⁷⁶ Tri godine nakon tog slučaja Toma je prisežnik.

Konrad Rawsar je 1466. prisežnika Pavla nazvao *infidelem et falsarium communi* pa je bio osuđen na globu 25 maraka, a kako nije bio zadovoljan presudom prizvao se na tavernikalni sud.⁷⁷⁷ Rawsar već sljedeće godine mijenja preminulog suca Antuna Rotha na toj funkciji, a sudac je još i 1470.

Kako se moglo vidjeti na Rawsarovu slučaju, klevete nisu bile rijetkost niti među članovima gradske elite. Tkalčić je napomenuo ako bi neki prisežnik došao na loš glas (*infamia*), nije smio više sudjelovati u vlasti niti dolaziti na gradske sjednice dok ne dokaže nevinost. Za to vrijeme morao je poput ostalih građana plaćati porez i držati noćnu stražu.⁷⁷⁸ Loš glas o nekoj osobi na Gradecu je mogao biti vrlo neugodan, jer je riječ o manjem gradu i takve su se glasine brzo proširile među svim slojevima društva. Tako je upravo prisežnik Gal Kudelić 1488. došao na loš glas, pa je tužio neke sugrađane zbog narušavanja ugleda. Međutim, Gal nije mogao dokazati da je oklevetan pa se obratio samom kralju Matijašu Korvinu, koji je naredio gradu da se Kudelićeva osuda izbriše iz zapisnika i da se kazne

⁷⁷⁰ MCZ 1, str. 340-341.

⁷⁷¹ MCZ 1, str. 348.

⁷⁷² MCZ 6, str. 213-214.

⁷⁷³ MCZ 6, str. 170.

⁷⁷⁴ MCZ 6, str. 294.

⁷⁷⁵ MCZ 6, str. 386.

⁷⁷⁶ MCZ 7, str. 31.

⁷⁷⁷ MCZ 7, str. 294., 300., 351.

⁷⁷⁸ MCZ 7, str. IV.

postolar Valentin i Luka Ribarić koji su Kudelića nazivali krvnikom.⁷⁷⁹ Kako se to nije provelo, Kudelić se ponovno žalio kralju, ovaj puta Vladislavu II., a potom i hercegu Ivanišu Korvinu koji je 1492. također zapovijedio gradskoj općini da Kudeliću vrati čast.⁷⁸⁰

U svakom slučaju niti pripadnici gradske elite nisu bili imuni na kršenje zakona, a mogli su i tuđom krivicom doći na loš glas. Biti na lošem glasu onemogućavalo je nekog građanina da postane članom magistrata jer takvi nisu bili priznavani niti kao svjedoci u nekom postupku.⁷⁸¹ Moguće da su klevete i loš glas spriječili da ugledni prisežnik Gal Kudelić na kraju postane i sudac. Kako pokazuje primjer Šafara i Benedikata, sina Mihaela Sebastijana, djela poput osobnih uvreda, tučnjava pa čak i nanošenje tjelesnih ozljeda nisu predstavljala dugotrajnu prepreku za obnašanje prisežničke funkcije. U slučajevima kada su pripadnici elite počinili teška kaznena djela u načelu nisu mogli računati na blažu kaznu, no u praksi često vidimo da su im djela oprostena zalaganjem drugih uglednih građana ili svećenika. U nekim slučajevima ni počinjenje teškog kaznenog djela nije značio kraj političke karijere, premda su krivci prije toga morali dobro okajati svoj čin, i dati zadovoljštinu žrtvama. Naravno, pripadnici gradske elite bili su u boljem položaju od siromašnijih građana jer su mogli pružiti zadovoljštinu žrtvama, otići na hodočašće u Rim, i tražiti pomoć crkvenih i svjetovnih velikodostojnika s kojima su vjerojatno, i prije imali društvene ili poslovne kontakte. Kako pokazuje primjer Janka Bola i Jakova Šafara, ukoliko bi se isto ili slično nedjelo ponovilo, tada bi krivce čekala uobičajena kazna bez obzira na status. Ipak, prema dostupnim izvorima, gradske suce ipak ne vidimo kao sudionike u teškim kaznenim djelima.

Pobožnost i karitativnost

Prema Iločkom statutu osim moralnih karakteristika gradski su čelnici morali biti i pobožni. Pobožnost, odnosno različiti aspekti pobožnosti poput primjerice hodočašća u Rim, vjerovanje u čuda svetaca, snažan osjećaj grijeha duboko su ukorijenjeni u svijest srednjovjekovnog čovjeka.⁷⁸² Od 11 st. Rimska je crkva počela sve više propagirati moralna načela i siromaštvo, a svećenički su redovi u širenju takvih ideala odigrali veliku ulogu

⁷⁷⁹ MCZ 2, str. 467-468.

⁷⁸⁰ MCZ 2, str. 487-488.

⁷⁸¹ MCZ 7, str. VIII.

⁷⁸² Tonija Andrić, „Dopuna saznanja o pobožnosti splitskih obrtnika u 15. st.“ *Croatica Christiana Periodica: časopis Instituta za crkvenu povijest Katoličkog bogoslovnog sveučilišta u Zagrebu*, god. XXXVIII, 74 (2014), str. 1-2,, Zoran Ladić, „O plemstvu i svećenstvu Srednjovjekovne Slavonije u Rimu 1433. godine. Prilog proučavanju pobožnosti u srednjovjekovnoj Slavoniji, *Povijesni prilozi*, 15 (1996)., str. 267. Vidi tamo domaću i stranu literaturu o srednjovjekovnoj pobožnosti.

posebice u srednjovjekovnim gradovima. Pobožnost stanovništva na srednjovjekovnom Gradecu najčešće se vidi u oporučnim ostavljanjima pokojnikovih dobara bilo za siromašne ili za neku crkvu ili samostan za spas svoj duše (*pro anima sua*). Oni bogatiji građani su i za života darivali crkvu posjedima čime su povećali društveni ugled, a time omogućili i dobre veze s članovima svećenstva. Ivan Čemer 1377. odlučio je izgraditi drvenu kapelicu posvećenu sv. Jurju, odmah nedaleko od grada. Radi teške bolesti nije posve izvršio svoj naum (ili zavjet) te je oporučno ostavio za dovršetak njezine izgradnje 50 maraka srebra.⁷⁸³ Cion, sin Ivana, 1398. daje 117 florena župi sv. Ivana u Novoj vesi zbog čega mu njegova žena poklanja pola svojih dućana na Gradecu.⁷⁸⁴ Postupak njegove žene također nam može ukazivati koliko su građani cijenili i poštivali darovanje za izgradnju ili održavanje crkava. Iz spisa *Mater Amabilis* saznajemo da je Mihael, sin Šimuna, poklonio remetskim pavlinima jedan oltar.⁷⁸⁵

Stječe se dojam da su baš pavlini (*fratres heremites*) uživali možda i najveći ugled među građanima. Njihov je samostan bio posvećen Blaženoj Djevici Mariji što nas navodi na misao da je kapelica Blažene Djevice Marije u gradu bila pod njihovim patronatom, a osim toga, pavlini su od druge polovice 15. st. bili vlasnici kule koja je bila vrlo blizu te crkve. Moguće je da su upravo pavlini počeli sa širenjem kulta Djevice Marije.⁷⁸⁶ Na groblju tog samostana u Remetama (ili u kripti crkve) bio je pokopan sudac Cion, sin Ivana, koji je umro 7. veljače 1424., a iste je godine tamo bio pokopan sudac Mihael, sin Šimuna.⁷⁸⁷ Prisežnik Nikola krojač iz Klokoča odredio je da se iz najamnine njegovog dućana svake godine daje remetskom samostanu jedan floren.⁷⁸⁸ Uz pavline, veliki je ugled uživao i franjevački red. Prisežnik Matija Farkaš odredio je da se za spas njegove duše, nakon njegove smrti proda jedna sjenokoša, a novac preda franjevačkom samostanu.⁷⁸⁹ Plemić Juraj Bakšić iz Pribića koji je živio na Gradecu za spas svoje duše ostavio je franjevačkom samostanu svoje oružje, a tamo je i pokopan.⁷⁹⁰ Nikola Strich je franjevačkom samostanu ostavio svoju kuću i dućan.⁷⁹¹ Dominikanci su također bili prisutni na Gradecu i smatra se da je taj red imao patronat nad crkvom sv. Katarine. Zbog osmanlijske ugroze dominikanci napuštaju stari samostan u Vlaškoj vesi (*Vicus Latinorum*) te novi podižu upravo uz crkvu sv. Katarine na jugoistočnoj

⁷⁸³ MCZ 1, str. 260.; MCZ 5, str. 92.

⁷⁸⁴ MCZ 9, str. 101.

⁷⁸⁵ *Mater Amabilis Maria Miraculosa Virgo Remetensis...*, (rukopis), Arhiv HAZU, Zbirka kodeksa, II.d.104.

⁷⁸⁶ Varga, "Uloga grada Zagreba", str. 63.

⁷⁸⁷ MCZ 2, str. CCXV

⁷⁸⁸ MCZ 2, str. 418-419.

⁷⁸⁹ MCZ 2, str. 232-234.

⁷⁹⁰ MCZ 2, str. 187-189.

⁷⁹¹ MCZ 6, str. 56.

strani zidina. Plemić i gradski prisežnik Marko od Čave oporučno je dominikancima ostavio svoju palaču i vrt na samom jugoistočnom uglu grada, a uz to im je još poklonio i svoja dva sela Koritno i Novak kod Ivanića.⁷⁹² Na kraju spomenimo i kapelu sv. Uršule na privatnom posjedu obitelji *de Medzo*. Ne znamo kada je ona podignuta niti tko ju je točno sagradio. Posjed je, kako je već spomenuto, od sredine 14. st. u vlasništvu obitelji potomka Donata *de Medzo*, isprva zlatara i gradskog suca Petra, a potom njegove nećakinje Franciske koja je prvo bila udana za trgovca Filipa, sina Marka, a potom za Ivana Gračina. S obzirom da je kapela posvećena sv. Uršuli, u nedostatku drugih izvora možemo jedino špekulirati jesu li kapelu podigli njemački doseljenici iz Kölna, s obzirom da je sv. Uršula zaštitnica tog grada. Sveta Uršula je ujedno zaštitnica i sukna, a kako je već navedeno, gradečki su Talijani često trgovali suknom i tkaninom, pa bi glavnog tutora te kapelice još mogli potražiti i među talijanskim trgovcima.

Briga za siromašne također se može smatrati jednim vidom pobožnosti. U 15. stoljeću prvi put spominje se hospital (ubožnica), no može se pretpostaviti da je takva institucija postojala još ranije. Orfanotorij se izravno ne navodi, ali se u popisu 1368. među vlasnicima kurija i kuća u gradskom podgrađu spominju i *quorumdam orphanorum de vico Latinorum*.⁷⁹³ Za tu je siročad iz Vlaške vesi porez platio neki Petar, vjerojatno sudac Petar Donat, ili raniji sudac Petar Ligerije.

Gradečki hospital posvećen sv. Mariji nalazio se na jugoistočnom uglu pete gradske insule.⁷⁹⁴ U izvorima se u par navrata spominje i neka zemlja koja je pripadala hospitalu.⁷⁹⁵ Na njegovom se čelu nalazio upravitelj (*rector ili magister hospitalis*). Zanimljivo da je početkom tridesetih godina 15. st. upravitelj hospitala bio krojač Martin Tomić, kasniji višestruki gradski sudac. Kao upravitelj hospitala, Tomić je 1433. optužio bivšeg suca Andriju Šafara da je prisvojio proso (*millum*) hospitala, a u drugom su slučaju zastupnici pokojnog građanina Ivana optuživali Andriju da nije hospitalu uplatio dva florena koje mu je Ivan ostavio da ih uplati za spas njegove duše.⁷⁹⁶ S obzirom da je Andrija Šafar tada bio već pokojan, optuženi je bio njegov brat Petar. On je morao isplatiti dva florena Martinu Tomiću, upravitelju gradskog hospitala, vezano uz legat koji je pokojni Ivan ostavio istoj ubožnici *pro anima sua*, jer su tužitelji pronašli potvrdu o primljenom novcu.⁷⁹⁷ To bi možda ukazivalo da je i Andrija Šafar za života bio upravitelj gradečkog hospitala, međutim Martin Tomić jedini

⁷⁹² MCZ 10, 277. Za dva sela vidi: MCZ 2, str. 486-487.

⁷⁹³ MCZ 11, str. 232.

⁷⁹⁴ Bedenko, *Zagrebački Gradec*, str. 102.

⁷⁹⁵ MCZ 9, str. 171., MCZ 10, str. 221.

⁷⁹⁶ Škreblin, „Obitelj Šafar“, str. 90-91.

⁷⁹⁷ MCZ 6., str. 190.

je član gradske elite kojeg izvori otkrivaju kao upravitelja hospitala.⁷⁹⁸ Zbog toga ne čudi da je Martin Tomić oporučno 1471. ostavio jedan legat i gradečkom hospitalu.⁷⁹⁹ Čini se da su kasniji upravitelji Antun i Clemens bili svećenici, no da u hospitalu ne rade isključivo duhovna lica svjedoči i primjer Margarete, koja je *procuratrix pauperum hospitalensium*.⁸⁰⁰ Jakov, brat spomenutog Andrije Šafara dao je također zemlju s oranicama negdje na gradskom teritoriju blizu crkve sv. Jakova upravitelju gradečkog hospitala Antoniju uz uvjet da ovaj održi 30 misa za spas i otkup Jakovljeve duše.⁸⁰¹ Marko od Čave jednu svoju zemlju, odnosno predij ostavlja hospitalu sv. Elizabete koja se nalazila na prostoru Kaptola.⁸⁰² Naravno, primjera ostavljenih legata ima još nekoliko, no ovdje nas ionako isključivo zanimaju javni vidovi pobožnosti koji bi pomogli u građenju ugleda neke osobe. U tom smislu mnogo je važnije davanje novca za gradnju crkve, financiranje hospitala, davanje milodara javno i za života, nego oporučno. Ipak, za dvoje se sudaca, Ciona i Martina Tomića, može tvrditi da je njihova briga za crkvu ili siromašne ipak urodila plodom u smislu podizanja njihovog ugleda jer su kasnije postali suci. U ovom prikazu pobožnosti na srednjovjekovnom Gradecu možemo ukazati na zanimljivu činjenicu da je sudac iz 1493. Martin, sin Urbana, odabrao svećenički poziv, pa se već oko 1497. spominje kao gradečki župnik, a kako je već spomenuto kod prikaza obitelji Perović, jedna kćer Ivana Perovića bila je redovnica jednog samostana u Pečuhu.⁸⁰³

Obrazovanje

Poznato je da je na Gradecu postojala škola koja se spominje još u 14. st. što je još jedan dokaz o visokoj urbaniziranosti srednjovjekovnog Gradeca.⁸⁰⁴ U toj su se školi stjecalo tek temeljno obrazovanje, dok se za više obrazovanje išlo na zagrebački Kaptol, a poslije eventualno na neko od srednjovjekovnih sveučilišta.

O formalnom obrazovanju članova magistrata uglavnom nema podataka u gradskim izvorima. U 14. st. ne bi se moglo reći da je obrazovanje uopće bilo važno za neku od

⁷⁹⁸U radu „Obitelj Šafar“ naznačio sam da su funkciju upravitelja hospitala obavljali i drugi suci (Škrebilin, „Obitelj Šafar, str. 91.), međutim izvori otkrivaju samo ovaj jedan slučaj, a osim toga riječ je tek o budućem sucu. Naravno, može se tvrditi da je funkcija upravitelja hospitala pomogla Martinu Tomiću da postane sudac 1439.

⁷⁹⁹ MCZ 11, str. 3.

⁸⁰⁰ MCZ 7, str. 5.

⁸⁰¹ MCZ 10, str. 30.

⁸⁰² MCZ 2, str. 301.

⁸⁰³ *...provido et honesto viro Martino, seniori iudici, nunc vero moderno plebano*. MCZ 11, str. 74.

⁸⁰⁴ Klaić, *Zagreb*, str. 529.

gradskih funkcija. Upitno je jesu li tada svi članovi magistrata bili pismeni. U srednjem vijeku pismenost je podrazumijevalo poznavanje latinskog jezika jer je još i u kasnom srednjem vijeku velika većina dokumenta napisana na latinskom. Poslove pisanja i tumačenja službenih dokumenata obavljali su gradski notari. Možemo jedino pretpostaviti da su primjerice Petar Ligerije, Jakomel Quirin kao trgovci, novčari i diplomati bili sigurno pismeni. Svakako da su trgovci posebice oni međunarodni bili pismeniji i obrazovaniji dio gradske općine jer ih je priroda njihovog posla na to prisilila, jednako kao što se stanovništvo Ugarskih gradova, zbog njihove etničke strukture, u određenoj mjeri znalo služiti, pored materinjeg, s barem još govornim jezikom.⁸⁰⁵

Naravno, pismenijih građana bilo je na Gradecu i van notarskog i trgovačkog kruga. Pretpostavlja se da su to bili građani uz čije se ime pojavljuje atribut *literatus* što prvenstveno označava pismenu osobu koja ujedno poznaje latinski jezik. Literati su mogli raditi kao gradski notari, ali su mogli raditi samostalno i prepisivati i tumačiti privatne isprave za plaću.⁸⁰⁶ Od 1355. do 1365. u izvorima se spominju deseterica literata plus još četiri notara. Privatni su literati znali zadavati i glavobolje gradskoj općini jer su neki od njih sudjelovali u nečasnim radnjama i krivotvorenju isprava: Pavao literat bio je spaljen jer je krivotvorio isprave pomoću lažnog pečata, a još su dva literata, Mikuš i Juraj, zvan Duh pobjegli iz grada zbog nekih „zločina“.⁸⁰⁷

Generalno gledajući, literate možemo smatrati uglednijim dijelom gradske zajednice. Gradski notar Toma Isip (ili Isan) primljen je u gradsku službu, odnosno postao je glavni gradečki notar još 1397., a pred kraj života poklanja svoju kuću koja se naziva palačom, što svjedoči o njegovom materijalnom statusu. Toma je bio i zastupnik u magistratu, odnosno vijećnik 1413. i 1417. i zahvaljujući podjeli magistrata na jezike saznajemo da je i slavenskog porijekla. Ostali građani koji se spominju u magistratu s oznakom *literatus* do sredine 15. st. su Stjepan, Petar, sin Ivana i Grgur, a literat je bio i Antun Ozmonog, zanimljivo, svi članovi mađarske etničke skupine.⁸⁰⁸ Izbor Valentina Šaronića, sina suca Mihaela Šimunovog, prvo za prisežnika 1436., a potom i za gradskog suca 1445. označava i veći značaj literata u gradskoj vlasti. Valentin nije bio izabran na te funkcije samo zato što je bio literat, ali od njega primjećujemo sve češće pojavljivanje literata na funkciji gradskog suca. Kao literat se navodi i klokočki plemić i sudac Antun, sin Tome, Antun Roth iz Nürnberga, Dominik, sin Ivana Perovića, Emerik, sin Marka, i Matija sin Ladislava, a trojica sudaca koja se praktički

⁸⁰⁵ Szende „Integration through Language”, str. 216-220.

⁸⁰⁶ Klaić, *Zagreb*, str. 289.

⁸⁰⁷ Klaić, *Zagreb*, str. 290.

⁸⁰⁸ Za reference vidi sastave magistrata u prilogu. Da je Antun Ozmonog bio literat vidi: MCZ 5, str. 275.

izmjenjuju u prvoj četvrtini 16. st. Mihael Oprašnić, Emerik Mikulić i Mihael, sin Matije, također su navedeni kao *literati*. Drugim riječima, prema kraju 15. st. i na početku 16. određeni stupanj obrazovanja, pismenost i poznavanje latinskog dobiva na većem značaju. Ipak, važno je ponovno upozoriti kao i slučaju Valentina Šaronića, da većinu spomenutih sudaca-literata možemo identificirati kao pripadnike gradske elite po ekonomskoj snazi, kao i pripadnosti nekoj istaknutoj obitelji. Također, zanimljivo da se atribut *literatus* često pojavljuje kod pripadnika sitnog plemstva. Antun, sin Tome, dolazi od klokočkog plemstva, literat Emerik Mikulić jasno je naveden kao *nobilis*, a literat je i plemić Marko, sin Ivana od Čave.⁸⁰⁹ O plemićima će biti riječi u sljedećem potpoglavlju. Slična je pojava primjetna i kod drugih pripadnika sitnog plemstva koji nisu u magistratu: oba sina medvedgradskog kaštelana Jakova iz Klokoča bila su školovana: Matej se navodi kao literat, a Teodorik je bio čazmanski arhiđakon i Pečujski kanonik.⁸¹⁰ Kao literat i plemić izravno je naveden Ivan *nobilis de Rakonok*,⁸¹¹ a s velikom sigurnošću možemo pretpostaviti da su plemići bili i literati Ladislav, sin Mihaela iz Drenove,⁸¹² i magister Petar iz Gudovca.⁸¹³

Kako je već navedno, mnogi od sudaca literata bili su sinovi uglednih građana. Upravo očevi tih literata najzaslužniji su za školovanje svojih sinova. Tako možemo vidjeti da su bogatiji i ugledni građani već od 15. st. prepoznali važnost barem temeljnog obrazovanja za svoje sinove. Tako je, ponovimo Gašpar literat bio sin zlatara Cosme, Valentin Šaronić, sin krojača Mihaela, Mihael Šaronić, sin Valentina, Mihael Oprašnić, sin mesara Antuna, Augustin Kusne, sin mesara Augustina, Domink, sin trgovca Ivana Perovića, Emerik, sin prisežnika Marka i unuk Miheala Sebastijanovog, Valentin literat sin je suca Petra Hungarusa.⁸¹⁴ Najpoznatiji gradečki notar nakon smrti Tome Isipa bio je Matej *notarius et scholasticus*, a bio je sin mesara Luke, ranije zastupnika u gradskom magistratu.⁸¹⁵ Ne znamo jesu li gore spomenuti pohađali samo gradečku školu ili su bili poslani i u katedralnu školu na Kaptolu. Od sinova sudaca možda je i najveće formalno obrazovanje stekao Mihael, sin suca Blaža štacunara. Mihael je *baccalaureus arte liberales* što nesumnjivo govori da je Miheal studirao na nekom od srednjoeuropskih sveučilišta.⁸¹⁶ I Mihael se barem u jednom slučaju

⁸⁰⁹ Za Antuna iz Klokoča MCZ 7, str. 118; za Emerika Mikulića vidi MCZ 11, str. 81; Za Marka od Čave vidi MCZ 6, str. 218.

⁸¹⁰ Za sinove medvedgradskog kaštelana vidi: MCZ 2, str. 233.

⁸¹¹ MCZ 9, str. 137.

⁸¹² MCZ 10, str. 37.

⁸¹³ MCZ 7, str. 132.

⁸¹⁴ Za sina Petra Hungarusa vidi MCZ 10, str. 63.; Za sina Augustina Kusne vidi MCZ 6, str. 451. Ostale su reference već naznačene u prijašnjim poglavljima.

⁸¹⁵ MCZ 9, str. 250.; MCZ 10, str. 170., 229.

⁸¹⁶ MCZ 7, str. 222., MCZ 10, str. 188.

navodi kao literat, pa to stoga otvara mogućnost da je i pokoji od gore nabrojanih literata također studirao na nekom sveučilištu. Studenti s područja Zagreba i srednjovjekovne Slavonije najčešće su studirali na sveučilištima u Padovi i Beču, a bilo ih je još u Parizu i Krakovu.⁸¹⁷ Na bečkom je sveučilištu od 1377. do 1600 bilo 57 studenata sa područja Zagreba, a jedan je profesor bio neki Nikola iz Zagreba.⁸¹⁸ Nažalost zbog šturih zapisivanja imena profesora kao i studenata u matrikulama, nije moguće barem za ovu priliku sa sigurnošću utvrditi na kojem je sveučilištu Mihael studirao.⁸¹⁹ Osim Mihaela, sa titulom *baccalaureus* na Gradecu se još spominje i Petar, sin Gana.⁸²⁰ Govoreći o obrazovanijim gradskim sucima ne možemo ne spomenuti i Dubrovčanina Feliksa Petančića. Petančić je u Dubrovniku završio školu, a očito je bio nadareniji učenik jer se kasnije spominje i kao predavač u dubrovačkoj školi. Oko 1487. Petančić dolazi na kraljevski dvor gdje radi kao minijaturist i kaligraf, a govorio je latinski, grčki, kaldejski i arapski pa nije čudno što je vrlo brzo stupio u diplomaciju.⁸²¹ Umro je negdje oko 1517., a tek pet godina kasnije objavljeno je njegovo najpoznatije djelo *De itineribus in Turciam libellus*. Još su ostali neobjavljeni rukopisi u kojima Petančić također opisuje Tursko carstvo i povijest turskih sultana.⁸²² Petančić je sudac 1511., a uzevši u obzir ranije spomenutu dominaciju literata na sudačkoj funkciji u 16 st., mogli bi posumnjati da su to određeni znakovi humanističkih kretanja na Gradecu.⁸²³

⁸¹⁷ O studentima sa prostora srednjovjekovne Slavonije vidi: Ivan Bojnčić „Hrvati na bečkom sveučilištu u XIV. i XV. Vieku, *Vijenac*, 17 (23), 368-371.; Mirko Grmek, „Hrvati i sveučilište u Padovi“, *Ljetopis JAZU-a* za 1955., 62., 1957. Mineo Tanaka, „Hrvatski studenti na pariškom sveučilištu u 14. i 15. st.“, *Croatica Christiana Periodica*, 9, (1985.), br. 15., str. 36-42.; Stanko Andrić, „Studenti iz Slavonsko-Srijemsko međurječja na zapadnim sveučilištima u srednjem vijeku (1250-1550)“, *Croatica Christiana Periodica*, 20., (1996.), br. 37., str. 117-152.

⁸¹⁸ Hrvoje Petrić, „Prilog poznavanju intelektualnih gibanja u srednjovjekovnoj Slavoniji kroz veze sa Europskim sveučilištima s posebnim osvrtom na Križevce i okolicu“, *Cris*, br. 1, 2002., str. 29.

⁸¹⁹ U razdoblju od 1402. do 1442. na bečkom su sveučilištu studirali Johannes Bachenstain i Petrus de Sulczpach, za koje se navodi da su iz Zagreba. Vidi Kurt Mühlberger (ur.), *Die Matrikel der Wiener Rechtswissenschaftlichen Fakultät, I. Band*, Beč, 2011., str. I., 28 (1430., Bachenstain), I., 1, (1426, Sulczpach).

⁸²⁰ MCZ 7, str. 244.

⁸²¹ Jembrih, „Feliks Petančić“, str. 116. Spomenimo ovdje da je najopsežnija studija o Feliksu Petančiću djelo Dragutina Kniewalda. Vidi: Dragutin Kniewald, *Feliks Petančić i njegova djela*, Beograd, 1961.

⁸²² Jembrih, „Feliks Petančić“, str. 118.

⁸²³ Razdoblje Matijaša Korvina obično se ocjenjuje i kao doba uzleta humanizma i renesanse zbog kraljeve podrške razvoju znanosti i književnosti zbog čega je Korvin čak dobio epitet „renesansni kralj“. Međutim, Grgin ističe da je utjecaj humanizma i renesanse uglavnom bio ograničen na užu krug dvorjana i nekih velikaša. Vidi Grgin, *Vrijeme rasapa*, str. 22.

Plemićki status

Problematika posjedovanja plemićkog statusa nekog člana gradske elite na početku je istraživanja bilo zamišljeno tek kao jedan od elemenata stvaranja ugleda, uz čast, pobožnost i obrazovanje zbog čega se ta tema i nalazi u ovom poglavlju. Međutim, tokom istraživanja uvidio sam da je broj pripadnika plemstva unutar gradskih zidina, odnosno plemića koji su ujedno i građani i sudjeluju u gradskoj vlasti mnogo veći nego što bi se na prvi pogled moglo pretpostaviti. Glavna karakteristika tih plemića građanina u metodološkom smislu jest da se njihov plemićki status u gradskim dokumentima obično ne navodi i čest je slučaj da za nobilitet nekog građanina saznajemo iz izvora koji nisu napisani rukom gradečkog notara. Zbog toga je jedan od većih problema ove tematike sigurna identifikacija nekog građanina kao pripadnika plemstva. U najvećem je broju riječ je o tzv. sitnim plemićima koji iz raznih razloga napuštaju svoje, vjerojatno male posjede te dolaze u grad gdje se bave obrtom i trgovinom. Ipak, neki od njih, iako žive gradskim životom, i dalje imaju i održavaju posjede na svom matičnom teritoriju.

U ovom potpoglavlju uglavnom smo usmjereni na faktično utvrđivanje plemićkog statusa kod pripadnika gradske elite, ponajprije sudaca. Ovdje nije bilo moguće odgovoriti na mnoga zanimljiva pitanja poput kakva je zapravo bila politička koegzistencija između pripadnika plemstva i „običnih“ građanina u gradskom magistratu, da li je postajao određeni rivalitet, koliko su plemići-građani držali i isticali svoj nobilitet, u kakvom su odnosu ti plemići bili s drugim pripadnicima plemstva van grada, koliko je zapravo bilo pravih građana i koliki je bio njihov utjecaj i još mnoga druga pitanja. Uglavnom, može se bez pretjerivanja zaključiti da problematika sitnog plemstva na Gradecu ili drugim urbanim sredinama Ugarskog kraljevstva može biti tema za zasebnu disertaciju.

Uzroke većeg broja plemića u redovima građana prvo bi mogli potražiti u gradskoj okolini - u neposrednoj blizini grada smještene su plemićke zajednice poput Moravča i Turopolja, a nedaleko od Zagreba bile su i brojne druge preživjele zajednice plemića poput Domagovića, Cvetkovića, Gore, Klokoča, Svetačja i još mnoge druge. Na zagrebačkom Kaptolu i na njegovom vlastelinstvu također su obitavali brojni predijalci, a njihove utvrde ili utvrde drugih plemića vodili su kaštelani. Neki od plemića na Gradecu bili su zapravo nekadašnji predijalci ili kaštelani koji su se opredijelili za gradski život.

Sagledavajući pak situaciju u široj perspektivi, veća prisutnost pripadnika plemstva u urbanim sredinama svakako ime veze sa brojnošću plemstva u strukturi stanovništva cijelog Ugarskog kraljevstva. Srednjovjekovna se Ugarska smatra zemljom brojnog plemstva zbog

relativno visokog udjela plemića u ukupnom broju stanovništva koji se procjenjuje na od 1 do 5, pa čak i 10 posto.⁸²⁴

Nobilitet nisu samo posjedovali sitni plemići iz okolice grada, nego i strani doseljenici iz talijanskih, ali i njemačkih zemalja. Latin Petar Ligerije bio je 1353. upravitelj kovnice hercega Stjepana (*comitem camerarum domini Stephani*) i već iz same te činjenice možemo posumnjati da je Petar imao plemićki status.⁸²⁵ Ne možemo odgovoriti je li Petar već stigao u kraljevstvo kao plemić, ili je na plemićku čast bio uzdignut od Anžuvina zbog njegovih usluga za Dvor. Ligerije tako 1366. boravi u Veneciji kao kraljev izaslanik u poslu oko galija. Kralj Ludovik obavješćuje Mlečane da im šalje „...*fidelem nostrum dilectum familiarem magistrum Petrum Ligerii de Medio civem Zagrabiensem*.”⁸²⁶ Zbog toga i njegovog brata Marka, suca iz 1352. također označavamo kao plemića iako niti za njega nema potvrde u izvorima.⁸²⁷ Jednako kao i Petar Ligerije, i Jakomel Quirin kao kraljev je izaslanik boravio u Veneciji, a on je izravno naveden kao *nobilis vir*.⁸²⁸ Gradečki Firentinci najvjerojatnije su također posjedovali plemićki status. Oni su zasigurno bili pripadnici firentinskog gradskog plemstva, a taj im je status očito bio priznat i u Kraljevstvu.⁸²⁹ Tek je Ivan Pastor na početku 16. st. jasno označen kao *nobilis*,⁸³⁰ dok za ostale Firentince temeljem određenih podataka iz izvora možemo tek pretpostavljati da su bili plemići.⁸³¹ Primjerice, i Gyuan, sin Benedikta, Leonard Athawantis i Ivan Pastor bili su tridesetničari. Prema T. Shek Brnadić viši službenici kraljevske administracije morali su biti plemići.⁸³² Također, kod obitelji Ciona, Gyuana i Perovića vidjeli smo obiteljske veze sa drugim plemićima što je još jedan prilog da za njih u najmanju ruku opravdano posumnjamo da su posjedovali plemićki status.

Doduše, obiteljske veze, odnosno ženidba plemića i neplemića nije bila nedozvoljena u srednjovjekovnoj Slavoniji, iako su tome naravno pribjegavali sitni ili siromašniji plemići. Neki siromašniji plemić vjerojatno je želio oženiti bogatiju građanku, ako se za to ukazala

⁸²⁴ Damir Karbić, „Hrvatski plemićki rod i običajno pravo: pokušaj analize“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti u umjetnosti*, 16, 1999., str. 73.

⁸²⁵ CD 12, str. 194-195.

⁸²⁶ *Monumenta Spectantia historiam slavorum meridionalium*, Vol 4, str. 88- 90.

⁸²⁷ O Marku Ligeriju sačuvan je samo jedan podatak iz 1352. iz kojeg saznajemo da je Marko gradski sudac. (MCZ 1, str. 205.). Zbog toga, više je pretpostavka da su Petar i Marko Ligerije braća.

⁸²⁸ *Monumenta Spectantia historiam slavorum meridionalium*, Vol 4, str. 214.

⁸²⁹ Gradsko plemstvo u načelu je vrijedilo samo na teritoriju toga grada, ali je moglo biti priznavano izvan njega, ovisno o važnosti tog grada i drugim okolnostima (Damir Karbić, „Plemstvo-definicija, vrste, uloga“, *Povijesni prilozi*, 31 (2006.), str. 18.

⁸³⁰ MCZ 14, str. 3.

⁸³¹ U prilogu se nalazi i tabela sudaca uz oznaku njihovog statusa. Kod onih građana za koje tek pretpostavljamo da su plemići termin *nobilis* nalazi se u kurzivu. Kod onih kod kojih vidimo samo rodbinske veze s plemstvom, kraticom smo označili rodbinsku vezu (rod. veza) osim u slučaju Firentinaca.

⁸³² Shek-Brnadić, „Tavernik, tavernikalni sud“, str. 183. Autorica ne govori to izravno za funkciju tridesetničara, nego za funkcije *salinari, monetari, tributari, comes camerari*, iz čega smatram da se to moralo odnositi i na tridesetničare.

prilika i time popraviti svoj materijalni položaj, a neposredno onda i status, a s druge strane bogata građanska obitelj na taj je način također uspjela povećati svoj ugled i status, uglavnom postojao je obostrani interes za sklapanje takvog braka. Zlatar Franjo, sin Marka, bio je zet *nobili domine Dikave*, a njegov je zet također plemić, Nikola Denešić, plemićki sudac iz Mlake.⁸³³ To što je Franjo bio zlatar uopće ne umanjuje mogućnost da je i sam posjedovao plemićki status. Gradski sudac Mihael, sin Šimuna, označen je kao *sartor*, a kako je navedeno u prethodnim poglavljima, njegov sin Valentin Šaronić bio je literat. U gradskim dokumentima nema nikakvih naznaka da se radi o plemićkoj obitelji niti kod Mihaela niti kod Valentina. Međutim, u spisima remetskih pavlina *Mater Amabilis* krojač Mihael zapisan je kao sudac Mihael, sin Šimuna, plemića iz Gore (*nobilis de Gara*). Ivan Šaronić, sina Dominika, praunuk suca Mihaela iz Gore, vjerojatno je identičan s plemićem Ivanom Šaronićem iz Kosnice koji je u 16. st. bio na dužnosti podžupana i plemićkog suca. Dakle, po tome vidimo da je obitelj Šaronić, unatoč svojem gradskom životu u više generacija, itekako držala do svog plemićkog statusa. Obitelj Miheala Sebastijana ne navodi se s plemićkom titulom, ali u dva navrata vidimo rodbinske veze s sitnim plemićima. Mihaelov brat Leonard oženio je kćerku Miheala Thara, predijalca iz Poljane, a kćerka Jelena udana je za gore spomenutog Valentina Šaronića.⁸³⁴ Obitelj Šafar prema gradskim dokumentima izgleda kao obična građanska obitelj. Međutim, iz darovnice topuskog opata Ivana saznajemo da su braća Petar i Stjepan Šafar plemići koji su pomogli u obrani topuskog samostana od napada iz Bosne („*Turcos et Bosenses*“) za što su 1402. nagrađeni sa četiri posjeda u Pokuplju.⁸³⁵ To naravno znači da su plemići i Šafarovi sinovi, sudac Andrija, te prisežnici Pero i Jakov. Još su neki suci njemačke etničke skupine bili plemići ili za to imamo osnovanu sumnju poput u slučaju Johannes Pehema iz Praga koji je bio oženjen plemkinjom Agnezom.⁸³⁶ Bivši *magistar conquine* grofova Celjskih Jakov Eberspeck iz Constance sasvim je sigurno plemić, o čemu je ovdje već detaljno pisano.

Postoji još jedan detalj koji može otkrivati plemiće u redovima građana. U poglavlju gdje govorimo o došljacima spomenuli smo genitivni prilog koji jasno određuje da je neki građanin došljak. Međutim, prilog *de* često se koristi i kod osoba koje su plemićkog statusa te se na hrvatski jezik ne prevodi kao *iz* nego *od* poput primjerice *Paulus de Zrinio* koji se

⁸³³ MCZ 5, str. 216., 228.

⁸³⁴ Da je Mihael Thar plemić vidi: MHEZ 6, str. 108.

⁸³⁵ *Quod nos, consideratis serviciis ac fidelium servitorum preclaris laudedignis et gratuitis meritis nobilium virorum Petri filii Petri et Stephani fratris ipsius, Petri Saffar dicti uterini, civium civitatis Montis Grechensis de Zagrabia, familiarum nostrorum dilectorum...* Vidi: MHEZ 5, str. 173-174.

⁸³⁶ MCZ 9, str. 184.

spominje na Gradecu.⁸³⁷ Naravno, takvu metodologiju moramo uzeti s velikim oprezom jer genitivni prilog *de* sam po sebi ne označava pripadnike plemstva (za razliku od *de genere*) nego se uvijek mora obratiti pažnju na kontekst. Sudac Andrija, sin Mihaela zvani Vlah, bio je iz Volavja (*de Volawy*) kod Jastrebarskog. Nikola, sin Demetrija, bio je iz Zlata (*de Zlath*). To već baca sumnju u njihovo plemićko porijeklo jer niti Zlat niti Volavje nisu bila neka značajnija urbana središta. Naravno, isto ne možemo tvrditi za trgovca i suca Blaža Alemana iz Iloka jer je Ilok u drugoj polovici 15. st. ipak vrlo urbanizirani srednjovjekovni grad. Međutim, za Nikolu i Andriju postoji još jedan razlog zbog kojeg mislimo da su plemići. Nikola je sudac u dva mandata u vrijeme kada su Celjski započeli sa čvršćom kontrolom na Gradecu nakon što su smijenili suca Martina Tomića. Suci nakon 1448. do 1456. uglavnom su bili Nijemci ili oni u koje su Celjski odnosno njihovi gradečki vitezovi i familijari imali povjerenje. Nikola je tako mogao biti sitni plemić iz Zlata (Petrova gora) koji je već ranije bio u službi Celjskih s obzirom na njihovu dominantnu ulogu u srednjovjekovnoj Slavoniji sredinom 15 st. Andrija Vlah otišao je oko 1453. u rat protiv Osmanlija, zajedno s Martinom Frankopanom, u kojem je, čini se i poginuo jer se u istoj ispravi Andrija spominje kao pokojan.⁸³⁸ S obzirom da je Andrija bio iz Volavja kod Jastrebarskog, a Martin Frankopan tada je već bio gospodar Jastrebarskog i još nekih okolnih posjeda sasvim je moguće da je Andrija bio Frankopanov familijar.⁸³⁹ Martin Frankopan 1456. zauzeo je i castrum Steničnjak koji se do spomenute godine nalazio u rukama Celjskih.⁸⁴⁰ Iz Steničnjaka je bio sudac Blaž, sin Jurja (*Georgi*). Kao i Nikola, sina Demetrija i Blaž je mogao biti sitni plemić koji je ranije stupio u službu Celjskih. Oko 1467. Blaž iz Steničnjaka bio je i tridesetničar što je već drugi argument da je posjedovao plemićki status.⁸⁴¹ Također, Blaževo prezime Stojimilić podsjeća nas na „starohrvatsko rodovsko pleme“ Stojmerić.⁸⁴² Iako je Blaž bio iz Steničnjaka, a Stojmerići su imali posjede zapadnije od klokočkog distrikta, svi ti argumenti navode nas na zaključak da je Blaž sasvim zasigurno bio pripadnik plemstva premda se i on u najmanje jednom slučaju navodi i kao krojač.⁸⁴³ Pod „stare hrvatske plemićke rodove“ spadali su i

⁸³⁷ U ovom poglavlju ne obraćamo pozornost na poznate plemiće koji su imali rezidencije na Gradecu, ali ih nije zanimala gradska uprava. Među njima bili su Zrinski, Toti, Čupori i Bradači te više o njima u posljednjem poglavlju.

⁸³⁸ *...ut quis de morte condam Andree Lah, qui iverat cum domino Martino de Frangyapan super Turkos ad debellandum ipsos...* (MCZ 7, str. 56.)

⁸³⁹ Grgin, *Počeci rasapa*, str. 85-86.

⁸⁴⁰ Filip Škiljan, „Srednjovjekovni grad Steničnjak na Kordunu“, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, vol 38, 2006., str. 103.

⁸⁴¹ MCZ 7, str. 318.

⁸⁴² Radoslav Lopašić, *Okolo Kupe i Korane: Mjestopisne i povjestne crtice*, Matica Hrvatska, Zagreb, 1895., str. 10, 53.

⁸⁴³ MCZ 7, str. 440.

plemići iz Klokoča.⁸⁴⁴ Klokočki plemići bili su prisežnici Matija Farkaš, sin Egidija, te Nikola, sin Damjana iz Hruševice koja je pripadala u klokočki distrikt, kao i Grabrovnik odakle je bio sudac Antun, sin Tome.⁸⁴⁵ Plemići su vjerojatno bili i braća prisežnici Blaž i Stjepan, sinovi Tome Ugrinovića iz Svetačja (*de Zinche*)⁸⁴⁶. Stjepanova kćerka Katarina 1492. spominje se kao žena turopoljskog plemića Baltazara Alapa.⁸⁴⁷ Plemić je sasvim sigurno bio i Gašpar Kušević (ili Kišević) iz Lomnice. Njegov je izbor za gradskog suca mogao biti u uskoj vezi s hercegom Ivanišem Korvinom, baš kao i prisutnost Baltazara Alapa na Gradecu, jer su obojica bili turopoljski plemići koji su krajem 15. st. bili u službi hercega Ivaniša Korvina.⁸⁴⁸ Višestruki sudac s početka 16. st., Emerik Mikulić iz Križevaca, jednom je naveden kao *nobilis*.⁸⁴⁹ Plemići su bili gradski suci Ivan i Marko Požegaj. Ivan Požegaj imao je posjed u Egidovcu, a bio je kaštelan grada Bele.⁸⁵⁰ Plemić je bio i Feliks Petančić kome je nobilitet vjerojatno dodijelio kralj Vladislav Jagelović.⁸⁵¹

Kako se moglo vidjeti na primjerima Ugrinovića i nekih Klokočana, plemićka funkcija nije sama po sebi jamčila sudačku funkciju, nego građane-plemiće zatičemo i na funkciji jurata i vijećnika. U mađarskoj skupini još u 14. st. nalaze braća Petar i Juraj Angeli (*filios Angeli*) za koje tek zahvaljujući jednom sporu saznajemo da su plemići odnosno, Angelijevi tvrde za sebe da su *nobiles nationes hungarice..., districtus de Zala*.⁸⁵² Braću Angeli tužio je Dionizije, zastupnik zagrebačkog biskupa, tvrdeći da oni, kao predijalci, nisu obavili sve dužnosti i službe, no u korist Angelijevih svjedočili su plemići iz Klokoča, Turopolja, Moravča, Pribića, Blinje i Gorice. Još jedan član mađarske skupine s kraja 14. st. bio je Nikola Lipovčak koji je prezime, odnosno nadimak dobio jer je bio kaštelan Lipovca.⁸⁵³ Marko od Čave bio je gradski prisežnik 1446.⁸⁵⁴ Njegov posjed Čava nalazio se kod Bužima,

⁸⁴⁴ Izraz „starohrvatski plemićki rodovi“ odnosno „rodovsko plemstvo“, terminologija je hrvatske tradicionalne historiografije. Ovdje je koristimo za Klokočane i Stojmeriče kako bi istakli da su oni kao pripadnici plemstva već od ranije prepoznati, za razliku od Andrije Vlaha i Nikole, sina Demetrija, o čijem rodovskom porijeklu nemamo podataka. Suvremeni povjesničari i istraživači problematike plemstva uglavnom više ne koriste takve izraze. O novijim pristupima istraživanju plemstva vidi: Damir Karbić, „Hrvatski plemićki rod i običajno pravo: pokušaj analize; Erik Fügedi, *The Elefánthy. The Hungarian Nobleman and His Kindred*, Budimpešta, 1998., str. 4-6; Marija Karbić, *Plemićki rod Borića bana*, Slavonski Brod, 2013., str. 80-87.

⁸⁴⁵ Više o klokočkim plemićima na Gradecu vidi: Bruno Škrebilin, „Pripadnici plemićke zajednice iz Klokoča na zagrebačkom Gradecu u 15. stoljeću: str. 67-80.

⁸⁴⁶ Više o svetačkim plemićima vidi: Vjekoslav Klaić, „Plemići Svetački i Nobiles de Zempche“, *Rad JAZU*, 199, 1913.

⁸⁴⁷ MCZ 11, str. 66.

⁸⁴⁸ Klaić, *Zagreb*, str. 171.

⁸⁴⁹ MCZ 11, str. 105. Vidi i: HR-HDA-25, Neo registrata acta, fasc. 539, br 44, (Z-348), 1518. godina.

⁸⁵⁰ MCZ 3, str. 145.; Vidi i Stipišić-Šamšalović, *Isprave*, str. 533, (D-XXIV-60, D-XXIV-42).

⁸⁵¹ Jembrih, „Feliks Petančić“, str. 116.

⁸⁵² MCZ 4, str. 279.

⁸⁵³ MCZ 5, str. 48,49.

⁸⁵⁴ MCZ 10, str. 79.

a prema Lopašiću Bužim je sredinom 15 st. bio u vlasništvu grofova Celjskih.⁸⁵⁵ Po svemu sudeći, Marko od Čave također je bio službenik grofova Celjskih.⁸⁵⁶ Martin Plemenščak, sin Petra, bio je plemić, no samo je stigao do funkcije vijećnika.⁸⁵⁷ Vijećnik je 1452. bio i Juraj Maretić, otac Vojka Maretića po kojemu će ta obitelj dobiti poznatije prezime Vojkovići.⁸⁵⁸

Osim što plemićki status vjerojatno sam po sebi nije jamčio gradsku funkciju, on nije osiguravao blaži tretman pred sudom u slučaju prijestupa. Jedan je član klokočkog plemstva, Martin, sin Križana (*Crisanus de genere Klokoch*), istjeran iz grada 1421. uz odsijecanje uha zbog krađe.⁸⁵⁹ Mogući uzrok toj kazni možda je i bilo to što se za njega nitko nije založio, za razliku od Jakova, sina Nikole Ladomerića *de Belowar*, kojeg su od kazne zbog krađe spasili neki plemići, članovi pavlinskog reda i službenici zagrebačkog Kaptola.⁸⁶⁰

Zaključno, može se pretpostaviti da je među sucima, prisežnicima i vijećnicima bilo još pripadnika sitnog plemstva koje bismo mogli bolje identificirati isključivo sveobuhvatnim istraživanjem plemstva zagrebačke županije, ali i cijele srednjovjekovne Slavonije. Najveći dio sitnih plemića na Gradecu dolazio je iz redova nekadašnjih *jobagiones castri*, predijalaca ili kaštelana, ali je nobilitet očito bio priznavan i firentinskom gradskom plemstvu. S obzirom na ograničenu ekonomsku moć sitnih plemića iz okolice, dio njih vjerojatno se trajno odlučio nastaniti u gradu, no dio njih i dalje zadržava i zemlju i veze sa svojim matičnim teritorijem. Njihova migracija u drugoj polovici 15 st. može biti u vezi s nezavidnim položajem sitnog plemstva koje je dodatno pogoršala osmanlijska opasnost. Većina tih sitnih plemića nije posjedovala utvrde koje bi im pružale sigurno sklonište od iznenadnih pljačkaških provala Osmanlija. Osim osmanlijske opasnosti, mnogi su se sitni plemići našli na udaru moćnih plemićkih (magnatskih) rodova koji su ih pokušavali pretvoriti u svoje podložnike.

Zaključak

U ovom su poglavlju obrađivani određeni čimbenici koji su isto imali ulogu u stvaranju ugleda nekog građanina. Iskazivanje brige za gradsku zajednicu financiranjem nekih njezinih obveza, držanje do moralnih principa, javno iskazivanje pobožnosti i karitativnosti sasvim je sigurno pomoglo u stvaranju ugleda neke osobe. Moguće je da su baš moralne

⁸⁵⁵ Radoslav Lopašić, *Bihać i Bihaćka krajina: Mjestopisne i poviestne crtice*, Zagreb, 1890, str. 143.

⁸⁵⁶ MCZ 2, str. 101.; vidi i: Suzana Miljan, „Grofovi Celjski i Nijemci, službenici njihovih utvrda u Zagrebačkoj i Križevačkoj županiji u kasnom srednjem vijeku (1385.-1456.)“ *DG Jahrbuch*, vol 20 (2013), str. 18.

⁸⁵⁷ MCZ 6, str. 123, 207.

⁸⁵⁸ MCZ 7, str. 33.

⁸⁵⁹ MCZ 6, str. 111.

⁸⁶⁰ MCZ 6, str. 295.

karakteristike i pobožnost bile glavni faktor stvaranja ugleda onih građana koji po svom bogatstvu ne bi mogli doći na sam vrh gradske vlasti. Naravno, ne može se isključiti da su kod moralnih karakteristika vladali određeni dvostruki kriteriji - jedan za one građane koji tek grade svoj ugled želeći ući u gradsku elitu, a drugi za bivše prisežnike i suce koji bi, ukoliko počine određene prijestupe, zbog njihovih ranijih zasluga za grad dobivali ponekad i blaže presude. Ipak, lažna svjedočanstva, teške krađe i ubojstva, nisu niti članovima gradske elite bila opraštana, no mora se reći da gradski suci nisu uglavnom nisu sudjelovali u teškim kaznenim djelima.

Formalno obrazovanje dobiva na većem značaju tek prema kraju 15. st. Ne možemo jasno utvrditi u kojoj je mjeri plemićki status *per se* značio za politički uspjeh u gradskom magistratu, a koliko je plemićka titula bila faktor stvaranja ugleda tek u kombinaciji s ostalim spomenutim čimbenicima stvaranja ugleda. U svakom slučaju, moglo bi se revidirati gledište starije historiografije da plemići veću ulogu u gradu igraju tek od kraja srednjeg vijeka ili od ranomodernog doba.⁸⁶¹ Ne samo da plemići veću ulogu imaju još od sredine 15. st. nego bi se moglo tvrditi da su pripadnici plemstva u gradskoj eliti zagrebačkog Gradeca zapravo neprestano prisutni.

⁸⁶¹ Neven Budak, *Hrvatska povijest u ranom novom vijeku: Hrvatska i slavinija u ranom novom vijeku*, Zagreb, 2007., str. 120.

VIII. GRADSKA ELITA IZVAN MAGISTRATA

Plemićko-vojna elita

Kako je uvodno istaknuto, glavni kriterij za određivanje tko spada u gradsku elitu bilo je članstvo u gradskom magistratu. Rijetkost je bila da neki bogati i ugledan građanin nije bio barem član magistrata. Međutim, na Gradecu su svoje rezidencije imali mnogi plemići o čijem neizravnom ili izravnom utjecaju na gradski magistrat možemo samo nagađati. U ovom kontekstu pozornost obraćamo isključivo na moćnije plemiće, odnosno one koje ne bismo metodološki nazvali „sitni plemići“ koji su uostalom često postajali i građani i sudjelovali u gradskom magistratu, o čemu je bilo riječi u prethodnom poglavlju. Neki od tih, moćnijih plemića, često su boravili na Gradecu, a drugi su svoje posjede koristili samo povremeno.

Prikaz možemo započeti sa Stjepanom, bratom kralja Ludovika Anžuvina, koji je od otprilike 1350. pa do svoje smrti živio na Gradecu u kraljevskoj palači. Stjepan je bio na funkciji hercega (*dux*) Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, a pod svojim je nadzorom držao i zagrebačku kovnicu novca. O Stjepanovom boravku ostao je zapis da je iz svoje palače odlazio u zagrebačku katedralu.⁸⁶² Sasvim sigurno, Stjepan je bio vrlo utjecajan u gradu i među članovima gradske elite. Zapravo, moglo bi se pretpostavljati da su Stjepanovi familijari vjerojatno bili Marko i Petar Ligerije koji se u to vrijeme spominju i kao gradski suci. Ipak, Stjepanov je boravak znao imati i određene negativne posljedice po građane. Tako su herceg Stjepan i njegovi ljudi negdje početkom pedesetih godina 14. st. plijenili imovinu po gradu, ali ništa više od toga ne saznajemo u zagrebački izvorima.⁸⁶³ Stjepan je umro 1354., a nedugo nakon njegove smrti, njegova žena, vojvotkinja Margareta, napustila je grad.

Među moćnije plemiće spadali su svakako Akuš i Stjepan, sin odnosno unuk bana Mikca koji je prema popisu iz 1368. na Gradecu imao nekoliko kuća, te kupalište u podgrađu. No, potomci bana Mikca ostali su bez svih svojih posjeda do kraja 14. st. zbog neplaćanja gradskih nameta, ali i sudjelovanja u protudvorskom pokretu potkraj 14. st.⁸⁶⁴

U drugoj polovini 14. st. na Gradecu su često boravili i moslavački Čupori. Stjepan, sin Čupora, bio je u nekom poslu sa zlatarom i sucem Sebastijanom te mu je trebao isplatiti 40

⁸⁶² MCZ 1, str. 206.

⁸⁶³ MCZ 4, str. II-III.; str. 116-117.

⁸⁶⁴ MCZ 1, str. 394-395.

florema.⁸⁶⁵ Čini se da je posjed Čuporovih, na istočnoj strani zidina, južno od Kamenith vrata, ostao u vlasništvu pripadnike te obitelji još u 15. st. no oni se više ne spominju kao gradečki građani.⁸⁶⁶

Susedgradski Toti imaju posjede na Gradecu od sredine 14. st. pa sve do kraja odnosno nestanka tog roda sredinom 15. st. Kako je već spomenuto, Toti prvo imaju veću kuću s dućanima u prvoj insuli, a potom drugi posjed u današnjoj Ćirilometodskoj ulici, a zatim neku palaču s kulom.

Na Gradecu je veći posjed početkom 15. st. imao i Pavao Zrinski. Pavao je sredinom osamdesetih godina 14. st. bio dvorjanin kraljice Marije, a poslije se stavio u službu kralja Žigmunda pa je tako obnašao i dužnost rapskog kneza, a početkom 15. st., Pavao je u službi kralja Žigmunda ratovao i protiv Hrvoja Vukčića Hrvatinića.⁸⁶⁷ Čini se da je Pavao Zrinski došao na Gradec u prvim godinama 15. st. te je čak stekao civitet iako nije poznato koliko je često Pavao stvarno boravio u gradu. Pavao je umro 1414. u Zagrebu i pokopan je u Remetama, a njegov posjed na Gradecu ostao će u vlasništvu obitelji Zrinski do 1432.⁸⁶⁸

Grgur Bradač iz Ladomerca kupio je nekadašnju palaču Marka od Čave te je i on također 1469. postao punopravni građanin.⁸⁶⁹ Bradač je tada bio kapetan Beograda (*capitaneus nandoralbensis*), a u svom pismu općini Bradač izjavljuje da će poštivati sva prava i pokoravati se gradskim zakonima. Bradačev će posjed ostati u vlasništvu te plemićke obitelji još dugo u 16. st.⁸⁷⁰

Svakako još treba dodati i istaknute plemićke zagrebačke županije poput nekadašnjeg župana Ivana od Brezovice ili Ivana Imprića iz Jamnice koji su isto tako mogli biti od utjecaja na Gradecu.⁸⁷¹

O plemićima potkraj 15. st. koji su bili u službi Ivaniša Korvina već je bilo riječi. Na Gradecu vidimo barem dvoje pripadnika plemstva, Gašpara Kuševića i Baltazara Alapa koji su u uskoj vezi s Ivanišem Korvinom. Gašpar Kušević je vjerojatno u magistratu 1490. i 1491, a 1492. je sudac, dok je Baltazar Alap slavonski tridesetničar.⁸⁷² U svakom slučaju s obzirom da je Ivaniš Korvin već od 1490. bio slavonski herceg, a Gašpar Kušević njegov familijar

⁸⁶⁵ MCZ 5, str. 28.

⁸⁶⁶ Bedenko, „Društvo i prostor“, str. 45.

⁸⁶⁷ Damir Karbić-Suzana Miljan „Političko djelovanje kneza Pavla I. Zrinskog (1362.-1414.)“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti u umjetnosti*, 30, 2012, str. 91., 93., 101.

⁸⁶⁸ Damir Karbić-Suzana Miljan „Političko djelovanje kneza Pavla I. Zrinskog“, str. 105.; Za posjed Zrinskih vidi MCZ 9, str. 238.

⁸⁶⁹ MCZ 1, str. 324.

⁸⁷⁰ MCZ 12, str. 126.

⁸⁷¹ MCZ 9, str. 187.

⁸⁷² MCZ 8, str. 91.

očito je došlo do određenog uplitanja plemstva u rad gradske uprave, iako zbog nedostatka gradskih izvora teško je reći u kojoj mjeri, odnosno ne možemo isključiti ni mogućnost da su građani potpuno svojevolumno birali Kuševića za suca kako bi ujedno imali dobre odnose s Ivanišem Korvinom.

Vojnici i plemići u službi grofova Celjskih

Plemićka elita koja je imala izravan utjecaj na magistrat bili su vojnici i familijari grofova Celjskih zbog čega oni zahtijevaju poseban osvrt. Problemi gradečke općine s Celjskima započinju vrlo brzo nakon što su oni 1436. kupnjom stekli Medvedgrad i Rakovec u Turopolju. Krajem 1437. medvedgradski kaštelan Wilhelm von Stamm koji na dužnost medvedgradskog kaštelana dolazi iz Krapine, u dva navrata otima stoku seljacima iz gradečkog posjeda Gračana, te napada i pljačka seljake u Pobrežju, a neke od njih zarobljava u Medvedgradu tražeći otkupninu. Također zarobljava i pljačka neke građane koji su se vraćali s okolnih sajмова u Ptuju i Rovišću.⁸⁷³ Nešto prije Božića 1437. vojnici Celjskih predvođeni Stammom napadaju gradsko podgrađe pokušavajući provaliti i u sam grad, pri čemu je nekoliko građana poginulo.⁸⁷⁴ Zbog toga intervenira i kralj Albert te zapovijeda banu Matku Talovcu da provede istragu te je nakon nekoliko saslušanja pred plemićkim sudom zagrebačke županije presuđeno da Celjski moraju isplatiti štetu građanima i seljacima koji su stradali od njihovih vojnika.⁸⁷⁵ Nije poznato jesu li Celjski isplatili ikakvu odštetu, ali je nakon presude zavladao mir, odnosno u izvorima nema podataka o novim sukobima između građana i Celjskih.

Celjski ponovno napadaju grad 1441. ne obazirući se na zahtjeve novog kralja Vladislava koji traži od njih da ne ometaju građane.⁸⁷⁶ Ovaj put Celjski su uspjeli zavladatai gradom budući da se od te godine Celjski počinje bilježiti u gradskim dokumentima *dominus*

⁸⁷³ MCZ 2, str. 136., 137.

⁸⁷⁴ Više podataka o sukobima građana s Wilhelmom Stammom saznajemo iz istrage koju je vodio plemićki sud zagrebačke županije. Sačuvani sudski dokumenti objavljeni su u drugom svesku *Povijesnih spomenika* (MCZ, str. 134. – 156.). Te su dokumente, osim Ivana Tkalčića, dosad detaljnije analizirali i komentirali Ivan Kampuš u: „Odnos grofova Celjskih i zagrebačkog Gradeca“, *Historijski zbornik*, god. 29-30, 1976/77., str. 161 – 180., i Nada Klaić, *Zagreb u srednjem vijeku*, str. 142-146.

⁸⁷⁵ MCZ 2, str. 144. Kralj Albert početkom 1438. oduzima Talovcima funkciju upravitelja Gradeca što su držali još od kralja Žigmunda, te zahtijeva od Matka Talovca da se ne miješa u „gradske slobode“. To bi moglo ukazivati da su i Talovci u sukobu s Celjskim imali određenu ulogu. Talovci su tada bili suparnici Celjskima, a budući da su gradovi imali vrlo ograničenu vojnu snagu, Gradec je vjerojatno imao određenu potporu da se suprotstavi Celjskima.

⁸⁷⁶ Pismo kralja Vladislava Celjskima vidi: MCZ 2, str. 183. Nešto više o tom napadu saznajemo tek 1465. iz tužbe građana protiv Kaptola u kojoj su građani naveli kako je nekoliko kanonika dalo smještaj vojnicima Celjskih te da su im prepustili Popov toranj, što su vojnici Celjskih iskoristili u napadu na grad. Građani su naveli kako im je u toj opsadi počinjena šteta od 20 000 forinti (Vidi: MCZ 2, str. 295., 296.).

noster.⁸⁷⁷ Nakon osvajanja grada, Celjski će svoju vlast osigurati naseljavanjem svojih vojnika, a u gradu će izgraditi i utvrdu (*castellum*) kako bi lakše kontrolirali grad. Sudeći po karakterističnim njemačkim prezimenima, većina vojnika i familijara grofova Celjskih u Gradecu kao i na posjedima u Medvedgradu i Turopolju bili su njemačke narodnosti.⁸⁷⁸ To su bili Sebold Mayer, prvotno zemaljski knez u Turopolju, a kasnije i gradečki kapetan, zatim medvedgradski kaštelan Erhard (Ernest) Hohenwartter, Bernhard Gribinger, maršal dvora grofa Celjskog te Martin Katzendorfer, prvotno vikar zagrebačkog biskupa u vremenitim dobrima, a kasnije također gradečki kapetan.⁸⁷⁹

Prema Tomislavu Raukaru, djelovanje Celjskih posljedica je slabe kraljevske vlasti u srednjovjekovnoj Slavoniji nakon smrti kralja Žigmunda. Slabljenje kraljevske vlasti započelo je još za vrijeme Žigmunda koji u potrazi za novcem zalaže svoje utvrde, gradove i druge posjede pa je vladar tako bitno ograničavao ekonomsku i političku podlogu svoje vlasti, a s druge strane jačao upravo najmoćniju plemićku elitu poput Frankopana i Celjskih.⁸⁸⁰

Također valja istaknuti kako od 1441. pa sve do 1448. u gradečkom magistratu nema značajnijih promjena po kojima bi se mogao vidjeti utjecaj Celjskih na gradsku vlast. Suci su i dalje građani koji su to bili i prije 1441. ili su barem bili na istaknutim mjestima u magistratu. Celjski su samo prisvojili one prerogative moći koji su prije pripadali kralju – ubiranje kraljevskog poreza, vrhovna instanca u sudskom postupku, te savjetovanje oko nekih važnijih pitanja.

Međutim, 1448. vojnici Celjskih predvođeni Bernardom Gribingerom i Martinom Katzendorferom smjenjuju i zarobljavaju gradskog suca Martina Tomića, dva mjeseca nakon što je izabran na tu funkciju, zbog njegovih „grijeha“ prema grofovima Celjskim.⁸⁸¹ Nije moguće reći o čemu se točno radilo, odnosno što je konkretno bila Tomićeva krivica. Martin Tomić neko je vrijeme bio i zatvoren u Krškom, a Celjski mu oduzimaju mnoge kuće i posjede. Celjski su iz nekog razloga oduzeli kuće i posjede plemiću Marku od Čave koji se

⁸⁷⁷ MCZ 6, str. 364.

⁸⁷⁸ Više od vojnicima Celjskih na Gradecu i Turopolju vidi: Bruno Škreblin, „Nijemci na Gradecu sredinom i u drugoj polovici 15. stoljeća“, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*, Vol. 17. (2010), str. 33-54.; Suzana Miljan, „Nijemci u Turopolju u kasnom srednjem vijeku“, *DG Jahrbuch*, Vol. 18 (2011), str. 29-50.

⁸⁷⁹ MHT, sv. 1., str. 252-254., 287-288. Da je Martin Katzendorffer bio vikar zagrebačke biskupije vidi: MHEZ, sv. 7., str. 75.

⁸⁸⁰ Raukar, „Grofovi Celjski“, str. 119.

⁸⁸¹ *...quod in anno Domini millesimo CCCC quadragesimo octavo feria sexta proxima post festum Apparicionis beati Michaelis archangeli, quando illustri princeps et dominus Wlricus dei gratia Cilie, Ortenburge, Zagorieque comes etc. ac regni Sclavonie banus, dominus noster graciosus, Martinum filium Thome, judicem per communitatem in anno domini supradicto electum, pro suis ut dicitur excessibus detinere et captivare fecit, eadem communitas tota cum capitaneis certis, videlicet cum domino Bernhardo milite et cum domino Martino Katzendorffer et ceteris consociis eorum, virum providum et honestum Conradum Rawsar filium Wlrici, civem civitatis predictae, hodie unanimiter fecit et constituit ac elegit judicem communitatis eiusdem loco prefati Martini judicis...*(MCZ 6, str. 461.).

nastanio na Gradecu. Martinove posjede Celjski daju maršalu svog dvora Gribingeru, te Martinu Cisperu, kaštelanu Đurđevca.⁸⁸² U svakom slučaju nakon 1448. počinje nova etapa u odnosu Celjskih i Gradeca koja se vidi i kod sudačkih mjesta u gradskom magistratu – suci su uglavnom njemački građani koje prije ne vidimo u magistratu i od kojih je jedan, kako je već spomenuto i bivši *magister conquire* grofova Celjskih.

Ipak, najmoćnija osobu u ovom periodu bio Sebold Mayer (*Mayerwiesher*). Mayer je na širem zagrebačkom području prisutan još od 1439. kao zemaljski knez (*comes terrestis*) u Turopolju, a 1441. ima funkciju *magister conquire illustris principisse domine conthoralis* što znači da je tada bio dvorjanin i osoba od povjerenja Katarine Celjske.⁸⁸³ Negdje oko 1443. Mayer se nastanio u gradu i bavio se različitim službama za gradsku općinu, jer mu gradska općina prodaje neku kuću zbog njegovih brojnih zasluga, iako je on vjerojatno iskorištavao svoju izvanrednu poziciju.⁸⁸⁴ Oko 1450. postaje i gradski kapetan.⁸⁸⁵ Premda je gradski kapetan u načelu bio izvršitelj odluka gradskog magistrata, Mayer je uživao posve neovisnu vlast. On postaje glavni oslonac grofova Celjskih na Gradecu, što vidimo kada gradski sudac 1450. dolazi kod Celjskog kako bi se riješilo nasljedstvo jedne građanke, za što su ranije građani uvijek morali tražiti savjet Kralja. Tada Celjski rješenje spora šalje po Seboldu Mayeru, presuđujući da nekretnine dotične građanke predaju njezinom nećaku, ali da se novac pohrani kod Mayera.⁸⁸⁶ Nakon imenovanja Mayera za gradskog kapetana, često vidimo da se neke odredbe gradskog magistrata donose pred cijelim vijećem magistrata, što je i ranije bio uobičajeni postupak, ali sada se spominje i prisustvo kapetana gradske komune, što sve jasno govori o Mayerovom položaju u gradu. Također, Mayer se spominje u nekoliko sporova kao viša sudska instanca, zajedno sa starijim sucima (*seniores judeices*).⁸⁸⁷ Kako je već navedno, Toma Čeden koji je počinio neka „zla i zlodjela“ pomilovan je zahvaljujući intervenciji Sebolda i drugih časnih ljudi.⁸⁸⁸ Mayer te funkcije vjerojatno ne čini u svoje ime već su ga ovlastili Celjski koji svoje prerogative vlasti očito prepuštaju Mayeru i drugim vitezovima na Gradecu, jer zbog velikih ambicija na prostoru Ugarskog kraljevstva nemaju vremena za bavljenje gradečkim sporovima. Isto tako, Mayera vidimo kako zajedno sa sucem Valentinom Šaronićem utjeruje dugove građana prema Iliji Židovu koji se bavio posuđivanjem novca,

⁸⁸² MCZ 10, str. 104.

⁸⁸³ MCZ 2, str. 186-187.

⁸⁸⁴ MCZ 10, str. 24.

⁸⁸⁵ MCZ 10, str. 32-33., MCZ 7, str. 15.

⁸⁸⁶ MCZ 2, str. 207-208.

⁸⁸⁷ MCZ 7, str. 61., 109.

⁸⁸⁸ MCZ 7, str. 30.

premda je ovaj već napustio grad ili je bio protjeran.⁸⁸⁹ Godine 1455. na Gradecu dolazi i Seboldov brat Ivan zvani Hans. On je kupuje neki posjed u gradu i vjerojatno je želio postati punopravni građanin (*cives*), zbog čega se morao zakleti na vjernost općini međutim Ivan je izjavio, kako je notar zapisao, da se neće zakleti na vjernost općini.⁸⁹⁰

Sebold Mayer također sudjeluje u raznim kupoprodajnim transakcijama te je zabilježen kao vlasnik mnogih posjeda u gradu i zemlje na prostoru gradske općine. Osim spomenutog posjeda na Opatovini, Mayer 1443. u ime duga od 87 florena stječe zidanu kuću s dućanima u prvoj insuli, od Leonarda Teutonika iz Bavarske, bivšeg gradečkog prisežnika, a već nakon dvije godine to prodaje za čak 200 florena prisežniku Sebastijanu Soldinaru.⁸⁹¹ Kako se saznaje iz kasnijih dokumenata, Mayer je na toj kući izgradio erker što se može promatrati i kao ukrasni element, iako erker izvorno ima obrambenu funkciju.⁸⁹² Mayer je još 1444. stekao neku kuću u gradu za 30 florena, a 1447. tu istu kuću prodaje plemiću Benediktu, sinu Martina iz Kraljevca.⁸⁹³ Godinu dana poslije Mayer zamjenjuje kuću na Opatovini koji je kupio Konrada Rawsara 1441., za neku kuću na Gradecu od Petra literata sina Stjepana, pri čemu Petar još doplatio 31 floren.⁸⁹⁴ Potom Mayer počinje kupovati kuće i posjede u gradskom podgrađu: od mlinara Jurja, sina Blaža, 1452. kupuje zemlju i kuće s mlinom za 34 florena, a od obitelji Dragos kupuje još jednu kuću za pet florena; vinograd od Andrije Repeše za 60 denara, a od Andrijina susjeda Blaža Ugrinovića Sebold kupuje i njegov vrt i sve te posjede gradečka općina izuzima od obveznog poreza.⁸⁹⁵ I te transakcije ukazuju na Mayerov dobar društveni i financijski položaj.

Međutim, iznenadna smrt Ulrika II., posljednjeg Celjskog u Beogradu 1456., fizički uklanja ovu plemićki obitelj s političke scene što se odražava se i na sudbinu njihovih vazala i podložnika. U borbu za baštinu Celjskih uključili su se i kralj Ladislav V., car Fridrik III., te

⁸⁸⁹ MCZ 10, str. 167-168. Upravo je za vrijeme Celjskih došlo do protjerivanja Židova iz grada, ali je njihova veća aktivnost u gradu i zabilježena u vrijeme vladavine Celjskih, pa se ne može isključiti mogućnost da ih je on potaknuo na naseljavanje u grad. Grofovi Celjski imali su jake poslovne veze sa štajerskim Židovima koji su formirali vrlo snažne etničke zajednice u Mariboru, Celju i Ptuju pa su vjerojatno gradečki Židovi pristigli na Gradec iz tih područja. (Brugger „Loans of the Father: Business succession in families of jewish moneylenders in late medieval Austria“, *Generations in towns*, str. 113.). Upravo se za vrijeme Celjskih spominje i *domus judeorum* (MCZ 6, str. 401.). Židovi su se u gradu najčešće bavili posuđivanjem novca, pa bi u načelu spadali u gradsku ekonomsku elitu. Međutim, s obzirom da Židovi nisu mogli postati punopravni građani i da je židovsko useljavanje i poslovanje u srednjovjekovnom gradu najčešće bilo pod određenim uvjetima i ograničenjima, oni se obično u historiografiji smatraju “marginalnim” skupinama. Vidi: Damir Karbić, „Marginalne grupe u hrvatskim srednjovjekovnim društvima od druge polovine XIII. do početka XVI. stoljeća: Postavljanje problema i pokušaji rješavanja“, *Historijski zbornik*, XLIV, 1991., str. 43-76.

⁸⁹⁰ MCZ 7, str. 86.

⁸⁹¹ MCZ 10, str. 32-33., 60.

⁸⁹² MCZ 8, str. 42.

⁸⁹³ MCZ 10, str. 44., str. 88.

⁸⁹⁴ MCZ 10, str. 104.

⁸⁹⁵ MCZ 10, str. 135. 147., 161.

drugi plemići poput Jana Vitovca. Već nepunih godinu dana nakon smrti posljednjeg Celjskog kralj Ladislav traži od slavonskog bana Jana Vitovca da se sruši kula koji su Celjski dali podići u gradu te zabranjuje Katarini Celjskoj miješanje u rad gradske uprave.⁸⁹⁶ U drugom dokumentu kralj Sebolda Mayera proglašava nevjernikom jer se stavio u službu cara Fridrika i nanio mnoge štete u kraljevstvu te zbog toga njegov posjed kod Mesničkih vrata daje svom notar Ivanu.⁸⁹⁷ Tek se tada počinju javljati mnogi građani optužujući Sebolda Mayera da im je oteo njihove kuće i posjede. Nedugo nakon što je Mayer proglašen nevjernikom, ujesen 1457., više građana iz podgrađa, upravo gdje je Mayer kupovao različite vrste posjeda, dolazi na gradski sud i tuže Mayera tvrdeći da ih je prisilio da mu prodaju njihove kuće i druge posjede za vrlo nisku cijenu.⁸⁹⁸ Mayer na ove tužbe nije odgovarao, a nije se odazvao niti notarima kraljevske kancelarije Ivanu i Andriji koji su ga također pozivali na saslušanje kao i medvedgradskog kaštelana Erharda Hohenwarttera.⁸⁹⁹ Mayer je vjerojatno već krajem 1457. napustio Gradec, nakon što je gotovo deset godina bio najmoćnija osoba u gradu, te je na dužnosti kaštelana Rakovca, uživajući i dalje zaštitu Katarine Celjske koja je sve do 1461. držala Medvedgrad.

Poput Mayera, izgleda da su i drugi njemački vojnici s padom Celjskih ostali uz udovicu Katarinu Celjsku, no niti njih više ne vidimo u gradu. Jedino se još spominju posjedi Erharda Hohenwarttera, bivšeg medvedgradskog kaštelana, koje je stekao za vrijeme grofova Celjskih. Hohenwartter 1452. kupuje kuću na Gradecu od Židova Ilije, sina Šimuna, za sto florena koja je bila ranije vlasništvo bivšeg prisežnika Janka Bola, protjeranog zbog krađe iz grada.⁹⁰⁰ Međutim, i nakon pada Celjskih Hohenwartter ipak ne prodaje svoju kuću jer se 1490. spominje zapuštena kuća nasljednika pokojnog Erharda Hohenwarttera.⁹⁰¹ No, tri godine kasnije Erhardov sin Andrija, kapetan i kaštelan Celja, poklanja tu kuću podbanu Petru

⁸⁹⁶ MCZ 2, str. 252- 253.

⁸⁹⁷ MCZ 2, str. 252- 255.

⁸⁹⁸ Prvo je Barnaba Grabarić tužio Mayera da ga je prisilio da svoju kuću zamijeni njegovom manje vrijednom kućom, a još mu je Mayer oteo i dvije staje. Potom kovač Klemens tuži Mayera da mu je oteo kuću zajedno s gruntovnim papirima te mu za naknadu dao samo sto denara iako je njegova kuća mnogo više vrijedila, a slično je Mayera optuživao i neki Toma koji je tvrdio da je Mayer oteo kuću njegovom ocu Benediktu i za to isplatio samo 50 denara. Kovač Blaž, susjed spomenutog Klemensa također se žalio da je Seboldu dao svoju kuću bez ikakve naknade jer mu je ovaj prijetio tamnicom, a njegov susjed Valentin također je dao Seboldu svoje posjede s posjedovnim papirima jer mu se Mayer prijetio da će ga zajedno s djecom zatvoriti u kulu. Kovač Emerik, podložnik Heniga Susedgradskog, također iz istog susjedstva, tvrdio je da ga je Sebold zatvorio sve dok mu nije predao kuću i posjedovne isprave, a sa sličnim optužbama javilo se još troje građana: Urban Moslavčić, Agneza, udovica Martina kovača i Uršula, udovica Martina kovača koji su svi iz istog susjedstva, odnosno gradsko podgrađa (MCZ 7, str. 131-138.)

⁸⁹⁹ MCZ 7, str. 132.

⁹⁰⁰ MCZ 10, str. 141.

⁹⁰¹ MCZ 11, str. 59.

Bočkaju.⁹⁰² Boris Hajdinjak navodi da je Andrija Hohenwartter bio dugogodišnji upravitelj Gornjeg Celja čija je kćer Gertruda bila udana za Ulrika, sina Sigismunda Weißpriaškog, koji je pak od 1485. bio u službi Matije Korvina.⁹⁰³ Osim Hohenwarttera u izvorima se još spominje i Bernhard Gribinger koji se 1459. pojavljuje kao kaštelan Đurđevca.⁹⁰⁴ Martin Katzendorfer zabilježen je pak 1459. i 1460. u Varaždinu kao *unser obrister* pa je potom *unser purgraff*, da bi na kraju bio na dužnosti i kaštelana u Vinici.⁹⁰⁵

Nakon pada Celjskih Martin Tomić, Marko od Čave te zlatari Dionizije i Pavao traže nazad svoje posjede međutim Gribinger, Cisper i zlatar Lovro Sybenburgar koji je također bio familijar Celjskih, vrlo su brzo prodali te posjede trećim osobama, pa su i Tomić, Dionizije i Pavao te Marko od Čave vodili dugotrajne parnice za povratak svojih posjeda. U svakom slučaju, vojnici i familijari Celjskih predvođeni Seboldom Mayerom uživali su izvanredni položaj u gradu i bili praktički najmoćniji stanovnici Gradeca sve do ubojstva posljednjeg Celjskog u Beogradu i nestanka te obitelji. Ponašanje grofova Celjskih i njihovih familijara spada u najveće kršenje gradečkih sloboda i povlastica, jer ukoliko su i drugi pripadnici plemstva provodili određenu samovolju poput Stjepana Anžuvince ili Ivaniša Korvina, oni su makar nominalno imali određeni legitimitet kroz funkciju hercega, dok Celjski u trenutku kada napadaju i zauzimaju Gradec (1437.-1441.) nisu uživali nikakvu državnu čast.

Crkvena elita

Među brojnim privilegijama koje je Bela IV podijelio Gradecu, jedno od važnijih bilo je i patronatsko pravo gradečkoj općini 1261. koje je omogućavalo da građani sami postavljaju svog župnika. Glavna je crkva bila sv. Marka koja je imala tri župnika, no Tkalčić je zaključio da se s vremenom jedan župnik izdignuo od ostalih koji su mu postali više pomoćnici.⁹⁰⁶ Možda je takva organizacija imala veze s gradečkom etničkom strukturom jer su svećenici morali dobro poznavati jezik svoje okoline jer inače nisu mogli adekvatno vršiti službu, prije svega dijeliti sakramente i obavljati ispovijed.⁹⁰⁷ Župna crkva bila je i ona sv. Margarete u gradskom podgrađu, uz koju je bilo i groblje, a također je u podgrađu bila i

⁹⁰² MCZ 11, str. 71.

⁹⁰³ Podsjetimo da je Katarina, udovica posljednjeg Celjskog 1461. prodala sve svoje posjede upravo braći Sigismundu i Baltazaru *de Weyspriach* za 62 tisuće florena (MCZ 2, str. 279.). O Hohenwarтеру vidi: Hajdinjak, „Mesto Ptuj i njegove elite“, str. 277-278.

⁹⁰⁴ MHEZ 7, str. 367, 369., 381.

⁹⁰⁵ Tanodi-Wiesert, *Povijesni spomenici grada Varaždina*, sv. II, str. 61., 139., 169.

⁹⁰⁶ MCZ 1, str. XVII.

⁹⁰⁷ U srednjovjekovnom Budimu postojale su i „nacionalne“ crkve odnosno, crkve koje su okupljale isključivo njemačke ili mađarske stanovnike (Rady, *Medieval Buda*, str. 108.)

kapela sv. Martina. U gradu su još postojale dvije crkve: sv. Katarine i Blažene Djevice Marije, te kapela sv. Uršule i kapela sv. Jurja izvan zidina. Već je napomenuta mogućnost da su pavlini imali patronat nad crkvom Blažene Djevice Marije, a u literaturi se smatra neupitnim da su zagrebački dominikanci imali patronat nad crkvom sv. Katarine koji upravo tamo i podižu novi samostan u drugoj polovici 15. st.⁹⁰⁸ Da je na Gradecu bilo relativno mnogo svećenika, svjedoči i činjenica da su i oni imali vlastitu bratovštinu.⁹⁰⁹

Patronatsko pravo bilo je važno za gradsku elitu jer se svećenici, osobito glavni župnik u srednjovjekovnom gradu može smatrati kao dio gradske vlasti.⁹¹⁰ To se u neku ruku može vidjeti i na Gradecu kada župnici istupaju u ime cijele gradske općine. Tako 1423. župnik Blaž prosvjeduje pred zagrebačkim Kaptolom u ime cijele gradske općine zbog toga što je kralj Žigmund dao neke gradečke posjede Albenima,⁹¹¹ a 1432. župnici Antun i Blaž, također u ime gradske općine sklapaju mir s kanonikom Tomom koji je povrijedio neka gradska prava.⁹¹² Godine 1497. župnik Martin moli zagrebački Kaptol da im se ovjeri prijepisi isprave kojom se Ivaniš proglašava hercegom cijele Slavonije.⁹¹³ To je upravo bio župnik, Martin, sin Urbana, koji je 1493. bio na funkciji gradskog suca, a potom je odabrao svećeničko zanimanje, ali je po svemu sudeći odmah postavljen za glavnog župnika sv. Marka. To je također potvrda o bliskosti svjetovnih vlasti sa vrhom duhovne vlasti na Gradecu. Od pripadnika gradske elite, na čelu crkve sv. Marka bio je i Nikola Bole, sin suca Ivana Bole.⁹¹⁴

Na Gradecu su često posjede imali i razni svećenici, župnici pa i biskupi iz drugih mjesta. Na početku 15. st. na Gradecu su bila dva klokočka župnika, Ivan de Glagolya i Petar Novak.⁹¹⁵ U drugoj polovici 15. st. zabilježeni su još Ladislav, bivši župnik sv. Anastazije iz Samobora,⁹¹⁶ Matija, župnik iz Bakwe,⁹¹⁷ Matija, sin Klementa, župnik iz Granešine.⁹¹⁸ Oko 1384. na Gradecu je bio prisutan i Mihael, skradinski biskup, a nešto poslije njega dolazi i senjski biskup Ivan.⁹¹⁹ Može se jedino nagađati kojim su poslom oni došli na Gradec, odnosno u kojoj je mjeri njihov dolazak i boravak na Gradecu povezan s političkom krizom i borbom za prijestolje sredinom osamdesetih godina 14. st. Senjski je biskup 1391. prodao

⁹⁰⁸ Klaić, *Zagreb*, str. 206.

⁹⁰⁹ MCZ 9, str. 196.

⁹¹⁰ Carpenter, *The Formation*, str. 28.

⁹¹¹ MCZ 2, str. 42-43.

⁹¹² MCZ 2, str. 70-71.

⁹¹³ MCZ 2, str. 511-512.

⁹¹⁴ MCZ 9, str. 129.

⁹¹⁵ Škreblin, „Pripadnici plemićke zajednice“, str. 70-71.

⁹¹⁶ MCZ 7, str. 63.

⁹¹⁷ MCZ 10, str. 253.

⁹¹⁸ MCZ 11, str. 24.

⁹¹⁹ MCZ 9, str. 2; 54.

kuću na Gradecu Leonardu, zagrebačkom arhiđakonu.⁹²⁰ Pred kraj 14. st. Firentinci Rugerije i Pero prodaju neki posjed nekom biskupu Barbacu i njegovom nećaku.⁹²¹ U 15. st. (1432.) na Gradecu je i rozgonski biskup Konstantin, tada bio vikar zagrebačke biskupije, a 1447. posjede dobiva i sam zagrebački biskup Benedikt de Zolio nakon adoptivnog sporazuma s Benediktom, sinom Gyuana, o čemu je ovdje već pisano.⁹²²

Na Gradecu je ipak najviše bilo kanonika, arhiđakona i drugih službenika zagrebačke biskupije. Samo u popisu iz 1368. navode se Ivan Crisp, neki Ivan arhiđakon, Petar arhiđakon, zatim lektor, kantor, (navedeni bez imena) uz još šest svećenika od kojih je za troje naznačeno iz koje su župe (Turjevo polje, Granešinsko polje, sv. Šimun), odnosno da ne pripadaju nekoj od gradečkih župa.⁹²³ Kada se to uzme u obzir, neprijateljstvo Gradeca i Kaptola mogu se sagledati i iz ponešto drugog kuta. Primjerice, u popisu izopćenih građana 1397. nalazi se i sudac Ivan koji je nećak kustosa, zatim sudac Miklin koji pak u široj rodbini ima dva kanonika, postolar Stjepan koji je nećak kantora, Marko Blančić označen „kao građanin gospode s Kaptola“, a iz tog se popisa još može saznati da su na Gradecu 1397. živjeli kanonik Lovro iz Susedgrada i Stjepan, arhiđakon varaždinski.⁹²⁴ Drugim riječima, sukob građana i kanonika i drugih službenika Kaptola jest sukob dviju nezavisnih područja i jurisdikcija, ali i sukob ljudi koji su na mnoge, pa čak i rodbinske, načine povezani i te su svađe i neprijateljstva sigurno društveno oštećivali obje strane.⁹²⁵

Nakon skidanja interdikta 1398. došlo je smirivanja napete situacije između građana i kanonika. Kralj Žigmund je negdje početkom 15. st. založio Gradec biskupu Eberhardu, o čemu je ovdje već uvodno govoreno. T je ovlastilo Eberharda samo da ubire gradske poreze, odnosno one koje su inače pripadali kralju. Iz tog razloga kod nabiranja plemića na Gradecu namjerno je izostavljen Toma Obreški, vikar zagrebačke biskupije u vremenitim dobrima.

Toma potječe iz redova sitnog plemstva Križevačke županije prozvanim po svom posjedu (Obreški), a čini se da se uzdignuo zbog podrške kralju Žigmundu u dinastičkim borbama i sukobima s Anžuvinskom stranom. Od kralja Toma je dobio Botinovec ranije oduzet Stjepanu Prodaviću u križevačkoj županiji, a kasnije i Dubovec.⁹²⁶ To sasvim sigurno nisu bili svi njegovi posjedi: mnoge posjede i predije Toma ostavlja hospitalu sv. Kuzme i

⁹²⁰ MCZ 9, str. 54.

⁹²¹ MCZ 9, str. 94.

⁹²² MCZ 9, str. 224.

⁹²³ MCZ 11, str. 227-249.

⁹²⁴ Dobronić, *Slobodni i kraljevski*, str. 42-43.

⁹²⁵ Nada Klaić je prva ukazala na elemente političkog i kulturnog zajedništva Gradeca i Kaptola zaključivši čak da sukobi nisu previše izmijenili stoljetni prijateljski odnos između dvaju susjednih naselja (Klaić, *Zagreb*, str. 486.)

⁹²⁶ MHEZ 5, str. 119., 165., 302., 594.

Damjana u Čazmi kojeg je upravo on i osnovao.⁹²⁷ Toma je u svakom slučaju postao bogati plemić i desna ruka biskupa Eberharda.⁹²⁸ Jedinu Tominu izravnu vezu s građanima vidimo kada je naveden kao jedan od izvršitelja odluke o izopćenju građana Gradeca nakon sukoba 1422, ali on bez obzira na izopćenje građana i njihove loše odnose s Kaptolom i dalje posjeduje palaču na Gradecu sve do svoje smrti.⁹²⁹

S obzirom na činjenicu da je Gradec početkom 15. st. bio založen zagrebačkom, te na odnos Tome i Eberharda, logično se pitamo nije li Toma zapravo bio zadužen za ubiranje kraljevskih poreza na Gradecu, budući da je on ionako vikar za svjetovna i materijalna pitanja.⁹³⁰ Ovdje se još može ukazati na političko uzdizanje suca Petra Šafara, upravo u vrijeme Eberhardovog biskupovanja. Kako je ranije navedeno, Petar je sa bratom Stjepanom sudjelovao u obrani topuskog samostana od prepada četa Hrvoja Vukčića Hrvatinića i nagrađen je sa četiri predija u Pokuplju. Šafara je nagradio upravo opat Ivan Alben, koji je nećak biskupa Eberharda.⁹³¹ Drugim riječima, Petar Šafar vrlo je poznat, a vjerojatno i cijenjen kod biskupa Eberharda, i s obzirom na cijelu situaciju između Gradeca i Kaptola, to je vjerojatno pomoglo Petru da postane sudac. Dakle, u građenju ugleda nekog gradečkog građanina ne treba se isključiti i njegov odnos i ugled na zagrebačkom Kaptolu.

⁹²⁷ MHEZ 5, 186, 487.

⁹²⁸ Prema sačuvanim i objavljenim ispravama zaključili bismo da je Toma bio vikar zagrebačke biskupije u dva navrata: od, otprilike 1399. do 1407. kada ga kralj Žigmund u ispravi naziva *pridem vicarius* (MHEZ, 5, 309.), a na isti način ga titulira i novi zagrebački biskup Andrija Scolari (MHEZ 5, 329.). Međutim, nakon povratka Eberharda na biskupsku stolicu, Toma se ponovno navodi kao vikar (MHEZ 5, 389.). Također, Tomina kći Ana, udana za plemića Jurja, sina Pavla *de Kissaszonyfalva* 1412. iz zahvalnosti poklanja Eberhardu posjed Selce u virovitičkoj županiji što također govori u prilog dobrom odnosu i povjerenju između biskupa Eberharda i njegovog vikara (MHEZ, 5, 382.). Toma je vjerojatno zadužio biskupa kada ga je izbavio iz neprijateljskog okruženja u utvrdi Gumno kod Čazme tokom građanskog rata, a Lukinović tvrdi da je Toma bio desna ruka biskupa Eberharda i prilikom njegovog premještanja u Varadin. Vidi: Franko Mirošević (ur) *Zagrebački biskupi i nadbiskupi*, Zagreb 1995. str. 166.

⁹²⁹ MCZ 2, str. 40.

⁹³⁰ Nada Klaić (*Zagreb*, str. 249.) navodi da je dužnost vikara početkom 15. st. obnašao gradečki Firentinac Cion, sin Ivana. Međutim, radi se po svemu sudeći o pogrešnom upisu u gradečkim zemljišnim knjigama. Tamo stoji: *Item Phabianus filius Nicolai de Stephanouch donavit quandam terram suam sibi per olim Nicolaum Virtus datam, domino Chuno vicario episcopatus zagrabiensis temporalis, tempore dicti iudicis*. Međutim, već u sljedećem upisu stoji da su sinovi Ivana od Brezovice prodali palaču *domino vicario episcopatus zagrabiensis nomine Thomas* (MCZ 9, str. 114.). To je bilo 1400. godine kada je sudačku dužnost upravo obnašao Cion, pa se fraza „tempore dicti iudicis“ odnosi na njega. Čini se da se radi o pogrešci gradskog notara jer je iz drugih dokumenata jasno vidljivo da je Toma Obreški vikar zagrebačke biskupije, dok se za Ciona to više nigdje ne navodi. Naravno, ne bi bilo nezamislivo da je tu funkciju obnašao Cion, jer su Firentinci rado ulazili i u upravljanje crkvenim imanjima, ali u ovom konkretnom slučaju nije tako. Osim toga, možda je Klaić na pogrešku navela i činjenica da je nakon Eberharda, kratko vrijeme na biskupskoj stolici bio i Andrija Scolari, brat Filipa Scolarija, vjerojatno tada najpoznatijeg i najmoćnijeg Firentinca u Ugarskoj.

⁹³¹ Marija Karbić, „Velikaška obitelj Alben i njezina uloga u hrvatskoj povijesti“, *DG Jahrbuch*, vol 19 (2012), str. 18.

Žene

I na samom kraju, u gradsku elitu izvan magistrata potrebno je uvrstiti i žene, odnosno građanke Gradeca. Kako je već navedeno u poglavlju o rodbinskim i obiteljskim odnosima, u gradovima srednjovjekovne Slavonije žene su na mnogim poljima bile izjednačene u pravima s muškarcima, a identična je situacija u srednjoeuropskim gradovima Europe. To je vjerojatno posljedica velike uloge žene u gradskoj ekonomiji, a u srednjovjekovnoj Ugarskoj regulirano je tavernikalnim pravom u kojem su prava žena i muškaraca u kraljevskim gradovima u mnogim aspektima izjednačena (nasljedstvo, sudski postupak, vođenje poslova). Osim na području imovinsko-nasljednih prava, žene su u gradskim naseljima srednjovjekovne Slavonije uživale ravnopravnost i na sudskom polju. One se često spominju u sudskim spisima kao tužitelji, optuženici i svjedoci, jamci, izvršioc testameta, zastupnici na sudu.⁹³² U gradečkim sudskim zapisnicima 1355. godine žene se navode u 121 od 697 upisa (17,36%), a 1359. u 175 od 796 upisa (21,98%).⁹³³ U vođenju poslova žene su često nastavljale poslove svojih muževa ako bi ostale udovice, na što smo već upozorili, ali su mogle i poslovati potpuno nezavisno. U ugarskim gradovima žene su bile prvenstveno vezane uz obrte bliske poslovima koje su žene obavljale i u kućanstvu, kao što su tkanje i pripremanje hrane pa se tako i pojedina zanimanja navode najčešće u ženskom rodu. Slično se može primjetiti i u gradečkim odredbama o trgovini iz 1425. gdje se spominju hljebarice i piljarice.⁹³⁴

Iako nije mogla biti član gradskog magistrata, žena je na srednjovjekovnom Gradecu uživala građanska prava, odnosno ona je mogla biti nositelj civiteta jednako kao i muškarci. To joj je moglo donijeti gospodarske povlastice kao i ostalim punopravnim građanima. Na Gradecu su zabilježeni slučajevi da su čak žene posjedovale civitet, a njihovi muževi bili su samo stanovnici (*habitatores*). Također, mnoge su gradečke žene bile mnogo bogatije od dobrog dijela građana, uključujući i pripadnike gradske elite. To su primjerice Franciska Donati, Katarina Soldinar, Margareta Ribarica, Katarina, udovica Žigmunda Marka, Klara, žena Mihaela Sebastijana.

Drugi razlog zbog kojeg žene građanke možemo uvrstiti u gradsku elitu van sastava magistrata jest česta pojava društvenog uspjeha nekog građanina nakon što je oženio kćer ili udovicu nekog uglednog i bogatog građanina. Na Gradecu se može naći pregršt takvih primjera o čemu je već bilo riječi. Nedvojbeno, brak sa ženom iz ugledne i poznate obitelji

⁹³² Karbić, *Obitelj*, str. 79., 82, 85.

⁹³³ Karbić, *Obitelj*, str., 82,

⁹³⁴ MCZ 2, str. 50

mogao je puno pomoći u stjecanju većeg ugleda i u razvoju političke karijere. Svi muževi gore spomenutih građanka bili su ili prisežnici ili gradski suci. To je često na Gradecu vidljivo kod došljaka koji su oženivši uglednu udovicu brzo postali članovi gradske elite, pa se može zaključiti da su udovice ili kćerke uglednih građana imale i značajnu ulogu u integraciji novih članova gradske elite.

Zaključak

Elita van magistrata naziv je skupinu ljudi koji unatoč činjenici da nisu formalno dio vlasti, mogu svojim ugledom utjecati na pojedine gradske odluke. Moćniji plemići poput Zrinskih ili Čupora ali i plemići zagrebačke županije uživaju veliki ugled i njihovo se mišljenje itekako cijeni i uzima u obzir. Osim toga, pripadnici plemstva bilo na nekoj zakonskoj podlozi (ban, herceg) ili na principu moći (Celjski) često su provodili svoju volju bilo kroz magistrat ili mimo njega.

Isto tako, svećenička elita svojim je ugledom mogla utjecati na neke gradske odluke, dok se za glavnog gradskog župnika može reći da je dijelom i sam bio dio vlasti i sigurno je bio konzultiran oko mnogih važnih pitanja. Jedan od vidova konkretnog utjecaja svećeničke i plemićke elite može se uočiti kada gradski sud oslobađa neke krivce osuđene na smrt jer su za njega jamčila ugledna duhovna i svjetovna lica, a najčešće su to bili pripadnici plemstva ili redovnici ili svećenici i kanonici zagrebačkog Kaptola.

Premda žene nisu mogle biti članice magistrata, svoj su društveni ugled mogle prenijeti na svoje muževe koji obično postaju prisežnici i suci nakon što su stupili u brak sa kćerkom nekog suca ili udovicom uglednog građanina. Tako bi se moglo reći da su žene imale ulogu u integraciji, konsolidaciji i stvaranju novih članova elite.

IX. ZAKLJUČAK

Pojavljivanje nekog građanina u magistratu srednjovjekovnog grada obično je posljedica, odnosno rezultat njegovog već stečenog ugleda koji se formalizirao nekom gradskom funkcijom. Pretpostavka da što je ugled nekog građanina veći, to je veća i značajnija njegova funkcija može se uzeti kao uglavnom točna. Ulazak u gradsku upravu obično je započinjao sa najnižom, vijećničkom funkcijom, a ovisno o ugledu, sposobnosti i ambiciji pojedinca, nastavljao se funkcijom prisežnika, a završavao sa funkcijom gradskog suca. Suci su se i birali iz redova građana koji su ranije bili prisežnici, što je vidljivo analizom sudačkih i prisežničkih funkcija po čemu se vidi i poštovanje propisa Iločkog statuta, odnosno budimskog gradskog zakonika. Mogu se izdvojiti dva perioda u organizaciji gradačke gradske uprave. U prvom periodu od 1377. do 1436. gradska je uprava bila organizirana po jezičnom principu. Potom od 1437. više nema jezičnog principa, a ta je reforma ujedno i prekinula praksu da bivši suci i prisežnici budu ponovno vijećnici nakon isteka mandata. Isto tako, i prisežnici bi se isključivo vraćali ponovno na prisežničku funkciju, osim naravno ukoliko nisu postali suci. Ne može se dati univerzalan odgovor na pitanje koliko je trebalo vremena da bi ugledan i politički aktivan građanin postao sudac, jer je to ovisilo o mnogim faktorima, njegovim osobnim ambicijama i zaslugama, ali i nekih specifičnih okolnosti u određenom vremenu. Na sudačku su se funkciju vrlo brzo popeli građani koji su bili u određenoj vezi s nekom višom vlasti, primjerice s hercegom Stjepanom Anžuvincem, grofovima Celjskim, hercegom Ivanišem Korvinom i kraljem Vladislavom II. Jagelovićem, dakle vanjski utjecaj na izbor nekog građanina na funkcije bio je moguć. No takvi su slučajevi, ako sagledamo cijelo razdoblje od stoljeće i pol bili iznimka, i većini je građana u 15. st. trebalo oko jednog desetljeća da bi se od vijećničke funkcije popeli na sudačku, a nekima i oko dva desetljeća i više.

Čest je slučaj da se u magistratu, na različitim funkcijama, nalaze članovi istih obitelji. Osobito je primjetno da je gradski sudac vrlo često u magistratu imao već nekog obiteljskog ili rodbinskog srodnika u prethodnim godinama magistrata. Od ukupno 94 građana koji su obnašali sudačku dužnost u razmatranom periodu od 1350. pa do 1525., za njih 34 utvrđene su rodbinske poveznice sa nekim prijašnjim prisežnicima i sucima. Najčešće se radilo o afinatskom tipu veze, odnosno suci su najčešće bili zetovi ili muževi udovica od bivših sudaca i prisežnika. Manje je bilo patrilinearnih veza, a važno je naglasiti rijetke slučajeve nasljeđivanja sudačke funkcije patrilinearnim principom; utvrđeno je tek 5 slučajeva kada su sudačku funkciju obnašali i otac i sin. Sinovi sudaca mnogo su češće ostali samo prisežnici ili

vijećnici. Važnost pripadnosti nekoj uglednoj obitelji može se vidjeti i u tome što se na Gradecu identificiralo 15 različitih obitelji čiji su bliži ili daljnji članovi u kraćem ili dužem vremenskom periodu bili na sudačkoj funkciji. Najpoznatija sudačka obitelj bila je ona Sebastijana, sina Mladena, čijih je šest potomaka ili srodnika obnašalo sudačku vlast. Osim toga, nasljednici suca Sebastijana rodbinski su se povezali i s drugim sudačkim obiteljima poput obitelji Mihaela, sina Šimuna i *de Medzo* što zorno ilustrira kolika je mogla biti obiteljska i rodbinska podrška za nekog građanina koji želi postati sudac. Ako se zbroje svi sudački mandati koji su obnašali građani povezani sa nekom od spomenutih 15 obitelji ispada da je moguće utvrditi, da je više od 70 sudačkih mandata dolazilo od članova neke od 15 obitelji. Međutim, to ne znači da je gradska elita bila zatvorena, jer su mnogi članovi od tih 15 obitelji bili zapravo došljaci koji su stekli dodatni ugled oženivši kćer ili udovicu uglednog građanina. Gotovo trećina gradskih sudaca u razmatranom periodu bili su došljaci, a za mnoge od njih utvrđeno je da su se ženidbeno povezali sa nekom starijom uglednom obitelji. Naravno, može se postaviti pitanje je li tu onda riječ o stvaranju nove obitelji, ili produljenju one stare? Može se dati odgovor da je riječ o novoj obitelji koja se uvijek formira na temelju one starije i taj se proces kontinuirano događa tokom gradečkog kasnosrednjovjekovlja. Zbog toga zetove i muževe udovica od nekadašnjih gradskih sudaca ubrajamo pod istu obitelj. U tome se može sagledati i važna uloga žena u stvaranju, integraciji i konsolidaciji gradskih elita. Ako koristimo isključivo biološki princip tada možemo reći da su dugotrajne gradečke obitelji više iznimka nego pravilo jer tek za dvije obitelji možemo utvrditi da su politički trajale u četiri generacije, a nešto više ih je trajalo u tri generacije. Razlozi nestanka pojedinih obitelji jednim su dijelom biološke prirode zbog visoke stope smrtnosti u srednjovjekovnim gradovima, a drugim su dijelom ekonomske prirode. Posljednje je često vezano uz pitanje nasljedstva jer su sinovi i kćeri uglednih građana bili izjednačeni u podjeli imovine, pa ukoliko je bogati građanin imao više djece, njima je pripao podjednaki dio nasljedstva. Zbog toga su rijetki sinovi mogli živjeti od očevog nasljedstva i oni su morali opet postići poslovni uspjeh da bi zadobili i onaj društveni.

Kao i u drugim kontinentalnim gradovima srednjeg vijeka, glavni prihodi gradske elite u načelu proizlaze iz bavljenja obrtom ili trgovinom, odnosno vlastita rada. U vremenu od sredine 14. st. pa otprilike do sredine 15 st. gradski su suci pretežno dolazili iz redova trgovaca. To se poklapa sa povoljnom ekonomskom situacijom od sredine 14. st. kada zbog porasta izvoza zlata, srebra i drugih metala dolazi do razvoja novčanog gospodarstva. Osim trgovine u gradu i okolici, povoljan položaj Gradeca učinio ga je važnim i za tranzitnu trgovinu od juga prema sjeveru Ugarskog kraljevstva i obratno, a gradečki su trgovci imali

razvijene veze s Kranjskom i Štajerskom. Najznamenitiji trgovci prvo su bili Latini odnosno Talijani iz Sjeverne Italije, da bi se kasnije, pred kraj 14. st. među njima počeli isticati Firentinci. Firentinci na Gradec dolaze kao agenti svojih kompanija i poslovno su povezani sa drugim Firentincima u Ugarskoj. Međutim, u usporedbi s drugim gradovima Ugarskog kraljevstva, gradečki su Firentinci i drugi talijanski trgovci vrlo rado ulazili u gradski magistrat i obnašali prisežničku i sudačku čast. Nestanak firentinske i općenito latinske kolonije na Gradecu jedan je od znakova opadanja međunarodne trgovine prema sredini 15. st. Trgovina nije nestala, ali se mogućnost velike zarade očito smanjio pa gradom dominiraju sitni trgovci i obrtnici. Međunarodna će trgovina ponovni uzlet u srednjovjekovnoj Slavoniji imati tek na prijelazu iz 15. u 16. st. što se ponovno odrazilo na Gradec, pa tako vidimo da su neki suci bili uključeni u izvoz ugarske stoke za mađarsko tržište. Ipak, i u razdoblju trgovačke dominacije neki su suci dolazili iz lukrativnijih obrtničkih zanimanja poput zlatarskih ili obrtničkih zanimanja vezani za obradom tekstila. Tek u drugoj polovici 15. st. vidimo da suci postaju i postolari, remenari i sitni trgovci.

Za neke pripadnike gradske elite ne možemo jasno odgonetnuti čime su se bavili, ali takve najčešće vidimo kao vlasnike različitih čestica zemlje. Isto tako, i drugi najbogatiji građani težili su imati što više različitih čestica zemlje koju bi obrađivali njihovi ovisni seljaci. Pored seljaka, čest je slučaj da su gradski suci i prisežnici imali svoje službenike (*servitores, familiares*) koji su im pomagali u poslovima i drugim aktivnostima. Također su bogatiji građani težili imati više kuća, u jednoj bi živjeli, a ostale bi iznajmili. Općenito se može primijetiti društveni uspjeh analizom posjedovnih i zemljišnih knjiga. Građani koji se bogate teže se preseliti u reprezentativnije, veće i zidane kuće u elitnom dijelu grada, a njihov bolji materijalni status odražava se na društveni pa ih i često vidimo kao pripadnike gradskog magistrata. S druge strane, prodaja reprezentativne nekretnine i preseljavanje u manje uglavnom je znak opadanja financijske snage što se isto odražava na politički status. Pored kuća, bogatiji su građani imali u svom vlasništvu i gradske kule, očito zbog poslovnih potreba ili pak potreba za prestižem. Veće i luksuznije kuće u gradu uglavnom su smještene oko glavnog gradskog trga te na jugoistočnom dijelu grada, u prvoj i devetoj insuli, te na jugoistočnom potezu zidina, odnosno od Kamenitih vrata prema prostoru oko crkve sv. Katarine, dok pod siromašnije dijelove grada možemo ubrojiti njegov sjeverni i zapadni dio uz gradsko podgrađe. Socijalna segregacija ipak nije bila jako izražena, jer je i u elitnijim dijelovima grada znalo biti manjih i drvenih kuća, čiji su vlasnici bili sitni obrtnici.

Posjedovanje više vrsta posjeda, kuća u gradu i različitih vrsta zemljišnih čestica najčešće je i jedini znak bogatstva nekog građanina što je uz rodbinske veze bila najvažnija

stavka za društveni ugled i uspjeh u političkoj karijeri. Osobno se bogatstvo ponekad može utvrditi iz činjenice da gradska općina poklanja neke posjede ili izuzima od poreza neke građane jer je pretpostavka da je općina onda takvima bila dužna, bilo za posuđeni novac ili zbog obavljanja neke usluge za grad. Bogatiji su građani često imali u zakupu lokalne poreze, u izvorima zvana „knežija“ čime su također mogli pokazati svoju korist za zajednicu, a pritom i zaraditi. Nekoliko puta može se uvidjeti poveznica između funkcije „kneza“ i prisežnika ili suca. Jednako tako, nekoliko gradskih sudaca prije izbora na najviše mjesto u gradu imali su u zakupu slavonsku trideseticu. Uz osobno bogatstvo, rodbinske veze, u građenju ugleda ne smiju se zanemariti niti moralne karakteristike i javno iskazivanje pobožnosti. Možemo pretpostaviti da su moralne karakteristike i javno iskazivanje pobožnosti ili karitativnosti poput davanja novca za siromašne ili gradnju crkve davali još dodatni vjetar u leđa ambicioznim građanima koji bi na taj način stvorili dobru sliku o vlastitoj vrijednosti za zajednicu. Također, moralne su karakteristike davale na važnosti i ugledu onih građana koji možda nisu spadali među najbogatije građane. Za obrazovanje ne bismo mogli tvrditi da je bilo presudno sve do druge polovice 15. st. Ipak, može se pretpostaviti da su u ranijem razdoblju gradski trgovci koji tada dominiraju gradom, ujedno spadali i u obrazovaniji dio gradske općine jer ih je priroda njihovog posla tome naučila. Na ovom mjestu ne možemo dati sud o utjecaju plemićkog statusa na društveni ugled kod sitnih plemića koji su se odlučili na gradski život, ali možemo zaključiti da je prisustvo plemića u redovima građana bila kontinuirana od sredine 14. st. pa do kraja razdoblja koje ovdje obrađujemo, odnosno početka 16. st. (a naravno i kasnije). Uz sitne plemiće na Gradecu su živjeli i bogatiji i moćniji plemići od kojih su neki i tražili civitet, ali nisu bili i dio gradske uprave niti su se u nju naročito miješali. Iznimka su bili grofovi Celjski koji su, iskorištavajući slabu kraljevsku vlast u Hrvatskoj i Slavoniji u 15. st., prisvojili Gradec i postali njegovi vrhovni gospodari. U vremenu vrhovne vlasti grofova Celjskih, najmoćniji ljudi na Gradecu bili su njegovi vojnici i familijari koji su nesumnjivo utjecali i na izbor sudaca. Možemo posumnjati da se Celjski nije jedini miješao u gradsku upravu, i da su se slično ponašali i herceg Stjepan Anžulinac i Ivaniš Korvin, no za to zasada postoje samo indicije.

U svakom slučaju, za mnoge gradske suce u određenoj se mjeri može vidjeti pozadina njihovog uspjeha. Petar Ligerije bio je prvo upravitelj kovnice hercega Stjepana, a s njim je u vezi zasigurno bio i njegov brat Marko. Petar Ligerije nije bio samo osoba od povjerenja Stjepana Anžulinca, nego je, kao i još jedan gradečki sudac Jakomel Quirin, bio u bliskoj vezi sa samim kraljevskim dvorom. Ivan Pastor i Feliks Petančić također nisu nimalo nepoznati na kraljevskom dvoru, dok je Jakov Eberspeck bio osoba vrlo bliska grofovima

Celjskim, Gašpar Kušević Ivanišu Korvinu, a Petar Šafar vjerojatno je poznat i cijenjen kod zagrebačkog biskupa Eberharda.

Prikazom rodbinskih i poslovnih veza mogao se dobiti i određeni uvid s kim su se članovi gradske elite zapravo družili te u neku ruku odgonetnuti različite društvene grupe unutar gradske elite. Gradečki Firentinci nesumnjivo su bili međusobno povezani, a održavali su vezu i sa Firencom i sa drugim Firentincima u Kraljevstvu. Naravno, svaki je Firentinac još i sam gradio vlastite kontakte i veze, pa je tako Cion pored „svojih“ Firentinaca dobro poznao i budimskog gradskog suca Mihaela Nadlera i plemića i vlastelina iz Brežica Jörga Öcssela. Njemačke građane koji su izabrani za suce u vrijeme Celjskih također možemo označiti kao još jednu grupu. Iako je samo za Eberspecka utvrđena izravna veza s grofovima Celjskim, i sitni trgovci Ivan Bolšak iz Nürnberga i Konrad Rawsar iz bavarskog Landeshuta vjerojatno su osobe na određeni način bliske ili makar poznate grofovima Celjskim, a toj bi skupini mogli pridodati i Antuna Rotha, također iz Nürnberga. Klokočki plemići koji žive na Gradecu u drugoj polovini 15. st. Matija Farkaš, Antun, sin Tome, Nikola sin Damjana, Juraj (Đuro) Maretić, Petar Nowak često trguju između sebe i međusobno si pomažu. Zapravo klokočkim plemićima mogli bi pridodati i plemiće iz bliže okolice Klokoča poput Nikole iz Zlata, Blaža Stojmilića iz Štetičnjaka pa i Andriju Vlaha iz Volavja i Marka od Čave. S obzirom da na Gradecu u to vrijeme naravno borave još i brojni drugi sitni plemići poput onih iz Turopolja, Moravča ili Svetačja logično se zapitati koliko su oni svi zajedno međusobno bili povezani i u kojoj mjeri je između njih postojala određena staleška solidarnost? Međutim, kako je naznačeno, problematika sitnog plemstva u gradovima ovim je radom tek načeta. Ivan Pastor također je imao mnoge veze s pripadnicima plemstva, a lako je moguće da je dobro poznao Feliksa Petančića jer su oboje bili u isto vrijeme na dužnosti u Senju potkraj 15. st., da bi se potom oboje zatekli u isto vrijeme i u Zagrebu.

Naravno, još je mnogo bilo poveznica između samih članova gradske elite. Nikako ne treba smetnuti s uma da je Gradec mali grad u kojem se svi njegovi građani gotovo svakodnevno susreću, međusobno dobro poznaju i mogli bi se reći da svatko zna sve ili dovoljno o svakome. U takvim se okolnostima dobar se glas o nekome odmah pročuje, ali isto tako i onaj loš što sve može utjecati na dojam o nekom građaninu.

I na kraju, može se napomenuti da su u disertaciji potvrđene mnoge sličnosti između Gradeca i drugih ugarskih gradova koji su potpadali pod tavernikalno pravo, ali isto tako, brojne su sličnosti između Gradeca i drugih kontinentalnih gradova srednjovjekovne Europe. Kao i na Gradecu, u mnogim europskim kontinentalnim gradovima srednjovjekovne elite u načelu su otvorenog tipa, odnosno punopravni građani imaju mogućnost ući u gradska vijeća,

a daljnji je napredak ovisio o sposobnosti samog pojedinca, njegovim vještinama i bogatstvu te stvaranjem obiteljskih veza s drugim pripadnicima gradske elite. Obiteljske su veze vrlo važne, ali među njima afinatski tip veze također je mnogo važniji od patrilinearnog što se u nekim slučajevima dovodi u vezu s biološkim razlozima, odnosno visokom smrtnošću djece. Također, u mnogim europskim gradovima kontinentalnog tipa, gradska je elita najviše sastavljena od trgovaca da bi ih oko sredine i druge polovice 14. st. postepeno počeli zamjenjivati obrtnici, a taj proces na Gradecu zamjećujemo u drugoj polovici 15. st.

Općenito se između Gradeca i drugih kontinentalnih Ugarskih gradova mogu zamijetiti određene sličnosti u procesu nastanka i razvoja. Sličnosti su velika uloga kralja dodjeljivanjem privilegija, povoljan položaj grada na sjecištima trgovačkih putova, prvotno je stanovništvo stiglo dobrim dijelom izvan granica tadašnjeg kraljevstva, a među te sličnosti možemo pridodati i uspostavu podjele magistrata na jezike koja je ustanovljena i u nekim drugim ugarskim gradovima. Što se tiče gradske uprave, na Gradecu ima samo osam prisežnika dok je njihov uobičajeni broj u ostalim ugarskim gradovima iznosio dvanaest. Na Gradecu se također ne spominje izborno tijelo od 100 građana, nego se stječe dojam da suce i prisežnike biraju svi punopravni građani. Također je ukazano da formalno uvođenje budimskog statuta 1405. kao glavnog uzusa za druge tavernikalne gradove nije na oblik gradečke gradske uprave ostavilo neki značajan i primjetni trag u sastavima magistrata niti općenito u gradskim izvorima. U kojoj su mjeri te gradečke posebnosti samo izraz gradske individualnosti što je tipično kod srednjovjekovnog grada ili su na Gradecu bili prisutni i neki drugi pravni običaji, pitanje je koje će biti potrebno sagledati u daljnjem vremenskom periodu.

PRILOZI

Popis priloga

1. Kronološki popis gradskih sudaca
2. Popis sudaca i broj mandata
3. Rekonstrukcija političkog uspona kod sudaca
4. Porijeklo, zanimanje i plemićki status kod sudaca
5. Rekonstrukcija rodbinskih prethodnika u magistratu
6. Sastavi magistrata od 1377. do 1525.

1. Kronološki popis gradskih sudaca

godina	sudac	lingua	izvor
1351.	Jakov		
1352.	Marcus filius Ligerii	L	MCZ, 1, str.203
1355.	Anthonius		MCZ, 4, str. 2
1356.	Petrus	L	MCZ, 4, str. 46
1357.	Mikech filius Francisci		MCZ, 4, str. 78
1359.	Petrus filius Ligerii	L	MCZ, 4, str. 109
1360.	Johanes filius Gregori Paulus Petrus iudex filius Rubini, condam	L	MCZ, 4, str. 46
1362.	Nicolaus filius Benedicti	H	MCZ, 4, str. 202
1363.	Mikech filius Hench Mareus	T	MCZ, 4, str. 257.
1365.	Petrus	L	MCZ, 4, str. 351
1368.	Petrus Donatus de Medzo Sebastijan Johannes filius Anthoni Johannes filius Anthonii; Stephanus frater Lourandi	L S	MCZ, 11, str. 227
1370.	Nicolaus filius Benedicti Nicolaus filius Venis	H	CD 14, str. 305
1374.	Jacomellus Quirin	L	MCZ 5, str. 10; 1, str.245
1375.	Micusius filius Ivan	S	MCZ 1, str. 248
1377.	Franciscus filius Mark	S	MCZ 5, str. 75
1378.	Johannes filius Mar(tini) dictus Vasas	H	MCZ 5, str. 113
1379.	Jacobus Bole	T	MCZ 1, str. 274
1380.	Luca Bonioli filius Jacobi	L	MCZ 1, str. 279
1382.	Johannes Vasas filii Mark	H	MCZ 5, str. 159
1383.	Myklinus filius Johannis	T	MCZ 5, str. 187
1384.	Laurencius filius Thome	L	MCZ 5, str. 217
1385.	Nicolaus filius Odolas	S	MCZ 5, str. 230
1386.	Johannes filius Pauli	H	MCZ 9, str.29
1387.	Myklinus filius Johannis	T	MCZ 9, str.33
1388.	Luca Bonioli filius Jacobi	L	MCZ 5, str. 287
1389.	Franciscus filius Marci	S	MCZ 5, str. 291
1390.	Johannes filius Pauli	H	MCZ 5, str. 318
1391.	Johannes filius Jacobi dicti [Bole]	T	MCZ 5, str. 335
1392.	Gwan filius Benedicti de Boncarnisa	L	MCZ 9, str.66
1393.	Petrus filius Gregori	S	MCZ 9, str. 73
1394.	Johannes filius Pauli	H	MCZ 1, str.352
1395.	Myklinus filius Johannis	T	MCZ 9, str.85
1396.	Marcus filius Mykech filii Leonardi	L	MCZ 9, str.89
1397.	Johannes filius Stephani dicti Bozo	S	MCZ 9, str.92
1398.	Johannes filius Pauli	H	MCZ 9, str.100
1399.	Myklinus filius Johanni	T	MCZ 9, str.107
1400.	Chun filius Johannis	L	MCZ 9, str.112
1401.	Michael filius Sebastiani	S	MCZ 9, str.116
1402.	Johannes filius Pauli	H	MCZ 2, str.6
1405.	Petrus filius Petri Saphar	T	MCZ 2, str.9
1413.	Petrus filius Petri Saphar	T	MCZ 6, str. 5

1414.	Chun filius Johannis	L	MCZ 6, str. 15
1415.	Mychael filius Symonis	S	MCZ 6, str. 26; 2, str.19
1416.	Andreas filius Nicolai de Zwinaria	H	MCZ 6, str. 29
1417.	Johannes Prauz	T	MCZ 6, str. 43
1418.	Chun filius Johannis	L	MCZ 6, str.60
1419.	Michael filius Sebastiani	S	MCZ 6, str. 62
1420.	Johannes filius Nicolai	H	MCZ 6, str. 82
1421.	Johannes Pehem filius Johannis	T	MCZ 6, str. 100
1422.	Chun filius Johannis	L	MCZ 6, str. 108
1423.	Michael filius Symonis	S	MCZ 6, str. 114
1425.	Andreas filius Petri Sapahr	T	MCZ 2, str.47
1426.	Anthonius filius Appardi de Ricci	L	MCZ 2, str.55
1427.	Briccius filius Benedicti	S	MCZ 2, str.62
1428.	Georgius filius Valentini	H	MCZ 9, str.167
1429.	Michael filius Sebastiani	S	MCZ 9, str. 184; 2, str. 67
1430.	Anthonius filius Appardi de Ricci	L	MCZ 9, str.204
1431.	Nicolaus filius Fabiani	S	MCZ 6, str. 134; 9, str.222
1432.	Petrus filius Pauli	H	MCZ 2, str.70
1433.	Stephanus filius Michaelis	T	MCZ 6, str. 186; 9, str.258
1434.	Johannes filius Pero	L	MCZ 6, str. 203
1435.	Nicolaus filius Fabiani	S	MCZ 6, str. 271
1436.	Petrus filius Pauli	H	MCZ 6, str. 248
1437.	Jacobus filius Johannis Bole	T	MCZ 6, str. 266; 9, str.315
1438.	Marinus filius Clarus	L	MCZ 6, str. 281
1439.	Martinus filius Thome	S	MCZ 6, str. 304
1440.	Nicolaus filius Petri	H	MCZ 10, str. 1
1441.	Blasius filius Pauli		MCZ 6, str. 342; 10, str. 8
1442.	Nicolaus filius Petri	H	MCZ 6, str. 359; 10, str. 16
1443.	Benedictus filius Michaeli	S	MCZ 6, str. 380; 10, str. 32
1444.	Martinus filius Thome	S	MCZ 10, str. 48
1445.	Valentinus filius Michaeli dicti Saronych	S	MCZ 6, str. 414; 10, str. 59
1446.	Martinus filius Thome	S	MCZ 6, str. 438; 10, str. 77
1447.	Andreas filius Michaeli		MCZ 6, str. 446
1448.	Martinus filius Thome	S	MCZ 6, str. 453
1448.	Conradus Rawsar filius Wlrici	T	MCZ 10, str. 102
1449.	Johannes filius Nicolai Bolsak	T	MCZ 10, str. 112
1450.	Jacobus Eberspeck filius Vlrci	T	MCZ, 7, str. 1
1451.	Nicolaus filius Demetri		MCZ, 7, str. 18
1452.	Jacobus Eberspeck filius Vlrci	T	MCZ, 7, str. 32
1453.	Conradus Rawsar filius Wlrici	T	MCZ, 7, str. 50
1454.	Valentinus filius Michaeli dicti Saronych	S	MCZ, 7, str. 66
1455.	Nicolaus filius Demetri		MCZ, 7, str. 85
1456.	Conradus Rawsar filius Wlrici	T	MCZ, 7, str. 104
1457.	Anthonius filius Thome	S	MCZ, 7, str. 121
1458.	Valentinus filius Michaeli	S	MCZ, 7, str. 144
1459.	Johannes filius Petri	L	MCZ, 7, str. 169
1460.	Blasius filius Georgi	S	MCZ, 7, str. 186
1461.	Anthonius filius Thome	S	MCZ, 7, str. 199
1462.	Valentinus filius Michaeli	S	MCZ, 7, str. 217.
1463.	Martinus filius Thome	S	MCZ, 7, str. 235

1464.	Nicolaus filius Petri	H	MCZ, 7, str. 248
1465.	Anthonius filius Thome	S	MCZ, 7, str. 265
1466.	Thoma filius Andre	S	MCZ, 7, str. 289
1467.	Anthonius Roth filius Johannis	T	MCZ, 7, str. 314
1467.	Conradus Rawsar filius Wlrici	T	MCZ, 10, str. 265
1468.	Andreas filius Symoni		MCZ, 7, str. 331
1469.	Benedictus filius Georgi		MCZ, 7, str. 348
1470.	Conradus Rawsar filius Wlrici	T	MCZ, 7, str. 365
1471.	Benedictus filius Georgi		MCZ, 7, str. 382
1472.	Valentinus filius Michaeli dicti Saronych	S	MCZ, 7, str. 398
1473.	Blasius filius Gregori		MCZ, 7, str. 424
1474.	Johannes filius Michaeli		MCZ, 7, str. str. 433
1475.	Blasius filius Petri		MCZ, 7, str. 437
1476.	Mathias filius Marci		MCZ, 7, str. 451
1477.	Johannes filius Sebastiani		MCZ, 7, str. 462
1478.	Paulus filius Stephani	H	MCZ, 7, str. 469
1479.	Blasius filius Lazarin	T	MCZ, 7, str. 475
1480.	Laurencius institor filius Valentini		MCZ, 7, str. 491
1481.	Dominicus filius Johannis Perowych	L	MCZ, 8, str. 1
1482.	Georgius filius Withkonis		MCZ, 8, str. 12
1483.	Johannes filius Sebastiani		MCZ, 8, str. 23
1484.	Paulus filius Stephani	H	MCZ, 8, str. 27
1485.	Blasius filius Lazarin	T	MCZ, 8, str. 31
1486.	Laurencius institor filius Valentini		MCZ, 8, str. 37
1487.	Valentinus frenipar filius Emerici Nadulen		MCZ, 8, str. 45
1488.	Emericus filius Marci	S	MCZ, 8, str. 50
1489.	Dominicus filius Johannis Peroych	L	MCZ, 8, str. 58
1490.	Georgius filius Viti	S	MCZ, 8, str. 66
1491.	Jacobus filius condam Vlrici	T	MCZ, 8, str. 70
1492.	Gaspar Kysewych filius Pauli		MCZ, 8, str. 77
1493.	Martinus filius Vrbani		MCZ, 8, str. 89
1494.	Fabianus filius Martini		MCZ, 8, str. 93
1495.	Paulus filius Valentini		MCZ, 8, str. 101
1496.	Mathias filius Ladislaus		MCZ, 8, str. 108
1497.	Fabianus filius Martini		MCZ, 8, str. 116
1498.	Michael Oprašnić filius Anthoni		MCZ, 8, str. 120
1499.	Emericus Mikulić filius Demetri		MCZ, 8, str. 122
1500.	Jacobus filius Vdalrici	T	MCZ, 8, str. 129
1501.	Johannes filis Anthoni		MCZ 8, str. 131
1502.	Mathias filius Ladislaus		MCZ 8, str. 139
1503.	Michael Oprašnić filius Anthoni		MCZ 11, str. 79
1504.	Emerik Mikulić filius Demetri		MCZ 11, str. 81
1505.	Michael Oprašnić filius Anthoni		MCZ 8, str. 159.
1506.	Emerik Mikulić filius Demetri		MCZ 11, str. 84
1507.	Gregorius filius Andre		MCZ 11, str. 88
1508.	Johannes Posegaj filius Georgi		MCZ 11, str. 89.
1509.	Emerik Mikulić filius Demetri		MCZ 11, str. 91
1510.	Michel Oprašnić filius Anthoni		MCZ 11, str. 93
1511.	Felix Petanyi filius Deodati		MCZ 8, str. 201
1512.	Johannes Pastor		MCZ 13, str. 3
1513.	Michel Oprašnić filius Anthoni		MCZ 13, str. 4
1514.	Michael filius Mathei		MCZ 13, str. 6
1515.	Emerik Mikulić filius Demetri		MCZ 13, str. 9

1516.	Marcus Pozegaj filius Georgi	MCZ 13, str. 14
1517.	Johannes Pastor	MCZ 13, str. 17
1518.	Michael Oprašnić filius Anthoni	MCZ 13, str. 20
1519.	Emerik Mikulić filius Demetri	MCZ 13, str. 22
1520.	Michael filius Mathei	MCZ 13, str. 31
1521.	Stephanus filius Michaelis	MCZ 8, str. 212
1522.	Michael filius Mathei	MCZ 8, str. 215
1523.	Michael Oprašnić filius Anthoni	MCZ 8, str. 221
1524.	Michael filius Mathei	MCZ 8, str. 229
1525.	Stephanus filius Michaelis	MCZ 8, str. 237

2. Popis sudaca i broj mandata

red.broj	iudex	broj mand.
1.	Jacobus	1
2.	Marcus filius Ligerii	1
3.	Mikech filius Francisci	2
4.	Anthonius	1
5.	Petrus filius Ligeri de Medio	3
6.	Paulus	1
7.	Johanes filius Gregori	1
8.	Petrus filius Rubini	1
9.	Nicolaus filius Benedicti	2
10.	Mikech filius Hench	1
11.	Mareus	1
12.	Petrus Donatus de Medzo	1
13.	Sebastijan	1
14.	Johannes filius Anthoni	1
15.	Johannes filius Laurenci	1
16.	Stephanus frater Lourandi	1
17.	Nicolaus Venis	1
18.	Jacomellus Quirino	1
19.	Micusius filius Ivan	1
20.	Franciscus filius Mark	2
21.	Johannes filius Vasas	2
22.	Jacobus Bole	1
23.	Luca Bonioli	2
24.	Myklinus filius Johannis	4
25.	Laurencius filius Thome	1
26.	Nicolaus filius Odolas	1
27.	Johannes filius Pauli	5
28.	Johannes Bole	1
29.	Gyuan filius Benedicti de Boncarnisa	1
30.	Petrus filius Gregori	1
31.	Marcus filius Mykech filii Leonardi	1
32.	Johannes filius Stephani dicti Bozo	1
33.	Cion filius Johannis	4
34.	Michael filius Sebastiani	3
35.	Petrus filius Petri Saphar	2
36.	Anthonius	1
37.	Mychael filius Symonis	2
38.	Andreas de Zwinaria	1
39.	Johannes Prauz	1
40.	Johannes Zigeštak	1
41.	Johannes Pehem filius Johannis	1
42.	Andreas filius Petri Sapahr	1
43..	Anthonius filius Appardi de Ricci	2
44.	Briccius filius Benedicti	1
45.	Georgius filius Valentini	1
46.	Nicolaus filius Fabiani	2
47.	Petrus filius Pauli	2
48.	Stephanus filius Michaelis	1
49.	Johannes filius Pero	2
50.	Jacobus Bole	1

51.	Marinus filius Clarus	1
52.	Martinus filius Thome	5
53.	Nicolaus filius Petri	3
54.	Blasius filius Pauli	1
55.	Benedictus filius Michaeli	1
56.	Valentinus Saronych	5
57.	Andreas filius Michaeli	1
58.	Conradus Rawsar filius Wlrici	5
59.	Johannes filius Nicolai Bolsak	1
60.	Jacobus Eberspeck filius Vlrci	2
61.	Nicolaus filius Demetri	2
62.	Anthonius filius Thome	2
63.	Blasius filius Georgi Stojimilić	2
64.	Thoma Croacus filius Andre	1
65.	Anthonius Roth filius Johannis	1
66.	Andreas filius Symoni	1
67.	Benedictus filius Georgi	2
68.	Johannes filius Michaeli	1
69.	Blasius filius Petri	1
70.	Mathias filius Marci	1
71.	Johannes filius Sebastiani	2
72.	Paulus filius Stephani	2
73.	Blasius Teutonic filius Lazarin	2
74.	Laurencius institor filius Valentini	2
75.	Dominicus filius Johannis Perowych	2
76.	Georgius filius Withkonis	2
	Valentinus frenipar filius Emerici	
77.	Nadulen	1
78.	Emericus filius Marci	1
79.	Jacobus filius condam Vlrci	2
80.	Gaspar Kysewych filius Pauli	1
81.	Martinus filius Vrbani	1
82.	Fabianus filius Martini	2
83.	Paulus filius Valentini	1
84.	Mathias filius Ladislaus	2
85.	Michael Oprasnych filius Anthoni	7
86.	Emericus Mikulić filius Demetri	6
87.	Johannes filis Anthoni	1
88.	Gregorius filius Andre	1
89.	Johannes Posegaj filius Georgi	1
90.	Felix Petanyi filius Deodati	1
91.	Johannes Pastor	2
92.	Michael filius Mathei	4
93.	Marcus Pozegaj filius Georgi	1
94.	Stephanus filius Michaelis	2

3. Rekonstrukcija političkog uspona kod sudaca

Ime	vijećnik	prisežnik	sudac (1.)
Jacobus			1351.
Marcus filius Ligerii			1352.
Anthonius			1355.
Petrus Ligeri			1356.
Mikech filius Francisci			1357.
Paulus			
Johanes filius Gregori			
Petrus Rubini			
Nicolaus filius Benedicti			1362.
Mikech filius Hench			1363.
Mareus			
Petrus Donatus de Medzo			1368.
Sebastijan			
Johannes filius Anthoni			
Johannes filius Laurenci			
Stephanus frater Lourandi			
Nicolaus Lucassi Venis			
Jacomellus Quirino			1374.
Micusius filius Ivan			1375.
Franciscus filius Mark			1377.
Johannes filius Vasas			1378.
Jacobus Bole		1377.	1379.
Luca Bonioli filius Iacobi		1370.	1380.
Myklinus filius Johannis	1377.	1382.	1383.
Laurencius filius Thome		1377.	1384.
Nicolaus filius Odolas	1384.	1382.	1385.
Johannes filius Pauli			1386.
Johannes Bole	1388.	1389.	1391.
Gyuan filius Benedicti de Boncarnisa	1384.	1383.	1392.
Petrus filius Gregori	1391.	1389.	1393.
Marcus filius Mykech filii Leonardi		1393.	1396.
Johannes filius Stephani dicti Bozo	1389.	1396.	1397.
Cion filius Johannis	1390.	1375.	1400.
Michael filius Sebastiani	1390.	1392.	1401.
Petrus filius Petri Saphar		1398.	1405.
Anthonius			1409.
Mychael filius Symonis			1415.
Andreas de Zwinaria			1416.
Johannes Prauz	1413.	1414.	1417.
Johannes Zigeštak		1415.	1419.
Johannes Pehem filius Johannis	1414.	1416.	1421.
Andreas Sapahr	1416.	1421.	1425.
Anthonius filius Appardi	1420.	1419.	1426.
Briccius filius Benedicti		1412.	1427.
Georgius filius Valentini		1426.	1428.
Nicolaus filius Fabiani		1421.	1431.
Petrus filius Pauli	1416.	1419.	1432.
Stephanus filius Michaelis Ortoph	1421.	1416.	1433.
Johannes filius Pero	1421.	1423.	1434.
Jacobus Bole	1432.	1430.	1437.

Marinus filius Clarus	1431.	1432.	1438.
Martinus filius Thome	1419.	1422.	1439.
Blasius filius Pauli	<i>1432.</i>	<i>1433.</i>	1441.
Nicolaus filius Petri	1431.	1432.	1442.
Benedictus filius Michaeli	<i>1422.</i>	<i>1434.</i>	1443.
Valentinus filius Michaeli Saronych		<i>1436.</i>	1445.
Andreas filius Michaeli		1441.	1447.
Conradus Rawsar filius Wlrici		1448.	1448.
Johannes filius Nicolai Bolsak			1449.
Jacobus Eberspeck filius Vlrici		1448.	1450.
Nicolaus filius Demetri		<i>1448.</i>	1451.
Anthוניus filius Thome		1454.	1457.
Blasius filius Georgi Stojimilić		<i>1452.</i>	1460.
Thoma filius Andre	1443.	1451.	1466.
Anthוניus Roth filius Johannis		<i>1456.</i>	1467.
Andreas filius Symoni	1441.	1452.	1468.
Benedictus filius Georgi	1460.	1461.	1469.
Johannes filius Michaeli			1474.
Blasius filius Petri		1466.	1475.
Mathias filius Marci	1467.	1469.	1476.
Johannes filius Sebastiani		1472.	1477.
Paulus filius Stephani		1474.	1478.
Blasius Lazarin	1468.	1470.	1479.
Laurencius institor filius Valentini	1453.	1455.	1480.
Dominicus filius Johannis Perowych		1472.	1481.
Georgius filius Withkonis	1472.	<i>1474.</i>	1482.
Valentinus frenipar filius Emerici Nadulen	1474.	<i>1475.</i>	1487.
Emericus filius Marci	1477.	<i>1478.</i>	1488.
Jacobus filius condam Vlrici		<i>1485.</i>	1491.
Gaspar Kysewych filius Pauli	1490.		1492.
Martinus filius Vrbani		<i>1488.</i>	1493.
Fabianus filius Martini	1472.	<i>1486.</i>	1494.
Paulus filius Valentini		<i>1485.</i>	1495.
Mathias filius Ladislaus		<i>1494.</i>	1496.
Michael Oprašnić filius Anthoni		<i>1492.</i>	1498.
Emericus Mikulić filius Demetri		<i>1485.</i>	1499.
Johannes filis Anthoni			1501.
Gregorius filius Andre			1507.
Johannes Posegaj filius Georgi			1508.
Felix Petanyi filius Deodati			1511.
Johannes Pastor			1512.
Michael filius Mathei			1514.
Marcus Pozegaj filius Georgi			1516.
Stephanus filius Michaelis			1521.

4. Porijeklo, zanimanje i plemićki status kod sudaca

Ime suca	Porijeklo	status	zanimanje
Jacobus			
Marcus filius Ligerii	Medio	nobilis	
Anthonius			
Petrus Ligeri	Medio	nobilis	<i>monetarius</i>
Mikech filius Francisci			<i>mercator</i>
Paulus			
Johanes filius Gregori			
Petrus Rubini			
Nicolaus filius Benedicti			
Mikech filius Hench			
Mareus			
Petrus Donatus de Medzo	Medzo		aurifaber
Sebastijan			
Johannes filius Anthoni			
Johannes filius Laurenci			
Stephanus frater Lourandi			
Nicolaus Lucassi Venis			
Jacomellus Quirino	Latinus	nobilis	apothecarius
Micusius filius Ivan			
Franciscus filius Mark			aurifaber
Johannes filius Vasas			<i>mercator</i>
Jacobus Bole			
Luca Bonioli filius Iacobi	Apulya		
Myklinus filius Johannis	Teutonicus		
Laurencius filius Thome	Gallicus		<i>mercator</i>
Nicolaus filius Odolas			
Johannes filius Pauli			
Johannes Bole	Gradec		
Gyuan filius Benedicti de Boncarnisa	Firenca	<i>nobilis</i>	mercator
Petrus filius Gregori			sartor
Marcus filius Mykech filii Leonardi	Gallicus		
Johannes filius Stephani dicti Bozo			aurifaber
Cion filius Johannis	Firenca	<i>nobilis</i>	mercator
Michael filius Sebastiani	Gradec	rod. veza	
Petrus filius Petri Saphar		nobilis	
Anthonius			
Mychael filius Symonis	Gora	nobilis	sartor
Andreas de Zwinaria	Zwinaria		
Johannes Prauz			
Johannes Zigeštak			aurifaber
Johannes Pehem filius Johannis	Prag	<i>nobilis</i>	
Andreas Sapahr			
Anthonius filius Appardi	Firenca	<i>nobilis</i>	mercator
Briccius filius Benedicti	Hudosteh		
Georgius filius Valentini			sartor
Nicolaus filius Fabiani			
Petrus filius Pauli	Hungarus		
Stephanus filius Michaelis Ortoph	Gradec		
Johannes filius Pero	Gradec	<i>nobilis</i>	mercator

Jacobus Bole	Gradec		
Marinus filius Clarus	Senj	nobilis	
Martinus filius Thome			sartor
Blasius filius Pauli			institor
Nicolaus filius Petri			aurifaber
Benedictus filius Michaeli			sartor
Valentinus filius Michaeli Saronych	Gradec	nobilis	literatus
Andreas filius Michaeli	Volavje	nobilis	
Conradus Rawsar filius Wlrici	Landshut		institor
Johannes filius Nicolai Bolsak	Nürnberg		institor
Jacobus Eberspeck filius Vlrci	Constanca	nobilis	
Nicolaus filius Demetri	Zlat		
Anthוניus filius Thome	Klokoč	nobilis	literatus
Blasius filius Georgi Stojimilić	Steničnjak	nobilis	sartor
Thoma filius Andre	Croacus		frenipar
Anthוניus Roth filius Johannis	Nürnberg		
Andreas filius Symoni	Vrapče		sutor
Benedictus filius Georgi	Ivanić		sutor
Johannes filius Michaeli			
Blasius filius Petri			institor
Mathias filius Marci			sartor
Johannes filius Sebastiani	Gradec		
Paulus filius Stephani	Kus Jenow		aurifaber
Blasius Lazarin	Ilok		institor
Laurencius institor filius Valentini			institor
Dominicus filius Johannis Perowych	Gradec	nobilis	literatus
Georgius filius Withkonis	Modruš		
Valentinus frenipar filius Emerici			
Nadulen			frenipar
Emericus filius Marci	Gradec		literatus
Jacobus filius condam Vlrici	Flich		
Gaspar Kysewych filius Pauli	Lomnica		
Martinus filius Vrbani			
Fabianus filius Martini			carnifex
Paulus filius Valentini			literatus
Mathias filius Ladislaus			
Michael Oprašnić filius Anthoni	Gradec		literatus
Emericus Mikulić filius Demetri	Križevci	nobilis	literatus
Johannes filis Anthoni			
Gregorius filius Andre			
Johannes Posegaj filius Georgi	Egidovec	nobilis	
Felix Petanyi filius Deodati	Dubrovnik	nobilis	
Johannes Pastor	Firenca	nobilis	mercator
Michael filius Mathei			literatus
Marcus Pozegaj filius Georgi	Egidovec	nobilis	
Stephanus filius Michaelis			aurifaber

Jacobus Bole	Johannes Bole	sudac	sin	P
Marinus filius Clarus	Cion	sudac	veza	A
Martinus filius Thome				
Nicolaus filius Petri				
Blasius filius Pauli				
Benedictus filius Michaeli	Briccius piscator	prisežnik	zet	A
Valentinus filius Michaeli dicti Saronych	Michael filius Symonis	sudac	sin	P
Andreas filius Michaeli	udovica Georgius de Hudostech	prisežnik		A
Conradus Rawsar filius Wlrici				
Johannes filius Nicolai Bolsak				
Jacobus Eberspeck filius Vlrci	udovica Bricciusa Piscatora	prisežnik		A
Nicolaus filius Demetri	Johannes Prauz	sudac	veza	A
Anthonus filius Thome	Vrban	prisežnik	zet	A
Blasius filius Georgi Stojimilić	udovica Augustina Kusne	prisežnik		A
Thoma filius Andre	Michael Sebastijani	sudac	zet	A
Anthonus Roth filius Johannis	udovica Sebastijana Soldinara	prisežnik		A
Andreas filius Symoni				
Benedictus filius Georgi				
Johannes filius Michaeli				
Blasius filius Petri				
Mathias filius Marci	Andrija, sin Šimuna	sudac	zet	A
Johannes filius Sebastiani	Sebastijan Soldinar	prisežnik	sin	P
Blasius filius Lazarin	Blaž, sin Pavla	sudac	veza	A
Paulus filius Stephani	Michael Sebastijani	sudac	zet	A
Laurencius institor filius Valentini				
Dominicus filius Johannis Perowych	Johannes Perović	sudac	sin	P
Georgius filius Withkonis	Blaž, sin Pavla	sudac	veza	A
Valentinus frenipar filius Emerici Nadulen				
Emericus filius Marci	Marko, sin Mihealea Sebastijana	prisežnik	sin	P
Jacobus filius condam Vlrci				
Gaspar Kysewych filius Pauli				
Martinus filius Vrbani				A
Fabianus filius Martini	Konrad Rawsar	sudac	veza	A
Paulus filius Valentini				
Mathias filius Ladislaus				
Michael Oprašnić filius Anthoni	Antun Oprašnić	prisežnik	sin	P
Emericus Mikulić filius Demetri				
Johannes filis Anthoni				
Gregorius filius Andre				
Johannes Posegaj filius Georgi				
Felix Petanyi filius Deodati				
Johannes Pastor				
Michael filius Mathei				
Marcus Pozegaj filius Georgi				
Stephanus filius Michaelis				

6. Sastavi magistrata od 1377. do 1525.

redni broj	osoba (izvorno)	položaj	lingua	datum	izvor
1	Franciscus filius Mark	iudex	S	1377.02	MCZ 5, p. 75
2	Geninus Mychaelis	iuratus	L	1377.02	MCZ 5, p. 75
3	Georgius filius Herman	iuratus	T	1377.02	MCZ 5, p. 75
4	Georgius sartor	iuratus	S	1377.02	MCZ 5, p. 75
5	Georgius stacionarius	iuratus	H	1377.02	MCZ 5, p. 75
6	Jacobus Bole	iuratus	T	1377.02	MCZ 5, p. 75
7	Johannes Lieber	iuratus	H	1377.02	MCZ 5, p. 75
8	Ladislauis tular	iuratus	S	1377.02	MCZ 5, p. 75
9	Laurencius Gallicus	iuratus	L	1377.02	MCZ 5, p. 75
10	Brumen aurifaber	consiliarius	S	1377.02	MCZ 5, p. 75
11	Gregorius voscar	consiliarius	S	1377.02	MCZ 5, p. 75
12	Johannes decanus	consiliarius	S	1377.02	MCZ 5, p. 75
13	Mathe decanus	consiliarius	S	1377.02	MCZ 5, p. 75
14	Micusius condam iudex	consiliarius	S	1377.02	MCZ 5, p. 75
15	Anthonius Renyz	consiliarius	G	1377.02	MCZ 5, p. 76
16	Donatus condam iudex, dominus	consiliarius	G	1377.02	MCZ 5, p. 76
17	Jacomellus, condam iudex, dominus	consiliarius	T	1377.02	MCZ 5, p. 76
18	Pero condam iudex, dominus	consiliarius	G	1377.02	MCZ 5, p. 76
19	Gyurgek filius Nicolai	consiliarius	H	1377.02	MCZ 5, p. 76
20	Iwan filius Janslini	consiliarius	T	1377.02	MCZ 5, p. 76
21	Janslinus tascar	consiliarius	T	1377.02	MCZ 5, p. 76
22	Johannes filius Petri	consiliarius	H	1377.02	MCZ 5, p. 76
23	Johannes magnus	consiliarius	H	1377.02	MCZ 5, p. 76
24	Luca Bonioli	consiliarius	G	1377.02	MCZ 5, p. 76
25	Miclinus thetonicus	consiliarius	T	1377.02	MCZ 5, p. 76
26	Mychael Orthophi	consiliarius	T	1377.02	MCZ 5, p. 76
27	Nicolaus condam iudex	consiliarius	H	1377.02	MCZ 5, p. 76
28	Philippus filius Mauri	consiliarius	G	1377.02	MCZ 5, p. 76
29	Stephanus filius Vysk	consiliarius	H	1377.02	MCZ 5, p. 76
30	Johannes filius Mar(tini) dictus Vasas	iudex	H	1378.03	MCZ 5, p. 113
31	Johannes Vasas filii Mark	iudex	H	1382.02	MCZ 5, p. 159
32	Gregorius dictus Voschayr	iuratus		1382.02	MCZ 5, p. 159
33	Gyanyn fiius Dorethi	iuratus	L	1382.02	MCZ 5, p. 159
34	Johannes filius Hermani	iuratus	T	1382.02	MCZ 5, p. 159
35	Laurencius filius Thome	iuratus		1382.02	MCZ 5, p. 159
36	Mathias filius Johannis	iuratus		1382.02	MCZ 5, p. 159
37	Myklinus filius Johannis	iuratus	T	1382.02	MCZ 5, p. 159
38	Nicolaus Odolasych	iuratus	S	1382.02	MCZ 5, p. 159
39	Stephanus filius Vysk	iuratus		1382.02	MCZ 5, p. 159
40	Franciscus filius Marci condam iudex, dominus	consiliarius	S	1382.02	MCZ 5, p. 159
41	Luca Bonioli, dominus	consiliarius	G	1382.02	MCZ 5, p. 159
42	Mykusius filius Iwan condam iudex, dominus	consiliarius	S	1382.02	MCZ 5, p. 159
43	Georgius filius Hermani	consiliarius	T	1382.02	MCZ 5, p. 159
44	Gregorius Angeli	consiliarius	H	1382.02	MCZ 5, p. 159
45	Gyurgek calcaripar	consiliarius	S	1382.02	MCZ 5, p. 159
46	Iwam filius Mathei	consiliarius	S	1382.02	MCZ 5, p. 159
47	Jacob Bole condam iudex	consiliarius	T	1382.02	MCZ 5, p. 159
48	Jakumellus Kyrini condam iudex	consiliarius	G	1382.02	MCZ 5, p. 159
49	Johannes filius Petri	consiliarius	H	1382.02	MCZ 5, p. 159

50	Johannes filius Petri	consiliarius	H	1382.02	MCZ 5, p. 159
51	Benedictus Rambol	consiliarius	G	1382.02	MCZ 5, p. 159
52	Gyanyn fiius Mychaelis	consiliarius	G	1382.02	MCZ 5, p. 159
53	Philippus Mauri, judex	consiliarius	G	1382.02	MCZ 5, p. 159
54	Marenus filius Cosme	consiliarius	S	1382.02	MCZ 5, p. 159
55	Mychael Orthophlych	consiliarius	T	1382.02	MCZ 5, p. 159
56	Nicolaus condam judex	consiliarius	H	1382.02	MCZ 5, p. 159
57	Perhtoldus filius Phynch	consiliarius	T	1382.02	MCZ 5, p. 159
58	Thomas calcaripar	consiliarius	H	1382.02	MCZ 5, p. 159
59	Worih filius Hermani	consiliarius	T	1382.02	MCZ 5, p. 159
60	Myklinus, dominus	iudex	T	1383.02	MCZ 5, p. 187
61	Anthonius filius Renis	iuratus	L	1384.02	MCZ 5, p. 217
62	Anthonius Hungarus	iuratus	H	1384.02	MCZ 5, p. 217
63	Gregorius voschar	iuratus	S	1384.02	MCZ 5, p. 217
64	Gyaninus filius Mychaelis	iuratus	L	1384.02	MCZ 5, p. 217
65	Hanslinus taslar	iuratus	T	1384.02	MCZ 5, p. 217
66	Iwan Jofan	iuratus	T	1384.02	MCZ 5, p. 217
67	Johannes Liber	iuratus	H	1384.02	MCZ 5, p. 217
68	Thomas sellipar	iuratus	S	1384.02	MCZ 5, p. 217
69	Jakomelo Quirino condam judex, dominus	consiliarius	L	1384.02	MCZ 5, p. 217
70	Dragozlaus	consiliarius	S	1384.02	MCZ 5, p. 217
71	Franciscus condam judex	consiliarius	S	1384.02	MCZ 5, p. 217
72	Gyaninus Bon condam iuratus	consiliarius	L	1384.02	MCZ 5, p. 217
73	Gyuan filius Benedicti condam iuratus	consiliarius	L	1384.02	MCZ 5, p. 217
74	Luka Bonioli condam judex	consiliarius	L	1384.02	MCZ 5, p. 217
75	Luka carnifex	consiliarius	S	1384.02	MCZ 5, p. 217
76	Marcus filius Mykech	consiliarius	L	1384.02	MCZ 5, p. 217
77	Marenus	consiliarius	S	1384.02	MCZ 5, p. 217
78	Nicolaus filius Odolas	consiliarius	S	1384.02	MCZ 5, p. 217
79	Laurencius filius Thome	iudex	L	1384.02	MCZ 5, p. 217
80	Georgius stachunarius	consiliarius	H	1384.02	MCZ 5, p. 218
81	Gregorius filius Angeli	consiliarius	H	1384.02	MCZ 5, p. 218
82	Hemp lapicida	consiliarius	T	1384.02	MCZ 5, p. 218
83	Iwan Wrouich	consiliarius	T	1384.02	MCZ 5, p. 218
84	Jacobus Bole	consiliarius	T	1384.02	MCZ 5, p. 218
85	Johannes Vasas	consiliarius	H	1384.02	MCZ 5, p. 218
86	Mauricius	consiliarius	H	1384.02	MCZ 5, p. 218
87	Mychael Ortoflych	consiliarius	T	1384.02	MCZ 5, p. 218
88	Myklinus filius Johannis	consiliarius	T	1384.02	MCZ 5, p. 218
89	Stephanus frater Jaxe	consiliarius	H	1384.02	MCZ 5, p. 218
90	Anthonius	iuratus	H	1385.02	MCZ 5, p. 230
91	Anthonius Renis	iuratus	L	1385.02	MCZ 5, p. 230
92	Dragozlaus carnifex	iuratus	S	1385.02	MCZ 5, p. 230
93	Georgius filius Hermani	iuratus	T	1385.02	MCZ 5, p. 230
94	Iwan Jofan	iuratus	T	1385.02	MCZ 5, p. 230
95	Marco filius Mykech	iuratus	L	1385.02	MCZ 5, p. 230
96	Marenus	iuratus	S	1385.02	MCZ 5, p. 230
97	Nicolaus Lipouschak	iuratus	H	1385.02	MCZ 5, p. 230
98	Franciscus condam judex	consiliarius	S	1385.02	MCZ 5, p. 230
99	Georgius stachunarius	consiliarius	H	1385.02	MCZ 5, p. 230
100	Gregorius voschar	consiliarius	S	1385.02	MCZ 5, p. 230
101	Johannes Vasas	consiliarius	H	1385.02	MCZ 5, p. 230
102	Laurencius filius Sawl	consiliarius	H	1385.02	MCZ 5, p. 230
103	Marco Blanchych	consiliarius	H	1385.02	MCZ 5, p. 230

104	Martinus Piper	consiliarius	S	1385.02	MCZ 5, p. 230
105	Mauricius	consiliarius	H	1385.02	MCZ 5, p. 230
106	Thomas decanus	consiliarius	S	1385.02	MCZ 5, p. 230
107	Valentinus Berend	consiliarius	S	1385.02	MCZ 5, p. 230
108	Nicolaus filius Odolas	iudex	S	1385.02	MCZ 5, p. 230
109	Benedictus stachunarius	consiliarius	L	1385.02	MCZ 5, p. 231
110	Jacobus Bole	consiliarius	T	1385.02	MCZ 5, p. 231
111	Jaklinus gladipar	consiliarius	T	1385.02	MCZ 5, p. 231
112	Jakomello	consiliarius	L	1385.02	MCZ 5, p. 231
113	Johannes filius Jacobi	consiliarius	T	1385.02	MCZ 5, p. 231
114	Laurencius filius Thome	consiliarius	L	1385.02	MCZ 5, p. 231
115	Luca Bonioli	consiliarius	L	1385.02	MCZ 5, p. 231
116	Mychael Ortoflych	consiliarius	T	1385.02	MCZ 5, p. 231
117	Myklinus condam iudex	consiliarius	T	1385.02	MCZ 5, p. 231
118	Zakaria Gallicus	consiliarius	L	1385.02	MCZ 5, p. 231
119	Luca Bonioli filius Iacobi	iudex	L	1388.02	MCZ 5, p. 287
120	Anthonius filius Martini dici Renis	iuratus	L	1388.02	MCZ 5, p. 287
121	Dragozlaus carnifex	iuratus	S	1388.02	MCZ 5, p. 287
122	Georgius calcalipar	iuratus	S	1388.02	MCZ 5, p. 287
123	Gyaninus filius Michaelis	iuratus	L	1388.02	MCZ 5, p. 287
124	Hans lapicida	iuratus	T	1388.02	MCZ 5, p. 287
125	Hanslinus stachunarius	iuratus	T	1388.02	MCZ 5, p. 287
126	Johannes Liber	iuratus	H	1388.02	MCZ 5, p. 287
127	Laurencius filius Saul	iuratus	H	1388.02	MCZ 5, p. 287
128	Benedictus stachunarius	consiliarius	L	1388.02	MCZ 5, p. 287
129	Jacomel Kyrini, condam iudex, dominus	consiliarius	L	1388.02	MCZ 5, p. 287
130	Gregorius Pondich	consiliarius	S	1388.02	MCZ 5, p. 287
131	Gregorius sartor	consiliarius	S	1388.02	MCZ 5, p. 287
132	Gyaninus Bon	consiliarius	L	1388.02	MCZ 5, p. 287
133	Johannes filius Donati	consiliarius	L	1388.02	MCZ 5, p. 287
134	Johannes Praudich	consiliarius	S	1388.02	MCZ 5, p. 287
135	Michael filius Damiani	consiliarius	S	1388.02	MCZ 5, p. 287
136	Nicolaus filius Petri	consiliarius	S	1388.02	MCZ 5, p. 287
137	Zakaria,condam iuratus	consiliarius	L	1388.02	MCZ 5, p. 287
138	Hanslinus taslar	consiliarius	T	1388.02	MCZ 5, p. 288
139	Iwan Wrouich	consiliarius	T	1388.02	MCZ 5, p. 288
140	Johannes filius Jacobi	consiliarius	T	1388.02	MCZ 5, p. 288
141	Johannes filius Petri	consiliarius	H	1388.02	MCZ 5, p. 288
142	Johannes parvus	consiliarius	H	1388.02	MCZ 5, p. 288
143	Johannes Zagorcz	consiliarius	T	1388.02	MCZ 5, p. 288
144	Lucas arcupar	consiliarius	H	1388.02	MCZ 5, p. 288
145	Nicolaus filius Petri	consiliarius	H	1388.02	MCZ 5, p. 288
146	Petrus literatus filius Johannis	consiliarius	H	1388.02	MCZ 5, p. 288
147	Res stachunarius	consiliarius	T	1388.02	MCZ 5, p. 288
148	Franciscus filius Marci	iudex	S	1389.02	MCZ 5, p. 291
149	Anthonius Renis	iuratus	L	1389.02	MCZ 5, p. 291
150	Gyaninus Bon	iuratus	L	1389.02	MCZ 5, p. 291
151	Iwan Wrouich	iuratus	T	1389.02	MCZ 5, p. 291
152	Johannes Bole	iuratus	T	1389.02	MCZ 5, p. 291
153	Petrus longus	iuratus	S	1389.02	MCZ 5, p. 291
154	Stephanus iuratus	iuratus	H	1389.02	MCZ 5, p. 291
155	Thomas curripapar	iuratus	H	1389.02	MCZ 5, p. 291
156	Valentinus Berend	iuratus	S	1389.02	MCZ 5, p. 291
157	Gallus	consiliarius	H	1389.02	MCZ 5, p. 291

158	Georgius Blanchich	consiliarius	H	1389.02	MCZ 5, p. 291
159	Georgius gener Jursich	consiliarius	S	1389.02	MCZ 5, p. 291
160	Gregorius Voyschar	consiliarius	S	1389.02	MCZ 5, p. 291
161	Johannes Bozoulich	consiliarius	S	1389.02	MCZ 5, p. 291
162	Johannes condam judex	consiliarius	H	1389.02	MCZ 5, p. 291
163	Marco frater Blanchich	consiliarius	H	1389.02	MCZ 5, p. 291
164	Marco institor	consiliarius	S	1389.02	MCZ 5, p. 291
165	Mauricius	consiliarius	H	1389.02	MCZ 5, p. 291
166	Nicolaus Delasich	consiliarius	S	1389.02	MCZ 5, p. 291
167	Corardus sutor	consiliarius	T	1389.02	MCZ 5, p. 292
168	Luka, dominus	consiliarius	L	1389.02	MCZ 5, p. 292
169	Gyaninus	consiliarius	L	1389.02	MCZ 5, p. 292
170	Iwan dictus Jofan	consiliarius	T	1389.02	MCZ 5, p. 292
171	Johannes Donati	consiliarius	L	1389.02	MCZ 5, p. 292
172	Johannes Hermani	consiliarius	T	1389.02	MCZ 5, p. 292
173	Mapheo condam tricesimator	consiliarius	L	1389.02	MCZ 5, p. 292
174	Miklinus condam judex	consiliarius	T	1389.02	MCZ 5, p. 292
175	Perthlinus	consiliarius	T	1389.02	MCZ 5, p. 292
176	Zakaria	consiliarius	L	1389.02	MCZ 5, p. 292
177	Johannes filius Pauli	iudex	H	1390.02	MCZ 5, p. 318
178	Gyaninus	iuratus	L	1390.02	MCZ 5, p. 318
179	Gyurgek	iuratus	H	1390.02	MCZ 5, p. 318
180	Johannes	iuratus	S	1390.02	MCZ 5, p. 318
181	Johannes	iuratus	T	1390.02	MCZ 5, p. 318
182	Johannes	iuratus	L	1390.02	MCZ 5, p. 318
183	Nicolaus	iuratus	H	1390.02	MCZ 5, p. 318
184	Nicolaus	iuratus	S	1390.02	MCZ 5, p. 318
185	Rees	iuratus	T	1390.02	MCZ 5, p. 318
186	Demetrius	consiliarius	S	1390.02	MCZ 5, p. 318
187	Franciscus condam judex	consiliarius	S	1390.02	MCZ 5, p. 318
188	Gallus	consiliarius	H	1390.02	MCZ 5, p. 318
189	Gregorius	consiliarius	H	1390.02	MCZ 5, p. 318
190	Johannes judex	consiliarius	H	1390.02	MCZ 5, p. 318
191	Mychael	consiliarius	S	1390.02	MCZ 5, p. 318
192	Myklinus condam judex	consiliarius	T	1390.02	MCZ 5, p. 318
193	Nicolaus Cygan	consiliarius	S	1390.02	MCZ 5, p. 318
194	Nicolaus Dolas	consiliarius	S	1390.02	MCZ 5, p. 318
195	Petrus	consiliarius	H	1390.02	MCZ 5, p. 318
196	Stephanus	consiliarius	H	1390.02	MCZ 5, p. 318
197	Anthonius Renis	consiliarius	L	1390.02	MCZ 5, p. 319
198	Chon	consiliarius	L	1390.02	MCZ 5, p. 319
199	Johannes Bole	consiliarius	T	1390.02	MCZ 5, p. 319
200	Laurencius condam judex	consiliarius	L	1390.02	MCZ 5, p. 319
201	Luka Bonioli	consiliarius	L	1390.02	MCZ 5, p. 319
202	Peterlinus	consiliarius	T	1390.02	MCZ 5, p. 319
203	Remf	consiliarius	T	1390.02	MCZ 5, p. 319
204	Voryh	consiliarius	T	1390.02	MCZ 5, p. 319
205	Zakaria	consiliarius	L	1390.02	MCZ 5, p. 319
206	Johannes filius Jacobi dicti [Bole]	iudex	T	1391.02	MCZ 5, p. 335
207	Anthonius	iuratus	G	1391.02	MCZ 5, p. 335
208	Gallus	iuratus	H	1391.02	MCZ 5, p. 335
209	Gurgek	iuratus	H	1391.02	MCZ 5, p. 335
210	Johannes	iuratus	G	1391.02	MCZ 5, p. 335
211	Johannes Praudich	iuratus	S	1391.02	MCZ 5, p. 335

212	Johannes Zagorch	iuratus	T	1391.02	MCZ 5, p. 335
213	Paulus	iuratus	S	1391.02	MCZ 5, p. 335
214	Pertlinus	iuratus	T	1391.02	MCZ 5, p. 335
215	Benedictus	consiliarius	G	1391.02	MCZ 5, p. 335
216	Chuln	consiliarius	G	1391.02	MCZ 5, p. 335
217	Cristan	consiliarius	T	1391.02	MCZ 5, p. 335
218	Gyuan	consiliarius	G	1391.02	MCZ 5, p. 335
219	Herner	consiliarius	T	1391.02	MCZ 5, p. 335
220	Johannes filius Hermani	consiliarius	T	1391.02	MCZ 5, p. 335
221	Perenchol	consiliarius	G	1391.02	MCZ 5, p. 335
222	Pero	consiliarius	G	1391.02	MCZ 5, p. 335
223	Remf	consiliarius	T	1391.02	MCZ 5, p. 335
224	Wolf	consiliarius	T	1391.02	MCZ 5, p. 335
225	Gregorius Angeli	consiliarius	H	1391.02	MCZ 5, p. 336
226	Lucas medicus	consiliarius	H	1391.02	MCZ 5, p. 336
227	Matey decanus	consiliarius	S	1391.02	MCZ 5, p. 336
228	Michael	consiliarius	S	1391.02	MCZ 5, p. 336
229	Nicolaus Lypouch	consiliarius	H	1391.02	MCZ 5, p. 336
230	Petrus longus	consiliarius	S	1391.02	MCZ 5, p. 336
231	Petrus parvus	consiliarius	H	1391.02	MCZ 5, p. 336
232	Stephanus	consiliarius	H	1391.02	MCZ 5, p. 336
233	Vrbanus	consiliarius	S	1391.02	MCZ 5, p. 336
234	Vrbanus (alter)	consiliarius	S	1391.02	MCZ 5, p. 336
235	Andreas	iuratus	S	1413.02	MCZ 6, p. 5
236	Blasius	iuratus	H	1413.02	MCZ 6, p. 5
237	Dyonisius	iuratus	H	1413.02	MCZ 6, p. 5
238	Fryche	iuratus	T	1413.02	MCZ 6, p. 5
239	Jacomellus	iuratus	L	1413.02	MCZ 6, p. 5
240	Johannes	iuratus	T	1413.02	MCZ 6, p. 5
241	Johannes	iuratus	L	1413.02	MCZ 6, p. 5
242	Valentinus	iuratus	S	1413.02	MCZ 6, p. 5
243	Anthonius judex	consiliarius	T	1413.02	MCZ 6, p. 5
244	Chon judex	consiliarius	L	1413.02	MCZ 6, p. 5
245	Gaspar filius Myklini	consiliarius	T	1413.02	MCZ 6, p. 5
246	Gyuan judex	consiliarius	L	1413.02	MCZ 6, p. 5
247	Johannes filius Martini	consiliarius	T	1413.02	MCZ 6, p. 5
248	Lodouicus	consiliarius	L	1413.02	MCZ 6, p. 5
249	Myklinus judex	consiliarius	T	1413.02	MCZ 6, p. 5
250	Paulus filius Gyuan	consiliarius	L	1413.02	MCZ 6, p. 5
251	Sigismundus juratus	consiliarius	L	1413.02	MCZ 6, p. 5
252	Stephanus frater Petri judicis	consiliarius	T	1413.02	MCZ 6, p. 5
253	Blasius Purgar	consiliarius	H	1413.02	MCZ 6, p. 6
254	Demetrius juratus	consiliarius	H	1413.02	MCZ 6, p. 6
255	Elyas sartor	consiliarius	H	1413.02	MCZ 6, p. 6
256	Gregorius Sturcha	consiliarius	S	1413.02	MCZ 6, p. 6
257	Johannes judex Bozo	consiliarius	S	1413.02	MCZ 6, p. 6
258	Laurencius juratus	consiliarius	H	1413.02	MCZ 6, p. 6
259	Gregorius, magister	consiliarius	H	1413.02	MCZ 6, p. 6
260	Thomas Isan, magister	consiliarius	S	1413.02	MCZ 6, p. 6
261	Nicolaus Ztrych	consiliarius	S	1413.02	MCZ 6, p. 6
262	Stephanus carpentarius	consiliarius	S	1413.02	MCZ 6, p. 6
263	Chon filius Joannis	iudex	L	1414.05	MCZ 6, p. 15
264	Gaspar	iuratus	T	1414.05	MCZ 6, p. 15
265	Georgius	iuratus	S	1414.05	MCZ 6, p. 15

266	Jacomellus	iuratus	L	1414.05	MCZ 6, p. 15
267	Johannes	iuratus	T	1414.05	MCZ 6, p. 15
268	Laurencius	iuratus	H	1414.05	MCZ 6, p. 15
269	Martinus	iuratus	S	1414.05	MCZ 6, p. 15
270	Sigismundus	iuratus	L	1414.05	MCZ 6, p. 15
271	Stephanus	iuratus	H	1414.05	MCZ 6, p. 15
272	Georgius	consiliarius	S	1414.05	MCZ 6, p. 15
273	Gregorius Barba	consiliarius	L	1414.05	MCZ 6, p. 15
274	Gyuan judex	consiliarius	L	1414.05	MCZ 6, p. 15
275	Laurencius de turri	consiliarius	S	1414.05	MCZ 6, p. 15
276	Lodovicus	consiliarius	L	1414.05	MCZ 6, p. 15
277	Nicolaus	consiliarius	S	1414.05	MCZ 6, p. 15
278	Nicolaus sartor	consiliarius	S	1414.05	MCZ 6, p. 15
279	Paulus filius Gyuan	consiliarius	L	1414.05	MCZ 6, p. 15
280	Valentinus filius Iwk	consiliarius	S	1414.05	MCZ 6, p. 15
281	Vido aurifaber	consiliarius	L	1414.05	MCZ 6, p. 15
282	Anthonius judex	consiliarius	T	1414.05	MCZ 6, p. 16
283	Blasius Purgar	consiliarius	H	1414.05	MCZ 6, p. 16
284	Elyas sartor	consiliarius	H	1414.05	MCZ 6, p. 16
285	Gregorius literatus	consiliarius	H	1414.05	MCZ 6, p. 16
286	Joannes Pehem	consiliarius	T	1414.05	MCZ 6, p. 16
287	Myklinus judex	consiliarius	T	1414.05	MCZ 6, p. 16
288	Pentera	consiliarius	H	1414.05	MCZ 6, p. 16
289	Petrus	consiliarius	H	1414.05	MCZ 6, p. 16
290	Petrus judex	consiliarius	T	1414.05	MCZ 6, p. 16
291	Stephanus lapicida	consiliarius	T	1414.05	MCZ 6, p. 16
292	Andreas filius Nicolai	iudex	H	1416.01	MCZ 6, p. 29
293	Blasius	iuratus	H	1416.01	MCZ 6, p. 29
294	Johannes	iuratus	T	1416.01	MCZ 6, p. 29
295	Laurencius	iuratus	H	1416.01	MCZ 6, p. 29
296	Lodovicus	iuratus	L	1416.01	MCZ 6, p. 29
297	Paulus	iuratus	S	1416.01	MCZ 6, p. 29
298	Paulus	iuratus	L	1416.01	MCZ 6, p. 29
299	Stephanus	iuratus	T	1416.01	MCZ 6, p. 29
300	Valentinus	iuratus	S	1416.01	MCZ 6, p. 29
301	Andreas arcupar	consiliarius	H	1416.01	MCZ 6, p. 29
302	Anthonius judex	consiliarius	T	1416.01	MCZ 6, p. 29
303	Enderko	consiliarius	T	1416.01	MCZ 6, p. 29
304	Georgius sartor	consiliarius	H	1416.01	MCZ 6, p. 29
305	Georgius sartor (alter)	consiliarius	H	1416.01	MCZ 6, p. 29
306	Johannes sartor	consiliarius	H	1416.01	MCZ 6, p. 29
307	Martinus filius Nicolai	consiliarius	T	1416.01	MCZ 6, p. 29
308	Myklinus judex	consiliarius	T	1416.01	MCZ 6, p. 29
309	Petrus Hungarus	consiliarius	H	1416.01	MCZ 6, p. 29
310	Petrus judex	consiliarius	T	1416.01	MCZ 6, p. 29
311	Andreas frenipar	consiliarius	S	1416.01	MCZ 6, p. 30
312	Chon judex	consiliarius	L	1416.01	MCZ 6, p. 30
313	Clemens	consiliarius	S	1416.01	MCZ 6, p. 30
314	Dominicus Marsetych	consiliarius	S	1416.01	MCZ 6, p. 30
315	Gyuan judex	consiliarius	L	1416.01	MCZ 6, p. 30
316	Gyurek filius Mychaelis iudicis	consiliarius	S	1416.01	MCZ 6, p. 30
317	Iuan sutor	consiliarius	S	1416.01	MCZ 6, p. 30
318	Jacomellus iuratus	consiliarius	L	1416.01	MCZ 6, p. 30
319	Paulus filius Myk	consiliarius	S	1416.01	MCZ 6, p. 30

320	Paulus Sydow	consiliarius	S	1416.01	MCZ 6, p. 30
321	Sigismundus juratus	consiliarius	L	1416.01	MCZ 6, p. 30
322	Johannes Prauz	iudex	T	1417.03	MCZ 6, p. 43
323	Demetrius	iuratus	S	1417.03	MCZ 6, p. 43
324	Fryche	iuratus	T	1417.03	MCZ 6, p. 43
325	Gaspar	iuratus	T	1417.03	MCZ 6, p. 43
326	Laurencius	iuratus	H	1417.03	MCZ 6, p. 43
327	Lodouicus	iuratus	L	1417.03	MCZ 6, p. 43
328	Paulus	iuratus	L	1417.03	MCZ 6, p. 43
329	Stephanus	iuratus	S	1417.03	MCZ 6, p. 43
330	Stephanus	iuratus	H	1417.03	MCZ 6, p. 43
331	Anthonius judex	consiliarius	T	1417.03	MCZ 6, p. 43
332	Benedictus filius Gyuan	consiliarius	L	1417.03	MCZ 6, p. 43
333	Chon judex	consiliarius	L	1417.03	MCZ 6, p. 43
334	Franciscus de Vsepis	consiliarius	L	1417.03	MCZ 6, p. 43
335	Gyuan judex	consiliarius	L	1417.03	MCZ 6, p. 43
336	Jacomellus juratus	consiliarius	L	1417.03	MCZ 6, p. 43
337	Johannes Pehem	consiliarius	T	1417.03	MCZ 6, p. 43
338	Mathyas sartor	consiliarius	T	1417.03	MCZ 6, p. 43
339	Miclinus judex	consiliarius	T	1417.03	MCZ 6, p. 43
340	Stephanus lapicida	consiliarius	T	1417.03	MCZ 6, p. 43
341	Andreas Stepkouych	consiliarius	S	1417.03	MCZ 6, p. 44
342	Georgius filius Dominici	consiliarius	S	1417.03	MCZ 6, p. 44
343	Iwan sutor decanus	consiliarius	S	1417.03	MCZ 6, p. 44
344	Johannes arcupar	consiliarius	H	1417.03	MCZ 6, p. 44
345	Lachko aurifaber	consiliarius	H	1417.03	MCZ 6, p. 44
346	Thomas Isan, magister	consiliarius	S	1417.03	MCZ 6, p. 44
347	Mathey decanus	consiliarius	H	1417.03	MCZ 6, p. 44
348	Mathyas sartor	consiliarius	H	1417.03	MCZ 6, p. 44
349	Nicolaus institor	consiliarius	S	1417.03	MCZ 6, p. 44
350	Petrus Hungarus	consiliarius	H	1417.03	MCZ 6, p. 44
351	Stephanus sartor Banus	consiliarius	S	1417.03	MCZ 6, p. 44
352	Stephanus sartor Pundyeh	consiliarius	S	1417.03	MCZ 6, p. 44
353	Michael filius Sebastiani	iudex	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
354	Anthonius	iuratus	L	1419.03	MCZ 6, p. 62
355	Benedictus	iuratus	L	1419.03	MCZ 6, p. 62
356	Demetrius	iuratus	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
357	Friche	iuratus	T	1419.03	MCZ 6, p. 62
358	Gaspar	iuratus	T	1419.03	MCZ 6, p. 62
359	Pentera	iuratus	H	1419.03	MCZ 6, p. 62
360	Petrus	iuratus	H	1419.03	MCZ 6, p. 62
361	Stephanus	iuratus	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
362	Dominicus frenipar	consiliarius	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
363	Dominicus sagipar	consiliarius	H	1419.03	MCZ 6, p. 62
364	Georgius faber	consiliarius	H	1419.03	MCZ 6, p. 62
365	Iwan Jagodych	consiliarius	H	1419.03	MCZ 6, p. 62
366	Johannes Saronich	consiliarius	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
367	Martinus Goychech	consiliarius	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
368	Martinus sartor	consiliarius	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
369	Mathias sartor	consiliarius	H	1419.03	MCZ 6, p. 62
370	Michael sartor	consiliarius	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
371	Petrus frenipar	consiliarius	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
372	Petrus Pazar	consiliarius	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
373	Stephanus literatus	consiliarius	H	1419.03	MCZ 6, p. 62

374	Thomas faber	consiliarius	S	1419.03	MCZ 6, p. 62
375	Anthonius pellifex	consiliarius	T	1419.03	MCZ 6, p. 63
376	Anthonius pridem judex	consiliarius	T	1419.03	MCZ 6, p. 63
377	Chon pridem judex	consiliarius	L	1419.03	MCZ 6, p. 63
378	Gyuan pridem judex	consiliarius	L	1419.03	MCZ 6, p. 63
379	Jacomellus	consiliarius	L	1419.03	MCZ 6, p. 63
380	Lodouicus	consiliarius	L	1419.03	MCZ 6, p. 63
381	Martinus Dwgh	consiliarius	T	1419.03	MCZ 6, p. 63
382	Miclinus pridem judex	consiliarius	T	1419.03	MCZ 6, p. 63
383	Paulus	consiliarius	L	1419.03	MCZ 6, p. 63
384	Petrus pridem judex	consiliarius	T	1419.03	MCZ 6, p. 63
385	Johannes filius Nicolai	iudex	H	1420.03	MCZ 6, p. 82
386	Benedictus	iuratus	L	1420.03	MCZ 6, p. 82
387	Demetrius	iuratus	S	1420.03	MCZ 6, p. 82
388	Johannes	iuratus	H	1420.03	MCZ 6, p. 82
389	Johannes	iuratus	T	1420.03	MCZ 6, p. 82
390	Ladislaus	iuratus	H	1420.03	MCZ 6, p. 82
391	Lodouicus	iuratus	L	1420.03	MCZ 6, p. 82
392	Mathias	iuratus	T	1420.03	MCZ 6, p. 82
393	Paulus	iuratus	S	1420.03	MCZ 6, p. 82
394	Andreas	consiliarius	T	1420.03	MCZ 6, p. 82
395	Anthonius judex	consiliarius	T	1420.03	MCZ 6, p. 82
396	Clemens	consiliarius	H	1420.03	MCZ 6, p. 82
397	Johannes Prauz	consiliarius	T	1420.03	MCZ 6, p. 82
398	Martinus	consiliarius	T	1420.03	MCZ 6, p. 82
399	Mathias	consiliarius	H	1420.03	MCZ 6, p. 82
400	Miclinus judex	consiliarius	T	1420.03	MCZ 6, p. 82
401	Stephanus	consiliarius	H	1420.03	MCZ 6, p. 82
402	Stephanus	consiliarius	H	1420.03	MCZ 6, p. 82
403	Anthonius	consiliarius	L	1420.03	MCZ 6, p. 83
404	Blasius	consiliarius	S	1420.03	MCZ 6, p. 83
405	Blasius	consiliarius	S	1420.03	MCZ 6, p. 83
406	Chon pridem judex	consiliarius	L	1420.03	MCZ 6, p. 83
407	Clemens	consiliarius	S	1420.03	MCZ 6, p. 83
408	Dominicus	consiliarius	S	1420.03	MCZ 6, p. 83
409	Gyuan pridem judex	consiliarius	L	1420.03	MCZ 6, p. 83
410	Jacomellus	consiliarius	L	1420.03	MCZ 6, p. 83
411	Paulus	consiliarius	L	1420.03	MCZ 6, p. 83
412	Petrus frenipar	consiliarius	S	1420.03	MCZ 6, p. 83
413	Stephanus literatus	consiliarius	S	1420.03	MCZ 6, p. 83
414	Valentinus	consiliarius	S	1420.03	MCZ 6, p. 83
415	Johannes Pehem filius Johannis	iudex	T	1421.03	MCZ 6, p. 100
416	Andreas	iuratus	T	1421.03	MCZ 6, p. 100
417	Andreas	iuratus	H	1421.03	MCZ 6, p. 100
418	Anthonius	iuratus	L	1421.03	MCZ 6, p. 100
419	Frich	iuratus	T	1421.03	MCZ 6, p. 100
420	Mathias	iuratus	H	1421.03	MCZ 6, p. 100
421	Nicolaus	iuratus	S	1421.03	MCZ 6, p. 100
422	Paulus	iuratus	L	1421.03	MCZ 6, p. 100
423	Valentinus	iuratus	S	1421.03	MCZ 6, p. 100
424	Anthonius pridem judex	consiliarius	T	1421.03	MCZ 6, p. 100
425	Benedictus pridem juratus	consiliarius	L	1421.03	MCZ 6, p. 100
426	Gaspar pridem juratus	consiliarius	T	1421.03	MCZ 6, p. 100
427	Georgius	consiliarius	L	1421.03	MCZ 6, p. 100

428	Jacomellus pridem juratus	consiliarius	L	1421.03	MCZ 6, p. 100
429	Johannes Pero	consiliarius	L	1421.03	MCZ 6, p. 100
430	Martinus	consiliarius	T	1421.03	MCZ 6, p. 100
431	Michael Caprini	consiliarius	L	1421.03	MCZ 6, p. 100
432	Miclinus pridem judex	consiliarius	T	1421.03	MCZ 6, p. 100
433	Stephnus pridem juratus	consiliarius	T	1421.03	MCZ 6, p. 100
434	Andreas Zuechiar	consiliarius	S	1421.03	MCZ 6, p. 101
435	Egidius carnifex	consiliarius	S	1421.03	MCZ 6, p. 101
436	Emericus aurifaber	consiliarius	H	1421.03	MCZ 6, p. 101
437	Georgius	consiliarius	S	1421.03	MCZ 6, p. 101
438	Georgius carnifex	consiliarius	S	1421.03	MCZ 6, p. 101
439	Johannes pridem judex	consiliarius	H	1421.03	MCZ 6, p. 101
440	Lucas Hungarus	consiliarius	H	1421.03	MCZ 6, p. 101
441	Mathias decanus	consiliarius	H	1421.03	MCZ 6, p. 101
442	Nicolaus Verchek	consiliarius	S	1421.03	MCZ 6, p. 101
443	Petrus Pazar	consiliarius	S	1421.03	MCZ 6, p. 101
444	Plemenschyak	consiliarius	S	1421.03	MCZ 6, p. 101
445	Stephanus pellifex	consiliarius	H	1421.03	MCZ 6, p. 101
446	Thomas Suich	consiliarius	S	1421.03	MCZ 6, p. 101
447	Chon	iudex	L	1422.03	MCZ 6, p. 108
448	Andreas	iuratus	T	1422.03	MCZ 6, p. 108
449	Anthonius	iuratus	L	1422.03	MCZ 6, p. 108
450	Friche	iuratus	T	1422.03	MCZ 6, p. 108
451	Georgius	iuratus	L	1422.03	MCZ 6, p. 108
452	Johannes	iuratus	H	1422.03	MCZ 6, p. 108
453	Martinus	iuratus	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
454	Stephanus	iuratus	H	1422.03	MCZ 6, p. 108
455	Valentinus	iuratus	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
456	Andreanus decanus	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
457	Anthonius carnifex	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
458	Benedictus	consiliarius	L	1422.03	MCZ 6, p. 108
459	Benedictus gener Michaelis	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
460	Egidius carnifex	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
461	Emericus sartor	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
462	Fabianus literatus	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
463	Johannes Pero	consiliarius	L	1422.03	MCZ 6, p. 108
464	Lachko sutor	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
465	Martinus Plemenschyak	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
466	Martinus Ztizka	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
467	Michael Caprini	consiliarius	L	1422.03	MCZ 6, p. 108
468	Nicolaus Verchek	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
469	Paulus	consiliarius	L	1422.03	MCZ 6, p. 108
470	Paulus sellipar	consiliarius	S	1422.03	MCZ 6, p. 108
471	Anthonius arcupar	consiliarius	H	1422.03	MCZ 6, p. 109
472	Anthonius Herichouich	consiliarius	T	1422.03	MCZ 6, p. 109
473	Anthonius Ozmonok	consiliarius	H	1422.03	MCZ 6, p. 109
474	Anthonius pridem judex	consiliarius	T	1422.03	MCZ 6, p. 109
475	Bederinchech	consiliarius	H	1422.03	MCZ 6, p. 109
476	Benedictus Vdile	consiliarius	T	1422.03	MCZ 6, p. 109
477	Gaspar pridem juratus	consiliarius	T	1422.03	MCZ 6, p. 109
478	Georgius Huzaren	consiliarius	H	1422.03	MCZ 6, p. 109
479	Georgius parvus	consiliarius	H	1422.03	MCZ 6, p. 109
480	Lucas gener Mathey	consiliarius	H	1422.03	MCZ 6, p. 109
481	Martinus Dvoeg	consiliarius	T	1422.03	MCZ 6, p. 109

482	Michael filius Symonis	iudex	S	1423.03	MCZ 6, p. 114
483	Benedictus	iuratus	G	1423.03	MCZ 6, p. 114
484	Demetrius	iuratus	S	1423.03	MCZ 6, p. 114
485	Friche	iuratus	T	1423.03	MCZ 6, p. 114
486	Georgius	iuratus	H	1423.03	MCZ 6, p. 114
487	Jacobus	iuratus	S	1423.03	MCZ 6, p. 114
488	Johannes	iuratus	G	1423.03	MCZ 6, p. 114
489	Laurencius	iuratus	H	1423.03	MCZ 6, p. 114
490	Martinus	iuratus	T	1423.03	MCZ 6, p. 114
491	Anthonius sartor	consiliarius	S	1423.03	MCZ 6, p. 114
492	Emericus aurifaber	consiliarius	H	1423.03	MCZ 6, p. 114
493	Gregorius parvus	consiliarius	H	1423.03	MCZ 6, p. 114
494	Gyurak carnifex	consiliarius	S	1423.03	MCZ 6, p. 114
495	Iwan decan	consiliarius	S	1423.03	MCZ 6, p. 114
496	Johannes Kunsyich	consiliarius	S	1423.03	MCZ 6, p. 114
497	Mathei Fylech	consiliarius	S	1423.03	MCZ 6, p. 114
498	Mathyas pridem iuratus	consiliarius	H	1423.03	MCZ 6, p. 114
499	Petrus Hungarus pridem Juratus	consiliarius	H	1423.03	MCZ 6, p. 114
500	Petrus Pasar	consiliarius	S	1423.03	MCZ 6, p. 114
501	Valentinus arcupar	consiliarius	H	1423.03	MCZ 6, p. 114
502	Andreas pridem iuratus	consiliarius	T	1423.03	MCZ 6, p. 115
503	Anthonius	consiliarius	I	1423.03	MCZ 6, p. 115
504	Anthonius Herihowych	consiliarius	T	1423.03	MCZ 6, p. 115
505	Gaspar pridem iuratus	consiliarius	T	1423.03	MCZ 6, p. 115
506	Georgius Maryn	consiliarius	I	1423.03	MCZ 6, p. 115
507	Jacomellus	consiliarius	I	1423.03	MCZ 6, p. 115
508	Johannes Pehem	consiliarius	T	1423.03	MCZ 6, p. 115
509	Johannes Prauz	consiliarius	T	1423.03	MCZ 6, p. 115
510	Michael Caprini	consiliarius	I	1423.03	MCZ 6, p. 115
511	Paulus Gyvani	consiliarius	I	1423.03	MCZ 6, p. 115
512	Nicolaus filius Fabiani	iudex		1431.03	MCZ 6, p. 134; 9, p.222
513	Anthonius nosnycharicze	iuratus	I	1431.03	MCZ 6, p. 134
514	Benedictus Gyvani	iuratus	I	1431.03	MCZ 6, p. 134
515	Georgius faber	iuratus	H	1431.03	MCZ 6, p. 134
516	Johannes lapicida	iuratus	T	1431.03	MCZ 6, p. 134
517	Ladislaus aurifaber	iuratus	H	1431.03	MCZ 6, p. 134
518	Martinus Zytarich	iuratus	T	1431.03	MCZ 6, p. 134
519	Banus, ser	iuratus	S	1431.03	MCZ 6, p. 134
520	Stephanus Kneht	iuratus	S	1431.03	MCZ 6, p. 134
521	Anthonius	consiliarius	S	1431.03	MCZ 6, p. 134
522	Dyonisius decanus	consiliarius	H	1431.03	MCZ 6, p. 134
523	Egidius	consiliarius	S	1431.03	MCZ 6, p. 134
524	Iwanus	consiliarius	S	1431.03	MCZ 6, p. 134
525	Mathias sartor	consiliarius	H	1431.03	MCZ 6, p. 134
526	Mathyas	consiliarius	S	1431.03	MCZ 6, p. 134
527	Michael faber	consiliarius	H	1431.03	MCZ 6, p. 134
528	Nicolaus aurifaber	consiliarius	H	1431.03	MCZ 6, p. 134
529	Paulus rasor	consiliarius	S	1431.03	MCZ 6, p. 134
530	Paulus sartor	consiliarius	S	1431.03	MCZ 6, p. 134
531	Petrus Hungarus	consiliarius	H	1431.03	MCZ 6, p. 134
532	Anthonius	consiliarius	I	1431.03	MCZ 6, p. 135
533	Friche seu Fridericus	consiliarius	T	1431.03	MCZ 6, p. 135
534	Jacomellus	consiliarius	I	1431.03	MCZ 6, p. 135

535	Jaxinus filius Petri Saphar	consiliarius	T	1431.03	MCZ 6, p. 135
536	Johannes	consiliarius	I	1431.03	MCZ 6, p. 135
537	Marinus	consiliarius	I	1431.03	MCZ 6, p. 135
538	Pero filius predicti Petri	consiliarius	T	1431.03	MCZ 6, p. 135
539	Petrus	consiliarius	I	1431.03	MCZ 6, p. 135
540	Stepko juratus	consiliarius	T	1431.03	MCZ 6, p. 135
541	Wolframus	consiliarius	T	1431.03	MCZ 6, p. 135
542	Barnabas	iuratus	H	1432.02	MCZ 6, p. 153
543	Fabianus	iuratus	S	1432.02	MCZ 6, p. 153
544	Johannes	iuratus	T	1432.02	MCZ 6, p. 153
545	Leonardus	iuratus	I	1432.02	MCZ 6, p. 153
546	Marinus	iuratus	I	1432.02	MCZ 6, p. 153
547	Mathyas	iuratus	H	1432.02	MCZ 6, p. 153
548	Stephanus	iuratus	T	1432.02	MCZ 6, p. 153
549	Valentinus	iuratus	S	1432.02	MCZ 6, p. 153
550	Dyonisius	consiliarius	H	1432.02	MCZ 6, p. 153
551	Mathyas	consiliarius	H	1432.02	MCZ 6, p. 153
552	Nicolaus	consiliarius	H	1432.02	MCZ 6, p. 153
553	Petrus	consiliarius	H	1432.02	MCZ 6, p. 153
554	Petrus juratus	consiliarius	H	1432.02	MCZ 6, p. 153
555	Anthonius	consiliarius	S	1432.02	MCZ 6, p. 154
556	Balthasar	consiliarius	T	1432.02	MCZ 6, p. 154
557	Benedictus	consiliarius	I	1432.02	MCZ 6, p. 154
558	Blasius	consiliarius	S	1432.02	MCZ 6, p. 154
559	Georgius	consiliarius	I	1432.02	MCZ 6, p. 154
560	Jaxinus (alter)	consiliarius	T	1432.02	MCZ 6, p. 154
561	Jaxinus juratus	consiliarius	T	1432.02	MCZ 6, p. 154
562	Johannes	consiliarius	I	1432.02	MCZ 6, p. 154
563	Lucas	consiliarius	S	1432.02	MCZ 6, p. 154
564	Martinus juratus	consiliarius	T	1432.02	MCZ 6, p. 154
565	Pero	consiliarius	T	1432.02	MCZ 6, p. 154
566	Petrus	consiliarius	I	1432.02	MCZ 6, p. 154
567	Thomas	consiliarius	S	1432.02	MCZ 6, p. 154
568	Thomas	consiliarius	S	1432.02	MCZ 6, p. 154
569	Thomsa	consiliarius	I	1432.02	MCZ 6, p. 154
570	Valentinus	consiliarius	S	1432.02	MCZ 6, p. 154
571	Stephanus filius Michaelis	iudex		1433.02	MCZ 6, p. 186; 9, p.258
572	Blasius	iuratus	S	1433.02	MCZ 6, p. 186
573	Fabianus	iuratus	S	1433.02	MCZ 6, p. 186
574	Fryche	iuratus	T	1433.02	MCZ 6, p. 186
575	Georgius	iuratus	H	1433.02	MCZ 6, p. 186
576	Jacobus	iuratus	T	1433.02	MCZ 6, p. 186
577	Leonardus	iuratus	I	1433.02	MCZ 6, p. 186
578	Nicolaus	iuratus	H	1433.02	MCZ 6, p. 186
579	Thomas	iuratus	I	1433.02	MCZ 6, p. 186
580	Anthonius pridem juratus	consiliarius	I	1433.02	MCZ 6, p. 186
581	Balthasar	consiliarius	T	1433.02	MCZ 6, p. 186
582	Georgius	consiliarius	I	1433.02	MCZ 6, p. 186
583	Janko pridem juratus	consiliarius	T	1433.02	MCZ 6, p. 186
584	Johannes institor pridem juratus	consiliarius	T	1433.02	MCZ 6, p. 186
585	Johannes pridem juratus	consiliarius	I	1433.02	MCZ 6, p. 186
586	Marinus pridem juratus	consiliarius	I	1433.02	MCZ 6, p. 186
587	Martinus pridem juratus	consiliarius	T	1433.02	MCZ 6, p. 186

588	Michael	consiliarius	T	1433.02	MCZ 6, p. 186
589	Petrus pridem juratus	consiliarius	I	1433.02	MCZ 6, p. 186
590	Dyonisius institor	consiliarius	S	1433.02	MCZ 6, p. 187
591	Emericus pridem juratus	consiliarius	H	1433.02	MCZ 6, p. 187
592	Georgius filius Pauli	consiliarius	S	1433.02	MCZ 6, p. 187
593	Iwan Jalchiew	consiliarius	S	1433.02	MCZ 6, p. 187
594	Michael faber	consiliarius	H	1433.02	MCZ 6, p. 187
595	Nicolaus gener Zupanichyn	consiliarius	S	1433.02	MCZ 6, p. 187
596	Nicolaus sartor	consiliarius	H	1433.02	MCZ 6, p. 187
597	Petrus Klak	consiliarius	H	1433.02	MCZ 6, p. 187
598	Petrus Sudrowych	consiliarius	S	1433.02	MCZ 6, p. 187
599	Stephanus pellifex	consiliarius	H	1433.02	MCZ 6, p. 187
600	Thomas decanus	consiliarius	S	1433.02	MCZ 6, p. 187
601	Johannes filius Pero	iudex		1434.02	MCZ 6, p. 203
602	Anthonius	iuratus	I	1434.02	MCZ 6, p. 203
603	Benedictus	iuratus	S	1434.02	MCZ 6, p. 203
604	Fryche	iuratus	T	1434.02	MCZ 6, p. 203
605	Ladislaus	iuratus	H	1434.02	MCZ 6, p. 203
606	Martinus	iuratus	T	1434.02	MCZ 6, p. 203
607	Michael	iuratus	H	1434.02	MCZ 6, p. 203
608	Petrus	iuratus	I	1434.02	MCZ 6, p. 203
609	Valentinus	iuratus	S	1434.02	MCZ 6, p. 203
610	Anthonius judex	consiliarius	I	1434.02	MCZ 6, p. 203
611	Jacomellus	consiliarius	I	1434.02	MCZ 6, p. 203
612	Leonardus	consiliarius	I	1434.02	MCZ 6, p. 203
613	Marinus	consiliarius	I	1434.02	MCZ 6, p. 203
614	Thomsa	consiliarius	I	1434.02	MCZ 6, p. 203
615	Demetrius cultor	consiliarius	S	1434.02	MCZ 6, p. 204
616	Demetrius institor	consiliarius	S	1434.02	MCZ 6, p. 204
617	Elyas	consiliarius	S	1434.02	MCZ 6, p. 204
618	Georgius	consiliarius	H	1434.02	MCZ 6, p. 204
619	Gyan pellifex	consiliarius	S	1434.02	MCZ 6, p. 204
620	Jaxinus Bolyetych	consiliarius	T	1434.02	MCZ 6, p. 204
621	Johannes	consiliarius	T	1434.02	MCZ 6, p. 204
622	Mathyas Ke.r.zowaych	consiliarius	S	1434.02	MCZ 6, p. 204
623	Michael	consiliarius	T	1434.02	MCZ 6, p. 204
624	Nicolaus	consiliarius	H	1434.02	MCZ 6, p. 204
625	Nicolaus (alter)	consiliarius	H	1434.02	MCZ 6, p. 204
626	Pero	consiliarius	T	1434.02	MCZ 6, p. 204
627	Petrus	consiliarius	H	1434.02	MCZ 6, p. 204
628	Petrus alter	consiliarius	H	1434.02	MCZ 6, p. 204
629	Stephanus judex	consiliarius	T	1434.02	MCZ 6, p. 204
630	Nicolaus filius Fabiani	iudex		1435.02	MCZ 6, p. 271
631	Barnabas	iuratus	H	1435.02	MCZ 6, p. 271
632	Elyas	iuratus	S	1435.02	MCZ 6, p. 271
633	Fabianus	iuratus	S	1435.02	MCZ 6, p. 271
634	Fryche	iuratus	T	1435.02	MCZ 6, p. 271
635	Georgius	iuratus	I	1435.02	MCZ 6, p. 271
636	Jacobus	iuratus	T	1435.02	MCZ 6, p. 271
637	Petrus	iuratus	H	1435.02	MCZ 6, p. 271
638	Thomas	iuratus	I	1435.02	MCZ 6, p. 271
639	Anthonius faber	consiliarius	S	1435.02	MCZ 6, p. 271
640	Augustinus Kusne	consiliarius	S	1435.02	MCZ 6, p. 271
641	Benedictus Jagnye	consiliarius	S	1435.02	MCZ 6, p. 271

642	Franciscus corrigiator	consiliarius	S	1435.02	MCZ 6, p. 271
643	Mathyas gener Rakarich	consiliarius	S	1435.02	MCZ 6, p. 271
644	Anthonius arcupar	consiliarius	H	1435.02	MCZ 6, p. 272
645	Balthasar	consiliarius	T	1435.02	MCZ 6, p. 272
646	Benedictus Gywan	consiliarius	I	1435.02	MCZ 6, p. 272
647	Jacobus filius Bolye	consiliarius	T	1435.02	MCZ 6, p. 272
648	Jacobus medicus	consiliarius	I	1435.02	MCZ 6, p. 272
649	Johannes lapicida	consiliarius	T	1435.02	MCZ 6, p. 272
650	Leonardus	consiliarius	I	1435.02	MCZ 6, p. 272
651	Marinus juratus	consiliarius	I	1435.02	MCZ 6, p. 272
652	Martinus juratus	consiliarius	T	1435.02	MCZ 6, p. 272
653	Nicolaus gener Gregurich	consiliarius	H	1435.02	MCZ 6, p. 272
654	Nicolaus juratus	consiliarius	H	1435.02	MCZ 6, p. 272
655	Petrus Barber	consiliarius	I	1435.02	MCZ 6, p. 272
656	Stephanus judex	consiliarius	T	1435.02	MCZ 6, p. 272
657	Thomas frater Stephani	consiliarius	H	1435.02	MCZ 6, p. 272
658	Valentinus arcupar	consiliarius	H	1435.02	MCZ 6, p. 272
659	Petrus filius Pauli	iudex		1436.02	MCZ 6, p. 248
660	Anthonius juratus	iuratus	I	1436.02	MCZ 6, p. 248
661	Barnabas juratus	iuratus	H	1436.02	MCZ 6, p. 248
662	Demetrius juratus	iuratus	S	1436.02	MCZ 6, p. 248
663	Fryche juratus	iuratus	T	1436.02	MCZ 6, p. 248
664	Marinus juratus	iuratus	I	1436.02	MCZ 6, p. 248
665	Nicolaus juratus	iuratus	H	1436.02	MCZ 6, p. 248
666	Petrus juratus	iuratus	T	1436.02	MCZ 6, p. 248
667	Valentinus juratus	iuratus	S	1436.02	MCZ 6, p. 248
668	Anthonius lukar	consiliarius	H	1436.02	MCZ 6, p. 248
669	Dyonisius decanus	consiliarius	H	1436.02	MCZ 6, p. 248
670	Mathyas niger	consiliarius	H	1436.02	MCZ 6, p. 248
671	Nicolaus sartor	consiliarius	H	1436.02	MCZ 6, p. 248
672	Valentunus lukar	consiliarius	H	1436.02	MCZ 6, p. 248
673	Augustinus Kusne	consiliarius	S	1436.02	MCZ 6, p. 249
674	Balthasar	consiliarius	T	1436.02	MCZ 6, p. 249
675	Benedictus Gywani	consiliarius	I	1436.02	MCZ 6, p. 249
676	Blasius frater domini Anthonii	consiliarius	S	1436.02	MCZ 6, p. 249
677	Emericus Barberichyn	consiliarius	S	1436.02	MCZ 6, p. 249
678	Gregorius gener Wrecharich	consiliarius	S	1436.02	MCZ 6, p. 249
679	Jansek carnifex	consiliarius	T	1436.02	MCZ 6, p. 249
680	Jaxinus Bolye	consiliarius	T	1436.02	MCZ 6, p. 249
681	Jaxinus Petri	consiliarius	T	1436.02	MCZ 6, p. 249
682	Johannes judex	consiliarius	I	1436.02	MCZ 6, p. 249
683	Leonardus Italicus	consiliarius	I	1436.02	MCZ 6, p. 249
684	Martinus sartor	consiliarius	S	1436.02	MCZ 6, p. 249
685	Martinus Zytarichew	consiliarius	T	1436.02	MCZ 6, p. 249
686	Petrus Barber	consiliarius	I	1436.02	MCZ 6, p. 249
687	Thomas Choni	consiliarius	I	1436.02	MCZ 6, p. 249
688	Jacobus filius Johannis Bole	iudex		1437.02	MCZ 6, p. 266; 9, p.315
689	Blasius	iuratus		1437.02	MCZ 6, p. 266
690	Georgius	iuratus		1437.02	MCZ 6, p. 266
691	Georgius	iuratus		1437.02	MCZ 6, p. 266
692	Jacobus	iuratus		1437.02	MCZ 6, p. 266
693	Johannes	iuratus		1437.02	MCZ 6, p. 266
694	Mathyas	iuratus		1437.02	MCZ 6, p. 266

695	Nicolaus	iuratus	1437.02	MCZ 6, p. 266
696	Nicolaus (alter)	iuratus	1437.02	MCZ 6, p. 266
697	Benedictus sartor	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 266
698	Blasius frater domini Anthonii	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 266
699	Blasius Kurmanich	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 266
700	Dyonisius sartor	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 266
701	Jansek	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 266
702	Johannes institor	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 266
703	Mathei decanus	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 266
704	Mathei Kerzowaych	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 266
705	Petrus sartor	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 266
706	Andreas Cziganichyn	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
707	Clemens frenipar	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
708	Emericus Sega	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
709	Gregorius institor	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
710	Martinus sartor	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
711	Michael Georgii	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
712	Petrus Barber	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
713	Andreas Bogdanich	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
714	Anthonius decanus	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
715	Anthonius faber	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
716	Blasius Czaranthowych	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
717	Briccius piscator	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
718	Nicolaus Bogdanich	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
719	Stephanus lapicida	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
720	Valentinus arcupar	consiliarius	1437.02	MCZ 6, p. 267
721	Marinus filius Clarus	iudex	1438.02	MCZ 6, p. 281
722	Augustinus	iuratus	1438.02	MCZ 6, p. 281
723	Emericus	iuratus	1438.02	MCZ 6, p. 281
724	Fricze	iuratus	1438.02	MCZ 6, p. 281
725	Mathyas	iuratus	1438.02	MCZ 6, p. 281
726	Nicolaus	iuratus	1438.02	MCZ 6, p. 281
727	Nicolaus	iuratus	1438.02	MCZ 6, p. 281
728	Paulus	iuratus	1438.02	MCZ 6, p. 281
729	Thomas Choni	iuratus	1438.02	MCZ 6, p. 281
730	Anthonius	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 281
731	Emericus	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 281
732	Georgius	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 281
733	Georgius	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 281
734	Jacobus	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 281
735	Mathey	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 281
736	Stephanus	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 281
737	Stephanus (alter)	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 281
738	Thomas	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 281
739	Andreas	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
740	Anthonius	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
741	Blasius	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
742	Clemens	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
743	Clemens	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
744	Dyonisius	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
745	Gregorius	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
746	Jansek	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
747	Johannes	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
748	Ladislaus	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282

749	Marcus	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
750	Michael	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
751	Nicolaus	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
752	Nicolaus	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
753	Pero	consiliarius	1438.02	MCZ 6, p. 282
754	Martinus filius Thome	iudex	1439.02	MCZ 6, p. 304
755	Frycze	iuratus	1439.02	MCZ 6, p. 304
756	Georgius	iuratus	1439.02	MCZ 6, p. 304
757	Georgius	iuratus	1439.02	MCZ 6, p. 304
758	Jacobus	iuratus	1439.02	MCZ 6, p. 304
759	Johannes	iuratus	1439.02	MCZ 6, p. 304
760	Nicolaus	iuratus	1439.02	MCZ 6, p. 304
761	Stephanus	iuratus	1439.02	MCZ 6, p. 304
762	Vrbanus	iuratus	1439.02	MCZ 6, p. 304
763	Benedictus	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 304
764	Briccius	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 304
765	Clemens	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 304
766	Dyonisius	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 304
767	Georgius	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 304
768	Nicolaus	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 304
769	Petrus	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 304
770	Stephanus lapicida	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 304
771	Stephanus pellifex	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 304
772	Anthonius	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
773	Benedictus	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
774	Clemens	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
775	Dyonisius	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
776	Emericus	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
777	Georgius	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
778	Johannes aliter Jansek vocatus	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
779	Johannes sartor	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
780	Laurencius	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
781	Leonardus	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
782	Matheus	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
783	Michael	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
784	Petrus	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
785	Stephanus	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
786	Stephanus Praudich	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
787	Thomas	consiliarius	1439.02	MCZ 6, p. 305
788	Blasius filius Pauli	iudex	1441.02	MCZ 6, p. 342; 10, p. 8
789	Andreas	iuratus	1441.02	MCZ 6, p. 342
790	Fabianus	iuratus	1441.02	MCZ 6, p. 342
791	Georgius	iuratus	1441.02	MCZ 6, p. 342
792	Georgius	iuratus	1441.02	MCZ 6, p. 342
793	Gregorius	iuratus	1441.02	MCZ 6, p. 342
794	Johannes	iuratus	1441.02	MCZ 6, p. 342
795	Matheus	iuratus	1441.02	MCZ 6, p. 342
796	Matheus	iuratus	1441.02	MCZ 6, p. 342
797	Andreas filius Symonis (de) Raboch	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 342
798	Anthonius Chernyn	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 342
799	Anthonius Joffanow	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 342
800	Johannes	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 342
801	Mathyas frater Martini iudicis	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 342

802	Nicolaus literatus	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 342
803	Sebastianus Lyubak	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 342
804	Sebastianus Soldinar	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 342
805	Andreas	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
806	Anthonius faber	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
807	Blasius sartor	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
808	Emericus Sega	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
809	Franciscus frenipar	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
810	Gallus	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
811	Georgius successor Petri	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
812	Gregorius faber	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
813	Jacobus frater Emerici jurati	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
814	Ladislaus Czaranthowych	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
815	Ladislaus Fudrechich	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
816	Mathyas niger	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
817	Nicolaus Chehko	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
818	Nicolaus sartor	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
819	Petrus Pogled	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
820	Philippus filius Marci	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
821	Thomas frenipar	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
822	Valentinus faber	consiliarius	1441.02	MCZ 6, p. 343
823	Nicolaus filius Petri	iudex	1442.02	MCZ 6, p. 359; 10, p. 16
824	Emericus	iuratus	1442.02	MCZ 6, p. 359
825	Emericus	iuratus	1442.02	MCZ 6, p. 359
826	Georgius	iuratus	1442.02	MCZ 6, p. 359
827	Georgius	iuratus	1442.02	MCZ 6, p. 359
828	Gregorius	iuratus	1442.02	MCZ 6, p. 359
829	Gregorius	iuratus	1442.02	MCZ 6, p. 359
830	Mathyas	iuratus	1442.02	MCZ 6, p. 359
831	Nicolaus	iuratus	1442.02	MCZ 6, p. 359
832	Blasius	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 359
833	Georgius	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 359
834	Georgius sellator	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 359
835	Mathyas	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 359
836	Mathyas	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 359
837	Petrus cliens	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 359
838	Philippus	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 359
839	Gregorius Sayko	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 359
840	Bartholomeus	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
841	Fabianus sartor	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
842	Georgius cliens	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
843	Georgius faber	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
844	Gregorius faber	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
845	Gregorius Valentini	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
846	Johannes sartor	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
847	Johannes successor Bani	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
848	Leonardus	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
849	Martinus faber	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
850	Petrus	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
851	Petrus lucifigulus	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
852	Thomas frenipar	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
853	Valentinus faber	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
854	Valentinus tributarius	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360

855	Vrbanus	consiliarius	1442.02	MCZ 6, p. 360
856	Benedictus filius Michaeli	iudex	1443.02	MCZ 6, p. 380; 10, p. 32
857	Demetrius	iuratus	1443.02	MCZ 6, p. 380
858	Emericus	iuratus	1443.02	MCZ 6, p. 380
859	Georgius	iuratus	1443.02	MCZ 6, p. 380
860	Michael	iuratus	1443.02	MCZ 6, p. 380
861	Paulus	iuratus	1443.02	MCZ 6, p. 380
862	Petrus	iuratus	1443.02	MCZ 6, p. 380
863	Sebastianus	iuratus	1443.02	MCZ 6, p. 380
864	Vrbanus	iuratus	1443.02	MCZ 6, p. 380
865	Anthonius carnifex Joffanow	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 380
866	Benedictus Jagnyn	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 380
867	Georgius lucifigulus	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 380
868	Georgius Zydarych	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 380
869	Gregorius lucifigulus	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 380
870	Iwan Turk	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 380
871	Leonardus sutor	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 380
872	Marcus frater domini Marci	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 380
873	Mathyas carpentarius	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 380
874	Blasius faber	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
875	Blasius institor	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
876	Dyonisius aurifaber	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
877	Franciscus frenipar	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
878	Georgius Juricza	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
879	Georgius Rosyn	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
880	Georgius sellipar	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
881	Johannes institor	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
882	Laurencius sutor dictus Jansek	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
883	Michael filius Pauli selliparis	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
884	Michael sutor	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
885	Nicolaus agriculor	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
886	Petrus Zydarych	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
887	Thomas frenipar	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
888	Thomas sartor	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
889	Valentinus Grabsrych	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
890	Vrbanus Rosyn	consiliarius	1443.02	MCZ 6, p. 381
891	Valentinus filius Michaeli dicti Saronych	iudex	1445.02	MCZ 6, p. 414
892	Blasius	iuratus	1445.02	MCZ 6, p. 414
893	Clemens	iuratus	1445.02	MCZ 6, p. 414
894	Clemens	iuratus	1445.02	MCZ 6, p. 414
895	Dyonisius	iuratus	1445.02	MCZ 6, p. 414
896	Georgius	iuratus	1445.02	MCZ 6, p. 414
897	Michael	iuratus	1445.02	MCZ 6, p. 414
898	Petrus	iuratus	1445.02	MCZ 6, p. 414
899	Vrbanus	iuratus	1445.02	MCZ 6, p. 414
900	Anthonius carnifex	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 414
901	Benedictus literatus	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 414
902	Georgius sartor	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 414
903	Gregorius agriculor	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 414
904	Iwan Owchar dictus	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 414
905	Marcus agriculor	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 414
906	Thomas pater Blasii jurati	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 414
907	Vrbanus literatus	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 414

908	Anthonius arcupar	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
909	Blasius frenipar	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
910	Emericus frenipar	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
911	Georgius sartor	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
912	Johannes agricultor	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
913	Johannes carnifex	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
914	Johannes dictus Sporrar	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
915	Leonardus agricultor	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
916	Marcus filius Michaelis Sebastiani	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
917	Mathyas carpentarius	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
918	Mathyas sartor	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
919	Michael sellator	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
920	Nicolaus agricultor	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
921	Nicolaus dictus Mechotreb	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
922	Thomas carnifex	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
923	Valentinus tributarius	consiliarius	1445.02	MCZ 6, p. 415
924	Martinus filius Thome	iudex	1446.02	MCZ 6, p. 438
925	Benedictus	iuratus	1446.02	MCZ 6, p. 438
926	Demetrius	iuratus	1446.02	MCZ 6, p. 438
927	Fabianus	iuratus	1446.02	MCZ 6, p. 438
928	Georgius	iuratus	1446.02	MCZ 6, p. 438
929	Georgius (alter)	iuratus	1446.02	MCZ 6, p. 438
930	Jacobus	iuratus	1446.02	MCZ 6, p. 438
931	Marcus	iuratus	1446.02	MCZ 6, p. 438
932	Nicolaus	iuratus	1446.02	MCZ 6, p. 438
933	Andreas de Raboch	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 438
934	Georgius sartor	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 438
935	Janko arcupar	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 438
936	Johannes sartor	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 438
937	Marcus filius Sebastiani	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 438
938	Nicolaus sartor	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 438
939	Philippus aurifaber	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 438
940	Thomas sartor	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 438
941	Valentinus de Vrbowcz	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 438
942	Anthonius filius Georgi	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
943	Anthonius Joffanowych	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
944	Benedictus Bedek	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
945	Benedictus carpentarius	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
946	Blasius carpentarius	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
947	Blasius frenipar	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
948	Emericus aliter Ztanko faber	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
949	Georgius Zydarych	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
950	Gregorius Agychych	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
951	Gregorius Zayko lucigulus	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
952	Johannes faber	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
953	Marcus filius Gyurak	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
954	Mathyas gener Duymowych	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
955	Michael frenipar	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
956	Paulus	consiliarius	1446.02	MCZ 6, p. 439
957	Andreas filius Michaeli	iudex	1447.02	MCZ 6, p. 446
958	Benedictus	iuratus	1447.02	MCZ 6, p. 446
959	Blasius	iuratus	1447.02	MCZ 6, p. 446
960	Demetrius	iuratus	1447.02	MCZ 6, p. 446
961	Georgius	iuratus	1447.02	MCZ 6, p. 446

962	Mathyas	iuratus	1447.02	MCZ 6, p. 446
963	Petrus	iuratus	1447.02	MCZ 6, p. 446
964	Petrus	iuratus	1447.02	MCZ 6, p. 446
965	Thomas	iuratus	1447.02	MCZ 6, p. 446
966	Andreas sartor	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 446
967	Emericus frenipar	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 446
968	Franciscus literatus	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 446
969	Georgius pellifex, magister	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 446
970	Marcus filius predicti Georgii jurati	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 446
971	Marcus frater Benedicti jurati	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 446
972	Nicolaus sartor	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 446
973	Thomas frenipar	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 446
974	Benedictus brodar	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
975	Benedictus faber	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
976	Benedictus Hwala	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
977	Benedictus Jagnych	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
978	Blasius sartor gener Marci	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
979	Blasius sporar	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
980	Clemens decanus	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
981	Egidus carnifex	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
982	Georgius sartor	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
983	Jurycza	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
984	Martinus sutor successor Emerici jurati	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
985	Mathyas carnifex	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
986	Michael condam portulanus	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
987	Paulus barbitonsor	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
988	Paulus faber	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
989	Petrus gener Bogdanych	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
990	Stephanus institor	consiliarius	1447.02	MCZ 6, p. 447
991	Martinus filius Thome	iudex	1448.02	MCZ 6, p. 453
992	Clemens decanus	iuratus	1448.02	MCZ 6, p. 453
993	Conradus Rawsar	iuratus	1448.02	MCZ 6, p. 453
994	Georgius Marethyn	iuratus	1448.02	MCZ 6, p. 453
995	Jacobus Eberspek	iuratus	1448.02	MCZ 6, p. 453
996	Johannes sartor	iuratus	1448.02	MCZ 6, p. 453
997	Marcus filius Michaelis Sebastiani	iuratus	1448.02	MCZ 6, p. 453
998	Nicolaus Ryhtar	iuratus	1448.02	MCZ 6, p. 453
999	Philippus aurifaber	iuratus	1448.02	MCZ 6, p. 453
1000	Barnabas institor	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 453
1001	Blasius sartor	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 453
1002	Franciscus literatus	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 453
1003	Johannes sartor	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 453
1004	Sebastianus Lyubak	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 453
1005	Stephanus institor	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 453
1006	Thomas institor	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 453
1007	Anthonius carnifex Oprasnych	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1008	Benedictus faber	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1009	Blasius sutor	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1010	Clemens decanus	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1011	Egidus carnifex	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1012	Elyas sutor	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1013	Emericus faber	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1014	Emericus frenipar	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1015	Gregorius filius Symonis de Raboch	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454

1016	Jacobus carnifex	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1017	Ladislauſ Czarantowych	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1018	Lucas sutor	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1019	Martinus sutor	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1020	Mathyas carnifex	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1021	Mathyas Trunhych	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1022	Paulus aurifaber	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1023	Paulus faber	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1024	Paulus filius Petri Hungari	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1025	Paulus filius Symonis carpentarii	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1026	Petrus filius Pauli Sulek	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1027	Thomas frenipar	consiliarius	1448.02	MCZ 6, p. 454
1028	Jacobus Eberspek filli Ulrici	iudex	1450.	MCZ 7, p. 1
1029	Blasius Wythesychyn	iuratus	1450.	MCZ 7, p. 1
1030	Clemens carnifex	iuratus	1450.	MCZ 7, p. 1
1031	Nicolaus Chuthko	iuratus	1450.	MCZ 7, p. 1
1032	Demetrius rasor	iuratus	1450.	MCZ 7, p. 1
1033	Michael pellifex	iuratus	1450.	MCZ 7, p. 1
1034	Blasius frenipar	iuratus	1450.	MCZ 7, p. 1
1035	Andreas sartor	iuratus	1450.	MCZ 7, p. 1
1036	Stephanus institor	iuratus	1450.	MCZ 7, p. 1
1037	Andreas sartor	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 1
1038	Cristoforus	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 1
1039	Andreas frenipar	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 1
1040	Egidius carnifex	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 1
1041	Anthonius Joffanov	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 1
1042	Briccius frenipar	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 1
1043	Petrus successor Luce	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 1
1044	Paulus frenipar	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 1
1045	Paulus sartor	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1046	Marcus agricola	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1047	Egidius purgator gladiatorum	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1048	Ladislauſ Czarantowych	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1049	Nicolaus Ilenkyn	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1050	Petrus sagipar	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1051	Benedictus pellifex	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1052	Clemens pellifex	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1053	Blasius Glazyn	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1054	Elyas sutor	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1055	Paulus sutor	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1056	Thomas sutor	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1057	Franciscus sutor	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1058	Martinus sutor	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1059	Symon sutor	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1060	Martinus sutor	consiliarius	1450.	MCZ 7, p. 2
1061	Nicolaus filius Demetri	iudex	1451.	MCZ 7, p. 18
1062	Thomas frenipar	iuratus	1451.	MCZ 7, p. 18
1063	Stephanus institor	iuratus	1451.	MCZ 7, p. 18
1064	Georgius sartor Jurse dictus	iuratus	1451.	MCZ 7, p. 18
1065	Paulus aurifaber	iuratus	1451.	MCZ 7, p. 18
1066	Georgius pellifex	iuratus	1451.	MCZ 7, p. 18
1067	Petrus gener Bogdanych	iuratus	1451.	MCZ 7, p. 18
1068	Stephanus carnifex Zayko dictus	iuratus	1451.	MCZ 7, p. 18
1069	Ladislauſ sutor	iuratus	1451.	MCZ 7, p. 18

1070	Gregorius lutifigulus Zayko dictus	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 18
1071	Christophorus panczerar	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 18
1072	Thomas institor	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 18
1073	Gregorius Marini institor	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 18
1074	Petrus institor	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 18
1075	Michael filius Valentini iudicis	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 18
1076	Stephanus plathnar	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 18
1077	Benedictus aurifaber	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 18
1078	Demetrius sartor	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 18
1079	Fabianus carpentarius	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1080	Gregorius Agychych	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1081	Petrus Dragyn	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1082	Nicolaus sartor gener Perowych	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1083	Hans seu Johannes sellator	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1084	Ladislau gener Laurenci institor	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1085	Mathyas gener Truntich	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1086	Briccius frenipar	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1087	Clemens pellifex	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1088	Clemens filius Symonis de Raboch	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1089	Gregorius barbitonosor	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1090	Marcus Zydowchych	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1091	Paulus faber gener Marini iudicis	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1092	Johannes carnifex successor Bani	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1093	Valentinus sutor gener Dominici Kostas	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1094	Elyas sutor	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1095	Franciscus sutor junior	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1096	Paulus sutor socius Benedicti institoris	consiliarius	1451.	MCZ 7, p. 19
1097	Jacobus Eberspeck filius Ulrici	iudex	1452.	MCZ 7, p. 32
1098	Johannes sartor	iuratus	1452.	MCZ 7, p. 32
1099	Georgius Maretyn	iuratus	1452.	MCZ 7, p. 32
1100	Mathyas carnifex	iuratus	1452.	MCZ 7, p. 32
1101	Emericus sutor	iuratus	1452.	MCZ 7, p. 32
1102	Thomas institor	iuratus	1452.	MCZ 7, p. 32
1103	Nicolaus sartor	iuratus	1452.	MCZ 7, p. 32
1104	Andreas Symunych	iuratus	1452.	MCZ 7, p. 32
1105	Blasius sartor	iuratus	1452.	MCZ 7, p. 32
1106	Benedictus aurifaber	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 32
1107	Mathyas stacionarius	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 32
1108	Dominicus sartor	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 32
1109	Mathyas Duymowych	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 32
1110	Marcus filius Gurak	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 32
1111	Johannes carnifex Jelychyn	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 32
1112	Dyonisius Wodopya	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 32
1113	Gregorius Ilenkyn	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 32
1114	Gregorius successor Bdudych	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 32
1115	Ladislau Czaranthowych	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 32
1116	Paulus sartor Philech	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1117	Georgius sartor Jelowchych	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1118	Martinus sartor sororius Domini Fabiani	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1119	Benedictus institor	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1120	Clemens pellifex	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1121	Martinus sporar	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1122	Paulus sporar	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1123	Briccius frenipar	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33

1124	Gregorius sororius relicte Farkas	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1125	Martinus Barberychn	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1126	Clemens Barberychn	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1127	Philippus sutor	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1128	Nicolaus sutor	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1129	Anthonius sutor	consiliarius	1452.	MCZ 7, p. 33
1130	Conradus Rawsar filius Ulrici	iudex	1453.	MCZ 7, p. 50
1131	Georgius Maretyn	iuratus	1453.	MCZ 7, p. 50
1132	Dyonisius sartor	iuratus	1453.	MCZ 7, p. 50
1133	Clemens carnifex	iuratus	1453.	MCZ 7, p. 50
1134	Nicolaus Supanychn	iuratus	1453.	MCZ 7, p. 50
1135	Georgius pellifex	iuratus	1453.	MCZ 7, p. 50
1136	Petrus gener Bogdanych	iuratus	1453.	MCZ 7, p. 50
1137	Blasius sartor	iuratus	1453.	MCZ 7, p. 50
1138	Benedictus faber	iuratus	1453.	MCZ 7, p. 50
1139	Dominicus sartor	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 50
1140	Georgius sartor	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 50
1141	Demetrius sartor	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 50
1142	Gregorius Jagyych	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 50
1143	Petrus Dragyn	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 50
1144	Anthonius Oprasnych	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 50
1145	Mathyas carnifex	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 50
1146	Johannes carnifex	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 50
1147	Laczko gener Laurencii institoris	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 50
1148	Clemens faber	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1149	Johannes faber, sporar	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1150	Martinus faber	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1151	Valentinus faber	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1152	Georgius faber	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1153	Laurencius sporar	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1154	Paulus sporar	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1155	Michael litaretus	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1156	Briccius sporar	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1157	Gregorius Bdudych	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1158	Clemens Banychn	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1159	Paulus gener Blasi institoris	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1160	Clemens pellifex	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1161	Johannes sartor gener Venthych	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1162	Martinus sutor	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1163	Nicolaus sutor	consiliarius	1453.	MCZ 7, p. 51
1164	Valentinus filius Michaeli dicti Saronych	iudex	1454.	MCZ 7, p. 65
1165	Micheael pellifex	iuratus	1454.	MCZ 7, p. 65
1166	Stephanus institor	iuratus	1454.	MCZ 7, p. 65
1167	Anthonius literatus	iuratus	1454.	MCZ 7, p. 65
1168	Stephanus carnifex	iuratus	1454.	MCZ 7, p. 65
1169	Andreas sartor Symunych	iuratus	1454.	MCZ 7, p. 65
1170	Benedictus aurifaber	iuratus	1454.	MCZ 7, p. 65
1171	Thomas institor	iuratus	1454.	MCZ 7, p. 65
1172	Lucas sutor	iuratus	1454.	MCZ 7, p. 65
1173	Franciscus literatus	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 65
1174	Michael litaretus	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 65
1175	Ladislaus Czaranthowych	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 65
1176	Marcus filius Pauli Zydowchych	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 65
1177	Mathko institor	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 65

1178	Petrus Dragyn	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 65
1179	Georgius sartor Jelowchych	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 65
1180	Laurencius sporar	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1181	Dominicus sartor	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1182	Benedictus institor	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1183	Barnabas sororius domini Ambrosii	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1184	Paulus carnifex	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1185	Anthonius lutifigulus	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1186	Anthonius faber	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1187	Petrus sartor	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1188	Franciscus sutor gener Herwoyewych	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1189	Paulus sutor	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1190	Jacobus sutor	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1191	Petrus sutor	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1192	Andreas sutor	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1193	Blasius Glazyn	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1194	Anthonius sutor gener Werchek	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1195	Philippus sutor successor Faytlyn	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 66
1196	Clemens sutor	consiliarius	1454.	MCZ 7, p. 87
1197	Nicolaus filius Demetri	iudex	1455.	MCZ 7, p. 87
1198	Anthonius literatus	iuratus	1455.	MCZ 7, p. 87
1199	Stephanus institor	iuratus	1455.	MCZ 7, p. 87
1200	Nicolaus sartor	iuratus	1455.	MCZ 7, p. 87
1201	Michael literatus	iuratus	1455.	MCZ 7, p. 87
1202	Christoforus	iuratus	1455.	MCZ 7, p. 87
1203	Laurencius sporar	iuratus	1455.	MCZ 7, p. 87
1204	Ladislaus Czaranthowych	iuratus	1455.	MCZ 7, p. 87
1205	Anthonius gener Anthonii institoris	iuratus	1455.	MCZ 7, p. 87
1206	Gregorius Jagychych	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1207	Anthonius Oprasnych	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1208	Petrus Zydarych	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1209	Symon cocus	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1210	Barnabas sororius domini Ambrosii	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1211	Jacobus carnifex	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1212	Gregorius frenipar	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1213	Georgius sartor	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1214	Paulus sartor Filchehewych	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1215	Mathyas arcupar	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1216	Paulus arcupar	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 87
1217	Thomas frenipar	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1218	Petrus Kathana	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1219	Georgius sartor gener Gerych	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1220	Clemens agricola	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1221	Martinus sporar	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1222	Anthonius lutifigulus	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1223	Elyas sutor	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1224	Jacobus sutor	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1225	Georgius sutor Zekyrych	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1226	Philippus sutor Faytlyn	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1227	Paulus sutor	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1228	Petrus Barber	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1229	Johannes cingulator	consiliarius	1455.	MCZ 7, p. 88
1230	Conrad Rawsar filius Ulrici	iudex	1456.	MCZ 7, p. 104
1231	Michael pellifex	iuratus	1456.	MCZ 7, p. 104

1232	Demetrius rasor	iuratus	1456.	MCZ 7, p. 104
1233	Michael literatus	iuratus	1456.	MCZ 7, p. 104
1234	Cristoforus	iuratus	1456.	MCZ 7, p. 104
1235	Petrus gener Bogdanych	iuratus	1456.	MCZ 7, p. 104
1236	Anthonius successor Soldynar	iuratus	1456.	MCZ 7, p. 104
1237	Clemens faber	iuratus	1456.	MCZ 7, p. 104
1238	Elyas sutor	iuratus	1456.	MCZ 7, p. 104
1239	Mathyas apotecarius	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 104
1240	Johanes Wenthych	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 104
1241	Johannes sporar	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 104
1242	Mathyas lukar	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 104
1243	Paulus lukar	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 104
1244	Georgius sartor	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 104
1245	Paulus mercator successor Supernecz	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 104
1246	Clemens Buhweth	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 104
1247	Anthonius lutifigulus	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 104
1248	Georgius sartor Jelowchych	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 104
1249	Thomas frenipar longus	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1250	Andreas frenipar	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1251	Johannes gurthler	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1252	Mathyas Pywarych	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1253	Petrus Mechotreb	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1254	Paulus carnifex	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1255	Emericus de Zepyncza	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1256	Mykula Jagodych	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1257	Andreas rasor pannorum	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1258	Briccius sutor	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1259	Clemens sutor Kechka	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1260	Sebastianus sutor	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1261	Philippus sutor	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1262	Franciscus sutor	consiliarius	1456.	MCZ 7, p. 105
1263	Anthonius filius Thome	iudex	1457.	MCZ 7, p. 121
1264	Clemens carnifex	iuratus	1457.	MCZ 7, p. 121
1265	Demetrius rasor	iuratus	1457.	MCZ 7, p. 121
1266	Stephanus institor	iuratus	1457.	MCZ 7, p. 121
1267	Petrus gener Bogdanych	iuratus	1457.	MCZ 7, p. 121
1268	Laurencius sporar	iuratus	1457.	MCZ 7, p. 121
1269	Blasius sartor	iuratus	1457.	MCZ 7, p. 121
1270	Lucas sutor	iuratus	1457.	MCZ 7, p. 121
1271	Mathyas arcupar	iuratus	1457.	MCZ 7, p. 121
1272	Johannes judex	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 121
1273	Michael literatus	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 121
1274	Frycz aurifaber	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 121
1275	Nicolaus medicus, magister	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 121
1276	Thomas gener Blasi judicis	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 121
1277	Stephanus plathnar	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 121
1278	Paulus gener Clementis	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 121
1279	Achaczius successor Eberspeck	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 121
1280	Blasius aurifaber	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1281	Gregorius Bdudych frenipar	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1282	Blasius frenipar	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1283	Paulus sellator gener Dyonisii	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1284	Petrus mechotreb	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1285	Nicolaus mechotreb	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122

1286	Pedko carnifex	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1287	Johannes carnifex Hwalych	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1288	Paulus carnifex Agathyh	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1289	Blasius lutifigulus	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1290	Paulus sutor Werychyn	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1291	Filippus sutor	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1292	Fabianus sutor	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1293	Johannes sutor	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1294	Thomas sutor Glazyn	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1295	Anthonius sutor successor condam Anthoni institoris	consiliarius	1457.	MCZ 7, p. 122
1296	Valentinus filius Michaeli	iudex	1458.	MCZ 7, p. 144
1297	Stephanus	iuratus	1458.	MCZ 7, p. 144
1298	Clemens	iuratus	1458.	MCZ 7, p. 144
1299	Laurencius	iuratus	1458.	MCZ 7, p. 144
1300	Blasius	iuratus	1458.	MCZ 7, p. 144
1301	Mathias	iuratus	1458.	MCZ 7, p. 144
1302	Petrus	iuratus	1458.	MCZ 7, p. 144
1303	Demetrius	iuratus	1458.	MCZ 7, p. 144
1304	Matheus	iuratus	1458.	MCZ 7, p. 144
1305	Martinus vir Dwmowichin	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 144
1306	Lucas sutor	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 144
1307	Sthanko faber	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 144
1308	Clemens sutor	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 144
1309	Andreas sutor	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 144
1310	Gregorius frater Petri	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 144
1311	Benedictus sutor pistricis	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 144
1312	Johannes Hwalych	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 144
1313	Paulus parvus carnifex	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 144
1314	Petrus Zydarych	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1315	Elias campanator	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1316	Faithlyn institor	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1317	Barthol institor	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1318	Anthonius lutifigulus	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1319	Blasius lutifigulus	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1320	Dominicus sutor	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1321	Anthonius Oprasnych	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1322	Symon sutor	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1323	Mathias Pywarich	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1324	Paulus Verychyn	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1325	Barnabas Grabarych	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1326	Plathnar Stephanus	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1327	Prumnar Nicolaus	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1328	Gallus frater Johannis	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1329	Sthefflyn carnifex	consiliarius	1458.	MCZ 7, p. 145
1330	Johannes filius Petri	iudex	1459.	MCZ 7, p. 169
1331	Andreas	iuratus	1459.	MCZ 7, p. 169
1332	Blasius	iuratus	1459.	MCZ 7, p. 169
1333	Paulus	iuratus	1459.	MCZ 7, p. 169
1334	Achacius	iuratus	1459.	MCZ 7, p. 169
1335	Clemens	iuratus	1459.	MCZ 7, p. 169
1336	Thomas	iuratus	1459.	MCZ 7, p. 169
1337	Anthonius	iuratus	1459.	MCZ 7, p. 169
1338	Jacobus	iuratus	1459.	MCZ 7, p. 169
1339	Lodovicus	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169

1340	Georgius cliens	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1341	Nicolaus sutor	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1342	Anthonius lutifigulus	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1343	Pangracius	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1344	Elyas campanator	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1345	Dyonisius Vodopia	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1346	Paulus Philchewicz	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1347	Milecz faber	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1348	Clemens sutor	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1349	Mathias Tergowec	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1350	Johannes carnifex	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 169
1351	Petrus sutor	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1352	Iwek sutor	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1353	Emericus Trubchewich	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1354	Paulus carnifex	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1355	Demetrius sutor	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1356	Petrus institor	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1357	Petrus sutor	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1358	Mathias Nekerschenyk	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1359	Paulus sellipar	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1360	Symon sutor	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1361	Philippus frenipar	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1362	Blasius frenipar	consiliarius	1459.	MCZ 7, p. 170.
1363	Blasius filius Georgi	iudex	1460.	MCZ 7, p. 186.
1364	Nicolaus sartor	iuratus	1460.	MCZ 7, p. 186.
1365	Lucas sutor	iuratus	1460.	MCZ 7, p. 186.
1366	Thomas sartor	iuratus	1460.	MCZ 7, p. 186.
1367	Demetrius	iuratus	1460.	MCZ 7, p. 186.
1368	Thoman	iuratus	1460.	MCZ 7, p. 186.
1369	Lodovicus	iuratus	1460.	MCZ 7, p. 186.
1370	Stephanus plathnar	iuratus	1460.	MCZ 7, p. 186.
1371	Georgius sartor	iuratus	1460.	MCZ 7, p. 186.
1372	Ladislaus barbitonsor	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 186.
1373	Dyonisius Zyruchin	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 186.
1374	Georgius sartor	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 186.
1375	Blasius arcupar	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 186.
1376	Anthonius Termsich	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 186.
1377	Dynoisius Sypchich	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 186.
1378	Paulus Jagachich	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 186.
1379	Bensa	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 186.
1380	Iwanus sutor longus	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 186.
1381	Anthonius sutor	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 186.
1382	Gregorius sutor	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1383	Thomas sutor	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1384	Iwanus sartor Wentlich	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1385	Mathias Pywarich	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1386	Petrus mechotreb	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1387	Elias campanator	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1388	Berlek agricola	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1389	Philippus frenipar	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1390	Philippus sutor	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1391	Clemens sutor	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1392	Demetrius sutor	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1393	Thomas sartor	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.

1394	Zthoysa pellifex	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1395	Janko arcupar	consiliarius	1460.	MCZ 7, p. 187.
1396	Anthonius filius Thome	iudex	1461.	MCZ 7, p. 199
1397	Michael pellifex	iuratus	1461.	MCZ 7, p. 199
1398	Blasius sartor	iuratus	1461.	MCZ 7, p. 199
1399	Laurencius sporar	iuratus	1461.	MCZ 7, p. 199
1400	Benedictus aurifaber	iuratus	1461.	MCZ 7, p. 199
1401	Vitus Faythlyn dicuts	iuratus	1461.	MCZ 7, p. 199
1402	Dyonisius Sypchych	iuratus	1461.	MCZ 7, p. 199
1403	Thomasko sartor	iuratus	1461.	MCZ 7, p. 199
1404	Benedictus sutor	iuratus	1461.	MCZ 7, p. 199
1405	Paulus sutor	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 199
1406	Fabianus similiter sutor	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 199
1407	Lucas sutor	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 199
1408	Petrus Sydarych	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 199
1409	Laczko barberius	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 199
1410	Blasius arcupar	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 199
1411	Blasius lutifigulus	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 199
1412	Clemens Keczka	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 199
1413	Johannes sartor Wenthycheychin	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 199
1414	Valentinus pellifex Ztoysa dictus	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 199
1415	Paulus Jagechych	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 200
1416	Mykula sutor	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 200
1417	Paulus Jagathych	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 200
1418	Ilya zwonar, campanarum fusor	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 200
1419	Gregorius sutor	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 200
1420	Mathyas panczerarius	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 200
1421	Johannes Werchek	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 200
1422	Anthonius Thermsych	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 200
1423	Johannes sutor	consiliarius	1461.	MCZ 7, p. 200
1424	Valentinus filius Michaelis	iudex	1462.	MCZ 7, p. 217
1425	Andreas	iuratus	1462.	MCZ 7, p. 217
1426	Laurencius sporar	iuratus	1462.	MCZ 7, p. 217
1427	Michael	iuratus	1462.	MCZ 7, p. 217
1428	Dominicus	iuratus	1462.	MCZ 7, p. 217
1429	Lodovicus	iuratus	1462.	MCZ 7, p. 217
1430	Johannes	iuratus	1462.	MCZ 7, p. 218
1431	Andreas sutor	iuratus	1462.	MCZ 7, p. 218
1432	Paulus	iuratus	1462.	MCZ 7, p. 218
1433	Petrus mechotreb	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1434	Valentinus Pongracz	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1435	Petrus sutor	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1436	Martinus arcupar	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1437	Bencze de Iwanych	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1438	Paulus institor	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1439	Andreas sutor	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1440	Lucas sutor	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1441	Mylecz faber	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1442	Andreas arcupar	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1443	Georgius Zteclarychyn	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1444	Thomas Glazyn	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1445	Johannes sutor	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1446	Marcus sutor	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1447	Gregorius sutor	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218

1448	Blasius frenipar	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1449	Stephanus sutor	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1450	Andreas frenipar Zlepchych	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1451	Petrus institor	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1452	Myklyn carnifex	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1453	Elyas fusor campanarum	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1454	Laczko barberius	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1455	Kelec sutor	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1456	Johannes Werchek	consiliarius	1462.	MCZ 7, p. 218
1457	Martinus filius Thome	iudex	1463.	MCZ 7, p. 237
1458	Blasius sartor	iuratus	1463.	MCZ 7, p. 237
1459	Georgius pellifex	iuratus	1463.	MCZ 7, p. 237
1460	Stephanus institor	iuratus	1463.	MCZ 7, p. 237
1461	Anthonius sutor	iuratus	1463.	MCZ 7, p. 237
1462	Anthonius Roth	iuratus	1463.	MCZ 7, p. 237
1463	Stephanus plathnar	iuratus	1463.	MCZ 7, p. 237
1464	Thomas sartor	iuratus	1463.	MCZ 7, p. 237
1465	Benche de Iwanych	iuratus	1463.	MCZ 7, p. 237
1466	Anthonius Cherncheych lutifigulus	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 237
1467	Johannes Hwalych	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 237
1468	Ladislau barberius	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 237
1469	Dynoisius Zernchyn	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 237
1470	Gallus sutor	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 237
1471	Valentinus Pongracz	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 237
1472	Philippus Dudey	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 237
1473	Martinus arcupar	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 237
1474	Paulus sutor	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 237
1475	Stephanus sutor	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1476	Nicolaus pancerarius	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1477	Radlyn sartor	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1478	Benko institor	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1479	Paulus sartor	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1480	Blasius institor	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1481	Dominicus Chehkoychyn	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1482	Stephanus sutor italicus	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1483	Gurko plathnar	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1484	Mathias sartor claudus	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1485	Paulus Jagychych	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1486	Clemens Keczka	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1487	Philippus sutor Tropchychyn	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1488	Anthonius Thermsych	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1489	Petrycz institor	consiliarius	1463.	MCZ 7, p. 238
1490	Nicolaus filius Petri	iudex	1464.	MCZ 7, p. 248
1491	Benedictus	iuratus	1464.	MCZ 7, p. 248
1492	Benedictus aurifaber	iuratus	1464.	MCZ 7, p. 248
1493	Dyonisius sartor	iuratus	1464.	MCZ 7, p. 248
1494	Thomas C(h)eden	iuratus	1464.	MCZ 7, p. 248
1495	Anthonius Oprasnych	iuratus	1464.	MCZ 7, p. 248
1496	Valentinus Pongrach	iuratus	1464.	MCZ 7, p. 248
1497	Gregorius institor	iuratus	1464.	MCZ 7, p. 248
1498	Andreas sutor	iuratus	1464.	MCZ 7, p. 248
1499	Petrus	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 248
1500	Briccius	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 248
1501	Andreas	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 248

1502	Petrus	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 248
1503	Anthonius	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 248
1504	Marco	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 248
1505	Mathya	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 248
1506	Michael	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 248
1507	Mathis	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 248
1508	Dominicus	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 248
1509	Dyonisius	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 249
1510	Benedictus	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 249
1511	Filippus	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 249
1512	Thomas	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 249
1513	Blasius	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 249
1514	Blasius	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 249
1515	Philippus	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 249
1516	Paulus	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 249
1517	Luchach	consiliarius	1464.	MCZ 7, p. 249
1518	Anthonius filius Thome	iudex	1465.	MCZ 7, p. 265
1519	Blasius sartor, decanus	iuratus	1465.	MCZ 7, p. 265
1520	Michael Saronych	iuratus	1465.	MCZ 7, p. 265
1521	Thomas sartor	iuratus	1465.	MCZ 7, p. 265
1522	Clemens faber	iuratus	1465.	MCZ 7, p. 265
1523	Paulus sellator	iuratus	1465.	MCZ 7, p. 265
1524	Kelec sutor	iuratus	1465.	MCZ 7, p. 265
1525	Marcus Gurakoych	iuratus	1465.	MCZ 7, p. 265
1526	Gregorius sutor	iuratus	1465.	MCZ 7, p. 265
1527	Johannes filius Johannis Bolsak	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1528	Philippus frenipar	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1529	MathiasTurchyn	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1530	Petrus mehotreb	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1531	Michael Naspychych	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1532	Mathias Banychyn	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1533	Gregorius pellifex	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1534	Anthonius Thermsych	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1535	Valenth Zthoykowyvh	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1536	Demetrius Franczekowych	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1537	Johannes Hwalych	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 265
1538	Dominicus carnifex	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1539	Clemens sartor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1540	Briccius Myrko dictus	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1541	Petrus sporar	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1542	Stephanus sartor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1543	Barthol sellipar	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1544	Petrus carnifex	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1545	Cristoph sellipar	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1546	Georgius Bosnyak	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1547	Jacobus sporar	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1548	Thomas Glazyn	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1549	Marcus sutor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1550	Benedictus Gerdak sutor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1551	Clemens Kechka	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1552	Georgius sutor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1553	Phillipus sutor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1554	Gallus sutor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1555	Valentinus sutor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266

1556	Johannes sutor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1557	Stephanus sutor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1558	Lucas sutor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1559	Thomas sutor	consiliarius	1465.	MCZ 7, p. 266
1560	Thomas filius Andree	iudex	1466.	MCZ 7, p. 289
1561	Bencze	iuratus	1466.	MCZ 7, p. 289
1562	Michael pellifex	iuratus	1466.	MCZ 7, p. 289
1563	Marcus Gwrakoych	iuratus	1466.	MCZ 7, p. 289
1564	Clemens Hungarus	iuratus	1466.	MCZ 7, p. 289
1565	Blas institor	iuratus	1466.	MCZ 7, p. 289
1566	Anthonius Thermsych	iuratus	1466.	MCZ 7, p. 289
1567	Elyas Zwonar	iuratus	1466.	MCZ 7, p. 289
1568	Andreas sutor	iuratus	1466.	MCZ 7, p. 289
1569	Bartol sellipar	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 289
1570	Bartolycz institor	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 289
1571	Mathko Banychn	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 289
1572	Gurgh Zteclarychyn	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 289
1573	Gregorius pellifex Wrabchych	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 289
1574	Mathias sartor	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 289
1575	Petrus institor	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 289
1576	Mathey successor Goychecz	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1577	Demetrius de Rabocz	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1578	Valent de Zawersya	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1579	Paulus sartor	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1580	Stephan sutor	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1581	Blas lutifigulus	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1582	Anthonius lutifigulus	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1583	Clemens Kechka	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1584	Philippus frenipar	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1585	Iwan sutor	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1586	Johannes sutor Kathanych	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1587	Gywrko sutor	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1588	Briccius faber	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1589	Marcus sutor Scrobathych	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1590	Valent gener Koczyan	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1591	Petrus sporar	consiliarius	1466.	MCZ 7, p. 290
1592	Anthonius Roth filius Johannis	iudex	1467.	MCZ 7, p. 314
1593	Nicolaus sartor	iuratus	1467.	MCZ 7, p. 314
1594	Michael Saronych	iuratus	1467.	MCZ 7, p. 314
1595	Clemens Hungarus	iuratus	1467.	MCZ 7, p. 314
1596	Anthonius Thermsych	iuratus	1467.	MCZ 7, p. 314
1597	Paulus gener Scrinarych	iuratus	1467.	MCZ 7, p. 314
1598	Michael institor, alias pellifex	iuratus	1467.	MCZ 7, p. 314
1599	Thomas Glazyn	iuratus	1467.	MCZ 7, p. 314
1600	Paulus sartor	iuratus	1467.	MCZ 7, p. 314
1601	Petrus sellipar	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 314
1602	Bartholycz institor	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 314
1603	Cristoph sellipar	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 314
1604	Stephanus sartor successor Radlyn	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 314
1605	Physter	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 314
1606	Dominicus carnifex	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 314
1607	Gregorius frater Martini presbiteris	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 314
1608	Mathias sartor gener Simwnych	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 314
1609	Myrko agricola	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 314

1610	Valent de Zawersya	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 314
1611	Vrbanus gener Wenthych	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1612	Gallus institor	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1613	Gurko sutor successor Benedicti sutoris	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1614	Mathey Turcyn	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1615	Mycula barberius	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1616	Anthonius gener Chaplych	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1617	Andreas arcupar	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1618	Berlek carpentarius Chebyn	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1619	Thomas sutor successor	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1620	Clawa pancerarius	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1621	Jacobus Kontigar	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1622	Thomas gener Clementis freniparis	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1623	Gywrko sutor	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1624	Dominicus sutor	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1625	Valent sutor gener Koczyan	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1626	Iwan sutor	consiliarius	1467.	MCZ 7, p. 315
1627	Andreas filius Symonis	iudex	1468.	MCZ 7, p. 331
1628	Stephanych Wogrinowych	iuratus	1468.	MCZ 7, p. 331
1629	Dyonisius sartor	iuratus	1468.	MCZ 7, p. 331
1630	Achachius	iuratus	1468.	MCZ 7, p. 331
1631	Marcus Gwrakoych	iuratus	1468.	MCZ 7, p. 331
1632	Gregorius sutor	iuratus	1468.	MCZ 7, p. 331
1633	Stephanus plathnar	iuratus	1468.	MCZ 7, p. 331
1634	Gallus sutor	iuratus	1468.	MCZ 7, p. 331
1635	Gregorius Wrabchych	iuratus	1468.	MCZ 7, p. 331
1636	Blasius institor, successor Matheo	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 331
1637	Mathias gener prefati iudicis nostri moderni	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 331
1638	Petrus Koncz	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 331
1639	Leonardus pugnar	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 331
1640	Gallus institor et sartor	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 331
1641	Clemens sartor	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 331
1642	Anthonius lutifigulus	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 331
1643	Mathko aurifaber	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 331
1644	Gerdak sutor	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1645	Blasius lutifigulus	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1646	Mathes	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1647	Valentinus sutor	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1648	Paulus sutor	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1649	Lucas sutor	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1650	Thomas sutor	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1651	Anthonius familiari Laurncii sporar	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1652	Gwrko successor Wenthych	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1653	Petrus Sydarych	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1654	Gwrko sutor Rosyn	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1655	Gregor frater domini Martini presbiteris	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1656	Dominicus sutor in platea sutor exteriori	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1657	Martinus Banych	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1658	Valenth sutor	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1659	Johannes Kathanych sutor	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1660	Gwrko sutor	consiliarius	1468.	MCZ 7, p. 332
1661	Benedictus filius Georgi	iudex	1469.	MCZ 7, p. 348
1662	Michael pellifex, decanus juratorum	iuratus	1469.	MCZ 7, p. 348
1663	Lucas sutor	iuratus	1469.	MCZ 7, p. 348

1664	Clemens faber	iuratus	1469.	MCZ 7, p. 348
1665	Mathias arcupar	iuratus	1469.	MCZ 7, p. 348
1666	Clemens sutor	iuratus	1469.	MCZ 7, p. 348
1667	Mathyas sartor gener Symwnych	iuratus	1469.	MCZ 7, p. 348
1668	Paulus sartor	iuratus	1469.	MCZ 7, p. 348
1669	Gregorius pellifex	iuratus	1469.	MCZ 7, p. 348
1670	Bartholycz institor	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 348
1671	Laurencius filius Ladislai Barberii	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 348
1672	Fabiansu Wewerycza	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 348
1673	Vrbanus gener Wenthych	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 348
1674	Gallus institor	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 348
1675	Georgius sutor Rosyn	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 348
1676	Gwrko plathnar	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 348
1677	Petrus Meczotreb	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 348
1678	Jacobus sutor succesor Petri sutoris	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 348
1679	Michael pellifex	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 348
1680	Andreas Zlepchyh	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1681	Nicolaus panczerar	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1682	Lucas sutor Lah	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1683	Valentinus sutor in domo Sydowchych	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1684	Clemens sartor	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1685	Petrus sporar	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1686	Thomas carpentarius Babych	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1687	Berlek Chebyn	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1688	Emericus Jalchy	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1689	Blas lonczar	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1690	Martinus Banych	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1691	Valentinus sutor gener Konyan	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1692	Dominicus sutor	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1693	Johannes Kathanych sutor	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1694	Emericus Tracula	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1695	Michael sutor Mancy	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1696	Emericus sutor	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1697	Jacobus Kontigar	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1698	Nicolaus Saffran	consiliarius	1469.	MCZ 7, p. 349
1699	Conrad Rawsar filius Ulrici	iudex	1470.	MCZ 7, p. 365
1700	Anthonius Thermsych	iuratus	1470.	MCZ 7, p. 365
1701	Philippus Dwdey, loco sui	iuratus	1470.	MCZ 7, p. 365
1702	Blasius institor successor Matheo	iuratus	1470.	MCZ 7, p. 365
1703	Gallus institor	iuratus	1470.	MCZ 7, p. 365
1704	Anthonius lutifigulus	iuratus	1470.	MCZ 7, p. 365
1705	Petrus sellipar	iuratus	1470.	MCZ 7, p. 365
1706	Thomas sutor	iuratus	1470.	MCZ 7, p. 365
1707	Michael pellifex	iuratus	1470.	MCZ 7, p. 365
1708	Andreas frenipar Zlepchyh	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 365
1709	Emericus sutor Tracula	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 365
1710	Vrbanus gener Wenthych	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 365
1711	Laurencius barberius	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 365
1712	Symon sartor claudus	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 365
1713	Gwrko frenipar successor Wenthych	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 365
1714	Jurgh carnifex	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 365
1715	Demetrius sutor	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 365
1716	Jwrsc institor	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1717	Nicolaus gener Wythesych	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366

1718	Paulus filius Fwdrych	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1719	Paulus filius Selesnaglaus	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1720	Francz gener Marysych	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1721	Gregorius successor Demetrii de Rabocz	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1722	Berlek successor condam Marini iudicis	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1723	Lucas filiis condam Dynoisii ribar	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1724	Leonardus pugnar	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1725	Valentinus filius Benedicti alias iudicis	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1726	Mathias faber, gener condam Clementi fabri	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1727	Martinus sutor Banich	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1728	Gwrko sutor Rosyn	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1729	Blas Nekerschenyk	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1730	Valentinus sutor gener Sypkowych	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1731	Stephanus sutor longus	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1732	Dominicus sutor	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1733	Valentinus gener Koczyan	consiliarius	1470.	MCZ 7, p. 366
1734	Benedictus filius Georgi	iudex	1471.	MCZ 7, p. 382
1735	Blasius sartor, decanus juratorum	iuratus	1471.	MCZ 7, p. 382
1736	Achaczius	iuratus	1471.	MCZ 7, p. 382
1737	Dyonisius Sypchych	iuratus	1471.	MCZ 7, p. 382
1738	Pero institor	iuratus	1471.	MCZ 7, p. 382
1739	Stephanus plathnar	iuratus	1471.	MCZ 7, p. 382
1740	Gregorius Wrabchych pellifex	iuratus	1471.	MCZ 7, p. 382
1741	Philippus sutor Dwdey	iuratus	1471.	MCZ 7, p. 382
1742	Gywrko sutor	iuratus	1471.	MCZ 7, p. 382
1743	Jwrse institor	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 382
1744	Andreas tular Zlepchych	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 382
1745	Georgius frenipar successor Wenthych	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 382
1746	Valentinus sutor gener Spsychkoych	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 382
1747	Gregorius frater Martini presbiteris	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 382
1748	Georgius sartor Zothtyn	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 382
1749	Paulus sutor Lahek	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 382
1750	Gregorius successor Demetrii de Raboch	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 382
1751	Emericus sellipar Pulzakoychyn	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1752	Emericus sutor de vico sutorum cum Gallo manens	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1753	Gregorius sutor	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1754	Mathias sutor Weryn	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1755	Nicolaus gener Wytesych	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1756	Paulus Fwdrych	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1757	Gregorius sutor successor Georgi bekavi	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1758	Iwan sellipar	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1759	Berlek successor Martini iudicis	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1760	Demetrius sutor Swychky	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1761	Gallus gener Fraylyn	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1762	Martinus Banych	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1763	Pongracz pancerar	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1764	Georgius sutor Rosyn	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1765	Jacobus sutor Bekethych	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1766	Benedictus sutor Gerdak dictus	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1767	Thomas Ztrozkoych	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1768	Paulus faber	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1769	Jurgh sutor Heninngoycze	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1770	Mathias frenipar circa seleznyak	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1771	Francz Jalchy	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383

1772	Stephanus sellipar penes Clementem sartorem	consiliarius	1471.	MCZ 7, p. 383
1773	Anthonius agricola successor Chaplych	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 383
1774	Valentinus filius Michaeli	iudex	1472.	MCZ 7, p. 383
1775	Dominicus Perowych	iuratus	1472.	MCZ 7, p. 383
1776	Michael Saronych	iuratus	1472.	MCZ 7, p. 383
1777	Anthonius Thermsych	iuratus	1472.	MCZ 7, p. 383
1778	Gregorius sutor	iuratus	1472.	MCZ 7, p. 398
1779	Johannes Soldynar	iuratus	1472.	MCZ 7, p. 398
1780	Stephanus plathnar	iuratus	1472.	MCZ 7, p. 398
1781	Marcus Gywrakoych	iuratus	1472.	MCZ 7, p. 398
1782	Valentinus sutor	iuratus	1472.	MCZ 7, p. 398
1783	Marcus Saronych	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 398
1784	Georgius Wythkowych	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 398
1785	Lucas Rybarych	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 398
1786	Clemens aurifaber	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 398
1787	Johannes Gywrakoych	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 398
1788	Fabianus Charen	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 398
1789	Emericus sellipar	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 398
1790	Stephanus sellipar	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 398
1791	Clemens sartor claudus	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1792	Thomas carpentarius	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1793	Jacobus successor Pethko	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1794	Gregorius frater domini Marini	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1795	Franciscus carpentarius	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1796	Paulus sutor in domo Kecza	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1797	Mathey faber gener Clementis fabri	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1798	Emericus carpentarius	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1799	Berlek Chebych	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1800	Georgius sutor maritus Rose piscitris	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1801	Georgius frenipar	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1802	Blasius lutifigulus	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1803	Jurgh carnifex	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1804	Jurse institor	consiliarius	1472.	MCZ 7, p. 399
1805	Blasius filius Gregorii	iudex	1473.	MCZ 7, p. 424
1806	Lucas sutor	iuratus	1473.	MCZ 7, p. 424
1807	Anthonius Termsych	iuratus	1473.	MCZ 7, p. 424
1808	Stephanus Herwoyecz	iuratus	1473.	MCZ 7, p. 424
1809	Andreas sutor	iuratus	1473.	MCZ 7, p. 424
1810	Jurgh carnifex	iuratus	1473.	MCZ 7, p. 424
1811	Stephanus sellipar	iuratus	1473.	MCZ 7, p. 424
1812	Martinus arcupar	iuratus	1473.	MCZ 7, p. 424
1813	Jwrsa institor	iuratus	1473.	MCZ 7, p. 424
1814	Fabianus carnifex	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 424
1815	Martinus institor	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 424
1816	Emericus sellipar	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 424
1817	Gregorius brodar	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 424
1818	Paulus fistulator	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 424
1819	Gallus sutor	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 424
1820	Anthonius sartor	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1821	Cristophorus Mechytreb	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1822	Jacobus agricola	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1823	Andreas germanus domini Johannis	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1824	Paulus sutor	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1825	Georgius sutor	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425

1826	Benedictus frater Andreyzc	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1827	Andreas Mosnarych	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1828	Iwan sellipar	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1829	Franciscus frenipar	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1830	Franciscus carpentarius	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1831	Jacobus sporar	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1832	Nicolaus agricola	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1833	Mathyas gener Werichyn	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1834	Andreas Twlar	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1835	Barnabas Nameznyk Martini alias iudicis	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1836	Mrakowyczc	consiliarius	1473.	MCZ 7, p. 425
1837	Johannes filius Michaelis	iudex	1474.	MCZ 7, p. 433
1838	Blasius, decanus	iuratus	1474.	MCZ 7, p. 433
1839	Stephanus	iuratus	1474.	MCZ 7, p. 433
1840	Paulus	iuratus	1474.	MCZ 7, p. 433
1841	Georgius	iuratus	1474.	MCZ 7, p. 433
1842	Briccius	iuratus	1474.	MCZ 7, p. 433
1843	Anthonius	iuratus	1474.	MCZ 7, p. 433
1844	Clementis	iuratus	1474.	MCZ 7, p. 433
1845	Georgius	iuratus	1474.	MCZ 7, p. 433
1846	Leonardus sutor	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1847	Nicolaus mechtreb	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1848	Martinus Mraukouicz	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1849	Cristophorus mechtreb	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1850	Petrus Greblycz	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1851	Valentinus frenipar	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1852	Petrus sporar	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1853	Stanislaus Halicheuicz	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1854	Demetrius Swicky	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1855	Jacobus Dorchin	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1856	Gregorius gener Ribale	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 433
1857	Paulus Fodricheuicz	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1858	Philippus aurifaber	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1859	Stephanus Breffaacz	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1860	Lucas Ribarycz	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1861	Gregorius Bekarychiche	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1862	Jacobus Petkouichin	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1863	Symon Wkanicz	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1864	Petrus Wkanicz	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1865	Martinus Francheuicz	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1866	Andreas bursipar	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1867	Jacobus sporar	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1868	Mathyas faber	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1869	Gregorius Maheyny	consiliarius	1474.	MCZ 7, p. 434
1870	Blasius filius Petri	iudex	1475.	MCZ 7, p. 437
1871	Michael decanus	iuratus	1475.	MCZ 7, p. 437
1872	Stephanus	iuratus	1475.	MCZ 7, p. 437
1873	Briccius	iuratus	1475.	MCZ 7, p. 437
1874	Gregorius	iuratus	1475.	MCZ 7, p. 437
1875	Gallus	iuratus	1475.	MCZ 7, p. 437
1876	Demetrius	iuratus	1475.	MCZ 7, p. 437
1877	Stephanus	iuratus	1475.	MCZ 7, p. 437
1878	Valentinus	iuratus	1475.	MCZ 7, p. 437
1879	Nicolaus gener Wythesicz	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 437

1880	Valentinus frenipar	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 437
1881	Nicolaus alias familiaris Cheden	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 437
1882	Johannes	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 437
1883	Valentinus sporar	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 437
1884	Paulus Fodrychewicz	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 437
1885	Georgius sartor	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 437
1886	Leonardus sutor	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 437
1887	Jacobus	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 437
1888	Emericus sellipar	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1889	Kyrin frater Georgi sutoris	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1890	Thomas pinter	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1891	Gregorius pellifex	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1892	Andreas mosnar	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1893	Jacobus Petkowichin	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1894	Michael	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1895	Paulus faber	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1896	Gregorius gener Thkalychne	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1897	Gallus sutor	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1898	Gregorius sutor	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1899	Hansek barbitonsor	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1900	Georgius arcupar	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1901	Thomas carpentarius	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1902	Nicolaus frenipar	consiliarius	1475.	MCZ 7, p. 438
1903	Mathias filius Marci	iudex	1476.	MCZ 7, p. 451
1904	Briccius, decanus	iuratus	1476.	MCZ 7, p. 451
1905	Stephanus	iuratus	1476.	MCZ 7, p. 451
1906	Gallus	iuratus	1476.	MCZ 7, p. 451
1907	Georgius	iuratus	1476.	MCZ 7, p. 451
1908	Thomas	iuratus	1476.	MCZ 7, p. 451
1909	Jacobus	iuratus	1476.	MCZ 7, p. 451
1910	Gregorius	iuratus	1476.	MCZ 7, p. 451
1911	Valentinus	iuratus	1476.	MCZ 7, p. 451
1912	Symon Radey	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 451
1913	Demetrius Sicchki	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 451
1914	Jacobus	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 451
1915	Barnabas successor Martin	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 451
1916	Paulus fistulator	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 451
1917	Mathias sartor	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 451
1918	Valentinus sporar	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 451
1919	Petrus lapicida	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1920	Blasius frenipar	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1921	Symon Banycz	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1922	Emericus sellipar	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1923	Petrus sutor	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1924	Nicolaus Vitesycz	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1925	Mathias carnifex	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1926	Gallus sutor	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1927	Michael famulus Bexin	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1928	Georgius sutor Kathanycz	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1929	Marcus sutor	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1930	Georgius sutor	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1931	Petrus Bedekoycz	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1932	Kirinus Hatesichyn	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1933	Johannes agricola	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452

1934	Gregorius pellifex	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1935	Nicolaus Cheden	consiliarius	1476.	MCZ 7, p. 452
1936	Johannes filius Sebastiani	iudex	1477.	MCZ 7, p. 458
1937	Dyonisius, decanus	iuratus	1477.	MCZ 7, p. 458
1938	Marcus	iuratus	1477.	MCZ 7, p. 458
1939	Andreas	iuratus	1477.	MCZ 7, p. 458
1940	Gregorius	iuratus	1477.	MCZ 7, p. 458
1941	Stephanus	iuratus	1477.	MCZ 7, p. 458
1942	Valentinus	iuratus	1477.	MCZ 7, p. 458
1943	Valentinus, aliter	iuratus	1477.	MCZ 7, p. 458
1944	Gregorius	iuratus	1477.	MCZ 7, p. 458
1945	Georgius filius condam Blasii senioris iudicis Clarycz	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 458
1946	Stephanus literatus successor condam Pero	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 458
1947	Emericus literatus filius condam Marci	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 458
1948	Johannes Polyak	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 458
1949	Johannes literatus	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 458
1950	Johannes filius Marci Gwrakouicz	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 458
1951	Michael filius condam Pauli Jagathycz	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 458
1952	Mathias carnifex	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 458
1953	Martinus Kranecz dictus	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 458
1954	Vrbanus magister pixidarum	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1955	Petrus lapicida	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1956	Gregorius pellifex	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1957	Gurko sutor	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1958	Blasius frenipar	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1959	Gwurko Gliuarich	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1960	Gurko arcupar	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1961	Marco sutor	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1962	Kyrinus agricola	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1963	Sorse institor	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1964	Gurko successor Kathanycz	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1965	Gregorius Pethkow	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1966	Jacobus Bekethycz	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1967	Blasius sutor Nesthyn dictus	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1968	Gallus sutor Drakwlin dictus	consiliarius	1477.	MCZ 7, p. 459
1969	Paulus filius Stephani	iudex	1478.	MCZ 7, p. 469
1970	Andreas, decanus	iuratus	1478.	MCZ 7, p. 469
1971	Georgius	iuratus	1478.	MCZ 7, p. 469
1972	Gallus	iuratus	1478.	MCZ 7, p. 469
1973	Emericus	iuratus	1478.	MCZ 7, p. 469
1974	Stephanus	iuratus	1478.	MCZ 7, p. 469
1975	Petrus	iuratus	1478.	MCZ 7, p. 469
1976	Johannes	iuratus	1478.	MCZ 7, p. 469
1977	Gregorius	iuratus	1478.	MCZ 7, p. 469
1978	Bartholicz institor	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 469
1979	Thomas gener pintar	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 469
1980	Demetrius Sciczky	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 469
1981	Iwan sellipar	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 469
1982	Georgius Zalaricz	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 469
1983	Augustin sartor	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 469
1984	Gregorius pellifex	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 469
1985	Jacobus Jarmishak	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 469
1986	Georgius plathnar	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 469
1987	Michael familiaris alias Bexin	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 469

1988	Nicolaus successor Halicz	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1989	Paulus Walas	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1990	Georgius Gliwaricz	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1991	Georgius sutor	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1992	Andreas frater domini Johannis	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1993	Thomas Francisko	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1994	Pongracz institor	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1995	Emericus sellipar	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1996	Martinus Banicz	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1997	Jacobus Becheticz	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1998	Dominicus sutor	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
1999	Blasius sutor	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
2000	Nicolaus sporar	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
2001	Petrus Lah	consiliarius	1478.	MCZ 7, p. 470.
2002	Blasius filius Lazarini	iudex	1479.	MCZ 7, p. 485.
2003	Georgius	iuratus	1479.	MCZ 7, p. 485.
2004	Clemens Kelecz	iuratus	1479.	MCZ 7, p. 485.
2005	Stephanus	iuratus	1479.	MCZ 7, p. 485.
2006	Valentinus	iuratus	1479.	MCZ 7, p. 485.
2007	Mathias	iuratus	1479.	MCZ 7, p. 485.
2008	Jacobus	iuratus	1479.	MCZ 7, p. 485.
2009	Jacobus, aliter	iuratus	1479.	MCZ 7, p. 485.
2010	Georgius	iuratus	1479.	MCZ 7, p. 485.
2011	Gregorius pellifex	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 485.
2012	Kyrinus sutor	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 485.
2013	Jacobus Jarmischak	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 485.
2014	Michael sutor	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 485.
2015	Mathias carnifex	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 485.
2016	Paulus Valas	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 485.
2017	Michael carnifex	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 485.
2018	Gwrko sutor	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 485.
2019	Blasius Nestin sutor	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2020	Gwrko sutor, aliter	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2021	Simon Banych	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2022	Nicolaus faber	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2023	Simon sartor	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2024	Gurko Gliuarych	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2025	Petrus Vocanych	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2026	Berlek successor Martini iudicis	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2027	Gurko Gliuarych, aliter	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2028	Augustinus sartor	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2029	Thomas gener Fabyanceh	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2030	Paulus faber	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2031	Petrus sutor Lah	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2032	Emericus Kozyter	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2033	Nicolaus Halicheuich	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2034	Petrus Bosakouecz	consiliarius	1479.	MCZ 7, p. 486.
2035	Laurencius institor filius Valentini	iudex	1480.	MCZ 7, p. 491
2036	Valentinus sutor	iuratus	1480.	MCZ 7, p. 491
2037	Mathias sartor	iuratus	1480.	MCZ 7, p. 491
2038	Paulus sartor	iuratus	1480.	MCZ 7, p. 491
2039	Jurse institor	iuratus	1480.	MCZ 7, p. 491
2040	Georgius arcupar	iuratus	1480.	MCZ 7, p. 491
2041	Andreas agricola	iuratus	1480.	MCZ 7, p. 491

2042	Gregorius pellifex	iuratus	1480.	MCZ 7, p. 491
2043	Blasius frenipar	iuratus	1480.	MCZ 7, p. 491
2044	Gwrko Kovachych	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 491
2045	Thomas sutor	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 491
2046	Symon Banych	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 491
2047	Simon sartor	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 491
2048	Gurko Gliwarych	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 491
2049	Iwucz Nemez	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 491
2050	Gurko successor Dominici sutoris	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 491
2051	Barnabas sutor	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 491
2052	Gwurko Gliwarych	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2053	Petrus Lah	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2054	Mathko Dragyn	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2055	Augustinus sartor	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2056	Gallus sutor	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2057	Mykwla Sypaar	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2058	Valenth sutor Conteschak	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2059	Johannes sartor	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2060	Myrko	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2061	Mathko Pangracii	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2062	Mykwla Halych	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2063	Marchecz sutor	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2064	Iwan sutor	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2065	Michael sutor	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2066	Geogrius sutor	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2067	Andras Mosnyarich	consiliarius	1480.	MCZ 7, p. 492
2068	Dominicus filius Johannis Perowych	iudex	1481.	MCZ 8, p. 1
2069	Stephanus	iuratus	1481.	MCZ 8, p. 1
2070	Petrus	iuratus	1481.	MCZ 8, p. 1
2071	Gregorius	iuratus	1481.	MCZ 8, p. 1
2072	Jacobus	iuratus	1481.	MCZ 8, p. 1
2073	Lucas	iuratus	1481.	MCZ 8, p. 1
2074	Johannes	iuratus	1481.	MCZ 8, p. 1
2075	Matheus	iuratus	1481.	MCZ 8, p. 1
2076	Georgius	iuratus	1481.	MCZ 8, p. 1
2077	Simon sartor	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 1
2078	Emericus sellipar	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 1
2079	Andreas bursipar	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 1
2080	Matheus frenipar	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 1
2081	Anthonius Oczthowych	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 1
2082	Nicolaus Sporar	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 1
2083	alter Mathias frenipar	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 1
2084	Anthonius Mysek	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2085	Kiryń Hathesyn	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2086	Augustinus sartor	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2087	Gwrko Gliwarych	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2088	Mathias Dragyn	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2089	Blasius Nestin	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2090	Petrus Bosyakowecz	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2091	Simon Banych	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2092	Gallus sutor	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2093	Gwrko Benachych	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2094	Petrus Lahow	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2095	Michael Segyn	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2

2096	Gregorius sutor Thkalychne	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2097	Michael de Lippa	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2098	Nicolaus Halichewych	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2099	Stephanus sutor	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2100	Georgius sutor Almanus	consiliarius	1481.	MCZ 8, p. 2
2101	Georgius filius Withkonis	iudex	1482.	MCZ 8, p. 12
2102	Georgius, Jwrykh dictus	iuratus	1482.	MCZ 8, p. 12
2103	Clemens	iuratus	1482.	MCZ 8, p. 12
2104	Valentinus	iuratus	1482.	MCZ 8, p. 12
2105	Georgius, Jwrse dictus	iuratus	1482.	MCZ 8, p. 12
2106	Valentinus	iuratus	1482.	MCZ 8, p. 12
2107	Thomas	iuratus	1482.	MCZ 8, p. 12
2108	Demetrius	iuratus	1482.	MCZ 8, p. 12
2109	Barnabas	iuratus	1482.	MCZ 8, p. 12
2110	Maxianus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 12
2111	Jwrgh sutor	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 12
2112	Janko	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 12
2113	Paulus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 12
2114	Iwanus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 12
2115	Georgius	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 12
2116	Paulus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 12
2117	Marko	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 12
2118	Gwrko	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 12
2119	Stephanus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2120	Georgius carpentarius	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2121	Gwrko	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2122	Martinus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2123	Nicolaus sporar	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2124	Augustinus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2125	Mykwla	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2126	Paulus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2127	Gregorius	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2128	Petrus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2129	Mathias	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2130	Gallus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2131	Petrus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2132	Emericus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2133	Jwrgh Almanus	consiliarius	1482.	MCZ 8, p. 13
2134	Johannus filius condam Sebastiani	iudex	1483.	MCZ 8, p. 23
2135	Valantinus	iuratus	1483.	MCZ 8, p. 23
2136	Andreas	iuratus	1483.	MCZ 8, p. 23
2137	Achacius	iuratus	1483.	MCZ 8, p. 23
2138	Jacobus	iuratus	1483.	MCZ 8, p. 23
2139	Johannes	iuratus	1483.	MCZ 8, p. 23
2140	Blasius	iuratus	1483.	MCZ 8, p. 23
2141	Mathias	iuratus	1483.	MCZ 8, p. 23
2142	Andreas	iuratus	1483.	MCZ 8, p. 23
2143	Anthonius	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 23
2144	Gregorius	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 23
2145	Georgius	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 23
2146	Gregorius	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 23
2147	Laurencius	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 23
2148	Simon	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 23
2149	Miculicza	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 23

2150	Janco	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 23
2151	Augustinius	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 23
2152	Johannes	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2153	Georgius	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2154	Georgius	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2155	Anthonius	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2156	Brelchek	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2157	Mathec	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2158	Emerih	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2159	Michael	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2160	Michula	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2161	Valent	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2162	Stephanus	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2163	Barthol	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2164	Pavel	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2165	Gurko	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2166	Maxian	consiliarius	1483.	MCZ 8, p. 24
2167	Paulus filius condam Stephani	iudex	1484.	MCZ 8, p. 27
2168	Emericus	iuratus	1484.	MCZ 8, p. 27
2169	Gregorius	iuratus	1484.	MCZ 8, p. 27
2170	alter Gregorius	iuratus	1484.	MCZ 8, p. 27
2171	Michael	iuratus	1484.	MCZ 8, p. 27
2172	Simon	iuratus	1484.	MCZ 8, p. 27
2173	Emericus	iuratus	1484.	MCZ 8, p. 27
2174	Paulus	iuratus	1484.	MCZ 8, p. 27
2175	Georgius	iuratus	1484.	MCZ 8, p. 27
2176	Maximianus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 27
2177	Paulus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 27
2178	alter Paulus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 27
2179	eciam alter Paulus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 27
2180	Georgius sutor	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 27
2181	Gregorius	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 27
2182	Nicolaus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 27
2183	Augustinus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 27
2184	Janko	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 27
2185	Anthonius	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2186	Fabianus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2187	Petrus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2188	Laurencius	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2189	Stephanus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2190	Nicolaus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2191	Michael	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2192	Stephanus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2193	Johannes	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2194	Emericus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2195	Gregorius	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2196	Valentinus	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2197	Martinus alias Sthansa	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2198	Mathias	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2199	Gregorius	consiliarius	1484.	MCZ 8, p. 28
2200	Blasius Lazarin	iudex	1485.	MCZ 8, p. 31
2201	Valentinus	iuratus	1485.	MCZ 8, p. 31
2202	Emericus	iuratus	1485.	MCZ 8, p. 31
2203	Michael	iuratus	1485.	MCZ 8, p. 31

2204	Jacobus	iuratus	1485.	MCZ 8, p. 31
2205	Lucas	iuratus	1485.	MCZ 8, p. 31
2206	Paulus	iuratus	1485.	MCZ 8, p. 31
2207	Maximianus	iuratus	1485.	MCZ 8, p. 31
2208	Martinus	iuratus	1485.	MCZ 8, p. 31
2209	Augustinus	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 31
2210	Symon	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 31
2211	Ztansa	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 31
2212	Gregorius	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 31
2213	Matheus	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 31
2214	Sigismundus	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 31
2215	Nicolaus	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 31
2216	Michael	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 31
2217	Stephanus	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 31
2218	Paulus	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2219	Georgius	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2220	Gregorius	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2221	alter Gregorius	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2222	Georgius	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2223	alter Georgius	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2224	Jwrg	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2225	Blasius	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2226	Johannes	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2227	Michael	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2228	Emericus	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2229	Rolfankus	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2230	Nicolaus	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2231	Briccus	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2232	Thomas	consiliarius	1485.	MCZ 8, p. 32
2233	Laurencius institor filius Valentini	iudex	1486.	MCZ 8, p. 37
2234	Valentinus	iuratus	1486.	MCZ 8, p. 37
2235	Gregorius	iuratus	1486.	MCZ 8, p. 37
2236	Johannes	iuratus	1486.	MCZ 8, p. 37
2237	Mathias	iuratus	1486.	MCZ 8, p. 37
2238	Fabianus	iuratus	1486.	MCZ 8, p. 37
2239	Andreas	iuratus	1486.	MCZ 8, p. 37
2240	Symon	iuratus	1486.	MCZ 8, p. 37
2241	Georgius	iuratus	1486.	MCZ 8, p. 37
2242	Jurgh	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 37
2243	Sigismundus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 37
2244	Jacobus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 37
2245	Nicolaus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 37
2246	Gregorius	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 37
2247	Paulus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 37
2248	Iwanus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 37
2249	Georgius	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 37
2250	Mathias	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 37
2251	Ztansa	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2252	Jacobus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2253	Anthonius	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2254	Stephanus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2255	Georgius	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2256	Symon	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2257	Martinus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38

2258	Michael	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2259	Nicolaus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2260	Gregorius	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2261	Chyrinus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2262	Bolfangus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2263	Gregorius	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2264	Valentinus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2265	Gallus	consiliarius	1486.	MCZ 8, p. 38
2266	Valentinus frenipar filius Emerici Nadulen	iudex	1487.	MCZ 8, p. 45
2267	Iwan	iuratus	1487.	MCZ 8, p. 45
2268	Gallus	iuratus	1487.	MCZ 8, p. 45
2269	Andreas	iuratus	1487.	MCZ 8, p. 45
2270	Michael	iuratus	1487.	MCZ 8, p. 45
2271	Valentinus	iuratus	1487.	MCZ 8, p. 45
2272	Jacobus	iuratus	1487.	MCZ 8, p. 45
2273	Barnabas	iuratus	1487.	MCZ 8, p. 45
2274	Gregorius	iuratus	1487.	MCZ 8, p. 45
2275	Mathias	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 45
2276	Janko	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 45
2277	Elias	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 45
2278	Georgius	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 45
2279	Stephanus	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 45
2280	Kirinus	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 45
2281	Nicolaus	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 45
2282	alter Nicolaus	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 45
2283	Sigismundus	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 45
2284	Gregorius	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2285	Anthonius	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2286	Stephanus	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2287	Andreas	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2288	Valentinus	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2289	Blasius	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2290	alter Blasius	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2291	Nicolaus	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2292	Michael	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2293	Mathias	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2294	Kirinus	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2295	Andreas	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2296	Georgius	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2297	alter Georgius	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2298	Gregorius	consiliarius	1487.	MCZ 8, p. 46
2299	Emericus filius Marci	iudex	1488.	MCZ 8, p. 50
2300	Gregorius	iuratus	1488.	MCZ 8, p. 50
2301	Petrus	iuratus	1488.	MCZ 8, p. 50
2302	Paulus	iuratus	1488.	MCZ 8, p. 50
2303	Martinus	iuratus	1488.	MCZ 8, p. 50
2304	Mathias	iuratus	1488.	MCZ 8, p. 50
2305	Nicolaus	iuratus	1488.	MCZ 8, p. 50
2306	Georgius	iuratus	1488.	MCZ 8, p. 50
2307	Petrus	iuratus	1488.	MCZ 8, p. 50
2308	Simon	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50
2309	Nicolaus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50
2310	Sthanizlaus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50
2311	Mathias	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50

2312	Paulus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50
2313	Johannes	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50
2314	Michael	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50
2315	Stephanus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50
2316	Bolfgangus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50
2317	Benedictus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50
2318	Georgius	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 50
2319	Nicolaus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2320	Gregorius	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2321	Blasius	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2322	Kirinus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2323	Sebastianus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2324	Stephanus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2325	Gregorius	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2326	Bartholomeus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2327	Andreas	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2328	Georgius	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2329	Gallus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2330	Laurencius	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2331	Valentinus	consiliarius	1488.	MCZ 8, p. 51
2332	Dominicus filius Johannis Perowych	iudex	1489.	MCZ 8, p. 58
2333	Gregorius	iuratus	1489.	MCZ 8, p. 58
2334	Andreas	iuratus	1489.	MCZ 8, p. 58
2335	Maxianus	iuratus	1489.	MCZ 8, p. 58
2336	Blasius	iuratus	1489.	MCZ 8, p. 58
2337	Mathias	iuratus	1489.	MCZ 8, p. 58
2338	Georgius	iuratus	1489.	MCZ 8, p. 58
2339	Symon	iuratus	1489.	MCZ 8, p. 58
2340	Anthonius	iuratus	1489.	MCZ 8, p. 58
2341	Johannes	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 58
2342	Bolfgangus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 58
2343	Sigismundus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 58
2344	Benko	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 58
2345	Gregorius	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 58
2346	Gregorius alter	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 58
2347	Kyrinus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 58
2348	Martinus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 58
2349	Georgius	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 58
2350	Bartholomeus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2351	Mathko	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2352	Gregorius	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2353	Blasius	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2354	Mathias	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2355	Valentinus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2356	Georgius	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2357	Stephanus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2358	Symon	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2359	Blasko	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2360	Marcus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2361	Mathias	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2362	Stanizlaus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2363	Nicolaus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2364	Paulus	consiliarius	1489.	MCZ 8, p. 59
2365	Georgius filius Viti	iudex	1490.	MCZ 8, p. 66

2366	Johannes	iuratus	1490.	MCZ 8, p. 66
2367	Gallus	iuratus	1490.	MCZ 8, p. 66
2368	Michael	iuratus	1490.	MCZ 8, p. 66
2369	Georgius	iuratus	1490.	MCZ 8, p. 66
2370	Lucas	iuratus	1490.	MCZ 8, p. 66
2371	Georgius	iuratus	1490.	MCZ 8, p. 66
2372	Stansa	iuratus	1490.	MCZ 8, p. 66
2373	Valentinus	iuratus	1490.	MCZ 8, p. 66
2374	Elias	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 66
2375	Martinus	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 66
2376	Symon	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 66
2377	Kirinus	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 66
2378	Georgius	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 66
2379	Blasius	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 66
2380	Mathko	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 66
2381	Gaspar	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 66
2382	Bolfangus	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 66
2383	Marchecz	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 66
2384	Thomas	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2385	Laurencius	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2386	Gregorius	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2387	Andreas	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2388	Mathko	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2389	Gregorius	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2390	Petrus	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2391	Mathias	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2392	Benedictus	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2393	Anthonius	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2394	Gregorius	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2395	Nicolaus	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2396	Mikulicza	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2397	Gallus	consiliarius	1490.	MCZ 8, p. 67
2398	Jacobus filius condam Vlrici	iudex	1491.	MCZ 8, p. 70
2399	Valentinus	iuratus	1491.	MCZ 8, p. 70
2400	Fabianus	iuratus	1491.	MCZ 8, p. 70
2401	Michael	iuratus	1491.	MCZ 8, p. 70
2402	Anthonius	iuratus	1491.	MCZ 8, p. 70
2403	Valentinus	iuratus	1491.	MCZ 8, p. 70
2404	Bolfangus	iuratus	1491.	MCZ 8, p. 70
2405	Elias	iuratus	1491.	MCZ 8, p. 70
2406	Benedictus	iuratus	1491.	MCZ 8, p. 70
2407	Nicolaus	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 70
2408	Symon	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 70
2409	Martinus	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 70
2410	Anthonius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 70
2411	Laurencius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 70
2412	Georgius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 70
2413	Michael	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 70
2414	Stephanus	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 70
2415	Blasius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 70
2416	Benedictus	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2417	Georgius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2418	Lucas	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2419	Georgius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71

2420	Gaspar	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2421	Anthonius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2422	Marcus	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2423	Georgius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2424	Petrus	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2425	Mathias	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2426	Gallus	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2427	Nicolaus	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2428	Gregorius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2429	Laurencius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2430	Gregorius	consiliarius	1491.	MCZ 8, p. 71
2431	Gaspar Kysewych filius Pauli	iudex	1492.	MCZ 8, p. 77
2432	Fabianus	iuratus	1492.	MCZ 8, p. 77
2433	Michael	iuratus	1492.	MCZ 8, p. 77
2434	Jacobus	iuratus	1492.	MCZ 8, p. 77
2435	Georgius	iuratus	1492.	MCZ 8, p. 77
2436	Bolfangus	iuratus	1492.	MCZ 8, p. 77
2437	Johannes	iuratus	1492.	MCZ 8, p. 77
2438	Gallus	iuratus	1492.	MCZ 8, p. 77
2439	Michael	iuratus	1492.	MCZ 8, p. 77
2440	Georgius pellifex	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 77
2441	Petrus sartor	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 77
2442	Marcus sutor	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 77
2443	Gregorius sutor	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 77
2444	Johannes sutor	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 77
2445	Blasius Sporar	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 77
2446	Stephanus sutor	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 77
2447	Nicolaus frenipar	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 77
2448	Gurko Koskoich	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2449	Lucas sutor	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2450	Mathko Pongrachicz	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2451	Bartol sutor	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2452	Georgius faber	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2453	Iwanus sutor	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2454	Emericus Kozech	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2455	Paulus Thislar	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2456	Gurko sellipar	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2457	Mathias frenipar	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2458	Gregur agricola	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2459	Nicolaus institor	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2460	Gregur Zedyna	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2461	Laurencius Kathrych	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2462	Gurko carnifex	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2463	Petrus Sporar	consiliarius	1492.	MCZ 8, p. 78
2464	Martinus filius Vrbani	iudex	1493.	MCZ 8, p. 89
2465	Gregorius	iuratus	1493.	MCZ 8, p. 89
2466	alter Gregorius	iuratus	1493.	MCZ 8, p. 89
2467	Symon	iuratus	1493.	MCZ 8, p. 89
2468	Anthonius	iuratus	1493.	MCZ 8, p. 89
2469	Johannes	iuratus	1493.	MCZ 8, p. 89
2470	Gallus	iuratus	1493.	MCZ 8, p. 89
2471	Georgius	iuratus	1493.	MCZ 8, p. 89
2472	alter Georgius	iuratus	1493.	MCZ 8, p. 89
2473	Paulus	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 89

2474	Stephanus	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 89
2475	Lucas	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 89
2476	Paulus	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 89
2477	Gurko	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 89
2478	Petrus	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 89
2479	Blasius	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 89
2480	Gurko	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 89
2481	Johannes	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 89
2482	Laurencius	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 89
2483	Nicolaus	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2484	Iwanus	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2485	Clemens	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2486	Emericus	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2487	Gregorius	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2488	Michael	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2489	Thomas	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2490	Bartol	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2491	Gregur	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2492	Nicolaus	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2493	Gregorius	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2494	Nicolaus	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2495	Mathko	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2496	Thomas	consiliarius	1493.	MCZ 8, p. 90
2497	Fabianus filius Martini	iudex	1494.	MCZ 8, p. 93
2498	Michael	iuratus	1494.	MCZ 8, p. 93
2499	Symon	iuratus	1494.	MCZ 8, p. 93
2500	Valentinus	iuratus	1494.	MCZ 8, p. 93
2501	Bolfgangus	iuratus	1494.	MCZ 8, p. 93
2502	Michael	iuratus	1494.	MCZ 8, p. 93
2503	Georgius	iuratus	1494.	MCZ 8, p. 93
2504	Nicolaus	iuratus	1494.	MCZ 8, p. 93
2505	Matheus	iuratus	1494.	MCZ 8, p. 93
2506	Paulus	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 93
2507	Stephanus	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 93
2508	Blasius	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 93
2509	Petrus	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 93
2510	Lucas	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 93
2511	Anthonius	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 93
2512	Michael	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 93
2513	Andreas	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 93
2514	Iwanus	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 93
2515	Gurko	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 93
2516	Mathko	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2517	Iwanus	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2518	Gurko	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2519	Gregur	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2520	Laurencius	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2521	Blasius	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2522	Fabianus	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2523	Iwan	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2524	Lucas	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2525	Vrbanus	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2526	Nicolaus	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2527	Thomas	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94

2528	Ambrosius	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2529	Thomas	consiliarius	1494.	MCZ 8, p. 94
2530	Paulus filius Valentini	iudex	1495.	MCZ 8, p. 101
2531	Symon sartor, decanus	iuratus	1495.	MCZ 8, p. 101
2532	Marcus Chranecz, institor	iuratus	1495.	MCZ 8, p. 101
2533	Paulus Wallas	iuratus	1495.	MCZ 8, p. 101
2534	Johannes sartor	iuratus	1495.	MCZ 8, p. 101
2535	Georgius pellifex	iuratus	1495.	MCZ 8, p. 101
2536	Benedictus faber	iuratus	1495.	MCZ 8, p. 101
2537	Georgius sellipar	iuratus	1495.	MCZ 8, p. 101
2538	alter Georgius faber	iuratus	1495.	MCZ 8, p. 101
2539	Blas Sporar	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 101
2540	Andreas carnifex	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 101
2541	Iwanus sutor	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 101
2542	Anthonius Ocztowych	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 101
2543	Mathko Pongrachich	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 101
2544	Laurencius Kathrych	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 101
2545	Thomas carpentarius	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 101
2546	Stephanus sutor	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 101
2547	Mathias Sporar	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2548	Blas Sporar	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2549	Michael pellifex	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2550	Ambrosius sartor	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2551	Paulus Thislar	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2552	Gurko mechytreb	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2553	Nicolaus faber	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2554	Lucas sutor	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2555	Gregorius literatus	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2556	Martinus agricola	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2557	Franciscus sellipar	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2558	Gregur sutor	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2559	Fabianus sutor	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2560	Thomas sutor	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2561	Michael faber	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2562	Gregorius Hungarus	consiliarius	1495.	MCZ 8, p. 102
2563	Mathias filius Ladislaus	iudex	1496.	MCZ 8, p. 109
2564	Bolfangus	iuratus	1496.	MCZ 8, p. 109
2565	Marcus	iuratus	1496.	MCZ 8, p. 109
2566	Valentinus	iuratus	1496.	MCZ 8, p. 109
2567	Gregorius	iuratus	1496.	MCZ 8, p. 109
2568	Anthonius	iuratus	1496.	MCZ 8, p. 109
2569	Michael	iuratus	1496.	MCZ 8, p. 109
2570	Gregorius	iuratus	1496.	MCZ 8, p. 109
2571	Lucas	iuratus	1496.	MCZ 8, p. 109
2572	Stephanus	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 109
2573	Anthonius	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 109
2574	Martinus	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 109
2575	Michael	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 109
2576	Martinus	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 109
2577	Nicolaus	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 109
2578	Ambrosius	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 109
2579	Mathias	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 109
2580	Fabianus	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 109
2581	Thomas	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 109

2582	Iwan	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2583	Blasius	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2584	Iwanus	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2585	Gregorius	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2586	Petrus	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2587	Andreas	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2588	Martinus	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2589	Blas	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2590	Mathias	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2591	Franciscus	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2592	Matheus	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2593	Gregorius	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2594	Blasius	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2595	Mathko	consiliarius	1496.	MCZ 8, p. 110
2596	Fabianus filius Martini	iudex	1497.	MCZ 8, p. 116
2597	Gregorius pellifex	iuratus	1497.	MCZ 8, p. 116
2598	Jacobus Bekethych	iuratus	1497.	MCZ 8, p. 116
2599	Hans sartor	iuratus	1497.	MCZ 8, p. 116
2600	Georgius pellifex	iuratus	1497.	MCZ 8, p. 116
2601	alter Georgius faber	iuratus	1497.	MCZ 8, p. 116
2602	Demetrius sartor	iuratus	1497.	MCZ 8, p. 116
2603	Georgius carnifex	iuratus	1497.	MCZ 8, p. 116
2604	Gregorius sutor	iuratus	1497.	MCZ 8, p. 116
2605	Lucas clipeator	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 116
2606	Blas sporar	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 116
2607	Michael frenipar	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 116
2608	Andreas carnifex	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 116
2609	Mathko Pongrachich	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 116
2610	Thomas carpentarius	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 116
2611	Stephanus sutor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 116
2612	Mathias Sporar	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 116
2613	Blas Sporar	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 116
2614	Martinus Ribarych	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2615	Ambrosius sartor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2616	Andreas faber	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2617	Anthonius sartor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2618	Martinus cultor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2619	Petrus Sporar	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2620	Gregorius sutor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2621	Clemens sutor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2622	Fabianus sutor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2623	Stephanus sutor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2624	Paulek sutor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2625	Lucas cultor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2626	Nicolaus Wyecz	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2627	Andreas Cranecz	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2628	Gregur cultor	consiliarius	1497.	MCZ 8, p. 117
2629	Michael filius Anthoni	iudex	1498.	MCZ 8, p. 120
2630	Gurko sutor, decanus	iuratus	1498.	MCZ 8, p. 120
2631	Anthonius sellipar	iuratus	1498.	MCZ 8, p. 120
2632	Nicolaus institor	iuratus	1498.	MCZ 8, p. 120
2633	Demetrius sartor	iuratus	1498.	MCZ 8, p. 120
2634	Gregorius sutor	iuratus	1498.	MCZ 8, p. 120
2635	Lucas clipeator	iuratus	1498.	MCZ 8, p. 120

2636	Michael pelliſex	iuratus	1498.	MCZ 8, p. 120
2637	Petrus Sporar	iuratus	1498.	MCZ 8, p. 120
2638	Iwanus ſutor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2639	Mathias ſutor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2640	Marco ſutor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2641	Stephanus cultor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2642	Anthonius ſartor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2643	Stephanus ſutor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2644	Blas Sporar	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2645	Iwan Zynek	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2646	Fabianus ſutor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2647	Stephanus ſutor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2648	Mathias Sporar	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 121
2649	Jambreſ ſartor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 121
2650	Blas Sporar	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 121
2651	Michael faber	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2652	Paulek ſutor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 121
2653	Andreas Chranecz	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2654	Blas ſutor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2655	Nicolaus Wyecz	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2656	Franz ſellipar	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2657	Laurencius Kathrych	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2658	Martinus Sporar	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2659	Mathko Pongrachich	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2660	Martinus cultor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2661	Iwanus ſutor	conſiliarius	1498.	MCZ 8, p. 120
2662	Emericus filius Demetri	iudex	1499.	MCZ 8, p. 122
2663	Bolfgangus pelliſex, decanus	iuratus	1499.	MCZ 8, p. 122
2664	Johannes aurifaber	iuratus	1499.	MCZ 8, p. 122
2665	alter Johannes ſartor	iuratus	1499.	MCZ 8, p. 122
2666	Elias frenipar	iuratus	1499.	MCZ 8, p. 122
2667	Georgius carnifex	iuratus	1499.	MCZ 8, p. 122
2668	Thomas ſutor de vico	iuratus	1499.	MCZ 8, p. 122
2669	Matheus frenipar	iuratus	1499.	MCZ 8, p. 122
2670	Stephanus ſutor	iuratus	1499.	MCZ 8, p. 122
2671	Anthonius ſartor	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 122
2672	Blasius Sporar	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 122
2673	Stephanus frenipar	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 122
2674	Michael frenipar	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 122
2675	Iwanus ſutor	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 122
2676	Mathko Pongrachich	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 122
2677	Jacobus Cranecz	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 122
2678	Mathias Sporar	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 122
2679	Blasius ſporar circa portam lapideam	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 122
2680	Clemens ſutor	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 122
2681	Nicolaus faber	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2682	Andreas faber	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2683	Martinus Ribarich	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2684	alter Martinus agricola	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2685	Franciſcus ſellipar	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2686	Marcus ſutor	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2687	Iwan Zynek	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2688	Michael Malecz	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2689	Mathey ſutor	conſiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123

2690	Fabianus Kozecz	consiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2691	Blas sutor	consiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2692	Stephanus sutor	consiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2693	Paulek sutor	consiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2694	Thomas Horwathin	consiliarius	1499.	MCZ 8, p. 123
2695	Jacobus filius Vdalrici	iudex	1500.	MCZ 8, p. 129
2696	Johannes	iuratus	1500.	MCZ 8, p. 129
2697	Gregorius	iuratus	1500.	MCZ 8, p. 129
2698	Mathias	iuratus	1500.	MCZ 8, p. 129
2699	Gregorius	iuratus	1500.	MCZ 8, p. 129
2700	alter Gregorius	iuratus	1500.	MCZ 8, p. 129
2701	Johannes	iuratus	1500.	MCZ 8, p. 129
2702	Stephanus	iuratus	1500.	MCZ 8, p. 129
2703	Matheus	iuratus	1500.	MCZ 8, p. 129
2704	Blasius	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 129
2705	Michael	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 129
2706	Johannes	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 129
2707	Valentinus	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 129
2708	Paulus	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 129
2709	Mathias	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 129
2710	Anthonius	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 129
2711	Laurencius	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 129
2712	Gregorius	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 129
2713	Valentinus	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2714	Petrus	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2715	Fabianus	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2716	Ambrosius	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2717	Jacobus	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2718	Ambrosius	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2719	Clemens	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2720	Andreas	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2721	Valentinus	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2722	Lucas	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2723	Martinus	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2724	Nicolaus	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2725	Gregorius	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2726	Martinus	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2727	Johannes	consiliarius	1500.	MCZ 8, p. 130
2728	Johannes filius Anthoni	iudex	1501.	MCZ 8, p. 131
2729	Johannes sartor	iuratus	1501.	MCZ 8, p. 131
2730	Valentinus	iuratus	1501.	MCZ 8, p. 131
2731	Michael	iuratus	1501.	MCZ 8, p. 131
2732	Martinus	iuratus	1501.	MCZ 8, p. 131
2733	Blasius	iuratus	1501.	MCZ 8, p. 131
2734	Petrus	iuratus	1501.	MCZ 8, p. 131
2735	Johannes	iuratus	1501.	MCZ 8, p. 131
2736	Fabianus	iuratus	1501.	MCZ 8, p. 131
2737	Michael frenipar	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 131
2738	Anthonius sartor	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 131
2739	Lucas auriga	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 131
2740	Stephanus Kelchewych	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 131
2741	Gregorius Zobar	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 131
2742	Valentinus faber	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 131
2743	Iwan Zynek	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 131

2744	Valentinus frenipar	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 131
2745	Gregorius sellipar	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 131
2746	Mathias faber	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2747	Gregorius agricola	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2748	Gallus sporar	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2749	Mathko Pongrachych	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2750	Marcus sutor	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2751	Gregorius agricola	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2752	Andreas sutor	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2753	Ambrosius sutor	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2754	Nicolaus sutor	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2755	Mathias sutor	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2756	Gregorius Hungarus	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2757	Gregorius Kranecz	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2758	Petrus sutor	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2759	Bartholomeus sutor	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2760	Stephanus	consiliarius	1501.	MCZ 8, p. 132
2761	Mathias filius Ladislai	iudex	1502.	MCZ 8, p. 137
2762	Jacobus	iuratus	1502.	MCZ 8, p. 137
2763	Matheus	iuratus	1502.	MCZ 8, p. 137
2764	Gregorius	iuratus	1502.	MCZ 8, p. 137
2765	Benedictus	iuratus	1502.	MCZ 8, p. 137
2766	Fabianus	iuratus	1502.	MCZ 8, p. 137
2767	Petrus	iuratus	1502.	MCZ 8, p. 137
2768	Gregorius	iuratus	1502.	MCZ 8, p. 137
2769	Ambrosius	iuratus	1502.	MCZ 8, p. 137
2770	Paulus Pechich	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 137
2771	Georgius carnifex	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 137
2772	Georgius Ztansin	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 137
2773	Georgius literatus	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 137
2774	Valentinus faber	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 137
2775	Martin Nesin	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 137
2776	Laurencius	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 137
2777	Mathias carnifex	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 137
2778	Michael Somogy	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 137
2779	Gregorius de Zabok	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 137
2780	Michael Margethin	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2781	Johannes Briuach	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2782	Johannes sutor	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2783	Georgius sellipar	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2784	Michael Sporar	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2785	Gregorius sutor	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2786	Iwan Zynek	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2787	Petrus Benak	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2788	Lucas sutor	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2789	Andreas similiter sutor	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2790	Mathias faber	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2791	Nicolaus Thothar	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2792	Stephanus Wyecz	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2793	Bartholomeus sutor	consiliarius	1502.	MCZ 8, p. 138
2794	Michael filius Anthoni	iudex	1503.	MCZ 8, p. 143
2795	Hans	iuratus	1503.	MCZ 8, p. 143
2796	Michael	iuratus	1503.	MCZ 8, p. 143
2797	Anthonius	iuratus	1503.	MCZ 8, p. 143

2798	Gregorius	iuratus	1503.	MCZ 8, p. 143
2799	Stephanus	iuratus	1503.	MCZ 8, p. 143
2800	Gregorius	iuratus	1503.	MCZ 8, p. 143
2801	Valentinus	iuratus	1503.	MCZ 8, p. 143
2802	Johannes	iuratus	1503.	MCZ 8, p. 143
2803	Nicolaus sutor	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2804	Paulus Penich	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2805	Michael frenipar	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2806	Michael Somogy	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2807	Stephanus aurifaber	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2808	Georgius carnifex	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2809	Nicolaus Merzloklep	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2810	Thomas Kodelichke	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2811	Georgius agricola	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2812	Gregorius Zabochky	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2813	Georgius literatus	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 143
2814	Georgius Zthansin	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2815	Mathias carnifex	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2816	Laurencius Lachnowichin	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2817	Michael sporar	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2818	Georgius sutor	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2819	Andreas sutor	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2820	Petrus Benak	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2821	Valentinus frenipar	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2822	Nicolaus Thotar	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2823	Martinus agricola	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2824	Lucas agricola	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2825	Nicolaus sutor	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2826	Gregorius sutor	consiliarius	1503.	MCZ 8, p. 144
2827	Emericus filius Demetri	iudex	1504.	MCZ 8, p. 146
2828	Jacobus	iuratus	1504.	MCZ 8, p. 146
2829	Michael	iuratus	1504.	MCZ 8, p. 146
2830	Georgius	iuratus	1504.	MCZ 8, p. 146
2831	Michael	iuratus	1504.	MCZ 8, p. 146
2832	Petrus	iuratus	1504.	MCZ 8, p. 146
2833	Fabianus	iuratus	1504.	MCZ 8, p. 146
2834	Emericus	iuratus	1504.	MCZ 8, p. 146
2835	Georgius	iuratus	1504.	MCZ 8, p. 146
2836	Georgius carnifex	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 146
2837	Michael sporar	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 146
2838	Mathei Gozponne	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 146
2839	Mathei Kowach	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 146
2840	Michael sporar	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 146
2841	Georgius Zedinow	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 146
2842	Stephanus gener Pathkonis	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 146
2843	Nicolaus Thotar	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 146
2844	Thomas sutor	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 146
2845	Petrycz carnifex	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 146
2846	Valentinus faber	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2847	Andreas faber	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2848	Gregorius Zabochki	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2849	Nicolaus Merzloklep	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2850	Valentinus gener Pwchakowicze	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2851	Andreas sutor	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147

2852	Nicolaus sutor	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2853	Martinus de Worowicza	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2854	Gregorius sutor	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2855	Nicolaus Trobchichne	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2856	Petrus gener Benak	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2857	Lucas agricola	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2858	Vrbanus pellifex	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2859	Marcus sutor	consiliarius	1504.	MCZ 8, p. 147
2860	Emericus literatus Mykulych	iudex	1505.	MCZ 8, p. 150
2861	Michael literatus, decanus	iuratus	1505.	MCZ 8, p. 150
2862	Thomas	iuratus	1505.	MCZ 8, p. 150
2863	Valentinus	iuratus	1505.	MCZ 8, p. 150
2864	Petrus	iuratus	1505.	MCZ 8, p. 150
2865	Michael	iuratus	1505.	MCZ 8, p. 150
2866	Ambrosius	iuratus	1505.	MCZ 8, p. 150
2867	Stephanus	iuratus	1505.	MCZ 8, p. 150
2868	Stephanus alter	iuratus	1505.	MCZ 8, p. 150
2869	Valentinus faber	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 150
2870	Valentinus frenipar	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 150
2871	Michael Somogj	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 150
2872	Gregorius Zabochki	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 150
2873	Nicolaus Zwonar	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 150
2874	Georgius kolar	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 150
2875	Mathei Kowach de suburbio	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 150
2876	Lucas agricola	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 150
2877	Thomas Thyslaryne	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 150
2878	Nicolaus Kontheschyak	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2879	Thomas sutor	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2880	Petrus carnifex	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2881	Nicolaus sutor de suburbio	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2882	Petrus gener Benak	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2883	Nicolaus gener Iwani iudicus	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2884	Benedictus sartor	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2885	Martinus sporar	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2886	Georgius sellipar minor	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2887	Demetrius Jaksyck	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2888	Georgius carnifex	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2889	Andreas faber	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2890	Michael sporar	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2891	Gregorius sutor de suburbio	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2892	Vrbanus pellifex	consiliarius	1505.	MCZ 8, p. 151
2893	Michael Opprasnich fillius Anthoni	iudex	1506.	MCZ 8, p. 159
2894	Bolphangus	iuratus	1506.	MCZ 8, p. 159
2895	Dominicus	iuratus	1506.	MCZ 8, p. 159
2896	Mathias	iuratus	1506.	MCZ 8, p. 159
2897	Stephanus	iuratus	1506.	MCZ 8, p. 159
2898	Georgius	iuratus	1506.	MCZ 8, p. 159
2899	Blasius	iuratus	1506.	MCZ 8, p. 159
2900	Gregorius	iuratus	1506.	MCZ 8, p. 159
2901	Benedictus	iuratus	1506.	MCZ 8, p. 159
2902	Nicolaus Chawlowych	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 159
2903	Werbek	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 159
2904	Thomas sutor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 159
2905	Johannes frenipar	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 159

2906	Nicolaus sutor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 159
2907	Thomas institor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 159
2908	Nicolaus Zwonar	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 159
2909	Thomas sutor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 159
2910	Michael gener Margethin	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 159
2911	Georgius sutor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 159
2912	Fabianus sutor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2913	Demetrius Jaksych	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2914	Michael seripar	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2915	Andreas faber	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2916	Lucas agricola	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2917	Nicolaus Merzloklep	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2918	Johannes sartor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2919	Nicolaus Kontheschyak	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2920	Thomas sutor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2921	Andreas sutor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2922	Stephanus sutor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2923	Nicolaus sutor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2924	Johannes Thyslyar	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2925	Marcus sutor	consiliarius	1506.	MCZ 8, p. 160
2926	Gregorius filius Andre	iudex	1507.	MCZ 8, p. 166
2927	Bolphangus	iuratus	1507.	MCZ 8, p. 166
2928	Georgius	iuratus	1507.	MCZ 8, p. 166
2929	Valentinus	iuratus	1507.	MCZ 8, p. 166
2930	Michael	iuratus	1507.	MCZ 8, p. 166
2931	Stephanus	iuratus	1507.	MCZ 8, p. 166
2932	Vrbanus	iuratus	1507.	MCZ 8, p. 166
2933	Gregorius	iuratus	1507.	MCZ 8, p. 166
2934	Mathias	iuratus	1507.	MCZ 8, p. 166
2935	Sinko Horwath	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2936	Andreas carpentarius	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2937	Fabianus sutor	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2938	Nicolaus alias pulsator	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2939	Thomas Mosnarkin	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2940	Nicolaus Merzloklep	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2941	Martinus sartor	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2942	Thomas sutor	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2943	Laurencius Lachnowichin	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2944	Andreas sutor	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2945	Martinus agricola	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 166
2946	Gregorius carpentarius	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2947	Fabianus Puchakowychin	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2948	Berlek agricola	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2949	Michael faber	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2950	Petrus Benak	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2951	Thomas Kerelya	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2952	Michael sporar	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2953	Andreas faber	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2954	Thomas agricola	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2955	Johannes Thyslarichne	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2956	Marcus sutor	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2957	Michael Somogy	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2958	Thomas sutor	consiliarius	1507.	MCZ 8, p. 167
2959	Johannes Posegaj filius Georgi	iudex	1508.	MCZ 8, p. 174

2960	Johannes	iuratus	1508.	MCZ 8, p. 174
2961	Dominicus	iuratus	1508.	MCZ 8, p. 174
2962	Mathias	iuratus	1508.	MCZ 8, p. 174
2963	Iwan	iuratus	1508.	MCZ 8, p. 174
2964	Benedictus	iuratus	1508.	MCZ 8, p. 174
2965	Gregorius	iuratus	1508.	MCZ 8, p. 174
2966	Stephanus	iuratus	1508.	MCZ 8, p. 174
2967	Ambrosius	iuratus	1508.	MCZ 8, p. 174
2968	Petrus gener Augustini sartoris	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2969	Georgius Kolar	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2970	Fabianus Pwchakowychin	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2971	Fabianus agricola	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2972	Michael sporar	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2973	Andreas Yalchy	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2974	Michael Somogy	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2975	Gregorius Yalchy	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2976	Premus sutor	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2977	Georgius Gwdecz	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2978	Iwan carnifex	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2979	Thomas sutor	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 174
2980	Fabianus Odewen	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2981	Mathias pellifex	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2982	Thomas sutor	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2983	Gregorius Gregwrek	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2984	Thomas Rosych	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2985	Thomas Kerela	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2986	Nicolaus Gwrakow	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2987	Nicolaus Mykxa	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2988	Vitus Kranecz	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2989	Benedictus faber	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2990	Anthonius sutor	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2991	Lucas sutor	consiliarius	1508.	MCZ 8, p. 175
2992	Emericus literatus Mykwlych	iudex	1509.	MCZ 8, p. 183
2993	Stephanus frenipar	iuratus	1509.	MCZ 8, p. 183
2994	Georgius literatus	iuratus	1509.	MCZ 8, p. 183
2995	Blasius sporar	iuratus	1509.	MCZ 8, p. 183
2996	Iwanus sutor	iuratus	1509.	MCZ 8, p. 183
2997	Mathej Kowach	iuratus	1509.	MCZ 8, p. 183
2998	Simon Horwath	iuratus	1509.	MCZ 8, p. 183
2999	Valentinus faber	iuratus	1509.	MCZ 8, p. 183
3000	Nicolaus Merzloklep	iuratus	1509.	MCZ 8, p. 183
3001	Nicolaus pulsator	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 183
3002	Thomas Mosnarkyn	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 183
3003	Petrus gener Augustini sartoris	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 183
3004	Georgius Sthansyn	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 183
3005	Georgius Kolar	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 183
3006	Johannes Herswnek	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 183
3007	Fabianus Pwchakowichin	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 183
3008	alter Fabianus agricola	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 183
3009	Gregorius carpentarius	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 183
3010	Stephanus Semythak	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 183
3011	Petrus carnifex	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3012	Valentinus Zgreb	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3013	Gregorius sutor	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184

3014	Gregwrek	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3015	Thomas Kereta	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3016	Nicolaus Trophychin	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3017	Petrus gener Benak	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3018	Nicolaus gener Zwdeczywan	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3019	Demetrius Jaksych	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3020	Ladislaus gener Zedina	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3021	Benedictus faber	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3022	Anthonius sutor	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3023	Nicolaus Thotar	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3024	Georgius Gwdecz	consiliarius	1509.	MCZ 8, p. 184
3025	Michael Opprasnich fillius Anthoni	iudex	1510.	MCZ 8, p. 195
3026	Valentinus	iuratus	1510.	MCZ 8, p. 195
3027	Georgius	iuratus	1510.	MCZ 8, p. 195
3028	Petrus	iuratus	1510.	MCZ 8, p. 195
3029	Stephanus	iuratus	1510.	MCZ 8, p. 195
3030	Fabianus	iuratus	1510.	MCZ 8, p. 195
3031	Mathias	iuratus	1510.	MCZ 8, p. 195
3032	Thomas	iuratus	1510.	MCZ 8, p. 195
3033	Georgius	iuratus	1510.	MCZ 8, p. 195
3034	Johannes institor	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 195
3035	Benedictus	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 195
3036	Emericus sutor	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 195
3037	Michael frenipar de vico sutorum	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 195
3038	Fabianus Pwchakowychin	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 195
3039	Stephanus carnifex	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 195
3040	Anthonius sporar	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 195
3041	Johannes frenipar	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 195
3042	Thomas barbitonsor	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 195
3043	Ladislaus sutor	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 195
3044	Laurencius sutor	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3045	Martinus sporar	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3046	Gregorius sporar	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3047	Laurencius	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3048	Stephanus sutor	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3049	Petrus gener Augustini	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3050	Georgius Lutinischa	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3051	Thomas sutor	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3052	Thomas Kerelya	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3053	Berlek de Klanecz	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3054	Johannes	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3055	Martinus sartor	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3056	Valentinus frenipar	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3057	Stephanus	consiliarius	1510.	MCZ 8, p. 196
3058	Felix Pettancy filius Deodati	iudex	1511.	MCZ 8, p. 201
3059	Jacobus decanus	iuratus	1511.	MCZ 8, p. 201
3060	Georgius carnifex	iuratus	1511.	MCZ 8, p. 201
3061	Petrus Zobar	iuratus	1511.	MCZ 8, p. 201
3062	Gregorius Zheuer	iuratus	1511.	MCZ 8, p. 201
3063	Valentinus faber	iuratus	1511.	MCZ 8, p. 201
3064	Georgius kolar	iuratus	1511.	MCZ 8, p. 201
3065	Johannes Loncharych	iuratus	1511.	MCZ 8, p. 201
3066	Nicolaus Zwonar	iuratus	1511.	MCZ 8, p. 201
3067	Martinus Vilhelmi	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 201

3068	Johannes Herswnek	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 201
3069	Werbek	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 201
3070	Benko Thergowcz	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 201
3071	Mathko Pwchakowychyn	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 201
3072	Andreas Jalchey	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 201
3073	Michael Swmogoy	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 201
3074	Mathias Bradycza	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 201
3075	Premws sutor	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 201
3076	Mathias bursator	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 201
3077	Thomas sutor	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3078	Fabianus Odeuen	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3079	Stephanus Sthephycza	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3080	Johannes Thyslarychne	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3081	Thomas sutor	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3082	Gregwrek sutor	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3083	Thomas Kerela	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3084	Ladislaus sutor	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3085	Petrus gener Benak	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3086	Michael frenipar	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3087	Vitus Kranecz	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3088	Andreas faber	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3089	Anthonius sutor	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3090	Thomas frater Thothar	consiliarius	1511.	MCZ 8, p. 202
3091	Souam Pastoris de Florencia	iudex	1512.	MCZ 14, p. 3
3092	Michael literatus	iuratus	1512.	MCZ 14, p. 3
3093	Alter Michael pellifex	iuratus	1512.	MCZ 14, p. 3
3094	Benedictus sartor	iuratus	1512.	MCZ 14, p. 3
3095	Mathias faber	iuratus	1512.	MCZ 14, p. 3
3096	Vrbanus pellifex	iuratus	1512.	MCZ 14, p. 3
3097	Johannes sutor	iuratus	1512.	MCZ 14, p. 3
3098	Nicolaus Merzloklep	iuratus	1512.	MCZ 14, p. 3
3099	Johannes Hersunek	iuratus	1512.	MCZ 14, p. 3
3100	alter Johannes sutor	iuratus	1512.	MCZ 14, p. 3
3101	Georgius condam Zthanse	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 3
3102	Mathias Bradycza	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 3
3103	Werbek	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 3
3104	Mathko Prochakouycze	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 3
3105	Mathias condam Tkalych	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 3
3106	Thomas Horwath	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 3
3107	Georgius luthnista (!)	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 3
3108	Sthephycza	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 3
3109	Gregorius Jalchey	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 3
3110	Petrus carnifex	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 3
3111	Andreas successor Luce suttoris	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3112	Valentinus Zkres	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3113	Georgius sellipar	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3114	Georgius Sporar	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3115	Andreas Kral	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3116	Laczko sutor	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3117	Valent sutor	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3118	Benchecz kowach	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3119	Michael sutor	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3120	Andreas faber	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3121	Barnabas de Klanecz	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4

3122	Simon Nouak	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3123	Thomas frater Thothar	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3124	Stephanus condam Pethkonis	consiliarius	1512.	MCZ 14, p. 4
3125	Michael Opprasnych fillius Anthoni	iudex	1513.	MCZ 14, p. 4
3126	Michael	iuratus	1513.	MCZ 14, p. 4
3127	Georgius	iuratus	1513.	MCZ 14, p. 4
3128	Johannes	iuratus	1513.	MCZ 14, p. 4
3129	Gregorius	iuratus	1513.	MCZ 14, p. 4
3130	Mathias	iuratus	1513.	MCZ 14, p. 4
3131	Gregorius	iuratus	1513.	MCZ 14, p. 4
3132	Georgius	iuratus	1513.	MCZ 14, p. 4
3133	Mathias	iuratus	1513.	MCZ 14, p. 4
3134	Mathias institor	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 4
3135	Johannes frenipar	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 4
3136	Mathko Pwchakowychyn	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 4
3137	Thomas suttor	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 4
3138	Georgius luthnysta	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 4
3139	Fabianus Odewen	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3140	Sthephycza suttor	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3141	Lucas czezthar	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3142	Petrus carnifex	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3143	Georgius Mandleczy	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3144	Andreas suttor	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3145	Thomas barbitonsor	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3146	Georgius sellipar	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3147	Stephanus aurifaber	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3148	Blasius literatus	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3149	Georgius Sporar	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3150	Thomas suttor	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3151	Gregwrek	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3152	Andreas frenipar	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3153	Thomas Kerela	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3154	Nicolaus Trwpchyne	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3155	Valentinus suttor	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3156	Michael frenipar	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3157	Antholek suttor	consiliarius	1513.	MCZ 14, p. 5
3158	Michael filius Mathei	iudex	1514.	MCZ 14, p. 6
3159	Valentinus frenipar	iuratus	1514.	MCZ 14, p. 7
3160	Blasius Sporar	iuratus	1514.	MCZ 14, p. 7
3161	Stephanus aurifaber	iuratus	1514.	MCZ 14, p. 7
3162	Nicolaus Merzloklep	iuratus	1514.	MCZ 14, p. 7
3163	Georgius kolar	iuratus	1514.	MCZ 14, p. 7
3164	Johannes Zhynek	iuratus	1514.	MCZ 14, p. 7
3165	Alter Johannes frenipar	iuratus	1514.	MCZ 14, p. 7
3166	Fabianus	iuratus	1514.	MCZ 14, p. 7
3167	Stephanus aurifaber	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3168	Georgius lwthinista	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3169	Mathias	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3170	Johannes	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3171	Gregorius	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3172	Valentinus	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3173	Mathias	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3174	Paulya sartor	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3175	Andreas	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7

3176	Sthephycza	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3177	Thoma suttor	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3178	Lucas czezthar	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3179	Andreas gener Zobar	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3180	Christopherus pellifex	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3181	Georgius carnifex	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3182	Mathias Czwethyn	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3183	Nicolaus sartor	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3184	Andreas Kral	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3185	Petrus gener Benak	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3186	Mathias Forchecz	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3187	Andreas suttor	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3188	Benedictus faber	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3189	Andreas faber	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3190	Thomas frater Thothar	consiliarius	1514.	MCZ 14, p. 7
3191	Emericus literatus Mykwlych dictus filius Demetri	iudex	1515.	MCZ 14, p. 9
3192	Michael pellifex	iuratus	1515.	MCZ 14, p. 9
3193	Petrus literatus	iuratus	1515.	MCZ 14, p. 9
3194	Benedictus sartor	iuratus	1515.	MCZ 14, p. 9
3195	Matheo kowach	iuratus	1515.	MCZ 14, p. 9
3196	Georgius frenipar	iuratus	1515.	MCZ 14, p. 9
3197	Stephanus aurifaber	iuratus	1515.	MCZ 14, p. 9
3198	Blasius literatus	iuratus	1515.	MCZ 14, p. 9
3199	Mathias literatus	iuratus	1515.	MCZ 14, p. 9
3200	Stephanus sutor	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3201	Thomas sutor	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3202	Christophorus pellifex	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3203	Andreas sutor	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3204	Valentinus pugnar	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3205	Georgius lautus	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3206	Andreas sutor	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3207	Pwtrycz mezar	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3208	Simon faber	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3209	Lucas Chyzar	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3210	Martinus sartor	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3211	Valentinus sutor	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3212	Johannes frenipar	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3213	Andreas Krall	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3214	Thomas Kerel	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3215	Georgius Sporar	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3216	Mathee Sporar	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3217	Matheus sellipar	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3218	Michael frenipar	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3219	Andreas faber	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3220	Petrus Bennak	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3221	Ladislaus sutor	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 9
3222	Nicolaus sutor	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 10
3223	Thomas Horwath	consiliarius	1515.	MCZ 14, p. 10
3224	Marcus Posegay filius Georgii	iudex	1516.	MCZ 14, p. 14
3225	Mathias	iuratus	1516.	MCZ 14, p. 14
3226	Stephanus	iuratus	1516.	MCZ 14, p. 14
3227	Michael	iuratus	1516.	MCZ 14, p. 14
3228	Johannes	iuratus	1516.	MCZ 14, p. 14
3229	Alter Johannes	iuratus	1516.	MCZ 14, p. 14

3230	Valentinus	iuratus	1516.	MCZ 14, p. 14
3231	Lucas	iuratus	1516.	MCZ 14, p. 14
3232	Andreas	iuratus	1516.	MCZ 14, p. 14
3233	Simon kowach	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3234	Johannes frenipar	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3235	Petrus Oczthoych	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3236	Mathias kramar	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3237	Valentinus pognar	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3238	Mathko Pwchak	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3239	Jacobus domini Sowan	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3240	Georgius Supan	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3241	Christophorus pellifex	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3242	Andreas Horwath	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3243	Georgius lauthus	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3244	Thomas sutor	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3245	Sthephycza	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3246	Mathias Modych	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3247	Paulus sartor	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3248	Matheus sellipar	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3249	Nicolaus Krayachych	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3250	Thomko	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3251	Martinus sutor	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3252	Laczko sutor	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3253	Michael frenipar	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3254	Iwan Horwathowychyn	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3255	Benchecz kowach	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3256	Mathias frenipar	consiliarius	1516.	MCZ 14, p. 15
3257	Sowan Pastoris de Florencia filius Johannis	iudex	1517.	MCZ 14, p. 17
3258	Valentinus frenipar	iuratus	1517.	MCZ 14, p. 17
3259	Vrbanus pellifex	iuratus	1517.	MCZ 14, p. 17
3260	Petrus literatus	iuratus	1517.	MCZ 14, p. 17
3261	Georgius frenipar	iuratus	1517.	MCZ 14, p. 17
3262	Nicolaus Merzloklyph	iuratus	1517.	MCZ 14, p. 17
3263	Mathias sutor	iuratus	1517.	MCZ 14, p. 17
3264	Nicolaus Chaulowych	iuratus	1517.	MCZ 14, p. 17
3265	Mathias kramar	iuratus	1517.	MCZ 14, p. 17
3266	Simon kowach	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3267	Johannes frenipar	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3268	Gregorius gener Zthanse	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3269	Lucas Kolarych	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3270	Petrus Oczthowych	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3271	Thomas frenipar	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3272	Valentinus pognar	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3273	Jacobus agricola	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3274	Georgius Supan	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3275	Gregorius carnifex	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3276	Martinus carpentarius	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3277	Thomas frenipar	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3278	Gregorius lauthus	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3279	Sthephycza	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3280	Blasius sutor	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3281	Petrus carnifex	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3282	Mathias Sporar	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3283	Lucas sellipar	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17

3284	Thomas sutor	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3285	Thomko sutor	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3286	Martinus sutor	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3287	Thomas Kerela	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3288	Martinus carnifex	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3289	Paulus Viti	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3290	Stephanus suttor	consiliarius	1517.	MCZ 14, p. 17
3291	Michael Opprasnych fillius Anthoni	iudex	1518.	MCZ 14, p. 20
3292	Michael pellifex, decanus	iuratus	1518.	MCZ 14, p. 20
3293	Georgius carnifex	iuratus	1518.	MCZ 14, p. 20
3294	Benedictus sartor	iuratus	1518.	MCZ 14, p. 20
3295	Johannes Loncharych	iuratus	1518.	MCZ 14, p. 20
3296	Stephanus aurifaber	iuratus	1518.	MCZ 14, p. 20
3297	Johannes sutor	iuratus	1518.	MCZ 14, p. 20
3298	Simon faber	iuratus	1518.	MCZ 14, p. 20
3299	Lucas Kolarych	iuratus	1518.	MCZ 14, p. 20
3300	Matheus Sporar	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 20
3301	Martinus sutor	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 20
3302	Georgius aurifaber	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 20
3303	Valentinus pwgnar	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 20
3304	Georgius carnifex	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 20
3305	Stephanus sutor	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 20
3306	Martinus sutor	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 20
3307	Thomas frenipar	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3308	Georgius agricola	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3309	Valentinus agricola	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3310	Georgius Swpan	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3311	Jacobus cultor	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3312	Andreas Horwath	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3313	Martinus carnifex	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3314	Wolfgangus	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3315	Stephanus sutor	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3316	Johannes Horwath	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3317	Paulus Kranyech	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3318	Petrus sutor	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3319	Matheus Pwchak	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3320	Ambrosius	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3321	Matheus sellipar	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3322	Nicolaus Krayachych	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3323	Christopherus pellifex	consiliarius	1518.	MCZ 14, p. 21
3324	Emericus literatus Mykwlych dictus filius Demetri	iudex	1519.	MCZ 14, p. 22
3325	Johannes gener Drayzkar	iuratus	1519.	MCZ 14, p. 22
3326	Petrus literatus	iuratus	1519.	MCZ 14, p. 22
3327	Matheus kowach	iuratus	1519.	MCZ 14, p. 22
3328	Thomas kramar	iuratus	1519.	MCZ 14, p. 22
3329	Andreas suttor	iuratus	1519.	MCZ 14, p. 22
3330	Georgius Supan	iuratus	1519.	MCZ 14, p. 22
3331	alter Georgius aurifaber	iuratus	1519.	MCZ 14, p. 22
3332	Christofforus (!) pellifex	iuratus	1519.	MCZ 14, p. 22
3333	Nicolaus sporar	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3334	Martinus pellifex	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3335	Petrus Oczthowych	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3336	Valentinus sartor	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3337	Georgius gener Augustini	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22

3338	Nicolaus thyslar	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3339	Mathias Feyer	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3340	Blasius sutor	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3341	Valentinus pognar	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3342	Georgius gener Maxianycze	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3343	Thomas frenipar	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3344	Petrus Rosych	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3345	Georgius sartor	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3346	Stephanus institor	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3347	Mathias Czwehyn	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3348	Martinus sutor	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3349	Petrus faber	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3350	Martinus carnifex	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3351	Mathias Forchacz	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3352	Stephanus sutor	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3353	Domko sutor	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3354	Martinus sutor gener Thesak	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3355	Paule filius Viti	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3356	Blasius carnifex	consiliarius	1519.	MCZ 14, p. 22
3357	Michael filius Mathey	iudex	1520.	MCZ 14, p. 31
3358	Benedictus	iuratus	1520.	MCZ 14, p. 31
3359	Stephanus	iuratus	1520.	MCZ 14, p. 31
3360	Georgius	iuratus	1520.	MCZ 14, p. 31
3361	Georgius, alter	iuratus	1520.	MCZ 14, p. 31
3362	Stephanus	iuratus	1520.	MCZ 14, p. 31
3363	Nicolaus	iuratus	1520.	MCZ 14, p. 31
3364	Martinus	iuratus	1520.	MCZ 14, p. 31
3365	Thomas	iuratus	1520.	MCZ 14, p. 31
3366	Paulus aurifaber	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3367	Franciscus aurifaber	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3368	Michael aurifaber	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3369	Georgius gener Barbare	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3370	Valentinus pognar	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3371	Georgius filius Barbare	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3372	Johannes pictor	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3373	Georgius cherne Kathe	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3374	Mathias Feyer	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3375	Blasius suttor	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3376	Sthephycza	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3377	Petrus Rosych	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3378	Johannes Thyslarych	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3379	Georgius gener Maxyanycze	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3380	Gregorius Zwonychych	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3381	Thomas gener Zabochky	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3382	Iwan Horwathoych (Horwathonych?)	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3383	Blasius carnifex	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3384	Stephanus Sporer Kelcheych	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3385	Paulus filius Viti	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3386	Mathias Sporar	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3387	Martinus gener Thesak	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3388	Domko suttor	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3389	Martinus carnifex	consiliarius	1520.	MCZ 14, p. 31
3390	Stephanus filius Michaelis	iudex	1521.	MCZ 8, str. 212
3391	Stephanus	iuratus	1521.	MCZ 8, str. 212

3392	Georgius	iuratus	1521.	MCZ 8, str. 212
3393	Johannes	iuratus	1521.	MCZ 8, str. 212
3394	Andreas	iuratus	1521.	MCZ 8, str. 212
3395	Simon	iuratus	1521.	MCZ 8, str. 212
3396	Georgius	iuratus	1521.	MCZ 8, str. 212
3397	Johannes	iuratus	1521.	MCZ 8, str. 212
3398	Mathias	iuratus	1521.	MCZ 8, str. 212
3399	Georgius gener Barbare	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3400	Georgius Golwbych	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3401	Georgius filius Barbare	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3402	Martinus Thwtek	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3403	Martinus faber	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3404	Emericus aurifaber	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3405	Johannes Irupsethych	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3406	Valentinus gener Petrowych	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3407	Paulus filius Vid	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3408	Adrianus	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3409	Georgius aurifaber	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 212
3410	Valentinus sartor	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3411	Valentinus pugnar	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3412	Georgius lanius	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3413	Martinus lanius	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3414	Blasius lanius	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3415	Johannes Horwath	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3416	Laurencius Grosethych	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3417	Bolphhangus lanius	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3418	Blasius sutor	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3419	Bosko sutor	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3420	Sthephycha	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3421	Andreas gener Zobar	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3422	Gregorius Zwonychych	consiliarius	1521.	MCZ 8, str. 213
3423	Michael filius Mathei	iudex	1522.	MCZ 8, str. 215
3424	Michael	iuratus	1522.	MCZ 8, str. 215
3425	Georgius	iuratus	1522.	MCZ 8, str. 215
3426	Georgius, alter	iuratus	1522.	MCZ 8, str. 215
3427	Martinus	iuratus	1522.	MCZ 8, str. 215
3428	Matheus	iuratus	1522.	MCZ 8, str. 215
3429	Nicolaus	iuratus	1522.	MCZ 8, str. 215
3430	Georgius	iuratus	1522.	MCZ 8, str. 215
3431	Georgius, alter	iuratus	1522.	MCZ 8, str. 215
3432	Valentinus sartor	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 215
3433	Mathej Feyer	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 215
3434	Martinus Farkec	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 215
3435	Valentinus sartor	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 215
3436	Martinus de suburbio	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 215
3437	Iwan agricola	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 215
3438	Georgius sutor	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 215
3439	Anthonius Tkalych	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 215
3440	Oderyan sutor	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 215
3441	Paulus sutor	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 215
3442	Petrus gener Pwchyak	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3443	Gregorius Kranchych	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3444	Laurencius sutor	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3445	Petrus faber	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216

3446	Valentinus agricola	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3447	Stephanus sutor	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3448	Colomanus	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3449	Georgius faber	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3450	Georgius gener Augustini	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3451	Nicolaus sutor	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3452	Nicolaus Thyslyar	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3453	Andreas sutor	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3454	Mathias Thurchin	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3455	Ambrosius agricola	consiliarius	1522.	MCZ 8, str. 216
3456	Michael Opprasnich fillius Anthoni	iudex	1523.	MCZ 8, str. 221
3457	Johannes Loncharych	iuratus	1523.	MCZ 8, str. 221
3458	Simon	iuratus	1523.	MCZ 8, str. 221
3459	Georgius	iuratus	1523.	MCZ 8, str. 221
3460	Cristoforus	iuratus	1523.	MCZ 8, str. 221
3461	Georgius	iuratus	1523.	MCZ 8, str. 221
3462	Philipus	iuratus	1523.	MCZ 8, str. 221
3463	Gregorius	iuratus	1523.	MCZ 8, str. 221
3464	Emericus	iuratus	1523.	MCZ 8, str. 221
3465	Valentinus pugnar	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 221
3466	Jane pixidarius	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 221
3467	Franciscus aurifaber	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 221
3468	Nicolaus aurifaber	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 221
3469	Nicolaus Zwonar	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 221
3470	Adrianus	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 221
3471	Andreas sporar	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 221
3472	Hans carnifex	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 221
3473	Petrus Pwchyak	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 221
3474	Anthonius gener Zabok	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 221
3475	Laurencius sutor	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3476	Paulus Widowzyn	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3477	Stephyeza	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3478	Blasius sutor	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3479	Georgius sutor	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3480	Thomas frenipar	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3481	Nicolaus clipeator	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3482	Matheus sutor	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3483	Stephanus sororius Kochewych	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3484	Martinus faber	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3485	Lucas cheztar	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3486	Thomko sutor	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3487	Valentinus tesak	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3488	Anthonius Planthak	consiliarius	1523.	MCZ 8, str. 222
3489	Michael filius Mathei	iudex	1524.	MCZ 8, str. 229
3490	Stephanus	iuratus	1524.	MCZ 8, str. 229
3491	Georgius Gywryk	iuratus	1524.	MCZ 8, str. 229
3492	Johannes pictor	iuratus	1524.	MCZ 8, str. 229
3493	Georigus aurifaber	iuratus	1524.	MCZ 8, str. 229
3494	Georgius swpan	iuratus	1524.	MCZ 8, str. 229
3495	Jane	iuratus	1524.	MCZ 8, str. 229
3496	Iwan gener Georgi selliparis	iuratus	1524.	MCZ 8, str. 229
3497	Thomas Kerelya	iuratus	1524.	MCZ 8, str. 229
3498	Matheus Chwcher	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 229
3499	Michael pellifex	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 229

3500	Stephanus sartor	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 229
3501	Nicolaus gener Domynyk	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 229
3502	Valentinus Worowychyn	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 229
3503	Georgius sutor	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 229
3504	Martinus faber	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 229
3505	Andreas faber	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 229
3506	Georgius gener Iwani Horwath	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 229
3507	Valentinus pugnar	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 229
3508	Martinus chromi	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3509	Petrus Pwchyak	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3510	Anthonius gener Zabczky	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3511	Thomas frenipar	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3512	Lucas cheztar	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3513	Anthonius Tkalych	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3514	Matheycz sutor	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3515	Paulus sutor	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3516	Nicolaus clipeator	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3517	Andreas sporar	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3518	Georgius sellipar	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3519	Laurencius sutor	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3520	Jareny carnifex	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3521	Gregorius filius Viti	consiliarius	1524.	MCZ 8, str. 230
3522	Stephanus filius Michaelis	iudex	1525.	MCZ 8, str. 237
3523	Petrus literatus	iuratus	1525.	MCZ 8, str. 237
3524	Georgius sartor	iuratus	1525.	MCZ 8, str. 237
3525	Andreas sutor	iuratus	1525.	MCZ 8, str. 237
3526	Emericus aurifaber	iuratus	1525.	MCZ 8, str. 237
3527	Simon barbitonsor	iuratus	1525.	MCZ 8, str. 237
3528	Thomko sutor	iuratus	1525.	MCZ 8, str. 237
3529	Anthonius sutor	iuratus	1525.	MCZ 8, str. 237
3530	Georgius sutor	iuratus	1525.	MCZ 8, str. 237
3531	Valentinus sartor	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 237
3532	Wolffgangus de vico sutorum	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 237
3533	Mathias sartor	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 237
3534	Georgius carnifex	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 237
3535	Thomas Horwath	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 237
3536	Laurencius barbitonsor	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 237
3537	Johannes Bwsanych	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 237
3538	Georgius gener Barbare	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 237
3539	Martinus pellifex	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 237
3540	Nicolaus frenipar de vico sutorum	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3541	Valentinus agricola	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3542	Georgius Golwbych	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3543	Georgius sellipar de vico sutorum	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3544	Georgius cursor	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3545	Martinus carpentarius	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3546	Thomas carpentarius	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3547	Andreas sporar de vico sutorum	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3548	Nicolaus thyslar	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3549	Stephycza sutor	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3550	Georgius Kranyecz de vico sutorum	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3551	Paulus sutor	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238
3552	Nicolaus aurifaber	consiliarius	1525.	MCZ 8, str. 238

Popis literature i izvora

Objavljeni izvori

Kumorovitz, Bernardus, *Budapest történetének okleveles emlékei: Monumenta diplomatica civitatis Budapest*, vol 3., Budapest 1987.

Laszowski, Emilij, *Povjesni spomenici plem. općine Turopolja nekoć "Zagrebačko polje" zvane. Monumenta historica nob. commnitas Turopolje olim „campus Zagrabiensis dictae”*, sv. 1-4, Zagreb 1904.-1908.

Lukinović, Andrija, *Povijesni spomenici zagrebačke biskupije: Monumenta historica episcopatus zagrabiensis*, sv. 5-7, Zagreb, 1992-2004.

Ljubić, Šime, *Monumenta Spectantia historiam slavorum meridionalium*, Vol 4., Zagreb, JAZU, 1874, 90.

Malyusz, Elemer, *A szlavoniai és horvátországi középkori pálos kolostorok oklevelei az Országos Levéltárban (Remetei kolostor)*, Budapest, 1927.

Tanodi, Zlatko-Wissert, Adolf, *Poviestni spomenici slobodnoga i kraljevskog grada Varaždina*, svezak II., Gradski zapisnici iz g. 1454.-1464. i 1467.-1469., Varaždin 1944

Thalloczy, Lajos, *Codex diplomaticum comitum de Blagay*, (Monumenta Hungarie historica – Diplomataria, XXVIII), Budapest, 1897.

Tkalčić, Ivan Krstitelj (et al.), *Povjestni spomenici slob. kralj. grad. Zagreba. Monumenta historica liberae regiae civitatis Zagrabiae*, sv. 1.-11., Zagreb, 1889.-1905.

Smičiklas, Tadija, (et al.), *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*; Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije, sv. I - XVIII

Stipišić, Jakov-Šamšalović Miljen, „Isprave u arhivu Jugoslavenske akademije (inventar)“, *Zbornik Historijskog instituta Jugoslavenske akademije*, 2, 1959., 289-379.

Neobjavljeni izvori

Hrvatski državni arhiv, *Neoregistrata acta*, HR-HDA-25.

Arhiv Hrvatske Akademije znanosti i umjetnosti, Jakov Jurjević, *Mater amabilis Maria Miraculosa Virgo Remetensis. In hoc exiguo libello clare proponitur cum sua origine et nonnullis miraculis per quendam Patrem Fratrem Ordinis S. Pauli primi Eremitae professum Monasterii Remetensis in tertium annum inhabitatorem anno Matris Virginis, 1665.* (rukopis), Zagreb, Arhiv HAZU, II. d. 104.

Magyar Országos Levéltár (MOL), fond DL

Archivio di Stato di Firenze (ASF), Arte Della Lana

Literatura

Andrić, Stanko, „Studenti iz Slavonsko-Srijemsko međurječja na zapadnim sveučilištima u srednjem vijeku (1250-1550)“, *Croatica Christiana Periodica*, 20 (1996.), br. 37., str. 117.-152.

Andrić, Tonija, „Dopuna saznanja o pobožnosti splitskih obrtnika u 15. st.“ *Croatica Christiana Periodica: časopis Instituta za crkvenu povijest Katoličkog bogoslovnog sveučilišta u Zagrebu*, god. XXXVIII, 74 (2014), str. 1-21.

Apostolova-Maršavelski, Magdalena, *Iz pravne prošlosti Zagreba (13-16. stoljeće)*, Zagreb, 1998.

Apostolova-Maršavelski, Magdalena, „Kazneno i procesno pravo Zlatne bule“, u: I. Kampuš-L. Margetić-F. Šanjek (ur.), *Zagrebački Gradec 1242 – 1850*, Zagreb, 1994., str. 75-84.

Apostolova-Maršavelski, Magdalena, „O oporučnoj slobodi u zagrebačkom Gradecu po Zlatnoj buli i kasnijoj praksi“, u: I. Kampuš-L. Margetić-F. Šanjek (ur.), *Zagrebački Gradec 1242 – 1850*, Zagreb, 1994., str. 91- 101.

Apostolova-Maršavelski, Magdalena, *Zagrebački Gradec: iura possessionaria*, Zagreb, 1986.

Apostolova-Maršavelski, Magdalena, „Tko su bili *maiores civitatis*“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, 56 (2005), 2-3; str. 273-292.

Arany, Krisztina, *Florentine Families in Hungary in the First Half of the Fifteenth century*, doktorska disertacija, Central European University, 2014.

Arany, Krisztina, „Generations Abroad: Florentine Merchant Families in Hungary in the First Half of the Fifteenth Century“, F. E. Eliassen, K. Szende (ur.) *Generations in towns: Succession and success in pre-industrial urban societies*, Cambridge scholars publishing, 2009., str. 129.-152.

Arany, Krisztina, „Success and failure. Two Florentine Merchant Families in Buda during the Reign of King Sigismund (1387. – 1437.)“, *Annual of Medieval studies at CEU*, 12 (2006), str. 101.-123.

Backsai, Vera, „Small Towns in Eastern Central Europe“, u: P. Clark (ur), *Small Towns in Early Modern Europe*, Cambridge, 1995, str. 77- 89.

Balija, Petra, „Bedemi iz 13. stoljeća otkriveni u Mesničkoj ulici nova su turistička atrakcija“, *Večernji list*, 24. 6., 2014.

Barbarić, Josip, „Diplomatičko značenje Zlatne Bule“ u: Z. Stublić (ur.), *Zlatna Bula 1242 – 1992*, Zagreb, 1992., str. 11-19.

Bedenko, Vladimir, „Društvo i prostor zagrebačkog Gradeca“, u: I. Kampuš-L. Margetić-F. Šanjek (ur.), *Zagrebački Gradec 1242 – 1850*, Zagreb, 1994., str. 37-49.

Bedenko, Vladimir, „Mons Gradyz iuxta Zagabriam“, *Historijski zbornik*, god. XLIV, 1991, str. 6-17.

Bedenko, Vladimir, „Prilog poznavanju zagrebačkog podgrađa u 15. stoljeću“, *Radovi instituta za povijest umjetnosti*, 12/12, 1989. str. 179-185.

Bedenko, Vladimir, *Zagrebački Gradec. Kuća i grad u srednjem vijeku*, Zagreb, 1989.

Benyovsky Latin, Irena, „Interdisciplinarnost u urbanoj povijesti: povijest i perspektive“, G. Ravančić (ur.), *Zbornik radova s okruglog stola „Historiografija/povijest u suvremenom društvu“*, Zagreb, 2014., str. 23-34.

Beuc, Ivan, *Povijest institucija državne vlasti Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije*, Zagreb, 1985.

Bojnčić, Ivan, „Hrvati na bečkom sveučilištu u XIV. i XV. Vieku“, *Vijenac*, 17 (23), 368-371.

Brand, Hanno-Schipper, Désirée, „Facing Urban Elites in late medieval Leiden“, u: Koen Goudriaan, Kees Mandemakers, Jogchum Reitsma, Peter Stabel (ur.), *Prosopography and Comptuer*, Leuven, 1995., str. 51-75.

Brugger, Eveline, „Loans of the Father: Business succession in families of jewish moneylenders in late medieval Austria“, u: F. E. Eliassen, K. Szende (ur.) *Generations in towns: Succession and success in pre-industrial urban societies*, Cambridge scholars publishing, 2009., str. 112-128.

Budak, Neven, „Budući da smo htjeli u Zagrebu na brdu Gradecu sagraditi slobodni grad...“, u Z. Stublić (ur.), *Zlatna Bula 1242 – 1992*, 1992.

Budak, Neven, „Gradec u kasnom srednjem vijeku“, u: I. Kampuš-L. Margetić-F. Šanjek (ur.), *Zagrebački Gradec 1242 – 1850*, Zagreb, 1994., str. 85-90.

Budak, Neven, *Gradovi Varaždinske županije u srednjem vijeku: Urbanizacija Varaždinske županije do kraja 16. st.*, Zagreb-Koprivnica, 1994.

Budak, Neven, *Hrvatska povijest u ranom novom vijeku: Hrvatska i Slavonija u ranom novom vijeku*, Zagreb, 2007.

Budak, Neven, „I fiorentini nella Slavonia e nella Croazia nei secoli XIV e XV“, *Archivio storico italiano* 153, 1995, str. 681.-695.

Budak, Neven-Kanižaj, Karolina-Vorel, Svjetlana, „Kolonije stranaca na Gradecu u 14. st.“, *Izdanja HAD*, 17(1996.), str. 79.-83.

Buntak, Franjo, „Da li su praški Parleri klesali južni portal Crkve Sv. Marka“, *Iz starog i novog Zagreba* 3 (1963), str. 65-76.

Buntak, Franjo, *Povijest Zagreba*, Zagreb, 1996.

Carpenter, Charlotte, *The Formation of Urban Élites: Civic Officials in Late Medieval York (1476-1525)*, doktorska disertacija, University of York, 2000.

Ćuk, Juraj, *Povijest grada Zagreba do godine 1350.*, Zagreb, 2010. (pretisak iz 1931.).

Čale, Frano, „Gli Alighieri a Zagabria nei Trecento“ in *Radovi Međunarodnog simpozija Dante i slavenski svijet*, Frano Čale (ed.), sv. 1, Simpoziji – JAZU, knj. 3., Zagreb 1984, str. 71-80.

Dobronić, Lelja, *Renesansa u Zagrebu*, Zagreb 1994.

Dobronić, Lelja, *Slobodni i kraljevski grad Zagreb*, Zagreb, 1992.

Dobronić, Lelja, *Zagrebački Kaptol i Gornji grad nekad i danas*, treće dopunjeno izdanje, Zagreb 1988.

Čoralić, Lovorka, „Zemljišni posjed i poslovanje građana Gradeca prema zemljišnim knjigama 14-15. stoljeća, u: I. Kampuš-L. Margetić-F. Šanjek (ur.), *Zagrebački Gradec 1242 – 1850.*, str. 109-127.

Eliassen, Finn Einar, „Norwegian small towns 1500-1800“, u: P. Clark (ur), *Small Towns in Early Modern Europe*, Cambridge, 1995., str. 22-49.

Engel, Pál, *The Realm of St. Stephen: a history of medieval Hungary, 895-1526*, London – New York, 2001.

Flóra, Ágnes, „From decent stock. Generations in Urban Politics in Sixteenth-Century Transylvania“, u: F. E. Eliassen, K. Szende (ur.) *Generations in towns: Succession and success in pre-industrial urban societies*, Cambridge scholars publishing, 2009., str. 210–231.

Fumagalli, Vito, *Landscape of fear: Perceptions of Nature and the City in the Middle Ages*, Cambridge, 1994.

Fügedi, Erik, *The Elefánthy. The Hungarian Nobleman and His Kindred*, Budapest, 1998.,

Gauvard, Claude, (ur.), *Les élites urbaines au moyen âge: Actes du XXVIIe Congrès de la Société des Historiens Médiévistes de l'Enseignement Supérieur Public*, Paris, 1997.

Gerevich, Laszlo, (ur.), *Towns in medieval Hungary*, Budapest, 1990.

Goda, Károly, „Generations of Power: Urban Political Elite in Sixteenth-Century Sopron“. u: F. E. Eliassen, K. Szende (ur.) *Generations in towns: Succession and success in pre-industrial urban societies*, Cambridge scholars publishing, 2009., str. 232-256.

Goda, Károly, „Landscape of Power: Spatial and Territorial Dimensions of Urban Leadership in Fifteenth and Sixteenth Century Sopron“, *Annual of Medieval studies at CEU*, 13(2007), str. 133-150.

Grgin, Borislav, *Počeci rasapa: Kralj Matijaš Korvin i srednjovjekovna Hrvatska*, Zagreb, 2002.

Grmek, Mirko, „Hrvati i sveučilište u Padovi“, *Ljetopis JAZU-a za 1955.*, 62.,1957.

Gustafsson, Sofia, „Succession in Medieval Swedish Town Councils“, u:F. E. Eliassen, K. Szende (ur.) *Generations in towns: Succession and success in pre-industrial urban societies*, Cambridge scholars publishing, 2009., str. 194-209.

Habijanec, Sabine Florence, “Pojava profesije mercator i podrijetlo trgovaca u Zadru u XIV i početkom XV stoljeća” *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*,19(2001), str. 83-125.

Hajdinjak, Boris, „Mesto Ptuj i njegove elite od 12 do 15 stoletja“, u: J. Mlinar – B. Balkovec, *Mestne elite v srednjem in zgodnjem novem veku med Alpami, Jadranom in Panonsko nižino - Urban Elites in Middle and Early Modern Age between the Alps, the Adriatic and the Pannonian Plain*, Zbirka Zgodovinskega časopisa, 42, 2011., str. 264-307.

Hanawalt, Barbara, *Growing Up in Medieval London: the Experience of Childhood in History*, Oxford, 1993.

Hardnig, Vanessa, „Sons, Apprentices, and Successors: The Transmission of Skills and Work Opportunities in Late Medieval and Early Modern London“, u:F. E. Eliassen, K. Szende (ur.) *Generations in towns: Succession and success in pre-industrial urban societies*, Cambridge scholars publishing, 2009., str. 153-168.

Herkov, Zlatko, *Povijest zagrebačke trgovine*, Zagreb 1985.

Horvat, Rudolf *Prošlost grada Zagreba*, Zagreb, 1942.

Ingendahl, Gesa, „Widows as Successors in Workshop Office and House: A study of Early Modern Ravensburg“, u:F. E. Eliassen, K. Szende (ur.) *Generations in towns: Succession and success in pre-industrial urban societies*, Cambridge scholars publishing, 2009., str. 44-75.

Jembrih, Alojz, „Feliks Petančić i njegovo djelo“, *Gazophylacium: časopis za znanost, umjetnost, gospodarstvo i politiku*, 1-2(1995), str. 114-146.

Jerković, Marko, *Djelovanje zagrebačkog Kaptola i njegovih kanonika u 14. stoljeću*, doktorska disertacija, Hrvatski Studiji Sveučilišta u Zagrebu, 2011.

Kampuš Ivan, „Odnos grofova Celjskih i zagrebačkog Gradeca“, *Historijski zbornik*, god. 29-30, 1976/77., str. 161. – 180.

Kampuš, Ivan, „O utvrđivanju zagrebačkog Gradeca 1557.-59“, *Historijski zbornik*, br. 21-22, 1968.-1969., str. 309-327.

Kampuš, Ivan, *Privredni i društveni razvitak zagrebačkog Gradeca od 13. do konca 16 st.*, doktorska disertacija, Zadar, 1979.

Kampuš, Ivan, „Prilog pitanju o poreznom sistemu u Gradecu od XIV. do XVI. stoljeća“. *Radovi Filozofskog fakulteta, Odsjek za povijest*, 5, 1963., str. 3-41.

Kampuš, Ivan-Karaman, Igor, *Tisućuljetni Zagreb: od davnih naselja do suvremenog velegrada*, Zagreb, 1994.

Karbić, Damir, „Marginalne grupe u hrvatskim srednjovjekovnim društvima od druge polovine XIII. do početka XVI. stoljeća: Postavljanje problema i pokušaji rješavanja“, *Historijski zbornik*, XLIV, 1991., str. 43-76.

Karbić, Damir, „Plemstvo-definicija, vrste, uloga“, *Povijesni prilozi*, 31 (2006.), str. 1-21.

Karbić, Damir, „Hrvatski plemićki rod i običajno pravo: pokušaj analize“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti u umjetnosti*, 16 (1999), str. 73-117.

Karbić, Damir-Miljan, Suzana, „Političko djelovanje kneza Pavla I. Zrinskog (1362.-1414.)“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti u umjetnosti*, 30(2012), str. 87-107.

Karbić, Marija *Obitelj u gradskim naseljima srednjovjekovne Slavonije: 13.-16. stoljeće* magistarski rad, Zagreb, 2001.

Karbić, Marija, „Obitelj Bole: istaknuti predstavnici de lingua Theutonicorum na zagrebačkom Gradecu u 14. i 15. stoljeću“, *Godišnjak njemačke narodnosne zajednice - DG Jahrbuch*, 14(2007), str. 11. - 19.;

Karbić, Marija, *Plemićki rod Borića bana*, Slavonski Brod, 2013.,

Karbić, Marija, „Velikaška obitelj Alben i njezina uloga u hrvatskoj povijesti“, *Godišnjak njemačke narodnosne zajednice - DG Jahrbuch*, 19(2012), str. 11-29.

Keen, Derek, „Tanners widows 1300-1350“ u: C.M. Barron-A.F. Sutton (ur.), *Medieval London Widows 1300-1500*, London, 1994, str. 1-27.

Keen, Derek, „Towns and the growth of trade“, u: D. Luscombe iJ. Riley-Smith (ed.), *The New Cambridge Medieval History*, sv. 4/1: c. 1024-c. 1198, Cambridge 2004., str. 47-85

Kekez, Hrvoje, „Palača građanina Giliona: imovinsko-pravna zavrzlama na zagrebačkom Gradecu na prijelazu iz 14. u 15 st.“, *Historijski zbornik*, 2(2008), str. 247- 268.

Klaić, Nada, „Iz topografije zagrebačkog Gradeca“, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, I, 1951., str. 135-154.

Klaić, Nada, „Johannes lapicida parlerius ecclesie sancti Marci“, *Peristil* (22), 1979., str. 45.-54.

Klaić, Nada, „O strukturi gradske jezgre zagrebačkog Gradeca u drugoj polovini 14. st. *Iz starog i novog Zagreba*, VI., 1984., str. 33-72.

Klaić, Nada, „O firentinskoj “koloniji” na zagrebačkom Gradecu potkraj 14. stoljeća“, *Balkanika. Radovi Instituta za balkanološke studije*, Beograd SANU, sv. 13-14 (1982-1983), str. 57.-72.

Klaić, Nada, „Prilog pitanju postanka slavonskih varoši“, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, III., 1955., str. 41-59.

Klaić, Nada, *Zadnji knezi Celjski v deželah Sv. Krone*, Celjski zbornik, Pod.izd., Celje, 1982.

Klaić, Nada, *Zagreb u srednjem vijeku*, Zagreb, 1982.

Klaić, Vjekoslav, *Slobodni i kr. glavni grad Zagreb*, Zagreb 1913.,

Klaić, Vjekoslav, „Plemići Svetački i Nobiles de Zempche“, *Rad JAZU*, 199, 1913.

Kniewald, Dragutin, *Feliks Petančić i njegova djela*, Beograd, 1961.

Kontler, László, *Povijest Mađarske: Tisuću godina u srednjoj Europi*, Zagreb, 2007.

Krivošić, Stjepan, „Urbanističko uređenje zagrebačkog Gradeca u XIV. stoljeću“, *Čovjek i prostor*, br. 10., 1979., str. 1-22.

Krivošić, Stjepan, *Zagreb i njegovo stanovništvo od najstarijih vremena do sredine 19. st.*, Zagreb, 1981.

Krnic, Bogoljub, “Ivan Pastor Zagrepčanin, politički agent kralja Ferdinanda I.”, *Rad JAZU*, 201, 1914, str. 67-174.

Kubinyi, András, “A budai és pesti polgárok családi összeköttetései a Jagelló-korban”, *Levéltári Közlemények*, 37(1966), str. 227-291.

Kubinyi, András, „Budai kereskedők udvari szállításai a Jagelló-korban“, u: András Kubinyi, *Tanulmányok Budapest középkori történetéről I-II., I. Kenyeres, P. Kis et Cs. Sasfi eds., Budapest, Budapest Főváros Levéltára*, 2009., vol. 1, str. 337-360.

Kubinyi, András, *König und Volk im spätmittelalterlichen Ungarn : Städteentwicklung, Alltagsleben und Regierung im mittelalterlichen Königreich Ungarn*, 1998.

Ladić, Zoran - Budeč Goran, „Glagoljska bilježnica Šćitarijevskog župnika od 1524. do 1526. godine. Prilog proučavanju crkvenog i seoskog života u zagrebačkoj okolicu u ranom novom vijeku“, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti u umjetnosti*, 29 (2011), str. 149-189.

Ladić, Zoran, „O plemstvu i svećenstvu Srednjovjekovne Slavonije u Rimu 1433. godine. Prilog proučavanju pobožnosti u srednjovjekovnoj Slavoniji“, *Povijesni prilozi*, 15 (1996), str. 261-271.

Lopašić, Radoslav, *Bihać i Bihaćka krajina: Mjestopisne i povijesne crtice*, Zagreb, 1890.

Lopašić, Radoslav, *Oko Kupe i Korane: Mjestopisne i povijesne crtice*, Zagreb, 1895.

Laszowski, Emilij, *Stari i novi Zagreb*, Zagreb, 1925.

Magocsi, Paul Robert, *Historical Atlas of Central Europe*, Seattle, 2002.

Mayorossy, Judit, „From the Judge's house to the Town's house: Town halls in Medieval Hungary“, u S. C. Pils, M. Scheutz, C. Sonnlechner, S. Spevak (ur.), *Rathäuser als Multifunktionale Räume der Repräsentation, der Parteiungen und des Geheimnisses*, Innsbruck-Wien-Bozen, 2012, str. 155-210.

Margetić, Lujo, *Zagreb i Slavonija: izbor studija*, Zagreb-Rijeka, 2000.

Margetić, Lujo, „Neka pitanja u svezi sa Zlatnom bulom Bele IV (1242)“ I. Kampuš-L.Margetić-F.Šanjek (ur.), *Zagrebački Gradec 1242.-1850*, Zagreb, 1994., str. 61-73.

Margetić, Lujo, „O posjedovnim katernama zagrebačkog Gradeca“, I. Kampuš-L.Margetić-F.Šanjek (ur.), *Zagrebački Gradec 1242.-1850*, Zagreb, 1994., str. 103-107.

Mašić, Boris-Burmaz Josip, „Matoševa 7“, *Hrvatski arheološki godišnjak*, 2(2005) str. 165-166.

Mašić, Boris-Pantlik Buga, „O nalazu novca iz groba 74 u parku Grič na zagrebačkom Gornjem gradu“, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 41, 2008., str. 331-342.

Miljan, Suzana, „Grofovi Celjski i Nijemci, službenici njihovih utvrda u Zagrebačkoj i Križevačkoj županiji u kasnom srednjem vijeku (1385.-1456.)“, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*, 20(2013), str. 11-22.

Miljan, Suzana, „Grofovi Celjski, njihovi službenici njemačkog porijekla i Zagorsko kneštvo (comitatus Zagoriensis) krajem srednjeg vijeka (1397.-1456.)“, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*, vol. 19 (2012), str. 97-117.

Miljan, Suzana, „Nijemci u Turopolju u kasnom srednjem vijeku“, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*, vol. 18 (2011), str. 29-50.

Mirošević, Franko, (ur.) *Zagrebački biskupi i nadbiskupi*, Zagreb 1995.

Mumford, Lewis, *Grad u historiji: njegov postanak, njegovo mijenjanje, njegovi izgledi*, Zagreb, 1988.

Mühlberger, Kurt, (ur.), *Die Matrikel der Wiener Rechtswissenschaftlichen Fakultät, I. Band*, Beč, 2011.

Nicholas, David, *The Later Medieval City*, London-New York, 1997.

Nikolić, Zrinka, *Rođaci i bližnji: Dalmatinsko gradsko plemstvo u ranom srednjem vijeku*, Zagreb, 2003.

Origo, Iris, *Merchant of Prato: Francesco di Marco Dattini 1335-1410*, New York, 1957.

Pálffy, Géza, „Die Rolle der Familie Batthány in der Grenzverteidigung gegen die Osmanen im 16. und 17. Jahrhundert“, *Podravina: Časopis za multidisciplinarna istraživanja*, vol VIII., br 16, Koprivnica 2009. str. 73- 88.

Petrovics, István, „Foreign Ethnic Groups in the Towns of Southern Hungary in the Middle Ages “ u: D. Keene, B. Nagy, K. Szende (ur.), *Segregation – Integration – Assimilation: Religious and Ethnic Groups in the Medieval Towns of Central and Eastern Europe*.), Ashgate Publishing Limited, 2009., str. 67-87.

Petrovics, István, “The Cities and Towns of Medieval Hungaryas Economic and Cultural Centres and Places of Coexistence. The Case of Pécs“, *Colloquia*, vol. XVIII, 2011., str. 5-26.

Petrovics, István, „The role of town in the defence system of medieval Hungary“, P. Contamine, O. Guyotjeannin (ur.), *La Guerre, la violence et les gens au Moyen Âge*, Vol 1, *Guerre et violence*, Paris,1996., str. 263-271.

Petrić, Hrvoje, „Prilog poznavanju intelektualnih gibanja u srednjovjekovnoj Slavoniji kroz veze sa Europskim svečilištima s posebnim osvrtom na Križevce i okolicu“, *Cris*, br. 1, 2002., str. 26-32.

Pirenne, Henry, *Medieval cities: their origins and revival of trade*, New Jersey, 1946.

Prajda, Katalin, *Rapporti tra la Repubblica Fiorentina e il Regno d’Ungheria a livello di diplomazia, migrazione umana, reti mercantili emediazione culturale nell’età del regime oligarchico (1382-1434), che corrisponde al regno di Sigismondo di Lussemburgo (1387-1437)*, doktorska disertacija, (Florence: European University Institute, 2011).

Prajda, Katalin, „The Florentine Scolari family at the Court of Sigismund of Luxemburg in Buda“, *Journal of Early Modern History*, 14(2010), str. 513-533.

Rady, Martin, *Medieval Buda: A study of Municipal Government and Jurisdiction in the Kingdom of Hungary*, New York, Columbia University Press, 1985.

Raukar, Tomislav, „Grofovi Celjski i hrvatsko kasno srednjovjekovlje“, *Historijski zbornik*, 36, 1983., Zagreb, str. 113.-140.

Raukar, Tomislav, „I fiorentini in Dalmazia nel secolo XIV“, *Archivio storico italiano*, 153 (1995.), str. 657-680.;

Ravnikar, Tone, „Mestne elite v srednjeveških Brežicah in Sevnici“, u: J. Mlinar – B. Balkovec, *Mestne elite v srednjem in zgodnjem novem veku med Alpami, Jadranom in Panonsko nižino - Urban Elites in Middle and Early Modern Age between the Alps, the Adriatic and the Pannonian Plain*, Zbirka Zgodovinskega časopisa, 42, 2011., str. 250-263.

Shek-Brnardić, Teodora, „Tavernik, tavernikalni sud i tavernikalno pravo“, *Arhivski vjesnik*, 40, 1997, str. 179-198.

Schmidt, Rudolf, *Statut Grada Iloka iz godine 1525.*, Zagreb, 1938.

Stone, Lawrence, „Prosopography“, *Daedalus- Journal of the American Academy of Arts and Science*, vol. 100 (1971.), str. 46-79.

Szabo, Gjuro, *Stari Zagreb*, Zagreb, 1940.

Szende, Katalin, „Between Hatred and Affection: Towns and Sigismund in Hungary and in the Empire“, M.Pauly-F.Reinert (ur.) *Sigismund von Luxemburg-Ein Kaiser in Europa:20 Tagungsband des internationalen historischen und kunsthistorischen Kongress in Luxemburg, 8.-10. Juni 2005*, Mainz, 2006., str. 199-210.

Szende, Katalin, „Integration through Language: The Multilingual Character of Late Medieval Hungarian Towns“, in D. Keene, B. Nagy, K. Szende (ur.), *Segregation - Integration – Assimilation: Religious and Ethnic Groups in the Medieval Towns of Central and Eastern Europe*, Ashgate Publishing Limited, 2009., str. 205-233.

Szende, Katalin, „Some Aspects of Urban Landownership in Western Hungary“u: Finn Einar Eliassen, Geir Atle Ersland, *Power, Profit and Urban Land: Landownership in Medieval and Early Modern Northern European Towns*, Scholar press, 1996., str. 141-166.

Szende, Katalin, "The Other Half of the Town: Woman in Private, Professional and Public life in Two Towns of Late Medieval Hungary", u M. SÁGHY (ur), *Women and Power in East Central Europe - Medieval and Modern*, 1993-1996, str. 171-190.

Szende, Katalin, „Towns along the way. Changing patterns of long-distance trade and the urban network of medieval Hungary“ *Towns and communication: Communication between towns and between towns and their hinterland. Introductory reflections*, vol. 2, Galatina 2011., str. 161-225.

Szende, Katalin, "Was there a Buorgeouisie Family in Medieval Hungary?“, u: B. Nagy, M. Sebök (ur.), ...*The Man of Many Devices Who Wandered Full Many Ways: Festschrift in Honor of Iános M. Bak*, Budapest, 1999., str. 445-459.

Škiljan, Filip, „Srednjovjekovni grad Steničnjak na Kordunu“, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, vol 38, 2006., str. 93-112.

Škreblin, Bruno, "Etničke i političke skupine u srednjovjekovnom gradu: Primjer gradečkih lingui", *Povijesni prilozi: Historical contributions*, 35(2008), str. 91-148.

Škreblin, Bruno, „Ethnic groups in Zagreb’s Gradec in late middle ages“, *Review of Croatian History*, 9(2013), str. 25-59.

Škreblin, Bruno, „Nijemci na Gradecu sredinom i u drugoj polovici 15. stoljeća“, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*,17(2010), str. 33-54.

Škreblin, Bruno, „Obitelj Šafar – iz života jedne njemačke obitelji“, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*, 16 (2009), str. 83-100.

Škreblin, Bruno, „Pripadnici plemićke zajednice iz Klokoča na zagrebačkom Gradecu u 15. stoljeću: Primjer uloge sitnog plemstva u formiranju urbanih elita“, u: M. Karbić, H. Kekez, A. Novak, Z. Horvat (ur.), *Ascendere historiam: Zbornik u čast dr. Milana Kruheka*, Zagreb 2014., str. 67-80.

Škrebilin, Bruno, "Urbana elita zagrebačkog Gradeca u 15. i početkom 16. st. Primjeri nekolicine uglednih gradečkih građana", in *Mestne elite v srednjem in zgodnjem novem veku med Alpami, Jadranom in Panonsko nižino - Urban Elites in Middle and Early Modern Age between the Alps, the Adriatic and the Pannonian Plain*, J. Mlinar, B. Balkovec (ed.) Zbirka Zgodovinskega časopisa, 42, 2011., 308-332.

Štefanec, Nataša, „Grad na prvoj crti obrane“ u: Ivo Goldstein, Slavko Goldstein (ur) *Povijest Grada Zagreba: Od prehistorije do 1918.*, Zagreb, 2012., str. 111-153.

Tanaka, Mineo, „Hrvatski studenti na pariškom sveučilištu u 14. i 15. st.“, *Croatica Christiana Periodica*, 9(1985), br. 15., str. 36-42.

Tanodi, Zlatko, „Uprava grada Varaždina u srednjem vijeku“ , *Obnovljeni život*, vol 21, 1940., str. 250-265.

Teke, Zsuzsa, „Operatori economici fiorentini in Ungheria nel tardo Trecento e primo Quattrocento“, *Archivio Storico Italiano*, 153(1995), str. 697-707.

Tkalčić, Ivan Krstitelj, *O staroj zagrebačkoj trgovini i obrtima*, Zagreb, 1999.

Varga, Szabolcs, "Uloga grada Zagreba u gradskom sustavu Ugarske u kasnom srednjem vijeku – The city of Zagreb in the urban network of Hungary in the late middle ages", *Podravina*, 16(2009), str. 56-72.

Vitek, Darko, „Povijesne okolnosti nastanka iločkog statuta“ u: J. Martinčić, D. Hackenberger (ur.) *Iločki statut i iločko srednjovjekovlje*, Zagreb-Osijek, 2002., str. 25-37.

Vučetić, Ratko, *Prostorni razvoj privilegiranih srednjovjekovnih gradova u sjeverozapadnoj Hrvatskoj do kraja 18 st.*, doktorska disertacija, Zagreb, 2005.

Zdravčević, Andrija, „Izbor suca i prisežnika po Iločkom statutu 1525. godine“, *Zbornik Pravnog Fakulteta u Zagrebu*, 46/4(1996), str. 421-430.

Zjačić, Mirko, “Knjiga riječkog notara i kancelara Antuna de Renno de Mutina”, *Vjesnik historijskog arhiva u Rijeci*”, vol. 3, 1957. str. 89-225.

Životopis

Bruno Škreblin rođen je 27.08.1981. godine u Zagrebu. Godine 2000. završio je Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju, a diplomirao je 2006. studij povijesti na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu obranivši diplomski rad *Etničke i političke skupine u srednjovjekovnom gradu: primjer gradečkih lingui* (mentor: dr. sc. Damir Karbić). Od listopada 2007. zaposlen je u Matici hrvatskoj u tajništvu za ogranke Matice hrvatske. Od 1. srpnja 2009. znanstveni je novak na Hrvatskom institutu za povijest na projektu *Grad hrvatskog srednjovjekovlja: socijalna topografija, društvene strukture, urbani život* (šifra projekta: 019-0190610-0590). Područja zanimanja su vezana uz srednjovjekovni grad poput gradskih elita, socijalne topografije, društvenih struktura i slično.

Izbor iz radova:

Etničke i političke skupine u srednjovjekovnom gradu - primjer gradečkih lingui, Povijesni prilozi, br. 35, Zagreb 2009., str. 91. – 106.

Obitelj Šafar – iz života jedne njemačke obitelji u: Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch, Vol. 16 (2009.), str. 83. – 100.

Nijemci na Gradecu sredinom i u drugoj polovici 15. Stoljeća”, *Godišnjak njemačke zajednice – DG Jahrbuch*, Vol 17 (2010), str. 33-54.

Urbana elita zagrebačkog Gradeca u 15. i početkom 16. st. [Urban elites in the 15th Gradec (Zagreb) and in the first half of the 16th], *Mestne elite v srednjem in zgodnjem novem veku med Alpami, Jadranom in Panonsko nižino - Urban Elites in Middle and Early Modern Age between the Alps, the Adriatic and the Pannonian Plain*, Zbirka Zgodovinskega časopisa, 42, Ljubljana 2011, str. 308.-332.

„Ethnic groups in Zagreb’s Gradec in late middle ages”, *Review of Croatian History*, 9 (2013), str. 25-59.

“Pripadnici plemićke zajednice iz Klokoča nazagrebačkom Gradecu u 15. stoljeću: Primjer uloge sitnoga plemstva uformiranju urbanih elita“ *Ascendere historiam. Zbornik u čast Milana Kruheka*, ur. Marija Karbić, Hrvoje Kekez, Ana Novak i Zorislav Horvat, Zagreb, 2014., str. 67-80.

„Urban elites and real estate in medieval town: Owners of palaces in medieval Gradec“ u: *Towns and Cities of the Croatian Middle Ages: Authority and Property*, Irena Benyovsky Latin - Zrinka. Pešorda Vardić (ur.), Zagreb, 2014. str. 403-443.

„Doprinos Nade Klaić u istraživanju zagrebačkog Gradeca“, *Nada Klaić i njezin znanstveni i nastavni doprinos razvoju historiografije: Zbornik radova sa znanstvenog skupa s međunarodnim sudjelovanjem održanog u Zagrebu 29.-30. studenog 2013*, Damir Agičić, Tomislav Galović (ur.), Zagreb, 2014., str. 277-295.